Hieronymus (S.) Vitae Sanctorum Patrum -

....

Vitae Sanctorum Patrum. (Venetiis, Octavianus Scotus, 1483).

2 B, 1 f. 4º (21 X 16 cm.)

Segnature: s⁴ -z⁴; A⁴-F⁴

Colophon: Impressum Venetiis per Octavianum Scotum Modoetiensem sextodecimo Kalendas Martii. 1483. Ioanne Mocenico Inclito Ventiarum Duce.

Manca la prima parte.

Proveniente dalla Biblioteca di S.GIOVANNI GEMINI, per disposizione del Provinciale, il 27/3/1954.

HIERONYMUS S.

VITAE SANCTORUM

PATRUM

VEN.
1483

HIERONYMUS S.

VITAE SANCTORUM

PATRUM

VEN.
1483

ine 2.

Incipit registrū secūdi libri de vita sanctorum patrum.

Interrogatio quorundam fratrū ad senē super causa abstinētie. §.j.
De monacho i eremo cōmorante quē interrogauerūt fratres quō toleraret tāros labores: et responsio eiusdem §.ij.
De monacho q differebat comedere cibū ab hora tertia vsq3 ad sextam §.iij.
De monachis q egressi de mōasterio prexerūt ad visitādū heremitas. §.iiij.
De monachis q inter diuina colloqa obliti sunt sumere cibum. §.v.
De abbate Zenone q cucumeres rapere voluit: et pro hoc se afflixit §.vj.
De discipulo cuiusdam senis qui impugnabatur a spiritu fornicationis. §.vij.
De alio fratre qui similiter impugnabat et sepi⁹ veniens cōfitebatur seni §.viij
De temptatione abbatis moysi §.ix.
De heremita qui impugnabatur sup spē cuiusdam mulieris: ad quē venit ali⁹ mōach⁹ et nūciauit ei mortua eēt ipa §.x.
De duobus monachis qui perrexerūt ad ciuitatem opera sua vendere. §.xj.
De monacho qui ipugnabat a fornicatiōe ante quē vidit senior spiritum fornicationis i diuersis mulier spēb⁹ ludētē. §.xij
De monacho qui cecidit in fornicationē et de alio cuius gelūculus vsabatur. §.xiij.
De monacho qui fecit ex luto quasi figuram mulieris. §.xiiij.
Interrogatio monachi ad beatum Poemen super ipugnationē. §.xv.
De heremita qui annis singulis pensum deferebat dominis suis §.xvi.
De duob⁹ frib⁹ germanis quos diabolus occasionē lucerne ipugnabat. §.xvii.
De monacho solitario ad quē imperator Theodosius solus venit. §.xviij.
De iudice qui desiderauit videre sanctus Poemen et non potuit.
De ser Agathone et nūllo.
De ordinatione presbiteri.
De monachis duobus fratribus quorum

ori dimissiōe hortuli pharevoluit. §.xxiij.
De monacho infirmo quem famula dei alebat. §.xxiij.
De b. apollo et ōnōiaco libato. §.xxiiij.
De b ēmita q cellulā suā alteri ptulit. §.xxv
De discipulo abbatis Pauli qui lenam aligauit. §.xxvj.
De discipulo cuiusdam senis qui pertexit ad puteum haurire aquā. §.xxvij.
De pfecta būilitate cuiusdā mōachi. §.xxviij.
De admirabili patientia Anastasii monachi. §.xxix.
De Pio heremita qui fuit quondam discipulus sācti Antonii. §.xxx.
De Joanne monacho quem soror sua videre desiderauit §.xxxj.
De mōacho q visitauit germanā suā i monasterio et illa noluit videre eū. §.xxxij.
De beato Theodoro discipulo sancti Pachumii. §.xxxiij.
De bono certamine abbatis Pachumii cōtra demones §.xxxiiij
De magno quodam sene: qui inter consabulationes fratrum: videbat angelos seu bonos seu malos. §.xxxv.
De sancto Arsenio et de reuelatione eiusdē. §.xxxvj.
De mortuo qui orante sācto Macario de sepulchro locutus est. §.xxxvij.
De racemo quem sancto Macario quidam frater detulit. §.xxxviij.
Ubi demon pulsato ostio sancti magistri gloriabatur se cogitationes prauas mōachis seminare. §.xxxix
Introgano cuiusdā frīs ad abbatē suū quō ōbeat monach⁹ i cella ōgere. §.xl.
Requisitus super causa abstinētie abbas Poemen respōdit. §.xlj.
De abbate Siluano et de Zacharia eius discipulo. §.xlij.
De abbate Joseph et nātis eius. §.xliij.
Disputatio cuiusdam senis super saturitate ventris. §.xliij.
Cōmonitio ne quod desiderat monachus comedat. §.xlv.
De cucurbitam sibi aū oculos suspendisse desiderū g⁹. placeret. §.xlvj.

De fine infirmoꝝ in cibum vsq; pulsus
dicum de iuuene monachi. §.xlvii.
Abrahamitarum de Nabuzardan principe co
quorum. §.xlviii.
De ingratie abbatisse sci macharii. §.xlix
De monacho qui nihil coemi edebat quez
De anno Theodosio reprehendit §.l.
De fratre peregrino qui venit ad abbatē
Pilamonem in monte hyreo §.li.
De Joanne monacho qui vixit fruari suo
vellem esse sicut angeli. §.lii.
De monacho qui impugnabatur a spiritu
blasphemie. §.liii.
Narratio abbatis Moysi per quam reo
gatio gignitur. §.liiii.
Exhortatio sancti Poemen in similitudi
ne proposita. §.lv.
Exhortatio cuiusdam senis. §.lvi.
Ubi demon vilis est t narrauit q̄ quidā
ferret monachis §.lvii.
Interrogatio cuiusdam super cogitatio
nes. §.lviii.
Interrogatio ad sanctum Poemenē t re
sponsio eiusdem. §.lix
De duobus fratrib⁹ qui ad abbatem Pe
trum perrexerunt: quos t reprehendit q̄
corpulenti essent. §.lx
De senio quē abijt ab vrbe Roma ad sē
ctum Arsenium. §.lxi.
Similitudo ab abbate Moyse proposita
de carnalibus passionibus. §.lxii.
De adolescente qui renuncians mūdo re
tinenta sibi abstraxit. §.lxiii.
De fratre quem sanctus Antonius iussit
vt carnes sibi porci imponeret. §.lxiiij.
Ubi frater cōsuluit senem: si liceret sibi
retinere vel duos solidos. §.lxv.
De mōacho q̄ euāgelium vēdidit. §.lxvi.
Ubi quidam vir sanctū rogauit Agathō
vt ex pecunia sua susciperet. §.lxvij
De Paule monacho t austera eius absti
nentia. §.lxviii.
Ubi abba Macharius fecit i cella sua
quendam furantem. §.lxix.
De fre q̄ fatabat cuidā seni victū. §.lxx.
De differentie abbatis Agathonis. §.lxxi.
Ex quibus rebus ira gignit. §.lxxii.
Ubi quidaz frater narrauit Silvano q̄ ab
alio iniuriā pateretur. §.lxxiii.
De ira vincenda. §.lxxiv.
De malitia comprimenda.
De fratre qui equanimiter sustinebat irri
siones. §.lxxvi.
De sene qui iniuriantī se manera trāsmit
tebat. §.lxxvii.
De fratre qui consulait abbatem Silvanū
si deberet se manib⁹ defēdere. §. lxxviij.
De magno heremita super quem latrones
irruerunt. §.lxxix.
De discipulo cuiusdam pbi. §.lxxx.
Interrogatio fratris ad senem: per quam
rē saluari possit. §.lxxxi.
Interrogatio fratz ad senē moysē. §.lxxxii.
Cōmonitio abbatis Macharii. §.lxxxiij.
De fratre quem presente sancto antonio
alii collaudabant. §.lxxxiiij.
Interrogatio ad abbatē isaac cur eaz de
monem timeret §.lxxxv.
De abbate Achilla. §.lxxxvi.
De heremita iuxta quem infantes pasce
bant pecora. §.lxxxvii.
De iniuria abbatis ioannis. §.lxxxviii.
De sene in egypto qui detrahebat abba
tez Poemenē. §.lxxxix
De abbate motue. §.xc
De abbate Agathone. §.xci.
De duobus senibus pariter habitātibus:
qui pro latere volebant rixari t non po
tuerunt. §.xcii.
De reuelatiōe sancti Macharii: q̄ necdū
ad mensuram quarundam malierum peruc
nisset. §.xciij.
De monacho qui frequenter in monaste
rio irascebatur. §.xciiij
De pregnante puella que sanctum Ma
charium calūniabatur. §.xcv.
Interrogatio cuiusdam fratris ad abba
tem Poemenem: §.xcvj
Narratio sancti Poemenis de abbate
Isidoro: §.xcvij.
De abbate M[illegible] §.xcviij.
[illegible] ad abbā. silouū. §.xcix
[illegible] u vesperas reuertebatur
ad cellā: quē vox diuina reuocauit. §.c

De temptatiōe sancti Antonii. §.ci
Interrogatio cuiusdā ad quēdā senē. §.cii.
Interrogatio ad abbatez achillaz. §.ciii.
Interrogatio ad abbatē antonium. §.ciiij.
Interrogatio ad abbatez Moysē. §.cv.
Interrogatio ad abbatē Poemenē. §.cvi.
De monacho egyptio qui venit ad abba
tem Zenonem §.cvii.
Sermo cuiusdaz senio per quid anima de
trimentum patiatur. §.cviii.
Ubi senex dixit alteri ego iam mortuus
sum seculo. §.cix
De reprehensione illius senio qui per.l.a
nos vixit in heremo. §.cx.
De heremita cui quidā secularis ministra
bat. §.cxi.
Ubi quidaz iudex adorare volebat abba
tē Moysen. §.cxii
Ubi abbas Bysoius mortuum nesciens
suscitauit. §.c.xiij.
Ubi abbas Besarion demoniacum libe
rauit. §.cxiiij
De paralitico quem idem sanctus Besa
rion curauit. §.cxv.
Exhortatio abbatis motuce. §.cxvi
Ubi demon occurrit in via sancto Ma
chario: §.cxvii.
Ubi demoniacus quendam heremitam i
maxillā percussit: t mox sanat⁹ ē. §.cxviii.
De eo quod omnis labor sine humilitate
vanus sit. §.cxix.
Ubi sacerdos idolorum discipulum sancti
Macharii verberauit §.cxx:
De.e. ātonio t reuelatiōe ei⁹ §.cxxi.
Interrogatio ad beatum Poemenē sup
questionem apostoli. §.cxxij.
Narratio sancti Poemenis: quid sit ma
laborrere. §.cxxiii.
Interrogatio ad eundem. §.cxxiiij.
Sententia abbatis ipericij. §.cxxv.
De abbate Joanne t pio. §.cxxvi.
De abbate ysaac: ad quem corrigendum
missus est angelus. §.cxxvii.
De frē cui in mōasterio contigit culpa. et
fugit ad sanctū antonium §.cxxviij.
Sna cuiusdā scis ad sēz anr[illegible] §.cxxix.
De Thimotheo anachoreta §.cxxx.
Ubi quidam senior vidit quatuor ordines
ante deū. §.cxxxi.
Exhortatio cuiusdā senis. §.cxxxij.
De Mardbo discipulo.e. siluani. §.cxxxiij.
De heremita qui discipulum suum mittit
ad vicū. §.cxxxiiij.
De duob⁹ fribus. quorum vnus erat reli
giosus: alter obediens. §.cxxxv.
De sene qui misit in egyptum discipulum
camelum petere. §.cxxxvi.
De monacho qui sportellā suā dissipauit,
vt alterius pficeretur. §.cxxxvij.
De Joanne qui debens cuidam solidum
inuenit in via paratuz. §.cxxxviij.
De obediētia abbatis poemēis. §.cxxxix.
De anachoreta quē cōpulerūt fratres an
te horā comedere. §.cxl.
Ubi latro coegit sanctuz Papbunciuz vi
num bibere. §.cxli:
De monachis duobus q̄z senio: rogabat
iuniorez: vt pariter habitarēt. §.cxlij.
De eo quod non sibi quis vult alteri ne
faciat. §.cxliij.
Ubi mater sancti poemenis perrexit ad
eum. sed ille noluit videre eaz. §.cxliiij.
De Joanne thebeo. q̄ duodecim annis cui
dam infirmo seruiuit. §.cxlv.
De obsequio beati Agathonis circa pere
grinum. §.cxlvj.
Exhortatio cuiusdaz senis ad infirmuz di
scipulum. §.cxlvij:
De sene qui contristabatur si infirmitas re
cederet ab eo. §.cxlviij:
De sene qui tercio motiōe risit §.cxlix.
De obitu beati pamon. §.cl.
De obitu abbatis Agathonis: §.cli.
De obitu Bisogii. §.clij.
De obitu sancti Arsenij. §.cliij.
Ubi sanctus Athanasius epō rogauit be
atū pamon alexādriā ire. §.cliiij.
De penitētia cuiusdā senis. §.clv.
De epō q̄ i facie cognoscebat q̄ eēnt iusti
t qui peccatores. §.clvj.
De paulo simplice qui similiter contēpla
batur peccatores. §.clvij.
Ubi sācr⁹ poemē ifantē sanauit. §.clviij.
De eo q̄ bōa sit volūtaria egr[illegible]o. §.clix

Interrogatio cuiusdā ad senes. §.clx.
De perfecta humilitate. §.clxi.
Vbi duos macharius inuenit i deser/
to mortui fratres. §.clxii.
Interrogatio cuiusdā ad senē. §.clxiii.
Interrogatio ad abbatē Moysē. §.clxiv.
Interrogatio ad abbatē Hilarionē. §.clxv.
Cōmonitio sancti Antonii. §.clxvi.
Benedicta sint poemenia. §.clxvii.
Interrogatio cuiusdā ad senē. §.clxviii.
Sententia cuiusdē senis. §.clxix.
Ire sententia alterius senis. §.clxx.
Interrogatio fratris ad senē
De senē q cum vidit vulgiuolo laco. vade et
moreris tuā mentiris ē. §.clxxi.
Qualis sit doctorq alios docet & ipe non
facit que docet. §.clxxii.
Vbi quidā anachoreta venit ad sanctum
poemenem. §.clxxiii.
De contentionibus cuiusdā. §.clxxv.
Interrogatio cuiusdā fratris de silētij
observātia. §.clxxvi.
Sententia cuiusdam senis. §.clxxvii.
De oblatione abbatis moysi. §.clxxviii.
Exhortatio sācti macharij §.clxxix.
Vbi precipitur beato arsenio fugere ho/
mines & salvari. §.clxxx.
Vbi quidā fratres ex occasione pertere/
rūt ad sanctū arsenū. §.clxxxi.
Vbi sanctus Besarion inuenit quendam
in spelunca sedentem: & qui voluit loqui
cum eo. §.clxxxii
De duobus iuuenib⁹ q venerūt ad sanctū
macharū volētes bītare cū eo .clxxxiii.
Cōmonitio abbatis moysi. §.clxxxiii.
Prophetia senior de futuro tēpore tribu
lationis. §.clxxxv.
Qualiter debeat monachus in congrega
tione conuersari. §.clxxxvi.
Vbi abba poemen fugiēs de scribi venit
in locum q dicit terenutdia. § .clxxxvii.
De vi. heremitis qui nō sabbatorū die se
inuicē visitabant. §.clxxxviii.
Interrogatio ad abbā poemenē. §.clxxxix
Sententia cuiusdā senis. §.cc.
Interrogatio cuiusdā fris ad senem. §.cci.
Sententia cuiusdā senis. §.ccii.
Vbi abba Silvanus facius est in excessu
mētis. §.cciii.
Cōmonitio cuiusdā senis. §.cciiii.
Interrogatio ad beatū Macharium de
ingrata oratione. §.ccv.
Cōmonitio abbatis iohānis. §.ccvi.
Vbi abba ioānon ambulans per desertū
cecidit. §.ccvii.
Narratio abbatis Danielis de sancto Ar
senio. §.ccviii.
De abbate Lucio §.
Vbi sanctus Macharius lōge est vsum
cucurrit. §.ccx.
Vbi basilicus. orante sancto amon vissi/
patrē ē. §.cci.
Vbi discipulus sancti Besarion sitiens
iubente magistro aquā de mari hausit et
bibit. §.ccii.
De monacho qui matrem suaz vidit in fu
dicio & audiuit opprobriū eius. §.cciii.
De monacho qui bēbat sororē meretricez
in ciuitate. §.cciii.
Vbi sanctus Antoni⁹ consolatur vidianū
super cecitate. §.ccv.
De monacho qui moriens centum solidos
reliquit. §.ccvi.
De adolescēte qui nulla arte poterat sibi
dare superare. §.ccvii.

Prologus in partem secundaz de vita sanctoz patrum.

Ere mundus quis

dubitet meritis stare sanctoz: bo
rū scilicet quoz in hoc volumine vita ꝑ sul
get. qui omnem luxuriē notam tota men/
te fugierunt: mundoq relicto heremi va
sta secreta remanturibiq per terribiles
rupes formidolosis antris excubantes:
necessarium nec sitiunt: quia dextera dei
sustentat & pascit eos. Horum meritis sub
leueris. Horum supplicationibus pecca/
tor in vitā mercaris ni vane fidoscr. Nō
ergo sermo simplicitatez & spollitos ser
mone: sed cum operis est diuine doctri
ne sophisticē et eloquenter signare scri/

mones sed fundere mentes hominum in
fide & operibus veritatis. Et ꝑ patrib⁹ nāq
sacroꝝ patriarchaꝝ & prophetaꝝ. id est
Abraham ysaac & iacob moysi & Iosue &
Samuelis. adeo scripta est fides & cōuersa/
tio. non vt illos glorificaret. quos cer
te de⁹ glorificauerat. & i regno suo glorio/
sos habebat: sed vt legentibus posteris cō
ferrent veritatis doctrinam & exempla sa
lutis. Finit prologus Incipiūt adhorta
tiones sanctoꝝ patrū ꝑ profectiōesq monā
chorum. ceteri quoq subsequentes libel
li quos de greco in latinum. transtulit san
ctus. Hieronimus cardinalis ſbiter.

Vidam sanctorum

senioꝝ patrum interrogantibus
semꝫ achis de cā abstinētie dixit. Opor
tet filioli vt odio habeamus omnez requi
em presentis vite. siue delectationēs cor
poreas ac ventris suauitatē. & honorez ab
hominibus non requiramus: & dabit nobis
dominus ihs celestis honorem. & regem i
vita etna: glorioſaq letitiā cū ꝯgelis suis.

Idem aūt senior §i

dixit. quia naturaliter inest homini edu
re: oportet sumere cibū ad necessitatem
corporis sustentandū. non tamen in passi
one seu saturitate ventris: Nam et somnus
naturaliter inest homini: sed nō in sacietā
te siue resolutione corporis. quo possim⁹
humiliare passiones ac vitia carnis. Saci
etas enim somni mētē sensusq hominis sti
pidum pigrūq reddit: vigilie aūt & sensus
& etiam mētem fabulosorem ac puriorem
efficiūt. Ita enim & sancti patres dixerūt.
q vigilie sancte purificāt & illuminat men
tem. supflue aūt vigilie inducunt frenesin
& dolorem capitis & totius corporis. Sed
etiam irasci naturaliter inest homini: non
in commotione passionis: sed vt irascatur
contra semetipsum. ac vicia sua: vt facile
emendare & a se abscidere possit. Nec nō
etiam si quid prauus & contra precepta dī
videamur agere alios. oportet nos cen
tra vicia cōtēdere & ꝓhibere: ipsos
ho diligēter corripere & reparare. ac mouere
vt emēdati saluētur. & ad vitā etnā ꝓficiāt.

Erat quidā senior §ii

in heremo interiori. per multos annos in
abstinentia: & omni studio spirituali nimis
laborās. Adiecentesq ad eum quidaz fra
tres: admirati sūt eius perseuerantiam. ve
centes. Quōdo tolerauit istum tam aridum
& squalidum locū pater? Quibus ille re
spondens ait. Omne labor: totius tēpo/
ris quē hic degerimus ad nihil deputandum vnus hore tor
mentorū eternoꝝ grauissime ꝑcussionis habet.
Oportet inquit nos in paruo tempore vi
te istius sustinere laborē. & macerare pas
siones corporis nostri: vt mansionem in
illo futuro ac eterno seculo. quod nunq̄
deficit perpetuam repausationem

Referebāt nobis §iii

sancti seniores de quodam fratre vicen/
teo. qūo quodam tempore ita impugna
batur a demonibus: vt statim hora vici
para. tantam fames & defectionem corpo
ri eius facerēt: vt penitus sustinere nō pos
set. Veruntamen ille dicebat in corde suo
Quia qualitercūq cibarior: oportet me vel
vsq horā tertiam expectare. & tunc cibus
sumere. Cūq sacra fuisset hora tertia: erū
dicebat cogitationibus suis. Etiam & usq
violenter oportet me sustinere: vsq ad ho
ram sextaz. Cumq aduenisset hora sexta:
infundebat panem & aquam. dicens Duz
hic panis infundatur. oportet me etiā ho
ram nonam expectare. Cumq hora adue
nisset nona secundum consuetudinem cō
plebat omnes orationes suas: & psalmo/
diam secundum regulam. & pōebat panē
vt comederet. Hoc ergo ꝑ plurimos dies
sustinuit. Quadam ergo die similiter ab
hora prima vsq ad nonaz fecit. Cumq ho
ra nona sedisset vt cibum caperet: vidit ō
sportella vbi panis. ad est parumper a repo
sita erāt. surrexisse fumū magnū: & egres
sus esse ꝑ fenestrellam cellule eius. Itaq
ex illo die nec sitis nec defectio corpo/
ri facta est. sed magis ita corroboratum ē

in fide ⁊ abstinentia eor ciuo: vt etiaz nec possibilum uoleret eum cibū accipe. Ita gratia dei auxiliante certamini ciuo: per patiētiam suam. frater extinxit castri margie idest gule scapelētie passionem.

Egressi sunt ali §iiii

quando de monasterio fratres ad villā dum eos. qui in deserto habitabat patres. Cum aūt venissēt ad quendā heremitā senioꝛem. suscepit eos cum grandi gaudio ⁊ sicut cōsuetudo ē appositis eis mensulam. videns eni eos fatigatos ꝺ itinere ideo ītē boꝛā fecit eos reficere. ⁊ quicqd habebat i cella sua apposuit vt ederēt. ⁊ repausauit eos. Facto autē vespere: oratiōnes ⁊ psalmos secundum cōsuetudinē cōpleuerunt. Similiter etiā ⁊ nocte fecerunt. Surgradictus autē senioꝛ separate i alio loco gestebat sibi. ⁊ audiebat loquentes inter se ⁊ dicentes. Quoniā isti heremite magis melius ad refectionem cibantur. ⁊ qui in monasterijs conuersantur. Hec autē senioꝛ audiens tacuit: Et cum illuxisset dies arripuerunt iter: vt ad aliū heremitam pergerent: qui in vicio eiusdez senie habitabat. Cum autem egrederentꝰ dixit eis senioꝛ. Salutate eum ex me: ⁊ dicite ei. Obserua ⁊ noli irrigāc holera. Ipse vero intellexit causam: ⁊ tenuit eosdem fratres: rogauitq eis vt operarentur terē tes sportas. sedensq cuz eis ipse operabatur. Vespere autem ad luminaria addidit super consuetudinē alios psalmos. ⁊ post completas orationes dixit eis. Nos quidem consuetudinem non habemus cibari quottidie: sed propter vestrum aduentuz oportet nos hodie cenare. Et apposuit eis panez ⁊ sal dicens. Quia propter vos de bemus amplius aliquid cenare. misit autē modicum acetum ⁊ sal ⁊ modicuz olei. Et cum surrexissent de mensula: cepit iterum psallere vsqz prope lucē. Et dixit eis. Nō possumus propter vos omnem canonem psallere: decoqz repausate modicum: quia de itinere fatigati estis. Cū aūt factuz fuisset mane hora prima. voluerūt recedere ab eo sed non permisit eos senioꝛ dicens. Magis iubete facere nobiscum aliquā: eos dico. Non eni dimitto vos hodie: sed ꝓpē caritatē teneo vos vt alios treꝰ dies. Illi aūt hec audiētes surrexerūt nocte: ⁊ itecū lucescerent fugierunt ex eodē loco

Quidaz de sā §v

ctis senioꝛibus salutādi causa profectus ē ad aliuz senioꝛē heremitaz. Qui cū oī gaudio suscepit eum. ꝓpo cuius aduētu parauit ad refectionem lenticule cibum. Operū aūt Dixerūtqz inter se. vt prius ex more cōplerent orationes ⁊ psalmodiā: ⁊ postea cibū caperēt. Luz aūt ingressi fuissēt: psallebāt. totūqz psalteriū cōpleuerūt. Nam et ꝺ scripturis sanctis tāqz legentes vnos ꝓpbetas absentes habentes recitauerūt. Iāqz dies abierat: nox similiter recedebat. Dū ergo orarēt ⁊ stante psallerēt: illuxit alia dies. ⁊ tūc intellexerunt qꝺ iam nox trasisset. Iterū autē iter se de verbo dei loquētes. ⁊ speciales ibi sēsus exponētes. factū ē vt circa boꝛā nonaz saluantes scinuicē ita reuersus ē qui venerat senex ad cellulam suam. Nam refectionē cibi qui paratus fuerat obliti sunt accipere: duz cibum spiritualem peeperunt. Vespere autē facto inuenit senioꝛ ollam plenam sicut parata fuerat: ⁊ contristatus dixit. heu quomodo obliti sumus pulmentum istud.

Referebat nobis §vi

abbas Zenō. quia aliquādo dū ꝓficisceretur ad palestinā fatigatus de labore itineris: resedit sub arboꝛe. Erat aūt i ꝓximo ager plenus cucumere. Cogitauit aūt in coꝛde suo vt surgeret ⁊ tolleret sibi ad refectionē de ipis cucumeribus. Nihil.n. inquit grāde ē qꝺ habeo tollere. Resideqz ipse sibi in cogitationibus suis. ait. Quia fures ꝓcipientibꝰ iudicibꝰ. in tormenta mittunt: oportet ergo meipsuz ꝓbare si possum sustinere tormenta que latrones patiūtur. Exurgēs aūt eadē boꝛa steterit in estu quinqz dies fixitqz corpus suum ⁊ dixit cogitationibꝰ suis. Quia non possuz sustinere tormēta: ideo oportet me furtuz non facere: sed magis exercere scōm cōsuetudinem opera manuum ⁊ de laboribus meis reficere: sicut sancta scriptura dicit in psalmis: laboꝛes manuum tuaꝝ qꝺ manducabis: beatus es ⁊ tibi bene erit. Quod certe quottidie in conspectu dñi psallim⁹.

Discipulus cu §vii

iuscdaz sancti senioꝛis ꝓpugnabat a spiritu fornicationis: sed auxiliante gra domini resistebat viriliter pessimis ⁊ immundis cogitatiōibus cordis sui ieiuniis ⁊ oratiōibus: ⁊ in opere manuū affligebat se vehemēt. Beatus aūt senioꝛ videns cū ita laborantez dixit ei. Si vis o fili deꝑcoꝛ dñz vt auferat a te istaz ꝓpugnationē. Ille ho respōdens dixit. Uideo pateꝛ ga ⁊ si laborē sustineo: sentio tñ fructū in me proficere bonum. quia p occasionē impugnatiōis hui⁹ ⁊ ampli⁹ ieiuno: ⁊ ampli⁹ i vigiliis ⁊ oroni bus tolero. Uerūtamē deꝑcoꝛ te vt ores pro me ne ficoꝛdia dñi: vt det mihi ꝗutē: quatenꝰ possim sustinere ⁊ certare legitime. Tunc senioꝛ scūs dixit ei. Ecce nunc cognoui fili qa fideliter itelligis: qꝺ ꝑ spiritale certamen p patientiaz ad salutē eternam: anime tue ꝓficiat. Ita eni scūs apls dicit. Bonum certamen certaui: cursum cōsumaui: fidē seruaui: decetero reposita est mihi corona iustitie: nō solū autē mihi: sed ⁊ omnibꝰ qui diligunt aduentuz eius.

Et alius etiam §viii

fr vehemēt ꝓpugnabat ab immundo spū fornicationis. Exurgēs aūt noctu abiit ad quēdam scūm ⁊ ꝓbatuz i ꝗtuꝰ senioꝛē: ⁊ cōfessus ē ei: quia patiebat ꝓpugnationē ab spiritu fornicationis. Dec cū audisset senioꝛ: cōsolabatur eū: docēs spiritualibus verbis de ꝗtute patiētie dicens: sicut scriptuz ē: viriliter age ⁊ cōforteꝝ coꝛ tuū: ⁊ sustine dñm. Reuersus ē fr ad cellulā suaz: ⁊ ecce iterꝝ ꝓpugnatio ilisebat ei. Ipe aūt festinauit denuo pergere ad supradictum senioꝛē. Uidens aūt cum senioꝛ: iterꝝ docebat euz vt patienter ⁊ idefesse sustineret: dicebatqz ei: crede fili: qñ mittet tibi dñs ihs xps auxiliuz de celo scō suo: vt possis

fugare passioē banc. Cōfortatus aūt frat monente seō senioꝛe. remeauit ad cellulā suaz: ⁊ iterū ꝓpugnatio valde cōturbabat coꝛ eius. Et statiz eadē boꝛa noctis reuertitur ē ad senioꝛem: ⁊ deꝑcabat eū vt intentius ꝓ eo dñm exoꝛaret: Dixitqz ei senioꝛ. Ne timeas fili: neqz resoluaris: neqz abscōdas cogitatiōes tuas nta eni cōfusꝰ spiritus immundus discedit a te. Nihil enuz ita allidit virtutē demonum: quō si quis secreta mundaꝝ cogitationuz reuelauerit scīo ac beatissimis ꝓpribus. Uiriliter age fili. ⁊ confortet coꝛ tuum: ⁊ sustine dñz. Ubi enim vurioꝛ ē pugnanbi gloꝛioꝛ erit ⁊ corona. Deniqz scūs ꝓpba ysaias dicit. Nū quid inualida est manꝰ dñi ad saluādū: aut aggrauata est auris ei⁹ vt non exaudiat? Considera ḡ filiole: quia certamen tuū expectat dñs: ubiqz contra diabolū viriliā ti parat ēternitatis coronā. Ideo monet nos scā scriptura dicēs: ga ꝑ multas tribulationes oportz nos itroire in regnū celoꝝ. Dec autem audiens frater. cōfirmatū est coꝛ eius in domino: ⁊ permānit apud senioꝛem: noluitqz vltra reuerti ad cellā suā.

Beato abbati §ix

Moysi qui habitat in loco qui appellabatur petra quodam tempore in tantum i posuit durissimam impugnationez demō fornicationis: vt non prevaleret sedere i cellula sua: sed abiit ad scm abbatem Isidoꝛ: ⁊ retulit ei violētiā ipugnatiōis sue. Cūqz de scripturis scīs abbas Isidoꝛ. ꝓferēs testimōia cōsolaret eū ⁊ vt ad cellulā suā reuerteretur rogaret eum noluit abbas moyses pgere ad cellulā suā. Tūc abbas isidoꝛ pariter cū abbate moyse ascēderūt i supioza cellule suc. Et dixit ei isidoꝛ. Respice ad occidētē ⁊ vide. Cūqz respiceret vidit multitudinē dēmonū vehemēt cū furore turbari: ⁊ qsi ad ꝓliū ꝑparatos: festinā telaqz pugnare. Dixit aūt ei abbas isidoꝛ. Respice iterum ad orientez: ⁊ vide. Cūqz respiceret: vidit innumerabilem multitudinem sanctoꝝ angelorum: gloꝛiosuz ⁊ splendētem sup lumen solis celestium vir

eorum exercitū. Ait autem ei abbas Isidorus. Ecce quos in occidente vidisti ipsi sunt q etiā ipugnant sanctos dei. Nazq ad adiuuandū sanctis suis mittit. Cognosce ergo. q plures sunt nobiscū sicut dicit Helisē⁹ propheta. Uerū etiaz sanctus Joannes dicit Quia maioz ē qui in nobis est. q̄ qui i hoc mūdo. et dū audisset cōfortat⁹ in uīo suo abbas Moyses: t reuersus ē in cellulā suam. gratias agens t glorificans dñi nostri iesu xp̄i bonitatis patientiam.

Erat quidam . § r.

frater in beremo scithie: p̄optul⁹ t alacer i opus dei t spiritali cōuersatiōe. Nunc aūt inimicus generis humani diabolus immisit cogitationes vt recordaret̄ cuiusdā nocte sibi mulieris pulchritudinē: t conturbaretur i cogitationib⁹ suis vehementer. Cōtingit āt ex dispensatione dñi ibu vt alius quidā frater de egypto veniret ad visitā dū eū in charitate xp̄i. Et dū inter se loq̄bantur cuenit sermo: vt diceret ille frater de egypto. q⁹ mortua est illa mulier. Ipsa autē erat in cui⁹ amore ipugnabat sapradict⁹ frater. Hec cū audisset ille. post paucos dies abiit ad locū illū. vbi positū erat corpus illius defuncte mulieris: t aperuit noctu sepulchz eius t cū pallio suo tersit sanie putredinis eius: t reuersus ē ad cellulā suā. Ponebatq fetoze in conspectu suo. t dicebat cogitationib⁹ suis. Ecce habes desiderū quod querebas sacia te ex eo. et ita i illo fetore cruciabat semetipz vt oīo cessaret ab eo fornicatissima ipugnatio.

Duo fratres + § ri

monachi abierūt in p̄mā ciuitatē. vt distraherēt q̄ manib⁹ suis p totū annū opati cēnt. Un⁹ āt ex eis egressus ē vt quedaz sibi necessaria emeret. ali⁹ āt solus in hospitio remānsit t instigante dyabolo cecidit in fornicatiō. Cū aūt reuersus venisset frater: dixit ei: Ecce distraxim⁹ que necessaria erāt reuertamur nūc ad cellulam nostrā. Respondens aūt frater: dixit ei. Nō possū reuerti. Cui⁹ dū petaret cū frater suus dicens: q̄ propter nō reuerteris ad cellā. Ille confessus ē ei dicēs. Quia ego cū discessisti a me. cecidi in fornicationē: ideo nolo reuerti. Uolēs aūt liberari: t saluare aiam eius frater suus cū sacramēto dixit ei. Quia t ego cū separatus fuissē a te laplus sū similiter i fornicationē: verūtamē reuertamur ad cellulā. t ponam⁹ noa i penitētiā. Omnia. n. possibilia sūt deo. vt penitentibus nobis indulgentiā donare digneatur. vt in eterno igne tormētis t penis inferni tartaro nō cruciemur: vbi penitētia nō est. sed ignis sēper sine cessatione t vira tormenta. Ita ergo reuersi sūt ad cellulā suā. Abierūt aūt ad sanctos patres. t p strauerūt se ad vestigia eoz cū multo vlulatu t lachrimis gemētes: t confessi sūt illis. que cuenisset eis ruine tēptatio. Quie gd autē preceperunt sancti seniores. t docuerūt eos i cā pnie ita ola fecerūt. Ille ḡ ali⁹ fr q̄ n̄ peccauerat p fre g peccauerat penitētiā agebat. quasi t ipse peccasset eo q multā charitatē circa eū bēret. Uidens aūt dñs laborē charitatis ei⁹. infra pauca tēpora reuelauit sanctis p̄phis qualis cēt causa: t q⁹ pp charitatē illi⁹ g nō peccauerat. t se afflixerat p salute fratris: id circo indulgētiā donauit ei oīs q peccasset. Ecce hoc ita ē sicut scriptū est: q⁹ posuit aiam suā pro salute fratris sui.

Aliusetiam . § rii

frater molestiā sustinebat ab spiritu fornicatiōis. Abiit āt ad q̄ndā pharisēum sēiorem: t pcabat eū dicēs. Pone tibi sollicitudinē beatissime p̄r. t ora p me: q⁹ grauiter me ipugnat pallio fornicationis. Nec cū audisset senior orabat intēte diebus ac noctibus p eo deprecās dñi misericordiam Itez aūt veniebat idē frater t rogabat senioē vt magis intenti⁹ p eo oraret. Silr āt cū oi sollicitudine: beat⁹ senior orabat itē tius p eo. Frequēter āt veniētē ad se monachum. videns senior: t deprecātem se vt oraret: valde contristatus: mirabatur q⁹ non exaudiret dom⁹ orationē eius: Eadē aūt nocte reuelauit ei dom⁹. q̄ circa illū monachū erat negligētie t ignauie resolutio: t delectatiōis corporee cordis eius. Ita aūt ostensum ē sancto seniori. Uidit sedentē illuz monachū. t spiritū fornicationis in diuersis mulieꝝ formis ante illū ludētes: t ipsū cū eis delectari. Uidebat aūt t angelū dñi astātem. t indignātē grauiter contra cūdez fratrez: q⁹ nō surgebat neq̄ prosternebat se in orationib⁹ ad deuz. Sz magis delectabatur cogitationibus suis. Hec aūt ostensa sunt per reuelationem sancto seniori. Cognouit āt q⁹ culpa t negligentia illius monachi erat: vt nō exaudirent⁹ orationes eius. Et tunc dixit ei senior. Quia tua culpa ē frater qui condelectaris cogitationibus malis. Impossibile est enim discedere a te spiritū fornicationis immundum. aliis orantib⁹ t deū p te deprecantibus: nisi t tu ipse laborē assumas. in ieiuniis. t orationibus. et vigiliis multis cū gemitu deprecans tu misericordiaz suam t adiutoriū siue gratie p̄beat tibi dñs ihs xp̄s vt possis resistere cogitationibus malis. Nam t medici q corporibus hoīuz medicamēta conficiunt t adhibent: q̄ibus oia cū sūma diligētia faciāt: verūtī si ille q infirmat a noxiis cibis. vt ō alios q̄ solent ledere infirmitates abstinere noluerit: nihil ei proficit cura t diligentia et sollicitudo medicorum. Similiter etiam et in animeis languoribus eueniet. Licet enim omni intentione t ex toto corde. sancti patres qui sunt medici spirituales exorent misericordiam domini saluatoris nostri pro eis. qui orationibus eorum se postulant adiuuari: nisi t ipi cum omni intentione mentis. toz in orationib⁹ q̄ i omni ope spūali que deo placita sunt: fecerint. non eis p̄ficient negligentibus t resolutis. t de salute anime minime cogitantibus orationes sanctoꝝ. Et hec audiēs frater ꝓpunctus est corde. t cum omni sollicitudine sm doctrinam senioris. tam in ieunijs q̄ in orationib⁹ t vigilijs semetipsū afflixit. et meruit misericordiam domini. Et recessit ab eo spiritus immundus passionis.

Erat quidam . § riii

monachus t habitabat in heremo. Quedam aūt puella ex genere t cognatione eius post plurimos ānos ꝓperit in quo loco supradict⁹ monachus habitaret: t instigante diabolo abiit in desertum. requirens eū. Quo inuento ingressa est cellulā eius. asserens ei q⁹ ex genere t parentela eius fuisset: mansitq⁹ ibi apud eū t decidit in ruinā peccati cum ea. Erat autem alius monachus t ipse in heremo degens Qui cū ad refectionis horaz venisset: gello cū aqua quē ad potum sibi p̄parauerat portabat se: t tota illa aqua fundebatur i terra. Hoc aūt per aliquot vices cum ad refectionē venisset ita fiebat: t effūdebat aqua in terrā: vt nō posset bibere. Cogitauit aūt apud semetipsum: vt abiret ad illuz aliuz mōachum: t diceret ei de gellene q fiebat se: t tota aqua effūdebat. Iter cuz i itinere vespe facto: i ādam antiq⁹ t dirruto tēplo ydoloꝝ dormiret: audiuit demones inter se loquētes: qa in ista nocte ꝑcipiauim⁹ illū mōachū i fornicationē. Et hec audiēs admirabat. Cū aūt illuxisset dies pueuit ad mōachū. t inuenit cuz grauissima tristitia oppressū: t dixit ei. Quid facia fr: qa qua hora reficere voluero: statiz gello quē ad vsuz aque bēo vertit se. t effundit aqua: t nō habeo q⁹ possim bibere? Tūc rīdit ei supdictus mōach⁹ dicēs. Tu gdez venisti ad me interrogare quia gelunculus vertit se. t effundit aqua? Ego aūt gd hēo facere: qz i hac nocte cecidi i fornicationē. Ridenscz frater dixit ei: e ego hoc iaz cognoui. Dixit aūt ei ille. Et vñ hoc potuisti cognoscere? Et ille ait. Duz i itinere nocte gescerē audiui demones inter se loquētes t gloriātes de lapsu tuo. t nimio cōtristat⁹ sum. Tūc rīdit ei ille monach⁹ dicēs: Ecce ego egredior: t vado i seculum: Hec ille audiēs deprecabat cū vicens. Noli ꝑ agere fr: sed magis patienē sustinens para ne in hoc loco. Nā mulierez expellamus t reuertar ad locū suum. Manifeste. n. ista exgsitio artis maligni diaboli est. Magis

alit operaret vt manca i ꝺ loco i afflictiõe
cordis r corporeis cũ intima cordis gemi
tu.ac lachrymis vlq; inexitũ vite ꝺpecca
ta saluatoris nr pietatẽ vt posset ꝺ suenũ mi
serabilis i die illo terribili magni iudicii ꝺ.

Erat quidam §.viii

frater in heremo habitabat ãt in loco q dice
bat cellia: r ipugnabãt eũ ꝺmonco in pal
sione fornicatiõis. Cogitauit ãlt apud se
metipm dicẽs. Qz fatigatã oportet me ma
gis i opere manuũ laborare: vt extenuetur
carnalis istius me⁹. Erat ãt idẽ frater arte
figulus. Exurgẽs ãt fecit i luto r plasma
uit qñ figurã mulieris: et dixit cogitatio
nibus suis. Ecce vxor tua. necessariũ est
ꝙ vt hãc cõsuetudinẽ addas in ope manu
um tuaꝝ r post aliquantos dies iterũ si
militer fecit et luto et plasmauit qñ filiaꝝ
sibi. r dixit cogitationib⁹ suis. Ecce gene
rauit vxor tua filiã. necessariũ est ergo vt
magis magisq; ampli⁹ exerceas opa ma
nuum: vt possis pascere r vestire. et te.
r vxorẽ r filiã tuã r ita ꝑ nimio labore ma
cerauit corpus suũ: vt nõ ꝓualeret iam
subportare tantũ laborẽ. Tunc dixit cogi
tationibus suis. Quia si non ꝓuales nimiũ
istũ sustinere laborẽ: neq; mulierẽ regras
Videns ãt deus seruens ꝓpositũ mentis
eius ꝑ certamine castitatis: abstulit ab eo
molestiam impugnationis demonum. Et
glificauit ds ihs magnitudinẽ gre eius.

Quidã frater §.ix

interrogauit beatũ abbatẽ Poemen di
cens. Quid facã pater: qz ipugnat me pas
sio fornicationis: r rapiorꝝ passionẽ furo
ris. Et respõdẽs dixit ei senex. Ideo
vlq; dauid ꝓphet dicebat qz leonẽ qdẽ
pugnebãt: nã r vsq; frequẽter suffocabaꝝ.
Hoc ãt ita intelligẽ. qz fatigatẽ ab alio meo
abscidebãt fornicationẽ ãt. I laborib⁹ affli
gebã. Explicit de spũ fornicatiõis. De vir
tute patientie et hũilitate: §.xvi.

Iacebant sancti seniores pa

tres ꝺ quodã mo
nacho iam seniore in scitice heremo cõma
nente: quomodo seruus quoꝺam erat
r per singulos annos ꝺscendebat de he
remo in Alexandriã. vbi cõmanebat domi
ni ei⁹ ꝺferẽs ei pẽsionẽ. sicut solẽt hui ꝺ vare
domnis suis. Sed vbi eius magis reuerẽ
tiã ꝑ timore habẽtes circa eũ honorabãt
occurrentes r salutãtes eũ. Petẽtesq; vt
ꝑ eis dominũ exoraret. Ille ãt mittebat
aquã in peluim. r festinabat lauare pedes
vnius⁹ quoꝝ: eũ oi humilitate obsequium eis
cupiẽs exhibere. Ipsi vero nolebãt acqui
escere vt pedes eoꝝ ablueret: sꝫ dicebãt ei
Noli beatissime pr̃ grauare alas nras. At
ille respondens dicebat. ego seru⁹ vester
sũ. Nã vocẽ vnus meos omnipotẽs de⁹
constituit. r gras ago domino vnoꝝ qz di
gnatus est me permittere vt seruã deo vi
uo r vero: creatori ac dominatori celi et
terre: r ideo veluti vobis pẽsionez fuitu
tis mee. Vnus autẽ eius cõtemnebãt: nolen
tes accipere quã ꝺulerat pensionẽ. Re
spõdẽs ãt monachus dixit eis. Si nolueri
tis accipere pẽsionẽ meã. ita decreui vt ñ
reuertar in heremũ: sed hic in presenti ꝑ
manco r seruio vobis. Hec autẽ audien
tes domini eius. acquerũt suscipere pen
sionẽ ne contristaret: sed magis reuertere
tur ad loca heremi ad cellulã suã. Illud ãt
quo ipensionez suã ẽt nolentib⁹ ꝺbat do
minis suis. statim vt accipiebat pauperi
bus erogabant. Interrogãtes aũt eundẽ
senioꝝ fratres dixerunt ei. Obsecramus
te pater vt dicas nobis cur cũ tanta intẽ
tione ꝑ seruitio tuo. pensionez etiã nolen
tibus r nimis resistentibus tibi dñis ingef
fisti: Ad hec respõdens senex dixit. Ego
fratres ideo festino ꝑ seruitio quod tanq̃
dominis meis debeo pensionẽ per singu
los annos adimplere eis vt qcqd tã cũ adiu
torio domini in ieiuniis r orationib⁹. seu i
sãctis vigiliis: vl in oi ope spirituali. xp̃o
dño adiuuãte laborauero. hoc mihi i eter
na vita. r ad saluandã anime mee ꝓficiat. vt
fortasse si pẽsionẽ ꝑ seruitio meo minime i
tulero: iam tot⁹ spiritalis labor meus ad il
loꝝ mercedẽ ꝓficiat. q me miserunt xp̃o
dño deseruire r spiritaliter conuersari.

Erant duo §.xvii

fratres secundum carnẽ quidẽ germani.
verũm vteraq; in spiritali ꝓposito mona
chi existẽtes: insidiabaturaq; eis malign⁹
diabolus vt quocũq; eos separaret abinui
cẽ. Quadam igit die ad vesperã ꝑs con
suetudinẽ ille iunior frater accẽdẽs lucer
nã. posuit super candelabr̃. Faciente ãt
malicia demonũ ruit cãdelabr̃. r extincta
ẽ lucerna. Per hãc occasionẽ ille indiabatur
eis malignus diabolus. vt in litez eos in
cẽderet. Burgẽsq; senioꝝ. cepit percutere
cũ furore ꝑez suũ. Ille vo postrat⁹ i terram
ꝺprecabat germanũ suũ dicens. Magna
nim⁹ est dñe: r ego rursus accẽdo lucer
naz. Ergo qz ñ rndit ei turbulẽtũ ꝺmonẽ.
statiq; malign⁹ ꝺfugo recessit ab eis
Et pgẽs cadẽ nocte nũciauit ꝓncipi dño
nũ dicens. Qñ ꝓp humilitatẽ illi⁹ mona
chi q prostrat⁹ i terra veniã postulabat de
fratre suo: ꝑcussũ in eis: vidensq; de⁹
humilitatẽ eius. effudit super eũ gras suã
r ego sentio me valde torqueri atq; cruci
ari. qñ nõ ꝓualui separare eos abinuicez
Hec ãt ola verba audiẽs sacerdos ydo
loꝝ q ibi cõmanebat: cõpũct⁹ ẽ in timore
dñi r amore ihu xp̃i. Cõsiderãs. n. quã ma
gna seductio r pditio alarũ est cult⁹ ydo
lorum. reliquens omnia festinanter ꝓcurit
ad sãctos patres ad mõasteriũ: r rettulit
eis omnia que ꝑ malitiaz demones inter
se loquebantur. Cunq; monitis salutari
bus instruxissent eũ fel patres de vocari
la salutari baptizat⁹ ẽ: r sancti propositi mõa
choꝝ vitã arripuit: r adiuuante r cooꝑan
te gratia dei: factus est ꝓbatissimus mo
nach⁹. tãq; veneratus ẽ. r tenuit virtu
tez humilitatis. vt omnes nimiã humilita
tez ei⁹ admirarẽtur: Dicebat enim. qñ oẽs
virtutem aduersariorũ nostrorũ demonũ
soluit humilitatis strẽtio. Deniq; r dñs noꝝ
ster ihs xp̃s ꝑ humilitatez triũphauit dia
bolũ. r omnẽ eius virtutẽ cõtriuit. Adde
bat etiã vicẽs qñ frequẽter audisset de
mones inter se loquẽtes: quia qñ ad iracũ
diaz succẽdim⁹ cordia bolim. si quis sustinu
erit patiẽt quicia iniuriaꝝ: ꝺuerſ⁹ magis ro
gauerit ea q̃ ad pacẽ sibi dicẽs qa ego pec
caui. statim sẽtim⁹ oẽs nimiaz virtutez mansuẽtie
qa approximãt eis gre diuine potentie

Referebat aũt §.xviii

beatus senior ꝓpemẽ frib⁹ dicens. Quoꝺã
fuit quidã nup mõachus in Constãtinopo
li tẽporibus Theodosij imperatoris. habita
bat autẽ i parua cella foris ciuitatẽ prope
portas q vocat septimo: vbi solẽt ipera
tores egressi ꝺ ciuitate libẽter ꝺgere. Au
diens ãt imperator q ibi esset qdam mo
nachus solitarius. qui nunq̃ egrediebatur de cella: cepit deambulando pergere
ad eum locũ vbi erat supradict⁹ mõach⁹:
precepitq; sequẽtibus se eunuchis: vt nul
lus approximaret ad cellulam monachi illi
us. Ipse autez solus perrexit: pulsauitq;
ostium. Surrexit autem monach⁹ r aper
uit ei: r non cognouit eum q esset ipera
tor. Tulerat enim sibi coronaz de capite
suo vt non cognosceretur. Post orationẽ
autẽ resederunt pariter. Et interrogauit
eum imperator dicens. Quomodo sancti
patres vegũt i egypto? Respõdẽsq; mo
nachus ait. Omnes exorãt deũ ꝑ salute
sua. Aspiciebat autẽ imperator intẽte cel
lulam ipam. r nihil in ea vidit nisi panes
siccos in sporta pẽdentes: r dixit ei.
Da mihi benedictio: ẽ abba: vt refician⁹.
Statizq; festinauit mõach⁹. r misit aquã
r sal: r misit buccellas: r comederũt pariter.
Postea bibit calicem aque r bibit. Tũc
Theodosius imperator dixit. Scis quis
sum ego? Respondens monachus dixit
Nescio quis sis domine. Dixit ei. Ego
Theodosius imperator: r ob deuotionẽ ve
ni huc. Hoc cum audisset monachus pro
strauit se ante illuz. At ille dixit ei. Beati
estis vos monachi qui securi ac liberi de
negotiis seculi. tranquilla r quieta pectoris fru
amini vita: r solummodo de salute anima
rum vestrarum habetis sollicitudinẽ: quo
modo ad vitam eternam: r ad celestia no
bis: vobisq; promissa premia puenire pos
sitis. In veritate enim dico tibi: quia cer

se in palatio nostro fili: et ide i regno dego: et nil ꝫ sine sollicitudine cibuꝫ capio. Post hec aũt valde bonoꝝ hec salutauit cũ imperatore: ita ꝯ ⁊ ista ē ab eo. Eadeꝫ aũt nocte cepit intra se cogitare famulus ꝺi dicens. Quid nõ oportet ego me in hoc loco cẽ. Multi enim nõ solũ de populo sed etiã ꝺ palatio et de senatoꝝ ꝯplurimi expũt imperatore secuti: ad videndũ me venturi sunt: et honorẽ mihi tanq̃ suo deseruendo nõ cessabũt. Et alia quidẽ hec ppter nomen dñi facturi sũt: ego aũt timeo ne forte malignꝰ dyabolus mihi meritũ furripiat: et libenter incipia eos suscipere: et cõdescendere cot meũ laudes et honores cot: et per hec iam incipiã ꝑtez humilitatis perdere: et laudes atq; honores hominuꝫ delectari. Dũ igit ista homo dei secũ cogitãs cadẽ nocte fugit inde: et prexit in egyptũ ad scõs patres in heremo. Itaq; cõsiderans dilectissimi fres: quãta sollicitudine virtutez humilitatis custodire famulus ꝺi studuit: ut in celesti regno eternam gloriam ꝓ labore sce vite: fuge: quẽ ppter nomẽ dñi exercuerat: ꝓcipere a xpõ dño mereretꝰ.

De hoc autem §rix

ipso sancto Poemen: referebũt alij sancti seniores dicẽtes. Quia quodã tẽpore cuꝫ aduenisset iudex Iuncie: audiensq; scãm opinionẽ beati poemenis: desiderabat videre eũ. misitq; nũciuꝫ ad deprecandum: vt susciperet eum. Beatus aũt Poemen cõtristatus ē valde cogitans apud semetipsum: qa si ceperint psone nobiles venire ad saluandũ et honorandum me: manifestuꝫ est: qa et alij multi etiã populares honorifice frequẽtabũt me: et necesse ē ꝓ hoc vt prurbetur secreta vite mee cõuersatio. et humiliatio grãm quã cũ labore tanto auxiliante ꝺño a iuuentute mea studui custodire. forsitã furripiẽte maligno diabolo perdã: et vane glorie incurrã laqueos: hec ꝫ apõ semetipsũ ptractãs: ocsumuit quaten⁹ excusaret: et nõ susciperet iudicez. Contristatus autẽ iudex quia nõ eũ susceperat: ait ad oẽs cum sui. Quis non meruit videre hominem dei pctis meis ignoto. Verũtamen nimis desiderauit ꝙ quãcunq; occasione videre scm virum. Excogitauit ꝙ huiusce modi causaꝫ que occasionem ei ꝑoret vt deduꝫ cum. Loquebat̃. n. fiũ sozoris .b. poemenis. multi i carcere: vt gratiam oc casionez aut susciperet iudicem: aut certe ipse veniret ad rogãdũ iudicẽ. Dixitq; ad offl cũ sui vt nõ cõtristet sanctꝰ senior. mittate ei si voluerit venire ad me: necesse ē vt statim educam⁹ eũ de carcere. Talia cũ est cã eius: que nõ possit impune tulisse. Audiẽs aũt hec mater iuuenis idẽ sozor sci poemenis: abiit i heremũ vbi erat frater suus: stabatq; ad ostiũ cellule eius cũ multo fletu et vllulatu: rogãs eum vt descẽderet ad iudicẽ. et rogaret ꝓ filio suo. Beatꝰ autẽ poemẽ nil solũ ad cã nihil dixit: sꝫ nec ostiuꝫ ei aperuit vt ingrederet ad euꝫ. Tunc cepit illa maledicere ei ac dicere. Durissime et ipissime et ferrea viscera gerẽs quõte tantus dolor fletus mei nec ne flectit ad misericordiaꝫ: qñ vnicũ ipm filiũ hẽo quez i periculo mortis video constituꝝ. Tunc senior mandauit ei ꝓ fratrez q ei ministrabat dicẽs. Vade dic ei. Poemen filios nõ genuit: et ideo nõ volet. Hec audiẽs iudex dixit amicis suis. Scribite ad euꝫ: vt vel epistolã precatoriã faciat ad me: quatenꝰ possim eũ dimittere. Tunc iusꝫ ꝯplurimis suadẽtibꝰ: scũs senior scripsit ad iudicẽ dicẽs. Jubeat nobilitas tua diligẽter regere causaꝫ illaꝝ: et si quid dignũ morte admisit moriat: quatenus i hoc ꝑsenti seculo exoluat crimen peccati sui: vt euadat eternas ac perpetuas gehenne penas. Dixit autez nihil dignum morte cõmisit: quod iustuꝫ videtur legibus: ita nobe discernere.

Fuit etiã de §rx

magnis ꝓbꝰ qdaꝫ senior nole Agathon: nominatissimꝰ i ꝑtute humilitatis et patiẽtie. Quodã aũt tpe preterũt ad visitandũ eũ fres. Audientes. n. de eo ꝙ magnã habuerat humilitatez et patiẽtiã possideret: dixerũt ei. Multi scãdalizant in te ꝓ. ganitio vicio superbie

et iactantie. et ꝺ alios ꝺficias. et ꝓ nihilo eos contemnis. et ꝺ alios ꝺficias. et ꝓ nihilo eos habeas: et detractiones aduersus fres nõ habeas: et detractiones aduersus fres nõ cessas loqui. Affirmãt etiam ꝯplurimi. ꝙ hec ita agnoscant fore: nisi vicio tenearis: et ne solus videaris errare: idcirco alios nõ cessas arguere. Ad hec ridens senior: ait Nec ego aliquod vicium in me esse cognosco nec possum negare tantas iniquitates meas. Procidẽsq; prius in terram adorabat eos. Dicẽs. Deprecor vos fratres. vt intentius ꝓ me miserꝰ. et multis peccatis obnoxius xpm ꝺnm exorare nõ cessetis: vt indulgẽtiã tribuat iniquitatũ mearũ multis ac magnis. Ad hec supradicti fratres addentes dixerũt ei. Nõ te lateat etiam hoc: quia hereticum te esse ꝯpluri mi affirmant. Hec aũt cũ audisset senior. dixit eis. Licet in aliis multis peccatis obnoxiꝰ sim: absit hoc ab aia mea. Tunc omnes qui ad eum venerant prostrauerũt se in terram ad pedes eius: obsecrantes eum ac dicentes. Precamur te abba. vt dicas nobis cur tanta vicia et peccata dicẽs nobis de te in nullo timorꝰ es: de ẏbo aũt hereticis valde te commouisti. et abhorruisti. et esse nec sustinere potuisti auditum. Dicit eis senior. Illas ꝓpter culpas ac peccata ꝓpẽ humilitatez sustinui: vt peccatorẽ me esse crederetis. Nouimꝰ. n. si custodiat humilitatis ẏtus. magnꝰ fructꝰ est anime. Nam ꝺño et saluatore noster iesus xpõ. cum ei iudei multas ꝺumelias et conuicia irrogassent: patienter cuncta tollerauit. vt nobis humilitatis preberet exẽpla. Immissi enim falsi testes multa aduersus eũ falsa dixerũt. et vsq; ad mortem cuncta sustinuit. Ita enim et apostolus Petrus predicabat dicens. Xpõ passus ē ꝓ vobis: vobis relinquens exẽplum: vt sequamini vestigia eiꝰ Oportet igitur vt patienter cũ humilitate cuncta aduersa sustineamus. Sermonẽ autez quez obiecistis de heresi non potui sustinere: quia heresis separatio ē a deo. Hereticus enim separatur a deo ꝙ vino: et vero: et coniungitur diabolo et ẽgritio eiꝰ Alienatus enim a xpõ. nõ habet deũ quẽ exoret ꝓ peccatis suis: ga ex omni parte periit. Si aũt conuersus fuerit ad veritatẽ et catholicaz sancte ecclesie fidem: suscipiat a bono et pio saluatore nostro xpõ. et recõsiliet deo ꝺo creatori et saluatori nro xpõ.

Consilium inter. §rri.

se habuerũt seniores patres. et omnes monachi habitantes iberon scitibi: et elegerũt vt pater Isaac ꝓsbiter eis ordinaretur. et ecclesia ꝑ in heremo sita ē: vbi conuenit die et hora statuta multitudo mõachoꝝ: qui illa heremo inuersatur. Audiẽs aũt supradictus abba huiusce mõdi ꝓsilium fugit i egyptũ: et absconditꝰ se in quãdã agro inter fructeta arborum: estimans se ee bonum et ꝓficuum Ecce turmi aũt eius sequebãt. vt ordinẽ ꝺcm ee. Cũ aũt appropinquasset ad vesperam i ꝺcẽ ee. Cũ aũt appropinquasset ad vesperam i eodẽ agro. vt reficerẽt fatigati ꝺ itinere. erat. n. nox. dimiserũt asellũ qui eis supportabat i itinere vt pasceret. Cum aũt pasceret asellus ꝑuenit in locum vbi suprad scerat asellus ꝑuenit in locum vbi suprad abbas Isaac latitabat. Cũq; illuxisset dies. regrẽtes mõachi asellũ ꝑuenerũt ad eũdẽ locũ vbi se senior occultauerat. et admirãtes valde dispẽsationẽ diuinaz cõsiliũ ꝺcẽtes ligare et ꝓstringere eũ voluerũt: et ita producere. Venerabilis aũt senior nõ ꝑmisit dicẽs. Jã nõ possum ꝓtradicere vobis quia fortitã voluntas dei ẽ: vt licet indignus suscipiam ordinem ꝑsbiterii.

Erant duo fra §rrii

tres monachi pariter i cellula conmorantes: quoꝝ humilitatez et patientiã multi etiam de sanctis patribus collaudabãt. Audiens vero quidam sanctus vir voluit ꝓbare si verã ꝑfectãq; humilitatem habebant. venit ad visitandum eos. Cũq; cum gaudio suscepissent euꝫ et ex more cõplesset oratione egressus foris cellulam vidit parvum ortum: vbi sibi holera faciebant. Apprehensoq; baculo cũ toto impetu cepit omnia holera cedẽdo confringere: ita vt nihil omnio remãneret. Videtes aũt supra dicti fres. nihil pẽitꝰ dixerũt: sꝫ nec vultuꝫ dicti fres. nihil pẽitꝰ dixerũt: sꝫ nec vultuꝫ triste aut turbatũ hẽtes. Et rursus ingressi cellulã. vestigia oculos opplẽtes: adorãtes

cū vterent. Dixit scipio pater ibim⁹ z eu3 q remanſit caulē coquētes guſtem⁹: q3 hora ē vt cibum ſumam⁹. Luc senior ado rauit eos dicēs. Gratias ago deo meo: q3 video ſpiritū ſanctū requieſcere in vobis z ideo bonos vos ac monacos freꝰ carissimi vt vſq3 i finē cuſtodiatis ſācte būilitatis z patiētie virtutē: vt ipa in regno celeſti vos magnos z ſublimes in conſpectu domini faciat apparere.

Erat quidam §. xviii

in cenobio tā senex ꝓbatiſſim⁹ monachus z ſcripture grauiſſimā egritudinē ꝓfectuſq3 nimia z intollerabili infirmitate per lōgaz tēpus laborabat in dolor⁹ ib⁹ multis. nec inuenire poterāt fratres. q3ter ſuccurerent egritudini ei⁹: q3 ea que neceſſaria erant infirmati eius. non habebantur i monaſterio. Audiens autem quedā famula dei de afflictiōe infirmitatis ei⁹. deprecabatur pfez monaſteriū. vt cū ad cellulā ſuā tolleret. z miſtraret ei: maxīe autē: q3 facilius inuenire poſſ3 i ciuitate q3 neceſſaria eius egritudini videbāt̄. Precepit ḡ pf mōaſterii: vt portaret cū freꝰ ad cellulā famule dei. Ipſa vero cū oi veneratiōe ſuſcipiēs cū propter nomē dñi: miſtrabat ei pro retributione mercedis eterne quā credebat a xp̄o ſaluatore nr̄o recipe. Cūq3 per tres z ap̄li⁹ annos ſedule obſequeret famulo deceperūt boies mēte corrupti. Ex ſcabiē mētis ſue ſuſpicari. q3 nō ſincerā haberet senior ſciētiā ō virginc q3 miſtrabat ei. Audiens aūt hec senior exorabat diuinitatē xp̄i dicens. Tu dñe deus nr̄ q3 ſolus noſti oia. z video q3 multi ſūt dolores egritudinis z miſerie mee z afflictiōes tāte infirmitatis: q3 me ita p tanta cōſumit tēpora. vt neceſſariū habeaz obſequiū hui⁹ famule tue. que mihi pp nomē tuuz miſtrat. Tribue ei dñe de⁹ meus cōdignā mercedē in vita eterna. ſicut dignat⁹ es promittere pp bonitatē tuā hiis q3 pp nomē tuū exhibēt egenis z infirmis ſuū miſteriū. Cum aūt appropinquaſſet trāſitus eius conuenerunt ad eū q3 plurimi ſancti seniores et frēs de mōaſterio. Et dixit eis senior. Ob ſecro vos dñi z patres z fratres. vt cū quiſq3 fuer⁹ fuero: tollatis bacculū meū z plātēt⁹ tio cū iuxta ſepulc⁹ meū: z cū radicem miſerit fecerit3q3 fructū: tūc ſciet3. quia mūda ē ſciētia mea a famula dei q3 mihi miſtrabat. Si aūt nō fr̄ōduerit: ſcitote q3 nō ſum mūdus ab ea. Cū ḡ vir dei exiſſ3 ō corpore. Ex ꝓceptū ei⁹ ſci ꝓres plāxerūt baculū luz ei⁹ iuxta ſepulchr⁹ ipi⁹. z fr̄ōduit: accedēt3q3 tēpore. protulit fructū. Et admirati ſūt oēs glorificāteꝰ deū. Ad tale. n. miraculū etiā ō vicinis regionib⁹ multi ꝙuenientes: magnificabāt gr̄az ſaluatōis. nā z nos ipaz arbuſculā vidim⁹ z benedixim⁹ dñz q3 ꝓtegit i oib⁹ i ſinceritate z ṽitate ſibi famulātes.

Quodam tem § xviii

poſt ad beatū abbatē apolo duxerūt quē dā vexatū: q3 fortiē a demonio torquebat̄ cūq3 p triduū obſeruaret qui cū eo venerāt obſecrātes ſenē vt cū in nomīe xp̄i ſuo ad deū p̄cib⁹ curaret. R. ideno senior dixit eis ñ ē ſe bui⁹ meriti. vt ōnōib⁹ imperaret. Cū aūt pſſteret q3 venerāt rogantes cū fletu z nimis ōpreſſos: tandē acquieſcit. cū aūt i noie dñi ſaluatoris nr̄i ihesu xp̄i egredior: tri interrogo te ꝑ monē vt dicas mihi. Quid ē qđ ſcriptuz ē i euāgelio. q3 ſilt bedi: z q3 ſūt oues? R. ideno aūt senior dixit ei: bedi qđē iuſti ſilt inī đo: z ego ſū peccator: q3 multa peccatis obnoxi⁹ ſū: ouce aūt deus nouit q3 ſūt. Tunc exclamauit ḡnō voce magna dicens: pp būilitatē tuā ſtare oīno ñ poſſū. Et ſtatim egreſſus ē ō boie qđē obſederat. Videntes aūt oēs q3 aſtabāt: ōderūt, glorificauerunt deū.

Referebāt §. xx

ſci⁹ ſeniores nob⁹ dicētes: q3 fuit qdā mōach⁹ i deremo ſcithie. Uēit aūt ad viſitādos ſcōs pfectos i loco q vocat cella. vbi multitudo mōachor⁹ viuebāt in bitā cellulis. cūq3 ñ inueniret ad pfectū cellulā vbi poſſ3 manere: qdā de ſenioribus habentē aliam vacantē cellulam dedit ei dicens. Interim repauſa in hac cellula donec inueniam vbi poſſim manere. Cūq3 ſurgens cū nimia alacritate occurrit. Cūq3 vidiſſet eu3 affectuoſe approximaret ad eū ꝓſtrauit ſe pron⁹ i terra. Adorabatq3 ſenē cū gr̄arū actione. dicens retribuat tibi dñs cariſſime pr̄ bona tua. pcellula eterna. quā mihi propter nr̄e cius pfectū. z i celeſti hierusalē inter ſanctos ſuos xp̄o dñe ꝓparet tibi mānionez. Per aūt audiens senior: ꝓpter⁹ ē confect z ꝓfectus baculuz. cucurrit in ap̄lexus ei⁹ et oſculatus ē eū: z inuitauit illū ad celulam ſuā: vt pariter cū gratiar̄ actione. ſumerent cibuz. Vocauit aūt senior ſupra memoratū diſcipulum ſuū: z interrogauit eū dicens. Dic mihi fili ſi vidiſti verba iſti fratri. q3 ꝓpter cellulaz mādaui vt diceret ei? Tūc diſcipulus ei⁹ p̄oſſus ē ei dicens. Uere dñe dico. quia ꝓpter humilitatem quā tibi exhibere debeo tanq3 pri z dño. ō nō audebaz rīdere tibi q3 me mitteb⁹ ad eū. Uerūtn nihil eoz⁹ dixi ei q3 mādabaſ ad eū. Hec audiēs senior. ſtatiz ꝓſtrauit ſe ad pedes eius dicens. Ex hodierna die tu me⁹ pr̄ eos et ego diſcipul⁹ tu⁹: q3n te ſeſtinā̄te et moderāte: ac cū timore dei agēte et mecū et illi⁹ fratris aiaz de peccati laqo xp̄o dño liberauit. p fide. n. et ſācta ſolicitudine et itētōe diſcipuli q3 pfecte i caritate dilexiſti. Hec aūt diſcipuli q3 pfecte i caritate xp̄i diligebat abbatē ſuum: et oīno timebat ne q3 iuuidie et ire cūdie viciū aliq3 tale ageret pr̄ ſu⁹ ſpiritalis. et ꝑderet oēs labores ſācto⁹. q3 ab infantili etate i xp̄i fortitudine ꝓvite cēne p̄mio laborauerat. Hoc3 dominus ꝓpter⁹ donauit gratiaz ſuā vt i pace xp̄i pariter letarentur.

Dicebāt ſan § xxvi

eti ſciores ō diſcip⁹o abbatis Pauli noſtri Joānes q3 magnā hr̄et humilitatē. exēplu tē obedientie: vt cui⁹ difficile cāpe. iperūte abbate i nullo dicēt. q3 nec leuiē in aliq3 murmuraret. Cū. n. neceſſariū eēt i monaſterij ꝓ ſilib⁹ ſuis bouū. miſit eū abbas ꝓximo vt regreret ibi fimū bouū. et cū celeritate afferret ad mōaſteriū. Erat aūt i loco illo mala beſtie leēa. Strati ḡ egreſſus diſcipulus eius Joannes ibat fin pcce ptū abbatis. Cūq3 ꝑēt. dixit abbati ſuo.

ſia granere. Cūqz ꝺ vidēdum eu3 conſtituerent. ꝓplurimi fratres. deſiderantes ab eo audire verbum ſalutis eterne habebat enim ſpiritalem gratiam vocādi ꝺ buz vidēs ille senior q3 ei ad habitādū placeret cellam: inuidie liuore eoz⁹ cinus vulneratus ē. z indignari cepit ac dicere. Quis ego rācio tgib⁹ ꝺ loco habito. z ad me non veniūt frēs nisi rarissime. z hi dieb⁹ feſtis: et ecce ad iſtū ꝙpostoꝛ pene quotidie frēs ꝓplurimi vadunt. Dixitq3 diſcipulo ſuo. Uade z dic ei. vt egrediat de cellula illa: q3 necessaria mihi eſt. Cū aūt prexiſſet diſcipulus ei⁹ ad illum frēm dixit ei. Mandauit abbas me⁹ ſācte tati tuc. Jube mihi mādare qualiē habeas. audiui enim3 te infirmari. Ipſe ꝺo mādauit ei dicēs. Ora pro me dñe pr̄: q3 valde ſtomachuz doleo. Reuerſus aūt diſcipulus dixit abbati ſuo. Mimio rogat ſanctitatez tuam. vt vl⁹ duos diebus ſuos ſuꝑ cellā ſuā. Ut ſi opus ſit. vt poſſit ei aliam cellā ꝓuidē. Trāſacto aūt trib⁹ dieb⁹ iterū miſit diſcipulum ſuū dicēs. Uade dic ei vt egrediat de cellula mea. Naz ſi rurſus diſtulerit: dicens ad eū. Quia continuo vēnio et cū bacculo cedēdo expello eū de cella mea. Pergēs aūt diſcipul⁹ ad ſuprad⁹ frēz dixit ei. Qm̄ valde ſollicitus ē abbas meus de infirmitate tua ideo miſit me requirēs ſi melio⁹ habeas. At ille hec audiēs dixit. Ecce ago vbi ſancte caritati tue. q3 ſollicit⁹ es de me: verūtn ꝓcib⁹ tuis melius habeo. Reuerſus autem diſcipulus. dixit abbati ſuo. Eriaz z nūc ōpretur ſanctitatē tuaz. dicens: vt vſq3 ad diem dominicum expectes eū z ſtatim egrediet. Cuz autem aduenīſſet dominicus dies. et non egrederetur: accipiens veſtē senioꝛ. inflāmat⁹ inuidie et iracundie ſpiritu pergebat vt cedendo expelleret eū de cella ſua. Accedeno autem diſcipulus eius: dixit ei. Si iubes pater p̄cedo te et video ne forſitā aliqui fratres ad ſalutandum eum veniant. z ſi viderit te ſcandalizentur. Precedit ergo diſcipulus et ingreſſus ad eu3 dixit. Ecce abbas meus venit ad ſalutandū te egredere ḡ celeri⁹. z cū gratiarū actiōe occurre ei: q3 ꝓ nimia caritate z dilectiōe

Dixit patriarchi Epiphanio vicecomiti: ga ille loco mala bestia leena sit. Ille senior ait secularitet vivit ei. Si venerit super te tene et alliga eā. et adducet eā tecum. Cū aūt venisset ad locū ī vesperi erat egressa leena atrait super eū. Et ille comprehēdens tenere eā voluit illa vo excutiens se ē manib⁹ ei⁹ aufugit. Sequebat aūt ille dicēs: quia abbas me⁹ precepit: vt alligatā perducā te ad eum. Cōmino aūt fieri bestiam: tenens eā reuertebat ad mōasteriū. Dū aūt retardaret in itinere: abbas nimis sollicitus pro eo tristabat grauiter. Et ecce subito fugiens discipulus ei⁹ tenēs ligatā leenā. Quod cū vidisset senior admiratus valde. gratias agebat saluatori nro deo. Dixit aūt discipulus ei⁹. Ecce vide sicut precepisti adduxi leenā ligatā. Volens aūt humiliare senilē ei⁹ senectutē extollere se in cogitatiōb⁹ suis discipulus su⁹ ait ei. Sicut tu insensibilis excita etiā et istā insensibilem bestiā adduxisti: solue ergo et dimitte eam vt pergat ad locum suum.

Quidam de ✠ §. xxvii.

scis seniorib⁹ misit discipulū suū ad hauriendā aquā. et lōgū erat puteū a cella senioris. Obiit ē aūt secū tollere fanē discipulus ei⁹. quo hauriret aquā. Cūq; puenisset ad puteū. contristat ē valde: ga lōge erat cellula eop. Quid ageret nō se verterz nesciebat. Dubitabat enim ad cellulam sine aqua reuerti. Tunc unxit⁹ nimis. pstrauit se in oratione cum lachrimis: dicens. Domine miserere mei secūdum magnam misericordiam tuā: qui fecisti celum et terram. mare et omnia que in eis sunt. qui fecisti mirabilia magna solus. miserere mei propter nomē tuū qui misit me. Et cum exurrexisset ab oratione exclamauit: dicēs. O puteo. seruus xpi abbas me⁹ misit me vt hauriam aquam. Beati aūt ascendit aqua sursum vsq; ad os putei. Et cū implesset lagenam suā. ascendit. glorificās deū. qui tā saluatorem. aqua aūt reuersa est ī locum suum.

Fuit quidam § xxviii

fri ī mōasterio nole Eulalius nimis gratia humilitatis ornat⁹. Sicut igit vt solet diabolus admisset frēs negligētiores: excitat semētipos supra. Hoc fratres aiebāt culpabile. Cūq; arguerēt a seioribus fratrib⁹ ii negabat. is posternebat se ī terrā adorās eos se dicebat peccasse et negligēter fecisse: Cū aūt utq; ac frequenter accusarēt eū et sm regulā monasticā. iudicaret ac tridauana ei iniuncta ibi esse. ille ola patiēter tolerabat. Ignorāres aūt frēs qz hec ola pro humilitate patiēter sustineret: conuēiētes pariter. et maxime seniores fratres ad patrem monasterij. dixerunt. Considera pater quid faciendum sit. Quādiu enim possum⁹ sustinere negligentias et damna q̄ fr̄ ille Eulali facit in monasterio? Jam pene ola vasa et vtēsilia mōasterij fracta sunt et exterminata p negligentiā ei⁹. Quomodo g̃ iste talis toleradus ē? Ridens pater mōasterii ait. Interim paucos dies sustineamus fratres: et postea ordinabimus de eo quod cōperit fieri. Hec dicēs dimisit fratres Ingressus vero cellulaz prostrauit se in oratiōnibus obsecrans misericordiā dei: vt ei manifestare dignaretur. quid oz dinare aut definire poss de sepe dicto fratre. Tunc reuelatū ē ei quid ageret. Conuocauit ergo oēs fratres abbas: dixitq; eis. credite mihi fratres: quia magis optimatulam fratris Eulalii cū humilitate et patientia eius q̄ ola opera coz dūtaxat q murmurātes in cordib⁹ suis operātur in mōasterio: vt aūt ostēdat vobis deus q̄le meritū habet ipse idem frater apud deum. Scipio vobis vt veterā nobis matrule olus fratz. Quae cū audissent iussit vt accēderēt ignē. Et misit i eū olus fratz mattulae. Quae statī exusta fuit. Frater mattulā fratris Eulalii. q̄ integra reperta ē. et ī ē exusta. Cūq; hoc vidisset frēs timuerūt valde et pstrauerūt se i terrā. veniaz et idulgētiā a xpo deo postulātes et collaudātes admirabāt nimiā patiētiā fratris. Eulalii. ōnes ex eo honorabāt et magnificabāt cū tāq; vnū ō magnis pfib⁹. assocīt honorē et laudes nō potat sustinere ff. Eulalius dicens.

Ueh mihi infelici. quia perdidi humilitatē meam: quam per tanta tempora: xpo auxiliante: acquisiui. et nocte egressus ō monasterio fugit in heremū. Ubi Eulalius cum agnouit. et ois in spelunca habitauit. Nolluit enim q̄les hominum laudes: sed celestem eternamq; gloriam a saluatore nostro in futuro seculo percipere.

Beati abbatis § xxix

Anastasij laudabilem virtutem patientie oportet vt cognoscatis. quatenus admirabilem magnanimitatē et trāquillitatē animi eius considerantes: imitemur exēplū: Dicit itaq; Anastasius habebat codicē in pgamenis valde optimis scriptuz. q dicē et octo valebat solidis. Totum enim vet⁹ et nouum testamētum continebat. Cū autez quidam frater venisset ad eū videndi gratia: vidit in cellula ei⁹ codicem ipm. et concupiuit furatusq; ē eū et abijt. Supza memoratus autem abbas Anastasius. cū requisisset eadez die ad legendum codicem suum et non inuenisset: intellexit quia frater ille furatus esset eum. Et noluit mittere post ipm. nec requirere cuz ne post furtum etiā periuria adderent. Decessēdo aūt frater ille. in eam que in proximo erat ciuitatem: voluit vstrahere codicem illuz. petebat aūt in precio eius solidos sedecim. Dicit ei ille qui cuz emere volebat. Da mihi codicem vt possim probare: si valet solidos sedecim. Dedit ergo ei codicē. Statim aūt frater ille cū ipso codice perrexit ad locum Anastasiū: et rogabat eū dicens. Jube considerare pr̄ codicem illuz. et existimare cuz si valeat solidos sedecī. qñ tanto precio perit qui vstrahit illuz. Dixit aūt abbas Anastasius. qz bon⁹ ē codex: et valet tanto precio. Reuersus aūt q cuz emere volebat. dixit vstrabēti. Ecce accipe pecū: qz offendi codicē abbati Anastasio et dixit mihi quia bon⁹ ē codex: et valet tantum. Interrogauit aūt frater ille si nihil beatus Anastasius dixit aliud. Qui respondens ille ait. Credo mihi quia pene tuus nihil mihi aliud dixit. Nec cum audisset frater ille: dixit ei. Quia iā recogitaui frater. et nolo vstrahere codicem meum. Cōpunctus enim corde festinanter precipit ad abbatē Anastasium. et prostrauit se in terrā ad pedes eius: et precabatur cum fletu et lachrimis pētēdo. vt susciperet codicem suum. Sz n acquiescebat ei abbas dicens. Vade cum pace frater. Ecce tam cuz voluntate mea habe ipm codicē. Ille autem gemebat cuz lachrimis petēdo eū. dicens. Quia si non susceperis codicē pater: nullo mō requiescet anima mea. post hoc ille recepit codicem suum. Tūc frater ille permansit apud beatum Anastasiū in cellula eius: vsq; ad extremum vite sue

Fuit quidā § xxx

beremita pior. nolc. de ūtigo patrib⁹ quē beatus Antonius adolescentem i sancto proposito monachorū instruxit. Demorat⁹ est aūt apud beatū Antonium ānos paucos. Cumq; viginti et quinq; ānos etatis habuerit: abijt ad aliū secretuz heremi locum. vt solitarius habitaret: hoc etiam volente et cōsentiente beato Antonio. Dixitq; ei sanctus Antonius. Vade pior: et habita vbi volueris: et cum tibi per aliquā rationabilem occasionē reuelauerit deus venire ad me. Cum aūt peruēisset hic ipe pior ad locum qui situs ē iter nimiā et heremū scidit. effodit puteum cognōs apud semetipsum: qñ qualecunq; aquam inuenero oportet me contentū esse. quod et factum est ad augumentum meritoz ei⁹ talis occasio. Tamē enim salsa et amara inuenta est aqua. vt siquis ad eum visitādi gratia vēnerit: propino vasculo sibi aquā deportaret. Remorat⁹ ē in eodem loco annis triginta. Dicebant ergo ei fratres. vt recederet ō loco ipe: pter amaritudinem aque. Ipse aūt dixit eis. Si amaritudinē et labore sustinuero abstinentie. et volum⁹ hoc mūdo requiē habere post exitū vite hui⁹ nō percipiemus illa eterna et vere dulcia bona. nec fruemur illis pcepuis pdisti delitiis. dicebāt ergo frēs quia nimium parsimoniā. et quoz olus ad cibū ac-

eo tum in regione Tabennesiotaꝝ prepositus. Referebāt ergo de eo quoniaꝝ frequēter dicebat fratribꝰ quia sicut mōstrum est qui semper audit immundos spiritus demonum loquētes inter se diversas ac varias artes illusionū contra seruientes deo maximeqꝫ contra monachos habent.

Quidam enim dicebant. Quia ego certa mon cōtra uirilissimum hominem habeo et quotiens ei inuito peruersas cogitationes ille suggerit surgit et prosternit se i oratiōe et gemit. et tunc adesse sibi diuinū auxiliū. Ego autem illo exurgēre cuꝫ grandi impetu hoc ego cognoui. Item alius demō dicebat ego ad illum quem obseruo cum ei cogitationes iniquas insinuo et suscipit et facit eas. Sepe enim exardescere cum in iracundia facio. et in attentione ripe. et pigritiaꝫ oratione et dormitionē in psalmodiaꝫ nō cōtradicit mihi. Ideoꝫ frēs mei dilectissimi semp oportet vt custodiatis cōsciam et animum vrum. inuocātes nomē dñi nr̄i ihu xp̄i et mandata dei cōuersamini: tā i orationibus et psalmodia: sicut dicit apl̄s instantes orationi et vigilantes i ea. Ideoꝫ cuꝫ cōpunctiōe et timore cordis vigilāmus nō preualebit inimicus. Ipse autem beatus pater pachomi⁹ docebat fratres: vt semp memores essent dei in salutez alterius. Postmoduꝫ vero discedebant vnusquisqꝫ fratrū in cellulas suas opantes mandatis dei: et meditātes que ōscripta scripturis didicerāt. Impossibile ē enim aliquem apud eos ydiotā otiosum loquī: sed ea tm̄ q̄ de scīs scripturis didicerāt: erant inter se loquētes. exponētes ōcapitula scripturaꝝ: q̄ ad timorem dominī confirmarent et illuminarent animas eorum.

Fuit quidā vir §xxxv

magn⁹ de scīs seniorib⁹: cui valē grāz donauerat xp̄s. reuelāre ei spiritu sancto. vt videret quod alij nō videbāt. Referebāt ḡ sancti seniores. quia aliquādo ꝯplurimi sedebant frēs: et simul loquebāt inter se: et loquebant ōscīs scripturis: que ad salutē pertinent animaꝝ. Stabāt aūt circa eos sancti angeli letātes in hilari vultu considerantes: delectabant. n. de eloquiis dei. Cū aūt aliud quodcunqꝫ loquerent: statim sancti angeli recedebāt longe indignātes cōtra eos. Ueniebant autē porci sordidi: et volutabant se iter eos. Demōes enī in specie porcoꝝ delectabant sordibus et vaniloquia eoꝝ. Beat⁹ aūt senior hec videns habuit in cellula sua: et per totā noctē cum grandi fletu et vlulatu gemebat miserias nostras. Exhortabat ḡ sanctos patres per mōasteria: et cōmonebat frēs vitā. Lobbete a multiloquio. et ab otioso sermonibus lingue: per quā malus interit⁹ ante generatur: et nō intelligim⁹ q̄m per hec et deo et sanctis angelis odibiles fiam⁹. Dicit enim scriptura diuina: p multiloquiū nō effugi eos peccatū. Nec enim infirmam et vanam efficiunt mentem: atqꝫ animā nostram.

Fuit quidaꝫ §xxxvi

vir i palatio sublimis sub Theodosio imperatore: nomine Arsenius: cui⁹ filios idest Archadium et Honorium augustus de baptismo suscepit. Vir itaqꝫ Arsen⁹ videlicet diuini timoris accensus: relinquēs oēs secūli gloriam temporalez: perrexit ad beremum scribie: vt inter sanctos patres secretam et quietam ab omni strepitu hui⁹ mundi ageret vitam separatus ab illecebris et delectationibus corporalib⁹: vt cū tota mentis intentione adhereret dño saluatori: sicut scriptum est. Adhesit ānima mea post te me suscepit dextera tua. Dicebāt ḡ de eo sancti seniores: ꝙa sicut cum in secūli cōuersatione ēt̄ nimis preciosis vestimētis ornatus esset: omnib⁹ prebebat ita post modum heremo scribie degens: studebat vt ab oīb⁹ monachis vilioꝝ et despectiora vestimenta habēret. Dicebat etiaꝫ abbas Daniel. q̄m sanctus Arsenius referebat fratribus discentes: quasi de alio audisset. sed quāmuꝫ videatur intelligi ipse talem vidit visionem. Sedebat inquit quidam de senioribus monachis in cellula sua: et subito venit ad eum vox dicens. Egredere foras et ostendaꝫ tibi opera hominum. Et surrexit inquit: et

egressus est foras. Duxit aūt eū et ostēdit ei obsidē ethiopē nigrū: cum secure cedētem ligna. et facientē grandem sarcinā: et temptabat subleuare sarcinam illāt̄ p magnitudine non poterat portare. citius redibat et cedebat ligna et addebat sup̄ sarcinā illā. Iterq; aūt ostendit ei alium hominem stantē super lacū: et hauriēte aquā: et mittentem eā in collectaneum: et de alio pte per foramina defluebat aqua subter in eodē loco. Iterq; dixit ei. Veni sequere me: et ostēdā tibi aliud. Et vidit ipse quoddā edificium tēpli: et duos sedentes i equis: portātes super scapulas suas ptiqꝫ ligni vnū. adest pricam longā volentes pariter ingredi portā tēpli illius: nō permittebat eos lignū quod ex aduerso portabant ingredi per portam illā. Non enī humiliabat se alter alteri: sed cōtendebat vteraꝫ pariter i gressi volentes: et non prualebant. Nec enī humiliabat se vn⁹ coꝝ. vt alteri locū daret. Exposuit ḡ ei duas vitas hec dicens.

Hi qui lignū portant: hi sunt qui habēt in quoꝫ scīs monachos: sed iustificates seipsos in cogitibus suis cū exaltatione superbie nō humiliantur i iustice. Noluerūt enī ambulare in humilitate viaꝫ saluatoris dominī nostri ihu xp̄i: qui dixit: discite a me quia mitis sum et humilis corde: et inuenietis requiē animabus vestris: ideoꝫ ꝓpter superbiā cordis sui remanserūt foris. de regno regis celorum xp̄i exclusi. Qui aūt cedebat ligna et super sarcinā addebat adhuc homo ē qui oneratus est multis peccatis: et super sarcinā peccatoꝝ suoꝝ addit semp alia pcā: quē oportebat vt magis penitētiā ageret de prioribus peccatis: sed negligēs vicia emendare peccatoꝝ prioꝝ. magis alia addit supra priora peccata. Ille aūt ḡ aquaꝫ de lacu hauriebat: homo est qui aliqua bona operatur: sed quia mala etiam amplius peccatum operatur: ideo pereunt et delentur etiā bona opera que fecit. Oportet ḡ hominē: sicut ait apostolus: cum timore et tremore salutez suaꝫ operari. Dicebat autē abbas Daniel de abbate arsenio. quia cuꝫ operaretur ꝓpter palmaꝝ solitis

mittebat aquaꝫ in pelluim vt infunderent palme: et cū fieret bituminosa aqua odore non permittebat vt aliam aquā mutarent: sed super illā fendas addebat aquā vt lotum per fieret. Interrogabant autē fratres eum dicentes. Cur nō permittis patrē vt aquā mutent: sed pelluim fetore tota cellula tua repletur? Respondens autē dixit senior ait. Quoniaꝫ p̄ abundantē et multam et illa diuersa que in secularī conuersatione sine intermissione fruebar: oportet nūc me uaꝫ in hoc tēpore sum sustinere diuersimodi fetorem pro suauissimo illo odore: vt i die iudicii de illo gehēne inenarrabili fetore liberet me dominus: et non cuꝫ illo dente epulabatur in illo mundo delinqꝫ et ipse dicit condemnetur anima mea. Quidam de fratribꝰ dixit beato arsenio. Ecce beatissime pater meditari festino ō scripturis sanctis que dicit: et non semper cōpunctionem in corde: quoniā non intelligo virtutem diuine scripture: vide et vide contristatur anima mea. Respondens autē beatus Arsenius ait. Oportet te fili unicē ter meditari eloquia domini. Eadui enī ga dixit beatus abba Poemen: et alij multi sanctorum patrum: quoniam incantatores illi qui serpentes solent mulcere nō intelligūt ipsi verba q̄ loquunt: sed serpētes audientes intelligūt virtutez verboꝝ illorum: et cōquiescunt et subdunt eis. Sic etiā et nos faciamus. Quia enī non valemus intelligere diuinaꝝ scripturarū veritatē eāmē demones audientes diuini verbi virtutez terrent: et effugant discedūt a nobis non sustinentes cloga spūs sci: q̄ per seruos suos. ꝓphas et apostolos ē locutus.

Quodam tem §xxxvii.

pore cū i vicino beati macharii homicidiū fuisset ꝑpetratū et cuidā innocēti homini impingeret crimē admissi: fugiens ille ḡ caliginē pauebat fugit ad cellulam beati macharii. Illaeuruntq; et illi g cū purgebant et alij gabāt cum dicētes periculari ipsos nisi cōprehenderēt et legibus traderēt homicidij. Ille vero cui crimē ingerebatur

tem sacramētis affirmabat cōtra se non esse sanctitatis illatu. Et cū diu ab utraq; parte certatum haberet: interrogauit sanctus Macharius vbi sepultus esset qui dicebatur occultus. Cūq; dēmōstrasset ei locū cum ipse pergit ad sepulchrū atq; ibi fletibus grauissimis cū nomine xpi inuocato qui mortuis dare solet vitā: surrexit mortuus. Et dixit ei. Quis es tu? Et ille ait. Ego sum latro. Et dixit ei sanctus. Quare tu latro fuisti? Et ille ait. Quia latrocinabar et homines occidebam. Et dixit ei sanctus. Quomodo credidisti in xpm? Et ille ait. Quia crucifixus est cū latronibus: et ego crucifixus cū eis confessus sum xpm. Et dixit ei sanctus. Quomodo confessus es? Et ille ait. Quia cū crucifixus essem: audiui latrones dicentes. Memento nr̄i dñe ihu xpe. Et ego dixi. Et nr̄i me memento. Et dixit ei sanctus. Quomodo credidisti? Et ille ait. Quia cū crucifixus essem: audiui latrones dicentes. Memento nr̄i dñe ihu xpe. Et ego dixi. Et nr̄i me memento. Et dixit ei sanctus. Quomodo credidisti? Et ille ait. Quia cū crucifixus essem: audiui latrones dicentes. Memento nr̄i dñe ihu xpe. Et ego dixi. Et nr̄i me memento.

Alio itidem §. xxxiii

tempore cum sancto Macario quidam frater vnum vetuisset ipse qui scōm caritatē non que sua sunt sed que alterius cogitare: ad alium fratrem infirmum cū de cubili suo infirmior pro egritudine videbatur. Tunc infirmus gratias egit deo pro fraterno officio: et suscepit cū: sed et ipse nihil minus plus de proximo q̄ de semetipso cogitans ad alium detulit cū infirmus frater. Et iterum ille ad alium. Et sic cū p omnes cellulas que lōge a cenobio erāt per bereniū dispersę vna illa circumlata est. Egrotantibus eis quia cū primus missus fuerat ad vltimum defertur ipsi qui cam miserat. Gratulatus autem sanctus macarius q̄ tantam videret in fratribus abstinentiā: tantamq; caritatem: ad acriora semet ipsum spiritalis vite exercitia extendit.

Illud etiam § xxxiv

ad fidei cōfirmatū nobis de eo ē. ab his qui ex ore eius audierūt: q̄n quodā tempore nocte in ipse monachi demon ad bellum recte cellule ei⁹ pulsauerit vicēs. Surge abba Macari. et cam⁹ ad collectā vbi fratres ad vigilias cōgregant. Sed ille grauis ōi repletus falli nō potuit. Intellexit eni dia boli cē fallacia. et ait. O mendax et vitatio nimice: quid. n. tibi cū isto: q̄d societatis ē cū collecta et cōgregatiōe scōr? At ille ait. Latet g̃ te o Macari q̄ sine nobis nihil cū collecta agit: nullaue cōgregatio mōachorū. Veni ergo et videbis ibi operā nr̄am. Dixit aūt ille⁹ macarius. Imperet tibi dominus demon irrūdere: et cōuersus ad orones meos petiit a me: ut sibi orāret: ut ei veniā esset quod ē gliatus eam. Abiit g̃ ad collectā vbi cū vigilie a fribus celebrabant. Et ut eum i orone diu deprecabat: vt ei veritatem dus reuelaret. Et ecce videt quasi paruulos q̄dā pueros ethiopes nigros p totā ecclīā discurrere huc atq; illuc: et velut volitando deferri. Discurrētes aūt illi ethiopes pueri singuli: quibusq; fribus in orone positis atq; psallentib⁹ alludebāt: et si cui ō eius oculos suos digitulis opplissent statim vomiebāt. Si cui vo in os misisset digitū osculare eū faciebāt. Ite post psalmū cum ad orādū se p̄cipitassent fres pcurrebāt ite rum singulos: et ante alium quidem iacentem in oratione quasi in mulieris speciem verebātur: ante alius quasi edificantes et pontes aliquid: aut diuersa quecq; agentes apparebant. Et quecūq; demōes dū ludentes fornallent: hec orantes illi i cordis sui cogitatione versabāt. Ab aliquātis tamen fribus ubi aliquid bonū agere cepissent. quasi violēter repulsi precipites dei fugiebant: ita vt ne ad eos stare aut transire auderēt. alios vo etiā ō ceruicē et dorsa ludebāt. Hec cū vidisset sctus macarius: ingemuit gui: et lachrymas p fundēs ad deū dixit. Respice oīe. et ne lineas neq; mitigeris de⁹: surge et dispgant inimici tui qui nr̄a replera ē illusiōib⁹. p⁹ orone aūt examinā de vita illi⁹ fratris eo: dū vocatus singlis gbusq; fribus an q̄ facie vidisset de mōcs diuerso ritu et variis imagib⁹ ludē

tes regrit ab eis si i oratione vel edificandi cogitationes habuerint. vel iter agendi vel alia diuersa que vniuersis per demōes imaginata viderat: et singuli eorum ita cōfitebantur in corde suo fuisse cogitationes sicut ille arguebat. Et tunc vere intellectus est q̄ omnes male et superflue et vane cogitationes: que vel psallentibus vel somniorum aut orationū tēpore vniuersis in corde suo ceperit. illusione et istinctu demonum fiant. Nam ab his qui omni custodia seruant cor suū in timore et amore domini illi tenebrosi ethiopes: et bestie ēmittunt cogitationes repelluntur: xpo enim mente cōiuncta: et precipue i tēpore orōnis intenta: nihil malū nihilq; suggestū recipit.

Quidam frater §. xl

requisiuit abbatem Syssoiū: quēadmodū in cella propria ōpere deberet. Cui ille respondens dixit. Comede panem tuum cū sale et aqua et non erit tibi necessitas alicuius quid coquendi: aut longius euagandi.

Requisitus abba §. xli

poemen quēadmodum oporteat ieiunare: respondit. Ego volo monachum ita quotidie parum comedere: vt non satiet. Nam biduana et triduana ieiunia vane glie vacant. Nec. n. ola examinauerūt sancti patres: et inuenerunt quia bonum est quotidie ieiunare et parum comedere: vt sitiant quottidie et esuriant. Panem. n. viā regiā leuē nobis esse demonstrauerunt.

Abbas silua §. xlii

nus dum cum discipulo suo Zacharia ad quoddā monasterium peruenissent antequā egrederentur fecerunt eos monachi pacē comedere. Postq̄ ergo egresse sunt inuenit discipul⁹ ciuis aquas. et volebat bibere Cui abbas siluanus. Zacharia. Hodie ieiunium ē. At ille dixit. Nunqd hodie comedim⁹ pater? Et dixit ei senex. Illa esca caritatis erat filii: nos aūt nr̄m ieiunium teneam⁹.

Quidam de §. xliii

fratrib⁹ i panepho ad abbatē Ioseph profecturi vt regrederēt ō susceptōe fratr: si iuuenes eū bis illo tpe vt fiduciā bēre vellent. At ille aūq; regrederēt cū: doc discipulo suo. Quod factum⁹ sū bodie fili ne miremini. Et posuit duo sedilia illis q̄ venerāt: et dixit eis. sedete. Et posuit vnū a dextris suis et alterū a sinistris: et ingressus cellulā suā ni sit sibi vestimenta corrupta. et egressus transiit i medio eor. Et iterū ingressus misit alia meliora q̄bus solebat die festo vti: et egressus ē postea ad eos. Itez aūt ingressus quottidiano vestimento suo vestitus venit et sedit inter eos. Illi autem mirati sūt et obstupuerunt pp hoc factum. Dixit eis senex. Dicite quid feci? Cui aūtq; illi innuissent dixit eis. Et qd feci? Et dixerunt ei. Primū vestimēto corrupto vsus es: et postea alia meliora. Et dixit eis. Nūquid mutat⁹ sū. ex illo honesto. aut ex illo meliore? Dixit ei. nō. Quib⁹ senex ait. Si ḡ idē ego sū i vtrisq; tm sū mutat⁹: et sicut illud primū nō me nocuit. ita nec hoc mutauit. Sic ḡ debem⁹ facere i occursiōe frm: vt qui pfecti sint: cū fiducia et leticia suscipiamus eos. Qui aūt soli sum⁹: op⁹ ē vt luct⁹ et abstinentia gmaneāt i nobis. Illi vo audientes q̄ in cordibus suis habebāt. antequā requirerēt cū: glorificauerunt deū et leti discesserūt.

Dicebat vnus §. xliii

ex patrib⁹. ga. inuenitur bō multus comedēs: et adhuc esuriens se continet. ne saturetur. Alter aūt pauper comedit et sanat. Qui ergo multum comedit et adhuc esuriens se continet: maiorem mercedem habet. q̄ ille cui parum comedit et saciatur.

Dixit quidam §. xlv

senex. Ne qō desideraueris aliqd mūdi/ceo. Comedens aūt quod tibi a dño trāsmissus fuerit: gras age sine intermissione.

De quodā sene re §. xlvi

ferebāt fres. ga ōsideralis cucumerē: quē cū attulisset. suspēdit ante octos suos: et ne vinceret acupiditate ii tetigit eū. si magis

agebat penitentiam: pmisso semetipsis
ob hoc: quia ipsum vestiderassset.

Quidam erse §.xlvii

monibus factus ē ifirm⁹. ⁊ g multos vicos
non poterat ecclā villas papere. Compulit
aut ē eū discipulus suus: vicēs. Si tibi bo
pater: facio tibi paz placente. Et sicut ei.
Erat aūt ei vasculū paruū habēs mel: ⁊
aliud vas simile bño oleum de limi semine
expressum: erat tectum: ⁊ in re nulla alia
pluit nisi forte in lucerna. Et decept⁹ fra
ter multū in ecclā sensu de illo sperūs ga mel
misisset. Cum aut ē gustasset senex. nihil lo
cutus ē: sed tacēs comedit. Tertia ho vi
ce cū ei daret. dixit ei. Nō possuz comede
re fili. Ille ho tanq̄ volēs adhozzari eum
dixit. Ecce abba bona sunt: ⁊ ego comedo
ex ipso. Et posq̄ gustauit ⁊ sensit rez quā
fecerat: cecidit i facie vicēs. Ueh mihi ab
hazq̄ occidi ⁊c. Illud pcūm posuisti sup
me. ga locut⁹ ñ es. Dixit ei senex. Nō stri
steris fili pp bū. Si. n. voluisset ho vt bonuz
comederē: tu mel misisses. nō bū q̄ misisti.

Dixit abbas §.xlviii

poemen. nisi Nabuzardan pincepo co
quoz venisset in hierusalem templum do
mini non arsisset igne: hoc autem est. quia
nulli desideriū castrimargie in anima pene
tris sētus bois nō succedit i pugnā diaboli.

Abbas ma §.xlix

chari⁹ ḡcēsq̄z cū fratrib⁹ facta charita
te reficiebat. Puer i pcipio cozde statuerat
vt q̄tos vini calices oblatos haurisset. tā
tis diebus nec ipse aquā gustaret oino. Cū
ḡ ei fres vinū porrigerēt. cū gaudio sume
bat: vt postea se sibi macerauet. qđ cū vidi
pul⁹ ei⁹ vidisset patefacto senio filio ne ei
vinū porrigerēt: cōiurabat. tonsita illi po
ni⁹ eē q̄ pocula manifestāo.

Facta congre §. l

gatione i ecclesia cū eēt refectuitas. ⁊ ceteri
mōachi comedēr ēt vn⁹ mistriū⁹ dixit. q
nihil coctū comedo sal mihi ōferri pcipito
Quo vbo minister audito cū clamore audi
ēnt⁹ ceteri. alii ignauit vicēs: Qui cocq̄
ille sr̄ō comedit paz illi salus asserto Tūc
beatus Theodozus dixit ei. Oportuit te
magis frater carnes in cella tua comede
re q̄ hāc pscntibus frib⁹ audire fmonē.

Quidazpere § li

grin⁹ frāt venit ad abbatē Siluanū i mō
te Syna ⁊ vidit q̄ frēs opāt. Et dixit eis.
te Syna ⁊ vidit q̄ frēs opāt. Et dixit eis.
q̄re opamini escā q̄ perit: Maria aūt bōaz
partē elegit. Tūc senex dixit discipl̄o suo
zacharie va illi codicē vt legat ⁊ mittē illū
icellulā q̄ nihil hz. bona ik nona circūspicie
bat fr ille vūi si forte vocaret cū senex ad
comedēdū. posq̄ ho trāsiit bona ix. vēit
ad senē: vicēs ei. Nūqd bodie ñ comede
rūt frēs abba: Cūqz senex faceret. ait ille
Quare me ñ vocasti: tūc dixit ei abbas
siluan⁹. Tu bō spūalis es: ⁊ nō bēs nece.
se hāc escā. nos aūt rāq̄ carnales op⁹ ha
bem⁹ comedere: iō opamur. tu aute bonā
pcm elegisti. Legis. n. omni die. ⁊ nō vis
carnalē escā accipere. Quod cū audisset:
cepit penitere ac dicere. Indulge mihi ab
ba. Tūc rīdit illi Siluan⁹. Ergo necessa
ria est moribo Marie: propter marthaz
enim ⁊ Maria laudatur.

Dicebat de abba §lii

te Joanne bzeuio statura. qz vixerit aliqñ
fratri suo maiori. Uolebā eē secur⁹ sic an
geli sūt securi: nihil opuntes. sz sine itermis
sione fuiēbo ōo. Et expolias se q̄ vestitus
erat. abiit i heremū. ⁊ fecit ibi hebdomadā
vnā. ⁊ reuersus ē ad frem suū. Et cū pulsa
ret ostiū. rīdit ei anq̄ aperet: vicēs Quis
es tu: Et ille dixit. Ego sū Joh̄es. Et re
spōdēs frater: dixit ei. Joh̄es āgelus fact⁹
ē. ⁊ vitra iter boles nō ē. Ille ho pulsabat:
vicēs. Ego sū. ⁊ nō aquit ei: sz vimsit cum
affligi vsq̄z māe. Postea ho apicē ei dixit.
Si bonus es. opus habes vt operari: vt
pascaris. Et ille penitentiam agens dixit:
Ignosce mihi frater. qđia peccaui.

Quidam frater § liii

impugnabatur a spū blasphemie. ⁊ crube
bat vicere. Et quoscunq̄ audisset ma
scebat vicere. Et quoscunq̄ audisset ma
gnos senes. pgebat ad eos vt illis declara
ret: sed mox cū peruenisset iter pcrepāda
batur illis vicere. Cum ergo frequēter ad
batur illis vicere. Cum ergo frequēter ad
abbatē Poemen veniret. vidit cū senex
babentē cogitatiōes ⁊c dixit ei. Ecce fre
quenter venio ad me habēs cogitatiōes.
⁊ sic iter remeas: tecū illas reportās. Dic
ergo mihi fili quid habes: At ille dixit. in
blasphemia i pugnat me diabolus: et cru
bescebaz vicere. Et mox vt apparuit. leuior
fuit eius impugnatio. Et dixit ei senex. Nō
cōtristeris fili. Quādo hec cogitatio ad te
venit. Dic. Ego hac causa nō indigeo. blas
phemia tua super te sit sarbanas. Danc. n.
causaz aia mea nō vult. Quācunq̄ autez
causam soluerit. non diu permanebit. Et
ita sanus factus frater ille discessit.

Dixit abbas moy §liii

seo per has quattuor res passio gignitur. p
abundantiā esce ⁊ por⁹. ⁊ p sacietatē somni
⁊ potiū. ⁊ ornatis vestib⁹ incedēdo ū

Dixit abbas Poe §liv

men. quēadmodū ipatozis spatari⁹ semp
illi assistit armatus: ita ⁊ aiaz aduersus de
mones huiusmodi oportet esse sēper pataz.

Dixit quidaz §lvi

senex. Dic venenata alialia fortiozes ber
be vel pigmēta expellūt: ita cogitationes
sordidas. oratio cuz ieiunio repellit.

Abbas macha §lvii

rius dum i illa solitudine in qua solus erat
maneret. iferioz aūt plena esset fratrib⁹:
sero per viam circūspiciebat: ⁊ vidit dēo
nem venētē i figura bois. vestitum tunti
ca linea perforata: ⁊ per singula foramina
vascula parua dependebant. Et dixit illi se
nex. quo vadis malignē: ⁊ respōdit ei: Va
do commouere fratres hos qui sunt infe
rius. Cui senex dixit. Et pter qd tot vas
cula sero tecū. At ille dixit. Ludum sero
fratrib⁹. ⁊ ideo tāta sero: vt si vnū displicu
erit. ostendā aliud. ⁊ si illud nō placet por
rigā aliud: ⁊ si nō potest nisi vnū ex ipso
aliqō placeat eis. Et hec dicēs ascēdit.
Permānsit aūt senex iter viā circūspiciēs
vsq̄z q̄ rediret: ⁊ cū rediret dixit ei. Saluc
rio. Dic ⁊ ille. Quo istō mihi vēbū dixis. ga
ōes mihi contrarii facti sunt. ⁊ nullus me
io cōsilio acquieuit: Et dixit ei senex. Ergo
nullū habes amicū: At ille rīdit vnū be
beo amicū vel ipe cōsentit mihi ⁊ quotiēs
me viderit conuertī huc atq̄z illuc. Cūq̄z
nomē eius ab eo requisisset: ait. Quia Dñe
opētus dixit. Discedēte illo. mox surrexit
abbas Macharius. ⁊ descēdit ad inferiores
heremū. Qō cū audisset frēs. egressi sūt il
li obuiāre vnusq̄sq̄z sperāo. q̄ apō se mane
ret: pparauit sc. At ille regrēs cellā Deo
penti. ad eum prouect⁹ ē. Cūq̄z cū gaudio
illuz suscepisset: ⁊ esset vterq̄z simil soli. Di
cit ei senex. Quēadmodum ē tecū fili: At
ille respondit. Ozouōib⁹ tuis bñ sū. Et se
nex ait nō tes impugnāt cogitatiōes. At il
le rīdit. Iuueri bñ sū. Erubescebat. n. dice
re. Et dixit ei senex. Ecce quot ānos sum
in solitudie. ⁊ ab oīb⁹ honoror. ⁊ i hac eta
te cū sim senex: molestāt me cogitationes
mee. Rīdit Theopēt⁹. Crede mihi abba.
qa similiē ⁊ mihi faciūt. Tūc senex singu
las cogitatiōes ipsi se impugnāres fingebat
vsq̄z q̄ totū illi Theopēt⁹ cōfiteret. Post
hec dixit ei. Quēadmodū ieiunas: At ille
dixit ei. vsq̄z ad nonā. Cui senex ait. Usq̄z
ad vesperā ieiuna. ⁊ de euāgelio vl̄ ō alio
scripturis sine cessatiōe sēper aliqd medi
tare: ⁊ q̄tiēs tibi aliqua inimīda cogitatio
supuenerit. mūdi vocē fu aspiciae. ⁊ fugiēs
⁊ mox vīs tibi adiutor est. Et mox ita di
scessit abbas Macharius in ppriā solitu
dinē. Iterūq̄z viā circūspiciēs. vidit demo
nē redeūtem: ⁊ requirit cuz. Quo vadis:
At ille rīdit. Simili modo cōmouere fra
tres. Cū aūt reuerteret: regsuit eū quēad
modū ageret fratres. At ille dixit. Male
qñ oēs egrediēs effecti sūt: ⁊ cū quem ha
bui amicū obedientē mihi. ⁊ ipe nescio q̄lo
uersus ē: ⁊ iuraui ñ ibi accedere nisi post
multum tempus. Et hec dicens: obdormiit.

Quidam frater §.lviii

rem aliā quandam habeam. Quid faciam pater. quia nō possū sustinere cogitationes? Cui ille dixit. Ego i hac causa nihil ipse sum. Sed adiuuabo aūt frater ipse vt ad altera transeamus. dicit ei. Ecce qd mihi accidit frater. Scandalizat me filius fratris mei. Ille dixit ei. Si scandalizat te filius tuus aut humana locutus est. Dicit ei ille. Vere locutus est. Non simpliciter mihi dixit ille hō dei hāc sermonē. Vade ē age penitentiā apud ipm: vt dicat tibi virtutē hui⁹ rei. Reuertitur ē frat⁹ ad senē. dicit ei ille. Indulge mihi abba. qm̄ insipiens ego vt nihil vale nō dicerē. ē sic egrederer ex te. Dixit ei senex. Si rogo te. explana mihi: quō nō es ipse qui dixisti: Dixit ei senex. Et ē facer⁹ hō monachus. non ille sanct⁹ neq; pane neq; aqua neq; labore hoc causa nō me putāt habere purgatum quam tu virtute. Et egressus est ab eo frater ille curatus ab eo.

Interrogantibus §.lix

rum eiusdam super cogitationes dixit abba Poemē. Monach⁹ si ventrē suū ē linguā coercuerit. ē vacationē nō fuerit secutus: delicat. qz nō monitur. ē vincit i ppetuū.

Duo fratres ad §. lx

abbatē Delyā venerūt. impugnati a cogitationib⁹ suis. Et videns eos senex qz essent contristatiōs ad discipulū suū subridēs ait illis frater. ego erubesco pter qz sic enutriti corp⁹ nudi ēt certe ptitearis te mōachū esse. Palum. ē mucies cū humilitate vestra ē mōachi. Illi dixit. qz mōach⁹ edēs multum. non cōsidat etiā operans multum. qui autem parum edit. etiam si parū operetur: confidat et viriliter agat.

Abbas Arsenius §.lxi

dū sederet i cāpo. ādā mulier ethyo. diuco timēsq; deū. ac ppterea abbatis Arsenii fama congregat⁹ Romana ciuitate vt eū videre mereret. adūcit i Alexādriā. Que cum honorifice a Theophilo fuisset suscepta. ipi⁹ ciuitatis archiepo. rogauit eū ēte nus phaderet. h. Arsenius. vt eā suscipe dignaret. Ipse igit ad eū. placet⁹ ē dicēs. Que dā mulier romana. ē dignitate ē opibus ē opinōe ceteras ātecellēs: videre te ac bñdicti ōlderāo. de rā lōgiqua regiōe pcūrit: cui occurras: exposco. Bz cū n acquiesset occurrere ei Arsen⁹. illa cognoscēs ē: alia lia sua sternere cepit: dicēs. Lōfido i deo meo. qz videbo illū: nec ab hac itētiōe fraudabō. Nō.n. hoc⁹ pēi ⁊spicē. qz ē i nsa sup ille ciuitate: sz ppbam videre desideraui. Cū ē veisset ad cellā beati Arsenii. cōtigit vt eius illū deābulātē ⁊spiceret. Ac mox ātē pedes eius i facie ,pternū. Quam ille cū festinatiōe susletās: ita cōpellabat: dicēs Si facie meā nō videre desideras: ecce lucere. Illa ho pre verecundia oculos non audebat attollere. Dicit ei senex. Si qd de meis actibus compisti: ē debueras itueri. Quō ergo ē tātū pelag⁹ nauigare psūpsisti: An ignoras te mulierē ee. qb⁹ ātiqz nō licet exire: An vt romā rediēs. aliis te feminis glierio vidisse Arsēius. vt fiat peruiū mare ad me vēientiū feminar⁹: At illa ridēs. ait. Si vult de⁹ nullam huc puēire permittit. Sz vt p me ores. ē i memoria me habere digneris: exposco. Cui Arsēius dixit Oro deū meū. vt ōleat tuā ex corde mea memoriā. Quo illa ⁊bo peepto. i ciuitatē regrediēs: egritudie p tribulatiōe cōrepta' ē. Ad quā cū visitatiōis causa vēiss⁹ epc⁹. ē qd rei eēt: inquireret. Illa fmōez sci⁹ quē vitimū ō memoria sui dixerat: enarrauit. ac ppterea se velle mori p̄ tristicia: ⁊sistere. Bz epc⁹ tali eaz cōsolat⁹ alloqo. Nūqd nescis te eē mulierē: Et qa p femina solet inimic⁹ hominē ipugnare. ideo vultū tuū ex corde suo ālere dixit. Nā pro ala tua dñm ōprecat⁹. Quib⁹ ⁊bis mulier recreata est.

Dicebat abbas §lxii

Moyses. si voluerit imperator inimicorū ciuitatē aliquam expugnare ptius ēscarii eorum et aquam interdicit: ē ita inimici eius fame ac penuria compulsi subiiciunt se regno ei⁹. Et ita passiōes carnales si i ieunio ē fame ōpresse fuerit ōcrescūt. ē non

sit fortes ādueisus alas. Quis enim tā fortis vt leo: Et tn ,pter ventrē suū irrat in cauea. ē oīs virtus ei⁹ humiliatur.

Quidā nunc §.lxiii

nio volebat renūciare mūdo ē frequēter egressū reuocabāt cū cogitatiōes: inuolue tes cū variis negociis. Erat enim diues. Una ā die egressū cū ōmonco circūdede rūt ē multū pulueré ante eū excitauerunt Ille vo cōfestim despolians se ē lacrās vestimēta sua currebat nudus ad monasteriū. Declarauit aūt de⁹ vni seni dicens. Surge ē suscipe athletā meū. Exurgēs ā senex. obuiauit illi nudo. ē cognoscēs eū ed mirat⁹ ē ē ōdit illi bitū monachalē. Qui āt venieb⁹ alig fres ad ip̄z senē pquirere eū ō ādatiōib⁹ varias. ridebat eis. de renūciatiōe āt scisitāb⁹ dicebat. Nunc requirite fres qz ego ad renūciatiōez ip̄i⁹ nōdū puēi

Quidam fra §lxiii.

ter renūciauit seculo. ē cū dispsisset res suas paupib⁹. ādā sibi retinuit i ppa rōne: ē venit ad abbatē Antoniū. Qō cum senex cōpisset dicit ei. Si vis vade i vico. ē eme tibi carnes: ē pone tibi corpori tuo nudo ē veni ad me. Cū ā hoc fecisset frat: taz cancer⁹ ā auce. oē corpus suū pp carnē rapiē dā. tā ventib⁹ ā vnguib⁹ diruperūt. Cum ergo venisset ad Antoniū. requisitus ē: ā fecisset qō ꝑceperat. Illo aūt ōmōstrante corp⁹ suū laceratū. dicit ei sācer⁹ Antonius Quicūq; renūciāt seculo ē volunt adhuc habere pecunias: sic a ōmonib⁹ lacerātur.

Quidam fra §lxv

ser regsiuit senē dicēs. Vis vt teneam mihi duos solidos pp infirmitatē corporis. Et videns senex cogitatiōes ei⁹ q⁹ vellet retinere eos dixit. Retine. Reuersus ā i cellaz frater cepit cū cogitatiōib⁹ ,pprijs colluctari dicēs. Putas benedixit mihi senex an nō: Exurgēs ā venit ad senē. rogās ē dicēs. pp deū dic mihi ⁊itatē: qz cōturbor a cogitatiōib⁹ meis. pp illos duos solidos. dic illi senex. Quia vidi cogitatiōez tuam volētē retinere eos dixi tibi vt reticerē. nā ē bonū vt pluo tenear ā necesse ē cōpori. duo ā solidi sī spes tua. si ⁊tigerit vt pereāt nūqd de⁹ nō cogitat ē nob⁹? Iacta ā cogitationē tuā sup deū qm̄ ip̄i cura ē ē nobis.

Quidam mona §lxvi

chor⁹ mī euāgeliū possidēs. dicit illud ē seruientib⁹ dedit digni memorie imitās fmonē. Ip̄z ingt ⁊bū venūdedi: qō mihi sēp dicebat: pēde ā possides ē da paupib⁹.

Cū quidam §.lxvii

vir rogaret abbatē Agathonē vt pecuniaz illi⁹ suscipet i ppria rōne nolebat ille dicēs. Nō est necesse mihi qz opa manuum meaz me pascūt. Cū aūt ille pssēs diceret vt pp indigētes vignare suscipe. rīdit. Duplex verecūdia ē. qz ñ indigēs suscipio ēt aliena pstās vanegloriae subiacebo.

Dicebat ab §lxviii

bas Paul⁹ si aliqs res voluerit monach⁹ i cella sua bēre pter eas sine qb⁹ ñ pōt vivere: frequēter cogit ō cella sua egredi. ē ita a ōmōc ōcipit. Vic aūt ipe Paul⁹ i vna ādragesima cū sextario lēticule: ē paruo aque vasculo perdurauit ē vnaz matram faciens eandem texebat ē retexebat. ne tantummodo foris exiret.

Abbas Ada §lxix

charis⁹ cū ēet i egypto ē egressus fuisset de cella sua. reuersus inuenit quēdā furātē id qō i cella sua hēbat. Stetit ā ē ipe tāq; peregrin⁹. ē caricauit aīal cū illo cū multa requie. ē pduxit eū vicēs. nihil i būc mūdu itulim⁹. dño dedit. dño ablulit. sicut ē ipe voluit ita factū ē. bñdict⁹ dño i oīb⁹.

Quidaz fra §lxx

ter veniens ad cellam cuiusdam magni senio ingrediebat ē furabatur ei victū. Cum autē videret senex. non illum arguebat: sed amplius operabat dicens. Puto frat ille necesse habet. Habebat aūt grandez tribulationē senex ex penuria panis. Cuz autē idem senio⁹ moreretur. ē circūdedissent cū fratres: ille videns cū fratres ā so-

tribuebatur ei primū fuit: dixit ei. Accede huc ad me frater. Et apprehendit manus eius et collactauit ē dixit ē. Brās ago mani bus tib⁹ tribuentib⁹ per eas arbitror me in ire in regnū celoꝝ. Ille āt cōpunct⁹ de hoc verbo: et agens penitētiā factus ē: et ipse strenuꝰ mōach⁹ ex acuto venit ad virtutē.

Abbas agathō §.lxvi

dispensabat sepulchrū: et in oib⁹ sic vivere nitebat: vt in opere manuū suarū nihil ociosū poneret: sed in opere manuū suarū semp vigilaret: et ab omni verbositate caliginosa. n. verbōrū vanitas in corde obscurat. Et ideo nō sinebat nec sinit mala cuiq; apparere.

Dixit quidaꝫ §lxvii

senex. ira per has quatuor res exurgit. p cupiditatē auaritiā odii: et accipiēdi: et si qs ē velit sibi obsidere ciuitatē: et si qs vult se honoribus sublimari: et si quis voctoꝝ: et vult plus obl⁹ videri: quā ē. Ira ēt per hoc quatuor humanos sensus obscurat. Si odio habuerit hō primū fuit: aut si illi inuiderit: aut si p nihilo habuerit: aut si de tractauerit. Passionis āt huius retributio quatuor modos habet. primū ex corde. secūdū ex facie: tertiū ex lingua. quartū ex facto. Si ergo potuerit quis ita portare malū. vt ne ingrediatur i cor nō perueniat vsq; ad faciē. si aūt venerit i faciē custodiat ne loquatur illud. Qō si locutus fuerit vel hoc custodiat. ne reddat in facto sz mox dimittat. Tres n. gradus sūt boni: i passione ire. Nā qui voluntarie nocetur et iniuriat: et parcit primo suo huic secūdū natura ppi est. Qui āt nō ledit nec ledi vult. hic secūdū naturā Adā est. Qui vero nocet aut iniuriatur. aut calūniā ingerit. aut vsuras exigit: hō secūdū diabolū est.

Quidā ex fra §lxviii

tribus passus ab alio iniuriā. venit ad abbatē Syrionē: et cōmunicāc genus exponens addebat cupio me vindicare pater. Senex āt rogare cū cepit. vt relinqueret deo vindictā. Et ille ingēti desiliā nihil soluit inter vendicare. Cui senex ait. Quatenus semel hoc in animo statuisti vel hunc exue. Exurgens āt senex. bis verbis certauit exhortare. Deus iā nobis nō est necessarius vt p nobis sit sollicitus. qz nosti: sicut frater iste dixit: et volum⁹ et possumus nos vindicare. Quod cū ille frater audisset. ante pedes senis effusus. veniā postulabat: promittēs se cum illo cui irascebatur nunq; ō incepturum.

Quidaꝫ fra § lxviii

ter dū ab alio iniuriaret venit et nūciauit senī. Cui ille rndit. sanctus cogitatiōi tue gēti vult frat iniuriam te: sz peccata tua. nā in oi tēptatōe q tibi ingigit p boiez: nō arguas eum: sz tantummodo dic. quia pp peccata mea ingigunt mihi hec.

Dicebat fre §lxix

quēter abba Poemē: malitia nūq; te exuperet. Si qs tibi malū fecerit tu illi bonum redde: vt per bonum vincas malum.

Quidaꝫ fra § lxx

ter qro plus cū aliqs iniuriabat aut ōrabat tātoplus ille gaudebat dicēs. Iste fuit q nobis occasionē pbēt ad pfectū nostrū. q āt beatificāt nos turbāt alios nros. Scriptū ē. n. qui bi q beatificāt vos decipiūt vos.

Alter senex §.lxxvii

si qs detraxisset ei ille festinabat: si vicinꝰ ei erat p seipm bene illū remunerare. Qō si ilōgꝰ manebat. trāsmittebat ei munera.

Quidaꝫ fra §.lxxviii

ter rogabat abbatē Syssoiū dicens. Si latrones aut barbari sup me irruerit occidere me volentes. et ego si prevalere potuero. iubes occidam eos? Cui ille rndit. Ne facias oīno. sz totū te dō cōmitte. gegd. n. tibi aduersi cōtigerit: pfitere hoc tibi propter peccata tua venire. Diuine. n. dispensationi debes totū ascribere.

Erat quidam § lxxix

beremita magnus in monte qui dicitur

adhibeut: et venerūt sup eū latrones. Cū aūt ille vocē fecisset ō vicinis locis. frequentes illi cōfluentes: eōp rebēderūt eos. Quos transmissos in ciuitatē iudex misit in carcerē. fratres q illi mesti facti sunt: qz propter ipsos latrones traditi essent iudici. et venientes ad abbatē poemenē. renūciauerūt ei factū. qui scripsit ad beremitam vt dicit. Si recordareris pmā pditionē. nunq; securus eris. Quo audito sermone cū cōfidas ppetrasse. Quo ille sermone cū cōpūctus esset in oi illa regione nominatus et per multū tempus de cella sua non exiens surrexit statim: et venit in ciuitatē et exemens latrones de carcere publice liberauit eos a tormentis.

Cuiusdam §lxxx

philosophi discipul⁹ peccauit et cū sibi idulgeri vellet dixit ei philosophus. Nō tibi idulgeo nisi in bis trib⁹ annis portaueris onera alioꝝ. Cui reuerso post tres annos: cui iā peccato satisfecisset. Dixit ei pbs. Nec nūc tibi adhuc indulgeo nisi alios trib⁹ annis ōderis bis mercedē q te i iurijs et iniuriis afflixūt. Quod ēt cū ille cōplesset dixit ei magister suus. Veni mō et ingredere atbe niēsē ciuitatē: vt illic sapiētiā possis discere. Erat āt ibi qda senex sapiētia studiosus. et sedebat ad portā oēsq; ingredientes expiēdi causa iniurijs affligebat. q cū ideꝫ inueni illic ingrediēti faceret: ille exorto cachinno risit. Cui senex ait. Quid ē hoc qō agis. ego te iniurior: et tu rides? Cui iuuenis ait. Et nō vis vt rideam. cū trib⁹ annis mercedē vederi vt hoc paterer quod hodie a te gratis patior? Tūc senex dixit ei. Ingredere ergo ciuitatez. qz dignus es. Hoc autē solebat abbas Joānes referre: et hīs ipse addebat dicēs. Nec est porta ōi q quā patres nostri p mltas tribulatiōes et iniurias ingressi sunt ciuitatem dei.

Quidam § lxxxi

frater requisiuit senem dicēs. Dic mihi pauā rē: quā custodiā: et saluer q eā. Rndit ei senex. si potueris iniuriari. et affici iniurijs. et portare ac tacere. magna ē hec res et super alia mandata.

Interroganti §lxxxii.

bus quibusdā fratrib⁹ abbatē Moysen sermonem ille horta⁹ ē discipulus suum Zachariaz: vt eis aliquid diceret. Tunc ille pallium suū deposuit subtus pedes suos. et cōculcauit illud et dixit. Nisi q sic fuerit conculcat⁹: monachus ē non potest.

Dicebat ab §lxxxiii

bas Machari⁹. Ille ver⁹ ē monach⁹. qui se i oib⁹ vicit. Nā si qs aliū arguēs. ad ira cūdiā mouet. pp iā passionē implet. Nec enīz vt alter saluet. seipm debet perdere.

Quēdaꝫ fra §lxxxiiii

trē sub p̄sentia abbatis Antonii alii frēs collaudabāt: sed cū tēptasset cū senex: reprehendit q nō sufferre iniuriaz. Et dixit ei senex. Tu quidē frat similis es edificio. q ō quis habeat ingressum ornatum per posticia tamen a latronibus expugnatur.

Quidā fra §. lxxxv

ter regsuit abbatē Isaac dicens. Abba. qre te ita demones timēt? Rndit senex. Exquo factꝰ sū monach⁹: statui apud me vt iracūdia me fortis guttur meum nō procederet: et ideo timēt me demones.

Cū venissent §.lxxxvi

quidā ō patrib⁹ ad abbatē Achillem: vt dixit euz sanguinē expuētez. Et regsuit qd ē esset. At ille respōdit. Sermo erat frīs q me cōtristauerat: et repugnaui vt nō illū dicerē: sed petiui dñz vt rolleret a me: et statim ē ille vīno sanguis in ore meo: et p̄ expuit: requieui. Sed et ipsam tristiciam et sermonem illum oblitus sum.

Quidaꝫ fra §lxxxvii

tres venerūt ad quēdā sen senē sedētem i solitudine: et iuenerūt infantes pecora pascētes: et aliquotiēs inē se loquētes verba turpia. Postq; aūt de singulis cogitationibus requirentes a sene acceperūt risum

dixit ei. Quō hodiēdie possis salvarere ab ira verba ifanui illoz. r nō possum eis vt nō ira vencrear. Et dixit ei senex. In veritate fratres plurios vidi hūc cognatio nem. volentes illum aligd dicere. Ipse credat qui vult. Ego aūt nunq̄ mihi veritatio adueniente peccabo. Et ideo illis nihil dicere vel facere mi hi collocando possunt. Ille dixit. Sicut in gua sua ē semetipm in repose ire nec passi one carnis sue aliquando potest cōuincere

Abbas Joā §lxxxviii

nem videret inter fratres. r singuli cū ō proprijs cogitationibus ingrederent: atq; ille respondit. ch̄o ouret: qdā senex ex inuidia dixit ei. Dic ei hic Joannes. quō mulier uocat eū. Et ille dixit Joannes. quō mulier uocat me. Et ille dixit. Sic ego sum. sic ego sum. vt cōgregat ibi amatores. Cui abbas Joannes ait. Ue rū dicis abba: r nō ē aliter. nā r Dāūs dē nūc reuelauit. Respōdit illi iterū ille senex dicens. Nūc r vos estis Joannes veneno plenū ē. Et Joannes ait illi. Sic ē Abba vt dixisti. r hoc dicis: qz illa trimodo q̄ de foris sunt videnti ea que intrinsecus sūt vi dere quātoplus habere qō dicere. Et post hoc quidā ex discipulis ei⁹ dixit ei. nō es contristata abba in vbo senis huius cui ille rīdit. ſz hīc sīl de foris ita sū ō int⁹

Eratquidam §lxxxix

senex in Egypto. r anteqū veniret illuc ab bas poemē. grāde veneratiōē hēbat ab oībus. Cū aūt abba poemē de scithia illuc ascendisset: multi relicto illo sene veniebant ad hūc. r ppea cepit illi inuidere. r ētrahere Quod audiēs abba poemē cōtristat⁹ ē: et dixit fratrib⁹ suis. Quid faciam⁹ qz i tribula cōez miserūt nos hodie. vt illū senē tā sanctū relinquerēt. r nos q̄ nihil sum⁹ respice rent. Quō sanabim⁹ hunc virū magnū. ve nite ergo faciam⁹ paucas escas. r ponam⁹ eas q̄ramus ad cū: r pax vīa. ac parē cuz eo gustem⁹. forsitā in ip̄o possim⁹ animā eius placare. Profecti q̄ pulsauerūt ostiū eius audiēs vo⁹ discipul⁹ alium senio dixit. Qui est hic: Et illi dixerūt. Dic abbati tuo quō poemē venit vt benedicat ab eo. Qō cū ille per discipulū suū audisset. Respōdit ad eū. Vade hīc. ſi enim mihi vacat. Illi tri stitierūt in illo vicentes qa nō hinc discē dum⁹ nisi digni fuerim⁹ adorare eū. Quoz cū ille humilitatē r patiētiā quidisset ip̄e eius aperit ostiū: r osculāteo se inuicez gu staverūt pariter. Dicit q̄ eis ip̄e senex. In veritate nō sunt ea sola q̄ audiui. sed r cen tupla opera vidi in vobis. Et ab illo die amicus carissimus factus ē ei.

Abbas Zōn §xc

rues aligñ edificauit sibi cellulam in loco qui dicit Eracleona. Et dū ibi a multis mo lestaretur. alterū locū introgressus ē. r si militer enā ibi cōstruxit bitaculū. Sz per insidias diaboli quidā frater iuēr⁹ē ibi. q̄ p inuidiā sēp irā cū eo habuit. pp qō furre xit inde. r ad ppōz reuersus ē vicū. r fe cit sibi illic quoq; cellulaz: r recluſit se i ea Post tp̄a aūt aliquātū congregati sūt sene ves de illo loco vñ egressus ē. Deducentes se cū illū fratrē cū quo habuit litē: quatenus rogarēt eū vt rediret ad cellā suā. Postq̄ autē in vicinū locū venerūt: tā meloteo sa as q̄ illū fratres ibidē dereliquerūt. Ipse ip̄o pfecti sūt ad senē. Et pulsātib⁹ illis. ap ta senestra respexit eos. r cognouit r dixit eis. Ubi sūt meloteo vre? Et illi respōde runt. Ecce hic in vicino sūt vna cū fratre illo. q tecū irā habebat. Hoc postq̄ senex audiuit r illos cognouit. p̄e gaudio ostiuz p q̄ ingressus fuerat. cū securi cōfregit: r egressus cucurrit vsq; ad locū vbi erat ille frater: r cepit ipse p̄ penitētiā apud eū agere. r amplexatus ē eū. Et introduxit illos in cellam suam. r per tres dies con uiuatus ē cum eis: qui nunq̄ hēbat q̄uie tudinem vt iciunium solueret. Et postea surrexit r p̄ficiscer⁹est cū illis.

Abbas Agathon §xci

solebat dicere. Nunq̄ litem habens cum aliquo dormiui. sed nec permisi aliquē me cū litē hītē dormire. q̄tū ad ꝑtutē meam ptinuit: nisi pa⁹ cū illo i pace reuerteretur.

Erant duo se §xcii

nes in vna cella pariter sedentes. r nunq̄ iter se vel qualēcūq; parū in contētione habuerūt. Dicit ergo vnus ad alterū. Sa ciamus vel nos vnam litē. sicut r alii ho mines. At ille alter dixit ei. Nescio quē admodū fit lis. Dicit ei ille. Ecce ego pono laterem in medio. r dico qz me⁹ ē. r tu dic quia nō est tuus: sed meus: r ex hoc sit cō tentio r rixa. Et cum posuissent laterem i medio. dicente vno quia me⁹ est: ille alter primo respondebat. ego meum esse spero Cum ille alter iterum diceret nō est tuus sed meus. Tunc ille respondit. Et si tuus est tolle illuz. Quo victo nō inuenerunt quemadmodū litigarent.

Quodam §xciii

tempore orante beato Macario abba te vox ad eum personuit dicēs. Macha rinec vuz ad mensurā vuaz mulierū per ueniste: que in prima hītāt ciuitate. Quo audito. senex exurgēs arrepto bacculo. i designatā peruenit ciuitatē. cūq; ostium ḡsite domus atq; fuente pulsaret: egressa vna ex illis cū magna exultatiōe eū suscē pit. Quas vtrasq; senex cōuocatas ita est allocut⁹. pp vos tm̄ laborez veniens ex so litudine longinqua sustineo vt opera ve stra cognoscerem que mihi vos decet enarare. Cui ille sic dixerunt. Crede no bis sanctissime p̄: quia nec presenti nocte a maritorum lectulis fuim⁹ separate. Qua lia ergo opa nobis exquiris? Sed senex i ſ cibus psistebat vt ei vite sue ordinez de clararēt. Cui tūc ille ꝑpulse dixerūt. Nos nulla inter nos sum⁹ cōsanguinitatis affini tate cōiuncte. Contigit aūt vt duob⁹ fra tribus iungeremur. r cū bis quidecī ānis in domo vna piter pmanēteo: neq; turpe verbū altera dixit ad alterā. neq; litē ali qñ cōmisim⁹. ſz i pace hactenus vixim⁹ r consensu tractauim⁹: quatenus pariter reli ctis maritis. i congregatiōe religiosaz vir ginū ꝑficisceremur: r multis ꝑcibus hoc a cōiugib⁹ nr̄is valuim⁹ obtinere Quo non adepto. inter nos r deū posuimus testamē tuz. vt vsq; ad mortē nr̄am seculare vbuz nō loqueremur omnino. Que cū audisset beatus Macharius dixit. In ciuitate non est virgo neq; maritata: neq; monachus neq; secularis sed deus tantum ꝑpositū querit. r spiritus vite omnibus ministrat.

Frater quidā §xciiii

erat i congregatione inquietus. r frequen ter mouebatur ad irā. Dicit in semetipso. Va do r solus habito in aliquo loco. r cum nō habeo cum quo dicam vel audiā: ero qe tus: r quiescit a me passio ire. Egrediēs ḡ manebat in spelunca solus. Una autem die ip̄le sibi suriculā aque: posuit sibi in terrā. Contingit aūt vt subito ꝑcuſ esset. Ille ꝑo ip̄lebat iecūdo. Et iterū versa ē. Dei de tertio ip̄lens posuit. Et iterū ꝑcussa est. Qui ꝑmotus furore tenuit vasculū. r fre git. In se aūt reuersus cognouit qa ab eo dē demone iracūdie sit illusus: r dixit. Ec ce r solus sū. r vicit me. Reuertar ḡ in cōgregationem qa vtiq; labore r patientia op⁹ est: maxime dei adiutorium. Et surgens reuersus est in locum suum.

Beatus macha §xcv

rius ō semetipso referebat dicēs. Dū essem iuuenis. r mi i cella residere: iuitū me tenē tes clericū ordinauerūt i vico. Cū aūt ibi essez nolēs sed i solitudinē refugisse: r qui dā mihi sclārio ope meo vēdito ministra ret. otigit quādā ꝑginē pstupz. vētris on⁹ accipere. Que dū a parētib⁹ a q̄ fuisset cō ꝑssa regrī. Dicit illa. Anachoreta ille nr̄ B i me scelus ꝑpetrauit. Egressi ḡ parentes puelle ꝑbēdētes me: suspēderūt meo col lo vasa fictilia. r ꝑ singulas semitas circun ducebāt me cede mactātes. atq; insup bis vocib⁹ vna cū cachino insultātes hic mōa ch⁹ filie nr̄e vim intulit. Cūq; me vsq; ad ne cē fustib⁹ pene trucidasset: qdā ex seniorib⁹ dixit. Usqq̄ hūc pegrinū mōachū cedendo interfecistis. Sz et mihi ministrāti r rubore fuso iurias irrogabāt dicētes. Ecce qd se cit b tu⁹ icūo cui tu testioniū ꝓhibebas pa

contra te pugile victoriosissima bestie rabie
nostre tumide, p alienatio pacis, pfundio
ange, p gule satisfactio accedere. Quod
vel inuitissimis nobis te facere necessitauit
pietas mei tibi fidei susceptor. Itaq; regredi
libera ad cellulā quantocitius memento, postea
laus et celebratio tibi gloriosa ventura. Victum
nobis colloquijs nec multiplica. Dicebā aūt
Ecce Machari iuxta nos tibi vtilē nec est
ne est ergo simplicior aliquis, vt cū valeam eum
videre. Et tū videns q̄ secūd⁹ opabar, vt ei
videri manifestarē. Dicebā. n. qz de⁹ iuxta
te et in cibum. Sed qz illi rēpus parue
dinis adiuncta, pedibus plurima magne stultitie
ribus crucianda parere nō potuit. Quē gd
rei cā ab obsecrandis regritur. Illa vo
dentissime ipsius. Nos me inuenit vici
nus noster ille cōpescuit. quod cū ille q mi
hi monstrabat audisset: gaudio repletus,
festinus adiunt vicē⁹ infelicē illā puellā
plus q̄ fuerat. q̄ nihi cultūq; frustra
conetur parere nullatenus potuisse vo
luerit. Ad te misit venia a te postulare. Que
re. Ad te missi venia a te postulare. Que
ego cognoscens. ne me ipse hominē mole
staret. festinus abscendens in scubi que
rit hec est causa rei ad illa loca adūctus.

Quidam fra . § xcvi

ter requisiuit abbatē Poemenem dicens
Quid faciā pater. qm̄ cōturbor a grisicia?
Dixit ei senex. Memnē p nabilo despicias
nullam condemnes nulli detrahas. et oa
bit tibi dominus requiem.

Dicebat abba § xcvii

Poemen de abbate Isidoro. qz solus ipe
se cognouisset. Nā quotiens illi cogitatio
sua dicebat. quia magn⁹ es tu. et ipse re
spondebat ad se. nunquid talis fuit qualis
Antonius. aut certe abba Pābo: vel reli
qui patres. qui ōo placuerūt? Quotiēq; hec
hec cogitabat retrogradiebatur. Qū vero imm
mea rōturbāo eū suggerebat ei desperatio
nē. et penas dicens qm̄ post hec ois iturus
es i eternā. Dicebat itē ipe. qz q̄uis ego
i senectā mittar tñ vos subi⁹ me luctato.

Abbas Ioy § xcviii

si frequēter apparuerūt spiritus mali vi
centes. Prevaluisti nobis Moyse. et nō
bis tibi possumus facere. et quotiēs te in ō
speratione humiliare volumus exaltaris.
quotiēs autem exaltare ita te humilias.
vt nullus de nobis accedat ad te.

Cum quidam § xcix

abbatē Syrion frequēter talez sermonē
requireret: quid faciā pater qm̄ ecclie re
spondit surge. Ille respōdit. Exurrexi
Et iterū se ecciderit confessus est. Aut se
nex. Et iterū surge. Cū autē frater frequē
ter se surrexisset. et frequenter se ecciderit
narraret eodē sermone senex vtebat. ex
clamāo. Non cesses exurgere fili. Cui fra
ter. Usq; quo possū surgere pat explana.
Tunc senex ait. Quousq; aut i bono ope
re aut in malo deprehēsus occumbas. In
quo enim opere bono deprehensus fueris i
eo iudicabitur.

Quidam senex §.c

tēptabatur a cogitationibus grauiter p
annos decē. ita vt iā desperaret dicēs p
didi iam animā meā: si quatenus semel pe
ri iam reuertar ad seculū. Cū autē profici
sceretur. venit ad eū vox dicens. Decē an
ni i quibus certasti corone tue crūt. Re
uertere ergo in locū tuū. et ab oi mala co
gitatiōe libero te. Et statiz regressus per
mansit in incepto ope. Nō est ergo bonuz
desperare se quēq; pp cogitationes. Ille. n.
magis nobis cozonā prouident si vaiter
eas pertractantes transicrimus.

Quodaz tempo § ci

re abbas Antoni⁹: dū resideret in deremo
spiritu temptat⁹ accidie dicebat ad deuz
Drie saluari ōsideroz cogitationes vane
nō me pmittūt. Quid faciā i tribulatione
mea vt quo saluari valeā. vignante cōde?
Et p⁹ paululū surgēs quēdaz sibi similē
despicat. sedētē torquētē funiculū: et surgē

tē. et opere et oratē. Erat aūt ad emenda
tionē angelus Xristi destinat⁹. A quo eti
am hūc sermonē audiuit. Et tu ita faciens
Antoci latuaberis. Et ille flamo gaudio ex
multatus. accepta confusōne: saluabatur

Quidam fra §. cii

ter requisiuit senem: dicēs. Quid faciā pr.
qm̄ nulla opera facio monachicū. et negli
gētia constituit⁹ comedo et bibo et dormio:
et de bona i bonā transgredioz. de cogitati
ne in cogitationē. et propterea contristor et
vexor? Cui senex ait. Tu sede i cella tua
et sustine. et p perturbatione animi:
et fac quod potes sine perturbatione animi:
et confido in deum. quia qui sedet in cella
sua propter deum: inuenitur in loco illo
vbi est Abbas Antonius.

Alter frater re § ciii

quisiuit abbatem Achillē dicens. Cur se
dens in cella mea patior accidiā? Cui se
nex ait. Quia nec dum vidisti requiē fili.
quaz speram⁹ neqz tormēta q̄ timem⁹. Si
enim ea diligenter inspicere⁹ etiam si ver
mibus plena esset cella tua vsqz ad collū
tu tñ in ipsa nacerēs sine accidia.

Quidam frater § ciiii

abbatez Antoniū requisiuit dicēs. Quid
obseruādo deo placebo. Respōdit senex.
Quod demādo tibi custodi. Quocūqz va
dis. deuz semper habeto pre oculis tuis: et
quodcūqz opus exerces. sume ex diuinis
scripturis exemplaz: et in quocūqz loco resi
deris. ne inde citius mouearis iz patiēter
in eodem loco consiste. Nec enim tria cu
stodiens: saluus efficieris.

Quidam frater § cv

cū expetisset sermonē abbatē Moysen.
dicit ei senex. Uade et sede i cella tua. Cel
la aūt tua omnia te potest instruere: si ibi
permanseris. Sicut enim piscis ex aqua
eductus statim moritur. ita et monachus pe
rit si sortis cella sua voluerit tardare.

Quidaz frater § cvi

regsuit abbatez Poemenē. Si melius ē
remoui⁹ an cū alijs mānere. Respidit senex
bō si sciēs rēspondat: vbi pōt placere. Si
aūt se magnificat nihiq; stat. sicut scriptū ē
q̄ se existimat aliqd esse cū nihil sit. ipse se
seducit. Quicqd. n. boni fecerit bono ne
exultet in eo quia mox perdet illud.

Aliquando venit § cvii

ad abbatez Zēonē i Syriā al⁹ fr egypti
us et cepit cogitationes ppriis accusare.
prite sene. Ille aūt admirat⁹ dixit. Egypti
struteo qo habēt celāt. et vicia q̄ habūt: ma
nifestāt. Siri aūt et greci. struteo quasi nō
bri: pdicant. et vicia que habūt abscondunt.

Quidam senex § cviii

dixit. Qui ab hoīb⁹ āpli⁹ honorat: aut laū
datur. ni paruū aīe dāmnū patit. q aūt pe
ratur ab hoīb⁹ ni honorat: de sup gloriam
nitus ab hoīb⁹ ni honorat: de sup gloriam
a deo accipiet. Idem dixit. Fieri n pōt. vt
sint et berba nascat et semē. Ita impossibile
ē vt laudē glorīā secularū biteat: sim⁹ etiā
et fructuz faciam⁹ celestē. Idē dixit. Sic
thesaurus mānsest⁹ nunuet: ita et opus de
perit publicata. Nā sic cera a facie ignis
soluit. ita et alia p laudez resoluta: perit ab
intentiōe sua. Idē dixit. Qñ cogitatio vane
glē et superbie te impugnat: pscrutare teipz
si oia dei mādata seruasti: si inimicos tuos
diligis: si gaudes i gliā inimici tui et trista
ris i detrimētō ei⁹: si apud te habes: qm̄ fr
uus inutilis sū. et plus oīb⁹ hoīb⁹ peccās:
et neqz tunc tñ aliquid grande sapias tāq;
aliquid boni feceris: sciens q̄ data cogita
tio omnia illa bona dissoluit.

Quidam senex § cx

cū vēisset ad aliū senē: dicit ei. Ego iā mor
tuus sū seculo huic. At ille alter ridit. Ne
despidas i teipm: nōec egrediaris ō corpe fr.
Nam et si tu dicas quoniam mortu⁹ sū. di
abolus tamē necdum est mortuus. cuius
innumerabilia sunt artis mala.

Dicebant de quo § cx

dā sene qa fecerit gnāgita annos. nec pa

ā/ comedēmet facile aquā bibēs . Et vi
erbum ei⁹ fornicationē. r mundū. r
vuā gliam. Et vocē ad ell abbas Abra
hā audiēte ꝑ spūm dixit ei. Tu dixisti
bic fingēs? Et ille rndit. Etiā. Et dixit ei
abbas Abrahā. Ecce itrasti i cellā tuā r e
xisti tuā manū tuā mulierē potes ei cogi
tare q̄ mulier ē. Et ait. Nō ꝛ recognosco
ait enim mee vt ñ tāgā illā. Dic ei abbas
Abrahā. Ecce ñ tetigisti fornicatōes q̄
vinxit passio q̄ tu alligata ē. Iterꝫ ñ ambu
las i via r vidēs lapidē r scissū valeꝫ. r
ieri ꝑcus sacco aurꝫ potes mēte tua aurꝫ
q̄ vides velut lapidē reputare . Et rn
dit. Nō. Et rursū cogitandi mecū ne cellā
illā. Et dixit ei Abrahā. Ecce ꝑ vinxit
passio tu alligata ē. Et dixit iterꝫ abbas
Abrahā. Si audieris de duob⁹ fribus. q̄
vn⁹ diligit te r bona loquit de te. alt⁹ aūt
odit te. Cū abierit vbi. r venerit ad te vterq;
equaliter fulciēs. Et dixit. Nō. ꝛ ergo
quo alio modo vt sīlr bñfacta ei q̄ me odit
sīlr e illi q̄ diligit me. Et dixit ei Abrahā.
Dicunt ergo passiones. ꝙ nullomodo a san
ctis viris quodāmodo ligantur.

Quidā senex habi § cvi

tabat i ferioꝝ⁹ grab⁹ deꝛtū. r sedebat ge
sēs vt⁹ aūt secularis religiosū ministra
bat ei. Cingit aūt vt fili⁹ secularis illi⁹ ifir
mat. Multis ꝑ hoc postulabat senex.
vt veniret i domū suā. r faceret ofonē pro
ilīe. Exurgēs aūt senex ābulabat cū eo.
Ille aūt p̄cessit. r ingressus i domū suā dix
it. Uenite i occursū anachoꝛete. Quos cū
vidiss⁹ ō lōge egressos cū lāpadib⁹ cōcurꝛit q̄
ad se vēnēt. Deꝓpiāte itaq; se vestimēta
sua missit i flumē. r cepit ea lauare. stāo nu
dus. Ille aūt q̄ ministrabat ei: erubuit et
rogauit hoīem dicēs. Reuertimini senex
cuiꝰ nī illi pdidit. Et vēiēs ad eū: ait illi.
Abba ad qd fecisti? Omnes enim qui
te viderūt: dixerūt. ga demonē habet se
nex. Cui ille. Et ego hoc volebam audire.

Cum quidam . § cvii

iudex ꝓuincie abbatē Moysen vellet ado
rare: audiēs ille fugiebat ō loco suo Et cū
obuiā sorte illi fuiss⁹ regsuit iudex ab eo
dicēs. Dic nobis. vbi ē cella abbatis Mo
yse. Dic nobis. vbi ē cella abbatis Mo
yse? At ille rndit. Quid illū vultis vide.bo
nū? At ille rndit. Quid illū vultis vide.bo
nū? Et ille rndit. Etiā. Et dixit ei
iudex stulti⁹ r bereticē. Ob cū audiss⁹ hu
iusmō stultū r bereticū. Ob cū audiss⁹ hu
iusmō stultū r bereticū. Ob cū audiss⁹ hu
dex. vēiēs ad ecclīā: retulit clericis dicēs
Ego ꝙdē vnersa audiēs ō abbate Moy
se. volui ab eo bñdictiōs ꝙdā vēiēs mihi ob
uiā mōach⁹ retulit de eo ꝙ cēs bereticꝰ.
Ob cū audiss⁹ hu
iusmō stultū r bereticū. Ob cū audiss⁹ hu
iusmō stultū r bereticū. Ob cū audiss⁹ hu

conuerti ad mãdatu[m] dñi. Ego humilia t
bonus cuncta melius mutat in melius.

Sepe dicebat §. cxvi

beatus Anthonius. nihil pfici[t] vole ope
operiret mercedē suam recipiēs: sic con
sumeret. Ita enim p dei dispensationē te
gumen accipim[us]: vt ea que operamur bo
na non valeam[us] attendere: ne nobis bea
tificantes possim[us] extollire: mercedes pro
priam amittam[us]. Nam t ob hoc quādo re
linquim[us] laudis cogitationib[us]: nec esse
t vt hoc tantūmodo pudeamus: vt nos
ipos t nostrā ignorātiā cōdemnare ca
pim[us]: ne illa in nobis laudata. illud parui bonū
opus nostrum i nobis obscurat. Nūquaz
enim homo bonus efficit si bonus eē de
siderauit deus habitauerit in ipo: qa ne
mo bonus nisi solus deus. Oportet ergo
vt nosipos cū ipsum. Qñ enim se ipsis
reprehendim[us] mercedez pprīā non amittim[us].
Item beatus Anthoni[us] retulit se vidisse
omnes laqueos inimici super vniuersam
terram extēsos. Et cū suspirans dixisset
quis hos poterit trāire: vocē ad se dicētē
audiuit. humilitas sola pertrāsit antoni: quā
nullo modo valet superbi cōtingere. Ite
beat[us] antonius uz i cella propria exiret:
venit ad eū vox dicens. Antoni nondum
pertendis ad montē cōtrariū qui ē in alē
xādria. Quo audito senex surgēs mane
accepto baculo i ciuitatē alexandrīā festi
nus venit. Cūq; ad designatū hominē fu
isset ingressus: ille viso tāto viro obstupuit.
Cui senex dixit. Refer mihi opa tua quia
propter te relictis huc veni. Qui respon
dens ait. Nescio me aliquādo aliqd boni
perpetrasse. Unde ex cubili pprio mane
cōsurgēs antequ in opere meo reflectā oi
co q omnis hec ciuitas a minore vsq; ad
maiorē ingrediat[ur] regnū dei ppē iustici
as suas: ego aūt solus ppter peccata mea
penā heredito sempiternā. Quod verbū
audiēs quiescā ferro ex cordis mei recensco
veritate. Quod audiēs beat[us] Antoni[us]: re
spondit. Ja veritate fili sicut bon[us] aurifex
fidens i opo tua cum requie regnū dei
adipiscer[is]. Ego aūt velut sine discretiōe
omne tempus meū in solitudine conuersa
tus uere dū verbi tui assumpti mensuram.

Quidam frater §.cxvii

requisiuit abbatē poemonē dicens. Quid
ē pr quod ait apostolus: Oia munda mun
dis. At ille dixit ei. Si quis ad hunc fmo
nem poterit puenire: vt cū intelligat. vide
bit se minorē esse tot[us] creature. Cui frat.
Et quō possum me minorez videre ab eo
q homicida ē? Rndit senex. Si potuerit
homicida ad hunc fmonē apostoli peruenire:
t viderit hominē q forte occidit aliuz: dic
i semetipo: Ille quidē hic solum peccatuz
fecit: ego aūt oiboz hominū homicidiū cōmitato
me ipm peccando interficiens. Et cū frat
requireret: quō hoc possit fieri? Rndit.
Hec sola iustitia est hoīs: vt semetipm re
prehendat. Tūc. n. iust[us] ē cū sua petā cōdēnat.

Dum sederent §.cxviii

quidā fratres ppe abbatem poemonem:
vnus aliū quēdā frez laudauit dicēs. Bo
nus ē ille fr qui mala horret. cui senex ait.
Et qd ē mala horrere? At ille nescies qd
ei rideret petebat dicēs. Dic mihi quid ē
malum horrere? Cui senex ait. Ille horret
mala qui sua peccata horret: t omnem
fratrem suum beatificat t diligit.

Quidam fra §.cxviiii

ter rogauit abbatē poemonē dicēs. Quo
mō pōt homo vitare ne loquat malū ō p
ximo suo? Respōdit senex. Ego t pxim[us]
me[us] duę imagines sum[us]. Cum g meā ima
ginem reprehendero: inuenitur imago frīs
mei apud me venerabilis. Quādo aūt me
az laudauero: tunc frīs mei imaginē suaz
respicio. Tunc g de alio non detrecto: si se
per meipm reprehendo: quia magnum vi
rum despicit: qui seipm non considerat.

Dixit abbas §. cxx

yperich[us] ga sicut leo terribilis ē onagris.
sic monach[us] pbatis: cogitatiōib[us] occupi
scētibus. Dixit itez qō supi iciuniuz frenū est

iciuniuz velut equus feruens desiderio
femine rapit. Dixit itez g supra. Siccatū
iciuniō corp[us] monachi: animā de profundo
eruat: t siccat fistulas dilectationū. Dixit
itez qui supra. Lasciuus monachus in terra
honorabitur t in excelso coronabit. Dixit
itez qui ō Monach[us] qui non retinet lin
guaz suaz i tēpore furoris. neqz corpora
liuz passionū retinet: erit aliqn. Dixit itez
qui supra. Bonum ē manducare carnē et
bibere vinū: qui manducare carnes frat
Dixit itez g supra. Dulcedo ihū xp̄i eduz
eiecit de paradiso. Huic g similis est g pro
ximo suo obloquit. ga audientio se animā
perdit: t suā nō saluat. Dixit idem qui sup.
Acta ē aliquādo sessiuitas i scutis: t dece
runt sem i calice vinū. Qui abiciens ait.
Tollite a me mortē istā. Quod videntes
alii g cū ipso edebant: nec ipi biberunt. Alia
vice allatū est vasculū vini de primitiis vt
daret frib[us] ad singulos calices. Introiēs
aūt quidā senex: t videns quia vinū acce
perant fugit in criptā. Que cecidit. Et cū
audissent sonum currētes inuenerūt frez
semianimem iacentē: t ceperūt euz obiur
gare dicentes. Bene tibi cōtigit: quia va
nam gloriā babuisti. Abbas aūt refrenās
eum dixit. Dimitte filiū meum: bonū op[us]
fecit: t viuit dominus quia non reedifica
bitur cripta hec tēpoīb[us] meis vt cogno
scat mūd[us] ga pp calicē vini cecidit cripta.

Solebat di §. cxxi

cere abbas ioannes parua sarcina dimisi
mus. Inoliposo respendere. t grauē portā
re elegim[us]. i. vt nos iustificem[us] t alios cō
demnemus. Aliquādo fact[us] est cōuentus
in scutis: t loquebant pres ō quodā fratre
culpabili: abbas aūt pior tacebat: postea
aūt surgēs egressus est tollens sacrū im
plcuit arena: t portauit in humerio suo. et
mittēs in sportella modicū de hac harena
portabat cētā ipsam in ante. Interrogat[us]
a patrib[us] quid hoc eēt. Ille rndit. Saccus
iste qui multū harene habet meos petā sūt
qui multa sunt: t posui ea retro meum: vo
lēs p ipso t plorem: ista aūt modica hare-

na peccata sūt fratris ist[us] t sunt ante facu
em meā: t ipse exercitor iudicia fratrem.
Quod non oportet ita fieri: sed petā mea
ante me magis eē: t de ipso cogitare t ro
gare deū vt ignoscat mihi. Audientes aūt
patres dixerunt. Uere hec ē via salutis.

Uenit abbas §. cxxii

isaac de thebaida in cōgregationē fratz:
t vidit quēdam de fratribus culpabilez: t
t adiudicauit eum. Cū autem regrederet
ad heremū venit angelus dñi: t stetit ante
ostiū celle ei[us] dicens. Non te dimitto intra
re. Ille aūt rogabat vt ciuis culpa manifestaret. Et rndens ăgelus dixit. Deus mi
sit me vt dicerem tibi. Ubi iubes vt mit
taz illū frēm qnē adiudicasti? Et statiz ab
bas isaac pnīaz egit dicēs. Peccaui ignos
ce mihi. Et ait angelus. Surge. ignouit
tibi de[us] sed custodi deceterō ne adiudices
quēq; priusq; iudicet eum deus.

Cōtigit fratri §.cxxviii

cuidam culpa in cenobio t dum a ceteris
increpare[tur] ad abbatez profect[us] est anthō
nium. Et assecuti sunt cū fratres volētes
eum reducere: ceperūtq; ei culpas expro
brare. Ille vero fecisse culpā denegabat.
Inuentus est ibi abbas Papbunctius cui
cognomen erat cephalio. qui talez retu
lit in congregatione fratrum auditam pa
bolam. Uidi inquit in rippa fluminis ho
minem vsq; ad genua in limo demersum:
venientes autem vt eum porrecta manu
extraherēt vsq; ad collum demerserunt.
Ille beatus anthonius de beato papbun
cio ait: Ecce hō qui ex vitare potest alias
saluare. Quo fratres illius sermone com
puncti agentes penitentiam: eum qui de
fecerat ad cenobiū reuocauerunt.

Dixit quidam §. cxxix

de senioribus. Si videris aliquem peccā
tem: ne mireris culpam in eum: sed in illuz
qui impugnat eū apud semetipsuz dicēs.
Uch mihi: quia sicut iste nolēs victus est
sic t ego bodie vel cras: t plangē t inqui-

re beñolarium. Nemo enim vult pec
care scd omnes decipere.

Quidam tumo §cxxi

dñs anachoretas negligentē frēm aliquē
audiēs, interrogauit ipm abbatē: qd illi fri
facere et: dixit illi vt cū expelleret. Cū
ergo ille fuisset expulsus et pulsato venit ad
thymotheū. Et cū ploraret in aspectu ei⁹
t diceret, miserere mei: vēit ad cū vox di
cēs. Thymothee ió tibi dīs venia fratres
tuū i tpe hui⁹ tentationis dereliqui.

Dicebant autē §cxxii

qm narrauerit aliquis sēz patrū vidisse
se ereptos a deo et celo: quoꝝ ppm⁹ erat
bonorum infirmorum t grīs agēciū deo:
Secūdus ordo erat hospitalitatē tenentiū
t ecclīarum ministrātium eis. Tertius or
do in deserto cōuersantiū: t nō videntiū ho
minem. Quart⁹ ordo erat qui ad obedien
tiam spūalib⁹ patrib⁹ se subiecerunt ppt
deū. Utebatur ē ordo obedientiū eorūdē
auctez: maiorē gloriam hī alii habebāt.
Ego autē dixi ei: qui mihi hec omnia osten
debat. Quomodo ille ordo q paruꝰ ē ma
iorē gloriā habet hī alii ordines? Et respō
dens dixit mihi. Quia g hospitalitates fe
cerunt sēm propriā voluntatē ut ipm faciūt
similiter q in deserto se religiūt arbitriose
de seculo recesserūt. Hic aūt ordo qui se
ad obedientiā vouet: omnes voluntates su
as abiciēs pendet ad deū t ad iussionem
spūalis patris: ppterea t maiorē gloriam
hz. Quapropt o filiboua ē obedientia que
ppter deū fit. Intēdat ē filii hui⁹ buona
quōd ex pte velīgiā. Obediētia salus ē
eius: obedientia genetrix ē omniū virtutū:
obedientia regni celoꝝ inuētrix est: obedien
tia celos aptat t boles de terra eleuat: obe
dientia cohabitatrix est angelorū: obedientia
sēz olim abbas ē. Et hec. n. ablegati sūt
t per hec ad perfectionez puenerūt.

Quidam senex §cxxiii

dixit. Quia si quis fri suo iniūxerit causā
cū timore dei t eius hūilitate: sino ille qui
ppter deū fit. cōpellat fratrem suum obe
dire t facere quod iubet: ipe ē. Si aūt obe
dire quo cupiēs non sēm timorez dei. sz
et auctoritate t ppria voluntate fratri vo
luerit imperare: videt deus abscondita cor
dia t non illū gemere vt obediat imperanti
ne faciat quod ille precepit est: quia mani
festū est opus dei quod fit ppter deum. t
manifesta ē omnis auctoritas que p tacta
tiaz ordinatur. Quecunqz enī ex deo sūt
a principio humilitatez habent: quecunez
ex auctoritate t tracūdia aut superbia
vel contumatione ex diabolo sunt

Abbas siluan⁹ §cxxiiii

habebat discipulum nomine Marcuz: cu
ius obedientia erat magna t propterea
senex diligebat eum. Habebat autem
t alios vndecim discipulos: qui contrista
bantur: eo q plus illum plus diligeret. Quod
postq̄ ab senex audierunt mesti venerūt
ad eum vt ei renunciarent: quia fratres
illi qui cum eo erant contristabantur. Et
antez ille aliquid faterentur: ipse cum il
lo ad singulorum cellas profectus est. Et
vnumquēqz nomine proprio vocauit di
cens. Egredere foras frater: quia opus
te habeo. Et nullus ex illis voluit egredi.
Venerunt autem post omnes ad cellam
marci: t cum pulsasset ostium vocauit no
men eius. Ille autem mox vt audiuit vo
cem senis foris egressus est. Et ingressus
abba in cellā marci: quoniā scriptor erat.
reperit quaternionez quem scribebat: t
inuenit q in qua hora vocatus est: litterā
quam faciebat mediam derelīquit. tantū
modo vt obedientiaz adimpleret. Noluit
autē post auditam vocez senis litterez o
quaz ceperat percomplere. Unde illi alii
senes dixerunt ei. In veritate quez tu di
ligis t nos iaz diligim⁹: quia t deus eum
propter suam obedientiam diligit.

Senex · §cxxiiii

quidam solitarius habuit quendam⁹ mi
nistruz manentem in possessione. Cōtigit
autem senem vt tardante ministro deficeret necessaria seni. Et cū rēp⁹ti tercessisset
t si veniret minister ille defecerūt ei necessaria habebat senex ad victuz: t qō operaretur manib⁹ suis. Qui cū affligeret. non
habēdo quod laboraret. neqz vt viueret:
dixit discipulo suo. Dic vt vadas ad possessionē illam. t voces nobis ministrū qui solet nobis afferre que opꝰ sūt nob. Ille respondit. Qō iubes: facio. Differebat aūt
senex non presumēs mittere fratrem. Et
cum sustinerēt t tribularentur non veniente ministro illo. dixit iterum senex ad discipulum suum. Vis ire ad possessionem t ad
ducere eum? Et ille respondit. Quod vis:
facio. Timebat autem t discipulus eiꝰ descendere ad possessionem ne forte scandalizaretur aliunde: sed ne inobediens esset
patri suo: acquieuit abire. Dixit autez ei se
nex. Vade t credo i deum patrem meum
quia preget te ab omni tēptatione. Et fa
cta oratione direxit eum. Veniens autem
frater in possessionem requisiuit vbi mā
ret minister ille. Et inuenit hospitium eiꝰ.
Contigerat autem eum cum suis omnib⁹
ad memoriam parentum suorū extra pos
sessionem inueniri: t non inuenit ibi quē
quam excepta vna filia eius. que vt pul
tem fratrem audiuit. venit ad ostium t a
peruit ei. Et cum interrogaret eam de pa
tre suo: illa horrata est eum vt intraret ho
spitium. simul etiam t trahebat eum. Ille
vero non acquiescebat intrare. Sed cum
viu cogeret. prenatus eius introducere ad
se. Et complexa est eius t cepit illicitare cū
ad commixtionem corporis eius. Ille aūt
videns se trahi ad luxuriam. t cogitationi
bus confūdi. ingemiscēs clamabat ad do
minum: dicens. Domine propter oratiōes
patris mei libera me in ista hora. Et dum
dixisset subito inuentus est ad flumen per
gens ad monasterium. t restitutus est ille
ius ad abbatem suum.

Duo fratres §cxxv.

carnales venerunt habitare in quodā mo
nasterio. ex quibus vnus erat preclare cō
tinentie: alter obedientie magne. Cui dice
bat pater. Fac hoc t faciebat. t fac illud t
faciebat. manduca mane t manducabat.
De qua re magnam in monasterio opinio
nem habebat quia ita obediens exsistebat
Ueruntamen est frater ille continens aduersus
eius inuidia. Et dixit in semetipso. Ego p
bo istum si habet obedientiam. t accedens
ad patrez monasterii dicit ei. Mitte me
cum fratrem meum. vt eamus alicubi. Et
dimisit eos abire. Et assumens cum frat
re abstinens voluit eum temptare. Et cū
veniret ad flumen vbi erat multitudo co
codrillorum. dicit ei. Descende in flu
men t transi. Et mox ille descendit. Vene
runt cocodrilli t lingebant corpus eius: in
nullo ledētes eū. Quod cum vidisset fra
ter eius: dicit ei. Ascende de flumine. Et
cum iter ageret. inuenerunt corpus hu
manum iacens in via. Et dixit ille absti
nēs ad fratrez suum. Si habuissemus ali
qd vetustuz. tractaremus super corpus illud
Et ridens ille obedēs fri dixit. Magis
orem⁹ sositā surget. Et stāns illis ad ora
tionē. atqz orāns intēte: surrexit mortuus
ille. Quo facto gliat⁹ ē abstinēs fr. t dixit
p̄to cōtinētia mea suscitat⁹ ē mortuus hic
Dia aūt hec reuelauit deus abbati mona
sterii eoz. t qlē tēptauerit frez suū ō coco
drillis. t quo suscitat⁹ fuerit mortuus. Et cū
venissent ad monasterium. dicit abstinēti
illi abbas. Quare ita fecisti fri tuo? Ecce
tū per obedientia eius surrexit mortuus ille.

Quidam frēs §cxxvi

duo de seculo. discipulum suū transmisit in
egyptū. vt ei camelū deferret: qui spoliā
las qō fecerat portaret i egyptū. Cuz aūt
deduceret camelus alter senex obuius ei
dixit. Si scissem fr quando ibas in egy
ptū: dixissez tibi vt t mihi alterum came
lū deduceres. Qō cū ille fr ppio abbati
dixisset. pre multa caritate dicit ei. Vade
fili. t duc camelum ad illū dicens ei. quia
nec dum parati sum⁹. cōple necessitatem
tuam t vade tu cū ipo camelo. vsqz i egy
ptū: t iterum reduc nobis camelum. t nra
vasa portem⁹. Cū ḡ fecisset frater sic. t ille

ste ad illū simē vicēs. Abbas pambo vnū
ga nos nec ad parum sum" valle t comple
nccessitatē nrā. Caricauit autem senex ca
melū t ait in egyptū. Cū aūt vsq carrica
ret ille fl redūcbat camelū t vena
ret. Qd p me pī. Cuīq senex reqrisset quo
ppter. rndit. In ripam vadeo vt camelū no
strū pascendū huc asferā. Quod cum au
disset senex: pauit" cepit penitere vicēs
lachrymando. Indulgete mihi dulcissimi
quia caruae vestra fructū meū abstulit.

Alter senex § cxxxvii

cum pfecisset sportellas suas t iā retinacu
la misisset cū: audiuit vicinum suū vicen
tem. Quid faciam qñ nūdine prope sunt:
t nō habeo vnde metā reparcula in spor
tellas meas: Et mox ingress" vsitpauit p
pria retinacula: t attulit ad fratres vicēs
Ecce illa superflua habeo: tolle t mitte
i sportellas tuas. Et ita p nimia caritate
fecit vt frarū opera cōpleretur. sua au
tem imperfecta reliquit.

Abbas ioan § cxxxviii

nes gfa caritatis omnem malitiā ē oblit"
Die cū a ōdam fre mutuasset solidū vnus
t cōpulset linū vñ operarent: venit vnus
fr petēs cū parum lini vt faceret sibi fac
cum. At ille vedit ei cū gaudio. Iteq alter
venit petēs cum linū t vedit ei. Necnon
t alius plurimis veniēt" t petentib" ved
dat olb" cū gaudio. Post hoc ille qui mu
tuauerat solidū. venit repetēs eum. At il
le vixit ego vadoz afferā tibi t nō habeō
vñ redderet surrexit t pfect" ē ad abba
tē Jacobū. vt peteret cū quatenus reddere
ret illi a quo mutuauerat. Et vū iret per
vñ inuenit solidū iacētē t nō cū tenuit sz
facta ōrone reuersus ē i cellulā. Et cū iter
fr ille repeteret rōnē suā vic ei. Vnicuiqz
mō ōfero illū. Et iterum pfect" facem" soli
dū. vbi adpositi" erat. t facta ōrone reuer
sus ē. Et ecce iterū venit fr ille molestā ei
p solido. Tūc senex vt at modio olb" mō
vado t affero tibi. t dū pficiscereī inuenit
eodē loco solidū iacētē t facta ōrōe tulit
eū t venit ad abbatē Jacobū. Et dixit ei
abba veniēs ad te iueni būc solidū i via.
Hoc ē caritatē t predica hic i ciuitate. ne
forte alīs pdiderit illum. t il luct" fuerit
dns ei" reddē illū. Profect" ē ē senex t p
tres dies pdicauit. t nemo inuenit ē q pdi
disset solidū illū. Tunc ē Joānes dixit ad
abbatē Jacobū. Si nemo illū pdidit red
do illū fr ili. qm debeo illi t veniens ad
te mutuare aut certe tollere in caritate
reddere illi debitū meū inueni illum. Et
mirat" ē senex quēadmodum debens t in
uenīēs nō statum tulit eū t reddiderit nisi
bis t tertio reuersus cēt t pdicasset. Hoc
aūt erat ei" mirabile. qz sīgo volebat ab
illo aliqd mutuari. non dabat per manus
suas: sīq vicebat fratri. Vade t tolle tibi qd
opus habes: et cū reportaret iterum vi
cebat: vade et reporta i loco vñ tulerās.
si ūt nihil ōculisset. nihil ille pēt" dicebat.

Abbas poemē § cxxxix

dicebat. Volūtatē tuā nunq adimpleas
sz magis humilia teipm: vt facias volun
tatem proximi tui. Iterē abbas poemen qñ
vocabatur: vt extra volūtatē suā comede
ret. ibat plosūs: ne iobediēs fratri suo con
tristaret eū. Idem mactās ppriā volūtatē
humilia" volū ate sequebatur alterius.

Quida zanachore § cxl

ta sedebat in speleo iuxta cenobium. mul
tas virtutes faciēs: t cuz aliqui monachi
venissent de cenobio. compulerūt eūz bo
ra non consueta comedere. Et post hoc di
cunt ei fratres. Contristat" es abba. qz ho
die extra consuetudinē fecisti? Quib" ille
respondit. Tunc mihi est tribulatio quan
do propriam fecero voluntatem.

Abbas paphūci" § cxli

non gustabat vinū aliquando. Semel aūt
ambulans venerunt super latrones. Et cūz
in via eos inuenisset bibentes. cognitus ē
a principe latronum. qui sciebat eum q
vinum non biberet: sed videns qz esset ex
labore itinere fatigatus. imp leuit cali

cem grandez vino t gladiū tenēs i manu
fuar vixit sem. Miss biberis hunc calicem
occidā te. Et cognoscēs senex. quia ex mā:
dato dei vult facere. volens cū lucrari tu
lit t bibit. Princeps aūt latronuz cepit ei
dicere. Indulge mihi abba. quoniā contri
bulaui te. Cui senex ait. Cōfido in deū me
um. qz propē calicem vbi faciat tecum mi
sericordiā t i presenti seclo t i futuro. Dixit
ei princeps latronū. Et ego cōfido in deo:
qz ab hodie nemini malefacio. Et sic incra
tus est senex omne collegium latronum.

Erant duo fra §. cxlii

tres: vnus ex ipsis senex erat. q rogabat
iuniores duos vicens: Rogo vt parīt habitem"
fr. Ille aūt respondit. Ego peccator sum:
t non potes mecū habitare. Ille vero ro
gabat cū dicens. Possumus. Erat autez
ille senior mādus. t nolebat audire qz mo
nachus habebat aliquando cogitatiōem
prauā. Et dixit ei ille iunior: penitet quiesce
re hac vna septimana: t iterū loquamur.
Cū ergo post septimanā senex venisset ad
eū. ille volens experiri eū dixit ei. In gran
dez temptatiōē incidi i septimana hac ab
ba. Profect" eni i vicū ppē necessitatem
peccauj. Et dixit ei senex Et vos penitere.
Cū aūt ille promisisset: ait senex. Ego tecū
ponto mediū peccati illi": Tūc ille frater
dixit. Nō possum" ulbo parīt mānere. Et
māserūt pariter vsq ad rēp" p afflictiōis fluc.

Quidā senū dicē § cxliii

bat. Quicqd horret homo mali omnio ne
faciat alteri. Ponzes enim sīgo detrahit ti
bitu ne detrahas alteri. Ponzes si quis ti
bi calūniam fecerit vel siquis tibi aliqd
abtulerit. t tu situe hoc situe alia bis similia
ne facias alicui. Qui n. hoc verbuz serua
uerit potest illi sufficere ad salutem.

Abbas poemen § cxliii

et abbas nub. postq in deserū venerunt
desiderabat mater eoz videre eos t sepe
veniebat ad eorum cellam: nec tamen po
tuit illic contēplari eos. Captato itaqz tē
pore. occurrit eis cum ad ecclesiam sci
narent. Qua visa reuersi velociter ostiuz
celle clauserunt. Ille autez stans foris eus
lachrymis ōrabat eos. Tunc abba nub
egressus ad beatum poemen ait. Quid fa
ciemus de hac nostre nostra: que plangit
ad ostium? Tunc exurgēs abba poemen
ad ostiū. Quo non aperto audiēs eam iu
giter lamentari. dixit ei. Cur tātos clamo
res cum iam etate defessa fis. t planctus
effundis? Illa aūt voce filii cognita. am
plius exclamauit: dicens. Quoniam vos
videre desidero filii. Quid ē enī si vos vi
dero? Non ne sū vestra genitrix t? Nōne
vos bis meis lactaui vberibus? Jam ol
mutaz cōtractione repleta sum. t audita
voce tua: ossa viscera mea predesiderio cō
turbata sunt. Cui poemē ait. Vic nos ma
gis an in futuro seculo videre desideras?
At illa dixit. Quid ergo si vos ī nō vide
ro. ūsi illic p certo vsura sim. Bene aūt
rūdēte. q si te ī cohibere potuerit. ne nos
videas: illic pculdubio nos videbis. Tūc
illa discessit cū gaudio vicēs. si pcerto il
lic vos visura sū. hic vos videre iam nolo.

Joannes minor cxlv

debens. discipulus abbatis ōmonis: per
quodecim annos cuidam seni. infirman
ti fecit obsequium. Senex tamen cum vi
disset cum laborantem nunq illi sermonē
blandum: aut placitum locutus est. Cum
autem transiret sedentibus alius scribtu
tenuit manum eius et dixit ei tertio. Sal
ue rie. Saluerie Saluerie. Et tradidit il
lum scribus vicens. Iste non homo ī an
gelus est: qui tot annis mihi infirmanti.
nec tamen bonum sermonem audiens fe
cit obsequium cum magna patientia.

Abbas agathon § cxlvi

veniens in ciuitatem vt opa sua vēderet
inuenit quendā peregrinum iacentez i an
gyporta infirmum nullum habentem qui
ei curam adhiberet. Et permansit ibi se
nex. t conduxit sibi cellam: t ex ope ma
nuum suaz prestabat ifirmo illi obsequi

...ne dormiendi amore ...mendi" quod ...ut nemo laboret ...ferendum. Et ita ad ...ciam suam regressus est.

Quidam ma § clvi

...ginte sexcy infirmatus decubuit suo tempore. Et videntibus fratribus vel plurimis cepit ...ibunda cui religio est verecundia ...ferentibus quasi non gratum. Et ferrat ...ne post exigebat amicum. Dixerat autem ...ut ipse evangelii amicus. Dixere autem ...ut ipse proderet a magno ad maiora ...ores. Hic autem § fuit. Dixit ei de ...ra in corpore torquentium gaudes ut eius ...ectum refluxerat molestie ferus? Sed ...lie § rogo deū vt ipse velit illa sedare.

Senex quidaz § clvii

...ens frequenter infirmari cepere: tāq ...ere videbatur vt vno anno alia cuz egri...tudine diuersa gereret. Et propterea sicbat: ...ater ferebat vocis. Reliquit me domi...nere nolentis me perfecte B anno vsurare.

Dicebant de § clix

...dam senes qui morebant in Scithi circum...stantes thebaidis locali etiam vestierunt cum ...ceperunt flere. Ille aūt aquā oculis su...os trahēs dixerat nec ridere. Hoc autem ...tentū est nostris. Quod cū audissent frēs ...gauerūt eos victos. Die nobis abba: cur ...notus flendi" tu ridebas? Et dixit eis. Pa...mo rideam non timetis mortē: ecce rideo: ...go non ero parat. Tertio rideo a labo...re ad requiē vado. Hec cum dixisset sta...tim dormiuit oculos in mortem.

Abbas pamon. § clx

...in ipsa hora quando transibat iam de cor...pore dixit eius viris sanctis assistentibus si...bi. Quia ecce ego vos in hunc locum so...litudinis edificauī multi cellulas mee habi...tant in celestia mansiones mearum laborē ...nos recolo me construxisse parentesq; me ...locarum fuisse seruorem quem me proxi...mis penitere. vbi in hunc horum: et sic va...dit ad dominum. quomodo qui nec inuitus ...seruicendo deo adhuc seruerim.

Abbas agathon § clxi

...dum moreretur per tres dies oculos su...os tenuit. non eos mouens. fratres autē ...tangentes cum dixerunt. Ubi nunc es ab...bas? Et ille dixit. In conspectu iudicii dei ...mei. Et dixerunt ei fratres. Nunquid et tu ti...mes? Quibus ille respondit. Interea quā...tum fuit ad veritatem meam semper con...fidebam vt mandata dei mei facerez. Et ...bonus fuit: et vide deus: si opera mea deo ...placent? Qui fratres dixerunt. Non con...fidas in opera tua. quia secundū deus illi: ...Ille vidit non confido in conspectu dei ...quia aliud est iudicū dei: et aliud hoiuz.

Abbati ysaac § clxii

...cum tempus dormitionis eius adiecisset ...emulii alii senes conuenissent: viderunt ...faciem eius fulgore quodam radiantem ...Et dixit eis ipse. Ecce abbas Antoni" ve...nit ad nos. Et post parum dix. Ecce et cho...rus prophetarum. Et iterum facies eius ...clarioze luce aspera est. Et dixit eis. Bea...ti quoq; apostoli assunt. Visaq; est cum ...quibusdam loqui. Cum ergo postularent ...ab eo patres vt cum quibus loqueretur ...ediceret. dix ille. Angeli inquit venerunt ...auferre animam meam: et supplico illos: vt ...paululum me pro penitentia agerda sus...tinerent. Dicunt autem ei patres. Tu iam ...non indiges penitentiam aggere abba. ...At ille respondit. In veritate dico vobis ...quia nec unitium penitētie me reminiscor ...aripuisse. Et quo dicto senserunt q; in ti...more domini esset perfectus. Tunc i splē...dore solito effigie reluxente eius. dixit ad ...eos i sc. Videte videte: quia dominus ve...nit. In hoc sermone reddito spiritu eius ...locus ille grato odore repletus est.

Beatus arse § clxiii

...nius dum tempus eius vt migraret ōdē ...seculo appropinquaret. dicebat ad discipu...los suos. Nemo super me faciat caritatez ...nisi in sola oblatione. Ego si feci caritat...tem inueni illam. Turbatio autem discī...

...pulus eius quasi iam tempore propinquan...tem cernit eis. Hec vox boza mea venit cum ...autem veneri non tacebo. Sed tamen ...habitis mecū ante diuinum iudicū si ali...cui de meo cespiculo aliqd velut relig...ue dederim. Ille autē respondentibus. ...Et quid faciemus pater. quia nescim' ho...minē sepelire? Respondit ille. Nunqd ne...cesse fuit i pdib' meis mittere: et ita me ...ad montē trahere. Pali ir oculoz eius ex...ugi fletu ceciderant. Tū per omne tēp' ...vite sue sedens et operans pannū in sinu ...suo bēbat pp lachrymas defluentes ex ...oculis eius. Dū ḡ moreretur cepit flere. et ...cuz fratres illi' requirerēt dicēt eo. Quid ...fleo pater? Nunqd et tu times? Ille respō...dit. In ueritate timeo. Et ille timoz ḡ nūc ...mecum est semper in me fuit ex quo fa...ctus sum monachus. Cum autem vidisset ...abba poemen. quia transit vitā. Beatus ...es abba arseni. quia te tantuz in hoc secu...lo planxisti. Qui enim hic se non plāxerit: ...illic se lugebit. Aut ergo hic ex voluntate ...aut illic pro tormētis impossibile ē hominez ...non plangere. Abbas daniel narrauit de ...eodem beato arsenio. q; nunqz voluerit ...loqui ō questionib' scripturarum. cum ma...gnifice posset si voluisset. sed neqz episto...lam cito scripsit ad aliquem. Quando aūt ...ad diuersū veniebat. p' columnaz sedebat ...ne ea videret faciez eius: et nesciret aliquez ...videret alium. Erat autem visio eius an...gelica sicut Jacob capillis canus et ornat' ...elegis corpore. siccus tamē. Habebat aūt ...barbam prolixam omnino attingentē vsq; ...ad ventrem eius. Longus autē erat: sed ...senio longinquo curuatus. moritur anno...rum nonagintaquinqz. Hic fecit i palatio ...diue memorie theodosii maioris qui fuit ...pater archadii et honorii annos quadragi...ta. Et decem annos i loco qui dicitur tro...oin supra babyloniā contra ciuitatez que ...dicit memphin. Et tres āños i canopo ale...xādrie. Alios duos āños reuersus iterū i ...trooin. et ita dormiuit i pace ysumão cur...sū suū vir bon' et spū sancto plen' et fide.

Beatus atha § clxiii.

...nasi" episcopus rogauit aliquando abba...tem pamon: vt iret in alexandriam. Qui ...descendens cum fratribus. cum vidisset ...quosdam seculares venit eis. Surgite et sa...lutate monachos. vt benedicamini ab eis. ...Frequenter enim illi loquuntur cuz deo ...et eozum sanctum est. Et cuz vidisset il...mulierem theatricaz lachrymatus est. Et ...regressus astantes cur plāgeret. Ait senex ...ridens dixit. Duc me ergo ad has lachry...mas vt plorem. Una quidez perditio illuz ...mulieris. Secunda vero. quia ego tantaz ...curam non habeo placendi deo quantam ...habet hec mulier vt bonis' turpibus placeat.

De quodam sene §. clv

...dicebatur. quia quotiens ei sua cogitatio ...dicebat. dimitte hodie et eras penitebis ...ipse iterum respondebat. Non ita sed ho...die debemus penitere: et eras voluntas ...dei fiat in nobis.

Quidaz erpa § clvi

...tribus de aliquo referebat episcopo: eo q; ...audisset duos de plebe sua viros. nimis i...puritatis adulteros. Rogauit ergo deum ...vt si ita esset sibi ostenderet. Cū ergo post ...oblationem consecratam vnusquisq; ad ...communionem accederet: singulorum fa...cies intelligebat et animos. Peccatoz. n. ...facies nigras aspiciebat vt carbones: et ocu...los eoz sanguine repletos. alios vo vidit cla...ra facie et vestib' albis indutos. Cū aūt eoz...pus domini suscepissent: i quorundā vultu...bus lumen in quorundam flāma videba...tur. Ut autem agnosceret de illis quoz...crimina audiebantur cōmunione illi' per...rexit et vidit vnum ex eis clara facie. et ho...nestabili albisq; vestibus circundatuz. Al...terum vero nigrum et horribili vultu. Et ...postq; diuini gratiam mysterii percepe...runt. illum vie quedam illustrabat: illum ...vero alium quasi flamma succedebant. ...Orauit autez epō de singulis q; et ostēsa

fieret? dicere. Abbas autem angelus domini dicens ei. Ola que de ipsis audi sti vera sunt. sed alie vnus in locibus suis permanet cū voluntate peccandi. ideo illam nigra facie & flāma ligcendi vidisti. Ille vero alter. similis eius quidā erat sibi cui audiebas. sed ideo illum clara facie vidisti. quia recordatus de bis q̄ lustrari vidisti. quia recordatus de bis q̄ penitentiā fecit. abnegnicōne illoz malis operibus cū lachrymis & gemitib⁹ dei misericordiā postulabat peomittēs q̄ si poterunt ea fuissent remissa peccata. vlteriꝰ ad ea admittenda non rediret. & ideo pro illo⁹ delectu eri dem nō rediret. & ideo pro illo⁹ delectu eri mundus ad hanc gratiam quā vidisti pervenit. Cum autē episcopus gratiā dei miraretur eo q̄ non solū de tormentis tam turpis vite hominē eruerit sed etiā tanto honore decorauerit. respondens angelus dixit. Bene miraris. homo enim es. Nam hominis nostri ac vestri. naturaliter bonus & humanus ē. cessantibus a peccatis: penitentibus eniz se per confessionē non solum peccata dimittit. sed etiam honore efficit dignos. Sic enim dilexit deus hominem: vt vnigenitū suū filiū suū pro peccatoribus destinaret. & pro ipso daret ad mortē. Qui ergo dū inimici eius essēt mori pro ipsis elegit: quantomagis quando illi pronti fiant. Doc ergo scias. quia nullū peccatum humanū bonitatē dei vincit: si tantummodo per penitentiam vnusquisq̄z ea que prius fecerat abolenerit mala. misericors enī deus. & infirmitatem generis vestri scit. & passionū fomitadinē. & diabolicam vim vel malitiaz & cadentibus quidez hominibus in peccatū tanq̄ filiis idulgens expectat emēdationē. penitentibus vero tanq̄ languidis cōpatitur. & mox solutis peccatis cozā ipsorum illis etiā premia tribuit. Audiens vero hec episcopus mirat⁹ est nimis & glorificabat deū.

Abbas pau §.clvii

lus simplex habebat hanc gratiam. vt ingredientes in ecclesiam aspiceret. & ex ipsa facie cozā vnusquisq̄z cogitatiōes seu male essent seu bone sentiret. Cum ergo venisset ad ecclesiā. & ingreder ētur: senex vidit eos clara facie & leto animo ingredi: & angelos cozā pariter cum gaudio cū ipsis. Unum autem nigrum vidit & nebulosum habentem corpus & demonico hunc atq̄z inde trahentes cum ad se misso freno in naribus: & angelum sanctum eius a longe sequentem tristem. Beatus ergo paulus cepit flere & pectus suum tundere. sedēs ante ecclesiam propter eum quem talem viderat. Omnes autem alii senes videntes eum sic flentem ceperunt rogare vt sibi ipsis vidisset manifestaret: aut cum eis ingrederetur in congregationē. Ille autē nolebat ingredi: sed semper flebat. ꝓpter eum quem sic viderat. Post paululuz autem cum absoluta congregatione discederent. iterum omnium vultus circuspiciebat. si tales egrederentur quales ingressi sunt: & vidit illum quez ante vidit nigrum & nebulosum: egressum de ecclesia clara facie & candido corpore & demones a longe sequentes eum: sanctum ā angelū eius prope eum hylarē. & gaudentē super cum numio. Tunc paulus exurgens cū gaudio vociferabatur benedicens deum ac dicēs Quanta misericordia & benignitas dei est quanta miseratio eius ē: Et ascendens in altiorē locum. magna voce dicebat. Uenite & videte opa dei: venite & videte quēadmodū vult oēs bonos saluos fieri: & ad agnitionē veritatis venire. Uenite adoremus eum dicētes: quia tu solus potes peccata tollere. Cum autem omnes conuenissent exposuit eis paulus quid vidisset antequā ingrederentur in ecclesiam & que postea: & petebat illuz fratrem quez sic viderat vt ei manifestaret cogitationes suas & actus: vel quemadmodum tantum commutationē illi deus donasset. Ille autem ante omnes cepit referre dicens. ego sum homo peccator. & in multis tēporibus sum victus. Ingressus autem nunc in ecclesiam dei audiui verba Ysaie prophete. magis autem dei p ipsum loquentem. Lauamini. mundi estote & tollite malitias ā animabus vestris ante conspectum meum

Discite benefacere: querite iudicium. Et si fuerint pcā vestra tanq̄ coccinū velut nix dealbabūt: & si voluerint & audierint me bona terre comedetis. Ego autē miser & fornicator: cōpunctus hoc sermone ꝓphetico ingressus intra pectus meū viri ad deum Dic tu ergo q̄ venisti saluare pcōres. Dec ergo que mihi p ꝓphetam ꝓmisisti: opera compple in me indigno pcōre. Ecce enim amodo profiteor tibi & ex toto corde profitebor: quia hoc vlterius non faciam malum: sed renūcio omni iniusticie: et amodo seruio tibi & cōscientia mūda. Ab hodie ergo domine ex ab hac hora suscipe me penitentem et adorantem te: et renunciantē oib⁹ peccatis meis. Juraui et statui apud me seruare ois tuas iustificatiōes. Sub hac ergo spōsione egressus suz de ecclesia: statuēs apud me nihil de priorib⁹ peccatis vltius facere. Tūc omnes senes exclamauerūt dicētes ad illū voce magna. Omagnifica cata sūt opa tua dne: ola i sapiētia fecisti.

Abbas ioseph §.clviii

pbet dū cū aliis senib⁹ ad abbatē poemenem venisset: quidā ex parentibus ꝑdicti senis attulit ifātē: cui⁹ facies p corruptionē fuerat deprauata: & sedens pater e⁹ cū eo foris monasteriū plorabat. Cum aūt vn⁹ senex ad vocē flentis egressus cēt. & interrogaret cū cur ploraret: ille respōdit. Pater suz ish⁹ abbatis poemenis. & ob hoc veni vt hunc infantem quē tēptatio contulerit vidisset. & tanquā illum huc afferre. Et nunc si cognouerit q̄ hic suz. adhuc expellit me hinc. Ego autē videns vos patres qui ad eū venistis: presumpsi venire huc. Quomodo vis ergo abba miserere mei. & tolle infantē hunc: & defer intus tecū vt oret pro eo. Quē cū senex attulisset in cellā sapienti vsus consilio. nō illū obtulit ōno abbati poemeni. sed a minoribus fratribus incipiens dicebat. Signate hūc infantē fratres facientes orationē. rogāte per singulos senes. Post oēs ōnes illū ad abbatē poemenē. At ille nolebat eū contingere. Cū autē rogarent eum vt sicut oēs ita & ille oraret. exurgēs senex ingemuit. & oranit dicēs. Deus sana factura tuam ne dominentur illi inimici⁹. Et signauit infantez moxq̄z patri sanū ē redditus.

Requisitus qui §clix

dā ex pribus si ꝑfectū boni esset egestas rndit. Magna ē penuria. Nam qui eā vorādit. Magna ē penuria. Nam qui eā vorant sustinet: tribulationem quidē carnis hēt. ale vero sue inuenit requiez.

Quidam fra §clx

ter requisiuit senez dicēs. Si paucos nūmeros mihi debet frater: nubes vt repetam eos? Cui senex ait. Semel tātūmodo dic illi cum humilitate. At ille dixit. Quid si semel dixero. & nihil mihi ōderit quid facā. Tūc senex ait. Ulteri⁹ nihil ei dicas. At ille dixit. Et qd faciā q̄ nō possū dicere cogitatiōes meā. nisi fuero illi importunus. dic ei senex. dimitte cogitatiōez tuā crepare. trimō ne tristet frez tuū: q̄z mōachū cū.

Quidam fra §clxi

regsiuit senē: dicēs. Quomō potest aīa humilitatē adipisci. Ille rndit. Si sua trimō & nō alteri⁹ mala ꝑsideret. Dicebat aūt q̄z perfectio hominis humilitas est. quantū cunq̄z enim deposuerit se homo in humilitate: tūm proficit in altū. Sicut enī superbia si ascēderit in cetum vsq̄z ad inferos descendit: ita humilitas si descenderit vsq̄z ad ifernuz. tūc exaltatur vsq̄z ad celos.

Abbas ma §clxii

carius dum ambularet in deserto. caput cuiusdam hominis aridum inuenit in terra Quod postq̄z bacculo suo cōuertit. vocē vsum ē emittere. Quod senex quidā cēt interrogat. At ille respondit. Ego quidez princeps erā sacerdotū ydolorz. qui i loco habitabāt. Tu aūt es abbas macharius spiritu diuino repletus. Quaciēz eni horā misertus cozā fuerit: qui i pena sūt. & p eis oratoris consolatiōem aliquam sentiunt. Cui senex. Et que est consolatio vestra vel pena respondet. At ille altius ingemiscens

Cadum ingrecum vistat a terra. tamq̃ ignis ē ait in ḡ medio fum⁹ a pedib⁹ vsq̃ ad caput vndiq̃ ptēdit nec cuiq̃ licet facē aliꝝ inuocari: sic facies nro vobiscū ē. Cū ḡ oīa p nobis ex parte vi dem⁹ aduersa: z hoc nobis p cotidianē cōflictū. Do audito lachrimas fudit vehē mēs. Et ingt ab eo ille ect altera pena ma/ior ingrit. Cui ille respōdit. Būt nobis alīa multo iferiora. Cumq̃ g ēsset illi interroga tum dixit. Deo quide g deum nō cognouimus miserendo tñ qualitatēq̃ patimur: illi vero g cognitū nō habuerūt. grauiorib⁹ et ineffabilib⁹ penis subitus nos cruciantur. Quibus audiēs beatus macharius capit ait⁹ terre defleto discessit.

Quidam fra §.clxiii.

ter requisiuit a sene vicēo abba cur a demonibus grauiter impugnamur: Respondens senex dixit. qz anima nra pcūs a nobis idest patientiam. humilitatē. manſuetudinē. atq̃ obedientiam

Quidam fra §.clxiiii

ter requisiuit abbatē sysoū vicēm. Putas abba il modo pſequit nos diabolus sicut antiquos patres. Rndit magis modo homines pſecrūr nostre etatis. qz appropinquant penaꝝ genera. vbi ille cū legionibus suis angustiabit sic stagnuꝫ vbi cū igne z sulphure erit urturus: Ideo homini bus insectatur. nec tātū infirmos quosq̃ appetere dignatur. quos vbi voluerit cito subuertit: sz fortes magis z magnos supplantare per diuersa ꝑcipitia aggreditur.

Quidā fra §.clxv

tres requisierunt abbatē siluanū. per quā viā adeptus esset tantā prudentiā. Rndit eis ille vicēm. nunq̃ vnuq̃ motū cogitationē malā in corde meo que deum posit̃ ocarent ad iram.

Beatus anto §.clxvi

nius dicebat. Si pōt fieri quantos passus ambulet monachus. vel qt calices aque bibat in cella sua habēt declarare seniorib⁹ suis. vt non deuietur in ipsis.

Abbas ysoe §.clxvii

mē dixit i nullo sic gaudet inimicus quo i illo q̃ vidit cogitatiōes suas manifestare.

Quidaz fra §.clxviii

ter dixit ad senem. ecce abba frequēter interrogo seniores patres vt dicāt mihi cōmentionē ꝑ salute aie mee: z gēd dixerunt mihi. nihil retineo. Erāt aūt seni duo vasa vacua. et dicit ei senex. Vade z affer vnū ex illis vasis z mitte aquā. z laua illud z effunde. z pone nitidū in locū suum. Fecit ḡ ita frater semel z bis. Et dic ei senex. Utraq̃ vasa simul affer. z cū attulisset dicit ei. Quale est ex vtrisq̃ mundius Rndit frater. Ubi aquā misi z laui. Tunc senex dicit ei. Sic ē z aīa fili que frequēt audit ꝓba dī. ꝙuis nihil retineat ex his q̃ terrogat. nī plus nudaf q̃ illa q̃ nō regrit.

Quidam senex §.clxix

dixit. Qñ opa bona exercet monach⁹. venīēs diabolus locū nō inuenit in eo z statiꝫ discedit. Si aūt malū opus exercet veniens frequenter spiritus dei z videns malū op⁹ nō ad cū accedit. sed recedit. Si autem ex toto corde utep regsit⁹ fuerit cito reuertet.

Quidam senex §.clxx

dixit vsq̃ tunc debet laborare monachus vsq̃ quo possideat xp̃m. Qui aūt semel illū adeptus fuerit. iā non laborat. Permittit nr̃ dñs laborare electos suos. vt rememorēt tribulationū laborēs. vñ sementipos custodiant: timētes ne tātos labores amittāt. Nā z filios israel ideo deus p desertū quadragīta ānos circūduxit. vt rememorarent tribulatiōib⁹ nr̃is redirēt retrorsū.

Quidam fra §.clxxi

ter interrogauit senem vicēm. dic mihi pr̃e nūc laborātes mōachi nr̃ accipiūt gratiā sic ātiq̃ pres? Cui senex dixit. tūc tanta

caritas erat. vt vnusq̃sq̃ primū suū susti nere. nūc vo posterorum caritas refrixit. eoꝝ mālā i maligno posit ē. singuli ꝓpios sues ad iferiora ducūt. z ō sic gtiaꝝ nr̃a fortitudo

Quidaz frater §.clxxii

regsuit senē vicēm. putas abba cognouit vertigo venit i eos gr̃a? Rndit senex vicēm. nō sēp cognouit. Nā cuiusdā magni senis discipul⁹ cuz peccasset i aliq̃ re iratus senex dixit ei cū clamore. Vade z morere. z statī ille cecidit z dñm ē. Lūq̃s senex venisset cū mortuū timor igēs irruit sup eū: z cū magna humilitate oauit. rogāo deū z vicēm. Dñe ihu xp̃e resuscita illū z ignoscere sine cōsideratōe. talē nō loqr̃ fmonez. z cū hec dixisset: statī surrexit discipul⁹ ei⁹.

Abbas poemē §.clxxiii

dixit. hō g alios vocet z nō facit ipse g vocet filios ē fort alto g oluz res lauat z oēs satiat potu. scipz aūt lauare nō pōt: ig bēt z immūdicias z sordes limor. Itē dixit. voce aliaz tuā seruare: que lingua tua alios docet.

Quidā ana §.clxxiiii

choreta cū venisset ad abbatē poemenē. suscepit eū senex cū letitia. Et cū se alterutrū ꝺplexi fuissēt: cepit anachoreta ō scripturis sacris z ō reb⁹ celestib⁹ ꝺferre. Tūc senex ꝓut facie suā ad alium fratrē z non vedit anachorete respōsū. Ille vo videns g nō loqr̃et cū eo. egressus ē tristis: z dic discipulo illi⁹. Bone causa tāti itineris laborez assūpsi. vt vēirem ad eū g mihi log⁹ dignat̃. Ingressus aūt discipulus ad abbatē poemenē dixit. Propē te bucvēit abba iste hō magn⁹. tātā gtiaꝝ i locis suis habēs z tu nō vis log cū ipo? Rndēs senex dixit Iste hō de supioꝝ est. z celestia loqtur. ego aūt ō iferioꝝ sū. z terrena vix loqui possū. Si mihi locut⁹ fuiss aliqd de passionib⁹ mōachi. fortitan z ego rndisse illi. Si aūt ō celestib⁹ loqtur. ego me nescire ꝺfiteor. Egressus ḡ discipl⁹ dic ad anachoretā. Senex iste nr̃ nō vult de alnoꝝ ōtiōib⁹ log: sz si quis ei de passionib⁹ locut⁹ fuerit rndet illi. At ille cōpūct⁹ i ꝺ sermōe: ingressi

Quidam senex §.clxxv

dixit. Si quis aut de scripturis aut de qua cunq̃ causa locutus fuerit. ne contendas cum eo: sed siquidē benedixit cōsenti eisi ꝺ male dic ei. Tuscias quō loqris. Ait aplus. Noli ꝺtendē. Ubi. Hoc observans: z būlitatē possidebis: z odiū cuitabis. Naz si gsiluas contēdēs: z vis defēdere fmonē tuuz nascet scādalū. Frequēter ḡ dū laudas alterū: fit etiā ex iudicatione ꝓtio. De ꝙcunq̃ aūt re ḡuis cōtenderis: nō paruā noxietatē sentices: z nullo modo requiē possidebis. Magis aūt stude silētium: z de nullo es sollicitus. Attende medicationi tue tam mane q̃ vespere z impetum inimicorum non timebis.

Quidam §.clxxvi

frater interrogauit senem vicēm. Usq̃ quo est obseruandum silentium pater? Respondit senex. Usque quo interrogaris. In omni enim loco si taciturnus fueris: requiem possidebis.

Abbas poe §.clxxvii

mon dicebat. Sicut apis quocunq̃s vadit mel'opatur: ita z mōnach⁹ quocūq̃s pgit si ꝓpter opus dei pertexit vulcedinem bonorum actuum semp potest perficere.

Abbas §.clxxviii

mutuos venit aliquādo de loco qui vocatur ragithā in partibus gebolonis. Erat autem cum eo etiam discipulus eius. Videns autem eum epūs loci illius: retinēs eum inuitum presbyterum fecit. Et dum pariter comederēt: dixit ei epūs. Ignosce mihi abba: scio enī qa hunc honorē nolebas: sed ego a te benedici desiderio

hoc stimpsit facere. Cui senex pro humilitate ait. Et unde cogitatio pax volebat. Is hoc audito. q; unus bono a fratre q me el. Solus non sufficio ozationes meas im plere. Dixit ei ep̃s. Si scio eū esse dignum ordino ego t illū. Respondit abbas mutus es. Si quidem dignus fuit ordinatio. unū aūt eos q; melior me ē. Ordinauit aūt t illum. Utrūq; ut ipse permanserunt usq; ad finē suum. vt non ad altare quisq; ad oblationē suam. vt non ad altare quisq; ad oblationē sacrandā accederēt. Unde dicebat senex. Confido in deū meum: q; nō habeo grande iudicium pp hāc ordinationem: q; oblationem nō mihi pacifici offerre. Nā ordinatio hoc illoz est q sine culpa sunt. ut sit immaculata. Ego aūt bene me cognosco.

Quidam fra § clxxi

ter beatū Macharium postulabat. vt ei sermonez diceret. per quē posset saluari. Cui senex ait. Oportet fugere homines. t sedere i cella t pro peccatis iugiter lamentari: t q̃ super omnes virtutes est. tam linguā coercere q̃ ventrem.

Abbas arse § clxxx

nius dū adhuc secularis i palatio moraretur audiuit dominū dicentē. Hæc ostende mihi uiā in qua possim saluari. Et audiuit vocez dicentez sibi. Arseni fuge homines t saluaberis. Cū aūt recessisset i solitudinez t cū dem sermonez oraret rursus audiuit sibi vocez dicentez. Arseni fuge. tace. t quiesce hec n. sunt principia salutis. Cū ad eūdez Arsenius Theophilus archiepc̃s venisset aliquē ab eo audire sermonem edificationis. tunc sanctus arsenius ait cūctis q̃ aderāt Si dixero vobis aliq̃d custodietis? Qō cū illi gratiter promisissent addidit ille. Quocūq; loco audieritis arsenium illuc viteris ne accedatis. Iēc cuz cuz vellet archiepc̃s videre: nullē primo videre sē apperet ei. Ac ille remandauit ei dicēs. Si soles veneria aperio tibi. si autem cuz pluribus vltra hic nō videbit arsenius. Qō cuz audisset cepit iter dicitare ne pp se ō loco illo bere mora discederet. Venit aliq̃s fidez abbas arsenius i quēdaz locuz. t erat barbarie/ tatis: t morum ē vento. Et ait senex ad fratres. Quis est hic mot? Et dicūt ei. Pa rundines sūt. Dixit senex. Uere liquis se det cū quiete. t audierit vocem auis: non habebit eoz cito candez quietez: quanto/ magis vos hinc sonū barbarū hāc dicebāt aūt ō eo. q; erat cella ei⁹ lōge millia triginta duo. t non exibat cito: sed alii ei faciebant ministeriū. Quando autem i solitudinez redactus est locus qui vocatur scabi exuit plorans t dicens. Perdidit mundus romaz. t monachi scabiaz.

Quidam fra § clxxxi

tres dū simū ex thebaida perg. rēt cōparare: dixerunt per occasiōez beatū videam⁹ arsenium. Quod cū daniel discipulus ei⁹ nūciasset: precepit vt p quā causā illuc adue nisset de alexandria ab eis ingrederet. Cuz q̃ renunciasset q̃ propter linū pergerēt cōparandū. Respondit arseni⁹. Ergo faciez meā non videbūt: q; non propter me: sed propter opus suū aduenerūt. Unde itaq; t susceptus eis fac obsequiū t dimitte eos dicens. q; senex non pōt vobis occurrere. Cum quidam ad eūdē beatū arsenium ex fratribus aduenisset. volēs videre eū: pulsauit ostiū. Abbas aūt arseni⁹ sperans suū ē discipulū aperuit ei. Sed postq̃ alterū esse conspexerat. mox se in terrā piecit. Ille aūt surgere cum postulante respondit Nō hinc exurgā nisi discesseris. Per multas ātborias rogat⁹ a fratre nō acquiescit. donec discederet ille qui venerat. Assiterunt aliq̃n abbati arsenio demones i cella sedenti. t tribulabāt eū. Supuenerūt aūt ei fratres q̃ ei ministrare solebant: stāteq; extra cellā audiebant eum clamantez ad dominum t dicentē. Domine non me dēreliquas. quia nihil boni feci coram te: sed posita mihi secundum benignitatē tuā saltē modo assumere initia bene viuendi. Cū interrogaret aliquando abbas arseni⁹ quidam senem egyptium de cogitatiōib⁹ suis Alius videns eum dixit ei. Abba arseni quomodo tu qui tanta eruditione i latina

t greca lingua edoctus es: rusticus istum de cogitationibus interrogas? Et ille respondit dicens. Latinum quidez t grecaz linguam quantuz ad seculum pertinet appredidi: sed alphabetū rusticitatis nec dum discere potui. Genes dicebant quia dederint aliquādo quidam in scabi fratribus paucas caricas: t quia pauce erant: non transmiserunt ex eis abbati arsenio: ne velut iniuriam pateretur. Ille autem cum hoc audisset nō egressus iuxta morem ad collectam cum fratribus dicens. Excomunicastis me. vt non mihi daretis eulogiam quam transmisit dominus fratribus: ex qua non fui dignus accipere Qō cum audissent omnes edificati sunt in humilitate sensu. Et vadens presbiter posuit de caricis illis t adduxit cū in congregatione gaudentem. Dicebant autem de eo: quia nemo poterat eo nprohēdere modaz cōuersationis eius. Sedente eodem abbate arsenio aliquādo in theriotib⁹ egypti cum illic ipsorum itatez pateretur: pullū est ei derelinquere cellaz: t nihil ex ea tollere secum: t sic profectus ē ad discipulos suos paranitas. alexandrum t zoilum. Dixit ergo. Tu alexander surgens naviga. Et zoilo dixit. Veni mecuz usq; ad flumen: t quere mihi nauicularn alexandriā nauigantem: t naviga etiam tu ad fratrē tuum. Zoilus autem turbatus in verbo est t tacuit. t ita diuisi sunt ab invicem.

Discēdit autem senex circa partes alexādrie t egrotauit egritudine magna. Discipuli autem eius dixerunt ad invicez. Putas ne aliquis nostrum contristauit senez: t propterea diuisus est a nobis? Et non inueniebant inter se contristationis causaz. neq; quia aliquando ei inobedientes extiterint. Cū vero sanatus fuisset senex dixit ad seipsum: vadam ad fratres meos. Et ita navigans venit ad locum qui dicit petra: ybi erant sapradicti ministri ei⁹. Cuz vero iuxta flumen esset: puella quedam ethiopissa veniens tetigit pedē eius. Denter autem increpabat eaz. Illa ō dixit. Si monach⁹ es vade in montē. Compunctus autē in hoc ō verbo Arsenius dicebat ad seipsum. Arseni si monach⁹ es vade in montē. Et inter hec occurrerūt ei Alexander t zoil⁹ discipuli ei⁹. Et cuz cecidissent ad pedes eius proicerunt se etiā senex i terrā t flebant simul. Dixit aūt senex. Nō audistis quia egrotaui? t dixerunt ei. Etiam audiuimus: t ille dixit. Quare non venistis videre me. Et dixit ei alexander. Quia diuisio tua a nobis acceptabilis nō fuit. q̃n t multi ex ea contristati sunt dicētes. Nisi inobedientes fuissent senes neq; se segregasset ab eis. Et dixit eis senex. et ego cognoui quia ō diceretur. Sed t iteruz dicturi sunt homines. quia non inueniens collūbia requiē pedibus suis: reuersa ē ad noe in archā. In hoc igitur verbo curati sunt animi discipulorum eius: t permanserūt cuz eo usq; ad ultimū vite ipsius tēpus

Abbas besa § clxxxii

rion duz ambularet cuz discipulo suo perberemuz. Venerunt ad quandā speluncā: t ingressi ibi inuenerunt fratres sedentes t funiculaz operantes: qui neq; respexit eos neq; salutauit: neq; aliquid locutus est eis. Dixit ḡ eis abbas besarion. eamus hinc: quia hic senex nō vult loqui nobiscū: Et profecti sunt ad abbatē Joannē. Cum aūt reuerterentur ad eandem speluncā. dixit abbas besarion. Ingrediamur iterum ad hunc fratres: si forte vel modo persuadeat illi deus: vt loquatur nobiscū. Et cuz ingressi fuissent inuenerūt corpus tantūmodo mortuum. Et dixit discipulo suo. Ueni frater cōponamus illud: quia ppter cuz huc nos dominus trāsmisit. Cuz aūt sepelirent. inuenerunt quia mulier esset: et admirati sūt t dixerūt. Quē admodū t mulieres cōluctant t vicit demonia. Et glorificantes deum qui est omnium protector: recesserunt inde.

Beatus ma § clxxxiii

chari⁹ aliq̃n narrabat dicēs: venerūt ad me quidā duo iuuenes. t vn⁹ quidem ētplene: alt adhuc incipiēs barbitio. Qui cū

Ignominie mee fili interrogaueruntvbi est
abbas cella nubari? aliqs me scrutan
te cu eu requirerent.ego eis inquit
magna z vera peccabilis cognitionem
eum videre minime velle dixerunt.
Ille ego inquit elle qui querebat p
facere vtq; meis pdib⁹ peccatis: vt il
lo modi habitare gestirem: polluebar.
Quoo cū viderem velle omnia? opule/
ta deliranq; posse mecū ulle residere
respondi. Et si hic inquit vecum manere
nō poteramus: alio tamē loco nos placi
tum est semel semēna mentis impellit.
Quo ego audito ecpi intra meipm ira re
putare. Et hinc illos abegerec scandalum
patiens. Cui enim labor ipse cōpellat eos
hunc fugerecur de mea murmurent volū
tatem dei illis. Dente strinxi vobis
cellas si poteram. At illi loca sibi tamēnō
demōstrari poscebant. Quibus ego alue
olum cū securi z sacco pleno panibus cū
modico sale contra dulcipera curissimam
essendi. qua incola habitaculū sibi pcpa
rarent quod lignis de palude allatis cōte
gerent. Arbitrabar autē ego pro munere
sibi hoc labore discedere. At illi interroga
verūt me: qd illic alii fratres soleret opari
Respōdi ego funiculus. Et sublatis foliis
palmaz principiū illi⁹ texture ostendi vt
funiculas facerem: quas ministrationib⁹ p
pane recipiendo dare communi. z ita di
scessi. Illi vero cū summa patientia que a
me fuerunt sperata fecerūt. ac per tres
annos ad me nullatenꝰ accesserunt. Et ga
alia fratres de longinqs regionib⁹ venie
bant ad meilli vero nec aliquid require
rent nec ad illos accederez. nō leuiter ad
mirabar: videns eos in ecclesia tantuz ob
lationem cum silentio z oratione percipe.
Desiderans ꝑ scire cōuersationez eoz. bēb
domada integra ieiunans rogaui dñm vt
mihi opera eoz ostenderet videre. Et p⁹
hoc pfectus ad eos pullani hostiū. Quo
pto tacentes adorauerūt me vterqz. Et
postq; facta ex more oratione cōsedimus ma
ior inquit minor z egressus ē foras. Sede
bat aut ipe funiculū torquens: nihil loquēs
omino. Dora vo nona pullat ostium ad
quē aptō minor egressus ē. Et maiore ite
rassumēte egressus. cui q; reflectentur
excorā: cōsequi nutu iussus mensa; cū pa
xmacio trib⁹ appositis. tacensqi sedit.
Quibus ego dixi. Surgite comedamus.
Quo facto allato vasculo q aquā solebāt
potare potauim⁹. Ablata aute mēsa cuz
vesperaleret dicunt ei. Discedis? At ego
illic me velle regelare respōdi. Mattam
q mihi in vno angulo collocauerūt z pīi i
altero angulo q̄s questuri: z zonas suas z
ansabios posuerūt. Cū aūt quasi ad dor
mēdū se ppararent: tacz ego rogaui dñz
vt mihi eoz opa declararet. Et ecce dñs
pato tecto lux clara cellulā q̄ medi⁹ di
es ipleuit: quā ni illi nō sensissent. Bz p⁹ q̄
arbitrati sunt me dormire surgentes tan
dem sese atqz ad celū manꝰ extenderunt
Quoo gdez ego quid facerēt intuebar. Il
lo vo me videre nō poterāt. Et ecce vidi
tanq̄ museas demōes venientes: z in illo⁹
minoris ore atqz oculis residere volentes
sed angelo dñi rōpbea ignis armat⁹: eā illi
circūdabat: q̄ demōes abigebat. Ad ma
iorē aūt ppe accedere nō audebāt. Dilu
culo vo se in eodē stratu pcecerūt. z ego
velut exp̄gefactꝰ exurgo. Qō cum z illi
ita fecissēt. Ille maior: dūc mihi fratrem
locutꝰ ē. Dic pat quodecī psalmos decan
temus: Ac me nō sentiētes. Ille minor frater
quīq; psalmos cū sex orīb⁹ dicēdis: z vnū
alleluia. Et p singulos versus fax ignis
egressa ascendebat ad celū. Item z maior
cū decantaret. ētinens labia deducebat ad
psallendū: velut funiculū ignis ō ore cuius
ad celū tendebat. Postq̄ vo ego aliquātu
lū decantaui. egredieo vt p me dignarēt
orare expetiui. Illi vo tacēte a meis sunt
pedib⁹ puoluti. Et cognoui q̄ dez mai or
esset pfect⁹ i tamose dimmorem vo adhuc
demōes impugnarēt. Post paucos vo dies
maior frater est in pace recepe⁹ tertio die
etiam minor est deum assecutus.

Abbas moi § clxxviii

seo nominebat pres dicēs Quattuor sūt mo
nacho principalia obseruanda. i. tacēdi: fugi
mādata diuinaiudi semetipsum: z ūgustia

pungere. Oportet q̄ mōachū vt semp in
corde: semp suoꝝ memor sit pcōz: z omni
bora ponat sibi morte ante oculos suos.

Sancti patres § clxxix

cōgregati ꝑpetauerūt de vltima gene
ratiōe. Et q̄bus vnus scipsum nosse isqui
rio dixit. Hos quidē adhuc mandata dei
implem⁹. Interrogauerūt cuz alii pres di
centes. Quid bi. q̄ post nos futuri filii? At
ille respōdens dixit. Media sorte cōple
bunt mādata dei: z eternū requiēt dnz.
Dixerūtq; sancti pres. Post bos autē qui
venīūt. quid facturi sunt. Respondēs di
xit. Homines generatiōis illi⁹ mandato
ruz dei opera nō babebunt. z precepta dī
obliuiscent. Superabūdabit aūt tūc iniq
tas z refrigescet caritas multoꝝ. Uenient
vero sup eos tēptatio. Et q̄ fuerit i
illa tēptatiōe ꝑbati: z nobis z pīb⁹ nīis
meliores exīstūt. z felicioresq; ꝑbabiliores.

Quidā frater § clxxxvi

abbatem regsuit agathonē dicēs. Uolo
pater manere in cōgregatione cū fribus.
Dic mihi quō habitē cū eis. Respondit ei
senex. Obsus hoc pte oibus: vt qualis q̄
vie ingrediaris apud ipos: tales etiaz reli
quos vies peragas cuz humilitate.

Quodā tem § clxxxvii

pore mazines cū superuenissent in scitbi:
z multos ex patribus interfecissent abba
poemen cuz alio abbate senioze sibi nole
nub. et cū altio gnqz patrib⁹ fugiēs inde:
venit in locū terenetudinis: z inuenerūt
sibi tēplum quoddam desertū. manserunt
ibi septē dies: donec cognosceret vbi mā
surus esset vnusqsq; in egypto. Dicit ergo
eis abbas nub qui erat scior. Septimana
hac vnusquisqz mācat apud se. z cū altero
nō loquatur. Cū autem sic facerēt. erat in
templo illo statua cuiusdam idoli. Abbas
nub exurgēs mane lapidabat eā. z vespe
re veniens dicebat ad eam. Peccaui idol
ge mihi. z ptotā septimanā similiter fecit
Die aūt sabbati cū pariter conuenissent
dicit ei abba poemen. Quid voluisti hac
tota facere septimana. vt bō fidelis ydolo
dicereo indulge mihi. Dicit ei senex. Dei
ergo propter vos feci. Dicit ei. Nihil
hoc idolum quando lapidabā locutum est
aliquid aut iratum. Et iterum quando in
dulgentiam petebam. numquid exultauit
se aut gloriatum est? Cui abba poemē re
spondit. Non vrgs. Dunc senex dixit fra
tres ecce tempus septenū vulnis ergo vt
pariter manēamus. sit idolum illud nobis
exemplum: nequando mutiatus aliquis
tradatur. nec quāde ab eo venia petitur
gloietur vel extollatur. Sui autem non
ita vultis vnusquisqz vbi vult ꝑgat. At
illi promittētes se in terrā sponderunt se ita
facturos et sic permānerūt p multos āno
cū multa humilitate et patiētia. Quattuo
or bozis vo: michabant. in nocte. et quattuo
or psallebāt. et quattuor operabāt. Deinde
vero vsqz ad nonam legebant sedentes
solia palmaz: et post hoc victum sibi
ꝑparabāt. colligētes ḋsdaz herbas terre

Fuerūt et § clxxxviii

alii septē similiter ꝑbatissimi viri q in ca
beremo q̄ saracenis contigua ē habitabāt
cellul' qdē haud lōge a se diuisas. Ex ipsi vi
culo cantatis cōuen quoꝝ vn⁹ vocabat
petr⁹ alt⁹ stephan⁹. tert⁹ ioānes. qrt⁹ gōgi⁹
gnt⁹ theodor⁹. sext⁹ felix septim⁹ laurus:
Di q̄ i sterili ac vastissima solitudine et pe
ne horrib⁹ habitabili cōmorātes: semel sibi in
septimana videbāt se ꝑcebāt. Sabbato
rū vsqz die bora vici nona conuenieb⁹ sin
guli ō locissuis ad locū sibi cōuictū: ōferē
teo vnusqsq; q̄d facere poterat: Erat
qdē deferebat nuces: alius lactucas: alius
dactilos alius ficus: alius herbas vel
bilco ideſt lapsanū pastinacas caricas et
petrisilū. Ille quippe erat scipsius coꝝ
victus: panem nāq; et oleū vel potū ex
tra vsū habebant. Tantūmō supradictas
herbis et pomis salēbrabantur. Uestimen
tū eis palma solūmodo ꝑtegebat: aq̄ i lo
cis illis minime inueniebat. Neq; n. aliter
potabantur q̄ exestres mane ac vesperē

ro ꝙ dicerēs verbas celligēce ros. q̄ ad
fluctū me cadit: cadit eodē modo bibe/
bant. Cūqz ve verū" i vnū cōuenirēt lo/
cū ydolice deo gr̄as referebant cibū. ꝑ os
refectionē do vsqz ad vesperā sedētes me
ditabant de scripturis diuinis. Nō n. dilcu/
rebant inter eos secularia fabula ri cura fe/
cūli nō actio terrenaꝝ rerum: sz solūmodo
collatio spiritalis regni celestis ꝑtinebat ubi
lia cōmemoratio futura beatitudo. gloria
iustoꝝ pena peccatoꝝ. sicq; cūqz omnium
regem q̄si inter beatas paradisi sedes le/
tanē. Hec commemoratio. suspirabit ex/
tanē. Hec commemoratio. suspirabit ex/
mo pectore: flebāt vberrime. Cūqz p to
tam nocte vigiles gemerēt celebrātes do
mino laudes. die vnico hora nona loquen
di licētia: videbāt se terminū capiebāt. Ac
dibat enī multiqz ad cellam suā: i qua so
lus deo die" ac nocte" vacabat. In
bis igitur studiis eos positos. sarraceni la/
te g̃ beremū discurrētes reppert̄ et irruē
tes sup eos ōberemo eiecerūt. atqz ligan/
tes eos pcūs" suspēderūt. nichilqz iniurie
affectōe. ad extremū focū subs" eos ōber
bis amarissimis ꝛgesserūt. vbi icredibilit
cruciati lumē oculoꝝ ex amaritudie fumi
amiserūt. Et postq̄ multis tormētis eos af
fixerūt semiuiuos eos dimiserūt. Ex gb"
vnū nouim" i q̄dā loco plurimo postea su/
pstitisse tempore. ceteri vero vbi nam fu
erint deuoluti: penitus ignoramus.

Interrogauit §clxxxix

gdaz frater abbatē poemenē dicēs. Quid
est quod dominus in euāgelio ait. Nemo
hac dilectione maiorē habet q̄ vt ḡa alaz
suam ponat ꝑ amico suo. Quomodo hoc
fiet. Ridit senex. Si ḡa audit verbū ma
lū a proximo suo. et cum possit ipse similia
rēspondere illi: pugnat tamē in corde suo
portare laborē. et vim sibi facit ne forte re
spondeat illi et contristet illū: iste talis alaz
suam ponit pro amico suo.

Requisitus ab §cxc.

bas Moyses dixit. Si non scandat. acē
et oratio i vanū laborat hō. Cū n. orat ꝙ

plenissō vt indulgentia illi peccatoꝝ detur
obstruet ne faciat illa iter. Qñ n. voluntā
tem peccandi quis dimiserit. et ambulat ꝙ
manēs in timore dei. illum mox cum gau
dio suscipit deus.

Sanctum se §cxci

nē reqsiuit sr dicēs Quid faciet hō i ol tē
ptatione veniēte sup se. et oī cogitatōe inimi
ca ab inimico. Respōdit plāgere debet i
cōspectu. hōminis dī. vt succurēs auxiliet
ei: Scriptū ē. n. dño mihi adiutor ē et ego
despiciam inimicos meos

Quidam senex §cxcii

dixit. Sic ad succēdaz olā musce nō ap/
pinquāt: si vero tepida fuerit insidēt in ea
et facilt vermes ata et monachuz succēdum
igne diuini amoris fugiunt demones: te/
pidum vero illudunt et insequuntur.

Abbas siluan" §cxciii

sedens aliquādo cū frib" i spelco factus ē
in excessu mētis: et cecidit i faciē suā: et p"
multū largēs plorabat. Et interrogauerūt
fratres cū dicētes. Quid bēs pat? Ille ve
ro tacebat et flebat. Cōpellentib" aūt illis
dixit. Ego ad indicū raptus fū. et vidi mul
tos de habitu nr̄o esūtes in tormēta: et mul
tos sclaros ad regnū. Et lugebat senex. et
nolebat deicere exire de cella sua. Bz si
exire cogebatur operiebat capucio faciez
suā dicēs. Quid necesse est videre lumen
istud tēporale in quo nihil ē vtile.

Quidaz senex §.cxciiii

dixit fratri: omni die vicinam tibi mortem
esse cogita: quasi iam clausus in monumē
to nihil de hoc seculo cures. Timor dī per/
maneat i te omni hora. Crede te bolibus
olibus inferiorē esse. Nō detrahas alicui:
quia de" cognoscit omnia: sz esto pacific"
cū omnib". et dabit tibi dominus regem.

Cum quidam §cxcv.

fratres quēadmodū oraret bñ Macha
rium requisissent: respondit illis dicens.

Nō sunt necessaria nobis superflua ver/
ba. sed extēdere man" ac dicere. De" quo/
modo vis et sicut tibi placet ita fiat. Si aūt
tēptatio irruerit aut ipugnatio vincendum
est. Dic de" clementissime auxiliari digna
re nobis. tu enim scis quid nobis expediat
fac nobiscū mīsericordiam tuaz.

Abbas Joan §cxcvi

neo dicebat. Similis debet eē monachus
homini sedenti sub arbore grandi. q̄ respi/
ciēs feras diuersas et sp̄tes veniētes ad
se. cū n̄ potuerit eis resistere subito i arbo
rē et saluat̄. Ita et monachus sedeat i cella
sua. et respiciēs prauas cogitatiōes. iacula
tionesqz veniētes super se. cū nō potuerit
eis resistere: confugiat p orationē ad dñm
cui oia possibilia sunt et saluabitur. Itē di
xit. similiter eē debet monachus homini ha/
benti a sinistra ignē: et a dextra aquam vt
quotiens succensus fuerit ignis tollat de
aqua et extinguat illū. Sic oportet et mona
chū facere omni hora vt quando cogitatō
turpis succēsa fuerit ab inimico. tūc aquā
i. oratiōis actiuas effūdat et extinguat illā.

Abbas zenon §cxcvii

dum eēt in scitbi. egressus ē nocte de cel
la sua ambulare p beremū. Et factuz est
dum lōgius pcessisset errauit. treo nocteo
dieſqz ambulās: et cecidit fatigat" vsqz ad
mortē. Et ecce fletit ante eū infans babēs
in manu sua panē. Et dixit ei. exurge et co
mede. At ille exurgens oranit. timuit eni
fitasiā esse. Cui infans dixit. bene fecisti q̄
oraſti. modo ḡ surge et comede. cui abba ze
non ñ acquieuit nisi secūdo ac tertio oraſ/
set. Et cū ille laudaret qz orabat. Jā nunc
surrexit et comedit. post hec dicit ei infans:
ḡrū temp" ambulasti. tū longe eo a cella
tua. Bz surge sequere me. Et mox inuen
tus ē ante cellā suā: Dicit ḡ ei senex. Ingre
dere in cellā meā et fac orationē. Et ingres
so sene in cellā suā. ille non cōparuit.

Abbas daniel §cxcviii

referebat de beato arsenio eo q̄ sabbato/

Abbas ammon ve §.ccl

ado i dixerō ad quēdā locū haurire aquā volēt baptizā: t ascēdēs in nauē suā dixit Dic aut ego moriar' filij aut illa bestia. Vox balnū: per virtutē dei dispatus ē.

Abbatis besario §.ccli

nus dolopū nole vultus cū quadā vxe cōiugo parauit ducta litē' maria dularez: cōiugat eū mihi filiare t dixit ei. Deus me magnificet pī. Et beat' besarīō. tacta ofone nuptie eū aquā de manu tollere t bibē. Qō cuz fecisset t vultū suū aquā repisset. valetudo abbas besarion. dixit ad eum. Quare ipiesti mee aquā filie? At ille dixit. Indulge mihi pīamico tc forte i ārī situ. Cui senex dixit. Indulgeat tibi deus filia. quia t vbiqz tc' ē. t potuit tibi vultē aquam ponere.

Senex quidam §.cclii

narrauit. q' alijs fr'ib cōcerti voluisset. t prohiberet a matre sua ipse ñ agebat ab infantie sue vicē. Saluare volo alios mecū Illa ho mihi remitte. cū ōsiderū et' ipe dere nō posset: poscit pmitt. Abiēs aūt fact' ē mōach' sub negligēna vitā suā expēdēa. Cōtigit aūt vt mī ipī' moreret. t post tēp' aliqō t ipe infirmat' est ifirmitate magna. Et cū face' fuisset i excessu mētis. venit ad ingressū t iuenit matrē suā. cū his q i pena iudicabāt. Illa aūt vt vidit eū obstupuit t dixit. Quid ē filī? Et tu i hāc locū ōduct' es cōdēnāt'? vbi sūt sermones tui de logue bario dicendo. Soluere volo alios meos? Cōsulue aūtē i his q audierat ipe voluit stupid' fact' ē. t stabat ñ babēs qd matri sue respōderet. Juxta vīpēsatione aūt misericordie dei. possea q̄ hec vidit cōtigit vt reptaret. t cuaderet ab illirmitate: cogitās apud se viuisse' factā cē huiusmodi visione. excludēs se deteterq sedebat. t cogitabat ō future sua: pēnās. t plorās ōbus que egerat sub negligēna prius. Tāta aūt erat ei itentio. vt mīs cuz rogarēt Lfulgere sibi paululū: ne forte lectionē aliquā pateret de fletu. qué lapsa modus sibi iacebat. Ille ipse nullo mō cōsolari volebat dicēs. Si ipsperius matris mee sustinere ñ potui. q̄modo xp̄i t scōr̄ angelorum eius aduersum me confusiones potero in die iudicii sustinere?

Quidam frater §.ccliii

sedebat i egypto. i magna humilitate. pēs pū'. t habebat sororē i ciuitate meretricē: q̄ munus aliū' p̄dicto fuerat. Frequēt. n. i fulta ībat leneo fratrilli. t vix potuerūt eū pluadere. vt veniret ad eā. q̄tenꝰ p̄ammonitionē ei' posset peccatū qō p cā faciebat reuocere. Cū aūt venīret ad locū q̄dā ex nobis vidēs eū pcessit et nūciauit illi dicēs: Ecce fr' tu' vēt ad te. Illa aūt p̄ gaudio. relictis amatorib' suis gb' ministrare ōsueuerat capite discooperto ad o. currēdū frī egressa ē. Dū q̄ tēptaret eū cōpiens. ait ei. Soror mea carissima. parce alc tue ānō mihi ꝓpter te pcunt. Et quēadmodū poteris sustinere amara illa et etna tormēta? Illa aūt tremiscens dixit ad eum. Scio fr ga mihi ē salus vel ānō? Cui ille dixit. Si voluerīs est tibi adhuc salus. Illa aūt iactās se ad pedes fratris sui petebat vt eā secū ōduceret i ōsertū. Cui fr dixit. Vade opi caput tuū et sequere me. Cui illa. Eam'. oportz. n. me iter boles ōsummari nudo capite ābulāre. q̄ i officinā peccati mei itez ingred. Dū aūt pariter ābularent mōebat eā ad pēnitētiā. Vbi e aūt ga q̄dā obuiauerēt sibi dicit ei. Cū nec vuz oculi sci ūt q̄ soror mea es. recede pax ō via dēcc trāscāt. Et post tragressos illos vocat eā. Eam' soror vīā nostrā. Illa aūt nō videns te q̄uiēs inēit eā mortuā. et vestigia pedū eius plena sanguie. Erat. n. discalciata Cū aūt senib' renūciasset. scīa ñ dēbat se ō saluatiōe ei'. Manifestauit aūt de' vni seni ō ipā. eo q̄ nulla illi cura fuit i iuere ō corporali vlu. sz vuln' ꝓpriū ostēdēs et j tā grādi pditōe sua suspiriū. ō. p quoniā deus eius suscepit deus penitentiam eius.

Quodam tem §.ccv

pore euz beat' antoni' a sancto athanasio alexādrie epo gg cūfutationē hereticoz

i vrbe est adduct' prexit ad eū vidit' vir eruditissim' capit' oculis. Cumqz multa ō scripturis sanctis loqrētur inter ceteras sermocinationes quas de scia voluminibus bēbant: cum antoni' muraret igenia eius. t acumen animi eius collaudaret: scīs fratres ait ad eū. Nuz tristis es q̄ oculis carnis carens. Et cuz ille pudore repercussus. tercio terciozq cum interrogās antoni' us: tandē elicuit vt merozē animi simplicit fateret. Cui antoni' ait. Miror prudē tem virū eius rei dolere damnū. quaz for mice t mures t culices hūt: nō pot' leta ri illi' possessione: quā sci t apl̄s meruerūt Mcl'. n. mūdo ē spūs videre q̄ carne. t illos oculos possidere: i q̄s pcī festuca non possit icidere: q̄ illos q̄ solo visu p̄ cupiscē tiā possūt bolez i ūternū gehēne mittere.

Quidam frater §.cclvi

ex nitria parcio' magistq̄ anario': t nesciens triginta argenteos deum ibm vēditum cētū solidos: quos lina texēdo collegerat moriens dereliquit. Initū est autem cōsilium inter monachos: nam in eodem loco circiter gnqz milia diuisis cellulis habitabant: quid facto op' cēt. Alii pauperibus distribuēdos esse cēscebant: alii dādos ecclesie. nōnulli parētib' eius remittendos. Macharius vero t Pambo t Isidor' et cetteri seniores patres. sancto in eis loquēte spiritu. decreuerūt infodiēdos esse cum domino suo dicentes: Pecunia tua tecuz sit in perditiōe. Ne hoc crudeliter quis q̄ putet factū: tant' error t pauor per totaz egyptū cūctos mōachos inuasit: vt vnū: so lidū dimisisse grādis apō eos sit criminis

Erat quidam §.cclvii.

adolescēs grecus in egypto constitutus i cenobio: qui nulla continentia. nulla operis magnitudine flammas poterat carnis extinguere. Cūqz ad patrem monasterii hec eius temptatio fuisset perlata hac ille eum arte seruauit. Imperauit cuidam viro graui t aspero: vt virgis atqz cōuitijs infectaretur adolescēs: et post irroga tam iniuriaz primus veniret ad querimoniam. Cūqz imperata sibi perficeret. insuper vocati testes p eo loquebant qui contumelia adolescentis fecerat. Et ille cepit fiere contra mendacium quotidie gemēs quotidie lachrymas funditās fodebat sol': quia amaritudine repletus erat: omniqz auxilio destitut' ad ibu pedes iacebat. Quid multa? Ita tot' annus cecidit' ē. Quo expleto interrogatus adolescēs iuper cogitationib' pristinis: an adhuc molestie aliquid sustineret: respondens dixit. Pape viuere mihi non licet: quē admodū fornicari libet. Ita ergo hac arte spiritali pfecturāte adolescēs sagata libidie saluat' ē. Finit liber adhortationū patruz.

Incipit libellus de profictu patrum.

Interrogauit qui

dam frater abbatez antoniuz dicēs. quomodo placebo domino? Et respōdens senex dixit. Que māda tibi custodi. Quocūqz vadis deū sp habe p̄ oculis: t i bis q̄ agis testificationē scīaz scripturarum adhibeat in q̄cunqz loco sederis. nō cito ide mouearis. Hec tria custodiet saluus eris. Interrogauit abbas pābo abbatem antoniū dicens. quid faciaz? Respondit ei senex. Noli cē in iusticia tua cōfidens neqz penitearis de re trāsacta: et cōtinens esto lingue tue et ventris. Dixit scīs gregorius: q̄ tria exigit de' ab omni homine qui est baptismū cōsecutus. videlicet. fidem rectā ex tota anima: veritatē. lingue cōtinentiam et castitatē corporis. Dixit abbas euagri' q̄ dicebāt quidam patrū: q̄ siccior et nō uncūs vita' cartuti cōiunctus: citi' introducat monachū in portū ipassibilitatis. Itez dixit. Nūcia ta ē cuidā monacho mors p̄ria sui. Et ille ait ad eū q̄ nūciabat. Desine ingt blasphemare: We' enī pax inuocatis ē. Dixit abbas macharī' abbati zacharie. Dic mihi quod ē opus mōachi? Dixit ei. We interrogas p̄. Et dixit ei abbas macharī'. Cer tus sū ō te fili zacharia: q̄ cū me pulsat vt interrogē te. Dixit ei zacharias. Quan-

tum est ad me pater hoc puto: quoniã qui/
cunq; lemetipm accessuris fuisse ere
arga cogitat ipe est monach⁹. Dicebãt
de abbate. Theodoro cui pnomen est fir/
me: quia hec tria capitula habuerat supra
mitacidest nihil possidendi. abstinẽdi. ho
mose fugiendi. Dixit abbas Joannes
natum. Ego volo bonum ex omnib⁹ vir
tutibus percipere. Itaq; per singulos di
es surgens mane de omni cogitatione pri
cipiã: et mandata custodi in magna patien
tia cũ timore et longanimitate. in caritate
dei cuz bono proposito animi et compositi
e humilitate multa: in patientia et tribula
tione coadie et obfuatione: et oratione mul
ta et supplicationib⁹ cuz gemitibus et pu
ritate et mundicie lingue et custodia oculo
rum in iniuria patiens et non irascens: pa
cificus et nõ reddẽs malum pro malo: non
attendens ad inuidiã aliorum: neq; temer
ipm exaltãs: sed esto subditus et humilis: o
omni creature renũciando omni materie
corporali: et his que scõm carnẽ sunt in cru
ciatu in certamine. in humilitate spũs: in
bona voluntate et abstinentia spũalis: in le
titia. in penitẽtia. i fletu. in certamine pu
gnãdo in discretione iudicii. in castitate alc:
in perceptione boni cũ quiete: et opere ma
nuum tuarum in nocturnis vigiliis: in fame
et sitiã frigore et nuditate. in laboribus iclu
dens te i sepulchro tanq; iã mortuus: vt vi
deãt tibi cẽ pria mors oĩ die. Dixit ab
bas ioseph thebẽus. Quia treo ordines sũt
bonorabiles in cõspectu domini. Psalm⁹
quando homo infirmat et adiicit nẽ ei tem
ptationes: et cũ gratiarum actione suscipit
eas. Secundus aũt est: quãdo aliqs omnia
sua opera facit munda cotam domino: ni
hil habens humanum. Tertius vero ẽ quan
do aliquis sedet in subiectione et perceptio
patris spiritualis. et omnib⁹ propriis remo
tus voluptatibus. Narrauit abbas cassi
anus de quodã ioanne abbate qui erat pri
mus cõgregationis: qui magn⁹ fuerit in vita
sua. Dic cum monstrat⁹ ẽst et discessur⁹ cũ
hylaritate et proposito mentis ad vnz cir
cumsteterũt cũ fratres: rogantes, verbum

aliquod cõpendiosum et salutare loco be
reditatis tibi ab eodẽ reliquum. quod pos
sent ascendere ad perfectionẽ q̃ est i xpo.
Ille aũt ingemiscẽs ait. Hucusq; feci propri
am voluntatem nec aliquẽ docui quicq;.
quod ego primus ipse non fecerim. Fra
ter interrogauit senex dicẽs. Que res fa
bona est quam faciamus vt viuam in ea? Et
dixit senex. Deus solus scit: quod bonum ẽ:
sed tamen audiui. quia interrogauit vn⁹
patrũ abbatẽ nesteronẽ magnũ qui erat
amic⁹ abbatis antonij. Et dixit ei. Quid
est op⁹ vt faciã? Et respondit ei. Nõ sunt
ulla opera equalia Scriptura dicit. Quia
abrahã hospitalis fuit. et deꝰ erat cum eo.
Et helyas diligebat quietẽ: et erat cuz eo
deus. Et dauid humilis erat: et deꝰ erat cuz
ipo. Quod q̃ video animã tuã scõm deum
velle ꝺ facere custodi eos tuũ. Dixit abbas
pastor. Quia custodiẽt sementipm ꝺsidera
re et discretionẽ habere: hec tria operatiões
mõachi sũt. Frater quidã interrogauit
eũ dicẽs. Quõ debet homo conuersari? Re
spondit ei senex. Videm⁹ danielẽ quia nõ
est inuenta in eo accusatio: nisi de scruitio
qõ exhibebat deo suo. Dixit iterũ. Quia
paupertas et tribulatio hec sunt operatiões
solitarie vite. Scriptũ est enim. Quia si fue
rint hi tres viri. noe: iob. et daniel. Hoc p/
sonã hẽt nihil possidentiũ. Job aũt psonaz
tribulantiũ. Daniel ho discernentiũ. Si q̃
fuerint hi tres actiões in homine. deus habi
at in eo. Dixit abbas pastor. Quia si duas
res oderit monach⁹: potest liber esse ab hõ
mundo. Et dixit frater. Que sũt iste? Et
dixit senex. Carnalẽ repausationem et va
nam gloriaz. Dicebant de abbate pam
bo: quia in ipsa hora q̃ discedebat ex hac
vita: dixit astantibus sibi scio viri⁹. Quia
ex quo veni in hunc locum solitudinis: et
fabricaui mihi cellaz et habitaui hic: extra la
horẽ manuum meaz non recolo me come
disse panẽ nec penituisse de hoc quẽ lo
cutus sum vsq; ad hãc horaz: et sic vado ad
dñm: qui q̃ nec initium feceris fruendi dño
Dixit abbas syrus: esto otẽptibil⁹. et volũ
tatem tuam p⁹ ẽgũ tuum, place: et esto liber

et secur⁹ a seculãrib⁹ curis et habebis regẽ.
Abbas chamen cũ esset moriturus dixit fi/
lius suis. Nolite habitare cũ hereticis nec
habeatis noticiam illoꝝ nec sint ma
nus vestre aperte ad aliquid ꝺgregandũ.
sed sint magis extense ad tribuendũ. Fra
ter interrogauit senẽ dicens. Quomodo
venit timor dei i homez? Et dixit senex. Si
homo humilitatẽ et paupertatẽ. et nõ iudicat
alterũ: sic venit in eũ timor dei. Dixit senex
Timor et humilitas et egestas victualiũ et
planctus in te sint. Dicebat q̃ quidã senex.
Quicquid odio habes. alii ne facias. Si
odio q̃ tibi male loquitur: neq; tu male lo
quaris ꝺ aliq̃. Si odio hẽs qui tibi calum/
niaz facit: neq; tu facias alicui calũniam.
Si odio habes q̃ tibi calũniã dicit aut in
iuriã afficit: aut aufert qõ tuũ est. aut ali
quid tale facit: tu nihil horum facias cuiquã.
Qui q̃ hoc ꝟbum custodire põt. sufficit ei
ad salutem. Dixit quidaz senex. Vita bo
ni monachi est opa. obediẽtia. meditatio.
vt nõ iudicet aut nõ loquat⁹ aut non mur
muret. Scriptũ est enim. Qui diligitis do
minum odite malum. Monachi igit⁹ vita
hec est. Non ẽgredi cũ iniusto. nec videre
oculis suis mala: neq; curiose agere. aut
audire aliena. neq; manib⁹ rapere: nec ma
nibus tribuere. neq; superbire corde: neq;
cogitatione malignari: neq; ventrẽ imple
re: sed cũ discretione omnia agere: ecce in
his est mõach⁹. Dixit quidã senex. Ro
ga deũ vt det luctum in corde tuo et humi
litatem et respice semper in peccatis tuis
et non iudices alios: sed esto subdit⁹ om/
nibus et ne habeas' amicitias cũ muliere
neq; cũ puero neq; cũ hereticis. Abscide
a te fiduciã. et retine linguã tuã et vẽtrẽ: et ab
stine a vino. Et si aliqs loquit⁹ tecũ de qua/
cũq; causa. noli contẽdere cum eo: nec si bñ
dicit. dic etiam. si autẽ male dic ei. tu scis
quod loqueris. Et ne contendas cũ eo de
his que locut⁹ ẽ. et tunc erit mens tua paci
fica.

Finit liber de profectu patrum.

Incipit liber de Quiete.

Irit abbas Anto

ni⁹. Si pisces si tardauerit siccus mori
tur et mõachi tardãtes extra cellã. aut cũ vi
ris secularib⁹ unnosites a gressu ꝓposito re
soluũt. Oportet q̃ sicut piscẽ ad mare ita
et nos ad cellã recurrere. ne forte foris tar
dãtes obliuiscamur interiora custodie.
Dixit iterum. Qui sedet i solitudie et qui
escit a trib⁹ bellis eripit. Jdẽ audit⁹ locu
tionis et visus: et ora vnũ tantũmõ habebit
pugnãdi. id ẽ cordis. Abbas arsenius cũ ad
huc esset i palatio. orauit ad dñm dicens.
Dñe dirige me ad salutez. Et dixit ei vox
dicẽs. Arseni fuge homines. et salu⁹ eris. Jdẽ
ipse descendẽs ad mõachalẽ vitã rursũ ora
uit eundem sermonem dicens: Domine
dirige me ad salutem. Audiuitq; vocem
dicẽtẽ sibi. Arseni fuge. tace. quiesce. hec. n.
sũt radices nõ peccandi. Venit aliqñ beate
memorie theophilus archiepõ ad abbatẽ
arsenium cũ quodã iudice. et interrogabat
senẽ archiepõ volẽs ab eo audire sermonẽ
Paulisq; aũt tacens senex. postea ridit ad
eum dicẽs. et si dixero vobis custoditis. Il
li ait, pmiserunt se custodire. et dixit eis se
nex. Ubicũq; audieritis arsenium appropin
quare nolite. Alia iterũ vice volẽs archi/
epõ videre cũ: misit primo videre si aperi
ret senex. et remãdauit senex ei dicẽs. Si
venis aperio tibi. sed si tibi aperiẽs omnib⁹
aperiet et tunc vltra hic iã non sedebo. Hec
ergo audiens archiepõ dixit. Si cũ pfectu
rus vado nequaq̃ vadã ad hominez sã
ctũ. Venit aliquando abbas arsenius in
quẽdam locum: et erat ibi arundinetum et
motũ est a vẽto. et dixit senex ad fratres.
Quidẽ mot⁹ hic dicunt ei. barbarini mei sunt.
dicit eis senex. Uere si go sedeo cũ gete
et audierit vocẽ auiculi habebit cor ei⁹ cã/
dez getez: quantomagis vos habentes so
nũ barbarinũ baz. Dicebãt autem de eo
q̃ erat cella eius longe i miliaria triginta
duo: et non exibat cito: sed faciebant alii ei
ministeria. Quando vero in solitudinem
redact⁹ ẽ loc⁹ q̃ vocat⁹ scithi erunt plurimi
et dicens. perdidit mũdus romã et mona/
chi scitũ. Sedente eodẽ abbate Arsenio

aliquãdo i conspectu venit vna matrona vir go ō roma valde timēs t timēs deū: vt vi deret eā: et suscepit eā theophilus archiepc Illa aūt rogauit eū vt ageret cū sene vt videret eā. Qui abiens ad eū rogauit eū cena. Aliqua matrona venit de roma: et vult te videre. Senex aūt nō acquieuit ei Dixit dicta aūt matrona audiēs hec iuf sit eterni animalia vicena. Credo in deum qz videbo eā. Dūt enīz t in ciuitate nostra multi homines sed ego veni sola propter tā hunc videre. Et cūz venisset ad cellam eius senex iuxta dei ordinationē inuen tus ē opportune fores cellā senex. Et vidēs eā supradicta matrona. prostrauit se ad pe des eius. Ille aūt leuauit eā cū indigna tione. t intuēs eā dixit. Si facie meā vide re vis. ecce vide. illa aūt pro verecūdia ſi considerauit faciē eius. Et dixit ei senex. Nō audisti opera mea: Me enīz videre quid necesse ē: Quomodo aūt p̄sumpsisti tācz nauigationē assumere. Nescis quia mulier es t nō debes exire quoq;: An id circo venisti vt vadas romā t dicas alio mulieribꝰ qz vidi Arseniū t faciant mare riā mulierū veniēnū ad me: at illa dixit Si voluerit me deus reuerti romā: nō p̄ mitto aliquā venire huc: Sed ora pro me et memor esto mei semper. Ille aūt respō dens dixit ei. ora deum vt deleat memo riā tui de corde meo. Que audiēs ꝫ egres sa ē turbata. Et cū venisset in ciuitatē: pre tristitia febricitare cepit. Et nunciatum ē archiepō qz infirmaret̄: t venit ad eā con solandā. interrogans quid haberet. Illa aūt dixit ei: quia non venisse huc. dixi enīz se nemo videt. et ecce vidit mihi. ora deū vt deleat memoriā tui de corde meo. t ec ce pre tristitia morior. et dixit ei archiepō. nescis qz mulier caue inimicus per mulie res sanctos viros impugnat: Propterea ꝫ dixit senex. nā pro anima tua sēper orauit ita curata ē mens eius. t discessit cū gau dio ad propria. Dixit abbas cuagrius ab scide a te affectionē multoꝝ. ne mēs tua i perturbatione fiat: t quietis dispat mo dum. Frater quidā applicuit in scitbi ad abbatē Moysen: petens ab eo sermonez et dixit ei senex. Vade t sede in cella tua et cella docebit te vniuersa. dixit abbas Moyses. hō fugiēs hominē: similis ē vue mature qui autez cum bonumbus cōuer sus sicut vua acerba erit. Dixit abbas ny luus. Impetrabilis manet a sagittis inimi ci qui amat getē. qui āt miscetur multitu dini. crebra suscipit vulnera. Dixit abbas pastoꝝ. Inter ū malorꝝ ē videre mētē. di cebat uterū. Quia bonū ē fugere tēpora lia. Quando enim homo est iuxta corpo rale bellū. assimilabitur viro stanti supra lacum profundissimū: vt qua hora vi sum fuerit inimico eius. facile eū deorsū impin gat: si aūt a corporalib⁹ lōge fuerit assimi labitur viro lōge posito a puteo. t volēs eum inimicus proicere deorsū: dum eūz violenter trahit. deus ei auxilius virgit. Dicebat aliquado abrahā discipulus ab batis ysaac ad eū. Pater sensisti cam⁹ pa rumper iuxta mundū. Dicit ei abbas ysa ac. Ubi nō ē mulier ibi cam⁹. Dicit ei disci pulus ei⁹. Et vbi ē locus ſi habens mulie rē nisi forte i solitudie: Dicit ei senex. Ergo i solitudinem me tolle. Dixit abbatissa ma trona. multi i monte positi ea que sunt po pularia agentes perierūt. Melius ē enīz vt cū multis sit t solitariā vitā agat volū tate ꝫ cū solus sit cē cum multitudine pro posito mētis. Dixit senex. sēp debet mona chus emere getē sibi: vt cōtēnat etiā si cor porale ꝛigat euenire dispēdiū. Narrauit gdā senex qz tres studiosi diligētes se facti sūt monachi. Et vn⁹ gdē ex eis elegit liti gātes i pacē reducere iuxta illud qō scri ptū ē. Beati pacifici. Secūdus vero visi tare infirmos. tertiꝰ vero abiit qescere in solitudinē. primus ꝫ laborāb⁹ pp lites boiuz ñ poterat oēs sanare. t tedio victꝰ venie bat ad eū g fuiebat ifirmis t inuenit etiam ipz alos ofitiētē t ñ ꝓualētē mādatū pficie re. t concordātes bi duo abierūt videre eū lū q in beremū discesserat: narrauerūtqz ei tribulatiōes suas. t rogauerūt vt disse reret eis qd ipe ꝓficeret. t reticēs paula lū mittit aquā in cipbū. t dixit eis. Attenu

dite i aquā. Et erat turbulēta. Et post mo dicū dixit. Attendite mō quō limpida fa dieū aqua. Et cū intuerent i aquā: videt tis ꝫ in speculo vultꝰ suos. Et tūc dixit eis. Sic ē qui i medio hominū ꝛsistit. Prout tur ba eniz ſi videt peccata sua. Cū aūt quie uerit t maxime i solitudie: tūc delicta sua conspiciet. Finit libellus de quiete.

Incipit liber de compunctione.

Jcebāt de abbate

Arsēio qz totū tpꝰ vite sue sedens ad opꝰ mānū suaꝝ: pānū bēbat i sinu ꝓpē lachrymas q̄ crebro currebāt ex oculis eiꝰ

Frater quidā interrogauit abbatē am monē dicens. Dic mihi aliquod verbum. Dixit ei senex. Vade et talez fac cogitatio nē tuaz. sicut faciūt iniqui qui sunt i carce re. Illi enim interrogant homines. vbi est iudex: et quādo venit: et ipa expectatiōe pēaꝝ suaꝝ plorāt ita et mōachꝰ ōbz sēper suspectus esse. et animaz suam obiurgare dicēdo. Veh mihi quō astare bēo añ tribu nal xp̄i. et quō habeo ei actuū meoꝝ red dere rationem. Si igit sic semp meditatꝰ fueris: poteris saluus esse. Dixit abbas euagari⁹. Cū sedes i cella: collige ad te sen sum tuū. et memor esto diei mortis: et tūc vide corporis tui mortificationem. Cogi ta cladē. suscipe volotē. horret at tibi mūdi istꝰ vanitas. esto modestus et sollicitus: vt possis semp i eodē getis ꝓposito perma nere. et ſi infirmaberis. Memorare et tū eorum que in inferno sunt. cogita apud te ipsū quomō sūt modo ibi anime in ꝑ ama ro silentio. aut i ꝑ pessimo gemitu. vel in quali metu aut certamine. aut in q̄li expe ctatione et dolore: et sine mitigatione ifi nite lachryme sūt anime. Sed et diei re surrectiōis nouissime memor esto: et illud diuinū horrēdum atqz terribile imagina re extremū iudiciū. Adduc ad mediū re ꝓsitā peccatorib⁹ ꝛfusiōez quā passuri sūt i cōspectu dei t xp̄i ei⁹. t coram angelis t archāgelis potestatibus t vniuersis boīb⁹ Dz t supplicia oia ignez eternū. vermem ꝛscientie imortalem. tartari tenebras t

sup ola dētiū stridores timores t tormēta Adduc etiā ad memoriā t bona q̄ sūt iusti repolita. fiduciā ante deū patrē t xp̄m ei⁹ coīā angelis t archangelis t potestatibus atqz ol plebe regnū celoꝝ. t dona ei⁹. gau diū t regez. Utrorūqz horꝝ cōmemoratio nez habe apud te t super iudicia gdē pec catoꝝ igemisce plora vestire luctu: imagi nē meruēs. ne t tuipe hec incurras: sup bona vero iustoꝝ repolita gaude t exul ta t letare t bio gdē frui felicia. ab illis ve ro effici alienꝰ. Vide ne obliuiscaris aliqñ sine ira cellā tuaz sic. sine foris alicubi: et memoriā horꝝ ne abiiciat mēs tua vt p hec sordidas saltē t noxias cogitatōes possis euadere. Dixit abbas helias. Ego tres ref timeo: vnaz qñ egressura ē aīa mea ō cor pore. Aliā quādo occurſurꝰ sū ō. Tertiā quādo aduersum me ꝓferenda fuerit sen tentia. Sancte memorie theophilus ar chiepūs cū moriturꝰ esset dixit. Beatus es abba arseni. quia semp hanc horā ante oculos habuisti. Dicebant patres: quia manducātibꝰ aliquādo fratribꝰ in carita te risit vnus fratrū ad mēsam. Et vidēs eū abbas Joānes flevit dicens. Quid puta tis hz iste frat in corde suo quia risit cum debuisset magis flere: quia agapē māduc at. Dixit abbas iacobus. quia sicut lu cerna obscurū cubiculum illuminat: ita ti mor domini ſi venerit in cor hominis illu miat eum t docet omnes virtutes t māda ta dei. Interrogauerunt quidam patꝝ abbatem macharium egyptium dicentes. Quomodo sic. t quādo māducas t quādo ieiunas: t corpus tuum siccū ē. Et dixit ei senex: sicut lignū in manu hominis cū quo fructices in igne versant atqz reuersant semp ab igne ꝛsumit. ita ſi homo mūdauer it mētē suā i timore dei. ipe timor ōs etiā ossa ei⁹ ꝛsumit. Mīsit aliquādo senex de monte nytro ad abbatē macharium in scitbi. rogantes vt veniret ad eos: alioquī sciret oēs multitudinē sibi ipe nō veniret ad se eē venturā: qui desiderarēt eū videre. añq̄ migraret ad dñm. Qui cum venisset ad montē: cōgregata est ois multitudo fra

trus ad ed. Rogabant aūt senes. vt face ret verbū ad fratres. Ille aūt lachrymis ab. Plorem' fr̄es t ꝓducāt oculi nostri lachrymas: aūq̄ eam' hic. vbi lachryme no stre capeos nostra absorbāt. Et flexerunt ocōs t cecidēnt ꝓoni i faciem suam: dicentes. Pater ora p nobis. Preterea aliq̄n abbas pastor i egypto. vidit mulierē i mo mento fidēt t flēre amare. Et dixit. Si venīt ola delectabilia multi bn̄. aū trāf ferūt alius ih' a lucrauit t mōach' fecit. Deber luctū habere i semp̄tuū. Alius vi dens t vēientes circa mōumēta mortuoꝝ vi dēt mulierē nimis cedētē secū flētē amare Qui flexo ilicēdebāt i el. Paululū aūt ꝓcedentes occurrerūt cuidā ter interrogauit eum abbas pastor vicens. Quid habet mulier illa. q̄ sic plorat amare. Dic ei mor tuus ē marit' ei' t filī' et fr̄. Et ridens ab bas pastor. dixit abbati suo. Dico tibi. q̄ nīl bō dēs voluptates carnis huc mortificauerit et possederit luctū bñ, nō pōt mo nach' fieri. Totū.n. vita mulieris istius t mēs in luctu ē. Dixit iterum abbas pastor Lucrum cupiēs aliq̄ opabit q̄ custodit. Frater quidā interrogauit cū dicēs qd faciō: Dixit ei. Qñ venit abrahaꝝ i terrā promissionis. mōumētū sibi cōparauit: et sepulchrum fratri hereditatē accepit. Dic ei fr̄. Quid ē sepulchrum? Et dixit senex. Locus flētī t lugendi. Sācte memorie athanasi'. rogauit abbatē pīmū: vt descēderet ad eremū i alexādriā. Qui cū descēdisset. vidit ibi mulierē theatricā et lachrymatus ē. Interrogat' aūt ab eo q̄ aderāt quare fecerit lachrymā?: duo ingt res me mouerūt. Una de illi' perditiōe. Alia ego nō habeo tale studiū placēdi deo. qualē habet ista. vt bonis turpibus placeat.

Abbas silvan' sedens aliquādo cū fratribus factus ē in extasi mentis: et cecidit in faciem suam. Et post multum tempus surgens plorabat: et rogauerūt eum fratres dicentes. Quid habes pater? Ille autem tacebat et flebat. Compellentibus aūt eū dixit illis. Ego ad iudiciū ꝓpter hūc vidi mulierē de bln̄ nīo exeuntes ad tormenta. t multos secularēs ad regnum celorum. Et lugebat senex. t nolebat deum cepo exire ō cella sua: ꝙ si exire cogebar operiebat capitio faciē suam dicēs. Quid necesse ē videre lumē istud temporale i q̄ nihil ē vile? Dixit sancte memorie syncletice. Labor ē t certamē magnū i primio q̄ ꝓficiūt. ad vīm. nam postea inenarrabile gaudiū. Sicut enīm qui ignē accendere volūt: ꝓ fumātur et ex fumi molestia lacrimantur: sic qui obtinent quod volūt Ecce enim scripsum est. q̄ deus noster ignis consumens est. Itaq̄ oportet nos diuinum ignem cum lachrymis atq̄ laboribus in nobis ipsis accendere. Dixit abbas bipericius. Nocte t die laboret monach' vigilans. t in oratiōibus permanens. pūgens autem cor suum producat lachrymā t celitus provocat misericordiam. Applicuerūt fratres ad abbatem felicem habentes secum aliquos seculares: rogauerunt eum vt diceret eis sermonem. Illis aūt diuinus rogantibus: dixit ad eos. Sermonem vultis audire? Qui dixerūt. Etiā pater. Dixit ḡ senex. Modo non est sermo. quondaꝝ aūt interrogabantur seniores et faciebant fratres que dicebant ab eis: tribuebat deus quomodo loquerē tur: Nunc aūt qñ interrogant quidē non aūt faciunt que audiūt: abstulit deus gratiam a senib'. vt non inueniāt quid loquātur: qñ qui operetur. non ē. Quod cū audissent fratres. ingemuerūt dicētes. Ora p nobis pater. Narrauerūt de abbate oz. t de abbate theodoro. q̄ misissent capreinā pellē i cellā suā: t dixerūt sibi nuncē Si nos visitauerit deus modo. quid faciemus? Et flentes reliquerūt locum ex latere ip'. t sic recesserūt in cellas suas. Narrauit quidā senex. q̄ aligo fr̄ cum conuerti vellet: ꝓhibebat a matre sua. Ille aūt nō gesebat ab intētione sua dicēs. Salluare volo aīam meā. Mater vero eius multū restitit. et cū ōsidēū ei' impedire ñ posset. postea ꝓmisit. Abiēs aūt filī' ei' fact' est mōach': et sub negligentia vitam suā

expendit. Contigit aūt vt mater ipsi' mortua. t post aliquātum tempus etiā et ipse infirmat' est infirmitate magna. Et cū factus fuisset in extasi mentis raptus ē ad iudicium et inuenit matrem suam cum his qui iudicabantur. Illa aūt vt vidit cū obstupuit et dixit. Quid est hoc fili? Et tu in loco hoc condemnatus es? Ubi sunt sermones tui. quos loquebaris dicendo. saluare volo animam meā? Confusus aūt in his que audierat. ipso dolore stupefactus est. t stabat non habens quid matri sue respondere posset. Juxta dispensationem autem misericordie dei: postea ꝙ hec vidit. contigit vt repararetur: t ēnderet de instanti infirmitate. Et cogitans apud se diuinitus facta esse huiusmodi visitationem. includens se de cetero sedebat t cogitabat de salute sua: penitus t ploras de his ꝙ egerat sub negligentia pr̄i'. Tanta aūt ei intentio erat. vt missi cum rogarēt indulgere sibi paululū. ne forte lesionem alicui pateret de fletu: qñ supra modum sibimet indicebat. Ille aūt nullo modo consolari volebat dicēs. Si impropiū mihi meę sustinere nō potui: qñ ō xp̄i t sanctoꝝ angelorū eius aduersū me confusionē potero in die iudicii sustinere. Dixit quidaꝝ senex. Si possibile esset in aduentu dei p' resurrectionē. pre timore exire alas boluz omnis mūdus moreret a terrore atq̄ foetore. Quale est.n. videre celos saluos. t deum reuelatū cum ira t indignatiōe. t milicias innumerabiles angelorū. t totū simul dominū gen' intēdere. Propter qō sic debem' viuere. vt pote. qui de singulis motib' nostris ratione exigēdi sum'a dō. Frater interrogauit senē dicēs. vnde est abba cor meū durū. t non timet deum? Dixit ei senex. Puto si homo teneat in cor de suo increpationē: possidebit timorē. Dixit ei frater. Quid ē increpatio.. Dixit ei senex. Ut in omni re increpet homo aīam suam: dicendo ei. Memor esto. quia oportet te occurrere deo. Dic. aūt t hoc. Quid volo ego cū homine? Extremo aūt. q̄ si quis in bis permanet veniat ei timor dei.

Vidit senex ḡndā ridētē. t dixit ei. Loquis celo t tra rationē tocī' vite nostre reddituri sum'. t tu ridēs? Quēadmodū vmbraꝝ corpoꝝ nīoꝝ vbiq̄ nobiscū circūferentes: sic ōbem' fletū t cōpūctionē nobiscum habere vbiq̄ debemus. Et gdā interrogauit senē dicēs. Abba dic mihi aliq̄d ꝙbū. Dixit ei senex. Qñ peccauit de' egyptū. non erat dom' ībis luctū? Et interrogauit alius senē dicēs Quid facio. Dixit ei senex. Sic me debem' semp. Contigit enim quēdā sedere multi aliqui: t p' mīta bona inciꝑe in scripturis. t rursus ō ope manuū suaꝝ. ille aūt senex p oīa tacebat. Cū aūt venissēt ad portā: agnouerūt t ipsum senē ꝓficisci velle ad abbatē antoniū. Cum aūt venissent ad eum. dixit eis abbas antoni' Bonum comitē itineris inuenistis senem hunc. Dixit aūt t seni. Bonos fratres inuenistis eos abba. Dixit ei senex. Boni sunt quidem. sed habitatio eorum non habet in nuam Quicūq̄ intrat in stabulum: soluit asinum. Hoc autem dicebat quia quod cūq̄ eis accēdebat in oratione loquebant. Dicebat abbas daniel de abbate Arsenio. q̄

Vitas patrum

Quidam fratres aliqui venientes venire ad abbatē antoniū de loco scithi. Ingressi sunt nauē vt irēt ad eū Et inuenerūt i ipa nauī senē: q̄ t ipse ad eundem antoniū ire volebat. Ignorabāt aūt eū frēs t sedētes in nauī loquebant sermones patrū. t de scripturis. t rursus ō ope manuū suaꝝ. ille aūt senex p oīa tacebat. Cū aūt venissēt ad portū: agnouerūt t ipsum senē ꝓficisci velle ad abbatē antoniū. Cum aūt venissent ad eum. dixit eis abbas antoni' Bonum comitē itineris inuenistis senem hunc. Dixit aūt t seni. Bonos fratres inuenistis eos abba. Dicit ei senex. Boni sunt quidem. sed habitatio eorum non habet in nuam Quicūq̄ intrat in stabulum: soluit asinum. Hoc autem dicebat quia quod cūq̄ eis accēdebat in oratione loquebant. Dicebat abbas daniel de abbate Arsenio. q̄

Explicit liber de compunctione

Incipit liber de continentia.

Fatres aliqui vo

lentes venire ad abbatē antoniū de loco scithi. Ingressi sunt nauē vt irēt ad eū Et inuenerūt i ipa nauī senē: q̄ t ipse ad eundem antoniū ire volebat. Ignorabāt aūt eū frēs t sedētes in nauī loquebant sermones patrū. t de scripturis. t rursus ō ope manuū suaꝝ. ille aūt senex p oīa tacebat. Cū aūt venissēt ad portū: agnouerūt t ipsum senē ꝓficisci velle ad abbatē antoniū. Cum aūt venissent ad eum. dixit eis abbas antoni' Bonum comitē itineris inuenistis senem hunc. Dixit aūt t seni. Bonos fratres inuenistis eos abba. Dicit ei senex. Boni sunt quidem. sed habitatio eorum non habet in nuam Quicūq̄ intrat in stabulum: soluit asinum. Hoc autem dicebat quia quod cūq̄ eis accēdebat in oratione loquebant. Dicebat abbas daniel de abbate Arsenio. q̄

ndi nocte vigilans pernoctare vota enim nocte vigilabat. Et quando volebat circa mane propter illā naturā dormire. dicebat Domino. Dñe tu me make. Et surripiebat paruum somni fidendo re. statī surgebat. Discedebat abbas Arsenius. Sufficit mihi acto il dormit: vnū bonum tamē ē pugnator

Dicebat de eo abbas Daniel. Quia tā tos ānos manſit nobiſcum. t mentā ſuā pur nam vitā habuit ei in ānos quotidie ve nichā crimē concedebamus t nos. Di xit ille. Quia nūq semel in ano non muta bat aquā palmaꝝ. ſed tātū adiciebat: ſa ciebat ꝙ ficcā ō ipſa palma. t cōſiebat vſq ad ſtrā dieī. Interrogauerūt ꝙ eus ſenore. cur ſi mutaret aquā palmaꝝ. ꝙ ſe rebat. Et dixit eis. Pro tribulatione t vn guentoſi odoris quid in ſeculo vltis ſi: opus eſt vt me ſeruo uſo. Iterꝙ qñ audi uit ꝙ mutaſſet omne genus pomorum: dixit. Afferte mihi. Et guſtauit ſemel tan tum parum ex omnibus gratias agens deo. Dicebāt ō abbate agathōe Quia per triēnium lapidem in ore ſuo tenebat: donec taciturnitatem diſceret. Aliquā do iter agebat abbas agathon cum diſci polis ſuis. t inueniens vnus ex eis par uiſſimum faſciculum cicercule viridis in via dixit ſci. pater ſi iubes tollo illud. In tendit vero ſenex. t admirans dixit. Tu illud ibi poſuiſti: Reſpondit ei ille frater. Non. Et dixit ſenex. Quomodo vis tollere quod non poſuiſti? Venit aliqñ quidam ſenum ad abbatem achillem. t vi dit eum iactantem ſanguinem de ore ſuo et interrogauit eum dicens. Quid eſt hoc pater? Et dixit ſenex. Sermo eſt fratris cuiuſdam qui me contriſtauit. et omnino conatus ſum conſeruare illud apud me: t nō peccatus ſum deum vt auſſeretur a me t factus eſt ſermo ille ſanguis in ore meo. t expuo illum t requiem inueni. t doloſē illum obliuus ſum Venit aliquando ab bas achilles in cellam abbatis eſaie in lo cum ſcibi: t inuenit eum comedentē. Mi ſerat enim in catinulo ſalem t aquam. vi dens autem quia abſcondit illuꝫ p̄ ſpectus de palmis vicit illū. Quid manducabas? Ille reſpondit. Ignoſce mihi abba. qz pal mas incudebā t alcēdi in cauma. t propte rea intingi modo bucellam in ſal. t nihil in ore meo t exaruerūt fauces mee. Et quia nō ōſcēdebat bucella quā i ore meo miſe ram propterea cōpulſus ſum ſuffundere modicū aque in ſal. vt vel ſic poſſem glu tire: ſed ignoſce mihi. Et diorbat abbas achilles. venite t videte eſaiam iuſtellum comedentē in ſcribi. Si vis manducare ius vade in egyptum. Dicebant de abbate amoy. qa egrotaret. t in lecto plurib⁹ ānis decubēs mūlīs relaxauit animā ſuā vt ītē deret interiora celle ſue. t videret qd habe ret. Multa enim deferebantur ei velut in firmo ſz itrocūte diſcipulo ſuo ioāne t ex cūte claudebat oſtiū ſuum ne videret qō faciebat: ſciebat enim qz fidelis mōachus eſſet. Dixit abbas benyamī g erat p̄sbiter in cellis: qz applicuiſſet fres i ſcibi ad quē daz ſenē. t voluiſſet ei dare modicū olei: t ille eis dixit: Ecce ibi iacet parvuluz va ſculum. qō attuliſtis mihi añ tres ānos. t qō poſuiſtis illō ſic remāſit. Audientes aūt fres ām̄irati ſūt patrē ſcio. Narraue rūt ō abbate vyoſcozo ō nāſyaa. qa panis ei⁹ erat ordeace⁹ t ō ſarſa lēticule. t p ſin gulos ānos pōebat ſibi legē cuiuſcūqz vti obſuātie: id ē ñ occurrere vno āno alicui. aut ñ log. aut ñ guſtare aliqō coctū. aut ſi comedere aliqd pomoꝝ aut oleꝝ t i oī ope ſuo ita faciebat: t ſp ānos ſigulos faciebat

Dixit abbas euagrius. qz dixerit ſenex. ꝓpterea āputo a me delectatiōes carna les. vt etiā iracūdie occaſiōes abſcidam. ſcio. n. eū aduerſū me ſe per pugnare p̄ de lectatiōib⁹. t turbare mētē meā t itelle ctū meū expellere. Miſit aliqñ ſāctus epyphan⁹ epūs cypri⁹. ad abbatē hylari onē. rogās eū t dicēs. Uēi vt nos videa am⁹. anīq̄ ō corpe exeam⁹. Qui cū vēiſſet ad iuicē: māducāūt⁹ eis allatū ē ō amb⁹ gdā. Qō tenēs epūs vedit abbati hylario ni. Et dixit ei ſenex. Ignoſce mihi pater qz ex quo accepi habitum iſtum non mādu cavi quicq̄ occiſum. Et dixit ei ſanctus

epiphanius. Ego autem ex quo acce pi habitū iſtū non dimiſi aliquē dormire qui bēbat aliquid aduerſū me. neqz ego dor mini habēs aliqd aduerſus aliquē. Et di xit ei ſenex. Ignoſce mihi pater: qz tua cō uerſatio malos ē mea. dicebāt ō beato pa tho qz fecerat vigiri annos i cella et nō leuauit oculos ſuos ſurſū: vt videret tectū ei⁹. Abbas ſenon ābulās aliqñ i paleſtina cū laborāſſet reliquit vt mādicaret iuxta cucumerariū. Suadebat āt ei aim⁹ ſuus vicēlo. Tolle tibi vnū cucumerē t mādu ca. Quidā āt ē? Qui riſibus cogitauit ſuo dixit. Fures ad tormēta vadūt. Proba ꝙ teipz ſi tu poteſ ferre tormēta. Qui cōſur gēs ſteuit i caumate qnqz dieb⁹. ōfigēs ſe ipſū in ſole. Dicebat āt ꝙñ anim⁹ ei⁹ ad ipm Nō poſſū pati tormēta. dixit ꝙ ad aiuz ſuuz. ſi ñ poteo pati tormenta: ꝙ ñ rapi ad vt manducē. Dixit abbas theodorus Inopia panis thabenſacit monachi corpus Aliter autē qdā ſenior dicebat qz vigilie plus thabeſaciūt corpus. Dixit abbas ioā nes breuis ſtature. Quia ſi voluerit rex aliqs ciuitatē inimicoꝝ tenere ꝓuo aquā tenet et eſcas eoꝝ q ſūt in ciuitate et fame pticitantes tūc ſubiciūt ei: ita eſt et paſſio ventris. Si in ieiunio et fame conuerſet homo inimici ei⁹ qui ſollicitāt aīaz ei⁹ ſir mātur. Dixit iterꝙ qz aſcēdens aliquando p viam qne ducit ad ſcibim. vt diſtrahe rem flectas palmis. vidi camellarium lo quētez t commouentem me ad furorem: ego vero dimiſi quod portabam et fugi. Dixit abbas yſaac preſbiter cellaꝝ. Scio fratrē metētē in agro qui voluit māduca re ſpicā triticī: t dixit vno agri. Uis mādu co vnā ſpicā? Ille autē audiens miratus ē t dixit ei. Tuus ē ager pater: t me interro gas? Intantū ergo ſcrupuloſus erat me mor⁹ frater. Interrogauit quidā fratrē abbatē Iſidorū ſenioſē ſcibi dicens qua re ſic te fortiter tinēt demones: Dixit ei ſe nex. Quia ex quo factus ſū monach⁹ ſtu deo ne ꝓmittā iracūdiā vſqz ad fauces me as aſcendere. Dixit iterꝙ qui ſupra quadra ginta annos eēt ex quo ſētiret quidē motū peccati in mente ſua: nunq̄ tñ conſentiret neq̄ concupiſcentie neqz iracundie. Nar rauit abbas caſſian⁹ ō quodā abbate Jo anne. quia fuerit apud abbatē ſyrū i ſti mate beremi babitātē per annos q̄dragi ta. t qz dēbat circa ipſū multā caritatē. et per hāc caritatis fiduciā interrogauit eum dicēs. Tanto tēpore ſic remotus t a nullo bolus facile moleſtiā patiens. dic mihi qd ꝓficiſti. At ille dixit. Ex quo cepi ſolitari us eſſe: nunq̄ me ſol vidit manducātē. Di xit autē ei t abbas Joānes nec me iraſcē tē. Dixit iterꝙ quia narrauit nobis abbas moyſes: ꝙ ei abbas ſerapion dixit. Quia dū eſſem iuuenis t ſederē cū abbate meo theone t manducarez ſurgens a refectio ne ſecūdū opa dyaboli rapui vnuz panez patrimatē. et māducaui cū occulte. neſciē te abbate meo. Cū g perſeuerarē aliquan to tempore hec faciens. cepit mihi ipſū vi cium dominari et non prualebas meipſū retundere. ſed ſolūmodo adiudicabar a p pria conſcientia: t ſeni vicere confunde bar: Contigit autē ſecundū diſpenſationē diuinā vt quidā venirent ad ſenē vtilita tis anime ſue cauſa: et interrogabāt eum de ꝓpriis cogitationibus. Reſpōdēs āt ſenex dixit. Quia nihil ſic noxiū eſt mona cho et lerificat demones .quomodo ſi ce lent cogitationes ſuas ſpiritualibus patri bus. Locutus ē āt eis de cōtrārijs. Et cū hec dicerentur. cogitans ego qz de⁹ reue lauit ſeni de me: compunctus cepi flere et ſieuerā aperiens: proſternens me i paui mento poſtulabā de preteritis veniāz et ta tionē ꝓ cautela in futuꝝ. Tunc dixit ſe nex. O fili liberauit te de captiuitate iſta etiam me tacente cōfeſſio tua et demones tenebāt cor tuū per taciturnitatē: nūc ad uerſum teipſuz confitēdo interfecisti: quē bacten⁹ tibi dominari permiſeras neqz cōtra dicēs: neqz alio mō increpās eum: ānodo autē nequaq̄ locū habebit i te quippe q in corde tuo i aperto excuſſus ē. Necdum autē finito ſermone ſenis. et ecce ope qō dixit apparuit: qz velut lāpada ignis egreſ ſa ē de ſinu meo: t ſpleuit totam domum fetido odore. ita vt putaret qui aderāt: qz

fulphuris plurimū fuiſſet incenſū. Et dixit ei ſenex. O fili. Ecce verbo⁹ meo⁹ libe rationis tue per ſignū quod factū eſt: pre ſtitit vobis oecumenium. Dicebāt de abbate Machario. Quia ſi vacauit inter fratres ponebat ſibi terminū. & quādo iuenie bat vnū ex fratrib⁹ bibebat: ſed p vno calice vini. nec integra aquā non bibebat Et fratres ꝙdam volentes eū recreare dabant ei vinū: ſed & ſenex cū gaudio ſumebat vt ſeiplum poſtea cruciaret. Diſcipulus autē eius ſciens cauſā: dicebat fratribus. Propter deū rogo ne detis ei vinum qz in cella ſe poſtea cruciatu domat. Qō cognoſcentes fratres vltra ei vinum non dederunt. Abbas Macharius maior in ſcithi dicebat ſuis poſt meſſes eccleſie: fugite fratres. Et dixit ei vnus fratr. Pater vbi habemus fugere amplius a ſolitudine ista? Et ponebat digitū ſuper os ſuū dicens. Iſtud eſt qō fugiendū dico. Et ſic intrabat i cellā ſuā. & claudens oſtium ſedebat ſolus. Dixit idem abbas macharius Si aliquem increpare volēs ad iracundiaz cōmoueris propriū paſſionē ipſe: non enim aliū ſic ſaluare debes. vt teipſū perdas. Dixit abbas paſtor. Niſi nabuzardā archimagirus veniſſet: non crematū fuiſſet templum domini. Ita & niſi quis gule & ventris venerit in aliaz nequaq̄ mēs conſtet. & pugnans contra inimicū. Dicebant de abbate paſtore. Quia dū vocat⁹ fuiſſet ad comedēdū cōtra voluntatē ſuā ibat lachrymando ne inobediens eſſet fratrib⁹ ſuis & contriſtaret eos. Narrauerunt quidam abbati paſtori ꝙ quidā monachus qz non bibebat vinū. Et dixit eis. qz oīno potus mōachoz nō ē. Dixit itez abbas paſtor. Quia ſicut fumo expelluntur apes vt tollatur dulcedo opis ex: ita & corporalis gla timorē expellit ab alia & auſert ab ea oīne opus bonū. Narrauit quidā ſenex de abbate paſtore & fratrib⁹ eius. qz habitarent in egypto. & cum deſideraret mater eoz videre eos & non poſſet. obſeruauit vna die. & cunctis illis ad eccleſiā obtulit ſe ei⁹: Illi aūt videntes eam conuerterūt ſe ad cellā. & intrātes clauſerūt oſtiū in faciez ei⁹. Illa aūt ad oſtiū ſtāns clamabat ploratu cū nimia miſeratiōe. Audiens aūt eam abbas anub. intrauit ad abbatē paſtorez ſuum. Quid faciemus verule illa ſta ante oſtiū flens? Surge⁹ aūt abbas paſtor venit ad oſtiū: & ſtans audiuit eā ploranteē miſabiliter nimis & dixit. Quid clamas verula. Illa aūt cū vocez ei⁹ audiſſet multomagis clamauit ploratu & dicens Volo vos videre filii mei. Quid ē. n. li videro vos? Nunqd non iuz mater veſtra? Aut non ego lactaui vos? En tota ſū iam canis plena: ſed & audiens vocē tuaz turbata ſū. Dixit ei ſenex. Vis nos vt videre in illo ſeculo? Dicit ei. Et ſi non videro vos hic. videbo vos illic filii mei. Dixit ei ſi potes equanimiter ferre vt hic nos non videas: videbis nos illic. et ita diſceſſit mulier gaudens & dicēs. Si oīno vultis vos ero ſic. nolo vos hic videre o fili mei. Dicebant ꝺ abbate pyor. Quia ambulando comederet. & interrogante eum quodā q̄ re ſic manducaret reſpondit. Non hoc vt velut opus aliqꝺ agerem: ſed velut quoddam ſuperfluū vti. Alii autē ꝺ hoc ipſo interroganti reſpondit. Ut non vel in comendo corporales delectationez hēat alia Dicebant de abbate petro cognomento pyanio. qui erat in cellis. qz vinum non bibebat. Quando autē ſenuit: rogabāt eum vt modicū vini ſumeret. Qui cū ſi negaſſet repetebāt aquā. & ita offerebāt: Et dicebat. Credite mihi filii: qz velut condū illud accipio. Et adiudicauit ſe tepida aqua eſſe contētū. Facta ē aliqñ celebratio miſſaz in monte abbatis antonii: inuēnit eſt ibi vaſculū vini. Et tollēs vnus de ſenibus patrū vas id eſt calicem: porrexit abbati iſyoy & dedit ei. & bibit ſemel. et ſecundo accepit et bibit. Obtulit etiaz & tertio ſed non accepit dicens. quia ſcio frater. an neſcis quia fratres ſumus? Frater quidā interrogauit abbatē iſyoy dicēs. Quid facio. qz occurro ad eccleſiam et frequenter fratres p̄o caritate ad cibum retinēt me. Dixit ei ſenex. Necroſa res eſt. Di

cit ergo abraham diſcipulus eius. Si occurrit in ſabbato & vltra ad eccleſiā. & biberit frater tres calices: nihil nocet: & dixit ſenex. Si nō eſſet ſatanas. nō ceſſet multū frequēter dicebat abbati iſyoy diſcipulus ſuus. Surge abba & māducem⁹. Ille reſpōdit. Nō pr̄. Dicebat aūt ſenex. Et ille reſpōdit. Nō pr̄. Dicebat aūt ſenex. Sinec adhuc māducauim⁹. affer & māducem⁹. Dixit aliqñ cū fiducia abbas iſyoy. Credē qz ecce triginta āno⁹ habeo q̄ non oepreor deū p̄ peccato. ſi orāo hoc dico Dñe i ſu xp̄e. prege me a lingua mea: & vſq̄ nūc p ſinguloz dico turpia in ipſa opa & delinquo. Venerūt aliqñ abbas ſiluanus & diſcipulus eius zacharias. ad quoddam monaſteriū: & fecerūt eos gustare modicū & cū ambularēt. Et exeuntibus eis inuenit diſcipulus eius aquā in via: & volebat bibere. Dixit ei abbas ſiluanus. zacharia ieiunii ē hodie. Cui ille dixit. Nōne hodie ieiunii ē hodie. Cui ille dixit. Nōne hodie māducauim⁹ pr̄. Dixit ei ſenex. illud māducare caritatis fuit. nos aūt tenem⁹ ieiunii nr̄i fili mi. Dixit ſcā ſyncletice: Qz oportet nos. q̄ huiuſmōi ꝓpoſitū ſuſtin⁹: caſtitatē q̄ ſūma ē. tenere. Etenī apud ſeculares videtur caſtitas obſeruari. ſed adeſt eis ſtultitia: ꝓpter qō alios ſenſib⁹ peccant. nā & aſpiciūt indecenter. & rident ſordinate. Dixit iterū que ſupra. Quia ſicut venenoſa animalia acriora medicamēta a ſe expellunt ita cogitationem ſordidam ieiunii cū oro ne depellit ab anima. Dixit itez. Nō te ſeducant diuiti⁹ huius ſeculi delicie tanq̄ aliquid vtile habētes in ſe: eteni illi delectationis cauſa. arte diuerſo mō condiendi cibos oncrāt. Tu aūt ieiunio & abiectione cibo⁹ abundantiaz deliciaz illoz ſuperdere. ſed ne ſatieris pane neq̄ deſideres vinū. Dixit abbas iſyoy. qa peregrinatio noſtra ē: vt teneat homo os ſuū: dixit abbas yperici⁹. qa ſicut leo terribilis eſt ona gro: ſic monachus ꝓbat⁹ cogitatiōibus ſcupiſcentie. dixit itez. Ieiunii frenū eſt monacho aduerſus peccatū: qui aūt abſtinet ieiunii. velut equus ſeruēs deſiderio eſce repitur. dixit itez. Siccatū ieiunio corpus mortuū ſibi. animā de profundo eleuat: & ſiccat fiſtulas delectationū. ieiunii monachi. dixit itez. caſtus monachus in terra bonorabilis: in celis ab excelſo coronabitur. idem ipſe dixit. Monachus q nō retinet linguā ſuā in tēpore furoris: neq̄ paſſionū corporaliū retentor erit aliquā. dixit itez. Verbum malū nō proferat os tuum: q̄n vitio nō affert ſpinas. dixit itez. Bonū ē manducare carnē & bibere vinū: q̄ manducare in obtrectatiōne carnes fratr. dixit itez. Suſurrans ſpernens fratr. dixit itez. Suſurrans ſpernens quam de paradiſo ſuo eiecit. huic ꝙ ſimilis eſt. qui proximo ſuo obloquitur. q̄n & audientis ſe animā perdit. & ſuam non ſaluat Facta ē aliquando feſtiuitas i ſcithi: & deſuerunt ſeni vinum bibere in calice. qui ab illiciens dixit. Tolle a me mortē iſtā. quod videntes alii qui cum ipſo edebant. nec ipſi biberunt. Alia vice allatū eſt ibi vaſculum vini de primitiis vt daretur fratrib⁹ ad ſinguloz calices. & introeunte quodaz fratre & videnti quia acciperent. fugit in criptam q̄ cripta mox cecidit. Et cum audiſſent ſonū. currentes inuenerunt fratrē ſemianimem iacentē: & ceperūt obiurgare eum dicentes. Bene tibi contigit: qa vanam gloriam habuiſti. Abbas autē reſoluens eum dixit. dimittite filiū meū bonū opus fecit: & viuit dominus. quia nō reedificabitur cripta hoc tēporibus meis: vt cognoſcat mundus. quia propter calicē vini cecidit cripta i ſcithi: Aſcendit aliquando preſbiter de ſcithi ad cp̄m alexandrinum & quando reuerſus eſt i ſcithi interrogauerunt eū fratres. quō ē ciuitas? Ille autem dixit eis Credite mihi fratres ego ibi faciē hominis nullius vidi. niſi trū epiſcopi. Illi autē audiētes mirati ſunt & dixerūt. quid putas facta eſt in illa oia multitudo? Presbiter vero reſpondit beſtiāres dicēs. Extorſi animo meo: nec ituerer faciē hominis. ex qua relatiōe placuerūt fratres: vt cuſtodiant ſe ab extollētia oculoz ſuoruz. Venit aliqñ quidā ſenex ad aliū ſenē: ille autē dixit diſcipulo ſuo. fac nobis modicū lēticulū & feci. Et infunde nobis panem: & infu-

dit. Et manserunt sic vsque ad alterius diei horam sextam: loquentes de rebus spiritualibus. Verū dixit senex discipulo suo. Hac nobis modicum lenticule: fili mi. Ille respondit. Ab hesterno die feci pater. Et ita surgentes sumpserūt cibum. Alter quidam senex venit ad quendā patrum. Ille autem coxit modicum lenticule: et vocauit eū. Faciamus opus dei et gustemus. Et vnus quidem coxit complenit totū psalterium. Alter vero ex corde. duos propbetas maiores lectionis ordine recitauit: et facto mane. discessit senex ille qui venerat. et obliti sunt sumere cibum. Esuriit quidam frater a mane. et pugnabat cum animo suo ne māducaret: donec fieret bora tertia. Et facta bora tertia: exegit a se ut sumeret bora sexta: Et facta sexta: infudit panem et sedit vt manducaret: Postea vero surrexit dicens. Manebo sic vsq; ad horam nonam. bora autem nona sequente oratōnē. et vidit opus diaboli. sicut fumum exeuntem a se: et ita cessauit esuries eius. infirmatus est quidaz senū. et cū non posset sumere cibum multis diebus: rogabatur a discipulo suo vt faceret aliquid ei et reficeret. Abiit aūt et fecit de farinula lēticulas et zippulas. Erat autē ibi vasculū pēdens. in quo erat modicū mellis. et aliud i quo erat rafanea. cō id ē lini oleū. et sedebat ita q; tm ad lucernā pficeret. Errauit aūt frater. et p melle de lini oleo misit in pulmentū. Senex vero cū gustasset nihil locutus est: sed tacitus māducauit. Cōpellebat autem eum iterū māducare et extorquēs sibi māducauit. Et dabat ei tertio. Ille autē noluit māducare dicēs. Vere nō possum fili mi. Discipulus aūt hortabat eū dicēs. Bonū ē abba: ecce et ego māduco tecū. Qui cū gustasset et cognouisset q; fecerat: cecidit pnus in faciē dicēs. Veh mihi pater. quoniā occidi te. Et tu peccatū p posuisti sup me. q; nō es locut⁹. Et dixit ei senex. Nō contristeris fili. si voluisset de te vt mel māducarē. mel habuisti mittere i zippulas tuas. Narrauerūt de sene quodā. q: desiderauit aliqū māducare cucumerē quē cū acceptisset: appēdit eū prius ante oculos suos. Et cū esset vicin⁹ desiderio. dom̄o locutū. penitētiā agebat: quia vel omnino desiderasset. Frater quidam alī quādo abiit visitare sororē suam. monasterio egrotātē. Erat autē fidelissima. et nō acquieuit aliquando videre virū. neq; occasione dare fratri suo: vt ꝓpter illā veniret in medium femine. Et mādauit fratri suo. Vade frater. ora p me: q; cū gratia xpi videbo te i regno celoz. Monachus qdā occurrit ancillis dei in itinere quodā. quibus visis diuertit extra viā. Cui dixit abbatissa. Tu si pfect⁹ esses monachus: nō respexeras nos sic vt agnosceres. q; femine eramus. Intrauerūt aliquādo fratres in alexandriā. iuitati a theophilo archiepiscopo vt presentibus his facta ofone destrueret tēpla paganoz. Et māducātibus eis cum archiepo: ministrate sunt eis carnes vitulinę. et māducabāt nihil discernētes. Et accipiēs archiepūs vnū capadiū. dedit iuxta se recūbēti seni dicēs. Ecce istud capadiū id ē stucklei: bonū ē. māduca abba. Ille aūt respōdēs dixit. Usqmō credebā q; olera māducarē. Nā si carnes sunt nō māducabo. Et vltra nemo acquieuit gustare. Frat quidā i cella attulit panes recētes: et iuuauit ad mēsā seniores. Et cū manducassent singulos paximates: pausauerūt. Frater vero sciēs laborē abstinētie eoz: cepit cū humilitate supplicare dicēs. Propter deum māducate bodie: donec satiemini. Et māducauerūt alios venos paxiates. ecce igit quantū supra cēs opus erat. māducauerūt ꝓpter deū veri monachi: et simpliciter abstinētes. Egrotauit qdā senū aliquādo magna infirmitate: ita vt ex eius visceribus mīt⁹ sanguis effluceret. Et attulit qdā frater nuces siccas. et fecit pulteo. Et misit eas ibi. et obtulit seni: et rogabat eum dicens. Comede. quoniam forte expedit tibi. Intuens autem cum senex diutius dixit. Vere dico tibi frater. quia volebat me dimitteret deus in hac infirmitate esse: alios triginta annos. Et nullo modo acquieuit senex in tali egritudine vel mo

dicū sumere cibi ita vt tolleret frater qō portauerat: et reduxit ad cellā suā. Alter sedebat longe i deserto et contigit fratrē venire ad eū. et inuenire eū infirmantē. Qui lauans ei facie: fecit ei refectionē: et bos que attulerat: quod cū vidisset senex dixit. Vere frater oblitus erā q; haberent homines de cibo solacīū. Obtulit ei etiaz et calicē vini. Quod cū vidisset: plorauit dicens. Non sperabā me vsq; ad mortē bibere vinū: Statuit quidā senex: vt quadraginta diebus nō biberet. Et si quando fieret causa: lauabat furisculā et ipleuit eam aqua: et appendebat eaz ante oculos suos. Qui cuz interrogaretur a fratribus. quare hoc faceret. respondit dicens: Ut cū videā quod desiderabā nō gustauero: maiorē ardorē sustineaz: et ꝓpter hoc maiorem mercedē a deo consequar. Frater quidā iter agens: habebat secū matrē suā: iaz senē. Qui cū venissent ad quendā fluuiū. nō poterat vetula illa transire. Et tulit filius suus pallū suū et inuoluit exinde manus suas: ne aliquo modo contingeret corpus eius. Et ita portans eam transposuit fluuiū. Dixit aūt ei mater sua. Ut quid sic operuisti manus tuas fili mi? Ille aūt dixit. Quia corpus mulieris ignis est: et ex eo ipso q; otigebā te: veniebat mihi cōmemoratio aliaz femina in animo. Dicebat quidā patrū. Quia sciret fratrē in cella. ieiunātē tota hebdomada pasche. Et cū sabbato sero venisset ad missaz: cōmunicans uior fugiebat: ne cogeretur a fratribus in ecclesia manducare apud se. tātū modicas berbas elixas cū sale māducabat sine pane. Fratres conuocati sunt i scitbi vt māducarent palmas: et erat ibi aliquis infirmus ꝓe nimia abstinentia. qui tusciens ex creauit flegma. Quo vomente: de sputo eius venit super alīū fratrē: Qui cū a cogitatione sua cōpelleretur dicere ei. quiescē tā et non excrees super me: vt superaret cogitationes suas: tulit quod excreauerat: et mittens in oze suo: statim comedit illud. Et tunc cepit ad seipsum dicere. Aut nō dicas fratri quod eū contrister: aut manduca qō bozzeo Explicit liber de continentia.

Incipit liber contra fornicationem.

Frit abbas antoni

us: Estimo q; habeat corpus mortuz naturalē conspersum in se: qui nolente animo non operatur: sed tantūmodo significatur in corpore: quasi ipassibilis motus. Est aūt et alius motus. ex eo q; nutrit corpus: et fouetur cibis et potibus: ex quibus et calor sanguinis excitat ad operandū. corpus. Propter quod dicit apostolus. Nolite inebriari vino in quo est luxuria. Et rursum dominus in euangelio: discipulis mādans dixit. Videte ne grauentur corda vestra crapula et ebrietate. Est aūt adhuc et alius quidā motus certantibus in conuersatione: ex insidus et inuidia demonū veniens. Itaq; scire cōuenit quia tres sunt motus corporales: vnus quidē naturalis: alius aūt ex plenitudine cibor: tertius vero ex demonibus. Dixit abbas. Heronicus petrensis. Quia multi tēptati sunt a corporalibus delectationibus: et cū non apprximarent corporibus: mēte fornicati sunt: et que corporaliter virginitatē seruant. animū fornicantur. Bonū est ergo vilectissimi facere quod scriptū est: omni custodia vnumquenq; cor suuz seruare. Dixit abbas cassianus. Quia dixerat abbas moyses: bonū est non abscondere cogitatiōes sed senibus spiritalibus et discretionē habētibus manifestare eas: non bis qui tantū tpe senes sūt: qm̄ multi ad etatē respicientes cogitati et ōes dicentes eis: quia experimētum non habebant pro consolatiōe: ad desperationem vltimam peruenerunt. Erat quidam frater omino in conuersatione sollicitus. Et cuz valde a fornicationis demone turbaretur venit ad quendam senē et retulit ei cogitationes suas. Ille autem audiens quia expers erat: indignatus est: et miserabilem dicebat esse fratrē illū: et idignū monachi habituq; ciusmodi cogitationes recipere et nec audiēs frater dēsperās seipsum: reliquit propriam cellam: et ad seculū redibat: Secundum aūt dispensati-

ens⁹ dei occurrit ei abbas appollo:t vidēs eū grauatū:t mīmī tristē.interrogauit eū dicēs. Fili,quę est causa tāte tristitie tue? Ille aūt p⁹ ex multa afflictione animi fuit nō respondit q̄dū. Postea aūt cū multū rogaret a senecque circa se ageret:sic illius est dictū. Quia cogitatiōes fornicationum inquietāt me,quod cōfessus fuz seni illi:t secundū verba eius⁹ mihi spes salutis nō est restāt. verba eius⁹ mihi spes salutis nō est restāt. vesperāo ergo me ipsum ad seculuz redeo. Dixit pater appollo audiēs velut saxeū medicus multū cū rogabat:t monebat vt cēs. Noli turbari fili:neq; desperes de te: ipsoq; enim i hac etate atq; cōuersatione valde ab huiusmodi cogitatiōib⁹ iquietor Ne ergo deficias i huiusmodi occasione: que nō tibi humana sollicitudine quātum dei misericordia curatur:dicū bodie de na mi bi quod petis:t reuertere i cellā tuā. Fecit aūt frater ille sic. Abbas aūt appollo vidēs eū dēs ab oculis eius:t ecce ille ad cellā illius senis:g ei desperationez fecerat:t stans foris deplorabat peccatus est deū cū lachrymis dicēs. Deus qui tēptationes variis modis operaris cōuerte bellū quod patitur frater ille i hūc senez: vt per experimētū i senectute sua discat:quod tē pore lōgo nō didicit: quatenus cōpatiatur his qui huiusmodi tēptationib⁹ perturbātur. Qui cū oratione cōplesset:vidit ecclesiā ignitā cellā:t sagittas dirigētē cōtra illū senē:quibus quasi perforatus:statim tanq; ebrius a vino huc atq; illuc ferebatur. Et cū non posset tollerare:egressus ē de cella cadē via:qua t ille iuuenis ad seculū redibat:Abbas aūt Appollo intelligens quod factuz erat:occurrit ei:t accedēs ad eū dixit. Ubi vadis t que causa perturbatiōis tuę que obtinuit te? Ille autem senex quia ita illi esset sanctus vir:que ei euenerāt pre verecūdia nihil dicebat. Dixit aūt ei abbas apollo. Reuertere i cellā tuā t dece tero agnosce infirmitatē tuam:t cogita apud temetipsum:q; ignoro ne a diabolo vsq; modo aūt tēpt⁹:ppter q̄d nec mentis fz virtutū habere ira via bellū luctamēta. Quid aūt dico luctamēta:nec pia pie aggressionē ipsius pos-

re potuisti? Dic aūt tibi origo:quia iuuenē illū a cōmuni aduersario impugnatū sagittis:cū debuisses cū contra diabolū cū certamē cōsolatorijs verbis monere:ne i desperationē mitteret:nō cogitās illud sapientissimū precepti.quo iubemur eripere eos qui ducūtur ad mortez:t iterū non negligas redimere occidendos:sed neq; parabolā saluatoris nostri dicentis: harundinē quassatā non debere cōfringi:t linum fumigans non extingui. Nemo enim scire posset insidias aduersarij:neq; ebulientia nature ignez extinguere:vel retinere: nisi dei gratia cōfortaret infirmitatē humanā que in nobis saluari dispensatione cūcta disponit. Oēs ergo diē deprecemur:vt t aduersuz te dimittat flagellū auertat.quo nā ipse t volere facit t iterū salui restituat pcurit: t manus ipsius sanat:humiliat et exaltat:mortificat t viuificat:deducit ad inferos t reducit. Dic dicens oratione placuit: t statiz ab illato sibi bello senex liberatus est.Quē cōmouit abbas Appolo: vt peteret sibi dari linguā eruditam:vt sciret tps quo oporteret log sermonē. De cogitatione fornicationis interrogatus abbas syrus alexandrinus:ita respondit. Si cogitationes non habes. spem nō habes. Quoniā si cogitationes non habes:opera habes:hoc est. Qui cogitatione aduersus peccatū nō pugnat neq; contradicit:corporaliter peccat. Qui enim corporaliter peccat:cogitationuz molestias nullas habet. Interrogauit aūt quidā senex fratrē dicēs. Ne consuetudinē habeo colloqui mulieri? Et dixit frater. Nō. Et ille dixit. Ueteres:t noui pictores sunt cogitatiōes mee t cōmemorationes quedam inquietantes me ex similitudine mulierū. Senex aūt dixit. Mortuos non timeas:sed viuentes fuge:hoc est consensum:t in opere ipso peccatum:t extende magis orationem tuam. Dixit abbas mathoes. Ait quidam frater veniens dixerit:deteriorem esse g obloquitur.q; qui fornicatur. Et respondit ipse senex. Durus est sermo. Dixit ergo ei frater. Et quomodo pio esse:hanc rem :Di-

xit ei senex. Oblocuti o quidē mala est:celeré tamen inuenit curā:t pierūq; penitētiā agit:qui oblocutus est dicens.malo locutus fuz t transiit:fornicatio aūt naturaliter moze ē.Dixit abbas pastor. Sicut spatarius principis assistit ei cōtinue semper paratus:ita oportet t animā semper paratuz esse aduersus demones fornicationū. Uenit aliquando quidā frater ad abbatē pastorē:t dixit ei. Quid facio pater quia affligor a fornicatione? Et perrexi ad abbatē ibidē:t dixit mihi. Non debes cū longo tēpore permittere habitare i te.Dixit abbas pastor. Abbatis ibidem acies sursuz in celo sunt cū angelis:t latet eum: ego autez t tu in fornicatione sumus.Si ergo teneat monachus ventrē t linguaz: et manserit in solitudine:confidat: quia non morit̄ur. Narrauerunt de abbatissa Sara.quia manserit tredecim ānos fortiter a fornicationis demone impugnata:t nunq; otauit vt recederet ab ea humano diu pugna:sed hoc solū dicebat.da mihi fortitudinē deus.Dixerūt iterū de ea.Quia infestio:fuerit ei aliquando imminens fortius idez fornicationis demon:mittens in cogitationē eius seculi vanitates. Illa aūt nō relaxans animū a timore dei:t a pposito abstinentie:ascendit semel super lectū suū orare.t apparuit ei corporaliter spiritus fornicationis t dixit ei. Tu me vicisti sara. Illa aūt respondit. Ego te non vici: sed dominus meus ihesus xp̄s. Frater quidā stimulabatur a fornicatione:t erat stimulus velut ignis ardens in corde eius nocte ac die: Frater aūt decertabat: non discedēdo neq; consentiens cogitationi sue. Post multū autē tēpus discessit stimulus ab eo:nihil prevalens propter perseuerātiā eius:t statiz lux apparuit in corde eius Alius frater stimulabatur a fornicatione:t surgens nocte perrexit ad quendā senez:t dixit ei cogitationes suas:t cōsolat⁹ est eū senex. Et qua cōsolatiōe pficiēs frater reuersus est i cellā suā. Et ecce iterū spūs fornicatiōis tēptauit eū. Ille aūt frater iteruz abijt ad senē. Factū est aūt hoc sepi⁹. Senex vero nō contristauit est: sed loquebatur ei que ad vtilitatē eius pertinerēt:dicēs. nō cedas diabolo vt relaxes animū tuū: sed potius quotiēs molestus est tibi demō dic veni ad me:t increpatus discedit. Nihil enim sic extrediat demonē fornicatiōis quō si reuelētur stimulatiōes eius:t nihil eū sic letificat: quomodo si abscōdāt cogitatiōes eius. Uenit ergo frater vndecies ad senē: accusans cogitatiōes suas. Postea aūt dixit frater sen. Ostēde caritatē abba:t dic mihi verbū. Et dixit ei senex. Credo filiq; si permitteret deus cogitatiōes meas qb⁹ stimulatur animus meus nec trāsferri:non eas portares:sed omnino cōturbares deorsuz. Dic aūt dicēte sene ppter nimiā humiliatem eius:quieuit stimulus fornicatiōis a fratre. Itē ali⁹ stimulat⁹ a fornicatiōe:cepit decertare t extēdere abstinentiā suas p quatuordecim annos:cogitationē suā custodiēs:ne cōsentiret cōcupiscētie sue. Postea aūt veniēs ad ecclesiam:manifestauit vniuerse multitudini q̄ patiebat. Et data est mādatū:t oēs affixerūt se p eo.beb domada iugiter orātes deū:t quiet stimulus eius. De cogitatiōe fornicatiōis:dixit g daz senex beremita. Dormiēs via saluari? Uade labora:vade affligere:vade quere t inuenies:vigila:pulsa:t aperiet tibi. Sūt enim i seculo pēractiarij.q cū nimis edūt t stāt:t fortes apparuerūt:coronas accipiūt Aliquotiēs aūt t vnus a duobus ceditur t cōfortat⁹ plagis:cedēteq; se vincit. Uidisti quātā virtutē p carnis exercitū acquisiuit? Et tu sta t cōfortare:t deus expugnabit p te inimicū. De eadē ipsa cogitatiōe fornicatiōis dixit alter senex. Esto velut g trāsit i plateas aut p tabernā.t capit cuiuscūq; caprure odorē.aut alicui⁹ assatura:t q vult ingredi t māducare aūt nō vult odorari tū:t preterit ira t tu exeute a te fetorē:fuge t ora dicēs. Domine fili dei adiuua me. Hoc autem sic etiam aduersus alias cogitatiōes. Neq; enim eradicatores sumus cogitationuz:sed luctatores aduersus eas dem cogitationes. Alter senex dixit. Nec de negligentia patimur. Nā si cōsideremus

quia deus habitat in nobis non alienum
ut illeremur intra nos. Dño enim xpo ba-
bitamus in nobis atq; cohabitatio nobis: re-
spicit vitā nostrā. Unde & nos postea cū
& cōtemplatione negligere non debemus:
sed sanctificare nos in ipso: sicut & ille fa-
ciebat. Secundus super petrā & rumpatur
eius ētī. Secundus super petrā & rumpatur
malignus: non formidet & committat ad-
uersus te. Psalle cum virtute dicēs. Qui
habitat in adiutorio altissimi: in protectione dei cēli com-
morabitur in eternū: qui habitat in hierusalem.
Frater quidā interrogauit senex dicens.
Si incurrerit monachus in peccatū. assi-
gitur velut qui de profectu in deteriorem
statum peruenerit: & laborat donec resur-
gat: Qui aūt a seculo venit: velut qui in-
micū fecerit & profligat. Et respōdens senex
dixit. Monachus tēptationes incurrens:
sic est tāq; domus que cadit: & si forte non fu-
erit in cogitatione reedificat eā que corru-
erat: domū inueniens materias ad edificiū
preparatas habens posita fundamēta: la-
pides: arenā: & cetera: atque huiusmodi sunt
edificio necessaria: atque ita velociter pro
fabricata proficit. Ille aūt qui nec effodit:
nec fundamentū ponit: nec habet aliquid
eorum que sunt necessaria: sed i spe vinit
tens: si quomodo aliquādo perficiatur: ita
est & monachus. si in temptatione ceciderit
& conuersus fuerit ad viz: habet plurimū
apparatū: videlicet meditationē diuine le-
gis: psalmodiā. opus manuū: orationē: & ce-
tera: que sunt sancte religionis fundamēta
Qui aūt recens est & nouus in conuersatōe
donec ista discat: ille primū ordinē inueniet
Frater quidā cū a fornicationis spiritu te-
neretur. perrexit ad quendam senem ma-
gnum: & rogabat eum dicens. Ostende pa-
ter caritatem: & ora pro me: quia a fornica-
tione sollicitor. Senex autem deprecatus
est dominum pro eo. Et iterum secūdo ve-
niens ad senem: dixit eundem sermonem.
Similiter & senex: non neglexit rogare p
ipso dicēs. Domine reuela mihi vnde ista
fratre operatio sit ista diaboli: quoniaz de
peccatus sum te & requiē nōdū inuenit? Et
reuelauit ei dño que agebātur circa frēm
illū. & vidit cū senex sedentē: & spiritū fornī
cationis circa eum. & quasi ludentem cum
ipso. & angelus domini stabat missus in ad
iutoriuz eius: & indignabatur aduersus fra
trem illum: quia non se prosternebat deo:
sed quasi delectabatur in cogitationibus
suis: totam mentem suam ad hoc inclinans
Et agnouit senex quia causa magis abeo
dem fratre esset: & annunciauit dicens Tu
consentis cogitationi tue frater? Et do-
cuit euz quomodo talibus cogitationibus
deberet resistere: & respirans frater per do
ctrinam senis illius & orationem: frater in-
uenit requiē a tēptatiōe sua. Tēptatus est
aliquādo discipulus alicuius senis magni:
a fornicatione. Senex vero cū videret eū
laborantē: dixit ei. Vis rogo deum vt sub-
leuet a te molestiā istā? Ille aūt dixit. Vi-
deo abba. quia & si laboro: tamen ex pōde-
re laboris huius fructificari me sentio: sed
hoc roga deū i cogitationibus tuis: vt det
mihi tollerātiā per quā sustineam. Dixit ei
abbas suus. Modo agnoui quia i magno
profectu es fili. & supergrederis me. Dice-
bant de quodā sene quia descendit de scī
thi. & habebat filiū adhuc sugentē lac: qui
quoniaz in monasterio nutritus est: nescie-
bat quid essent mulieres. Qui cuz factus
esset vir: ostendebāt ei nocte demones for
mas & habitus mulierum: & hoc nunciauit
patri suo: & mirabaī. Aliquādo ergo ascen
dit cū patre suo in egyptū: & videns mulie
res: dixit patri suo. Ecce iste sunt que veni
ebant ad me nocte in scithi. Et pater dixit
ei. Isti sunt monachi de seculo. fili. alio aūt
habitu vtuntur isti: & heremite alio. Et mi
ratus est senex: quomodo & in scithi ostēde
rent ei demones imagines mulieruz: & sta
tim reuersi sunt i cellam suam. Frater qui
dam erat probatus temptationibus in scī
thi: & immittebat ei aduersarius memoriaz
mulieris cuiusdam pulchre i animo: & affli
gebat eū valde. Et otigit secūdum dei di
spensationem: vt alter frater descendens
de egypto: & applicaret in scithi: & cum lo
querentur: nuncia tu ei dicens. Uxor illi⁹
mortua est. Erat aūtē ipsa mulier de qua

inquietabaī frater ille. Quod cū audisset
tulit vestimentū suuz nocte. & ascendit vbi
eaz sepultaz audierat. & fodit locū & exter
sit saniez putredinis eius in vestimēto suo
& reuersus habebat illud i cella sua. Et cū
nimis fetaret. ponebat illos fetores ante
se: & ipsoperans cogitationi sue vincebat.
Ecce desiderū quod querebaz habere illō
& satiare ex eo. Et ita ex huiusmodi fetore
castigabat semetipm: donec emorerentur
concupiscentie eius. Uenit quidaz i scithi
aliquando vt fieret monachus: qui etiam
accepit filiū suū secuz nuper ablactatum.
Qui cū factus fuisset iuuenis. ceperunt i-
pugnare demōes & sollicitare eū. Et dixit
patri suo. Uado ad seculū: quia non valeo
carnales cōcupiscentias sustinere. Pater
autez eius consolabatur eū. Dixit ergo il
li iuuenis. Jaz sustinere non valeo pater.
dimitte me redire ad seculū. Dixit ergo ei
pater suus. Audi me fili adhuc semel. & tol
le tibi quadraginta panes. & folia palma
rū vterū quadraginta: & vade in heremuz
interiorez. & esto ibi quadraginta diebus.
& voluntas domini fiet. Qui obediens pa
tri suo. surrexit & abiit in heremū. & man-
sit ibi laborans & faciens plectas de pal-
mis siccis: & panez siccū comedens. Et cuz
ibi dies viginti quinquisset. ecce videt opus
diabolicū quoddam venire super se. & ste
tit coram ipo velut mulier ethyopissa. feti
da & turpis aspectu. ita vt fetorez eius fer
re nō posset. Et abijciebat eam a se: et illa
dicebat ei ego sum qui in cordibus homi-
num voluptas appareo. sed propter obedien
tiam tuā & laborē quē sustines. nō permit
tit me deus seducere te sed ostēdi tibi feto
rem meū. ille aūt surrexit et gratias agēs
deo. venit ad patrē suū: & dixit ei. Jā nolo
ire ad seculū pater. vidi enim operationē di
aboli: & fetorē eius. Cognouerat aūt & pa
ter eius ō hoc ipso: & dixit ei. Si mansisses
quadraginta dies. & custodisses vsqz in fi-
nē mandatū meū: maiora habuisses vide
re. Senex quidā sedebat i longinqua he-
remo. qui habebat vnā parentē. & deside
rabat euz videre post multos annos: & qsi
uit in quo loco habitaret. Et surrexit & ve
nit in vīā heremi illius. & inueniens came
larios adiunxit se illis: & ingressa est cum
illis heremū. Dec enī trahebatur a diabo
lo. Que cū veni sset ad ianuā senis: cepit
signis indicare scīpam vicens: Ego sū pa
rens tua. & mansit apud eum. erat aūt alī⁹
monachus sedēs i inferioribus partib⁹ he-
remi qui implebat sibi fiscellam aque: &
hora qua manducare voluisset. subito fo-
debat fiscula & effundebaī aqua qui in-
spirāte deo dixit in semetipo. Ingrediar
in heremū: & dico hoc qō mihi euenit de
aqua senioribus. Et surgens abiit. & cum
sero factū esset. dormiuit in tēplo quodā
ydolorū iuxta viā: & audiuit nocte demo-
nes dicentes. Jsta nocte ꝓcipitauim⁹ illū
monachū in fornicationē. qō cū audisset
cōtristatus est: & puniens ad senē. inuenit
eū tristē. & dixit ei. quid facio abba: qz im
pleo mihi vasculū aquez & in hora manda
candi effundit? Et dixit ei senex. Tu veni
sti ad me interrogare me. qz fiscula tua fo
debat: ego autē qd facio. qz hac nocte ceciđi
in fornicationez: qui respondit. et ego co-
gnoui. et dixit ei. Tu vnde scis? qui dixit.
Dormiebā in tēplo: & audiui demones lo-
quētes de te. Et dixit senex. Ecce ego va
do ad seculū. Ille aūt rogabat eū dicens.
Noli pater: sed permane i loco hoc: mulie
rē vero dimittamus hinc. Hoc enim ex oc
cursu inimici ꝓtigit. Quo audito: senex su
stinuit extēdēs & aggrauās conuersationē
suā cū lachrymis: donec rediret i ꝓriorē or
dinē suū. Dixit senex qdā. Quia securitas &
taciturnitas & occulta meditatio: pariunt
castitatē. Frater qdā interrogauit senē di-
cēs. Si otigit hoiez i tēptationem cadere:
quid fit propter eos qui scādalizāntur i eo?
Et narrauit senex dicēs. Diaconus quidā
erat nominatus i monasterio egypti. Dus
autem quidam curialis insecutionem iudi
cio patebatur: venit cuz omni domo sua ad
monasteriū: & operante iniquo: incurrit dia
conus ille i mulierē ei⁹ & facta est omnib⁹
fratribus offusio. Ille autē abiit ad quen-
dā senem: & indicauit ei rez. senex vero ha-

debat ostiu sibi cellā interiore: quā cū vidis
set diaconus ille: dixit. Si pēnitere hic vi
uere non iudicas cōgr. Et narrauit ei ob
scurā cellā illam: et ego penitentiā illic
faciam: et cras aut p̄ posti mātā tē
ce veniam. Cōgrit aūt vt post mātā tē
pora non ascenderet aqua de flumine ni
li. Erat oēs leuanias faceret. resciauit est
cuidā sanctorū: quia nisi veniret diaconus
qui absconditus erat apud illū tales senē:
non ascenderet flumius aqua. Quod cū
audissent mirati sunt: et venientes cicerūt
eū de loco in quo erat. Et exauit et ascēdit
aqua: et qui aliquando in ipso scandalizati
fuerant edificati sunt possea in penitentia
et clarificauerunt deū. Duo fratres p
rexerūt ad ciuitatē vt venderēt qđ fuerāt
operati. Et cū ā se inuicē in ciuitate fuissēt
dixit vnus in fornicatiōnē. Veni
ens aūt possea frater ei⁹ dixit ei. Reuer
tamur ad cellā nostrā frater. Ille aūt re
spondit dicens. Non veniā. Et interroga
uit eū ille dicens. Quare frater? Et ille re
spōdit. Quia cū discessisse a me. incurri i
tēptationē et fornicatus sū. Ille aūt alter
frater volēs lucrari eū cepit dicere. Quia
et mihi sic contigit: et quando separatus fuz
a te incurri et ego in fornicationē. Sed ea
mus et simul penitentiā agam⁹ cū omni la
bore: et ignoscet nob⁹ deus. Qui cū ve
nissent ad cellā retulerunt senib⁹ qđ eis cō
tigerat: et dederūt eis illi mādatū qualiter
penitentiā agerēt. Ille tamē vnus nō pto
se: si pro alio fratre penitentiā agebat: tanq̄
si ipse peccasset. Videns aūt de⁹ laborez
et caritatē ei⁹. intra paucos dies manifesta
uit vni de senib⁹. q̄ pro multa caritate fra
tris qui nō peccauerat. idulsit illi qui for
nicat⁹ erat: vere hoc est ponere animā suaz
pro fratre suo. Venit aliq̄n frater ad quen
dā senez: et dixit ei. Frater meus soluit me
egredio huc atq̄ illuc: et p̄ hoc ego affligor
Interrogabat eū senex dicendo. Equanimi
ter posta frater: et de⁹ videns laborē tuū
tationis tue revocat eū ad te. Neque enī
possibile est vt cū vitia et austeritate fa
cile ab intrinsēc⁹ ira aliquis revocetur quia
nec dēon expellit demonē: sed magis be
nignitate eū revoca ad te. Qui et visa de⁹
nolter. consolido ad se hominē trahit. Et
narrauit ei dicens. Quia fuerunt duo fra
tres in the bayda. et cū vnus ex his in fornī
cationē eccidisset: dicebat ad alīū. Reuer
tar ad seculū. Alter vero plorabat dicens
Nō te dimitto frater discedere et perdere
laborē tuū: et virginitatē tuā. Ille vero nō
acquiescebat: dicendo. Non hic sedeo. sed
vado aut veni mecū. et iterū redibo tecum
aut certe dimitte me. et permanebo in secu
lo. Vadens aūt frater: nunciauit hoc cui
dā seni magno. Dixit aūt ei senex. Vade
cū ipso: et deus illū per laborē tuū non di
mittet corruere. Qui consurgens abijt cuz
eo ad seculū. Et cū peruenissēt ad quendā
vicū: videns deus laborē illius. qui ex ca
ritate et necessitate fratrez suū sequebatur
abstulit concupiscentiā a fratre eius. et di
xit fratri suo. Eamus iterū ad heremū fra
ter. Ecce iaz puto quia peccaui cū muliere
quid lucratus sū ex hoc? Et reuersi sunt il
lesi in cellaz suaz. Frater quidā tēptatus a
demone: profect⁹ est ad quendā senē dicēs
Quia illi duo fratres simul sunt: et male vi
uunt. Cognouit aūt senex quia a demōe
illuderetur: et mittēs vocauit eos ad se. Et
cū factū esset vespere. posuit mātā illis du
ob⁹ fratrib⁹: et cooperuit eos i vno lecto: di
cens. Filij dei magni et sicti sūt. Dixit vero
discipulo suo. Nūc fratrē claude i cella seor
sū: ipse enī passionē quā illis obiecit habet i
se. Frater qdā dixit seni. Quid facio quia
occidit me sordida cogitatio? Dixit ei senex
Mulier qui vult ablactare filiū suū ama
rū aliquid superungit vberib⁹ suis: et cū ve
nerit ille ex consuetudine sugere lac sentiēs
amaritudinē refugit. Mitte ergo et tu i cō
gitationē tuā amaritudinē. Dixit ei frater
Que ē amaritudo quā debeo mittere? Di
xit ei senex. Cogitationē mortis. et tormēto
rū q̄ i seculo futuro peccatorib⁹ p̄parant
Frater quidā interrogauit senē de hūjus
modi cogitatione: et dixit ei senex. Ego nū
qi stimulat⁹ fui de hac re. Et scandalizat⁹ est
eo frater ille. Et abiit ad alīū senē dicens
Ecce hoc mihi dixit ille senex. et scandalizat⁹

sum in eo quia supra naturam est quod di
xit. Dixit ei senex. nō simpliciter tibi dixit
hoc ille homo dei. sed surge et vade et peni
tentiā age apud eum. vt aperiat tibi virtu
tem verborum suoz. Surrexit ergo ille fra
ter et venit ad senem. agens in conspectu
ei⁹ penitētiā: et dixit. Ignosce mihi pater
qz stulte feci. nō dicens tibi vale discedēs
a te. sed obsecro te vt interpreteris mihi
quomodo nunciū sollicitatus sim a fornica
tione. Dixit ei senex. Quia exquo factus
sum monachus: non sum satiatus pane ne
qz aqua. neqz somno. et appetitu eorū qui
bus pascuntur alii: et crucians me nō per
mittebar sentire fornicatiōis stimulos: et
exiuit frater ille. pficiens ex relatione se
nis. Frater quidā interrogauit quendā se
nem dicēs. qd facio qz cogitatio mea sem
per in fornicatiōe itenta ē: et non me quie
scere sinit vna hora: et afligitur ex ē anī
ma mea? Ille aūt dixit ei. quādo ōnonce
cogitationes i corde tuo seminā et sentis
ē nō colloquaris cū alio tuo. qm̄ demonū
ē talia suggerere: et licet nō negligāt hec
immittere: tamē nō extorquēt. in te ē ḡ et
suscipere et nō suscipere. Scis aūt qd fece
rint madyanite. qm̄ ornauerūt filias suas
et statuerūt eas in conspectu israhitaz. non
tamē alicui exterterūt vt ōmiscerent cū
eis sed qui voluerūt icurrerūt in eas. Alij
aūt ē nati sunt idignātes. et cū interitu
eoz qui presumpserāt vlti sunt fornicatō
nē: ita agendū ē et de fornicatōe. Respon
dens aūt frater dixit. et quid facā quia fra
gilis sum et superat me passio hec? Ille āt
dixit ei. Intentus esto ad humilitatē. Demo
nes quando faciunt initiū loqui in corde
tuo. non respondeas eis: sz surgens ora et
age penitētiā dicēs. Fili dei miserere mei
Dixit aūt ei frater. Ecce meditor abba et
non est cōpunctio in corde meo: quia nescio
virtutem verbi. et ille dixit. Et tu tātū me
ditare. audiui enī quia dixit abbas pastor
ad et alii patres hoc verbum: quoniam
incantator virtutem verborum que di
cit: nescit. sed spes audit: et sent virtutem
eoz que ic̄ātatur: et serpens subiciſ ic̄ātan
ti et humiliat. Die et nos tuis ignoremus
fratrē illoz. vbi⁹ que loquunt: demones
tamē audiētes terrent atq̄ discedūt. Di
cebāt qdā senes. qa cogitatio fornicatiōis
fragilis ē velut papirus. Si ḡ tactaſi nobis
et nō acquiescētes. pciam⁹ illā a nobis. fa
cile rūpit. nec cessarū igit ē ut sit discretio
i cogitatōe q̄ agnoscam⁹ qz hoc g cōfecūt
eis ni sit spes salutis illis ār q̄n ostendūt repo
sita sit corona. Duo fratres ipugnabā a for
nicatōe: abierūt et acceperunt vtres. po
stea aūt dixerūt adiuicē. Quid lucrati sa
mus qa deseruim⁹ āgelicū ordinē et venim⁹
i iudiciū hāc: et post hec i ignē et tormēta
venturi sumus? Redeam⁹ igit retrz ad he
remū. et agam⁹ penitentiā: ō hic que pressu
rā sim⁹. Et venientes ad heremū: rogauerūt
patres vt susciperēt eos penitentes: et cōsi
tentes ea que gesserāt. et clauserūt eos an
nū integrū senes. et ābobus equaliter ad pē
sum dabant panes: et ad mēsurā aq̄ simili
ter. erāt aūt visiōe similes. et dū cōpletū
fuisset tps penitentie: exierūt et viderunt pa
tres vnū pallidū et tristē nimis: aliū ho ro
bustū et clarū. Et mirati sunt: qm̄ cibū et po
tū equaliter acceperāt. et interrogauerunt
eū q tristis et afflict⁹ erat: dicētes. qd exer
citabaris cū cogitatōib⁹ tuis i cella tua?
Et ille dixit. Pro malis que feci: penas i
quibus venturus eram in animo meo re
uoluebam. et pre timore adheserunt ossa
mea carni mee. Interrogauerunt autem
et alium dicentes. Tu quid cogitabas in
cella tua? At ille respondit. Gratias deo
referebam q eruit me de inquinamento
mundi huius et de futuri seculi penis: et re
uocauit me ad hanc conversationem an
gelicam. et reminiscens assidue dei mei le
tabar. Et dixerunt senes. Equalis est am
borum penitentia apud deum. Senex q
dam erat in scitbi. qui cum incurrisset in
egritudinem magnam: seruiebant ei fra
tres. Et videns senex quia laborarent: di
xit. Vado in egyptum: vt non soluam fra
tres istos a laboribus suis. et dixit ei ab
bas Moyses. Nō vadas: qm̄ fornicatio
nem incursurus es. Ille aūt cōtristatus di

ebat. Worum est corpus meum: t tu mihi alta vides? Surgens ergo abiit i egy
ptum. quod cum audissent homines circū
quaq; habitantes: offerebāt ei multa. Ue
nit etiā ad eū quedā virgo fidelis: volens
obtinere sui sensi illi infirmanti impende
re. Et post aliquantulū tēporis cum pau
pertate egritudine qua tenebat infelix
duisset: incurrit in eam. At illa repit. In
terrogata aūt a vicinis locis vnde conce
pisset: illa respōdit. De sene illo. Illi autē
non credebant ei. Senex vero dicebat:
ego hoc feci. Sed custodite infantē quē
peperit. quē cū genuisset puer: t ablacta
tus fuisset: tulit senex infantē in humerio
suis: t die q̄ erat festiuitas magna in scithi
occurrit ibi: t intrauit ecclesiam cōrā mul
titudine fratrū. illi autē videntes cū fleue
runt. qui dixit fratribus. Videtis infantē
hūc? Filius est inobedientie. Cauete er
go vos fratres. eo q̄ in senectute hoc feci
et orate pro me. et pergens ad cellā suam
ad initiū prime conuersationis suē reuer
sus est. Frater quidā tēptat⁹ ē pessime a de
mone in specie pulcherrime mulieris. Trāsfor
mati nāq; demones iugiter p quadragīta
dies spaciū: placuerauerunt pugnātes ad
uersus eū. vt traheret eū ad turpē cōmixti
onē. Ille autē viriliter reluctante t mini
me superante: deus aspiciēs bonū eius cer
tamen: donauit ei. vt nullū vltra calorem
carnalis concupiscētie pateret. Solitarius
quidā erat i inferioribus egyptiis: t hic
erat nominatissimus. quia solus i ecclesia
sedebat i deserto loco: Et ecce iuxta ope
rationē satane mulier quedā iuuenis audi
ēs ō eo: dicebat iuuenib⁹. Quid mihi vul
tis dare: t ēmpcio istū solitariū vestrū? Illi
aūt cōstituerūt certū qd vt daret ei. Que
egressa vespere: venit in cellā eius velut
errāns. t cū pulsasset ad cellā ei⁹: egressus ē
ille. t videns ēturbat⁹ ē dicēs. Quomō
huc venisti? Illa āt velut plorāns dicebat.
errando huc veni. Qui cū miserat⁹ viscera
pulsaret: introduxit eā in atriolū celle sue: t
ipse intrauit secret⁹ i cellā suā: t clausit eā. Et
ecce infelix illa clamabat dicēs Abba. be
stie comedunt me hic. Ille āt intra tur
batus timēs eius iudiciū dei dicebat. Unde ma
bi venit ista hec? Et sapiens ostiū introduxit
eā intro. Cepit aūt diabolus velut sagittis
stimulare cor ei⁹ in eā. Qui cū intellexisset
diaboli esse stimulos: dicebat in semetipso
Uic inimici tenebre sunt: filia⁹ aūt dei lux
ē. Surgēs ergo ascendit lucernā. Et cū in
flāmaretur desiderio dicebat. Quoniā q
talia agūt: i tormēta vadūt. Proba ergo
teipsum ex hoc si poteris sustinere eternum
ignē. Et mittebat digitū suū in lucernam
Quē cū incendisset ardorē nō sētiebat. p
pter ni mīū flāmā cōcupiscētie carnalis t
ita vsq; mane faciēs ascendit oēs vigiles
Illa aūt infelix videns quod faciebat senex
ille pre timore velut lapidea facta est. Et
veniētes mane iuuenes ad senē illū dice
bāt. Uenit ne huc mulier sero? Ille aūt di
xit. Etiā. Ecce vbi dormit. Et strātes inue
nerūt eā mortuā: t dicūt. Abba mortua ē
mulier. Tūc ille exutiēs palliū suū quo
vtebat ostendit eis manus suas dicēs. ec
ce qd fecit mihi filia ista diaboli: perdidit q̄
oēs vigiles meos. Et narrās eis quod fa
ctum fuerat dicebat. Scriptū est: ne red
das malum pro malo. Et faciens oratio
nem super eam: suscitauit eam. Quc con
uersa: caste egit residuum temp⁹ vite sue
Frater quidam impugnabatur a fornica
tione. Contigit autem eum venire in quē
dam vicum egypti. t videns filiam sacer
dotis paganorum: adamauit eā: dixitq̄
patri eius. Da mihi eam vxorem. Ille aūt
respondens: dixit ei. Non possum eam ti
bi dare: nisi interrogauero deum meum
Et abiens ad demonem quem colebat: di
xit ei. Ecce monachus quidam venit vo
lens accipere filiam meā. Do eam illi? Et
respondens demon dixit. Si negat deus
suum t baptismū t ppositū monachi:
da eam ei. Et venies sacerdos: dixit. Ne
ga deum tuum t baptismū t ppositū mo
nachi: t do tibi filiā meā vxorē. Ille vero
assensit: t statim vidit velut colūbā exire
de ore suo: t volare i celū. Pergēs autez
sacerdos ad demonem: dixit. Ecce ꝑmisit

tibi ista se facturū. Tunc respondes diabo
lus: dixit ei. Non dico ei filiā tuā: sed vxo
rem: quia de⁹ eius non integre recessit ab
eo: sed adhuc adiuuat eū. Et veniens sacer
dos dixit. Non possum eam tibi dare vxo
rem: quia adhuc de⁹ tu⁹ adiuuat te: t nō re
cessit a te. Hec audiens frater dixit i seme
ipso. Si tantas bonitatem ostendit in me
deus: cum ego infelix negauerim ipsum: t
baptismum t propositum monachi: bonus
autem deus etiam si cum tam grande scē
lus commisi: nunc vsque adiuuat me. cur
ego recedas ab eo? Et in semetipsū reuer
sus: recepit sobrietatem mentis. t venit in
heremū ad magnū quendā senē: t narra
uit ei res que fuerat facta. Et respondens
senex: dixit ei. Sede mecū in spelunca t ie
iuna tres hebdomadas continuas: t ego ō
rum deprecor pro te. Et laborauit senex p
fratre illo: t deprecatus est deum dicens
Obsecro domine dona mihi animas hanc
t suscipe penitentiam ei⁹. Et exaudiuit ora
tionem eius deus. Et cū completa fuisset
prima hebdomada: [illegible] mit senex ad illū fra
trem: t interrogauit eū dicēs. Aliquid ne
vidisti? Et respondens frater dixit. Etiā
Uidi colūbas sursū in altitudine celi: con
tra caput meū stantes Et dixit ei senex. At
tende tibimetipsi: t deprecare deū attente.
Secunda vero hebdomada venit se
nex iterū ad fratrem: t interrogauit eū di
cens. Uidisti ne aliquid? Et respondit. Vi
di colūbas venientes iuxta caput meum.
Et precepit ei senex dicens. Sobrius esto
mente t ora. Et completa tertia hebdoma
da: venit iterū senex: t interrogauit eū di
cens. Ne aliquid plus vidisti? At ille respō
dit dicens. Uidi colūbas que venit t sti
tit super caput meū: t extendi manū meas
vt teneres illas: illa autez surgens intrauit
in os meū. t gratias agens deo senex: di
xit fratri. Ecce suscepit deus penitentiam
tuam. Dece tero attende temetipm: t esto
sollicitus. Et respondens frater dixit. Ec
ce āmodo tecū ero: donec moriar. Dicebat
quidas de thebeis senibus. q̄ ipse esset filius
sacerdotis idoloꝝ: t cū paruulus sederet in
templo t vidisset patrem suū frequenter in
gredi: t sacrificia offerre idolo. t ga semel
occulte post ipm intrauerit t viderit fratres
nas sedentes t omnes militias eius a stan
tes ei. Et ecce vnus de principib⁹ veniens
adorauit eū. Cui diabolus ait Unde venis
tu? Et ille respondit. In illa prouincia eras
t suscitaui illic bella. t perturbationes pla
rimas t effusiones sanguinis faciens: t ve
ni nūciare tibi. Et sathanas interrogauit eū
In quito tēpore hoc fecisti? Et ille respon
dit. Trigita dieb⁹. Et sathanas iussit eū fla
gellari dicēs. Tāto tēpore hoc fecisti? Et
ecce alius veniēs adorauit eū. t illi dixit.
Unde venis tu? Et respōdit demō. In ma
ri eras t suscitaui commotiones: t demersi
naues: t multos homines occidens veni
nūciare tibi. Et dixit ei sathanas. Quan
to tēpore hoc fecisti? At ille respōdit. Sunt
dies viginti. ibūc similiter iussit flagellari
dicēs. quare i tantis diebus hoc solū feci
sti? Et tertius venit: t adorauit eū dicens
Dixit autem huic. Tu vnde venis? Et re
spondit. In illa ciuitate fui. et dum ibi fie
rent nuptie excitaui lites: et multas effu
siones sanguinis feci. insuper et ipm spon
sum occidi: et veni nunciare tibi. et dixit in
quantis diebus hoc fecisti? Et respondit
decem. Iussit autem et hunc flagellari:
tantāq; mortas fecerit. Uenit autem et
quartus demon adorare eum: et dixit ei.
Unde venis? Qui respondit. In heremo
eram. ecce quadraginta anni sunt q̄ impu
gnaui monachum quendā et vix nocte ista
preualui: vt facerez cum fornicari: Quod
diabolus audiēs. surrexit et osculatus est
eum: et tollens coronam quam ipse habe
bat: t posuit in capite illius: et fecit eum
in vna sede considere secum dicens. Ma
gnam rem fortiter egisti. Hoc ego cum
audissem et vidissem: dixi intra meipsum
Uere magnus est ordo monachorum.
Et egressus sum et factus sum monachus
Dicebant de quodam patre. quia secula
ris fuisset et postea conuersus: et de con
cupiscentia vxoris sue frequenter si
mularetur: et narrabat hoc patribus.

Qui cū vidissent q̄ operari⁹ esset: et maiora faceret q̄ ei dicebant: iponebant ei ut multa: vt debilitaretur corpus eius ita vt nec surgere posset. Deo autē disponente: venit quidā pater vt applicaret in scitbi. Et cū venisset ad cellā eius: vidit cā aperta: et pertransiit admirans quomodo nemo egressus esset in occursū ei⁹. Et reuersus ille ibat dicens. Ne forte frater qui i ea habitat infirmetur. Et cū pulsasset intrauit: et inuenit eū nimiū infirmū. Et dixit ei. Quid habes pater? Et narrauit ei dicēs. Ego de seculari vita fū et tollicitat me mō inimicus in ꝓpoze meo: et narraui patribus et imposuerunt mihi conuersationis onera diuersa. et cū obedienter iplere vellē et ecce defeci: et tamē stimulus crescit. Audiēs hoc senex: contristatus est et dixit ei. Equidē patres vt potentes viri: bene tibi ipōsuerunt onera quibus grauer⁹: sed si me paruulū audis: iacta hec a te et sume parū cibi in tēpore suo: et recolligens vires tuas fac aliquantulū operis dei: et iacta in domino cogitatū tuū: quoniā tuo labore hāc rem non poteris superare. Corpus enī nostrū velut vestimentū est: si illud diligenter tractauer⁹ stat. si autē neglexeris illō putrescit. Qui cū audisset cū: fecit ita: et intra paucos dies recessit stimulus ab eo

Monachus quidam solitarius antiquus et in conuersatione proficiens sedebat in monte in partibus antinoe. sicut audiuimus a nostis monachis: cui⁹ verbis et actu multi proficiebant. Et cū talis esset: excitauit ē diabolus ad inuidiā ꝑtra eū: sicut et ꝑtra oēs viros virtutū: immittēs in animā eius cogitationē talem. vt ei qui in tali cōuersatiōe esset nō deberet seruari ab alio aut ministerium exhiberi⁹ magis ipsum debere alio monstrare. Q̄ si alio non exhiberet ministeriū: saltem sibipsi fuisset vtilis. Unde ergo ciuitate sportellas ḡnas et exi tibi que opus sunt et reuertere ad locum tuū: et nulli sis onerosus. Hoc autē suggerebat ei diabolus inuidens qui eū eius: et opportune vacationi eius ad dominum et vtilitati multoꝝ. Undeq̄ eni inimicus venari eum et capere festinabat. Ille vero tanq̄ bone cogitatōni acquiescēs descendit de monasterio suo. Et ḡa erat omnibus admirandus. ignorans tamē huiusmodi insidias astutie: notus ꝓ fama suo omnibus a ḡbus videbat existens. cū post longus tēpus mulierē vidisset: pro incauta sua supplantatus est: et incurrit in eam. Et veniēs in desertū sequēte diabolo vestigia eius: cecidit iuxta flumen: et cogitans q̄ inimicus gauisus ē de ruina ei⁹ voluit seipsum desperare: maxime quia spiritum domini contristauerit: et sanctos angelos. et venerabiles patres: quoꝝ multi etiam in ciuitatibus habitantes superauerunt diabolum. Et cum nulli horum se simile facere posset: cōtristabatur valde: et non recordabatur: quia deus est qui virtutem tribuit his qui ad eum deuotissime cōuertuntur. Lecatus vero et nō videns peccati sui curam: voluit se in flumen illud ijcere: vt perfectum gaudiuꝝ faceret inimico: et ex multo animi dolore infirmatus est corpore: et nisi postea misericors deus auxilium ꝓstitisset ei: ad perfectum gaudium inimici sine penitentia moreretur. Nouissime autem in se reuersus cogitauit maiorem laborem in afflictione penitentie demonstrare: et supplicare deo i fletu et luctu: et ita redut iterum ad monasterium suum. Et damnans ostium cellule fuit: sicut solet super mortuum: ita flebat supplicans deo. Jeiunans autem et vigilans cum omni anxietate: extenuauit corpus suum: et nec sic satisfactum putabat in animo suo: q̄ congrue penituisset. Fratribus autem ad eius sepius venientibus vtilitatis causa: et pulsantibus ostium: ipse dicebat non posse se aperire: dicendo. Sacramento me constrinxi: vnum annum deuote me penitentiam agere: sed orate pro me. Nec enim inuenichat quomodo eis se excusaret: quoniam illi scandalizabantur: hec audientes de eo: quia erat apud illos honorabilis et magnus valde monachus: sed fecit totum annum, intente ieiunans: et deuote penitentiam agens. Die autem pasche: ipse

nocte resurrectiōis dominice: tollēs lucernā nouaꝝ et reficiens cā: posuit in cacabo nouo. et cooperiēs cooperculo: exiit ad orationes dicens. Miserere et misereꝝ ō⁹: qui et barbaros saluare vis. et ad veritatis tue agnitionē venire: ad te confugi si deliū saluatoꝝ: misereꝝ mihi: quia te primū exacerbaui et inimicū gaudere feci: et ecce mortuus sū obediens ei. Tu domine et ipse. et bis qui sunt sine misericordia miseris. sed et proximis misericordiā impendi ꝓpter te: miserere humilitati mee: apud te enīs nihil ipossibile est quoniaꝝ secus infernū. dissipata est sicut pulvis anima mea. Fac misericordiaꝝ: quia benignus es et misericors figmento tuo: qui et corpora que nō sunt: in die resurrectionis suscitaturus es. Exaudi me domine quia defecit spiritus meus: et infecit anima mea tabefacta est: et iaꝝ et corpus meuꝝ quod coinquinaui. et iaꝝ viuere non valeo: ꝓpter eo ḡ non credidi. Ignosce peccatū per penitentiaꝝ: duplex babēs peccatuꝝ ex desperatione. Uiuifica me cōtritu: et igne tuo ꝓcipe hanc lucernaꝝ accendi. vt et ego accipiens fiduciaꝝ misericordie et indulgētie tue residuo tempore vite mee: q̄ mihi donaueris mandata tua custodiaꝝ: et a timore tuo non recedaꝝ: sed deuote faciaꝝ tibi omnibus diebus vite mee: et hec in nocte ipsa resurrectionis euꝝ multis lachrymis dicens: surrexit vt videret si accensa esset lucerna. Et detecto cacabo: vidit q̄ non esset accensa. et cecidit iteruꝝ in faciē suaꝝ: rogans deuꝝ et dicens: Scio domine quia certamen factuꝝ est vt corōnarer et non in pedibus steti. eligens ꝓpē carnis delectationeꝝ tormentis ꝑpetuis ad dici. Parce mihi domine. ecce enim iteruꝝ confiteor tue bonitati turpitudinem meam coram angelis tuis: et coram iustis omnibus: et nisi quia scandalizari possent. omnibus etiam hominibus confiterer. Deus meus miserere mei. vt et alios erudiaꝝ domine viuifica me. Et ita tribus vicibus orans exauditus est: et surgens inuenit lucernaꝝ ardentem clare: et exultans confortatus est in ꝑe: admirabaturq̄ de dei gratia qui ita et de peccatis eius indulsit: et satisfecit iniusta petitionem eius: et animuꝝ ipsius: et dicebat. Gratias tibi ago domine quia etiā vite seculi huius mihi indigno misisti eo in magno et nouo signo hoc peccatoribus fiduciaꝝ tribuens. Parcis enī et misericors animabus quas creasti. Ita aūt perseuerante eo in confessione. illuxit dies et letabatur i domino oblatus sibi corporalis. Igne aūt lucerne illius toto tēpore vite sue fusus. oleū sub inde infundens: et faciēs desuper quomodo minus extingueret. Et ita tur⁹ suus diuinus spiritus habitauit i eo. et factꝰ est apud omnes insignis humilitatem exhibens in confessione: et actione gratiarū domino cuꝝ letitia. Cui etiaꝝ ante aliquot dies mortis sue: reuelatū est de trāsitu suo.

Explicit liber contra fornicationeꝝ. Incipit liber q̄ mōachꝰ nihil debet possidere

Ratez quidaꝝ renū

ciano seculo. et dans que habebat pauperibus: retinens autē pauca in sua ratione. venit ad beatuꝝ Antonium. q̄ cum agnouisset senex: dixit ei. Si vis monachꝰ fieri: vade in illuꝝ vicū et eme carnes: et impone corpori tuo nudo: et sic veni huc. Et cuꝝ sic fecisset frater ille: veniebant aues et canes: et corpus eius lacerabant. Cuꝝ autē peruenisset ad senē interrogabat si fecisset quod ei dixerat. Illo autē ostendente corpus suū laceratū. Dixit sanctus Antonius Qui renunciant seculo: et volunt habere pecuniaꝝ: ecce ita ꝑpugnati a demonibus discerpuntur. Narrauit abbas Daniel de beato Arsenio: quia venit aliquando magistrianus: deferens ei testamentū cuiꝰdā senatoris pēris eiꝰ q̄ filiū rat ei hereditatē magnā valde et accipiēs testamētū voluit illud scindere. magistrianus autem cecidit ad pedes eius dicens. Deprecor vt non scindas illud: quia amputabitur mihi caput. Et dixit ei arsenius. Ego prius mortuus fuꝝ q̄ ille. ipse autem q̄ modo mortuus est quomodo fecit me heredeꝝ? Et remisit testamentuꝝ nihil accipiens. Egrotauit aliquando memoratus abbas arsenius in sci

et: q opus habuit in necessitate sua vsque ad vnam siliquas numerosa. q cum non in ad vnam siliquas numerosa. q cum non in acceperat a quodam velut elemosi acceperat a quodam velut elemosi nam: dixit. Gratias tibi ago domine. quia me dignum fecisti pro nomine tuo ad hoc me dignum fecisti pro nomine tuo ad hoc peruenire: vt egenis elemosinam postula peruenire: vt egenis elemosinam postula rem. Narrauerunt de abbate agathone: rem. Narrauerunt de abbate agathone: quia longo tempore cellam sibi cum suis quia longo tempore cellam sibi cum suis discipulis fabricaret. Quam cum perfeci discipulis fabricaret. Quam cum perfeci sent. q cepissent illic habitare. vnit in ipsa sent. q cepissent illic habitare. vnit in ipsa prima hebdomada quoddam non vile li prima hebdomada quoddam non vile li bet: dixit discipulo suo: illud q̄ domi bet: dixit discipulo suo: illud q̄ domi dixerat discipulo suo. Surgite eam⁹ hic dixerat discipulo suo. Surgite eam⁹ hic Discipuli autem eius contristati sunt val Discipuli autem eius contristati sunt val de dicentes. Si omnino voluntatem ba de dicentes. Si omnino voluntatem ba bebas migrādi hinc: vt quid tanto labore bebas migrādi hinc: vt quid tanto labore sustinuimus edificantes longo tēpore cel sustinuimus edificantes longo tēpore cel lam: Incipient autem homines scandali lam: Incipient autem homines scandali zari in nobis et dicere. Ecce iterū migrāt zari in nobis et dicere. Ecce iterū migrāt nusq̄ sedentes. Ille autē cuz eos vidisset nusq̄ sedentes. Ille autē cuz eos vidisset pusillanimes effectos: dixit eis. Et si scan pusillanimes effectos: dixit eis. Et si scan dalizantur aliqui: sed iterum sunt alii qui dalizantur aliqui: sed iterum sunt alii qui edificentur: et vitam. Beati sunt illi qui edificentur: et vitam. Beati sunt illi qui propter deum migrauerunt et sua omnia propter deum migrauerunt et sua omnia contempserunt. Ueruntamen dico vobis contempserunt. Ueruntamen dico vobis qui vult venire mecum veniat: quia ego qui vult venire mecum veniat: quia ego interim vado. Illi autem prostrauerunt interim vado. Illi autem prostrauerunt se in terram: rogantes vt concederet eis se in terram: rogantes vt concederet eis secum abire. Dixit abbas cuagrius fuisse secum abire. Dixit abbas cuagrius fuisse quendam fratrem qui nihil habuit de sub quendam fratrem qui nihil habuit de sub stantia sua nisi tantum euangelium. et ip stantia sua nisi tantum euangelium. et ip sum vendidit in pauperum nutrimentum sum vendidit in pauperum nutrimentum dicens quoddam verbum: quod memorie dicens quoddam verbum: quod memorie dignum est commendari. Ipsum verbum dignum est commendari. Ipsum verbum inquit vendidi quod iubet: vende omnia inquit vendidi quod iubet: vende omnia que habes: et da pauperibus. Abbas theodo que habes: et da pauperibus. Abbas theodo rus cognomento fumo: habebat tres codi rus cognomento fumo: habebat tres codi ces bonos. q cū venisset ad abbatē macha ces bonos. q cū venisset ad abbatē macha rium dixit ei. Quia habeo tres codices: q p rium dixit ei. Quia habeo tres codices: q p ficio ex lectione eorū: sed q patres petunt ficio ex lectione eorū: sed q patres petunt eos ad legendū. vt q ipsi proficiant. Dic er eos ad legendū. vt q ipsi proficiant. Dic er go mihi quid debeo facere? Et respondit go mihi quid debeo facere? Et respondit senex dicens. Boni sunt quidē actus: sed senex dicens. Boni sunt quidē actus: sed melius est omnibus nihil possidere. Qō cū melius est omnibus nihil possidere. Qō cū audisset: abiit q vendidit memoratos codi audisset: abiit q vendidit memoratos codi ces: et dedit indigentib⁹ preciū eorū. Nar ces: et dedit indigentib⁹ preciū eorū. Nar rauit quidā patrū de abbate Joanne per

fec quia ex multis virtutibus suis ad pur fec quia ex multis virtutibus suis ad pur gandā simplicitatē atque innocentiā vene gandā simplicitatē atque innocentiā vene rit. Dic aūt habitabat i arabia vicina egy rit. Dic aūt habitabat i arabia vicina egy pti: q mutuaunt aliquando a fratre quoda pti: q mutuaunt aliquando a fratre quoda solidū vnū q emit linū vt operaretur: q ve solidū vnū q emit linū vt operaretur: q ve nit alius frater rogans cū q dicens. Dona nit alius frater rogans cū q dicens. Dona mihi abba aliquantulū lini: vt faciaz mihi mihi abba aliquantulū lini: vt faciaz mihi vestimentū quo vtar. Et dedit ei cū gau vestimentū quo vtar. Et dedit ei cū gau dio. Similiter alter veniens rogauit cū vt dio. Similiter alter veniens rogauit cū vt daret ei aliquantulū lini. vt faceret sibi te daret ei aliquantulū lini. vt faceret sibi te gumentū: q dedit ei. Et multis alijs peten gumentū: q dedit ei. Et multis alijs peten tibus: dabat similiter cū gaudio. Postea tibus: dabat similiter cū gaudio. Postea vero venit dominus solidi quē mutuo ac vero venit dominus solidi quē mutuo ac ceperat: volens accipere quod mutuaue ceperat: volens accipere quod mutuaue rat. Et dixit ei senex. Ego affero tibi eum. rat. Et dixit ei senex. Ego affero tibi eum. Et cū non haberet vnde redderet: abijt ad Et cū non haberet vnde redderet: abijt ad abbatē Jacobū dispensatorē: vt rogaret abbatē Jacobū dispensatorē: vt rogaret eū vt daret ei solidū. Et dū iret inuenit in eū vt daret ei solidū. Et dū iret inuenit in terra iacentē solidū q non tetigit eū: q fecit terra iacentē solidū q non tetigit eū: q fecit oratione q reuersus est in cellā suā. Et ve oratione q reuersus est in cellā suā. Et ve nit iterū frater ille: q cepit ei molestus esse nit iterū frater ille: q cepit ei molestus esse pro solido. Et dixit ei. Ego reddā tibi. Et pro solido. Et dixit ei. Ego reddā tibi. Et abiit iterū senex: q inuenit solidū in terra abiit iterū senex: q inuenit solidū in terra ubi erat prius: q rursus facta oratione re ubi erat prius: q rursus facta oratione re uersus est i cellā suā. Et ecce frater iterū ce uersus est i cellā suā. Et ecce frater iterū ce pit molestus esse ei. Et dixit senex. Adhuc pit molestus esse ei. Et dixit senex. Adhuc semel expecta me: q affero tibi solidū tuus. semel expecta me: q affero tibi solidū tuus. q surgēs venit ad illū locū: q inuenit ipsuz q surgēs venit ad illū locū: q inuenit ipsuz solidū ibi. Et facta oratione tulit eū: q ve solidū ibi. Et facta oratione tulit eū: q ve nit ad abbatē Jacobū q dixit ei. Abba cū nit ad abbatē Jacobū q dixit ei. Abba cū venirē ad te: inueni hunc solidū in via. cuz venirē ad te: inueni hunc solidū in via. cuz de ergo caritatē q predica illū: ne quis per de ergo caritatē q predica illū: ne quis per didisset eū. Et predicauit abbas: q nemo ē didisset eū. Et predicauit abbas: q nemo ē inuētus qui perdidisset solidū illū: Tūc er inuētus qui perdidisset solidū illū: Tūc er go dicit senex abbati iacobo. Si ergo cuz go dicit senex abbati iacobo. Si ergo cuz nemo perdidit: da eū illi fratri: quia ipsi de nemo perdidit: da eū illi fratri: quia ipsi de beo solidum. Et cum venirem ad te vt tu beo solidum. Et cum venirem ad te vt tu mihi solidum prestares. q redderem debi mihi solidum prestares. q redderem debi tum inueni cum in via. Et miratus est ab tum inueni cum in via. Et miratus est ab bas Jacobus quomodo cōpulsus p̄o de bas Jacobus quomodo cōpulsus p̄o de bito inuenisset: q non statim tulisset cuz. Et bito inuenisset: q non statim tulisset cuz. Et reddidit solidum illi fratri: Et hoc mirabi reddidit solidum illi fratri: Et hoc mirabi le erat de ipso. quia si veniebat quis ma le erat de ipso. quia si veniebat quis ma tuuz petere aliquid ab eo. non per seipsuz tuuz petere aliquid ab eo. non per seipsuz dabat: sed dicebat fratri mutuū postulan dabat: sed dicebat fratri mutuū postulan ti. vade tolle tibi ipse quod opus habes Et ti. vade tolle tibi ipse quod opus habes Et quando referebat ei. quod mutuum acce quando referebat ei. quod mutuum acce

rat: dicebat ei. Repone illud iterum rat: dicebat ei. Repone illud iterum in locū vnde tulisti. Si aūt nihil referebat in locū vnde tulisti. Si aūt nihil referebat ille qui mutuū acceperat: senex nihil dice ille qui mutuū acceperat: senex nihil dice bat ei. Narrauerunt quidā patres quia bat ei. Narrauerunt quidā patres quia venerat aliquādo frater aliquis i diuersū venerat aliquādo frater aliquis i diuersū cellarū corā abbate Isaac vestitus modi cellarū corā abbate Isaac vestitus modi co cuculle: q dixit ei abbas Isaac. Vbi mo co cuculle: q dixit ei abbas Isaac. Vbi mo nachorū est habitatio: tu aūt secularis es q nachorū est habitatio: tu aūt secularis es q nō poteris hic esse. Dicebat aūt fratribus nō poteris hic esse. Dicebat aūt fratribus abbas Isaac. Patres nostri q abbas pāpho abbas Isaac. Patres nostri q abbas pāpho nutius q de multis partibus veniebantur nutius q de multis partibus veniebantur refarcitis vestibus: nūc aūt preciosis vesti refarcitis vestibus: nūc aūt preciosis vesti b⁹ vtimini? Discedite hinc deserentes enim b⁹ vtimini? Discedite hinc deserentes enim locū hunc. Quidā aūt p̄fecturi erant ad locū hunc. Quidā aūt p̄fecturi erant ad me: isem: dicebat eis. Jā vobis nulla mōda me: isem: dicebat eis. Jā vobis nulla mōda ta dabo: quoniā nō obseruatis. Dixit ab ta dabo: quoniā nō obseruatis. Dixit ab bas Lasian⁹. Quia sinceritas aliquis no bas Lasian⁹. Quia sinceritas aliquis no mine: cū renunciasset seculo: q facultates mine: cū renunciasset seculo: q facultates suas pauperibus diuidēs: aliqua sibi reti suas pauperibus diuidēs: aliqua sibi reti nuisset ad p̄priū vsum: nolēs perfecte ex nuisset ad p̄priū vsum: nolēs perfecte ex omnibus renūciātiū humilitatez: q cōmu omnibus renūciātiū humilitatez: q cōmu nis monasterioz vite suscipere regulaz: ad nis monasterioz vite suscipere regulaz: ad quē sancte memorie pater basilius hoc di quē sancte memorie pater basilius hoc di xit. Et senator esse desistit: q monachum te xit. Et senator esse desistit: q monachum te nō fecisti. Dixit quidā frater abbati pi nō fecisti. Dixit quidā frater abbati pi stāmodi. Quid faciā: quia vnus mihi est yē stāmodi. Quid faciā: quia vnus mihi est yē dere: quod manib⁹ meis laboro? Et respō dere: quod manib⁹ meis laboro? Et respō dens senex dixit. Quia abbas syson q ce dens senex dixit. Quia abbas syson q ce teri vend: hāc opus manuū suaz. Docui teri vend: hāc opus manuū suaz. Docui nō ledit: sed quādo nō vēdit: semel vic pre nō ledit: sed quādo nō vēdit: semel vic pre cū speriēs quaz tradit: et si vix relaxare cū speriēs quaz tradit: et si vix relaxare modicū pēli i te est sic enim requiē inuenes. modicū pēli i te est sic enim requiē inuenes. Iterū dixit ei frater. Si habeo qō sufficiat necessitatibus meis alunde: videtur mi bi vt non cogitem de labore manuū? Re bi vt non cogitem de labore manuū? Re sponden⁹ senex dixit. Quantuz vis habe sponden⁹ senex dixit. Quantuz vis habe as. tamē non negligas operari. q quantū as. tamē non negligas operari. q quantū potes: fac tñ nō conturberis animo. Fra potes: fac tñ nō conturberis animo. Fra ter interrogauit abbatem sarapionem di ter interrogauit abbatem sarapionem di cens. Dic mihi vnū verbum. dixit ei senex cens. Dic mihi vnū verbum. dixit ei senex Quid mihi habeo dicere? Tu tulisti ea q Quid mihi habeo dicere? Tu tulisti ea q erant viduaz q orphanoz: q posuisti in se erant viduaz q orphanoz: q posuisti in se nestra: viderat enī eam codicibus plenam nestra: viderat enī eam codicibus plenam Interrogata ē: beate memorie sincletice Interrogata ē: beate memorie sincletice si perfectum bonum esset nihil habere. At si perfectum bonum esset nihil habere. At illa dixit: q valde bonum est hoc q possunt illa dixit: q valde bonum est hoc q possunt eteni hi qui tolerare possunt: tribulationē eteni hi qui tolerare possunt: tribulationē

gdē carnis habent: sed animę requiē posi gdē carnis habent: sed animę requiē posi dent: quoniam sicut fortia vestimenta dū dent: quoniam sicut fortia vestimenta dū calcantur q pedibus sepius reuersantur. calcantur q pedibus sepius reuersantur. lauantur atq; candidantur: ita fortis anima lauantur atq; candidantur: ita fortis anima per voluntariam paupertatē amplius cō per voluntariam paupertatē amplius cō firmatur. Dixit abbas hyperici⁹. Thesau firmatur. Dixit abbas hyperici⁹. Thesau rus monachi ē voluntaria paupras. Thesau rus monachi ē voluntaria paupras. Thesau riza ergo tibi frater in celo. quia adre riza ergo tibi frater in celo. quia adre quiescendū tibi sine fine sunt secula. Erat quiescendū tibi sine fine sunt secula. Erat quidam sanctoz phylagrius nomine. Hic quidam sanctoz phylagrius nomine. Hic habitabat i hierosolymis. q laborabat ope habitabat i hierosolymis. q laborabat ope rando: vt panē tantū non egeret. Et dum rando: vt panē tantū non egeret. Et dum staret in platea. volens vendere quod ma staret in platea. volens vendere quod ma nibus suis fuerat operatus. contigit vt ca nibus suis fuerat operatus. contigit vt ca deret cuidam saccellus cum solidis mille. deret cuidam saccellus cum solidis mille. q inueniens cum senex sisteret in eodem lo q inueniens cum senex sisteret in eodem lo co dicens. Necesse est modo cum qui per co dicens. Necesse est modo cum qui per didit hūc venire. Et ecce veniebat q perdi didit hūc venire. Et ecce veniebat q perdi derat plozās: et tulit eū sportū q reddidit illi derat plozās: et tulit eū sportū q reddidit illi saccellū suū. Quez ille rogabat vt acciper saccellū suū. Quez ille rogabat vt acciper aliquā partē ex eo. sed senex nullatenus ac aliquā partē ex eo. sed senex nullatenus ac quieuit. Tunc ille cepit clamare q dicere. quieuit. Tunc ille cepit clamare q dicere. Uenite q videte hominē dei q quod fecit. Uenite q videte hominē dei q quod fecit. Senex aūt occulte fugiēs: exiuit ō ciuita Senex aūt occulte fugiēs: exiuit ō ciuita te ne agnosceretur de eo qō fecerat: q bo te ne agnosceretur de eo qō fecerat: q bo nozarēt eū. Interrogat⁹ est senex qdā a fra nozarēt eū. Interrogat⁹ est senex qdā a fra tre. quid faceret vt salu⁹ esset. Ille aūt ex tre. quid faceret vt salu⁹ esset. Ille aūt ex polians se vestimento suo cinxit lūbos suos polians se vestimento suo cinxit lūbos suos atq; extendens manus suas dixit. Sic ō atq; extendens manus suas dixit. Sic ō bet nudus esse mōachus ab omni materia bet nudus esse mōachus ab omni materia seculari: q crucifigere se aduersus tēptatio seculari: q crucifigere se aduersus tēptatio nē atque certamina mundi. Quidā frater nē atque certamina mundi. Quidā frater rogauit senem quendam. vt acciperet pe rogauit senem quendam. vt acciperet pe cuniaz sitio necessitatibus profuturas. Il cuniaz sitio necessitatibus profuturas. Il le autem nolebat. vtpote: qui opere manu le autem nolebat. vtpote: qui opere manu um suarum esset sibi sufficiens. Sed dum um suarum esset sibi sufficiens. Sed dum ille perstiteret oblectando. vt saltem p̄o i ille perstiteret oblectando. vt saltem p̄o i digentium necessitate susciperet: respon digentium necessitate susciperet: respon dit senex q dixit. Duplex mihi opprobrium dit senex q dixit. Duplex mihi opprobrium est: quia q cum non indigeam: accipio q ali est: quia q cum non indigeam: accipio q ali ena tribuens vanam gloriam colligo. Ue ena tribuens vanam gloriam colligo. Ue nerunt aliquando quidā grecoū vt vare nerunt aliquando quidā grecoū vt vare ent elemosynā in ciuitate ostracē: q assūpserūt elemosynā in ciuitate ostracē: q assūpserūt sibi iconomos ecclesie vt ostenderent eis sibi iconomos ecclesie vt ostenderent eis Illi aūt vare q necessitatē maioz̄ haberēt. Illi aūt vare q necessitatē maioz̄ haberēt. Illi aūt vare rūt eos ad quēdā leprosū q ōderūt ei. Ille rūt eos ad quēdā leprosū q ōderūt ei. Ille aūt nolebat accipere dicēs. Ecce modicus aūt nolebat accipere dicēs. Ecce modicus

pdmas habeo quas opor. t facio pictas t ex eis mihi uo panē. Fecit uxor eius eos ad cellū pris: utq; erat cū filiis suis. Et cū pularent ad cibū: cucurrit filia ei⁹ ad cibū nuda. Water aut̄ eius aberat ad quoddam opus erat enim cōdiscipu. Et uidant filie eius uestimētū t nūmos Illa aut̄ nolebat accipere. dicēs ueniſſe matrē suā t dixisse sibi. cōfide: quia uolu it dē. t inueni opus quod faciā bodie. ut de summa⁹ victū nostrū: Et cū uenisset mater eius rogabant eam ut acciperet. t noluit dicēs Ego habeo curatorē meum deum t uos cū uultis tollere a me bodie Illi aut̄ cognoscētes fidē ei⁹ glorificauerunt dm. Uenit quidā uir magn⁹ ignotus. portās aurum in scitbi: t rogabat presbyterū ut aut illud erogaret fratribus. Dixit aut̄ presbiter. Nō opus habēt fratres. Et cū nimis uehemēs esset. t non acquiesceret: posuit sportā cū solidis in ingressu ecclesie. Et dixit presbiter: qui op⁹ habet: tollat illud sibi. t ascendit: quidā enī nec aspexerūt. Et dixit ei senex. suscepit dns oblationē tuā: uade t da illud pauperibus. Et valde edificatus discessit Obtulit quidā frater seni pecuniā dicens ei. Habe hanc pecuniā ad expensas tuas quia senuisti t infirmus es. Erat enī leprosus. hic aut̄ respondens dixit. Tu post sexaginta ānos uenisti auferre a me nutritorē meū? Ecce tantū tēpus habens i ifirmitate mea: nihil indigui deo tribuente t pascente me. Et non acquieuit accipere.

Narrauerunt senes de quodā oxulano qt laborauit: t omnē laborē suū expēderet in elemosinā: t tantū sibi retineret: quantus ad victus ei⁹ sufficeret. Postea uero satanas misit in cor eius dicens. Collige tibi aliquantulū pecuniā: ne cū senueris aut egrotaueris opus habeas ad expēsas. Et collegit t iplenit lagenā de nummis. Cōtigit aut̄ eū infirmari t putrescere pedē eius: t expendit quod collectū fuerat in medicos: t nihil ei prodesse potuit. Postea uero uenit quidam de expertis medicis: t dixit ei. Nisi inciderio pedē tuum: putrefiet. Et constituerunt ut incideret ei pedem. Nā aut̄ nocte rediens in semetipsum: t penitentiā agens de his que gessit: ingemuit t flenit dicens. Memor esto dne operū meorū prior: que faciebā cū labore in orto meo: et quo pauperibus ministrabā. Et cū hoc dixisset: statim angelus dñi: t dixit ei. Ubi sunt nūmi quos collegisti? Et ubi est spes tua de qua tractasti? Tunc intelligens dixit. Peccaui dne ignosce mihi: t ammodo ulterius hoc non faciā. Tunc angelus dñi tetigit pedem eius: t sanatus est: statimq; exurgens abiit in agrum operari. Uenit ergo medicus secūdū tēpus constitutū cū ferramentis: ut secaret pedē eius: t dicit ei. Exiit mane operari in agrum. Tunc admirans medicus: perrexit in agrū ubi operabatur frater ille. t uidens eum fodientem terram glorificabat dēum: qui reddiderat ei talem sanitatem. Frater interrogauit senem quendam dicens. Uis tenean mihi duos solidos propter infirmitatē corporis? Uidens autem senex cogitationem eius: quia uellet tenere. dicit ei. Etiam. Et uadens frater in cellam suam: contristebatur in cogitationib⁹ suis dicēs. Putas uerū mihi dixit senex an nō? Et surgēs iterū uenit ad senē. agēs penitētiā t rogāns eū dicēs. ppter dēum die mihi ueritatē. quia affligor cogitationibus meis: propter duos solidos. Et dixit ei senex. Quia uidi te uoluntatem habere retinendi eos: dixi tibi ut teneres: ueruntamen non est bonum tenere plus q̄ opus est corpori. Si ergo duos solidos retinueris: in ipsis inueniet̄ spes tua. t si contigerit ut pereant. deus iam non cogitat de nobis. Cogitationē ergo nostram iactemus in dño: quoniam ipsi cura est de nobis. Explicit liber de eo q̄ monachus nihil debeat possidere.

Incipit liber de patientia siue sortitudine.

Unctus abbas anto

nius. cum sederet aliquando in deserto: animus eius tedium t confusionem cogitationum incurrit: t dicebat ad dominum. Domine uolo saluus fieri: sed non

permittunt me cogitationes mee. Quid facio in hac tribulatione. aut quomō saluer⁹? Et modice assurgēs: cepit foras exire: t uidit quendā tanq̄ sedētē atq; operātē. deinde surgentē ab operib⁹ t orātem: t iterū surgentē t plectā de palmis facientē: inde rursus ad orationē surgētē Erat aut̄ angelus dñi missus ad correptionē t cautellā uandaz antonio: t audiuit uocē angeli dicentis. Sic fac t saluus eris. Ille ut hoc audito: magnū suspirauit gaudiū atq; fiducia: ut ita faciēs: salutē quā querebat inuenit. Frater interrogauit abbatem agathonē dicens. Mandatum mihi uenit. t ē mihi pugna grauis in loco i quo est ipsum mandatū. Uolo ergo ppter ipm mandatū pergere illuc: t pauesco bellum Dixit abbas ämonas. Quia quatuordecim annos fecerat in scithi. deprecans deum die ac nocte: ut daret ei uirtutē superādi iram. Dixit abbas bisarion. Quia quadraginta noctes manserit inter spinas stās t nō dormierit. Frater qdā sedens singularis turbabat: t pergēs ad abbatē theodorum de firmo: dixit ei qt turbaret. Senex aut̄ dixit ei. Uade humilia mētē tuā t subde te t habita cū aliis: Abiit aūt i mōtē t mansit cū aliis: t reuersus postea ad senē dixit ei. Nec cū aliis hominib⁹ habitās: q; etē inuenio. Et dixit ei senex. Si solitarius nō gescis: neq; cū aliis. cur uoluisti te monachū facere? Nōne ut sustineas tribulationes? Dic aūt mihi. quot ānos habes in isto habitu. Et dixit ei. Octo. Et dixit ei senex. Crede mihi. ego habeo in isto habitu septuaginta ānos t nec una die potui requiē inuenire t in octo ānis uis requiem habere? Interrogauit aūt eū iterū frater qdā: dicēs. Si fiat subito sonitus ruine alicui⁹. fit ne timor ibi abba Et dixit ei senex Si celū terre adhereat: theodorus non formidat. Poposcerat enim precib⁹ a dño. ut auferret ab eo formido: propterea interrogauit eum frater: Dicebāt de abbate theodoro t beato lucio de nono alexandrie. quia fecerunt quinquaginta annos seducentes animos suos t dicentes. transacta hyeme ista: migrabimus hinc: t iterū quando fiebat estas dicebāt quia transacto estiuo: discedam⁹ hinc t sic faciebāt toto tempore conuersatiōis sue: semp remittentes locū patres. Dicebat abbas pastor de abbate Jobāne breui statura: quia rogauerat dēum. ut tolleret ab eo omnem passionem: t fieret secur⁹: t ueniēs uiderit cuidā uideo me quietū: t nullā habentē pugnā t dixit ei senex. Uade t roga dēum. ut iubeat in te moueri pugnā: quoniā pugnando proficit anima. Et cū rediisset pugna ulteriorē nō orauit ut auferret ab eo: sed dicebat. Domine da mihi tolerantiā sustinēdi has pugnas. Uenit abbas macharius⁹ maior ad abbatē antonium in montē. Et cum pulsasset ostium: exiuit ad eū t dixit ei. tu quis es? Et ille ait. Ego sum macharius. Et claudens ostiū intrauit. t dimisit eum foris. Et cū uidisset postea patientiā eius: aperuit ei: t congaudens ei dicebat. multum tempus est ex quo uidere te desiderabam: audiens de te. Et exhibens ei bospitalitatē: refecit eum. erat enī de multo labore fatigatus. Uespere aut̄ facto infudit sibi abbas antonius modicas palmas: t dixit ei abbas macharius. da mihi ut ego infundam quod operer. Ille aūt dixit. non habeo plus. t faciens fasciculū maiorem: infudit eum. t sedentes so t colloquentes de utilitate animar⁹: faciebant flectam: t ipsa flecta descendebat per fenestram in speluncam. t ingrediens mane sanctus antonius: uidit collectionem flectarū abbatis sancti macharii: t admiratus ē: t osculans manus ei⁹ dicebat. multa uirtus de istis manibus egreditur. Descendit aliquando ipse macharius⁹ de scithi ad locum q dicitur therenuthin: t ibi transiit dormire in monumentum. ubi erant antiquitus sepulta corpora paganorum t tra xit unum corpus sub caput suū tanq̄ plumatium de scirpo. demones autem uidētes fiduciam ciues: torquebant. t uolētes terrere eum: uocabant quandam mulierem dicentes. nonna ueni nobiscum ad balneum. t alter demon de sub ipo. tanq̄

et mortuus illic. respondit vicenus: pere
grinum quendam babeo super me: non
posium venire. Senex aut non expauit:
sed consolans nudebat corpus illud. vicēs
Surge et uade si potes. Quod cū audisset
demon exclamauerunt magna voce dicē
tes. Victi nos et fugierūt confusi. Dice
bat abbas matboie. Volo aliquod leue
opus et cōtinuo cogito q̄ graue et q̄sito fi
nitur. Narrauerunt de abbate mysteto: q̄
cū habitaret aliquādo cū suis discipu
lis suis. et simbus persas: exierūt duo filii
ingratoria sui cōluctudinē in venationes
et miserūt retia per longū. p miliaria qua
draginta. vt quodcūq; intra retia lucrire
tur: occiderent. Inuent⁹ est aūt senex cū
suis discipulis suis iuxta retia. et cū vi
disset eū pilolum et terribilē aspectu: ad
miratus est: et dixerūt ei. Homo es an spi
ritus aliquis? Dic nobis. et dixit eis. Ho
mo sū peccator: et exiui flere peccata mea
et adoro filiū dei viui. Illi aut dixerūt ei
non est alius de⁹ nisi sol ignis et aqua: ipos
adora et sacrifica eis. Et ille respondēs ait
Iste res creature sunt: et errastis. sed obse
cro vos. cōuertimini et agnoscite deū ve
rum q̄ ille creauit: et cetera omnia. Illi
autem deridentes dixerūt. Condemna
tum et crucifixū dicis esse verū deū? Et il
le respondit. Etiā ipm q̄ crucifixit pecca
tum: et qui occidit mortē hūc dico esse ve
rum deū. Illi aut tam ipi q̄ fratribus q
eū eo erant inferebant tormenta: et coge
bant eos sacrificare. Et duos quidē fra
tres post plurima tormenta: decapitaue
runt. senem aut diebus multis torquebāt
Postea vero statuerūt eū i quodā loco: et
ligabant in eū quasi in signū. vn⁹ a vo
cet alius a pectore. Et dixit eis senex.
Quenā facti estis ad consensum in vnū
vt effundatis sanguinē innocentē? erasti
na in momento hac hora que modo est. Si
ne filius remanebit mater vestra: et pria
bitur aspectu vestro: et ppriis sagittis san
guinē vestrū inuicem effundetis. Illi aut
subsannantes verba eius: exierūt i crasti
num: vt pcuarentur. Et cōtigit vt quade
ret de rebus eoꝝ vnus ceruꝰ: et ascende
runt equos: et currebant vt cōprehende
rēt ceruū. Qui cū iactassent sagittas post
ipm: inuicem se peremerūt: et mortui sunt
iuxta verbū quod pdixerat senex. Dixit
abbas pastor. quia signū monachi: in tem
ptationibus appareat. Dixit iterꝝ qui supra
quia ysidorus plbiter in scithi. allocutus
est aliquando plebem fratrū dicens. Fra
tres: numquid non ad laborandū venim⁹
in hunc locū? Et nūc video: quia nullus
hic labor est. Ego igit colligam plebem mea
vado vbi est labor: et ibi inuenīā requiem
Dixit sancta synclitice. Si in monasterio
est alius cōuersaris: non mutes locū: lede
ris enim omnino si facias hoc. Etenim si
galina vereliquerit ouа sua fota: sine pul
lis ea exire faciet: ita monachus vel vir
go frigefecit: et mortificat i fide: de loco ad
locū trāseundo. Dixit iterꝝ aliud quia dia
bolus cū per stimulos paupertatis nō mo
uerit: diuitias adhibet ad seducendum: et
dū per cōtumelias et opprobria nō preua
let: laudes et gloriam adhibet. Si autem
satietatem corporis immittit: et cum dele
ctationibus seducere non potest. per mo
lestias que contra votum eueniunt: ani
mam conatur euertere. Infirmitates
enim quasdam graues immittendo: ad
uersus eum qui temptandus est adhibet
et per eas pusillanimes faciens mona
chos: conturbat caritatem eorum: quam
habent ad deum. Sed quamuis concida
tur corpus et febribus validis inflamma
tur: insuper etiam si intolerabili siti affli
gatur: siquidem peccatores eos qui hec susti
nes: recordare futuri seculi penas: et eter
num ignem: et indicibilia tormenta et ita nō
deficies ad ea que in presenti contingunt:
insuper et gaude quia visitauit te deus: et
ideo famosissimum illud dictum in lingua
habeto: castigans castigauit me dñs
nus: et morti non tradidit me. Si ferrum
eo: per adhibitum tibi ignem amittis
eruginem. Q̄ si iustus es. et hec pateris:
de magno ad maiora promoueris. Au
rum es: sed per ignem probatur eris.

datus est tibi angelus satbane stimulus
carnis tue: exulta videns cui similis factus
es. Pauli enim apostolicissimi dictum ac
cipere meruisti: Si febribus et rigore frigo
ris castigaris: memor esto q̄ scriptura di
cit. Trāsiuimus per ignē et aquā: et eduxisti
est q̄ sequit: vt introducamur i refrigeriū.
Obtinuisti primū: expecta secundū: agens
que virtutum sunt. clama verba proybete
dicētis: Paup et sope et dolēs ego sū. Per
fectus enim es: per huiusmodi tribulatio
nē trinitatis. Ait enim. In tribulatōe dila
tasti me. In his ergo maxime exercitiis
animas nostras pbemus: ante oculos eni
babemus aduersariū nostrū. Dixit iterꝝ: si
infirmitas molesta nobis fuerit: nō cōtriste
mur: tangit qui pro infirmitate ac vulnere
corporis nō possimus stare ad orandū aut
ad psallendū. Nec enim nobis omnia p de
struendis corporeis desideriis necessaria
sunt: quoniam ieiunia et labores propter
turpes delectationes nobis statuta sunt:
Si ergo egritudo ista retundit superflua:
de his obseruandis oratio est. Sicut enim
magno et forti medicamine egritudo: ita
egritudine corporis vitia reciduntur. Hec
est magna virtus: quādo in infirmitatibus
tolerātia fuerit: et per gratiarū actionē mit
titur ad deū. Si amittamus oculos: nō se
ramus grauiter. extollētie enim instrumētū
amisimus: sed interioribus oculis gloriam
dñi speculemur. Surdi si fuerimus: nō cu
remus: q̄ auditū vanū amisimus. Man⁹
nostre ex aliqua passione debilitate sunt:
sed interiores paratas habemus. Aduer
sus tēptatōes inimici: infirmitas totū cor⁹
nostrū tenet: sed interiori homini nostro sa
nitas crescit. Dixit iterū q̄ supra. Qui in se
culo isto aliqua crimina cōmiserūt etiā no
lēres mittit i carcerē: et nos p peccatis no
stris redigamus nosmetipsos i custodiam:
vt voluntaria mētis nostre vindicta: futuras
a nobis penas amnoueat. Si ieiunas: nō
tibi ueniat occasionē dicēdi: q̄ exacerba
mus egritudinē incurristi: cui⁹ q̄ non iciu
nāt: similes egritudines incurrūt. Inchoa
sti aliqd boni: nō reuocetis p impedimēta
inimici. cui⁹ ipe inimic⁹ patiētia tua destru
et. Etenim q̄ nauigare cepisti: primo pādē
tes vela: ppere vētū iacentē. postea aūt si
strari⁹ eis vēt⁹ occurrerit: nō mox i cur
su strarii vēti: aut eroneū: aut differunt
nauē: sed paululū sustinētes aut pugnātes
aduersus procellas: rectū cursus inuenīt
Ita ergo et nos strarii spūs icurrētes: tem
tē p velo erigam⁹: et sine pitulo scti sinus
nauigū explicabim⁹. Dicebāt de bē me
morie virgine sara: q̄ supra alneū fluui
nis seraglia annos habitauerit: et nūq̄ ibi
nata sit: vt fluuiū ipm aspiceret. Dixit ab
bas iperici⁹. hymni spiritales sint i ore tuo
et meditatio assidua sabbatum pōdus tēpta
tionū supueniēntū tibi. Dui⁹ enī rei exē
plū manifestū est. Nā sarcina alicui⁹ one
ris: viator pgrauatus: sīdo et respirando
oneris et vie paulatis labore liminuit. Dixit
iterꝝ q̄ supra: oportet aduersus tēptatōes
armari: q̄n modis oīb⁹ supueniūt: sic enim
supueniēntib⁹ pbari appebim⁹. Dixit q̄das
senex. Si venerit homini tēptatio: vndiq;
ei multiplicētur tēptatōes: vt pusillanimis
fiat: et murmuret. Et narrauit senex ita:
Frater q̄dā erat i cella: et venit sup eū tēp
tatio: et liga eū videbat nec eū salutare vo
lebat: neq; i cellā recipe. Et si op⁹ habebat
panē ei nemo mutuauit: et si de messe ve
niebat: nemo eū: sicut erat consuetudo: vt
reficeret inuitabat. Venit aūt senex i mes
se per causa: et nec panes habuit in cella
sua: et i omnib⁹ his gratias agebat deo: vi
dens aūt deus patiētiā eius: abstulit bellū
tēptationis ab eo. Et ecce quidam statim
ostiū eius pulsauit: trahens camelū one
stum pane ab egypto. Quod cum vidisset
frater ille: cepit flere vicenus. Domine non
sum dignus vel modice tribulari. Et cum
transisset tribulatio eius: tenebant eū fra
tres i cellis suis: et in ecclesia et repausabāt
cum. Dicebat senex propterea nō promo
uemur: quia nescimus mensuras nostras
Neq; patientiam habemus i opere quod
cepimus: sed sine aliquo labore: virtu

tes volum⁹ possidere. Quidā frater inter rogauit senes dicens. Quid facio quia cogitatio mea non dimittit me, vel vna hora sedere i cella mea? & dixit ei senex. Fili recurrere & fide in cella tua: & labora manibus tuis: & ora deū incessanter. & iacta cogitatū tuū in dominū & ne quid te seducat exire inde. Et discebat. Quia erat quidam adolescens secularis habens patrē: & volebat fieri monachus. & dum multū supplicaret patri suo. vt dimitteret eū cōuersari nō ei acquiescebat. Postmodū aūt rogat⁹ a fidelib⁹ amicis: pater vix acquieuit. Et egressus frater ille adolescēs: introiuit monasteriū. Et factus monachus cepit omne opus monasterij perfectē agere: & ieiunare quotidie. Cepit etiaz & biduanas abstinere: similiter autez & semel in hebdomada reficere. Videbat autez abbas ei⁹ & mirabatur: & benedicebat dominū in abstinentia & labore ipsius. Contigit ergo post aliquod tempus. & cepit frater ille supplicare abbati suo dicens. Rogo te abba vt dimittas me: & vadaz in heremū. Dixit ei abbas. Fili noli hoc cogitare: quia non poteris sufferre talez laborez: & ignoras temptationes diaboli: & versutias eius. & si cōtigerit tibi tēptatio non inuenis ibi qui te consoletur a perturbatione inimici: que tibi illata fuerit. Ille aūt cepit āplius instare & rogare: vt eū permitteret abire. Videns autem abbas eius quia eū retinere non posset: facta oratione dimisit eū. Postmodū aūt dixit abbati suo. Rogo te abbas. vt concedas qui ostendat mihi viā & iter quomodo pergere debeaz. Et ordinauit cū eo duos monachos monasterij: & abierunt cum eo. Ambulantibus aūt eis per heremuz vna die & altera: defecerunt pre estu & pticientes se in terraz iacebant. & soporati modico sōno: dormierunt. Et ecce aquila veniit percutiens eos alis suis: precessit procul & sedit in terra. Et euigilantes viderunt aquilaz & dixerūt ei. Ecce angelus tuus: surge sequere eū. Et surgens & valedicens fratribus. sequebatur aquilaz: & venit vsque dū staret. Que mox surgens: volauit vsq; ad vnū stadiū: & iterum resedit. Similiter frater sequebatur eaz & iterū volauit: & sedit non longe. Et factū est hoc per horas tres & postmodū aūt oū sequeretur eaz diuertit se aquila in vexteraz partez sequentis sce & non cōparuit. Frater ergo ille nibilominus sequebatur. & respiciens vidit tres arbores palmarū & fontez aque & speluncaz modicaz: & dixit. Ecce locus quez mihi preparauit dominus. Et ingressus speluncaz cepit in ea sedere: sumens cibū dactiloruz & de fonte aque bibens: & stetit ibidē sex annos: neminez hominez videns. Et ecce vna die venit ad eum diabolus in similitudine abbatis cuiuslaz senioris: habens vultum terribilez. Videns autez eum frater ille: timuit: & procidens in oratione surrexit. Et dixit ei diabolus. Oremus iterū frater. Et surgentibus eis: dixit diabolus. Quantuz tēporis habes hic? Et frater respondit. Habeo annos sex. Dixit ei demon. Ecce vicimuz meuz nesciebaz: & non potui cognoscere nisi āte vicesquattuor. q̄ hic habitarez & cogitaui mecū dicens. Vadaz ad homines dei istū. & conferaz cū eo qō possit saluti esse anime mee. Et hoc dico frater qz nibil proficimus sedentes in cellis nostris: quia corpus & sanguinez christi non percipimus & timeo ne efficiamur externi ab eo si nos ab hoc misterio elongauerimus. Bz dico tibi frater. Ecce hinc per tria miliaria sūt monasteria habētia presbyteros. cam⁹ illuc omni dominico die: aut p⁹ duas hebdomadas. & accipiamus corp⁹ & sanguinez christi & reuertamur ad cellas nras. Placuit aūt fratri illi suasio diabolica. & veniēte dominico die: ecce diabolus venit & dicit ei. Veni eamus: quia hora est. Et exeūtes perrexerūt ad predictū mōasteriū in quo presbyter erat. & ingressi ecclesiā: misSunt se in orationē. exurgēs aūt ab oratione frater ille: respiciēs nō inuenit eū quē adduxerat secū: & dixit. Ubi putas prexit. an ad cmunē necessitatē ābulauit? Et eū diu sustineret & nō inueniret: exiēs foras egrebat eū. Et cūm repperisset: dixit ad fratrem loci illi⁹ iterrogās eos. Ubi ē abbas ille se

nex: q̄ meū ecclesiam ingressus est? Et dicunt ei. Nos neminē aliū vidimus nisi te tm. tunc cognouit frater ille. qa demon fuisset: & dixit. Videte eū qua argutia diabolus me eiecit de cella mea. Sed tamen nō multū inde anxior: qa ad bonum opus veni. Percipiā ergo corpus & sanguinem xp̄i: & sic reuertar ad cellā meā. Et post fracras missas in ecclesia. volenti reuerti fratre illo ad cellā suā: tenuit eū abbas monasterii ipius: dicens. Nisi referas nobiscuz non te dimittemus reuerti. Et cū percepisset cibū: & reuertere ad cellā suaz. ecce iterum diabolus venit in similitudine cuiusdam iuuenis secularis: & cepit eū respicere a summo capitis vsq; ad pedes: & dicere. Ipse ē iste an nō est hic? Et cepit eū considerare. Et dixit ei sr. Quid me sic respicis? At ille ait. Puto nō me cognoscis. nā post tantū tēpus quō habes me cognoscere? Ego enī sum vicimus patris tui: filius illius. Quid aūt? Nōne est victus pater tuus sic. & mater tua tale nomē non habuit. & soror tua sic nō est victa. & tu sic nō vocaris. & mancipia illa & illa sic non sunt victa? Mater vero tua & soror ante tres annos mortue sunt. pater vero tuus modo defunctus est. & te fecit heredē dicens Cui habeo dimittere substantiā meā: nisi filio meo viro sancto: qui reliquit seculum & abiit post deū. Ipsi ergo dimittā oia bona mea. Modo vadāt aliqui qui eū reSirāt vt veniēs distrahat oēz substātiā meā: & eroget eaz pauperibus p aīa sua & mea. Et perrexerūt multi requirētes te: & minime inuenerūt Ego aūt veniēs ex occasione p causa quadā: huc cognoui te. Unde non facias moras: sed veni & vēde oia: & fac fm volūtatē patris tui. Respōdēs frater ille dixit. Nō necesse habeo reuerti ad seculū Et dixit ei diabolus. Si nō veneris: & perierit substātia illa: i cōspectu dei tu exides reddes rationē. Quid enim tibi mali dico vt venias & eroges ea pauperib⁹ & egenis quēadmodū bonus dispēsator: vt nō a meretricib⁹ & male viuētib⁹ extricet q̄ō pauperib⁹ dimissum est? Aut quid onerosum est. vt venias & facias elemosynā secūdm voluntatē patris tui: p aīa tua & sua: & reuertaris i cellā tuā? Quid mihi? Suadēs fratrē deposuit i seculū: & veniēs cū eo ad ciuitatē: reliquit eū. Voluit aūt frater ille i gredi domū patris sui tanq̄ā defunctus: & ecce ipse pater ei⁹ viu⁹ egrediebat: & videns eū: non cognouit: & ait ad eū. Quis es tu? Ille vero turbat⁹ nihil potuit respōdere. Et cepit eū iterato pater ei⁹ interrogare vt esset. Tūc p̄fusus dixit ei. Ego sum filius tuus. Et ait ei. Ut gd reuersus es? Erubescebat aūt ei dicere qō vere erat: & dixit. Caritas tua fecit me reuerti: q̄ desiderabā te videre. Et remisit ibi. Post aliquā tulū aūt tēporis: incurrit in fornicationē: & multis supplicijs afflict⁹ a patre suo. Videlicet ipse non egit penitētiā: sed remāsit i seculo. ideoq̄ dico fres: q̄ mōach⁹ nullū ōbet q̄libet mō suasus ab aliquo egredi ō cella sua. Uenerūt gdā in heremum ad quendam senem magnū: & dixerūt ei. quō cōtentus es hic abba. & sustines laborē hūc? Et dixit senex. Tot⁹ labor tp̄is mei quē hic sustineo nō ē ideone⁹ cōparari ad vnū diē tormēto⁹: q̄ peccatorib⁹ i futuro seculo p̄parāt. Dicebat senex. quia antiq nō cito migrabāt de loco ad locū: nisi forte pro trib⁹ reb⁹. id ē fuga. erat q̄ cōtristaret aduersus aliū. & satisfaciēs ei p oīa: nō potuisset eū placare. aut iter si ostenderet vt a plurib⁹ laudaret. aut si tēptatio nē fornicatiōis sic differt: Frater qdā dixit abbati arsenio. quid facio abba quia: affligit me cogitatio mea: dicēs. Nō potes ieiunare neq̄ laborare: vel infirmos visitare q̄: & hoc merces ē: Videns aūt senex diabolica semina ee: dixit ei. Uade māduca & bibe & dormi tātūmō ō cella nō exeas. q̄ p̄seuerātia celle: producit mōachū i ordinē suum. qui cū fecisset tres dies extendat⁹ ē. & iueniēs paucas palmas scidit eas: & itez i crastinū cepit plectā facere ex eis. qui cuz esuriret: dixit intra se: Ecce alie pauce sunt palmule: explico eas: & māduco. Et cū expēdisset eas: itez dixit. Lego paz & sic maduco. Et cum legisset: dixit. di co aliquan⁹ toes psalmos: & iam securus manduco. Et

tus paulari ꝓficiebat ꝺo cooperãte: donec
veniret ad ordinẽ suũ. t cũ accepisset fidu
cĩã aduersus cogitatões malas: vincebat
eas. Interrogatus senex quare frater se
dens i cella nõdũ pateretur: dixit. Quia
adhuc nõ vidi: neq; resurrectionẽ, neq;
accensa tormenta. Tũ si hec vidisset: cito
fl ita effet cella tua plena vermibus. et vt
q; ad collũ tuũ mergereris in ipm: fastidi
res vtiq; t non exciderias. Quendã se
nes rogabant fratres. vt geleret a graui
labore. Ille ait respondit eis. Credite mi
hi o filii qm Abrahã penitebat cũ vide
ret magna t preclara dona dei: cur nõ am
plius fuerit i laborib⁹ occertat⁹? Frater
interrogauit senẽ: dicẽs. Tribulatões mee
mutant: t tribuler. Et ille dixit ei. Tu se
de in cella tua: t cogitatões iterũ veniunt
Sicut eni fl alina ligata fit. t pullus eius
nõ stringat: licet currat huc atq; illuc: sem
per tamẽ ad matrẽ suã reuertit vbicũq; il
la fuerit: ita erunt cogitatões eius. q; pro
pter deũ tolerabiliter in cella sua resede
rit: quia cũ ad modicũ mutant: fz iterũ re
uertũt ad eũ. Senex quidã sedebat i bere
mo q; lõge habebat aquã a cella sua vltra
duodecim miliaria. Ubi dũ semel iret hau
rire aquã: fecit t dixit. Quid necesse ẽ vt
hunc laborẽ patiar? Uenio t habito circa
aquã hãc. Et cũ ꝺ dixisset: vidit quẽdã se
quẽtẽ semimerũtẽ vestigia sua. Interro
gauit aũt eũ senex dicẽs. Quis es tu? Et
ille dixit. Angelus dñi sum: t missus sũ nu
merare vestigia tua: t dare tibi mercedẽ
Quod cum audisset senex: forti animo fa
ctus est t promptior: t adhuc longius po
suit cellam suam ab aqua illa. Dicebãt pa
tres. Si tibi contigerit temptatio in loco
quo habitas: non deseras locum in tẽpore
tẽptatiõis: q; si deseueris: quocũq; pgreſ
sus fueris: te lucrieris quod fugiebas: fz patiẽ
ter sto donec tẽptatio transeat. ne discessio
tua alijs scandalũ fiat: ne forte alius q; cir
ca locũ ipm habitãt: tribulationem ſgerat
discessio tua. Frater qdã erat i congregatio
ne iquietus: t frequenter mouebat ad irã
Dixit g; ad semetipm. Uado g; t solus ali
cubi habito. t cũ nõ habuero cũ quo vi
vel audiuero ger⁹. t gesit a me passio ire
Egrediẽs g; manebat i speluca solus. una
ãt die ipleno sibi furiosa ãq; posuit illã in
terra: vngit ãt vt subito verteret. Ille ho
ipicuit sctõ: t itez versata ẽ. deiñ tertio
ipleto potuit eã t itez stata ẽ. Qui cmot⁹
furore: tenuit vasculũ illud. t fregit. In se
ãt reuersus cognouit. q; ab eodẽ demone
irracundie sit illusus: t dixit. Ecce solus sũ
t vicit me passio hec. Reuertar g; i congre
gatiõem: q; vbiq; labore t patiẽtia opus ẽ
t marie adiutorio dei. Frater interroga
uit senẽ vicẽs. Quid facio pater q; nihil
operor monachile: fz in negligentia quã
dam sum manducans t bibens t dormi
ens. insuper t i cogitationibus turpibus:
t multa perturbatione trãsiens ab opere
ad opus: t a cogitatõe in cogitationẽ? Di
xit autem ei senex. Tu sede in cella tua: t
fac quod potes sine perturbatione. ita est
enim parum illud quod modo facis: sicut
quando abbas antonius magna t pluria
in deserto faciebat. Credo cñi in deo: q;
quicũq; sedet in cella ꝓpter nomẽ eius t
custodit cõscientiã suã: inueniat t ipe i an
tonii loco. Interrogatus senex. quomodo
oporteat vigilanter monachũ non scanda
lizari. Qñ videt aliquos ad seculũ reuertẽ
tes: respondit. Intueri debet monachus
canes qui venant leporem. t sicut vn⁹ ex
eis videns leporem: insiliquit. ceteri autez
tantũmõ canẽ videntes currẽtẽ: aliquan
do cũ ipo currũt. postea vero laxãtes post
se reuertunt: solus ãt ille q; videt leporẽ se
quit donec ꝓphẽdat: nec ipedit⁹ ab itẽtio
ne cursus sui: p; illos q; post se reuertunt fz
neq; de ꝑcipitijs neq; de siluis neq; õve
prib⁹ curãs: fz t spinas aliquoties discurrẽs
gradit. t pungit. t nõ gesit donec ꝓphẽ
dat: ita t mõachus vel q; vsus nostruz ihm
xpm querit: cruci indesinenter intendit. t
que occurrant scandala: omnia preterit:
donec ad crucifixũ perueniat. Dixit senex
Sicut arbor nõ potest fructificare. si sepi
us trãsferat. sic nec mõach⁹ frequẽter mi
grãs õ loco ad locũ: põt fructificare. Fra

ter quidã suus sollicitaret a cogitationib⁹
suis vt exiret a mõasterio inducãs ei ꝺcipm
abbati. Abbas aũt dixit. Uade sede in cel
la tua t da parientibus cellę tuę in pignore
corp⁹ tuũ. vt non exeas inde: cogitationes
aũt tuã dimitte: dicens. Cogitet quid vult
tãtũ ne eiciãs de cella corp⁹ tuũ. Dixit se
nex. Cella monachi est caninꝰ ille babilo
nie: ubi tres pueri dei filiũ lucnerũt: sed t
colũna nubis ex qua dꝰ locut⁹ est moysi.
Frater quidã nouẽ ãnis mãsit ipugnatus
a cogitationib⁹ suis. vt exiret de cõgrega
tione fratrũ: t quotidie tollebat pelliculã
suã: in qua iacere solitus erat vt exiret. Et
quãdo fiebat vesperę: dicebat ad semetipm
Crastina die hinc discedã t mane dicebat
in cogitatione sua: ecce: quebo mihi hic sta
re t hodie ꝓpter dominũ. Qui cũ ipleſſet
nouez ãnos. de die in diez ita faciens: ab
stulit ab eo dominus omnez tẽptationem
eius. Frater quidã incidens in tẽptationẽ
tribulando perdidit regulã monachalez. t
cũ vellet itez obseruationi regulari dare
principia: a tribulatione ipedichatur. t di
cebat in semetipso. Quãdo habeo me itez
inuenire. sicut aliquãdo erã? Et deficiens
alio non ꝓualebat vel inchoare opus mo
nachi. Uenies aũt ad quendã senez narra
uit ei que agebant circa ipm. Senex autẽ
audiẽs ea de quibus affligebatur: adibu
it ei tale exẽplũ: dicens. Domo quidã ha
buit possessionẽ. t de negligentia ei⁹ i sen
tes redacta est: t repleta est tribulis t spi
nis. Usus est aũt ei postea vt excoleret eã
dixitq; filio suo. Uade t purga agrũ possi
sionis illius. Et venit filius ei⁹ vt purgaret
Qui cũ respexisset: vidit multitudinẽ tri
bulorũ t spinarũ i creuisse ei: t deficiẽs ani
mo dixit i semetipso. Quando habeo hec
omnia eradicare t purgare? Et ꝓiciẽs se
i terrã cepit dormire. Hoc aũt fecit multis
dieb⁹. Post hec venit pater ei⁹ volens vi
dere quod fecerat: t inenit eũ nihil opera
ntẽ. Et dixit ei. Quare vsq; modo nihil feci
sti? Et dixit iuuenis ille patri suo. Mox vt
venit hũ operari pater. cũ vidisset hãc mul
titudinẽ tribulorũ t spinarum: reuocabar
ab assumptiõe laboris: t ꝓ tribulatione
proiciebã me in terrã t dormiebã. Ille ti
pit pater suus. Fili ad mẽsurã lassitudinis
quã facis i terra occupas. per singulos di
es operare: t ita paulati ꝓficies op⁹ tuũ:
t tu pusillanimis nõ efficeris. Qõ cũ au
disset iuuenis: fecit sic. t i parui tẽporis pur
gata ẽ t exculta possessio. Et tu itaq; fra
ter paulati operare: t nõ ꝺficies: t ꝺ⁹ per
gratiã suã restituet te iterũ i ꝓsoꝺ ordinẽ
tuũ. Hoc audito frater ille abiit t cũ omni
patiẽtia sedens: faciebat sicut edoct⁹ fue
rat a sene: t sic iuuenis requiẽ promouebat
tur per dominũ christũ. Senex quidã erat
q; frequẽter egrotabat cõtigit aũt cũ vno
quoq; nõ egrotare. Qui grauiter affligebat
t plorabat dicens. Derelinquit me deus: t
non visitauit me. Dixit quidam senex quia
frater aliquãdo stimulabatur a cogitatiõi
bus suis per annos nouemdecim vt nocte ipo
desperaret de salute sua: t adiudicans se
metipsum dixit. Perdidi iam animam me
am: t iam quia peri: vadam ad seculũ. qui
cum abiret: facta est ei in via vox dicens
Temptationes quas nouem annis sustinu
isti: corone tue erant. reuertere ergo in lo
cum tuum: t sublenabo te a cogitationib⁹
malis. Unde agnoscitur. quia non est bo
num desperare se aliquẽ ꝓ bijs que i cogi
tatione eueniunt. De eternis cogitationes
magis coronã nobis prouidẽt: si bene eas
exegerimus. Senex quidã erat i thebaida
sedẽs i spelunca. t habuit quendã discipu
lũ ꝓbatũ. Consuetudo aũt erat vt senex
vesperę doceret discipulũ t cõmoneret eũ
que erant anime profutura. post ãmonitio
nez vero faciebant orationẽ. t dimittebat
eos dormire. Contigit autẽ laycos quosdã
scientes multã abstinentiã senis. venire ad
eum. t cũ consolatus eos fuisset: recesserũt
Post quorum discessum: sedit iterum senex
vesperę post missas secundum consuetudi
nem admonens ꝑ dictum fratrem. t instruens
eum. t cum loqueretur: grauatus est som
no. Frater autem sustinebat donec excita
retur senex. t faceret ei iuxta consuetudi
nem orationem. Cum ergo non euigilasset

illo fenc: diu haberet discipulus: cōpulit est cogitationi suæ molestus vt recederet & dormiret. Qui extorquens sibi restitit cogitationi & resedit. Intēp autem cōpellebat sompnus & nō abiit. Similiter factū est vsq; septies: restruit alio luto. Post hec ī media nocte trāfactacuigilauit senex: & venit ad assidentē sibi: & dixit ei. Usq; modo nō discessisti? Et ille ait. nōq; non dimittas me pater. Et dixit senex. Et quare me non excitasti? & ille respōdit. nō te presumpsi pullare: ne te cōturbarē. Burgēses aūt cepērūt facere matutinos: & post matutinorū finē: dimisit senex discipulū. Qui cū sederet solue: factus ē in excessu mētis: & ecce quidā ostendebat ei locū gloriosum a sedē in eo: & super sedē septē coronas. Interrogabat aūt illū q ei hec ostēdebat: dicens. Cuius sunt hec? Et ille dixit. Discipuli tui. & locū quidē & sedē p cōuersatione sua donauit ei deus: has aūt septem coronas nocte ista pmeruit. Hec audiens senex mirat ē: & tremefactus vocauit discipulū: & dixit ei. Dic mihi quid fecisti nocte hac? Et ille dixit. Ignosce mihi pater: quia nihil feci. Senex aūt existimans quia humiliādo se nō cōfiteret: dixit ei. Crede non quicēo nisi dixeris mihi qd fecisti: vel qd cogitasti nocte hac. Frater aūt nihil sibi cōscius quid egisset. nō intelligebat quid diceret: dicebat sen. Ignosce mihi pater: quia nihil feci nisi mō hoc. q cōpulsus sum motu cogitationū meaꝝ vt discederē & dormirē septies: sed gratia te dimisus fm cōsuetudinē nō fuerā: nō recessi. Audiēs hoc senex statim intellexit quia quotiēs cogitationi sue restitit: totiēs coronabat a deo. Et fratri quidē nihil horū dixit: causa vilitatis ciusdē: sed aliis narrauit hec spiritalibus patribus. vt discamus quia p paruas cogitationib⁹ deus nobis coronā tribuit. Bonū ergo est. vt extorqueat sibi quis homo ī omni re propter deum. Et enim sicut scriptū ē: regnū celorū vim patit: & violenti diripiūt illud. Egrotauit aliquādo senex qdā qui solitarius habitabat. & quia nō habebat qui ei seruiret urgebat. & quodcunque inuenisset in cella sua manducabat. Et cū p aliquot dies ita faceret: nemo veniebat ad visitationē ei⁹. Transactis vero triginta diebus & nullo veniente ad eū misit dominus angelum suum qui ministraret ei. Et cum sic ficret per septem dies: recordati sunt fratres & dixerunt. Eamus & videamus ne forte infirmetur ille senex. Cum ergo venissent & pulsassent: discessit angelus ab eo. Senex deintro clamauit. Discedite hinc fratres. Illi autem leuantes a cardine ostium inuenerunt: & interrogauerunt eum quare clamauerit. & ille dixit. quia triginta dies habui laborans in infirmitate & nemo visitauit me: & ecce iam septem dies sunt q dominus angelum suum misit vt ministraret mihi: qui cum venissetis. recessit a me. Et hec dicens dormiuit in pace. Fratres autem mirati sunt: & glorificauerunt deum. dicentes. quia non derelinquet dominus sperantes ī se. Dixit quidam senex si te occupauerit infirmitas corporis: noli pusillanimis fieri quia si te dominus deus vult corpore debilem fieri: quis es qui si moleste suscipias? Nonne ipe pro te cogitat de oibus? Nūqd sine ipo viuis? Patiēter q fer: & roga cū vt donet tibi que expediūt. H ē vt quod voluntas ipi⁹ ē: facias: & sede cū patiētia mīducās qō habes ī caritate. narrauit qdā patrū dicēs. ga cū essem ī oxirinco: venerūt ibi pauperes vespere sabbati. vt acciperēt agapē & dormiēnt⁹ eis: erat ibi quidā habens tantillum modo mattā cuius medietatē sibi subtermittebat: & medietate cooperiebat. Erat aūt ibi validum frigus Et cum esset advrinam: audiui eum murmurantem & gemētē pre frigore & consolabatur seipm dicēs. Bratias tibi ago dñe. quanti sunt mō ī custodia viuites. q etiā in ferro sedēt atq; pedes habēt ī ligno cōstrictos: q nec vrinā suā libere faciūt? ego autem velut imperator sum. extendēs pedes meos: & vbi volo ambulo. hec illo dicente: ego stabam audiens verba eius. Ingrediēs aūt narraui ea fratribus: & audientes multuꝝ

edificati sunt. Frater interrogauit senē vicena. Si fuero ī aliquo loco & nata mihi fuerit tribulatio: & nō habuero cui me cōmittam: & indicē illi passionē animi mei. quid faciā? Dicit ei senex. Crede in deo: q ipse mittet angelū & gratiā suā: & ipse tibi est cōsolatio. si ī caritate rogaueris eū. Et addidit dicēs. Audiui enim q ī scitbi tale aliqō factū est. Erat enī ibi quidā qui sustinebat tēptationes: & nō habēs fiduciaꝝ in aliquo cui cōsisteret: parabat a sero meloti suā vt discederet. Et ecce noctu apparuit ei gra deo ī specie virginis: & rogabat eū dicens. Nusq; vadas: sed sede hic mecū: nihil enim ex his male fit que audisti. Qui credēs verbis ei⁹. sedit: & statim sanatus ē cor ei⁹. Finit liber d patiētia siue fortitudine. Incipit liber q per ostētationē nihil fieri debeat.

Adiuit aliquando

abbas Antonius de quodā iuuene monacho: q signū quoddaꝝ huiusmodi fecerit ī via: cū vidisset quosdā senes iter agētes: & laborantes in ambulando: iussit onagrio vt veniret & portaret eos: donec venirēt ad se. Illi aūt senes indicantes hoc abbati Antonio: dixit abbas antoni⁹. Videtur mihi monachus iste similis esse naui onerate oibus bonis: de qua icertū est vtꝝ peruenire possit ad portū. Et post aliquāluz tēporis: subito cepit abbas antoni⁹ flere: & trahere sibi capillos & lugere. Qō cū vidissent discipuli ei⁹: dicūt ei. Quid ploras abba? Et respōdit senex Magna colūna ecclesie cecidit modo. Dicebat aūt de monacho illo iuuene. Et adiecit. Venite & ambulate ad eū: & videte quod factū est? Perrexerūt igitur discipuli eius: & inuenerūt monachū illū supra mattā sedētē & flētē peccatū qō fecerat. Uidēs aūt discipulus senis: dicit ei. Dicite seni vt obsecret deū: decē tātū dierꝝ dare mihi indutias: & spero me satisfactuꝝ sibi. Qui tamē infra quinq; dies mortuus est. Laudatus est q dā a monachis frater apud abbatē antoniū. Ille aūt cū venisset ad eū. tēptauit si portaret iniuriā. Et cū cognouisset: q non posset ferre: dicit ei. Sanus es vade. q a facie qdē ornata es: deretro vero a latronibus expoliata. dicebāt de abbate arsenio & de abbate theodoro de firme q supomnia humanā gloriā odio haberent. Abbas ergo arsenius: nō cito occurrebat alicui: abbas vero theodorus occurrebat q dez. sed velut gladius. Eulogius quidā nomine discipulus fuit Johānis archiepiscopi. qui eulogius p̄sbyter erat. & abstinēs atq; iciunās biduanas ieuādo. aliquādo etiā & vsq; ad hebdomadā trahebat iciuniū: panē tantummodo comedēs & sal: & per hoc laudabatur ab oibus. Qui venit ad abbatē Josephi loco qui vocat panes: credēs se aliquaꝝ puriorē ptinētiam inuenire apud eum. Et suscipiēs eū senex cuz gaudio quod habuit: fecit ei p̄o caritate parari. dixerūt aūt discipuli eulogii. Nō comedit p̄sbyter nisi panē & sal. Abbas Jaūt Joseph cautus mīducabat. Qui cū fecissent tres dies: nō audierūt eos aut psallētes aut orātes. Occulte enim erat op⁹ eoꝝ & exierūt nihil edificati. Deo aūt dispēsante: facta est caligo: & errātes in via reuersi sunt ad senē: & pulsāq; pullarēt ostiū: audierūt eos psallētes. Et cū aī ostiū expectassent diu: audita voce psallentiū postea pulsauerūr. Et suscepit eos itēp senex gaudēs. Hi aūt qui cū eulogio erāt: pter causa tulerūt furistulū: & dederūt ei vt biberet. Erat aūt permixta de mari & flumine: et nō potuit bibere. qui cum hec ī animo suo cogitaret: cepit rogare senē: vt disceret ī stitutū eius: dicens. Quid est hoc abba q a primo non psallebat is: sed nunc cepistis a postq; nos sumus egressi: & q aquā volui bibere. & iuemus eam salsaꝝ? dixit ei senex. Frater aliquis motus est & p errorē miscuit aquā marinā. eulogius vero rogauit senē: volens agnoscere veritatē. Et dixit ei senex. Paruus iste calix pro vino est qō caritas prouidet: hec autem aqua est quā fratres assidue bibunt. Et in his verbis docuit eum habere discretionem cogitationū: & abscidit ab eo omnez humanitus mouentiā mentis eius: & factus est cōmu-

aiū: manducans decetero omnia que apposita sunt ei. Dixit etiā ipe in secreto operari vt ostenderet. Pro certo in caritate sunt opera vestra. Dixit abbas Zenon: de iquilino abbatis illius. Nūq̄ mansit in loco nominato neq̄ iedeas cū boue babēte se magnū nomē: n ego sū mortuus fundamentū vt ędificet ibi cellā aliquādo. Venit aliquādo frater quidā ad abbatē theodorū de sermone fecit tres dies rogans eū: vt audiret ab eo sermonē. Ille autē non respondit ei: et egressus est triste. Dixit ergo discipulus suus. Abba quare ei non es locutus? Ecce egressus est tristis. Et dixit ei senex. Credo mihi: propterea nō dixerā ei sermonē quia negociator est: et in alienis verbis vult gloriari. Alius frater interrogauit eūdem senē: videlicet abbatem theodorum: et cepit loqui et exquirere de reb⁹ que nec tū fuerat operatus. Et dixit ei senex. Ad hoc ribonee nauē inuenisti: nec vasa tua in ea posuisti nec nauigare cepisti: et iam i illā ciuitatē vbi dispositus peruenisti? Cum ergo prius operatus fueris rem de qua loqueris tūc et ipse loquere. Dixit abbas Lassian⁹. Qui venit fr̄ gdā ad abbatē Serapionē: et hortabat i eū senex: vt sin mozē ostentionē faceret. Ille aūt dicens se peccatorē et ipse habitu monachi indignū: non acquiescebat. Voluit autē etiā pedes eius lauare: et nullē verbis itex vllo modo nullatenus acquiuit. Fecit autē illū gustare: et cepit senex in caritate monere cum dicens. Fili si vis psolicere permane in cella tua: et attende tibi: et operi manuū tuarū: non enim tantū proficere expedit: quantus sedere. Ille autē hec audiens exacerbatus est et vultū mutauit. ita vt nec latere posset senē. Dixit ergo ei abbas Serapion. Usq̄ modo dicebas peccator sum: et accusabas te ipsū sanctū indignū tū viuere: et nunc quia te cū caritate admonuimus exacerbari debuisti? Si enī vis reuera humilis esse: que tibi ab alio ponuntur. Disce portare virtuose: et non odiosa verba effundere tibi ipsi in malum. Hec autem audiens frater: penitentiam gessit coram senē: et multū profecit in cella sua. Auditū aliquando iudex de quodā abbate Moyse: et perrexit in loco vt videret eum. Et nunciauerunt cuidam seni ve aduentu iudicis: et surrexit vt fugeret in paludem. Et occurrit ei ille iudex cum esset: et interrogauit eum dicens. Dic nobis senex vbi ē cella abbatis Moysi. Et dixit ei quid vultis eum quereret? Domo sanus est: et bestiarius. Et venit iudex ad ecclesiā dixit clericis. Ego audiēs de abbate Moyse: veni vt videre eum: et ecce occurrit nobis senex pergēs i egyptū et interrogauim⁹ eū vbi esset cella abbatis moysi: et dixit nobis. Quid cū christo. Fatu⁹ est et bestie⁹. Audiētes aūt clerici: stupefacti sunt dicētes. Qualis erat senex ille: q̄ hec de seō hoīe locut⁹ est ad vos. Et illi dixerūt. Senex vestimēto vetustissimo vtēs lōg⁹ et niger. Et illi dixerūt. Ipse est abbas Moyses: et q̄ noluit videri a vobis: ideo vobis hoc de se dixit. Et multū edificatus iudex: discessit. Frater iterrogauit abbatē marboen dicens. Si abiero mancre in aliquo loco: quō vis vt agā ibi: Dixit ei senex. Si habitaueris in loco: ne velis tibi illic nomē facere de aliquare dicēdo: aut nō venio i cuētu fratrū: aut nō mānducabo hoc vel illud. Hoc enim nomē vtilitatibi facit: postea spōportunitatē patieris: quoniaz hoīes vbi hec audierūt: ubi currēt. Abbas nesteron malorā habitabat i heremo cum aliquo fratre: et videtes draconē: fugerūt. Et dixit ei frater: et tu times pater? Et respōdit senex non timeo filī: sz expedit quia draconē vides fugit: qm̄ nō habui effugere spm̄ vane glorie. Venit aliquādo iudex ꝓuincie: videre abbatē pastorem: et nō acquiescebat senex. Judex autem tenuit filiuz sororis eius velut malefactorem: et redegit cum i carcerem dicēs. Si venerit senex et rogauerit pro eo: dimittā eum: et venit mater pueri ad fratrem suū abbatez pastorē et cepit plorare ad ostium eius. Ille autez omnino nō dedit ei responsum. Illa autem compulsa dolore: increpabat eum: dicens. Et si viscera ferrea habes: et nulla te compassio mouet flectat te saltem miseratio.

sanguinis tui. Ille vero mandauit ei. Pastor filios nō genuidco non dolet. Audiens aūt hec iudex: ptonuit dicēs. Uel verbo habeat: et ego cū dimittā. Senex aūt remāsit dicēs. Examina causā fin legē. et si vigat ē mortemonas. Si aūt nō ē fac quo modo vis. Dixit idē abbas pastor: doce cor tuū fuare: quod docent alios lingua tua. Dixit iterū. Quia homines ad loquēdū perfecti videri volūt: et in operādo id quod loquūt: minores sūt. Venit aliquādo abbas adelphius q fuit ep̄us nytopolitanos ad abbatē ysoī i mōtez. Discessurus vero erat: et fecit eū gustare a mane. Erat aūt ieiunū. Et cū ponerēt mēsa: ecce fratres pullulauerunt. Dixit aūt senex discipulo suo. Da eis modicas pultes: quia de labore sunt. Et dixit ei abbas adelphius. Dimitte interiz. ne dicant abbas ysoīs a mane comedit. Et sedit cū senex: et dixit fratri. Vade tu et da eis. Cuz ergo vidissent pultes: dixerūt ne peregrinos aliquos habetis? Putas et senex vobiscū comedet? Et dixit frater. Etiā. cepērunt ergo cōtristari: et dicere. Ignoscat vobis deus. quia senem ista hora permisistis mānducare. An nescitis: quia plurimos vicl laborat⁹ ñ ē? Audiēs hec epūs: cepit cozā sene penitētiā agere: dicens. Ignosce mihi abba q: ego gdē humanus aligd cogitaui: tu aūt quod dei ē fecisti. Et dixit ei abbas ysoīs. Nisi ve⁹ glorificaueris hoīez: gloria hominuz nunq̄ stat. Interrogabat abbas amonas de loco qui dicit raythu abbatem ysoī dicens. Quādo lego scripturas: tūc vult cogitatio mea ornare sermonē: vt paratus sim ad interrogata ridere. Et dixit ei senex. Non est opus: sed magis de puritate mentis prouide tibi securitatē: et dicē di sermonem. Venit aliquādo iudex prouincie videre abbatē symeonē. et ille tulit lorum quo cingebatur: et ascendit in arborē palme ut purgaret eam. Illi aūt venientes: dixerunt ei. Ubi est senex q hic in solitudine habitat? Et ille respondit: Non est hic solitarius aliquis. Et cum hoc audisset iudex discessit. Alia itex vice alter iudex venit videre eum: et precedētes clerici dixerunt. Abba para te ipm quia iudex audiens de te: venit vt benedicatur a te. Et ille dixit. Etiā ego preparabo me. Et cooperiēs se faccos tollens in manu sua panem et calcium: sedit in ingressu celle facere cepit manducare. Uenit ergo iudex cum officio suo videntes eum: pcesserunt eum dicentes. Dic est monachus solitarius. de quo talia audiebamus? Et statim discesserūt: et reuersi sunt ad se. Dixit sancta simplicitas. Sicut thesaurus malefactus cito expēdita et virtus quelibet cū inotuerit vel publicata fuerit: exterminabit. Sicut ergo cera exoluit a facie ignis: ita et ala laudibus inanitur et amittit virtutis rigorem. Dixit iterum. Sicut impossibile est vnū eodēq̄s tēpore et berbam esse et semen: ita impossibile est: vt secularē gloriā habentem celestē faciāt fructū. Aliquādo i cellio sabbatitate celebrata: redebāt fratres i ecclesia. Erat āt ibi frater qdā q dixit ministrio. Ego nō mānduco coctū aliqd. sed tū sal. Et vocauit minister aliū fratrē cozā multitudine dicēs. Ille frater nō comedit coctū aliquid ser ei sal. Tūc surrexit qdā senū: et dixit ei. Expedierat tibi hodie i cella tua comedere carnes: q̄ audiri hāc vocē cozā tāto frībus. Frat qda abstinēs a cibis et nō mānducās panē: venit ad quēdā senē: Oportune aūt illic etiā alij supuenerāt peregrini: et fecit senex modicū pulmētū propter eos. Et cū sedissent mānducare: frater ille abstinēs posuit sibi soli cicer ifusū et mānducabat. Et cū surrexisset a mēsa: tulit cū senex secrete et dixit ei. Frater si venis ad aliquē: nō offendas illi conuersationē tuā. Si aūt conuersationē tuā tenere vis: sede i cella tua et nusq̄ exeas. Ille aūt negligēs verbis senis: fecit ūs est cōmunis vitā: et co q̄cūq̄s apud fratres fuerisset. Dixit qdā senex: humana pudētia oēs pinguedinē bois amputat: et reddit eū siccū. Dixit senex. Aut fugiēs fuge homines: aut irridens mundum et homines q in mundo sunt stultum temeriplus in pluribus facito. Finit liber de eo q possessionem nihil fieri debeat. Incipit liber de eo: q̄ non oportet iudicare quēq̄.

Contigit aliquando fratrem in cōgregatione abbatis belie cēpratio. t expulsus inde: abiit in monte ad abbatem antonium. Et cum manssisset aliquanto tempore apud eum: remisit eum in congregationem vnde exierat. Illi autem videntes eum iterum expulerunt. Qui similiter perrexit ad abbatez antonium dicens: Noluerunt me suscipere pater. misit ergo senex ad eos dicens. Navis naufragus pertulit in pelago: t perdidit onus qđ portabat: t cuz labore vacua nauis perducta est ad terraz: Vos ergo liberatā nauī i terra vultis submergere. Illi aūt cognoscētes. quia abbas Antonius eū remisisset: tati receperunt eū. Quidaz frater peccauerat: t iussit eū presbyter exire de ecclesia. Surrexit aūt abbas bysarion t exiuit cuz eo dicens. Et ego peccator sū. Venit abbas Isaac de thebaida in congregatione fratrū t vidit quendaz culpabilez de fratrib⁹: t adiudicauit eū. Cū aūt exisset ad heremū: venit angelus dñi t stetit ante ostiū celle ei⁹ dicēs: nō te dimitto intrare. Ille autē rogauit dicens. Quę est causa: Et respōdit angelus domini dicēs Deus me misit vt dicerez tibi. vbi iubes vt mittā fratrē illū culpabilē quē adduxisti: Et statī abbas Isaac penitētiā egit dicēs. peccaui ignosce mihi. Et dixit ei angelus. Surge ignouit tibi deus: sed custodi decetero ne adiudices quēq; priusq; deus adiudicet eū. Frater quidā aliquādo i scitbi iuēt⁹ est culpabilis: t fecerūt seniores conuētū t miserūt ad abbatē Moysē vt veniret. Ille aūt noluit venire. Misit aūt ad eū presbyter dicens Veni quia plebs fratrū te expectat. Et ille surgēs venit. Tollēs aūt secū sportā vetustissimā: ipleuit eā harena t portauit. Illi aūt: exierūt obuiaz ei dicētes. quid hoc est pater: dixit aūt eis Peccata mea fūt post me currētia t non video ea. Et veni ego hodie aliēa iudicare peccata. Illi aūt audiētes: nihil locuti sunt fratri: sed ignouerūt ei. Interrogauit abbas Joseph abbatē pastorē, dicēs: dic mihi abba. quomodo monach⁹ fiat: Et dixit ei senex. Si vis requiē inuenire i hoc seculo t futuro. i oi causa dic. go sū ego: t ne iudices quēq;. Frater qdā interrogauit eū itez dicēs. Si videro culpā fris mei: bonū ē celare eū: t dixit ei senex. quacūq; hora tegim⁹ culpā fratris nostri. teget etiā deus nostrū: t quacūque hora prodiderim⁹ culpas fratrū: t de⁹ similiter nostras prodet. Ossēdit aliquādo frater i congregatione. Erat aūt i ipsis locis solituri⁹ quidā: g iā lōgo tēpore foras nō exibat. Uenientes aūt abbas ō cōgregatione illa ad eū: iudicauit ei de fratre illo g ossēderat. Et ille dixit. Expellite eū. Expulsus aūt frater de cōgregatione: misit se i fossatū: t flebat ibi. Cōtigit aūt vt alii fratres cūtes ad abbatē pastorē: audirēt eū i fossato plorātē. qui descēdētes ad eū: inuenerūt eū i magno dolore cōstituti. Et rogauerūt eū vt iret ad senē illū solitariū: t nō acquieuit. dicens. i loco hmoziar ego. Ueniētes aūt fratres ad abbatē pastore narrauerūt ei de eo. Et rogauit eos vt irent ad eū dicētes: Abbas pastor vocat te ad se. quod cū audisset: prexit ad eus Et vidēs eū senex afflictū: surrexit t osculat⁹ ē eū t aggaudēs ei: rogabat vt sumeret cibū. Misit aūt abbas pastor vnuz de fratribus suis ad illū solitariū: dicens. Audiēs de te: multi anni sunt q; te videre desiderō: t pro pigritia nostra ambozum: non potuimus nos inuicez videre. Modo enī deo volente. t occasione facta: fatiga te vsque huc vt nos mutuo videre possimus. erat enī non egrediēs de cella sua. g cū audisset: dicebat. Nisi deus inspirasset senī illi de me: non misisset ad me. Et surgens venit ad eum. t salutātes se inuicez cū gaudio⁹ sederunt. dixit autez ei abbas pastor. duo homines erāt in loco vno t ambo habebāt mortuos suos. Reliqit autē vnus mortuū suū: t abiit plorare mortuū alteri⁹. Audiens autem senex: compunctus in sermone eius recordatus est quod fecerat. t dixit ei Pastor surluz in celo: ego autez deorsū in terra. Frater quidam interrogauit abbatez pastorez dicens. Quid facto q; pusillanimis sio vbi sedeo in cella: Dixit ei senex. Nullū speruas neq; condemnes: t nulli obloquaris. t deus prestabit tibi requiē: t erit sessio tua sine perturbatione Factus est aliquando conuentus in scitbi: t loquebantur fratres de quodā fratre culpabili. Abbas aūt pyor tacebat. Postea aūt surgens egressus est: t tollens saccuz t ipleuit illū harena. t portauit eū in humerio suo: t mittens in sportella modica de eadem harena: portabat etiā ipsaz in ante. Interrogatus aūt a patribus quid hoc esset: respōdit. Saccus iste qui multā harenā baret: mea peccata sunt: t quoniā multa sunt posui ei supra dorsuz meū: ne voleā p ipsis t plorē. Ista aūt harena modica: peccata sunt ipsius fratris: t sunt ante faciē meā: t i ipsū exercecot iudicijs fratrē meū: Q ō nō oportet ita fieri: sed magis mea peccata ante me esse: t de ipsis cogitare: t rogare deū vt ignoscat mihi. Audiētes aūt patres dixerūt. Vere hec est via salutis. Dixit senex. Nō iudices fornicatorē si tu castus es: quoniā similiter legē preuaricaris Ecce enī qui dixit nō fornicaris: dixit nō iudices. Ad quēdā solitariū venit presbyter cuiusdā basilice: vt cōsecraret ei oblationē ad cōmunicādū. Ueniēs aūt quidā ad illū solitariū: accusauit apud ipsum eundē presbyterū. Qui cū ex cōsuetudine iterū venisset ad eū: vt cōsecraret oblationē scādalizatus ille solitarius nō aperuit ei. Presbyter hoc viso discessit. Et ecce vox facta est ad solitarium dicens. Tulerūt sibi homines iudicium meum. Et factus est velut in excessu mētis: t videbat q̄si puteū aureū: t aquā bonā valde. Uidebat aūt t quēdā leprosum hauriētē t refūdētē i vas: t cupiebat bibere t nō bibebat: propter qđ leprosus esset ille q hauriebat: Et ecce itez vox facta ē ad eū dicēs. Cur nō bibis ex aqua hac: Quā causā habet q ille: Hauriebat enī solūmodo t refudit i vas: t nō iquinat ab eo aqua. In se aūt reuersus solitari⁹: t cōsiderās virtutē visionis: vocauit presbyterū t fecit eū sicut t pri⁹ sanctificare sibi oblationē. Fuerunt duo fratres magne vite in

cōgregatōe t meruerūt singuli videre gratiā dei i alterutro. Factū ē aūt: vt aliquādo vn⁹ ex eis egrederet i sexta feria extra cōgregationē: t videret quēdā māducātez manē: t dixit ei. Pax bona māducas i sexta feria: Die aūt sequēti: facta est celebratio missaz secūdū cōsuetudinē. Intuēs ho frater ei⁹: vidit gratiaz q̄ ei data fuerat discessisse ab eo: t contristat⁹ est. Qui cū venisset in cellā: dixit ei. Quid fecisti frater: qz nō vidisti sicut prius gratiaz dei i te: Ille aūt respōdēs dixit. Ego neq; i actu neq; i cogitatiōibus mihi cōscius sum: alicui⁹ mali. Dixit ei frater ei⁹: Ne aliquod verbū aut sermonē ociosum locut⁹ es: Et recordat⁹ dixit. Etiā Pesterna enim die vidi quēdā māducātē: t dixi ei. Pax bona māducas in sexta feria hoc est petrū meū: cū labora mecū duas hebdomadas: t rogem⁹ deū: vt mihi idulgeat. Et fecerūt ita. Et p⁹ duas hebdomadas: vidit frater gratiaz dei: itez veniētē sup fratrē illū t cōsolati sūt ab eo: q solus bon⁹ ē: gratias referētes. Explicit liber ō eo q; nō oportet iudicare quēq;. Incipit liber ō discretōe

Frit abbas antoni⁹

Quia sunt quidam cōterentes corpora sua in abstinentia t quia nō habēt discretionē: lōge facti sunt a deo. Fratres qdā venerūt ad abbatē antoniū. t nūciauerūt ei fātasias quas viderāt. vt cognosceret ab eo vtrū vera essent: an a demonib⁹ illuderētur. Habebāt aūt asinū secum: t mortuus est eis i via. Cū ergo venissent ad senē: preuenit eos dicēs. Quomodo mortuus est asin⁹ ille i via: Dicūt ei. vnde scis pater: Et ille dixit. Demones mihi ostēderūt. Dicūt ei. Et nos ꝓpterea venimus interrogare te: qz vidimus fantasias: t plerūq; fūt i veritate: ne forte erremus. Et satisfecit eis senex sumpto exēplo de asino ostendens qz a demonibus sint ista. Supuenit autem quidam venationem faciens in silua agrestium animaliū: t viderat abbatem antonium gaudentem cū fratribus t displicuerat ei. Uolens autem senex ostēdere: quia oporteret aliquando condescen

dere fratribus. dixit ei. Pone sagittam in arcu tuo & trahe: fecit sic. Et dixit ei. Ite rursus trahe. Et traxit. Et rursus dixit. Trahe adhuc. Dicit ei venator. Si supra modū traxero frangitur arc⁹. Dixit ei abbas antoni⁹. Ita est & in opere dei. si plus a mensura tendam⁹ fratres cito vehiculi. Expedit ergo in vna & eadē re. laxare rigorem corde. Hec audiens venator cōpūct⁹ est: & multū profecit in timore dei. Hi vero fratres confirmati reuersi sunt ad locum suum. Frater quidā dixit abbati antonio. Ora pro me. Et respondit ei senex. Nec ego tui misereor nec deus: nisi tu pro te ipso sollicitus fueris. & poposceris a deo. Dixit iterum abbas antonius. Quia non permittit deus bella excitari in generatione hac. quoniam scit quia infirmi sunt: & portare nō possūt. Dixit aliquando abbas eua grius abbati arsenio. Quomodo nos ex tāta crudītione & scientia nullas virtutes habem⁹. hi autem rustici in egypto cōuersantes. tantas virtutes possident? Respondit ei abbas arseni⁹. Nos quia mundane eruditionis disciplinis intenti sumus nihil habem⁹. hi autem rustici egyptii ex propriis laboribus acquisierunt virtutes. Dicebat beate memorie beatus arsenius peregrinus monachus in aliena prouincia habitans nullis rebus se medium faciat & quietus erit. Interrogauit abbas marcus abbatem arsenium dicens. Bonum est nō habere aliquā i cella volatōs. vidi. n. quēdā frez hūc illuc pullos in cella & eradicabat illud. Et dixit abbas arsenius. Bonū quidē est. sed secūdū exercitationes hois cuiusque agēdum est. Et enim si nō habuerit virtutem humilitatis. tolerare iterū plāraturus est ea. Narrauit abbas petrus q̄ fuit discipulus abbatis ioh vicēs. Eram aliquādo i cella abbatis agathonis. & venit quidā frater ad eum vicēs. Volo habitare cū fratrib⁹ ꝯz dic mihi quomodo habitez cū eis. dixit ei abbas. Sicut i prima die quāto ingressus fueris ad eos. ita custodi peregrinationē tuā oib⁹ diēb⁹ vite tue: nec assumas fiduciā. dixit ei abbas macharius. Quid enī fiducie facit? dixit ei senex. Sic ē sicut est⁹ grādis q̄ quācio exurgit. omnes fugiūt a facie ei⁹: q̄z est etiā arborū fructū corrūpit. dixit ei abbas macharius. Sic mala ē fiducia. Respondit abbas agathō. Nō ē peior ultra passio q̄ fiducia genitrix enī est omniū passionū. Conuenit ergo operario mōacho nō habere fiduciaz vel si solus i cella sit. dicebat abbas daniel. Quia cū moreretur⁹ esset abbas Arseni⁹ delegauit nobis dicēs. Videte ne velitis pro me agapē facere: quoniā si feci ego p meipso: id inueni. dicebāt de abbate agathone. Quia abierūt quidā ad eū audientes q̄ magne discretionis vir esset. & volentes eū ꝓbare si traseret. dicunt ei. Tu es abbas agathō. Audiuim⁹ de te quia fornicator es & superb⁹. Et ille respōdit. Etiā sic est. Et dixit ei. Tu es agathō hereticus? Et respōdit. Non sū hereticus. Et interrogauerūt eū dicētes. dic nobis cur tāta dicēt⁹ nobis iniuria tua patiēter tulisti. Hūc autem sermonē q̄ dixim⁹ hereticus es: nō sustinuisti? Et respondens dixit eis. Illa prima mihi ascribo Utilitas enī anime mee est: q̄ audiez dixisti hereticū me esse non acquieui: q̄ separatio est a deo: & nō opto separari a deo. Illi aūt audiētes admirati sūt discretionem ei⁹: & edificati discesserūt. Interrogat⁹ idē abbas agathō. an esset maior labor corporis: aut custodia interioris hois dixit. Hōis multis ē arbor. Corporalis igit labor: velut folia arboris custodit: interioris aūt custodia hois fructus ē. Qui ergo scripturā ē: hois arbor nō faciēs fructū bonū excidet: & in ignē mittet⁹ oportet. ppē fructū nr̄z oēz i nob seruari: sine cē: hoc ē mētis habere custodiam Op⁹ nr̄m habem⁹ etiā tegumēto & ornatu foliorū q̄ ē corporalis labor. Erat aūt abbas agathō sapiēs ad intelligēdū: & ipiger ad laborā dū & sufficiēs i oib⁹. iuuēs etiā & assidu⁹ ad laborē manuū: parc⁹ i cibo atq; vestimēto: Idē abbas agathō cuz esset⁹ fuisset quēd⁹ pro quadam causa i scubi. & fuisset ipse cau-

sa ordinata: postea venit & dixit eis. Nō bñ ordinastis causaz. Illi aūt dixerūt ei. Tu ge es qui ista loquaris. Et ille respōdit filij⁹ hominis. Scriptū est enī. Si vere veraq; iudicate filij hominuz. Dixit abbas agathō. Iracūdus si mortuos fuscitet: nō placet deo propter iracūdiam suaz. Venerūt aliquando tres senes ad abbatez achillez. & vnus ex eis habebat opiniones malas. Dixit aūt ei vn⁹ de sensibus. Abba fac mihi vnaz sagenaz ad piscandū Et ille dixit ei. Non faciaz. Et alius dixit ei. Fac nobis vt habeam⁹ memoriā tui in monasterio nostro. Et ille respondit. Non mihi vacat. Dicit ei tertius ille qui habebat malas opiniones. Mihi fac sagenam: vt habeaz de manibus tuis benedictionez abba. Et ille statiz respondit ei. Ego tibi faciaz. Dixerūt aūt ei secrete. duo priores senes quibus non acquieuit. Quomodo sic quia nobis rogantib⁹ nolmisti facere. & tu ic dixisti: ego tibi facio. Respōdit eis senex Vobis ideo dixi non faciaz. quia nec mihi vacat. & vos non contristabamini. huic aūt si non fecero: dicturus est. quia de opinione mea que mala est audiuit senex: & ideo non voluit facere sagenaz: & statiz incidebam⁹ funez ad sedandaz animū eius ne tristitia absorberet huiusmodi. Dicebant de quodaz sene: quia fecerat quinquaginta annos. neq; panez comedens. neque sacile aquaz bibens. Et dicebat. Quia extinxi fornicationes & auaritiaz & vanaz gloriā Audiēs aūt abbas Abrahā q̄ hec dixisset venit ad eū & dixit ei. Tu dixisti hūc sermonem? Et ille respondit. etiā. Et dixit ei abbas abraham. ecce intras in cellā tuaz & inuenio super mattā tuā mulierē. putas te nō cogitare quia mulier ē? Et dixit. nō ꝯz expugno cogitatōnem meā vt non tangā illā mulierē. Dixit iterū abbas abrahaz Ecce igit non interfecisti fornicatōem q̄z viuit passio ipsa: sed alligata est. Iterū. Si ambulas i via & videz lapideos & tectas vasoz & in ipsis iacēs auz. putas te illud velut lapideos reputare? Et respondit. nō. sed resisto cogitatōi meeme colligā illud. Iterū dixit ei abbas abraham. Si audieris de duobus fratribus. q̄ vnus diligit te & bona de te loquit. alius aūt odit te & detrahit tibi. & venerūt ābo ad te. magd vtroq; equaliter suscipis. Et dixit. Nō: sed ertor quo mihi vt similiter beneficia ei q̄ me odit. sicut & illi q̄ me diligit. Et dixit ei abbas Abraham. Quasi ergo passionez: & timodo a sanctis viris quodāmō religāt Narrauit quidā patrū q̄ senex aliquis erat in cella studiose laborās: & petebat mattas. Qui cum perrexisset ad abbatē ammonem vidit eum abbas ammonas ventez matta: & dixit ei Hoc tibi nihil prodest. Et dixit ei ille senex. Tres cogitatōnes mihi molestę sunt. vna que me cōpellit vt alicubi in heremo recedam. alia vt peregrinā petam. vbi me nemo cognoscat. tertia vt includam me in cella. vt nullum videam: & post biduo comedam. dixit ei abbas ammonas. nihil tibi ex his tribus expedit facere: sed magis sede in cella tua & comede parum quotidie: habens semper i corde tuo publicani illius. qui in euangelio legitur: sermonem: & ita poteris saluus esse. Dicebat abbas daniel. quia quantum corpus virescit: tantū anima siccatur. & quāntum corpus fuerit siccatum: tantum alia virescit. dixit iterum abbas daniel. quia quantum corpus foueturz: tantum anima siccatur. Et quantum corpus siccatum fuerit: tñ alia foueē. Narrauit iterū abbas daniel. Quia q̄ dam i scirbi abbas arseni⁹ erat ibi monach⁹ q̄dā rapiēs ea q̄ habebāt senes: abbas aūt arseni⁹ volēs eū lucrari: & senib⁹ gratē ꝓstare: tulit eū i cellā suā: & dixit ei. Quicqd op⁹ habes ego tibi dabo: tñ nō rapias. Et dedit ei auz & nūmos & reliquias & omne quod in expensis his habebat dedit ei. Ille aut em iterum rapiebat: Senes vero videntes quia nō quiesceret: expulerunt eū dicentes. Quia si inuenē frater habens infirmitatē corporis aliquā oportet sustinere eū. si aūt furatur & admonitus nō quieuerit: expellite eū: quoniaz aīe sue detrimentū facit: & oēs in eo loco habitātes conturbantur. Venit in ini-

lio conuersationis sue abbas euagrius ad quēdā senē: dixit ei. Dic mihi abba simonē quō saluus fias: Ille autē dixit ei. Si vis saluari. quādo ad aliquē vadis nō pr⁹ loq̄ris nec audis illic de te inquirat. Euagr⁹ aūt cō pūct⁹ in hoc simone plus egit in conspectu senis: et satisfecit ei dicēs. Credē mihi. coditees multos legi: et tolerātiorē nūq̄ inueni. Et multū proficiens erat. Dixit abbas euagr⁹. Mentē errantē et mutantē solidat lectio: et vigilie: et oratio: cuplas vero feruentē madefacat lacrimis: et labor: et solitudo auertat illā aūt perturbatam reprimit psalmodia: et longanimitas: et mansuetudo: sz hec opportuno tēpore: et mēsure adhibita Si aūt importune: et sine mēsura fiūt: ad parū tēpus proficiunt: que aūt parui tēporis sunt noxia magis q̄ vtilia erūt. Transeūte aliquādo abbate ellrē. vna prostituta ex immissione cuiusdā: cepit ei blandiri. cupiens eū si posset ad turpē cōmixtionē illiecere vel si hoc non posset saltē ad iracundiā prouocaret: qñ nūq̄ vidit cū quēq̄ irascētē vel litigātē. Ille aūt dixit ad eā. Sequere me Cū venisset aūt in locū populosū: dixit ei. Veni huc. et sicut voluisti: cōmisceo: tecum. Illa aūt videns multitudinē: dixit ei. Quō possum⁹ hoc hic facere tanta multitudine astāte cōfundimur ens: Ille aūt dixit ei. Si boles erubescis: quanto magis erubescere debes deū. qui reuelat occulta tenebrarū: Illa aūt cōfusa et confutata: recessit absque opere voluntatis sue. Venerūt aliqui ad abbatē zenonē quidā fratres et interrogauerunt eū dicētes. Quid est quod scriptū ē in libro iob. nec celi mundū esse in conspectu dei: respōdit aūt senex dicēs. Relinquerūt fratres peccata sua: et celestia scrutant. Hec ē aūt interpretatio symonie: quez requisitis vt qñ solus de⁹ ē mundus: dicāt sic neq̄ celū mundū esse in conspectu eius. Dixit abbas theodorus de firme. Si habes amicitias cū aliquo. et cōtingit cū temptatione fornicatiōis incurrere si potes va ei manū et trahe illū sursū. si autem errorē aliquem fidei incurrit. et nō tibi acgesciat reuertendo icide amicitias ei⁹ abstine: ne forte remorans trahatis cū eo in profundū. Venit aliquādo memorat⁹ abbas theodorus ad abbatē Johannē. q erat eu nuchus ex natiuitate. et cū loquerent. dixit abbas theodorus. Quando erā i scithi opus anime erat opus nostrū. opus autez manuū: tangi in transitu habebam⁹: nunc autē factū ē opus anime velut in transitu opus. venit aliqui quidā patrū ad eundem patrē theodorū: et dixit ei. Ecce quidā frater reuersus est ad seculū. Et dixit ei abbas theodorus. In hoc nō miseris: si autē audieris qm̄ prevaluit quis effugere deore inimici: hoc admirare. Dixit memorat⁹ abbas theodorus. Multi elegerunt i hoc seculo temporalem quietem: antecq̄ dominus eis prestaret requiē. Dicebāt de abbate Joanne breuis statur: q⁹ diceris aliquando fratri suo maiori. Volo esse sicut angeli sunt securi nihil operantes: sed sine intermissione seruientes deo. Et spolians se eo quo erat idutus: abiit i beremū. Et facta ibi hebdomada vna reuersus est ad fratrem suū. Et dū pulsasset ostiū respondit ei antecq̄ aperiret dicens. Quis es tu: Et ille dixit. ego sum Joānes. Et respōdens frater eius: dixit ei. Joānes angelus factus est: et vltra inter boles nō est. Ille aūt pulsabat dicens Ego sum. Et nō aperuit ei: sed dimisit eum affligi. Postea vero aperiens dixit ei. Si homo es: opus habes ite: operari vt viuas: si autē angelus es: quid queris intrare cellā. Et ille penitentiā agens dixit ei. Ignosce mihi frater quia peccaui. Venerunt aliquādo seniores quidā i scithi: eratq̄ cū eis abbas Joānes gnanus. Et dum comederent surrexit quidam presbyter vir magnus vt daret per singulos vasculum parū aque ad bibendum: et nemo acquieuit accipere ab eo: nisi solus Joannes breuis. Admirati sunt autem ceteri et dixerunt ei. Quomodo tu cum sis omnium minor: p̄ assumpsisti ministerio vt vir senis et magni. Et dixit eis. Ego quando surgo dare aquam gaudeo si omnes biberint: vt mercedem acgrā. Nūc igitur ꝓpterea ego suscepi: vt faciam eum qui surrexit inuenire mercedem ne forte etiam contristetur nullo suscipiente ab eo. Hec cum audisset. admirati sunt omnes de discretione eius. Interrogauit aliquando abbas pastor abbatē Josephum dicens. Quid faciam. qñ appropinquant mihi alique tēptationes: Resistā illis an permittas intrare: Dixit ei senex. dimitte intrare et pugna cū eis. Reuertens ergo i scithi sedebat. Et contigit vt veniens quidaz a thebaida in scithi: narraret fratribus interrogasse se abbatem ioseph. quando appropinquat mihi tēptatio resistā ei an permittam intrare: et dixerit ei omnino non permittas temptationē i te: sed statim abscide eam. Audiens aūt abbas pastor q⁹ sic dixerit hanc. q venerat a thebayda abbas ioseph: surgens itez abiit in pancio ad abbatem ioseph. Et dixit ei. Abba ego tibi cōmisi cogitationes meas: et tu aliter dixisti mihi aliter aūt fratri de thebaida. Et dixit ei senex. Scis quia diligo te. Et respondit. etiā. Et ait. Nōne tu dixisti mihi: vt sicut mihi ipsi ita tibi dicerē qd sentirem. Et enī si intrauerint tēptationes et videris eis locū atq̄ acceperis eas: probatiorē te faciunt. Ego aūt velut mihi ipsi: sic et tibi locutus sum. Sunt aūt alii qbus nec appropinquare expedit passiones: sz statim debent abscidere eas. Item dixit abbas pastor. Veni aliquando in cracleos ifenorē ad abbatē ioseph: et habebat i monasterio suo arborē siccomorū pulchrā nimis et dicebat mihi a mane. vade collige tibi et mā duca. Erat aūt sexta feria. Ego autē non comedi propter ieiuniū. Et interrogaui eū dicēs. Dic mihi propter dominū deum rationē huius rei qua dicebas mihi. vade et manduca. Ego quidē propter ieiu: nihil non abli: sed erubescā quia mandatū tuū non feceram: cogitans quia sine ratiōe mihi hec non preceperas. Ille autē respondit. Patres seniores non loquunt ab initio fratribus recta: sed magis distorta. Etsi viderit q⁹ ea que distorta sunt: facilit ipsi eis nō loquunt nisi quod expedit: agnoscēres quo nā in omnibus obedientes sunt. Frater interrogauit abbatē ioseph dicēs. Quid faciā: nec molestiā ferre possū nec laborare: et dare elemosinā: Et dixit ei senex. Si nō potes horuz aliquid facere. vel ferua sciētiā purā ab omni malo. primitus: et ita saluus eris: deus enī alam sine peccato queris. dixit abbas Isaac thebeus fratribus suis. Pueros non adducatis huc: q⁹ ꝓpter pueros in scithi quattuor ecclesie herem⁹ facte sunt. interrogauit aliquādo abbas lōgin⁹ abbatez lucū: dicēs. habeo tres cogitatōes. vnā vt ad pegrina vadā Et respōdit ei senex. Si non tenueris linguam tuā. vbicūq̄ pretereris nō eris peregrin⁹. sed refrena linguā tuā: et eris hic peregrin⁹. Et dixit abbas longin⁹. Ella cogitatio mea ē. vt iciunē biduanas leuando. Et respōdit ei abbas luci⁹. esaias ppheta dicit: Si curuaueris velut circulū ceruicē tuā. nec sic erit acceptū ieiuniū tuū: sz magis cōtine mēte tuā a cogitatōib⁹ malis Et dixit abbas lōginus. Certū ē dispositū meū. vt declinē bolum aspectus. Et respōdit ei abbas lucius. Nisi prius correxeris vitā tuā inter alios uersādo: neq̄ solus habitās corriges te prevalebis. dixit abbas machari⁹. si recordamur malorū q̄ nobis inferunt ab bolibus iputam⁹ mēti nostre virtutē recordādi vīz. si autē recordamur malor⁹ q̄ demones excitant crim⁹ imperforabile. dicebat abbas mathoes: nec sarbanas scit qua passione anima seducat: et ideo seminat quidē in ea sizania sua: sed metere nescit. Seminat interdum semina fornicationū. aliqñ detractionuz et ceterap̄ similiter passionū. et i quā passionez alam viderit declinare: hanc ei ministrat: Nā si sciret ad quod ꝓfectus ē alia: si ei diuersa ac varia seminaret. Narrauerūt de abbate natherio. q fuit discipulus abbatis siluani. q⁹ cū sederet i cella sua in mōte syna: mediocriter gubernabat vitā suā i bis que erāt necessaria corpori. quādo aūt facta ē cōpunctio in pharaon: multū coarctabat animū suū in duritia stinēte. Et dixit ei discipulus suus. Abba qñ eram⁹ in beremo: non te ita cruciabas: et dixit

ei senex: Fili ille solitudo erat t quies t paupertas. ppterea volebas gubernare corpusculum meum ne infirmarer t que rerum quod nō deberem. ille aūt hic le/ cum ē: t occasiones sunt excludende pluri/ me. esti infirmitatē incurrero: sunt hic q ruerunt ne perdā ppositū mōachi. Fra ter interrogauit abbatē pastorē vicena: Perturbatio mihi fit: t volo derelinque re locū istū. Et dixit ei senex. Pro q̄ cau/ sa? Et ille dixit. Quia audio fāmā de quo dā fratre. q̄ me ī edificant. t dixit ei senex Non sunt vera que audisti Et ille dixit ei. Etiam pater quia verū est. Nā frater qui dixit mihi fidelis est. Respondit ei se/ nex. Non est fidelis qui dixit tibi. nam si esset fidelis nequaq̄ diceret tibi talia. De te cui audienti vocē sodomor non credi disti descenderet t videret oculis suis. Et ille dixit. Ego vidi oculis meis. Hec audiens senex. respexit in terrā t tenuit paruam festucā: t dixit ei. Quid est hoc? Et ille respōdit. Festuca est. itez intendit senex ad tectū ecclie t dixit. Quid est hoc? Et ille respōdit. Trabes ē q̄ portat tectū Et dixit ei senex. Pone ī corde tuo: quia peccata tua sic sunt sicut trabes hec. illius autem fratris de quo loqueris: velut hec parua festuca. Audiēs aūt abbas ysaias hanc fr̄monē: admiratus ē t dixit. In quo te beatū faciaz abba pastor? Vere cui ve lut preciosus lapis: ita verba tua gratia t gloria plena sunt. Ueneruntaliquando regiōis illius presbiteri ad monasteria vi cina. in quib⁹ etiā erat t abbas pastor: t i trauit abbas anub: t dixit ei. Rogemus p̄sbiteros istos hodie: accipere hic in cari/ tate dominici. ille aūt manducare non dedit ei responsum. Abbas vero anub cōtristat⁹ exiit. Dixerūt ergo abbati pastori q iuxta eū sedebāt. Quare nō dedisti ei respōsum Et dixit eis abbas pastor. ego causā non habeo. iā enī mortu⁹ fuz mortu⁹ nō logt. nō igit reputetis me q̄ hic vobiscū sim: Abi it q̄dā frater de monasterio abbatis pasto ris ī peregre: t applicuit ad quēdā solitari/ um. Erat ei babēs illic cū oibus caritatē t multi veniebant ad eū. nunciauit aūt ei frater ille: q̄dā de abbate pastore. Qui au diens virtutē animi eius: desiderabat eū videre. Cū aūt reuersus fuisset frater ille in egyptū: post aliquantū tēporis surgens predictus solitarius venit ad peregrinan dū in egyptū: ad eundē fratrē q̄ prius ap/ plicuerat apud ipsum. dixerat enīz ei vbi maneret. Videns aūt eū ille: miratus est t gaudius valde: dixit aūt ei ille solitarius Ostende caritatē quā habes in me: t duc me ad abbatē pastorē: t tollens eū duxit ad senē: t nunciauit ei de eo dicēs. Quidā magnus homo t multā caritatē habens t honorē plurimū in p̄uincia sua: venit de/ siderās te videre. Suscepit ergo eū senex cū gratulatione: t salutātes se inuicē: resi derunt. Cepit autē loqui pegrinus ille fra ter de scripturis sanctis: t de rebus spiri/ talib⁹ atq̄ celestibus. abbas aūt pastor a uertit faciē suā t nō dedit ei responsū. Ui dēs aūt ille quia nō loquerē ei: cōtristat⁹ exiit: t dixit fratri illi qui eū adduxerat: In vanū iter istud assumpsi. Ueni enī ad senē. t ecce nec loqui mecū dignat. Intra uit autē frater ad abbatē pastorē: t dixit ei. Abba, ppter te venit magn⁹ hic vir ba bens tantā gloriā in loco suo quare nō eo locutus es cū eo? Respōdit ei senex. Ille de sursum est. t de celestibus loquit̄. ego aūt de⁹ sum terrenus: t de terrenis loquor. Si er go mihi locutus fuisset de passionibus ani me. ego vtiq̄ respōderē ei. Si aūt de spiritu libus ego hec ignoro. expiens ergo frater dixit illi. Quia nō cito senex ille ō scriptu ris inquirit. sed si qs ei loqtur de passiōib⁹ aīe respondet ei. Ille aūt cōpunctus itra/ uit ad senē: t dixit ei. Quid faciā abba: q̄ passiones aīe dominant̄ mei? t intuitus eū senex: gaudens dixit ei. Modo bene venisti: nunc aperio os meū. t implebo il/ lud bonis. Ille aūt valde edificat⁹: dice/ bat. Vere hec est via caritatis. t gratias agens deo: ga tam sanctū virū videre me ruerit: reuersus ē in regionem suaz. Fra ter quidā interrogauit abbatē pastorē: di cens. Feci peccatū grāde: t volo trēnū

penitere. Dixit autez abbas pastor. Mo/ dus est. Et dixit frater. Jubeo ne vnū annū Et dixit itez senex. Multū est. Qui aūt p̄ sentes erāt: dicebāt. Usq̄ ad quadragīta dies? Senex itez dixit multū est. Et adie cit dicēs. Ego puto q̄ si ex toto corde ho/ mo penituerit t nō apposuerit facere itez vnde penitētiā agat: etiā triduanā: penitē tiā suscipiat deus. Interrogauit aliquādo eū abbas ammon de inūdis cogitatōb⁹. que ī corde hois generāt̄ur: t de vanis de sideriis. Et dixit ei abbas pastor. Nūquid gloriabitur securis sine eo qui icidit ī ipsa? Et tu ergo nō cis pozrigas man⁹: t ociose erūt. Interrogauit eūdē sermonē abbas. Esaias t dixit ei abbas pastor. Sicut ca/ psa plena vestib⁹. si vinusa fuerit tēpore lōgo: putrefit̄ vestes ī caritate t cogitatōes ī corde nostro si nō fecerim⁹ eas corporali ter: tēpore lōgo exterminabuntur aut pu trefiūt. Interrogauit abbas ioseph abba/ tē pastorē de eadez re. Et dixit abbas pa/ stor. Sicut clausus serpēs vel scorpius ī va se t obturat⁹: peedēte tēpore omnino mo/ rif: ita maligne cogitatōes q̄ studio demo nū pullulāt: patiētia ei⁹ cui immittūtur pau latiz deficiūt. Interrogauit itez abbas io annes abbatē pastorē dicēs: Quō op⁹ est ieiunare? Et dixit abbas pastor. Ego volo vt quotidie māducēs: subinde paululuī sub trahat sibi ne satiet̄. Dixit ei abbas ioseph. Ergo quādo eras inuenies: non ieiunabas biduanas ieuādo. Et dixit senex. Crede mi bi: q̄ t triduanas t hebdomadas: ipse hec oia pbauerūt seneo magni t fuerūt q̄ bo/ nū ē quotidie māducare: p singulos dies pauc min⁹: t ostēderūt nobis regulare hāc viā. q̄ leuior est t facilis. Dixit abbas pa/ stor. Nō habitetes ī loco: vbi vides aliquos habētes aduersus te zelū malū: q̄ nō ibi p ficies. Frater q̄dā venit ad abbatē pastorē t dixit ei. Semino agr̄ meū: t facio ex ipso agapē. Dixit ei senex. Bonū op⁹ facis. Et discessit cū pposito animi: t adiiciebat ad agapem plusq̄ faciebat: hoc autem audi/ ens abbas anub: dixit abbati pastori. Nō timeo deū: q̄ sic locutus es fratri illi. Et tacuit senex. post duos aūt dies misit ab/ bas pastor ad fratrē illū t vocauit eū ad se t dixit ei audiēte abbate anub. Quid me i terrogasti illa die quādo mens mea alubi erat? Dixit ei frater. Hoc dixi. Quia se/ nuno agrū meū: t ō hoc q̄ō colligor ex ipso facio mihi agapē. Et dixit ei abbas pastor Putaui q̄ de fratre tuo q̄ laicus est: dice/ res. Si aūt tu facis hec: nō est hoc op⁹ mo/ nachi. Ille aūt audiēs exultatus est t dixit Alia opa nō facio nec scio nisi hec: t nō pos sum seminare agrū meū. Cū ergo discessis set: cepit abbas anub penitentiam agere apud abbatē pastorē: dicens. Ignosce mi bi: dixit ei abbas pastor. Ego ab initio scie bā quia hoc nō est opus monachi: sed secū dū animum eius locutus sum ei. t excitaui animū eius ad p̄fectū caritatis. Nāc aūt abiit tristis: t tamē idipsum opus facit. Fra ter quidā interrogauit abbatē pastorē: di/ cens: Quid est illud quod scriptū est: q̄ ira/ scitur fratri suo suc causa? Et ille respōdit. Ex omni re qua te grauare voluerit fra/ ter tuus: si irascerit aduersus eum. donec oculum tuū dextrum eiciat: t a te prolici as. sine causa irascetis ei: si autem aliquis voluerit te separare a deo: pro hoc irasce re. Dixit abbas pastor. Si peccauerit ho/ mo t negauerit: dicetq̄: non peccaui: non increpes eum: quia frangis propositū ani mi eius: si autem dixerit ei non contriste/ ris frater: sed obsecrua te decetero: excl/ tas animum eius ad penitentiam. Dixit iterum qui supra. Bonum est experimen/ tū: etenim per experimentū homines pro/ bationes fiunt. Item dixit qui supra. Si quis docet aliquid: t non facit quod docet similis est puteo qui omnes ad se venien/ tes sanat: t omnium diluit sordes: se autē ipsum purgare non potest: sed omni spur citia t immunditia plenus est. Dixit ite rum idem. Est homo qui se ipsum co/ gnoscit. Dixit iterum. Quia est homo qui videtur ore tacere. cor autem eius cō demnat alios. Vic ergo sine cessatione lo/ quitur: t est alius a mane vsq̄ ad vesp̄e/ ram loquens: t taciturnitatem tenet. Dc

ait ideo dicit ozat mihi sine audierit voli/
tare locut⁹ est. Iter ide dixit. Quia si sint
tres i vno et quis⁹ vnus bene geat: ali⁹
increpet et gratias agat: tertius vero mini/
stret eis et sic erit a voluptatibus istis simile
sint velut etiā si vnus sint opera. Iter vi
git. Malitia nequā exp̄git malitiā. sed
aliquis nobis male faciat: tu bene fac ei vt per
bonū opus tuū: destruas malitiā illius. Di
xit iter. Qui querelatus est: monachus nō
est. Qui mali p̄ malo reddit: monachus nō ē. Frater
exiit et q̄ iracundus est: monachus nō ē. Frater
gdā venit ad abbatem pastorē: et dixit ei.
Multe cogitatiōes veniūt i animā meā et
perplexor i eis. Et dixit ei senex. Fiducialiter
nudet dixit ei. Expāde sinū tuū: et appe/
de ventos. Et ille respondit. Non pos/
sum hoc facere: et dixit ei senex. Si hoc nō
potes facere nec cogitationes prohibere
poteris ne introeāt: sed tuū est resistere eis.
Frater gdā interrogauit cū dicēs: humilia
est mihi de rebus quid faciā de eis? Dixit
ei abbas pastor. Vade. et post tres dies ve
ni et dicā tibi. Venit aūt sicut p̄finiuit: et
dixit ei senex. Quid tibi habeo dicere? Si
dixero: va cū ecclesie: clerici sibi faciūt cō/
mūnū ex eis: si aūt dixero: va cū parētibus
tuis: nō est tibi merces: si ꝯo dicā: va pau/
peribus: securus eris. Quicqd ḡ vis: vade et
facito cuius non habeo. Dixit iter. ab/
bas pastor. Si venerit tibi cogitatio de re
bus coponi necessariis et delegaueris se/
mel et iterū venerit et delegaueris gd fiat:
ū tertio si venerit: nō itēdas ei: otiosa est
enim. Frater gdā dixit abbati pastori. Si
videro rē aliquā: vis vt dicā illi? Dixit ei
senex. Scriptū est. Qui respōdit verbū an
teq̄ audiat: stultitia est illi et opprobriū. Si
ergo interrogatus fueris: dic: nisi alias tace
dixit iter. abbas pastor: q̄ dixerat abbas
ammon. Est homo qui portat toto tpe vite
suc securis et nō pōt dēicere arborē. Est aūt
alter q̄ habet vnā scidēdi: et in paucis pla/
gis dicit arborē. dicebat aūt securi discre
tionē esse. Iter dixit. Volūtas hois nu/
rus eneus est: et lapis repercutiēs: iter ipēn
et deū. Si ergo homo reliquerit hec. dicat
et ipse qō i psalmo scriptum est: et deo meo
trāsgrediar murū: et deus meus impolluta
via eius. Si enim iustitia subuenerit voli/
tanti: laborat homo. Frater quidā interroga
uit abbatē pastorē: dicens. Damnū anime
mee patior: q̄ sum cū abbate meo. Quid
ergo iubes? Manebā adhuc apud eum: Et
scribebat abbas pastor: quia lederet anima
eius p̄ abbatē suū: et mirabatur: quare vel
interrogaret cū. si manere deberet cum eo
Et dixit ei. Si vis: exi. Et discedēs misit
apud eū. Venit iterū dicēs abbati pastori.
Bruno animā meā. Et non dixit ei abbas
pastor: discede ab eo. Venit tertio et dixit.
Credo mihi: iā nō ero cū eo. Et respōdit ei
abbas pastor. Ecce modo saluatus es: va
de: et nō sis vltra cū eo. Et subiūxit: Deus
qui videt damnū pati animā tuā: nō opus
habet interrogare eum: is de occultis cogi/
tationibus interrogat quis: vt seniores p̄/
bare possit: de manifestis aūt peccatis nō
est opus interrogare: sed statim abscedere.
Interrogauit abbabā qui erat discipulus
abbatis agathonis: abbatē pastorē dicēs
Quare me demones sic impugnant? Et di/
xit ei abbas pastor. Te impugnāt demōes?
Non pugnant nobiscum demones quan/
do voluntates nostras facimus: quia volū
tates nostre demones facte sunt: et be sunt
que tribulant nos vt faciamus eas. Si
autem vis scire quales sunt. cum quibus
demones pugnant: audi cuz moyse et cum
similibus eius. Dixit iterum abbas pastor
quia frater quidam interrogauit abbatem
moysen dicens. Qualis homo mortificat
se a proximo suo? Et respondit ei. Nisi po/
fuerit homo in corde suo: quia triennium
iam habeat in sepultura: non attingit ad
hoc verbum. Frater interrogauit abbatē
pastorem dicens. Quomodo oportet mo
nachum sedere in cella? Et dixit ei senex.
Sedere i cella quantum ad id quod in ma
nifesto ē hoc ē: vt faciat opus manuū: et se
mel comedat. et taceat et meditet. Occulte
vero p̄ficere in cella hoc est: vt portet
vnusquisq̄ opprobrium suum in omni lo/
co quocunq̄ perrexerit: et vt ministerij bo

rus custodiat. et de occultis non negligat.
Si aūt contigerit tēpus vt vacet ab opere
manuū. intret ad ministerium operis dei: et
id finc aliqua cōturbatione consumet. Fi/
nis autē hoz est. vt comitatū simul conser
uantū bonoz teneas: et remoueris a malo/
rū comitatu. Venerunt aliquādo duo fra
tres ad abbatē pāmbo. et interrogauit eū vn⁹
ex eis dicens. Abba ego biduo ieiuno. et
duos paximates mānduco. putas saluo ani
maz meā. an seduco? Et cū plurimū roga
rent eū. alter dixit. Ego colligo de opere
manuū meoz duas siliquas diumas. et pa
rū ex eis retineo ad victū. aliud aūt expen
do i elemosinā: putas salu⁹ ero an seducor
Et cū plurimū rogarent eū: ille non respō
dit eis. Post quattuor aūt dies cū discessu
ri essent: rogabāt eos clerici dicentes. No
lite contristari fratres: deus vobis presta/
bit mercedē: sic enī cōsuetudo est senio bu
ius. et non cito loquitur nisi ei deus dede
rit. qō loquat. intrauerūt ḡ ad senē et dixe/
rūt ei. Abba ora p̄ nobis. Et ille dixit eis
ābulare vultis? Dixerunt etiā. Et intuens
eos intra semetipsū. et accipiens opera eo/
rū scribebat in terra: et dicebat. Pambo bi
duo ieiunat. et duos paximates mānducat.
putas in hoc erit monachus? Nō. iter di/
cebat. Pāmbo laborat in die duas siliquas
et dat in elemosinas putas in hoc est mōa
ch⁹? Nec dū. Et paululū reticens dixit ad
eos. Bonū quidē est qō operari: sed si cu
stodias conscientiā tuā cū proximo tuo ita
saluaberis. In his ergo sic edificati fratres
cū gaudio discesserunt. Frater quidā iter
rogauit abbatez pāmbo: dicens. Quare me
prohibēt spiritus aliqō bonū facere proxi/
mis? Dixit ei senex. Non sic loquaris. alio/
quin deū mendacē facies: sed die magis.
Domine misericordiā nolo facere. Preuenien
eni de⁹ dixit. dedi vobis potestatē calcādi
super ſpētes et scorpiones. et super omnem
virtutē inimici. Cur ergo tu inūdos spiri/
tus nō conculcas? dixit abbas pallad⁹. Ius.
Oportet alias fm voluntatē christi cōuersā
rē: et discere fideliter q̄ nescit. et docere ma
nifeste que nouit. Si aūt virtutē cū possit
non vult: infante morbo laborat. Initium
eni recedēdi a deo fastidiū doctrine est: et
cū nō appetit illud qō sēper anima eius
que diligit deū. Frater quidā dixit abba/
ti syloy: Quare non recedunt a me passio/
nes? Et dixit ei senex. Quia vasa carundē
passionū intra te sunt: sed da eis pignus ta
lum. et discedunt. Venit quidā frater ad ab
batē filiuanū in montē syna. et vidit fratres
laborantes: et dixit seni. Nolite operari ci/
bū qui perit: maria eni optimā partē elegit
Et senex discipulo suo. Voca zacchariā. et mit
te fratrē ihū in cellā vbi nihil sit. Et cū fa
cta fuisset hora nona: intendebat ad ostiū
si mitterent et vocarēt eū ad manducādū.
Et cū nemo loqueretur ei: surgēs venit ad
senē. et dixit ei. Abba hodie fratres non co
moderūt? Et dixit ei senex. Etiaz comede
rūt. Et dixit ei frater. et quare me nō voca/
stis? Et respōdit senex. Tu bō spiritalis es
et nō indiges hoc cibo: nos aūt carnales su
mus. et volentes mānducare propterea ope
ramur manib⁹ nostris. Tu vero bonā par
tē elegisti. legēs tota die: et nolens sumere
carnalē cibū. Qui cū hec audisset: prostra
uit se ad penitentiā dicēs. Ignosce mihi ab
ba. Et dixit ei senex. Puto op⁹ habet omo
maria marthe: p̄ marthā eni maria laudat
dixit sancta synclerice. Qui sensibiles di/
uitias ō labore et periculo mūdi colligūt.
quādo multa lucrātur: nūc plura desiderāt
et que habēt velut nihil reputant: ad ea ve
ro que nec dū habent omnē intentionē ani
mi intendunt: nos autē et eoz que queren
da sunt nihil habemus. et nolum⁹ possidere
que necessaria sunt. propter timorez dei.
dixit iterū que supra. Est quedaz tristitia
vtilis: et est tristitia que corrumpit. Tristi/
tia ergo vtilis est: vt pro peccatis nostris i
gemiscam⁹. et pro ignorantia proximoz: et
vt nō cadam⁹ a proposito. vt perfectionez
bonitatis attingam⁹. Nec est species vere
tristicie. Est eni et aduersarii nostri ad hoc
quedā cōiunctio: immittit enim tristitiaz sine
aliqua ratione. quam tediū appellauerūt.
Oportet ergo talez spiritum sepius orando
et psallendo magis depelli. dixit iterū que

figura. Est enī crudelis ex dilectione diaboli
et cura abstinentia nra: et sequacem eius fa
cit hoc. Quando ergo discernimus vitia
nra: et regulā abstinentiā a tyrannica atque
diabolica hoc obseruabit illicitū est vt i omni
bꝰ conuersatione tue vna regula te
neas conuersationis tue. vna regula ie
iunii sit tibi. nō habeas quattuor: aut quin
que dies cōmixtos ieunio. et iterū mixtum
diue cibꝰ lectionis virtutē. hoc enī beneficiat
diabolicā. Sēper enī qđ illic mentitur ēcon
tubile est. nec ergo subito arma tua ex
pendere ne multū inuentus in bello. faci
le capiaris. Arma enī nostra corpus nostꝝ
est. ala vero nostra mles ē. Utrūque ergo
diligentiam pcipit: vt paratus sis ad id qđ
necesse est. Venerunt aliquādo duo senes
magni de paradiso petitū ad abbatissā sa
rā. Et cū audissent vicebant adinuicē bu
rā. Et cū audissent vicebant adinuicē bu
milemus verbū istuꝰ. Et dicunt ei. Vide
ne extollatur animus tuꝰ et dicas quia ex
tranei solitarii venūt ad me que mulier sū
Et dixit eis abbatissa sarra. sed tu qđē muli
er es sed nō alio. Iterꝫ dixit abbatissa sara.
Si poposcero a dō. vt omnis homines cdi
ficentur ex me faciet: ante ianuas singu
lorū penitētiaꝫ agēs: sed magis ozo. vt cor
meum cuꝫ omnibus parū sit. Dixit abbas
ipericius. Ite est vere sapiēs. qui facto suo
alios decernō qui verbis. Venit aliquan
do quidaꝫ mōachus ab vrbe roma. qui in
palatio magnū nomē habuit. et habitabat
i scithi i ciuitate ecclesie. Habebat autē se
cū puerū fidū: qui ministrabat ei. videns aūt
presbiter ecclesie ifirmitatē eius. et cogno
scēs quia de delicijs esset vir ille: ex eo q
ei ocios donauit vel q ecclesiaꝫ mirabat:
trāsmittebat ei. Qui cuꝫ fecisset viginti et
quinque annos i scithe factus est vir cōtēpla
tor. pcudēs et nominatus. Audiēs autez
quidaꝫ de magno mōachio egyptio opi
nionez eius venit videre eum: sperāns corpo
raleꝫ cōuersationez apud eum plus arduaꝫ
inuenire. Qui eum intrasset. salutauit eum: et fa
ctēce oratione sederūt. Videns autez eū
egyptius vestituꝫ mollibus rebꝰ. et mattaꝫ
de papiro. et pellē strutā sub ipso et modicū
capitale de carrica sub capite eius: sed ipse
deus maldos babetez cū caligulis. scādalisa
tus est intra se de eo quia i illo loco nō erat
cōluctando taliter cōuersandus: sed magis un
deꝫ abstinentiaꝫ habere cōsueuerant. Se
nex autez ille romanus habēs cōtēplatio
nez. siue pcudētie gratiaꝫ intellexit. quia
scandalizatus fuisset egyptius mōachus in
eo: et dixit mihi. Fac nobis hodie p
pter abbates qui venit: bonaꝫ diez. Et co
cxit parua olera que habebat: et surgentes
bota cōperti miducabāt: habuit etiam et
modicuꝫ vini. propter ifirmitatē suaꝫ: et il
lud biberūt. Et cū factuꝫ esset vespere: di
xerūt vndecim psalmos et dormierūt: simi
liter aūt et nocte. Surgēs āt mane egyptius
dixit ei. Ora pro me pater. Et egressus
est nō edificatus in eo. Et cuꝫ paululuꝫ di
xisset volēs cū senex ille romanus sana
scētis: sic volēs cū senex ille romanus sana
scētis: sic volēs cū senex ille romanus sana
scētis: sic

non poteſt proficere. Dec eſt enim virtus operantiꝫ certare vt ab opere non minuaſ Nã ꝛ piger ſi manſerit cũ operario profi/cit etiã non proficit: non tamẽ deſcendit i/ferius. dixit gdã ſenex. Quia homo ſi verbũ quidẽ habeat. opera aũt non habeat: aſſimilabitur arbori habenti folia. fru/ctum autem non habenti. Sicut enim arbor fructibus plena. etiã folijs viret: ita ꝛ frino ꝛ ſequitur hominẽ q habet opa bo/na: dixit ſenex: Quia aliquãdo quidã lapſus in graui peccato. ꝛ ꝓpunctus ad pœ/nitentiã abiit indicare ſeni cuidã. ꝛ nõ vide/rat ei qõ fecerat: ſed quaſi interrogauit vi/dens. Si alicui aſcẽdat cogitatio talis. ha/beat ne ſalutẽ: ille vero q; neſciebat diſcre/tionẽ: reſpõdit ei. pdidiſti animã tuã. ℞ audiens frater dixit. Ego ſi pereã: vado ad ſe/culũ. Pergens aũt frater ille deliberauit ire. ꝛ indicare cogitatiões ſuas abbati ſil/uano. Erat enĩ hic ſiluanus magn⁹ diſcre/tor. Veniens ergo ad eũ frater. nõ dixit ei quod fecerat: ſed iterũ eo modo quo ꝛ pri/us ſeni illi dixerat. hoc ẽ ſi aſcẽderit alicui tales cogitatiões. habet ne ſalutẽ: Aperi/ens aũt abbas ſiluanus os ſuum: cepit de ſcripturis dicere ei. Nõ omnino iudiciũ ẽ tantũ cogitatõibus de peccato. Audiens aũt frater ꝛ ſuſcipiẽs ꝓfectẽ dictꝫ i anio ſũpta ſpe. ædificauit ei etiã actũ ſuũ. Audi/ens aũt abbas ſiluanus qõ egerat. tanq̃ bonus medicus poſuit carbaplaſma anie/eius. de diuinis ſcripturis aſſũptũ: dicẽdo eẽ penitẽtiã bio. qui pro caritate vera cõ/uertunt ad deũ. Poſt aliquot aũt annos. ꝛrigit abbatẽ memoratũ ad illũ ſenẽ ap/plicare. g ei deſpatiões fecerat: ꝛ narrauit ei iſta. ꝛ dixit. Ecce frater ille. g de reſpon/ſo tuo deſperauerat ꝛ ad ſeculũ redibat: ve/lut ſtella ſplẽdida ẽ in medio fratrũ. Dec autẽ ideo retuli: vt ſciam⁹ quale periculũ ſit. qñ aliquis ſiue in cogitatõe ſiue i ac/tu aliquod ædicat peccatũ bio g diſcerne/re neſciũt. dixit quidã ſenex: nõ quia ĩtrãt cogitatões male ꝺdemnamur ex eis· ſed ſi male vtimur cogitatõib⁹. Fit enĩ vt p co/gitatões naufragiũ patiamur: ꝛ itex de co/gitatõib⁹ coronemur. dixit gdã ſenex. nõ deꝫ ꝛ nõ accipies cũ ſecularib⁹ hominib⁹ ꝛ nõ habeas noticiã cũ muliere nec habe/as diu fiduciã cũ puero. Frater gdã iterogauit ſenẽ dicẽs. Quid facia q; mitte cogi/tatiões ſollicitãt me. ꝛ neſcio quõ repugnẽ eis: dixit ſenex. non repugnes ꝺtra oĩes ſz contra vnã. Omnes enim cogitatões mo/nachoꝝ vnũ habent caput. neceſſariũ er/go eſt cõſiderare. que ꝛ qualis ſit. ꝛ aduer/ſus illã reniti: ita enĩ ꝛ reliqua cogitatiões humiliantur. Aduerſus malas cogitatio/nes dixit quidã ſenex. Obſecro fratres vt ſicut ꝺpreſſim⁹ act⁹ malos: ꝺprimam⁹ etiã cogitatões malas. dixit itex quidã ſe/nex. Qui vult beremũ inhabitare: debet eſſe doctor. vt non doceri egeat: ne detri/mentũ ſuſtineat. Interrogatus eſt ſenex a quodã fratre dicẽte. Quomodo inuenio deũ: vtrũ in ieiunijs. vel laborib⁹ vel i vi/gilijs. aut in miſericordia: Et reſpondit. in bis que enumeraſti: ꝛ in diſcretõe. dico ei tibi. q; multi affligerũt carnez ſuã: ꝛ quia ſine diſcretõe hoc faciebãt. abierũt vacui nibil habẽtes. Os noſtrũ p ieiunio feter: ſcripturas omnes diſcim⁹. ex corde va/uid conſummauim⁹. ꝛ quod de⁹ requirit: ñ habem⁹. ſilicet caritatẽ ꝛ humilitatẽ. Fra/ter interrogauit ſenẽ dicens. Abba ecce ego rogo ſenex. ꝛ vicũt mihi de ſalute aie mee. ꝛ nihil retineo ex verbis eoꝝ. Quid autẽ interrogo eos nihil proficiens. cum totus ſim in immunditia: Erant autẽ ibi duo vaſa vacua: ꝛ dixit ei ſenex. Uade ꝛ affer vnũ ex vaſis iſtis. ꝛ mitte i eo oleuz ꝛ accende intus ſtupã: ꝛ refunde oleum. ꝛ pone vas in locũ ſuũ. Et fecit ſic. ꝛ dixit ei. Fac iterum ſic. Et cũ feciſſet hoc ſepi⁹ dixit ei ſenex. Affer modo vtraque vaſa. ꝛ vide quod eoꝝ mundius ſit. Et reſpon/dit. illud in quo oleũ miſi. Cui ſenex dixit Sic ẽ ꝛ anima de bis que interrogat. q̃uis enĩz nihil retineat eoꝝ que audit: tamen plus ipſa mundatur. q̃ illa que omnino nec interrogat quenq̃. Frater quidam ſedebat in cella ſua quieſcens. ꝛ volebãt demões ſeducere cũ ſub ſpecie angelo/

Excitabãt enim eũ vt iret ad collectam: ꝛ lumẽ oſtendebant ei. Ille autem venit ad quẽdã ſenẽ: ꝛ dixit ei. Abba venit ange/li eũ lumine ꝛ excitãt me ad collectã: ꝛ lu/mẽ oſtẽdit mihi. Et dixit ei ſenex. Nõ au/dias eos fili quoniã demones ſunt: ſed quã/do venit excitare te. tu dic. Ego quando volo: ſurgo: vos aũt nõ audio. Accipiens aũt frater preceptuz ſenis: reuerſus eſt ad cellã ſuã: ꝛ ſequẽti nocte itex demones ſe cũdã ꝺſuetudinẽ venientes: excitabãt euz. Ille vero ſicut preceptũ ſibi fuerat: reſpõ/debat eis dicens. Ego quãdo volo ſurgo vos aũt nõ audio. Et illi dixerũt ei. Ma/luo ſenex ille falſator: ſeduxit te: ad quẽ fra/ter venit. volẽs mutuare pecuniã ꝛ cũ ha/beret mẽtitus eſt dicẽs: ſe nõ habere: ꝛ nõ dedit ei. Ex hoc ergo cognoſce: quia falſa/tor eſt. Frater ergo ſurgẽs diluculo venit ad ſenẽ: ꝛ nunciauit ei hec ipſa: Senex ve/ro dixit. Uex eſt qz habebã: ꝛ qz frater ve/nit querẽs mutuare ꝛ nõ dedi ei: ſed ſciebã qz ſi darẽ ei. damnũ anime ſue faceret. Co/gitaui ergo pon⁹ vnũ mãdatũ ꝓterire: q̃s decẽ ꝑ uaricari: ex quibus i tribulationez venire potuiſſemus ꝓ illo: ſi a me pecu/niã accepiſſet. Tu aũt demones g te ſedu/cere volũt: nõ audias: Et multũ ꝺfortatus de verbis ſenis: abiit i cellã ſuã. Uenerũt aliquãdo tres fratres ad quẽdã ſenẽ in ſci/thi: ꝛ vnus ex his interrogauit cum dicẽs. Abba: cõmẽdaui veterꝫ ꝛ nouũ teſtamẽ/tũ memorie. Et reſpõdẽs ſenex dixit. Re/pleſti verbis aerẽ. Et ſecũdus interrogauit eũ dicẽs. Uetus ꝛ nouũ teſtamẽtum ego ſcripſi ꝑ meipſum. Dixit aũt ꝛ huic. Et tu re/pleſti feneſtras de cartis. Et tertius dixit. Mihi i ſeculari berbe aſcẽderunt. Et re/ſpõdens ſenex dixit ei. Et tu expuliſti a te boſpitalitatẽ. Narrauerũt quidã patrũ de quodã ſene magno: quia ſi veniebat aliqs interrogare eũ ſermonẽ: ille cũ magna fidu/cia dicebat. Ecce ego ſuſcipio perſonã dei ꝛ ſedeo i ſede iudicii. Quid ergo vis vt fa/ciã tibi: Si dixeris mihi miſerere mei: di/cet tibi deus: ſi vis vt miſerear tui. miſere/re ꝛ tu fratribus tuis: ꝛ ego miſereor tui. Si aũt vis vt ignoſcã tibi: ignoſce ꝛ tu ꝓ ximo tuo. Nũquid a deo eſt cauſa: Abbas. Sed i nobis eſt ſi voluerimus ſaluari. Di/cebãt de quodã ſene i cellis: qui erat ma/gnus laborator: ꝛ ſemel cuz faceret opus ſuũ: ꝛrigit aliũ quẽdã ſanctũ virũ venire ad cellã ei⁹: ꝛ audiuit eũ deforis litigãtẽ cũ ſuis cogitationibus: ꝛ dicẽtẽ. Uſq; quo ꝓpter vnũ verbũ omnia illa ammitto ꝛ Ille aũt foris ſtãs. putabat quia cum alio aliquo litigaret: ꝛ pulſauit vt iraret: ꝛ pa/cificaret eos. Ingrediẽs aũt ꝛ vidẽs: quia nemo alius erat ĩtro: habẽs etiã fiduciam apud ſenẽ: dixit ei. Cũ quo litigabas abba Et ille reſpõdit. Cũ cogitationibus meis. quia quatuordeciz libros memorie cõmẽ/daui: ꝛ vnũ verbũ modicũ audiui foris: ꝛ cũ veniſſem facere opus dei: omnia illa ꝓ debãi: ꝛ hoc ſolũ quod foris audierã: venit i memoriã meã: i boza miniſterii mei: ꝛ ꝓ/pterea litigabã cũ cogitationibus meis. Fratres quidã de cõgregatione venerũt in beremũ: ꝛ applicuerunt ad quendã be/remitã: ꝛ ſuſcepit eos cũ gaudio. Et ſicut eſt cõſuetudo beremitis. videns eos de la/boze eſſe: poſuit menſaz extra bozã: ꝛ quod habuit in cella apposuit eis: ꝛ repauſauit eos. Et cũ factũ eſſet ſero. Dixerunt duo deciz pſalmos: ſimiliter ꝛ in nocte. Cũ aũt ſenex euigilaſſet: audiuit eos inter ſe dicẽ/tes. Quia ſolitarii iſti plus repauſant i be/remo. q̃ nos in cõgregatione. Mane aũt cum ambulaturi eſſent ad alium vicinum eius: dixit eis. Salutate eum ex me. ꝛ dici/te ei. Obſerua ꝛ noli irrigare olera. Ille autem cum hoc audiſſet: ſtellexit verbũ: ꝛ tenuit eos vſq; ad veſperum labozan/tes ieiunos. Cum autem ſero factum eſſet fecit prolixius opus dei: ꝛ poſtea dixit. Cef/ſemus modice ꝓpter vos: quia de labo/re eſtis. Et dixit iterum. Nos quidẽ quo/tidie non ſolemus manducare: ſed ꝓpter vos guſtemus modicum. Et apposuit eis panem ſiccum ꝛ ſal: ꝛ dixit. Ecce ꝓpter vos ſolennitatem habemus hodie: Et mi/ſit parum aceti illis in ſal: ꝛ ſurgentes ce/perunt pſallere vſq; mane. Et dixit eis. ꝓ

ret vos nō possum⁹ ipleꝛe regulā nostrā
q modice pauetis q peregrinatio. Ma
ne aūt facto volebāt fugeꝛe. Ille aūt roga
bat eos dicēs. Manete apud nos aliquā
mul⁹ q̄tū aliaꝛ vel ꝓpter mādatū vos
dice⁹ q̄ placuduīē bereni facere nobiscū
Illi aūt videntes q nō relaxaret eos fuge
rūt occulte. Frater gdā interrogauit quē
dā patꝛ dicēs. Si ingeꝛit mi homo gra
uaret tribulet bona ministeꝛij mei. anima
mea poc verecūdia nō vult ipleꝛe op⁹ illud
Et dixit senex. Si te cōgeꝛit vsq̄ mane
dormire q̄ cingulo stargere claude ostiū
t fenestras tuas. t fac opus tuū. Scriptū
est enim. Deus est dicens tua est nox. In oi
enim tēpore glorificatur deus. Dicebat
aliꝰ senex Quia est homo comedēs mūdū
t adhuc clericū. t est alter homo qui parū
comedit t sanatur: massoē tamē mercedē
habet ille qui plus comedit t clinicus per
manet. illo qui pauc comedit t sanatur. Di
xit quidam senex. Si contigeꝛit inter te et
alium fermo aliquis triste⁹ ne gaueꝛit il
le dicens. non dixi sermonem hunc nō cer
tes cum eo vt dicas tu dixisti: quia exacer
babitur. vt dicat tibi. etiā dixi. Frater
aliquis interrogauit senem quendam di
cens. Soroꝛ mea pauper est si do ei elemo
synam? nonne est sicut vna de pauperib⁹?
Et dixit senex. Non. Dixit autem frater.
Quare abba? Et respondit senex. Quia
carnalis sanguis trahit te modicum. Di
xit quidam senex. Quia oportet mona
chum nec⁹ auditorem esse obtrectantium
nec⁹ obtrectare. nec⁹ scandalizari. Dixit
quidam senex. Non omnia que dicuntur
placent tibi. nec⁹ omni sermoni consen
tias. Tardius crede. t quod verum est ci
tius dic. Dixit quidam senex. Si ascende
rit verbum in cor fratris sedentis in cella:
et reuoluens illud i animo nō potuerit ad
mensuram verbi pertingeꝛe. nec⁹ tractus
fuerit a deo: talis dimittat et ostendant
ei de verbo illo quod ipsi volunt. Dice
bant quidā senum. Quando congregaba
mur i unū ad inuicem. t loquebamur ali
quid: quod vtile erat animabus nostris:
efficiebamur deo⁹ et deo⁹: tum. t ascende
bamus i celsitudine: aūt quādo cōgregamur
i obtrectationibus occupamur. t alteruꝝ
trahimus in profundū. Dixit alter quidā
senū. Siquidē interior homo noster sobrie
agit: potest etiā exteriorē custodire: si vero
non est ita: quis possumus virtute custo
diamus linguā nostrā. Itē dixit qui supra.
Opus spirituale necessariū est: quia in hoc
venimus: magnus enim labor est ore dice
re. qđ nō fit ope corporali. Alter quidā fra
trū dixit. Quia oportet omnino homi⁹ ha
bere ira cellā opus qđ laboret. si enim in
ope dei occupat: venit ad eū diabolus de
uie i uie: si nō iuenit locū i quo manear: Si
aūt rursus dominādo ei inimicus i captiui
tatē redegerit eū. Venit utiq̄ spūs dei fre
quēter: sed si nos ei nō facimus locū, ꝓpter
malicia nostrā discedit. Descenderūt aliquā
do monachi de egypto i scitbi: vt viderent
seniores loci illius. Et cū vidissent eos ex
tenuatos same. p̄ nimia abstinentia pa
tienter comedere: scandalizati sunt in eis.
Hoc aūt ꝓsbyter agnoscēs voluit sana
re eos. t ita dixit: ne peccauit i ecclesia di
cēs. Ieiunate: t exīte de stinētū vestrā
fratres. Volebāt aūt egyptij q illuc vene
rāt discedere: t retinuit eos. Cū aūt ieiu
nassent primo apponi iussit. Fecerūt aūt
eos ieiunare i duo⁹ ebdomadas. Ju scitbi aūt
habitātes ieiunauerūt bebdomada. Et sa
cto sabbato mānducauerūt egyptij cū scitbi
bus. Turbātibus aūt se ad mānducandum
egyptios: vnus de senibus tenuit manus
eoꝝ dicēs. Cū disciplina manducate: quō
monachi. Unus vero ex egyptiis repulit
manus eius dicens. Dimitte me quia mo
rior: tota bebdomada nihil cocrum come
dēo. Et dixit ei senex. Si ergo vos bidui
ternalio nec⁹ mānducantes impatienter tu
listis: quare scādalizati estis in fratribus q
semper eo ordine bebdomada i quando ab
stinentiam seruant. Illi aūt penitentiā
coram eis egerunt: t edificati in abstinen
tia eoꝝ abierunt cum gaudio. Frater
quidam renuncians seculo. t accipiens ha
bitum monachi: statim ꝓclusit se dicens.

Uolo esse solitari⁹. Audiētes aūt vicini
seniores venerūt. t dixerūt ei. t fecerūt
eum circuire cellas fratrū. t penitētiā eo
rum singulis agere. t dicere. Ignoscite mi
bi. quia nō sū solitari⁹ sed adhuc instū mo
nachi nup assumpti. Dixerūt gdā senes. Si
viderio iuuenē voluntate sua ascēdentē in
celsū. tene pedē eius. t ꝓice eum in terrā.
qi nō ita expedit ei. Frat dixit seni cuidā
magno. Abba: volebā inuenire senē iuxta
voluntatē meā. t morari cū ipso. Et dixit ei
senex. bene queris vbi me⁹. ille aūt affir
mabat huiusmōi esse desideriū sui: non i
telligens qđ locutus est senex ille. Hic cuꝫ
videret eū senex existimātē qđ bene senti
ret: dixit ei. Ergo si inuenis senē secūdum
voluntatē tuā vis manere cū illo? Et ille
dixit. Etiā omnino hoc volo: si inuenio cū
fm meā voluntatē. Dixit ei senex. Non
vt tu seqris voluntatē senis illi⁹. sed vt ille
voluntatē tuā sequat. t ita in eo repauseꝝ
Sensit ꝛ frater ille qđ dicebat. t surgēs
prostrauit se ad penitētiā dicēs. Ignosce
mihi pater. quia valde gloriabar. estimās
me bene dicere: cū nihil tenerez. Duo fra
tres carnales renunciauerūt sectē: quoꝝ
vnus qui etate minor erat. primus cepit
uersari. Et cū venisset ad eos quidā pa
trum. t applicuisset apud eos. posuerunt
pulmū. t venit qui minor etate erat vt la
uaret pedes senis. Senex aūt tenēs ma
nus eius remouit eū. t cū qui maior erat
etate: fecit ipleꝛe opus: qđ primi i monaste
rio facere soleuerāt. Dixerūt aūt astantes
fratres. Abba ille minor i congregatiōe pri
mus est. Respondēs eis senex. Ego tollo
ꝑmatū minoꝛi: t trado ei q etate ꝑcedit.
Dixit quidā senex. Prophete cōscripserūt
libros. patres aūt nostri venerūt post eos
t operati sunt in eis plurima. t utiq̄ succes
soꝛes illoꝝ commēdauerūt eos memorie.
Uenit autē generatio hec que nunc est. t
scripsit eos in cartis atq̄ membranis. et
posuit in fenestris otiosis. Dicebat qui
dā senex. Quia cuculla qua vtimur signū
est innocentie: subarmale quo humeros et
ceruicem alligamus. signū est crucis: zona
autē qua cingimur signū est sobrietatis. t
Conuersemur ergo iuxta id quod habitus
noster significat: quia omnia cum deside
rio faciente⁹ nunq̄ deficiemus. Expli
cit liber de discretione. Incipit liber de
eo. Quod oportet sobrie viuere.

Frater quidam ro

gauit abbatē Arsenium vt audiret
ab eo sermonē. Dixit aūt ei senex. Quāta
cūq; tibi virtus est: conare vt interius op⁹
tuū fm deum fiat. t vincat exteriorio bois
passiones. Dicebat iterum. Si querimus
deū apparebit nobis. t si tenebimus eum
manebit nobiscum. Dixit abbas agathon. Nō debet monachus permittere cō
scientie sue: vt accuset eum in quacunque
re. Cuius autem moriturus erat memoratus
abbas agathon: tres dies mansit imobilis
apertos tenens oculos. Pulsauerunt aūt
eius fratres dicentes. Abba vbi es? Et il
le respondit. In conspectu diuini iudicii ad
sisto. Dicunt ei. Et tu times? Et ille respō
dit. Interis laborauī virtute qua potui. in
custodiendis mandatis dei: sed homo sum
t nescio vtrum placuerint opera mea co
ram deo. Dicunt ei fratres. Et non confi
dis in operibus tuis. quia secundum deus
sunt? Et dixit senex. Non presumo. nisi ve
nero ante deum. Aliter enim sunt iudicia
dei: t aliter hominum: Cum autem vellent
adhuc interrogare eum alium sermonem
dicit eis. Ostendite caritatem. t nolite me
cum loqui: quia occupatus sum: Quo di
cto: statim emisit spiritum cum gaudio.
Uidebant autem cum colligentem spiritū
quemadmodum si quis salutet amicos su
os dilectos. Habuit autem custodiam ma
gnam in omnibus: t dicebat. Quia sine
custodia: ad nullam virtutem homo asce
det. Dicebant de abbate ämoi: quia quā
do ibat ad ecclesiam. non permittebat di
scipulum suum iuxta se ambulare. sed de
longe sequi. Sed t si appropinquasset ad
eū. vt interrogaret eum de quacunque re:
mox dicebat ei. t statī repellebat eū retro
dicēs: ne forte cū loquar aliqđ ō voluntate

anime. Incurrat etiam frno. qui non pertimuerit ad reprobandum. Ego non permitto mori iuxta me. Dicebat abbas ammois abbati alco. In mitto quomodo me videomodo? Et ille dixit ei. Sicut angelum dei pater. Et iterum dixit ei postea. Nunc quomodo me video? Et ille dixit. Quomodo saluandi. Et ni si bonū frnonē mihi loqueris: velut gladius mihi est. Dicebat abbas alonco. Nisi dixerit homo in corde suo ego solus et deus sumus in mundo isto requiem non habebit. Dixit iterum. Quia si vult homo in vna die vigilare ad vesperam peruenit ad mensurā humanitatis. Abbas bilarion morieno dicebat. Debet monachus totus oculus esse: sicut sunt cherubin et seraphin. Iter agebāt aliquando simul abbas daniel. et abbas āmonio. dixit abbas āmonis. Putas aliquādo et nos sedebimus in cella pater? dixit ei abbas daniel. quia deus a nobis aufert deū? nam et foris modo deus est: et iterū in cella deus est. dixit abbas euagrius. Magnū quidē e sine impedimento orare: matutinus autē est psallere sine impedimento. Itē dixit g supra. Memor esto semper exitus tui. et nō obliuiscaris eterni iudicii: et non erit delictū in alia tua. dixit abbas theodor⁹ de bennato. qz si nobis reputat deus negligentias tēporis quo oram⁹. et captiuitates q̄s patimur dū psallimus: non possumus salui fieri. dixit abbas theonas. Quia impedit mens nostra et reuocatur a cōtēplatione dei: propterea captiui ducimur in carnalib⁹ passionibus. Venerunt aliquando fratres qui dā cēpare ioannē bicuē. qz nō dimittebat mentē suā vsquāq; in cogitationib⁹ seculi: neque loquebatur causā hui⁹ mūdi. Et dicunt ei. Bratias agim⁹ deo: quia multum profuit isto āno. et rigant cōpetenter arborem palmaz. et bene incipiūt producere ramos et fructū vnde laborēt fratres. q solēt manū suaz operib⁹ occupari. dixit ergo Joānes abbas. Sic est quādo spiritus scīo descēdit i corda sanctoz: vt sicut quodāmodo et inuanit: et proferūt folia i timore dei. docebāt iterū de eodē ioanne quia fecerūt aliquādo placitū et duas palmas. et expenderit eas i vna sporta: et nō intellexit donec ingereni parietē. Erat enī mens eius occupata i contēplatione dei. Senex quidā erat i scithi habēs quidē tolerantias corporales: sed non valde scrupulosus erat in retinēdis q̄ ante audierat. Abiit ergo iste ad abbatem Joannē bicuē vt interrogaret eū de obliuione: et audito de eo frnonē. et redito i cellā suā. oblitus est quod dixerat ei abbas Joānes. Iterū abiit et interrogauit eū. Audiens aūt ab eo similiter frnonē: reuersus ē. Mox aūt vt peruenit ad cellā suā. oblitus est quod audiuit: atq; ita multoties vadēs atq; reuertēs. dominabat ei obliuio. Post hec vero rursus occurrens seni dixit. Noli abba. quia oblitus sum quod dixisti mihi. Sed ne tibi molestus essem. ideo nō veni. Dixit ei abbas Joānes. Vade icēde lucernā et icendit. Et dixit ei: Affer alias lucernas: et incende ex ea. Et fecit sic. Et dixit abbas Joannes seni. Ne aliquid lesa ē lucerna: quia ex ea alias incendisti? Et dixit nō. Et respondit. Ita nec Joānes ledit si tota scithis vēiat ad me: nec impedit me a caritate dei. Quando ergo vis venire mihi besitano. Et ita per patientiā vtrozq; abstulit deus obliuionē a sene. Hoc eni erat opus habitātū i scithi: vt animarēt eos q̄ impugnabātur a quatuoz passione: et extollebāt sibi laborē vnde iuicē luerarētur bona. Interrogauit frater quidam abbatem Joannem dicens. Quid faciam. qz frequenter venit quidam frater vt tollat me secum ad opus quod laborat et ego miser sum infirmus et deficio in tali opere? Quid ergo faciam de mandato domini? Respondens senex dixit ei. Caleph filius Jephone. dixit Jesu filio Naue. Quadraginta annozum eram quando misit me Moyses seruus domini in terram istam: et nunc octoginta annozum sum. et quemadmodum tunc eram fortis: ita nunc valeo intrare: et exire ab bellum. Itaq; et tu si potes: vt sicut ingrederis ita et egrediaris vade cū illo: si aūt nō potes id facere: sede i cella tua plorās peccata tua: et sic inuenies

rint lugentes. non te cōpellent exire. Dixit abbas isidorus qui erat presbyter in scithi. Ego quando eram iuuenis. et sedebā in cella mea. nō habebā numerū psalmoz quos dicebā in ministerio deinoz enim et dies in hoc mihi expendebatur. Narrauit abbas Cassianus. de quodā sene in deserto sedē te. qz rogauerit deus vt donaret ei ne doceret aliquando cū spiritalib⁹ rerū ratio si eret: si autem detractionis aut odij causa verba essent. statiz in somnis conuinceret vt huiusmodi venenū auree non acciperent. Dic dicebat diabolum studiosum esse. vt moneret homines ad verba otiosa: impugnatoriz autem totius doctrine spiritalis atque rei. Hoc autē probatur exēplo. Loquente me inquit aliquando de vtilitate animarum ad quosdaz fratres: taz profundo somno occupati sunt. vt nec palpebre oculoruz moueri possent. Ego autem volens ostendere opus demoniacuz esse: otiosa verba introduxi. Ad qō illi gaudētes statiz a somno sunt relicti. Ego autē ingemiscēs dixi. Usque nūc de celestib⁹ loquebamur. et omniū vestrū oculi somno grauissimo tenebantur: quando autem sermo otiosus inuentus est. omnes prompti audire cepistis. Propē qō rogo carissimi fratres cognoscentes opus maligni demonis esse. attendite vobismetipsis: custodientes vos a somno quando aliquid spirituale facitis vel auditis. Abiit aliquando abbas pastor cuz esset iuuenis ad quendā senē: vt interrogaret eū tres frnones. Cū peruenissz aūt ad senē. oblitus est vnū ex tribus frnonibus: et reuersus est ad cellā suā. Et cū retendisset manū vt teneret clauē. recordat⁹ est frnonis illius quē fuerat ante oblitus: et retraxit manū a claue: et reuersus est ad senē. Senex aūt dixit ei. Accelerasti venire frater: At ille dixit ei. Quia cū tetēdisset manū tenere clauē. recordatus sū frnonis quez querebā: et non aperui cellā. sed mox ad te suz reuersus. Erat aūt longitudo vie multa nimis. Dicebat autez ei senex. vere gregū pastor: nominabitur eniz nomē tuū in tota terra egypti. Venit abbas Ammon ad abbatem pastorem: et dixit ei. Si vado ad cellā vicini. aut si ille ad me venerit propter aliquid: reuereremur inuicez. ne incurrat aliqua fabula. uncōpetēs et aliena a proposito monachi. Et dixit ei senex. Benefacis: necessariā cni habet inuētus custodiaz. Dixit ei abbas Ammon. Sene⁹ ergo quid facturi sunt? Et dixit ei. Jā senes proficientes atque firmati. nō habēt i se aliud quid. aut peregrinū in ore suo. vt id loquantur. Et ille dixit. Si ergo sit necessitas cū vici no loqui. videtur mihi vt de scripturis cum eo loquar: aut de verbis et sententiis seniorū? Et dixit ei senex. Si non potes tacere. bonū est magis vt de verbis seniorū loquaris. q̄ de scriptura: periculū est eni nō parui. Interrogatus abbas pastor de iquamentis: respondit. Quia si stabilimus actū nā vitā nostrā in sobrietate: nō inuenient⁹ in nobis inquinamenta. Dicebāt de abbate pastore. Quia cū exiturus erat ad opus dei faciendū: sedebat prius discernēs cogitationes suas iugiter vna hora: et sic egrediebatur. Dixit abbas. Quia interrogauerit quidā abbatē Paysionē. dicens. Quid facio anime mee. quia insensibilis facta ē. et non timet deū? Et dixit ei. Vade et ingere homini timenti deū. Et cū illi inhesero: docebo: et tu timere deum. Dixit iterum. qz principiū et finis est timor domini. Et iterū. Initiū sapientie timor domini. Et iterū quādo Abraā perfecit altare: dixit ei dominus. Nunc scio quia times deum. dixit iterū. discede ab omni homine: qui in locutione desistenter cōtentiosus est. dixit iterū. Interrogauit aliquando abbatē petrū abbas Lothe dicēs. Quādo sū in cella in pace est anima mea: cū aūt venit frater aliquis ad me et retulerit mihi verba cuiusque fortis sū: turbat⁹ alia mea. Et dixit mihi abbas Petrus: quia dicebat abbas Loth. Clauis mea aperuit ostiū meū. Et ego dixi ei. Quid est verbū hoc? Et dixit. Si ego venit ad te. et interrogas eū quō habes? vnde venis qualiter agit circa illos fratres. susceperūt te an nō? Et tūc aperio ianuam fratris tui. et audio que nō vis. Et ego dixi

et. Ita est: Sed quid faciat homo cū veniat frater aliquis ad eum? Et dixit mihi senex. In lucru omnino doctrina est. Ubi autē omnino nō ē lucr⁹ impossibile est custodire mentem. Et dixi ei. Quādo in cella sum mecū est lucrum. cū autē aliquis ad me venerit aut cū egredior de cella. non inuenio lucrū. Et dixit senex. Nec oū tibi subiect⁹ est. sed velut ad vīū pro tēpore adhibetur. Et dixi ei. Quis est hic finis? Et dixit mihi. Si laborat homo pro re aliqua fm virtutē. quācūque horā quesierit eā. ad velitatē suā inueniet eā. Frater quidā interrogauit abbatē Syrorū dicēs. Desidero cor meū custodire. Dixit ei senex: Et quomō possumus custodire cor nostrū. si lingua nostra tamā aperta habuerit. Sedente aliquando abbate Siluano in monte sina. discipulus ei⁹ volens abire ad quoddā ministeriū suū: dixit sibi. Dimitte aquā: et riga hortū. Ille autē egrediens ad dimittendā aquā. tegebat faciē suā de cucullo suo: nātū ad pedes suos intendens. Contigit autē vt ipsa hora quidā superueniret ad eū: et videns eū alongē considerauit quid faceret. Et cū peruenisset ad eum: dixit ei. Dic mihi abba. vt quid tegebas ꝙ cucullo faciē tuā: et sic adaquabas hortū? Et dixit ei senex. Ne videret oculi mei arbores. et occuparetur mēs mea ab opere suo. in cōtēplatione caruꝫ.

Interrogauit abbas Moyses abbatem Siluanū: dicens. Potest ne hō per omnes diē facere initiū conuersationis sue? Respondit ei abbas Siluanus. Si est hō operarius: potest per diē et horā inchoare initium conuersationis sue. Interrogauerunt aliquādo abbatē Siluanū quidā dicētes. In qualiconuersatione operatus es vt acciperes prudentiā istā? Et ille respondēdit dixit. Manifē permisi in corde meo cogitationē nocturnā que exacerbabat deū. Dixit abbas Serapion. Quia sicut miles iperatoris cū ante ipsū stat. nō debet dextra aut sinistra respicere: sed monachus assistat in conspectu dei. et intentus sit ei⁹ in timore eius. nihilqꝫ sit quod de aduersis malis eū terrere possit. Dixit Lucia sinceritate. Fili omnes saluari volumus: sed propter negligentiā nostrā a salute deficimus. Dixit item que supra. Sobrie viuamus: quia per sensus corporis nostri. vel si non volumus fures ingrediuntur. Quomodo enī potest non fuscari domus. si fumus exterius ascēdēs fenestras apertas inuenerit? Dixit item que supra. Oportet nos aduersū domū nos undique armatos existere. quoniā et exterius ingrediuntur et dentro mouentur. siquidem et anima nostra id patitur. Sicut enī nauis que aliquādo exterius fluctuꝫ mole oppugnatur. aliquando vero interius crescente sentina demergitur: sic et nos aliquando operū exterius cōmissorum iniquitate dānamur. aliquando vero interius ne quitia cogitationū adūcimur. Unde oportet non solū exterius spiritū imundorum nos ipetus obseruare: verū etiā interiorꝫ cogitationū immunditias exhaurire. Dixit iterū que supra. non habemus securitatē in hoc seculo. Et cui apostolo dicente. qui stat: videat ne cadat. In incerto quidē nauigamus. quia sicut dauid psalmista dixit velut mare est vita nostra: sed tamē in mari quedā petrosa sunt. quedaꝫ vero bestiis plena. ꝙdā āt et trāgilla. Nos qdē i trāgilla parte maris nauigare videmur. seculares vo boles i loco piculosio: et itez nos i die nauigamus sole sufficiente nobis pacēte ventū: illi aūt in nocte ignorantie deportantur: sed tamen plerūque contigit. vt seculares illi in tēpestate et in obscuro nauigātes pro metu periculi ad deū clamando et vigilando saluent nauē suā: nos autem in tranquillitate. neglecto deo demergimur: deꝫ ab ipso gubernaculo iustitie derelinquitur Dixit abbas iperici⁹. Cogitatio tua sepe sit in regno celorū. et cito in hereditate accipies illud. Dixit iterum vita monachi iuxta imitationē angelorum fiat: comburens atque consumens peccata. Dixit abbas Ouesi⁹. Puto quia nisi homo custodierit cor suum: omnia que audit et videt. obliuiscitur et negligit. deniqꝫ inimicus si inuenit in eo locū: supplantat eū. Dicit deus lucerna oculo et lucerne ff Parata lucerna āt g negligē

tiā non acceperit oleū. paulatiꝫ extinguitur. atque ita conualescunt tenebre aduersus eā: sed et mus veniens ad eā. volens nisus eā: sed et mus veniens ad eā. volens nisus eius comedere. priusqꝫ perfecte extinguatur. non potest propter calorem ignis. Si autez viderit. g nec lumen habet nec calorez iā retinet ignis: tunc volens trahere nixuz ei⁹. deiicit eā ipsā lucernā in terrā que si testea fuerit. minutatur. si autē erea a domino suo denuo reparatur: ita etiaꝫ si negligerit anima paulatiꝫ recedit ab ea spiritus sanctus. donec perfecte extinguatur calor eius. atque ita inimicus cōsumit et deuorat proposituꝫ illius: sed et corp⁹ nequiter exterminat. Si autez quis per alterū quez habet in deo bonus fuerit: simpliciter autez ad negligentiaꝫ raptus fuerit. deus qui misericors est. excitat in eo mentez suā et memoriā penarum que in futuro seculo peccatoribus preparantur: et curat vt sobrius sit. et custodiat se deceteto cum magna cautela. vsque ad tēpus visitationis sue. Venit quidā senex ad aliuz senez: et cuz loquerentur. vnus ex eis dixit. Ego iam mortuus sum huic seculo. Alter vero dixit. Ne confidas in temetipso. donec exeas de corpore. Nā si de te dicis quia mortuus sis: sathanas ab mortuus non est. Dixit quidam senex. debet monachus quottidie mane et sero cogitare in semetipso: quid sedeat eorū que vult deus. et quid non facit: et ita tractans o minem vitā suaꝫ. penitentiā agendo. monachus esse poterit. Sic enim abbas Arsenius vixit. Dixit quidā senex. Quia sigo aux vel argētū perdideris: pōt inuenire qō pdidit: g tēpus perdideris nō potest inuenire: qz tēpus irreparabiliter transit. Dixit senex. Sicut miles et venator proficiscētes ad propositū sibi laboris. nō cogitant vt vulneretur aliquis: an ille sua permanat: sed vnusqꝫq; p se solo certa*ta oportet et monachū esse. Dixit senex Sicut nemo potest ledere eū qui ad latus ē iperatoris: ita neqꝫ sathanas nobis aliqd potest nocere: si ala nostra adhibuerit deo. Scriptum est enim. Approximate mihi: et ego approximabo vobis. Sed qz frequē terexaltamur: facile. rapit inimicus miseraꝫ animā nostrā ignominiā passionis. Frater quidā dixit seni cuidā: nihil pugne video i corde meo. Et dixit ei senex. Tu sic eo velut ꝙdrigemina porta: vt quicūqz voluerit: iteret: et quocūqz voluerit exeat et nō velitis ꝙagāt. Nā si haberes ianuā: et claudere cāneꝫ pmitteres intrare p eā cogitatōes malas: tūc videres stātes foris: et pugnātes aduersū te. Dicebāt ō quidā senex. qz quādo ei cogitatōes sue dicebāt. vinite. dicebat eis ille diceno nō: sed hodie penitentiam agā: crastino aūt fiat volūtas vra. Dixit senex. Nisi exterior homo noster sobrie incesserit: impossibile est custodiri interiores. Dicebāt seneꝫ. quia tres sunt virtutes sathane. que precedunt vniuersa peccata. Prima est obliuio peccatoruz: Secunda negligentia. Tertia concupiscentia. Etenim si obliuio venerit. generat negligentiam. de negligentia concupiscentia nascitur: de concupiscentia vero corruet homo. Si enim ita est sobrius meus. vt obliuionē fugiat. ad negligentiam non veniat: etsi negligerit et concupiscentiam non receperit nunquam cadet opitulante gratia xpi. Dixit quidam senex. Taciturnitati operaꝫ da: et nihil cogites vane. et meditationi tue intende. siue quiescens siue surgens cum timore dei: et hec faciens non timebis malignorum impetus. Dixit senex cuidam fratri. diabolus est inimicus: et tu domus. Inimicus ergo non cessat iactare sua per te. quicquid sordidum inuenerit. etiā deus in te vniuersas immunditias: tuum est autem non negligere. vt proiicias foras que ille iactauerit. Nam si negligeris. replebitur tibi tua domus sordibus: et nequaqꝫ valebis intrare i eā. Sis ab initio que ille iactauerit: tu citius paulati. et mundabit dom⁹ tua mūda p gratiā xpi. Dixit qdā senū. Qri cooptūt oculi animalis tūc circuit ad molēdū: sin āt discooptoo habuerit oculos nō ibulat i circuitu mole sicut diabol⁹ si occurrerit opif oculos hois. i ōi peccato būliat eūg si vo fuerit oculi⁹ apti

facilius potest fugere ab eo. Dicebant senes. Quia in uno abbatio Antonii sedebant septem custodes tempore vacuitatis ex quibus unus abigebat ab eis volucres. Erat autem ibi senex qui in uie qua cum vacuitatem custodia contingebat. clamabat uicē. discedite uentro male cogitationes. de fonte autē. Frater quidam in cella infundebat palmulas suas. Et cum sederet facere placet ei dixit ei cogitatio sua ut iret ad quendam sonum uisitare eū. Et iterū cogitans in semetipso: dicebat. post paucos dies uadam. Et rursus dicebat ei cogitatus suus. Si inter hec moriatur. ad quid facies? Sed uadam modo ut loquar ei propter eternum tempus. Iterum autē cogitauit: uicens. Sed cum incido scirpum ad matutinū sit tempus. Et rursus dixit. Extendo palmulas illas. et tunc uado. Rursus dixit in semetipso. Sed hodie bonum aereū facie. Et surgens reliquit palmas infusas. et tollens metetem suam ibat. Erat autem senex quidam uicinus ei uir prouidus. qui cum uidisset eum in impetu ambulantem clamauit dicens. Captiue captiue. ubi in curris? Ueni huc ad me. Qui cū uenisset dixit ei senex. Reuertere in cellam tuam. Ille autē frater narrauit ei fluctus quos pertulerat in cogitationibus suis: et reuersus est in cellam suam. Et cum ingressus fuisset in camp. posuit se et penitentiam egit. Hoc autem facto: uoce magna subito demones exclamauerunt: dicentes. Vi esti nos monache. uicisti nos. Et facta est mutta ei. super quā iacebat uelut abigne uulata. demones autem euanuerūt uelut fumus et exterminati sunt. sicq; frater ille didicit uersutias eorum. dicebant de quodam sene. qui moriebatur in scithi et circumdederunt fratres lectulum eius. et uellierunt eum et ceperunt flere. Ille autem aperuit oculos suos. et risit: et adiecit iterū ridere. hoc autē factus est tertio. quod cum uiderent fratres: interrogauerunt eū: dicentes. dic nobis abba. quare nobis flentibus tu ridebas? Et dixit eis. primo risi. quia uos timentes mortē. Secundo risi. qz non estis parati. Tertio autē risi. qz ex labore ad requiē uado: et uos plorastis. Hoc autē cū dixisset. statim: utpote mortuus. reclusit oculos senex. Uenit aliquando frater manens in cella ad unum de patribus. et dixit ei: Quia a cogitatione tua affligeretur. Et respondit ei senex. Tu. p iecisti in terra sarmentum magnum. qđ est timor dei. et accepisti in manu tenere arundines uirgas. qđ sunt cogitationes male. Accipe ergo tibi magis ignes. qđ est timor dei: et quādo appropinquat tibi cogitatio mala. uelut calamus igne timoris dei cōburetur: neq; enī preualet malitia aduersus eos qui habent timorem dei. dixit quidam patrum. Nisi prius odio habuerit: non potes diligere. Nisi ergo oderis petrā: nō facies iusticiā. sicut scriptū ē. Declina a malo et fac bonū. Uerūtamē i omnibus hīs. p ositus animi ubiq; requirit. Ddū enim in paradiso assistens preuaricatus est mādatū dei. Job autē in stercore sedens custodiuit. Unde cōstat: quia ppositū bonū querit ab homine: ut semper timeat eū. Explicit liber de eo qi oportet sobrie uiuere. Incipit liber de eo ut sine intermissione oret.

Iecebant de abbate

Arsenio quia a uespere sabbati in ecclesie dominica relinquebat post se solem: et extendebat manus suas ad celum oratione: donec mane orto sol illustraret ei dēo faciem eius: et sic residebat. Interrogauerunt fratres ut batem Agathonem dicētes. Pater que uirtutum i conuersatōe plus habet laborem? Et dixit eis. Ignoscite mihi: quia puto non esse alium laborem talem: qđ orare deum cum enim uoluerit homo orare deum suum: semper inimici demones festinant interrumpere orationem eius: scientes quia ex nulla re impediuntur: nisi per orationem fusam ad deū: siquidem omnem alium laborem quem homo in conuersatione religiosa positus alii plerīq; uir instanter et toleranter agat. habet tamen et possidet aliquam requiē: oratio autem usq; ad ultimam expirationem

opus est ut habeat magnum certamen. Narrauit abbas Dulas. q finit discipulus abbatis Bisarionis dicēs. ueni aliquādo i cellā abbatis mei. et inuenī eū stātē ad oratōē: et manus eius erāt extense in celum. Permansit aūt hoc faciēs integer quinquaginta dies: et post hec uocauit me et dixit. Sequere me. Et exiēs post me introiuit cellā suā. et iterū exiens dixit ei. Abba sitio. Ille uenit. et cū stans orāt: dixit ei. Abba sitio. Ille aūt tollens meletē discessit a me quantus ē iactus lapidis. et facta oratōe attulit cā plenā aqua et bibi. Ille pretim^a in ciuitatem Lyco. et uenim^a ad abbatē Jobēniem et salutantes cū fecim^a orationem. Deinde sedētes cepit loqui abbas Bysarion de uisione quā uiderat: quia exiuirtingit precipitatio. ut destruant tēpla. Et factū est sicut destructa sunt. Dixit abbas euagrius. Si deficis alio ora. Scriptū ē enī. ora cum timore et tremore et labore: sobrie et uigilanter: Itaq; oportet nos semp orare: maxime ppter malignos et nequicias uagantes. et insidiabiles inimicos nostros. q nos ppe in hoc impedire nituntur. Dixit iterum. Quādo cogitatio extraria in cor uenerit. noli alia pro alio i oratōe q̄rere: sed aduersus eā que te impugnat. gladiū lacrymarū exacue. Mandatū ē sancte memorie: Epyphanio epō cypric. ab abbate monasterii sui. quod habuit in palestina. qz oratōib^o tuis nō neglexim^o regulā: sz cū solicitudine tertiā. sextā et nonā atq; uesperā celebramus. Ille autē reprehēdens eum mādauit ei. Cōstat uos uacare ab oratōe ceteris horis: eum autem qui uere ē monachus. oportet sine intermissione orare. aut certe plallere i corde suo. Dixit abbas esaias. Quia presbiter peluſij cuz fierent agape: atq; fratres in ecclesia comederēt et loquerent sibinuicē: increpās eos dixerit: Tacete fratres. Ego enī scio fratrem manducantē uobiscū: et oratio eius ascendit in cōspectu dei uelut ignis. Uenit abbas Lot ad abbatem Josephe: dixit ei. Abba secundum uirtutem meam facio modicam regulam. et paruus ieiunium. et orationem. meditationem. et quietem: et secundū uirtutem meā studeo purgare cogitatiōes meas. Quid ergo debeo deteriora facere? Surgens ergo senex. expandit manus suas in celū. et facti sunt digiti eius uelut decē lampades ignis. Et dixit ei. Si uis efficere totus sicut ignis sic age. Uenerūt aliquādo ad abbatē Lucium iuuenes monachi quidā. qui dicebantur exercitibus. hoc ē orantes: et interrogauit eos senex dicens. Quod ē opus manuum uestrarum? Et illi dixerūt. Non contingimus aliquod opus manuum: sed sicut ait apostolus. sine intermissione oramus. dixit eis senex. Et non māducatis? Illi aūt dixerūt ei. Etiā manducamus. Et dicit eis. Et qñ manducatis. go pro nobis orat? Et iterū interrogauit eos: dicens: Non dormitis? At illi dixerūt. dormim^o. Et dixit senex. Et cū dormitis. quis p̄ uobis orat? et nō inuenerūt. quid ad hec respōderent ei. Et dicit eis. Ignoscite mihi fratres: quia ecce nō facimus sicut dicimus. Ego aūt ostendam uobis. quia operans manibus meis sine intermissione oro. Sedeo enim texēs. et dico infundēs mihi paucas palmulas. et facio ex eis plectā et dico. miserere mei deus. Fm magnā misericordiā tuā. et secūdū multitudinē miserationū tuarū: dele iniquitatem meā. et dicit eis. Oratio est. an nō? Et dixerunt ei. etiam. Et ille dixit. Quando primsero tota die laborās et oratiōes cogo de uel orc. facio plus minus sedecim numeros: et pono ex eis ad hostium duos. et resi duos māduco. et qui acceperit illos duos dem a deo: orat p me tēpore quo ego māduco dei dormio. atq; ita p gratiā dei impletur in me quod scriptum est. sine intermissione orate. Interrogauerunt quidaz abbatem Macharium: dicentes. Quomodo debemus orare? et dixit eis senex. Non opus est multū loqui in oratione. sz extendi manus frequenter. et dic: domine sicut tu uis et sicut tu scis miserere mei. Si autem instat bellum in animo: dicite die adiuua me. et quia ipse scit que expediunt facit misericordiam nobiscum. dicebant de abbate Syloi: quia nisi cito de-

ponere manus suas quādo stabat ad ora
tionem rapiebatur mens eius in superio
ra. Si ergo contingebat eum eo aliquem
fratrem orare. Festinabat cito deponere
manuum ne rapieretur mens eius et mora
retur. Dicebat aliquis senex. quia assidua
oratio corrigit mentem. Dicebat quidam
patrum. quia sicut impossibile est vt vide
at quis in aqua turbida faciem suam: sic t
anima. nisi purgata fuerit a cogitationi
bus alienis. contemplatiue non potest ora
re deum. Venit quidam senex aliquando
in monte Syria. t cū exiret inde occurrit
ei frater in via. t ingemiscens: dicebat se
ni illi. Afligimur abba ꝓpter siccitatem
q̄ nobis non pluit. Et dicit ei senex. Qua
re non oratis t rogatis deū? At ille dixit.
Et orationē facimus. t deprecamur assi
due deū: t nō pluit. Et ait senex. Credo q̄
non oratio attentius. vis autē scire q̄ ita
est? Veni stemus pariter ad orationem.
Et extendēs in celū manus orauit. t statī
pluuia descendit. Quod cū vidisset frater
illectimuit. t ꝓcidens adorauit eū. Senex
aūt senex fugit illinc. Narrauerunt fra
tres: dicentes. Quia venimus aliquando
ad quosdā senes. t cū ex more facta esset
oratio salutātes inuicē sedimus. Et postq̄
locuti sumus: cū discederem⁹: popositim⁹
vt rursus fieret oratio. dixit autē vnus il
lorū seniorum ad nos. quid enim? Nonne
oraſtis? Et nos dximus etiā. Sed quādo
intrauimus pater tunc est facta oratio: t
ex illa hora vsq̄ modo locuti sumus. Et
ille dixit. Ignoscite mihi fratres: q̄ vobis
cum sedens gdam senex t loquens. centū
t tres orationes fecit. Hoc cū dixisset sa
cta oratiōe dimiserunt nos. Explicit li
ber de co q̄ sine intermissiōe debeat orari.
Incipit liber de hospitalitate t misericordia

Erxerunt aliquando quidam patrum ad abbatem Iosephin pa
nefce vt interrogarent eum. de susceptio
ne fratrum. qui supervenirent ad eos. si de
berent sibi relaxare abstinentiam cum ip
sis t congaudere cum eis: t priusq̄ inter
rogarent eum. dixit senex discipulo suo:
Considera quod facio hodie t expecta. t
posuit duo scutula t scirpo in fasciculis li
gata. vnum ad dexteram suā. t vnū ad sini
stram. t dixit. Sedete. Et intrauit in cellā
suam. t vestiuit se reo vetustas. t exiēs ꝓ
cessit in medū illor. Et iterū intrauit t ve
stiuit se rescellio suis. quibus prius indut⁹
fuerat. t egressus iterū sedit in medio eor
Illi aūt stupētes de eo quod fecerat senex
interrogauerūt eum quid hoc esset: t dixit
eis. Videtis quid feci. qui dixerunt. etiaz
t ille dixit. Ne mutatus sum ego propter
conuentionē vestē. t dixerunt. non dixit
iterū senex. ne ieiunus sum de meliori veste
Et respondērunt. non. t ille dixit. Sicut
ego ipse sum in veste. t sicut priori veste
mutatus non sum. nec sequenti ieiunus: ita
debemus in fratrū susceptione facere. si
cut in euangelio sancto dominus loquit
date inquit que sunt cesaris cesari: t que
sunt dei deo. Quando ergo est presentia
fratrū. cū gaudio debemus suscipere eos
quando vero soli sumus. opus habemus
lugere. Illi autē audientes admirati sunt
q̄ ea que in corde eor erant vt interroga
rent: prius agnouit. t glorificauerūt deū
Dixit abbas Lassianus. Quia venimus
a palestina in egyptum ad quendam pa
trum: t cum hospitalitatem nobis impen
disset: interrogauimus eum. quare tem
pore susceptionis fratrum regulam non
custodiret ieiunij. sicut in palestina fit. Et
respondit. Ieiunium semper mecum est:
Vos autem non semper mecum tenere
possum. Et ieiunium quidem quamuis
vtile t necessaria res sit. in nostra volun
tate est: caritatis autem plenitudinem.
Lex dei exigit a nobis. Unde suscipiens
vos in christo: debeo exhibere que cari
tatis sunt. Cum omni sollicitudine: cum
autem dimisero vos regulam ieiunij pos
sum recuperare: quoniam non possunt fi
lij sponsi ieiunare quādiu cum illo est spon
sus suus: cum autem ablatus fuerit sponsus
tunc ex sua potestate ieiunabunt. Dixit
iterum qui supra: Quia venimus ad

aliū senē: t fecit nos gustare: t hortabatur
nos iā satiatos adhuc sumere cibū. Et cū
dixissem: quia iā non possum. ille respōdit.
Ego hodie superuenientibus fratribus se
xies mēsā posui: t vū singulos horror. etiā
ego sexies manducaui: t adhuc esurio: tu
vero semel manducans ita satiatus es: vt
ā mānducare non possis? Datū est aliquā
do nādatū i scisti vt ieiunarent illa hebdo
mada: t facerent pasca. Contigit aūt: vt in
ipsa hebdomada venirēt ad abbatē Moy
sen fratres qdā ab egypto: t fecit eis pul
mentū. Et cū vidissent vicini, fumū: dixe
runt clericis ecclesie que illic erat. Ecce
Moyses soluit mādatū: t coxit apō se pul
mentū: Illi aūt dixerunt. Quando vene
rit loquemur ei t nos. Facto aūt sabbato
videntes clerici magnā conuersationē ab
batis. Moysi. dicunt ei coꝝ omni plebe.
O abba Moyses: mandatū quidē homi
nū soluisti: sed dei mandata fortiter alliga
sti. Frater quidā venit ad abbatē pastorē
in secūda hebdomada quadragesime: t di
cens ei cogitationes suas: atq̄ l eius respō
sione inueniens requiē. Dixit ei. In medi
co ipedire habui ne venirē ad te hodie. Et
dixit ei senex quare? Et ille dixit. Metue
bā vt propter quadragesimā non mihi ape
riretur. Et respōdit ei abbas pastor. Nos
nō didicimus ianuam ligneā claudere. sed
magis lingue ianuaz cupimus clausam ha
bere. Frater quidam dixit abbati pastori
Si vedero fratri meo modicuz panis aut
aliquid aliud: demones polluunt illud. vt
videatur ad placendum hominibus fieri
Dixit ei senex. Si ad placendum homini
bus fiat tale opus: nos tamen debemus
fratribus prebere quo egent. Dixit autem
ei et parabolam talem. Duo homines erāt
agricole habitantes i vna ciuitate. t vnus
ex eis seminauit: collegit pauca et sordida
alius negligens seminare omnino nihil col
legit. Si ergo fiat fames: quis duorum po
test euadere? Et respondit frater. Ille qui
fecit q̄uis parum atq̄ modicum. Et dixit
ei senex. Ita et nos seminemus pauca: cessē
tem⁹ dare famis tēpore moriamur. Fra
ter quidā venit ad quendam solitariū. t cū
ab eo egrederetur dixit. Ignosce mihi ab
ba: quia lpediui regulā tuā. Ille respondit
t dixit ei. Mea regula est vt recipiā te in
hospitalitatē: t cū pace dimittā. Solitari
us quidam habitabat non longe a congre
gatione fratrū. operationes faciens pluri
mas. Contigit aūt quosdā venire ad mona
sterium illud: vbi congregatio erat. t pergē
teo ad solitariū illū: fecerunt cū extra bo
rā manducare. Postea vero dixerunt ei
fratres illi. Non contristaris abba? Et ille
respondit eis. Mea tristitia est si fecero ꝓ
priā voluntatē. Dicebant de quodā sene in
Syria. quia xxta viam deserti habitabat
t hoc erat opus eius: vt quacūq̄s hora ve
niret monachus de deserto: cuz fiducia fa
ciebat eum reficere. Venit ergo aliquādo
vnus solitarius: t ille petebat ab eo: vt gu
staret: Qui cum nollet gustare dicēs: ego
ieiunium non violabo: contristatus senex
dixit ei. Ne pretereas puerum tuum obse
croineqs despiciao: sed veni oremus. ecce
enim arbor est hic: que cui nostrum oran
te t genu curuante inclinata fuerit: ipsam
sequamur. Curuauit ille solitarius genu i
oratione: t nihil factum est. Flexit autem
senex ille qui eum susceperat genu: t statiz
curuata est etiam arbor illa cū ipso: Quod
cum vidissent gauisi sunt: t gratias egerūt
deo semper mirabilia facienti. Uenerunt
aliquando duo fratres ad quendam senez
Consuetudo autem erat senis non mandu
care quotidie. Qui cum vidisset fratres:
gaudens suscepit eos: et dixit. Ieiunium
suam mercedem habet. Et iterum. Qui
manducat propter caritatem: duo manda
ta implet: quoniam voluntatem proprian
derelinquit. et mandatum implebit refici
ens fratres. Erat quidam senium in egy
pto habitans in deserto loco. Erat etiam
alter longe ab eo Manicheus: t hic erat
presbyter: ex his quos ipsi vocant presby
teros: qui cū vellet pergere ad eiusdē erro
ris hominē: cōprehēdit eū nox in loco illo
quo erat vir ille sctus. t orthodoxus: t an
xiebat volēs pulsare vt maneret apō eū

Sciebat enim q̃ cognosceret q̃ esset Manichæus: et revocabatur a cogitatione sua: ne forte nõ acquiesceret suscipere eũ. Cõpulso aũt necessitate pulsauit: et aperiẽs ei senex: et cognoscens eũ: suscepit eũ bylariter: et coegit eũ orare: et reficiens eũ collocauit vbi dormiret. Manichæus aũt cogitãs in se nocte murabatur dicens: quomodo nullã suspitionẽ habuit de me? Vere ille seruus dei est: Et surgẽs mane cecidit ad pedes eius dicens. Ab hodie ortheodoxus sum: et non recedã a te. Et deinceps permansit cũ eo. Monachus quidã thebeus accepit gratiã ministerii a deo: vt singulis indigẽtibus ministraret. quod necessariũ esset. Contigit aũt aliquãdo i quodã vico vt faceret agapem: et ecce mulier quedã venit ad eũ vt acciperet: et hec erat vestita vetustissimis rebus. Quã cũ vidisset ita vetustis rebus indutã: ipleuit manus vt daret ei parum: et aperta est manus eius leuauit multũ. Et requisiuit de vestigijs mulieribus illis: et cognouit: q̃ illa que bonis vestibus vtebatur: de honestis mulieribus ad paupertatẽ venerat: et quia pro opinione natalium suorũ: bonis fuerit rebus indutа: illa vero alia accipiendi causa vestierat se vetustis. Monachus quidã erat qui habuit fratrem secularem paruulum: et quicquid laborabat: prestabat ei. sed quantum ille prestabat tantum ille pauper fiebat. Pergẽs aũt monachus ille. indicauit hec seni cuidã. Senex aũt dixit ei. Si me vis audire: vltra nihil pbe ei: sed vade illi. Frater quãdo habui: dedi tibi: tu ergo modo labora: et ex eo quod laboraueris: pbe habeat quicquid tibi attulerit: accipe ab eo: et vbi scis peregrinum aut senem pauperem da illud: et roga eos: vt orent pro eo. Ille autem frater hec audiens: fecit ita: et venienti ad se fratri illi seculari locutus est quemadmodum dixerat senex: et discessit tristis. Et ecce prima die tollẽs ỗbozto minuta olera: attulit ei. Accipiens autem frater eius dedit senibus: et rogauit eos vt orarent pro eo. Qui cũ accepissent benedictionẽ. reuersus est in domũ suã. Postea vero iterũ attulit olera et tres panes: et accipiẽs frater eius: fecit sicut prius: et cõsecuta benedictione: ut discessit. Tertio veniens attulit multas expensas: et vinum et pisces. Quod cũ vidisset frater eius: miratus est. et vocauit pauperes et refecit eos. Dixit aũt illi seculari fratri suo. Ne opus habes aliquãtos panes? Et ille dixit. Nõ dixit: quoniã quando accipiebam aliquid a te. velut ignis intrauit i domũ meã et consumebat illud: nũc aũt quãdo a te nihil accipio: supabũdo: et deus benedixit mihi. Pergẽs aũt frater indicauit hec oĩa que facta fuerant vni seni. Et dixit ei senex. Nescio quia res monachoꝝ ignis est: et vbicũq; ingredit: cõsumit. Hoc aũt vtile est fratri tuo: vt de labore suo misereat: et oratione a sanctis viris accipiat: et ita benedictionẽ ꝓsequẽs multiplicabit labor eius. Dicebat quidã senex. Quia quidã faciebat multa bona frequẽter. et diabolus inuidebat ei scrupulositatẽ i animũ de paruis rebus. vt alioꝝ oĩum q̃ faciebat mercedẽ amitteret. Sedẽte enim me aliquãdo i oxirinco: iuxta quãdã ꝑbyterũ qui faciebat multas elemosynas. venit mulier quedã vidua postulãs ab eo modicũ tritici: et dixit ei. Vade et affer modium et mẽsura tibi. Ille aũt mẽsurãs modiũ ipsi ad maius: dixit ei. Maius est. Et fecit verecũdiã vidue illi. Cũ vero discessisset vidua illa: dixi ego ad ꝑbyterũ. Mutuasti vidue isti hoc tritici: aut qd? Et ille dixit. Nõ. Sed donaui ei. Ego aũt dixi. Ergo si totũ gratis dedisti. quõ i modico sic scrupulosus esse voluisti: et verecũdiam fecisti mulieri? Senex quidã cuz alio vno fratre habebat cõmunẽ vitã. Erat aũt ille senex misericors. Contigit aũt vt fieret fames: et ceperũt qdã venire ad hospicium eius vt acciperẽt agapẽ: Senex vero omnibus ministrabat panẽ. Videns aũt frater qõ fiebat: dixit seni. Da mihi partẽ meã de panibus: et quod vis de parte tua fac. Senex autẽ tulit panes: et faciebat more solito elemosinam de parte sua. Multi autem concurrebant ad senem: audientes q̃ omnibus daret. Videns autẽ deus propositũ voluntatis eius: benedixit panes. frater autẽ ille qui acceperat partẽ suam. et nulli dabat: consumpsit panes suos. et dixit seni. Quoniam modicũ ẽ quod adhuc habeo de panibus meis abba: iuuasne me ad communem vitam. Et dixit ei senex. Quomodo vis facio. Et ceperunt iterum simul esse et cõmuniter viuere. Facta autem iterum abundantia victualium: veniebant iterum indigentes vt acciperent agapem. Contigit autem vna die vt intraret frater ille. et videret quomõ deficerent panes. Venit autem et pauper postulans agapem. Senex autẽ dixit fratri illi. da ei panem. Et dixit. Jam non habeo pater. Et dixit senex. Intra et quere. Ingressus autem frater: attendit et vidit repositiones in quibus panes haberi solẽt repletas panibus. Quod cum vidisset timuit. et tollẽs dedit pauperi. atq; ita agnoscens fidem et virtutem senis glorificauit deum. Explicit de hospitalitate et misericordia. Incipit liber de obedientia.

Eatememorie abbas Arsenius dixit aliquando abbati Alexãdro. Quando percurrenderis palmulas tuas: tunc veni vt gustemus. Si autẽ aliqui peregrini superuenerint. comedã cũ eis: Abbas ergo Alexander leuius et modestius operabatur. Et cũ facta fuisset hora mãducandi supererat ei adhuc de palmulis suis. Volẽs autem custodire ymonem senis: sustinuit. donec explicaret palmulas. Abbas autem arsenius eum videret quia tardaret: gustauit. existimans quia forte peregrini ei superuenerint. et cuz eis gustauerit. Abbas aũt alexander postea q̃ explicuit vespere perrexit ad abbatem Arsenium: et dixit ei abbas arsenius. Peregrinos aliquos habuisti? Et dixit. non. Et ille dixit. quare ergo non venisti? Et respondit. quia dixisti mihi quando vesperauerit palme tunc veni. ego autem habui ymonẽ tuum i animo et nõ veni: quia vsq; ad hanc horam non est cõsummatum opus. Et admiratus est senex scrupulositatem obedientie eius: et dixit ei. Cessa dilungere ab opere tuo. vt et ministerium psallendi faciam. et aquam tibi adhuebere concurras: alioquin citius periclitabitur corpus tuum. Venit abbas abrahã ad abbatem Arsenium: et dum sederent simul. superuenit quidam frater. et dixit abbati Arseni. dic mihi quid faciã: vt saluari possim? Et dixit ei senex. Vade et toto ãno isto vespere manduca panẽ et salem: et veni et iterũ loquar tibi. qui pergens fecit ita. Completo autem anno: venit iterum frater ille ad abbatem arsenium. contigit autem vt rursus apud eum inueniretur abbas abrahã. Et dixit iterum senex illi fratri. Vade et ieiuna isto anno: et post biduũ manduca. cum vero discessisset: dixit abbas abrahã ad abbatem arsenium. quare omnibus fratribus leue iugum ponis. istũ vero fratrem graui sarcina onerasti? Et dixit ei senex. Alij fratres quomodo veniũt ꝗrere. ita et discedunt: sic ho q̃ propter deũ venit audire verbũ. operarius autẽ magnus est. et quicqd ei dixero. cũ omni sollicitudine facit. propterea et ego loquor ei verbuz dei Narrauerunt de abbate Joanne breuis statureꝝ. quia perrexit aliquãdo ad quendam senẽ thebeuz genere. ignorantẽ i sci tbi: qui sedebat in deserto. Tollens autẽ aliquando abbas eius lignũ sicũ planauit: et dixit ei. Per singulos dies mitte ei ad pedẽ eius lagenã aque: donec fructuz faciat. Erat enim lõge ab eis aqua. vt a sero pergeret et mane rediret. Post tres aũt annos viruit lignum illud: et fecit fructuz Sumẽs autem ex fructu eius senex. attulit ad ecclesiã: et dixit fratribꝰ. Accipite et mãducate de obediẽtie fructu. Dicebant de Joanne q̃ fuit abbatis Pauli discipulus: quia magne obedientie fuerit. Erat autem in quodam loco nemorosoꝝ et habitauit in eo leena pessima. Videns aũt circa ipsũ locũ senex stercora leene ipsius. dixit Joãni. vade et affer stercora illa. et ille dixit ei

Et quid facio abba propter lecnam illam? Senex autem fabricebat: dixit ei. Si ve nerit contra te: liga eam & affer huc. per rexit ergo frater illuc vesperi: & ecce ve nit lecna super ipm. Ille aut fm verbum eius imperu fecit super eu: vt veneret cum. Fugit aut lecnam sequebat eu ille dicens Expecta: quia abbas meus dixit vt ligē te. Et veniens cum alligauit. Senex autē expectando cum diabolo sedebat & tribu latione afflgebatur magna. Et ecce tar de venit: & debebat lecnam illam ligatam. Quod cum vidisset senex: admiratus est Uolens autē humiliare illū, cecidit eum & dixit. Stulte: quare fatuū adduxisti mihi Solut autē eū statim senex: & dimisit re uerti ad locum suum. Dicebant de abbate Siluano: q̄ habuerit in scitu discipulum nomine Marcum: & hic fuerit magne obe dientie: quigē enī scriptor ānquam⁹ erat Diligebat autē eum senex: propter obedi entiam suam. habebat enim alios vnde cum discipulos. qui consolabant q̄ diligeret eum plus eis. Quod cum audissent vicini senes. quia plus eum ceteris disci pulis suis diligeret: moleste tulerūt. Una autem dierum venerunt ad eum. Quos assumens secum abbas Siluanus egres sus est de cella sua: & cepit singulorum fa erum cellas pulsare: dicens. Frater veni quia opus te habeo. Et vnus ex eis non ē mor secutus eum. Venit autem ad cellā Marci: & pulsauit: dicens. Marce. Ille autem cum audisset vocē eius. statim exi uit foras: & misit eum ad quoddam mini sterium. Abbas ergo Siluanus dixit seni bus. Ubi sunt ceteri fratres? Et ingressus est in cellam Marci: & inuenit quaternio nem quem eadem hora inchoauerat. in que litteram o faciebat: & audita voce se nis non scripsit nec girauit calamum vltra: vt ipleret & occluderet litteram quam in manu habebat. Et dixerunt senes. Uere abba. quē tu diligis: & nos diligimus: q̄m & deus diligit eum. Venit aliq̄s supradi ci Marci mater vt videret eum: & habe bat secū plurimū obsequiū. Ad quā cū ex isset senex: dixit ei illa. abba: dic filio meo vt exeat ad me: vt videam eum. Ingredi ens autē senex dixit marco. Egredere: vt videat te mater tua. Ille aūt vestit⁹ erat concisso & reconsuto panno: & caput & faci es eius tincta fumo & caligine cognē erat Qui propter abbatis obedientiā egressus est quidem: sed clausit oculos suos. & ita salutauit matrem suam: & eos q̄ venerant cum ea dicens. Sani estote. Et nemo ex eis nec mater sua cuius cognouit: quia ipse esset. que itēp misit ad senē: dicēs. Abba mitte filiū meum vt videā eum. Et dixit marco. Nonne tibi dixi: egredere vt vide at te mater tua? Et dixit ei marce⁹. Egres suo sum iuxta verbū tuū pater Uerūtamē rogo te: ne mihi vltra dicas vt exeam: ne inobediēs tibi videar esse. Egressus autē senex: dixit matri eius. Ipse est qui exiuit ad vos: & salutauit vos: dicens. Sani estote. & solat⁹ ē eā senex: & eā discedere fecit Uenerūt aliq̄ quatuor fratres de scithi ad abbatem pambo. vestiti pelliciis tunicis: & indicauit vnusquisq; eorū virtutē alterius. non presente eo de quo loquebat. Unus namq; ex eis ieiunauit multū. alter vero nihil possidebat. tertius aūt habebat pla rimā caritatem. de quarto vero dicebant quia viginti duos annos haberet in obe dientia pmanens seniorib⁹. Respondit ut eis abbas pambo: dicēs. dico vobis q̄ istius vnus maior ē q̄m ceteror⁹: q̄ vnusquisq; vestrū virtutē quā possidet voluntate p pria retinuit. hic autē voluntatē suā abici dens. alienę se voluntatis seruū fecit. Ta les enim viri confessores sunt: si usq; ad fi nem ita permanserint: Uenit quidam ad abbatem sysoi: & debebā volēs fieri mena chus: & interrogauit eū senex. Si q̄d habe ret i seculo. & ille dixit: habeo vnū filium Et dixit ei senex. Uade iacta eum in flumē & tunc eris bonus monach⁹. Qui cū abi sset proicere eum in flumē: misit senex vnū de fratribus qui prohiberet eū. Qui cum vellet iactare puerū: dixit ei frater. Qui esce: Quid facio? Et ille rndit. Abbas mi bi dixit. vt proiciā eū. & dixit ei ff. Et iterū

abbas dixit. Nō pficias eū. Ille aūt reli quēs filiū suū: venit ad senē: & fact⁹ ē proba tissim⁹ monach⁹. Dixit sā sanctitate. Quia i congregatōe cuilibet inuenianti magis obe diēnā q̄ innocentiā ppones⁹ q̄m innocentia ar rogāti: habet obediētia ūr būilitatē: & grauā policetur. Dixit itēp q̄ supra. Oportet nos cū discretōe alios gubernare: & congregatōe manentes nō q̄ nra sāt ḡrecanda: q̄ saure p pria voluntate: quoniā velut exilio relegati nostra de manu vni secūdū fidē patrizā re buſ secularibus alienati. Unde ergo egref si fuimus: nihil vlterius requiramus. Illic enim gloriā habuimus illic abundāna cibo rū. hic aūt est etiā panis ipsius copia. Dixit abbas iperit⁹. Quia ministeriū monachi est obedientia: quā qui possidet: quicquid poposcerit a deo ipetrabit: & cū fiducia ere cisco astabit. Etenim diabolus sic venit ad eru cē: sactus scelerat obediēs vsq; ad mortez. Dicebāt senes. Quia si habet ḡs i aliquo fidem: & tradiderit se ei ad subiectionez. nō debet intendere in mandata dei: sed patri suo spirituali omnē voluntatē suam com mittere: quia illi per omnia obediens: non incurrit peccatum apud deum. Dicebant sen⁹: quia ista querit deus a christianis: vt obediat quis diuinis scripturis: quoniā inde accipiet loquendorum & agendorum formam: & vt assentiat prepositis & patri bus orthodoxis. Frater quidam de scithi vadens ad messem: applicuit ad quendam senem magnum: & dixit ei. Dic mihi abba quid faciam. pergens ad metendum? Re spondit ei senex. Etsi tibi dixero: acquie scis mihi? Respondit ei frater Etiam obe dio tibi. Dixit ei senex. Si mihi acquiescis surgens vade & renuncia messui: & ve ni: dicam tibi quid faciaš. Ille autem frater renunciauit messioni: & venit ad senē Dixit autem ei senex. Intra cellam tuam: & sac quinquaginta vices continuos: semel comedens in die panem cum sale: & iterum indicabo tibi aliam rem. Et fecit sicut & rursus venit ad senem. Senex autem videns quia vir operarius esset: dixit ei. quomodo potuerat cum esse in cella sua. Et discedens frater in cellā suā: prostrauit se pro nus in terra: & dicit tres noctes plorās in conspectu dei. Post hoc vero cū dice rent ei cogitationes suę: exaltatus ea ma gnus factus est: & ipse tēperans vitia cogita tionum suarum: humiliter reuocabat culpas suas in conspectu suo dicens. Et vbi sunt omnia illa peccata mea que feci? Si autē itēp in cogitatione eius ascendebat: quia multū neglexerit de mādatis dei: dicebat ipse intra se. Sed exhibeo paruū seruitū deo meo: & credo quia faciet mecū misericordiā. Hoc igitur modo cū deuicisset spi ritus malus cogitationum: apparuerūt ei maligni spiritus visibiliter dicētes. Tur bati sumus a te. Et dixit eis. Quare? Et dixerūt. Quia si te exaltamus recurris ad humilitatē si vero nos te humiliamus: tu te erigis i altū. Dicebāt quā senes. Quia nihil sic querit deus ab his qui primitias habent conuersationis: q̄m obedientie labo rem. Senex quidam solitarius. habuit quendam ministrum mancipem in posses sione. Contigit autem semel. vt tardare ministro: deficerent necessaria seni. Et cum tempus interciſſisset: & non veniret minister ille: defecerunt etiam que necessaria habebat senex ad victum: et quod ope raretur manibus suis. Qui cum afflige retur non habendo quod laboraret: neq; vnde viueret: dixit discipulo suo. vade ire ad possessionem illam et vocare nobis mini strum: qui solet afferre que opus sunt no bis? Et ille respondit. Quod iubes: fa cio. Differebat autem adhuc senex: non presumens mittere fratrem. Et cum diu sustineret: & tribularentur non veniente ministro: dixit iterum senex ad discipulum suum. Uis ire vsque ad possessionem: & adducere eum? Et ille respondit. Quod vis: facio. Timebat etiam discipu lus ille descendere ad possessionem: ne sibi dilaceraretur aliunde: sed ne inobediens esset patri suo acquieuit abire. Dixit autem ei senex. Credo in deum patrum meorum: quia proteget te ab omni temptatione. Et facta oratione direxit eum. Veniens au

nem frater i possessionē requisiuit vbi manseret miserūt illū: et inuenit hospitiū eius. Collegerat aūt ex illius omnibus ad meā possessionē parentū suoꝝ extra possessionē insuper et puellā filiā eius. Quo pulsato ianuā puella audiuit: et venit ad ostiū rapte ianuā: filia audiuit: et venit ad ostiū rapte ruit ei. Et cū interrogaret eā de patre suo illa denūtiauit ei: vt introiret hospitū: simul enū trahebat eū. Ille vero non acquiescebat introire. Sed cū vix eū cogeret: pcussit eū et introduxere ad se: et cōpulsata est illū ex illicere ad cōmixtionē corporis sui. Illa aūt videns se trahi ad luxuriā et cogitationibus confundi lacrimis cepit mabat ad dominū dicens. Domine ppter orationes patris mei libera me i hora ista Hoc cū dixisset: statim inuentus est ad fluminis pergens ad monasteriū: et restituit illicito ad abbatē suū. Duo fratres carnales voluerunt habitare in monasterium quodlibet quibus vnus erat peccatis cōtentis alter obedientie magne. Cui dicebat pater. Fac hoc: et faciebat: nō dicta manducabat. De quare magnā opinionē in monasterio habebat: quia ita obediens exhibebat. Punctus est autem inuidie microne frater eius ille continens adversus eum: et dixit in semetipso. Ego probabo eum si habet obedientiam. Et accedens ad patrem monasterii: dixit ei. Mitte mecum fratrem meum vt eamus aliquā bi. Et dimisit eos abire. Et assumens eum frater ille abstinens: voluit eum temptare Et cum venissent ad flumen: vbi erat multitudo cocodrillorum: dixit ei. Descende in flumen: et trāsi. Et ille mox descendit. Venerunt autem cocodrilli: et iugebant corpus eius: in nullo ledentes eum. Quod cū vidisset frater eius: dixit ei. Ascēde de flumine. Et cum iter agerent inuenerunt corpus humanum mortuum iacens in via.

Tunc dixit abstinens frater: ad fratres suum. Si habuissemus aliquid vetustus transeuntis super corpus illud. Et respondens frater ille obediens: dixit. Wegio ostenuus: ne forsitan resurget. Et stantibus ad orationem atq; orantibus surrexit mortuus ille. Quo facto gloriatus est ille abstinens frater: et dixit. Pro cōtinentia mea surrexit mortuus hic. Omnia aūt hec reuelauit deus abbati monasterij eoꝝ: et qualiter tēptauerit frater suū de cocodrillis: et quomodo suscitatus fuerit mortuꝰ. Et cū venissent in monasteriū: dixit abbas abstinēti illi. Quare ita fecisti fratri tuo? Ecce tamē ppter obedientiā eius surrexit mortuus ille. Alter quidā secularis vite habens tres filios renūciauit seculo: et venit ad monasteriū: relictō filios suos i ciuitate: Et cū fecisset tres annos i monasterio. cepit cogitatiōes sue filios ad memoriā reducere. et contristabat ꝑ eis valde. Neq; enim oblitus erat abbati filios se habere Videns aūt abbas eū tristē: dixit ei. Quid habes quod tristis es? Et narrauit ei: quia tres filios haberet in ciuitate: et q; vellet eos ad monasteriū ei⁹ adducere. Precepit aūt abbas vt adduceret eos. Qui cū perrexisset ad ciuitatē: inuenit duos ex eis iam fuisse defunctos: vnū vero solūmodo remānsse. Qui assumens venit ad monasteriū et requirēs abbatē nō eū inuenit illic. Interrogauit aūt fratres vbi esset abbas. Et illi dixerūt. Ueq; ad pistrinū perrexit. Ille vero tollēs filiū suū quē adduxerat: abiit ꝑ pistrinū. Et videns eū abbas venientē salutauit: et tenēs ifantē quē adduxerat amplexatus ē eū: et osculabat. Et dixit patri eius Amas eū? Et ille dixit. etiā. Et rursus dixit ei. Omnino diligis eū? Et respondit. Etiā. Dec audiens abbas. dixit ei. Tolle ergo si amas eū: et mitte eū i furnū: sic modo vū ardet furnus. et tenēs pater filium suū iactauit eum i furnū ardentem. Statim q; factus est furnus velut ros. Ex quare acquisiuit gloriam in tempore illo: quēad modum Abraham patriarcha. Dixit quidā abbas senex. Quia frater qui ad obediētiam patris spiritualis animū vouerit: maiorem mercedem habet: q; ille qui in deserto solus recesserit. Dicebat autem. Quia narrauerit aliquis patrum vidisse se quatuor ordines in celo: quorum primus ordo erat horum infirmoꝝ et grates agentiū deo

secundus ordo hospitalitatez sectantiuz instanter ministrātiū in his. tertius ordo in solitudine conuersantiuz: et non videntiuz homines. quartus ordo eoꝝ qui ad obediendus spiritualibus patribus se subiiciunt propter dīm deus. Letabatur autez ordo obedientiuz torque aurea et corona: et maiorez q̄ alii gloriā habebat. Ego autez dixi ei. qui mihi ostendebat omnia hec. Quomodo iste ordo qui paruus est. maiorem q̄ alii gloriaz habet? Et respōdēs dixit mihi Quia qui hospitalitatez sectantur. sm propriaz voluntatez idipsuz faciunt. similiter et qui in deserto se obligant: arbitrio suo ō seculo recesserunt. hic autez ordo qui se ad obedientiaz dedit: omnes voluntates suas abiciēs pendet ad deuz et ad iussiones spiritualis patris: propterea et maiorez gloriaz pre alio habet. Quapropter o fili bona est obedientia: que propter deuz fit. Intendite ergo filii virtutis hui⁹ aliquod ex parte vestigiū. Obedientia est salus omnium fideliuz et omniū virtutuz. Obedientia est regni celorū inuentrix. Obedientia celos aperiens et homines de terra eleuās. Obediētia cohabitatrix est angelorum. Obedientia sanctoꝝ omniū cib⁹ est. Ex hac enī multi ablactati sunt: et ꝑ hanc ad perfectionē peruenerunt. Explicit liber de Obediētia Incipit liber de Humilitate.

Bbas Antonius de

ficiens in consideratione profunditatis iudiciorū deu postulauit dicens. domine. quomodo aliqui parui tēpore vite sue moriuntur. et alii vltra decrepitaz veniunt senectutez? quare quidā egeni sūt et alii facultatibus vitātur? et quomodo iniusti opulēti sunt. iusti vero paupertate ꝑmuntur? Et venit ei vox dicens. Attende ad teipsum intende: hec enī iudicia dei sunt et te scire ea non conuenit. dixit abbas Antonius abbati pastori. Hoc est magnū opꝰ bone. vt culpaz suaz super se vnusquisque ponat coraz domino: et expectet tēptationem vsque ad vltimum vite sue tempus. dixit iterum abbas Antonius. Vidi omnes laqueos inimici tensos in terra: et ingemiscens dixi. quisputas transiet istos? Et audiui vocez dicentez. Humilitas. Uenerūt aliquando senes ad abbatez Antonium. et erat cuz eis et alius abbas Joseph. Uolens autez abbas Antonius probare eos. monuit sermonez de scripturis sanctis. et cepit interrogare a iunioribus qd esset hoc. aut illud verbuz: et singuli ei dicebant prout poterant. Ille autez dixit. Nec dum inueni sio. Post omnes vero dixit abbati Joseph Tu quomodo dicis esse verbum hoc: ille respondit. nescio. Et ait antonius. Tu solus inquit inuenisti humilitatis ianuaz. Aperiuntur aliquando abbati arsenio demones in cella sedenti: et tribulabant eum. Superueneruntautez et fratres. qui ei ministrare soliti erant: et stantes extra cellaz audiebāt eum clamantez ad dominū et dicentez. Dimitte non me derelinquas: quia nihil boni feci coraz te sed presta mihi sm benignitatem tuaz saltez modo habere bene viuendi principia. dicebant de eo qui supra. Quia sicut deus in palatio esset. nemo melioribus vestimentis eo vsus est: ita et dum in conuersatiōe moraretur. nemo eo vilioribus vtebatur. Cuz interrogaret aliquando abbas Arsenius quendaz senez egyptiuz de cogitationibus suis: alius videns cum dixit. abbas arseni. quomodo tu qui tante eruditionis es in latina lingua et greca. rusticuz istuz de cogitationibus tuis interrogas? et ille respondit. Latinā quidez et grecaz eruditionez ꝙtuz ad seculum apprehendi: sed alphabetū rustici illius necdum discere potui. dicebant senes. quia dederint quidaz fratribus aliquando in scirpi paucas caricas. et ꝓ hoc q̄ pauce erant. non trāsmiserunt ex eis abbati arsenio ne velut iniuriaz pateretur. ille autez cū hec audisset: non est egressus infra monasterium ad opus dei cuz fratribus celebrandū: dicēs excōmunicatio mc: vt non mihi detur eulogiam quam trasmisit dominus fratribus: ex qua ego non sum dignus accipere. Dū cū audisset oēs. edificati sūt i bonitate senis: et vadens presbyter portauit ei de

tarcia ibat: t adhesit eis in congregatione quadraginta. Dicebant autez de eo. quia nemo potuit obedientiam modum conversationis eius. Sedente autez eodem abbate arsenio aliquando in inferioribus partibus egypti eius illic spoliantibus eos paruidus egyptiorum illic spoliantibus eos pauperes: villas est ei derelinquere cellas illas. Et nihil ex eis tollens: dixit discipulo suo alexandro t sopio. Tu alexander ascende nauez. t tu sopie veni mecum usque ad flumen. t quere mihi nauiculas in alexandria. t ego tecum nauigabo t tu ad fratres tuos. Sopius autez turbatus est in verbo illo. t tacuit atque ita diuisi sunt abinuicem Descendit autez senex circa partes alexandrie t egrotauit egritudine magna. Discipuli autez eius dicebāt adinuicez. Putasne aliquis nostri constristauit eum. t propterea discessit a nobis? Et non inueniebant in se ingratitudinis causas. neque inobedientes ei aliquando fuissent. Cum vero sanus factus fuisset senex: dixit ad semetipsum. Vadas ad patres meos. t ita nauigans. venit in locum qui dicitur petra: vbi erant sapientes ministri eius. Cuz vero esset iuxta flumen: puella quedaz ethiopissa veniens. tetigit meletez eius. Senex autez increpauit eaz. Illa vero dixit. Si monachus es: vade in montez. Compunctus autez in hoc verbo senex: dicebat ad semetipsum. Arseni. si monachus es: vade in montez. Et inter hec occurrerunt ei alexander t sopius discipuli eius. Et cuz ceci dissent ad pedes ei⁹. proiecit se etiaz t ipse in terram t flebant simul. Dixit autem senex. Non audistis. quia egrotaui? Et dixerunt ei. Etiaz audiuimus. Et ille dixit. Et quare non venistis videre me? Et dixit alexander. Quia diuisio tua a nobis non fuit tolerabilis. quoniaz multi ex ea contristati sunt: dicentes. Nisi inobedientes fuissemus semetipsis. quare se separasset a nobis. Et dixit ei senex. Et ego cognoui quia hoc vicerisis tamē iterz dicturi sitis. Bonum est autez nō tacere. collibare regē pdebet⁹ suis reuerti est ad hoc in archaz. In hoc ergo verbo curati sunt animi discipulorum eius: t permanserūt cuz eo usque ad vltimū vite sue tēpus. Quo mortuo appropinquante turbati sunt: t dixit eis. Nondum venit hora. cuz autez venerit: indicabo vobis. Iudicari autez babeo vobiscuz ante tribunal christi: si permiseritis quicq̄ de corpore meo aliquid facere. Et illi dixerunt. Quid ergo faciemus. quia nescimus mortuū vestre vel sepelire? Et dixit senex. Nescitis mittere funez in pedes meos. t trahere in montez? Luz autez traditurus esset spiritui. viderunt fratres cuz flentez: t dicunt ei. In veritate tu times mortez pater? Et dixit eis. In veritate enim timor qui in hac hora mihi est semper fuit in me. ex quo factus sum monachus: t timeo valde. Atque ita in pace obdormiuit. Ille autem sermo sēper in hora illius erat. Arseni propter qd existi? Loqui me sepe penituit: tacere nū ē. Audiens autez abbas pastor quia abbas vita discesserit arsenius: lachrymatus est t dixit. Beatus es abba arseni: quia ante illi temetipsum in seculo isto. Qui enim se in hoc mundo non fleuerit: sempiterne plorabit illic. siue igitur voluntarie hic. siue illic tormentis cogentibus impossibile est non flere. Narrauit abbas daniel de abbate arsenio: quia nunq̄ voluit loqui de questione aliqua scripturaruz. cuz posset magnifice loqui si vellet. sed neque epistolaz cito scripsit ad aliquez. Quando autez ad conuentus post aliquantuz tēporis veniebat. post columnaz sedebat: ne quis videret faciez eius. t ne ipse attenderet alium. Erat autez visio eius angelica sicut Jacob. canonis ornatus crinibus elegans corpore: sicut tamen. Habebat autez barbā prolixā oculos attingentez usque ad vēstez eius. Pili oculoz eius pre nimio fletu ceciderant. lōgus aūt erat: sed senio lōginquo curuat⁹ Mortuus est autem ānorum nonaginta quinque. Hic fecit in palatio vite memorie Theodosii maiozis. q fuit pater arcadii t honorii. ānos ādragint⁹: t decē ānos loco q dicit throbē. supra t al ylenā. etra

ciuitatez mēphis: t treo annos in canopo alexandrie. t alios duos annos reuertēs iteruz in throben fecit: t ita dormiuit cum sanctis in pace t timore dei cursuz suum vir bonus t plenus spiritu sancto t fide Narrauit abbas Joānes. q abbas anub t abbas pastor t reliqui fratres eorum ex uno vtero nati. monachi fuerunt in scithi: t quando venit illuc gens magicorum. t desolauerūt locus ipsum. primo discesserunt illinc. t venerūt in locuz qui dicitur thermithym. donec deliberarent vbi habitare deberent. t manserūt illic in tēplo quodā antiquo paucos dies. Dixit autem abbas anub abbati pastori. Ostende caritatez tuam t fratres tui. t singuli seorsuz habitemus: t non veniamus ad nos inuicez hebdomada hac. Et respondit abbas pastor. Faciamus qualiter vis. Et fecerunt sic. Erat autem ibi in tēplo statua lapidea t surgebat quottidie abbas anub. t faciez statue illius lapidabat. vespere autez dicebat. ignosce mihi: t tota hebdomada ita fecit. Die aūt sabbato occurrerunt sibi inuicē t dixit abbas pastor abbati anub. Vidi te abba hebdomada ista lapidantez faciem statue huius. t iteruz penitentiaz agentem apud eaz: fidelis autez homo hec non facit. Et respondit senex. hanc rez ego propter vos feci. Quando me vidistis lapidantez faciez statue istius. an locuta est aliquid. an furuit? Et dixit abbas pastor. Nō iterū quāvo apud eā penitentiā egi. an turbata est. aut dixit: ignosco? Et respōdit abbas Pastor. Nō. t ille dixit. Ergo t nos qui sum⁹ septem fratres. si vultis vt mancamus simul. efficiamur velut statua hec: q̄ contumelijs affecta nō conturbat: si aūt nō vultis ita fieri. ecce quatuor ingressus sunt templi huius. vnusquisq̄ qua vult: exeat t quo vult: vadat. Illi autem hec audientes prostrauerunt se in terrā: t dixerunt anub. Quomodo iubes pater ita fiat: obediemus tibi in omnibus q̄ dixeris nobis. Postea aūt retulit abbas pastor: dicens Quia manducam⁹ simul omni tēpore vite nostre. operantes t facientes omnia secundū verbū sanctum quod dictum est nobis. Cōstituit aūt vnū ex nobis dispensatorem. qui quodcūq; nobis apposuisset: manducabamus. t impossibile erat vt disceret aliquis ex nobis. affer aliud aliquid aut diceret nolo illud manducare: t sic trāsiuimus omne tēpus vite nostre cū quiete t pace. Dicebāt de abbate ānone. Quia venerūt quidā ad cuz petentes vt iudicaret inter eos. Senex aūt dissimulabat. Et ecce quidam mulier ad aliā mulierē iuxta se stantem dicebat: Senex iste fatuus ē. Audiuit aūt eā senex. t vocās illam ad se: dixit ei. quantos labores putas fustinui in solitudinibus diuersis. vt acquirerē fatuitatē istā: t propter te bodie perditurus fuī? Narrauerūt de episcopo ciuitatis quevocatur oxirincus nomine abbas asillas: qz cū esset monach⁹ mimis dure tractauerit vitā suā: t cū factus esset episcopus voluit ipsa curiosa vti i ciuitate quā i deserto habuerat: t nō ꝑualuit. Ideirco ꝑstrauit se i aspectu dñi dicens. Putasne vide ꝑpter episcopatū discessit a me gratia tua? Et reuelatū ē ei qz nō sed qz nūc solitudo erat: t cū nō esset homo: deus tunc susceptor erat nūc aūt hic i seculo eo vbi bolco auxiliant tibi. dixit abbas daniel. Quia erat i babilonia filia cuiusdā primarii: demonio babēs. Pater aūt ei⁹ diligebat monachū quēdā. dixit aūt ei monachus ipe. Nemo potest curare filiā tuā: nisi quos scio solitarios: cui si perrexeris ad eos: nō acquiescēt hoc facere ꝑpter humilitatē. Sed hoc faciamus vt quādo veniūt afferētes venalia que operātur: dicatis vos emere velle quod venditum: t dū venerint ad domū ꝑcuū accepturi: dicemus eis vt faciant orationē. et credo: quia salua abitur filia tua Euntes ergo in platea: inuenerunt vnū discipulū senem sedentē vt venderet sportellas suas t tulerunt eum secū in domū: vt quasi precium sportarum acciperet. Et cum intrasset monachus ille in domum: venit puella illa que a demonio vexabat: t dedit alapā monacho illi. Ille autem conuertit ei t alterā maxillam: secūdum diuinum pece-

pram. Demon aũt correptus clamare cepit. O violenta mandata xpi. iussu xpi expellis me hinc. Et statim mundata est puella illa. Cum autẽ venissent ad senes illi aperuẽrũt eis quod fuerat factũ: et glorificant deum et dixerunt. Confestim est diabolice fu/ perbie barn illatæ mandato xpi. illa xpi cor/ ruere. Dixit abbas euagrius. principium salutis est. si reipsam redarguis. Dixit ab/ bas Serapion. quia multos laborem cor/ porales feci. pluuiã filium meum zachariam non peruenit ad mensurã humilitatis et taciturnitatis eius. Abbas moyses dixit fratri zacharie. Die mihi quid faciã? Ille aũt hoc audiens. iactauit se pronus in ter ra ad pedes eius: dicens. Tu me interro gas pater? dixit ei senex. Crede mihi fili zacharia: quia vidi spiritum sanctũ descen dentẽ in te: et propterea cõpellor interroga re te. Tunc tollens zacharias cuculliã suã de capite suo. misit illã sub pedibus suis: et conculcans eã dixit. nisi ita conculcaũ fue rit homo. nõ potest monachus eẽ. Dixit ab bas pastor. Quia interrogauerat abbas moyses fratrem zachariã. tẽpore quo mo riebat dicens. Quid video? Et ille dixit. Nihil melius est tacere pater. Et dixit ei. Fili verũ est tacere bonũ. hora aũt mortis eius sedens abbas Isidorus: respe/ xit in celũ et dixit: Letare letare fili mi za charia: quia aperte sunt tibi ianue regni celo/ rũ. Sancte memorie Theophilus episco pus alexandrinus. venit aliquãdo ad mon tẽ Nytrie. et venit ad cuz abbas montis il lius: et dixit ad cuz episcopus. Quid ãplius inuenisti i via ista pater? Et respondit ei se nex. Culpare et reprehendere meipsum: sine cessatione. Et dixit ei episcopus. Non est alia via sequenda nisi hec. Quando abbas theodorus cũ fratribus manducabat. accipiebant calices cũ reuerentia et taciturnitate nec dicebãt. sicut mos est. ignosce. Dixit aũt abbas Theodorus. Perdiderũt monachi ingenuitatem suam. et non dicunt ignosce. Dicebant de eodem abbate Theodoro. quem cum factus esset diaconus et in sabbato non acquiescebat ministrare. ebue atq illac fugiebat. et iterum senes adducebant eum: dicentes. Non dereliu/ quas ministeriũ tuum. Dixit autem abbas Theodorus. Dimittite me et deprecor deũ et si ostenderit mihi. quia si debeo stare in lo co ministerii huius faciam. Et dum deprece retur deum: dicebat. Si voluntas tua est domine ut stem in hoc ministerio: demõstra mihi. Et ostensa est ei columna ignis de ter ra usque ad celum: et vox sonuit dicens. Si potes fieri sicut columna hec: vade minis tra. Ille aũt audiens. statuit apud se nul latenus acquiescere ministrare. Qui cum venissent ad ecclesiam. penitentiam apud cũ egerunt fratres: dicentes. Si non vis mi/ nistrare vel salti calicẽ tene. Et non acqui euit dicẽs. Si me nõ dimittitis discedã de loco isto. Et ita discesserũt ab eo. Dicebat abbas Joãnes breuis. Quia humilitas et timor dei superant vniuersas virtutes. dixit abbas Joãnes thebeus. Quia debet monachus ante oĩa humilitatẽ habere: hoc est enim primũ saluatoris mãdatũ dicẽs. discite a me: quia mitis sum et humilis corde. Et alubi Beati pauperes spiritu: quoniã ipsorum est regnũ celorum. Collecti sunt aliquando fra/ tres qui habitabãt i scithi: et ceperũt intra se ĩrere de melchisedech sacerdote. Obli ti sunt aũt vocare abbatem suum. Postea autem vocantes eum: interrogabãt eum de eadem questione. Ille autem tundens tertio os suum dixit. veh tibi coprecoquia que tibi mandauit deus ut faceres: dereli/ quisti: et que a te non requirit: illa scrutari presumis. Nec audientes fratres: fugerũt singuli in cellas suas. Narrauit aliquan/ do de seipso abbas Macharius dicens. Quando eram iuuenis et sedebam in cel/ la mea: tenuerunt me et fecerunt me cleri cum inuitum. Et cum nollem acquiescere ad ministrandum. fugi ad alium locum. et venit ad me quidam secularis quidez bo/ mo: sed vita religiosus: et rogabat a me op/ quod faciebam manibus meis: et ministrabat

mihi que necessaria erãt. Contigit autẽ dẽ prante diabolo. ut virgo quedam in vico suo viciata lapsus incurreret: et cum in vte/ ro habere cepisset. interrogabatur quis es set de quo in vtero haberet. Illa autem di/ xit: quia hic solitarius est: qui mecum dor/ mivit. Exeuntes autem de vico illo. cõpre/ benderunt me: et adduxerunt ad vicum. et appenderunt in collo meo cacabatas ol/ las. et ansas vasorum: et miserunt me circui/ re per vicum illum. et per vias ducebant di/ centes. Vic monachus corrupit filiam no/ stram: tollite. tollite eũ. Et ceciderũt me pe ne ad mortẽ. Superueniens autem quidam senex dixit. Quidam monachum istum cedistis peregrinum? Ille autem qui mihi solebat ministrare necessaria. sequebatur retro cũ verecundia. Etenim et ipsum contumeliis multis affecerunt: dicentes. Ecce solitari us monachus cui tu testificabaris quid fe/ cit? Et dixerunt parentes puelle illius. Quia non dimittem eum: donec fideiusso res prebeat. qui pascat eam. Et dixi illi qui mihi ministrare solebat: et fidem dedit. Et reuersus sum in cellam meam et dedi ei quan tas habui sportellas: dicens. Vade ergo: et da illi mulieri mee manducare. Dicebã au tem i animo meo. Macbari ecce inuenisti tibi mulierem: opus habes modo ãplius la/ borare. ut pascas eam. Et operabar non so lum in die: sed etiam in nocte. et trãsmittebam ei. Cum autem venisset tẽpus infelici illi ut pareret: artabatur per plurimos dies et nõ pariebat. Dicũt ergo ei. Quid est hoc? At illa dixit. Ego scio quare ista patiar. Et in interrogata a parentibus suis quare? re/ spondit. Quia monacho illi crimen illud i posui. et fallens iplicaui eum: cum iste non ha beat culpam: sed iuuenis ille talis hoc fece/ rit. Audiens autem hec verba minister me us. gaudens venit ad me: et dixit. Quia nõ potuit parere puella illa. donec confitere/ tur: quia tu nullum crimen in ea habuisti. sed quia mentita sit aduersum te. Et ecce omnes habitatores vici illius volunt veni re huc ad te. glorificaturi deum: et penitentiã apud te acturi. Ego autem audiẽs ista a mi nistro meo ne afflictione affligerent me homines sur rexi et fugi huc in scithi: et hoc est principiũ cause propter quã hic habitare cepi. Pre/ terieno aliquando abbas Macharius a pa lude. ad cellam suam. et reuertens portabat palmulas: et ecce occurrit ei diabolus i via cum falce messoria. Voluit autem percutere eum de falce illa. et non potuit. Et dixit ei. Multum violentiam patior a te macbari. quia nõ possum preualere aduersum te. Ecce ego quicquid tu facis: et ego facio. Ieiunas tu: ego penitus non comedo. vigilas tu: ego omnino non dormio. Unum est autẽ solum: in quo me superas. Et dixit ei abbas Macharius. Quid est illud? Et respondit diabolus. Humilitas tua. per quã non pre ualeo aduersum te. Perrexit aliquando ab bas Mathois de raythu. in partibus gebalen. Erat aũt cum eo frater eius. Et venit epi scopus loci illius ad memoratum senem: et fecit cum presbiterum. Et dum gustaret simul: dixit epi scopus. Ignosce mihi abba. quia scio quia nolue/ ris hanc rem: sed ut benedictionem tuam accipe rem. presumpsi hoc facere. dixit ei senex cum bu militate: Et animus meus modicum volebat hoc. Verumtamen i hoc grauiter fero quia cõpellor separari a fratre meo qui mecum est neque enim sufficio omnes orationes quas simul faciebamus implere. Et dixit episcopus Si scis quia dignus est. ego et ipsum ordino Et dixit ei abbas Mathois. Equidem si dignus est: nescio. vnum autem scio. quia melior me est. Ordinauit autem et ipsum episcopus. et ita vtrique recesserunt de hac vita. vt nunquam se ad sacrificandum oblatio nem altario proximarent. dicebat autem senex. Credo in deum quia fortitas non sustineam grauc iudicium propter ordina/ tionem quam suscepi: dum oblationem non audeam consecrare. Hoc enim officium il lorum est: qui sine querela viuunt. dixit au tem abbas Mathois. Quantum se homo approximat ad deum. tantum se peccatorem videt. esaias enim propheta videns dominum sedentem et immundus dicebat. Vae mihi la/ bijs pollutis sum. dicebant de abbate Moy se. Quia cum facerent clerici: ipse uerit cibum

merale. t dixit ei archiepiscop⁹. ecce facto es cālicar⁹ abba Moyses. t ille respōdit Putas vestro vite papa. aut t intus: Vo lens autē ēpus cū probare: dixit clerico. Quando intrat abbas moyses ad altare. expellite eū: t sequimini eū vt audiatis gd dicat. Cū ait cepissent eū mittere foras: dicebant ei. exi foras ethiope. Ille vero egrediēs dicebat. Bene mihi fecerūt cine rente t cacabant. quia cum homo non sis quare te i medio hominū vane ēlūpsisti: Cū abbas pastor i cōgregatione esset. au diens de abbate nesteronc: desiderauit eū videre t mandauit abbati eⁱ⁹ vt mitteret eū ad ipsū. Qui cū nollet eū solū dimit teremon direxit eū. Post paucos aūt dies dispensator monasterij rogauit abbatē. vt permitteret eū ire ad abbatē pastorē: t vi deret ei cogitationes suas. Abbas autem eū eū dimitteret: dixit ei. Tolle t fratrem tibi tecū. quia mandauit mihi deipso senex t non paucimens eū solū dimittere. vbicunq; vbiq; modo. Cū ergo venisset dispensator ad senē. locutus est ei de cogitationib⁹ su is: t ille sanauit eū responsione sua. Post hec aūt interrogabat senex fratrē illum: di cens. Abba nesteron. quomodo acquisisti tā virtutē hanc. vt quando imergit tribu latio aliqua in monasterio. nō loquaris me que te modū faciat: Et cū diu cogeretur frater a sene: dixit ei. Ignosce mihi abba. quia quando intrauī in initio in congrega tionē istā: dixi alo meo. Tu es asinus vnus estoc. Si ergo asinus vapulat t nō loqui tur: muriaz patitur t non respondet: t sic tu quē admodū in psalmo legitur: vt iumē tū factus sū apud te. t ego semper tecū. Di cebant de abbate Olympio in scitbi quia fuit⁹ esset. t descendebat per singulos an nos in alexandriā. portans mercedē domi nis suis. t occurrebant ei t salutabant eū. Senex autē aquā mittebat in pelui: t affe rebat vt lauaret pedes dominis suis. Illi aūt dicebant ad eū. Noli pater me graues nos. Ille vero respondebat eis. Ego confi teor quia fuus vester sū: t gratias ago. qz dignū istis me libeꝛ fuire deo. Sed tamen lauo vobis pedes: ecce t suscipite mercedes meas. Illi aūt contemnebant: t non ac quiescebant. dicebat ergo eis. Reddite mi bi: quia si nō vultis recipere mercedes me as remanebo hic t fuio vobis. Illi autez reuerentiā eius habentes. dabant in pote statē eius vt faceret quod vellet. Et rever tentē ōducebāt eū cū honore: prebētes ei que necessaria erāt. vt faceret pro eis aga pē: t ex eo factus est nominatus monach⁹ in scitbi. dicebat abbas Pastor. Quia sem per homo humilitatē t timorē dei habens respirare debet incessabiliter. sicut flatus quē naribus attrahit vel emittit. Interro gat⁹ est abbas pastor a quodā fratre. quo modo debeo esse in loco in quo habito: Et respondit ei senex. Habeto prudentiā ve lut aduena. t quocūque in loco fueris. ne queras verbū tuū contā te habere potenti az: t quiescis. Dixit iterū: quia si proiecerit se quis in conspectu dei. t non scipsū extu lerit. t mīserit post terguz suuz propriaz vo luntatez. ferramenta sunt quibus anima operatur. Itez dixit. Non metiaris temet ipsū: sed adherere ei qui bene conuersatur dixit iteruz. quia frater interrogauit abba tē aloniuz dicens. quid est contēptus: Et dixit senex. Ut sis infra animalia irratio nabilia: t scias quia illa non contemnūtur dixit itez qui supra. quia humilitas terra ē in qua dēs sacrificiū fieri mandauit. Rur sus dixit. quia si bō ordinē suuz custodiat: non conturbabitur. iterū dixit. quia sedē tibus aliquādo senib⁹ ad manducandū. sta bat abbas aloni⁹ t ministrabat: t videtes laudauerūt. ille aūt oīno nihil respōdit. di xit ergo ei quidam secrete. quare non re spondisti senib⁹ laudantib⁹ te: Et dixit ab bas aloni⁹. quia si rīderē eis. iuenir er ōle etar laudib⁹ meis. Narrauit abbas ioseph quia sedētib⁹ nobis aliquando cū abbate pastore. nominauerūt abbatē agathonē. t dixim⁹ ei. inuenio ē. quare cū appellas ab batez: Et dixit abbas pastor. quia eo fuī fecit eū appellari abbatē. dicebāt ō abba te pastore. qz nūq; voluisset hmonē dimi tere supra ꝯbū alteri⁹ senio: q̄ magis lau

dauerit sēper: q̄ ille dixisset. Uenit aliquā do: sancte memorie theophilus ēpo alex andrino in scitbym. Congregati autē fra tres: dixerunt abbati pambo. Dic vnū ser monē pape: vt edificet animus eius i hoc loco. Et respondit senex. Si in taciturni tate mea non edificatur. neq; in sermone meo edificabitur. Narrauit frater pystus dicens. Quia iuimus septē fratres solita rii ad abbatē ysoi. habitantē in insula cli fmatos: t cū rogaremus eū vt diceret no bis aliqd. ille respōdit. Ignoscite mihi. qz ydiota homo sum: sed vent aliqui ad abba tem Or. t ad abbatē atrē. t erat i infirmi tate abbas Or decē t octo annis. t cepi supplicare eis. vt dicerēt mihi aliqō ꝯbū Et dixit abbas or. Quid tibi habeo dice re: quicqd video: fac. Deus enī illius ē. q sibi vtra q̄ potest extorquet t violētiaz facit ad omnia. Ni tamē ambo non erant de vita pulcia: hoc ē abbas Or t abbas atrem. Fuit autē inter eos magna gratia donec exirent ambo de corpore. Abbas aūt atrem sūme obediētie erat abbas or or multe humilitatis. Feci ergo apō eos paucos dies. inuestigans virtutez eoꝝ: t vidi mirabile quid: quod fecit abbas atrē Attulerat enī eis quidā piscem modicū: t voluit illū facere abbas atrem. seniori ab bati or. Posuerat ergo abbas atrem cul tellū. t incidebat piscē illū: t vocauit eum abbas or dicens. Atrem atrem: Ille vero statiz dimisit cultelum i medio pisce iciso t nō perīcidit eū: t cucurrit ad eū. Et mirat⁹ sum tantaz obedientiaz eius: quia nō dixit expecta donec incidero piscez. Dixi autem ego abbati atrez. Ubi inuenisti obedienti am hanc: Et ille mihi respondit. Non est mea. sed istius senis est. Et tulit me: dicēs. Uenī t vide obedientiaz eius. Coxit ergo modicū piscem male: ita vt perderet cū vo luntarie: t apposuit eū seni: t manducauit nihil loquēs: t dixit ei. Bonū ē senex. Et il le rīdit. bonū valde. Post hec attulit ei illō modicū minus bñ coctū: t dixit. ecce istud pdidi senex. male istud coxi. Et ille rīdit. Etiā modice tibi male exiuit. Et cōuersus ad me abbas atrē dixit. Uides qz hec obe diētia ista⁹ senio ē: Et exij ab eis tgcqd vt di ꝑfecti fm virtutez meā. Nec dixit abbas ysoi fratrib⁹. Unus autez ex nobis roga uit eū dicens. Offende caritatē: t dic no bis t tu vnū hmonez. Et dixit. Qui habet quos innumerabile est in scientia: perficit omnē scripturā. Itez alter ex nobis dixit ei. Quid est peregrinatio pater: t respon dit. Tace t i oī loco quocūq; veneris dic. Non habeo causaz: t hec est peregrinatio. Uenit quidā frater ad abbatē ysoi in mō tez abbatis Antonij: t loquentibus eis: di cebat abbati ysoi. Modo adhuc non per uenisti ad mensurā abbatis Antonii pater Et respondit ei senex. Ego si haberē vnaz cogitationē abbatis Antonij: efficerer to tus velut ignis. Uerūtamē scio homez: qui cū labore potest ferre cogitationes suas. Itez aūt interrogauit eū frater ille dicens Putas sic persequebatur sathanas anti quos: Et dixit ei abbas ysoi. Modo plus quia tēpus eius approꝑinquauit t turba tur. Uenerunt quidā alii ad eū vt audirēt ab eo sermonē: t nihil eis loquebatur: sed semper dicebat. ignoscite mihi. Uidentes aūt sportellas eius: dixerūt discipulo eius Abrahā. Quid facitis de sportis istis: Et respōdit eis. Huc t illuc eas expendimus. Vocauit audiēs senex: dixit: Et ysois hic t ide māducat. Illi aūt audiētes edificati sunt valde. i humilitate senis: atq; cū gau dio recesserūt. Frater quidā interroga uit abbatē ysoi dicēs. Uideo meipsum. qz memoria mea ad deū itēta sit. Et dixit ei senex. Nō est magnū hoc. vt mēo tua cum deo sis. Magnū aūt est si teipsuz videas sub omni creatura. hoc aūt t labor corpo ralis corrigit: t ducit ad humilitatis viam. Dixit ītē memorie sincletice. Sicut ipossi bile est nauē fabricare sine acutis: ita ipos sibile est hoiez sine humilitate saluari. Di xit abbas iperitius. Arbor vite est i excel so: ascēdit ad eā humilitas monachi: Dixit itez q supra. Imitare publicanū illum: ne cū ꝑharisco dānerio: t segre māluetudinē moysi: vt sūmitates cordis tui resecās cō

uertas in fontes aquaꝝ. Dixit abbas Or: filius. Si fragmen crude tegule i fluidamē to mittat. vbi iuxta sit fluuius. non sustinet vnaꝝ diez. cocta autez permanet velut la pidea est homo qui carnales sapientiam habet t non est tēptationaꝝ igne exercitus sicut t Joseph. Vnusquisq; cui verbo dei resolutur. qui cuꝝ inituꝝ fecerit: mitis tē ptationibus in medio hominū agitaꝝ. Bonuꝝ est enim vt quis nouerit mensuras suas. t declinet in initio pondus: fortes autē in fide inmobiles sunt. Nam de ipso sancto Joseph si velit aliquis loqui: dicet qz nec terrenus erat. Quanto tēptatus. in quali prouincia. vbi nec vestigiuꝝ erat diuini cultus. Sed deus patꝝ eius erat cuꝝ eo. qui eripuit eum ex omni tribulatione: t nūc est cū patribus suis in regno celoꝝ. Et nos ergo agnoscentes mēsuras nostras certem⁹ vt enim possum⁹ nos effugere iudiciū dei. Senex quidaꝝ erat solitarius vacans i bemeron: t dicebat in semetipso quia perfectus esset in virtutibus. Hic orauit deū dicens. Ostende mihi quid desit perfectioni mee. vt faciaꝝ. Volens autē deus humiliare cogitationes eius: dixit ei. Vade ad illuꝝ archimandritā: t quicquid tibi dixerit facito. Reuelauit autē deus archimādrite illi. anteq; ille veniret ad eū dicens. Ecce ille solitarius veniet ad te. dic ergo illi vt tollat flagellū. t vadat t pascat tibi porcos. Veniens ergo senex pulsauit ostiuꝝ. t ingressus ē ad archimandritā illū. Et cuꝝ se salutassent: sederūt. Et dixit ei solitari⁹ ille qui venerat. Dic mihi quid faciā vt siꝝ salu⁹? Et dixit ille. Facio quodcūq; dixero tibi? Et respōdit. etiā. Et dixit ei. Ecce tolle flagellū t vade pasce porcos. Di aūt q cū nouerāt t audierāt ō eo: eū audierūt qz porcos pasceret: dicebāt. Audistis illū magnū solitariū ō quo audieram⁹? Et ecce stupuit cor eius. t a demonio vexatur t pascit porcos. Videns autē deus humilitatem eius: qz ita patienter sustinebat opprobria hominū: precepit eū iterū redire ad locū suum: Quendā senē monachū solitariū. Homo q a demōio vexabaī t fortiter spumabat: percussit in maxillā. Senex vero conuertit ei aliā maxillā. Frati de mon non ferēs incendiū humilitatis illius mox exiluit ab eo. dixit senex quidā. Qui cogitatio superbie aut elationis cor tuuꝝ intrauerit scrutare cōsciētiā tuā. Si oia mandata diuina custodisti: si inimicos tuos diligis. si gaudes in aduersarii tui glorificatione. etsi cōtristaris i minoratōe eius: t si cognoscis teipm esse inutilē seruuꝝ t omniū peccatoꝝ deteriorē eē. Hꝫ nec ille ita de te sentiat: quasi omnia cōtexeris sciens qz huiusmōi cogitatio tua vniuersa resoluet. dixit senex cuidā: Non apponas cor tuū aduersus fratrē dicens. quia tu illo sobrior t cōtinentior t intelligētior sis. sed subditus esto gratie dei i spū paupertatis: t p caritatē non ficta: ne spū exaltationis elatus perdas laboꝝ tuuꝝ: sed esto spiritali sale conditus i christo: Dixit senex. Quia si quis plusq; dignus est honoratur aut laudatur amplius patitur detrimētū qui aūt omnino nō fuerit ab hoibus honoratus: hic in celestibus honorabitur. Frater aliquis interrogauit senem dicens. Bonum est assidue penitere? Et respondit ei senex. Vidimus Jesum filium naue quia cum pronus iaceret in facie apparuit ei deus. Interrogatus senex quare ita inquietaretur a demonibus. respondit. Dico quia arma nostra abiicim⁹: quod est cōtumelia: t humilitas patientia t paupertas. Frater quidam interrogauit senex dicens. Si quis frater tulerit ad me de forte cogitationes suas: dicaꝝ ei vt nō eas afferat ad me? Et respondit ei senex. Noli. Et dixit frater. Quare? Respondit ei senex: quia nec potuimus id cū stodire: et ne forte cum dicimus proximo ne faciat illud: inueniamur et nos posita idipsuꝝ facientes. Et dixit frater. Quid ergo debet fieri? Et respondit ei senex. Si voluerimus taciturnitatem seruare: sufficit proximo modus ipse. Interrogatus est quidaꝝ senex: quid esset humilitas. Et ille respondit. Si peccanti fratri in te ignoranter: anteq; apud te penitentiam agat. Di-

cit senex. In omni temptatione non culpes hominē sed temetipsum tantuꝝ dicēs. quia pro peccatis meis hec euenerunt mihi. Dixit senex. Nunq; preteriui ordinē meum. vt alterius ambularez: neq; sum ali quando in humilitate positus. Hic cui cogitatio mea in hoc erat vt deprecarer deum: quousq; spoliaret me veterem hominem. Frater quidā interrogauit senem dicens. Quid ē humilitas? Et respōdit ei senex. Ut benefaciaꝝ his qui tibi male faciunt. Et dixit frater. Ut perueniat homo in hanc mensurā quid faciet? Respondit ei senex. Fugiat eligens taciturnitatē. Frater aliquis interrogauit senē dicens. Quod est op⁹ peregrinationis? Et ille dixit ei. Scio fratrē peregrinantez qui cuꝝ inuentus cēt in ecclesia. t contigisset ibi fieri agapen: sedit ad mensaꝝ vt manducaret cum fratribus. Dixerunt autez quidā. Istū hic quis tenuit? Et dixerunt ei. Surge t vade hinc foras. Qui surrexit t abiit. Alii vero contristati ō expulsōe ei⁹ egressi sunt t reuocauerūt eū: post hec interrogauit eum quidā dicens. Quid putas est in corde tuo: quia expulsus es: et iteruꝝ reuocat⁹? Et ille dixit. Posui i corde meo quia equalis essem cani. qui quando insectatur foras egredit: quando autez vocatur ingreditur. Venerunt quidā aliquando de thebaida ad quendam senem. habē tes secuꝝ vnū qui a demonio vexabatur: vt curaretur ab illo sene. Senex vero cū deū rogaretur. dixit demoni. Exi ō factura dei. Et respondit demon. Exeo. sed interrogo te vnum sermonē. vt dicas mihi Qui sunt bedi: t qui sunt agni. Et dixit senex. Bedi quidē tales sūt q̄lis ego: agnos vero deus scit. Et audiens demon clamauit voce magna dicēs. Ecce propter istaꝝ humilitatē tuaꝝ ego exeo. Et exiuit cadē hora. Manebat quidaꝝ monach⁹ egyp⁹ i suburbano cōstantinopolitane ciuitatis: t dū trāsiret Theodosi⁹ iunior imperator p viam illāc reliquit omnes qui l ob sequio eius erant: t venit solus l cellā ei⁹: t pulsans ad hostium monachi: aperuit ei monach⁹. Videns autē eum agnouit qz imperator esset: sic tamen suscepit eū tanq; vnum ex officio militantium. Cum ergo introisset fecerunt orationez t sederunt. Cepit autem eum interrogare imperator dicēs. Quomodo sunt patres egypto. Et ille respondit. Orāt pro salute vestra omnes. Imperator autē circumspiciebat in cella eius si quid haberet: nihil ibi vidit nisi paruam sportellā. habentem modicū panis t lagenā aque. Et dixit ei monachus. Gusta modice. Et iussit ei panem: t misit oleū t sal: t māducauit t bibit. dixit ei aquā bibere. Dixit aūt ei imperator. Scio quis sim ego. Et ille dixit ei: Deus te scit quis sis. Tūc dixit ei. Ego sum Theodosi⁹ imperator. Ille autē statim adorauit salutans eum humiliter: t dixit imperator. Beati estis vos monachi: qui securaꝝ vitā habetis. et nō cogitatis de hoc seculo. Veritatē dico: quia in imperio natus sū et nunq; ita delectatus fuꝝ pane et aqua. sicut hodie. Satis enim et libenter comedi. Et cepit ex tunc honorare eum imperator. Senex ergo egressus fugit: et iteruꝝ venit in egyptuꝝ. Dicebāt senes. Quia quando tēptamur nunc magis humiliamur quoniaꝝ deus sciens infirmitatem nostrā protegit nos: si autem gloriamur auferet a nobis protectionem suam: et perimus. Cuidam fratri apparuit diabolus trāsformatus in angelum lucis: et dixit ad cuꝝ. Ego sum angelus gabriel. Quare clausisti oculos tuos. Ego sum missus ad te. Ille autē dixit ei. Vade ne forte ad alium missus sis ego enim non sum dignus vt angelus mittatur ad me: diabolus autē statim non cōparuit. Dicebāt senes. Quia si vel pro veritate angelus tibi appareat non suscipias facile: sed humilia temetipsuꝝ dicēs. Non sum dignus videre angelum. vnde in peccatis. Narrauerūt de alio sene: qa sedens in cella sua et sustinens temptationes viderit demones manifeste: et cōtemserit eos. Cum autem diabolus se videret vinci a sene: venit et ostēdit se ei dicēs. Ego sum xpc: quare clausisti oculos tuos.

Et respondit senex dixit ei. Ego hic sum solo videre deū in alia vita. Audiens autem hoc diabolus non comparuit. Alio rum autem fratrum volentes iudicare demones dixerunt ei. Tu vidisti ipse? Et ille dixit. Audiens vobiscū de quo dicitis. Ego autem meo christo dicenti credo. Si quis vobis dixerit ecce hic christus. ecce illic. nolite credere. Quo dicto statim non cōparuerunt. Narrauerunt de alio sene. quia perseuerauit ianuā in septuagita hebdomadas. semel in hebdomada reficiens. Dic postulabat a deo de quodam sermone scripturaꝝ sanctarum. et non reuelabatur ei deus. Dixit ergo in semetipso ecce tantum laborem assumpsi. et nihil profeci: vadam ergo ad fratrem meum. et requiram ab eo. Qui cum egressus claussisset hostium vt abiret missus est ad eū angelus domini dicens. Septuagita hebdomade quas iciunasti non te fecerūt proximū deo. nisi vero quādo ita humiliatus es vt ad frēs tuos egreres missus tuꝰ tibi indicare sermones. Et ignorans ei de re quā ꝛrebat discessit angelus ab eo. Dicebat senex gdaꝫ. Quia si quis timore dei. et humilitate iniungit fratri aliqd faceret: ipse qui pter deū egreditur: facit fratrē illū subiectum exaltare. et implere quod faerat iperaturꝰ: si autē quis volens iubere fratri. et non hoc fin timore dei fecerit: sed quasi p auctoritatē suꝰ volens sibi in eo potestatē defendere. deus videt occulta cordis. nō permittit eū audire vel facere qđ iubet. Manifestū est enī opus quod fit deū fiere. et ex mantellatur: est qđ p voluntate aut potestate iungitur quod a deo ē cū humilitate. et obseruatione iperū qđ autē ex potestate est: cū furore. et perturbatione: vtpote qui a maligno ē. Dixit senex. volo vlci magis cū humilitate qđ vincere cū superbia. Dixit senex. non cōtinet aliquē nisi qui scit verus in se sit spiritus dei: aut illo. Assistē autē tibi dico cuiq; minister tuꝰ ē. Frater aliqs interrogauit senē dicēs. Si hito cū illo frāe. et video aliquā rez inconuenientē vt loqr? Et dixit ei senex. Si sunt aliq maiores tibi aut coetanei. tace magis. et rege habebis. In hoc enī qđ te minorē facies etiam iccirum te reddes. Dixit ei frat. Quid ergo facio pater? perturbat enī me spiritus. Dixit ei senex. Si laborat: cōmōe facito semel humiliter. Si autem non obedit tibi: relinque laborē tuū in cōspectu dei. et ipse te cōsolabitur. Hoc est enim vt proficit se diligat deū. et relinquat ipse voluntates suas. Attende aūt tibi vt secundus deū sis solitudo tua: et tamē quo modo video. bonū est tacere. Humilitas enim tibi est taciturnitas. Frater qdam interrogauit senē dicēs. Quid ē profectꝰ hominis? Et rndit ei senex. profectꝰ hominis est humiliari. Quārum enim quis ad humilitatē inclinatus fuerit. tantuꝫ elevabitur ad profectum. Dixit senex. Quia si quis dicat alicui ignoscite mihi. humiliauit se: et conturbauit demones temptatores. Dixit senex. Si acquisieris taciturnitatē nō habeas apud temetipsum. quasi aliquā virtutem iam obtinueris: sed dic quia idiota sum loqui. Dicebat senex quidā. Nisi velauerit pictor: oculos ānalio circa euntis ad molam. conuertet se ānal. et comedet labores suos: ita et nos velamē accipimus secūdum dispensationem dei. ne videamus q̄ operamur bona. et beatificēmur sophistā nosmetipsos. qdam merces nostra. Propterea ergo relinquimur p interualla temporuꝫ simul. et semel sordida cogitationes assumere: vt cū eisdem cogitatiōes aspiciamus. nosmetipsos. pprio iudicio condemnemus. De enim sordide ipse cogitatiōe: velamen sint ipsius modici boni operis. Quādo aūt hō se ipsū accusat. nō dat mercedē suaꝫ. Dixit senex qdā volo magis doceri qđ docere. Item dixit. Non doceas ante tempꝰ: alioquin oportet vitae tuae minorari. intellectu. Interrogatus ē quidā senex. qd ē humilitas? Et rndens dixit. Humilitas magnū opus est. et inuenū. Via aūt humilitatis hec ē. vt laborem corporalem assumi debeāt. et abscindat scipsum hō peccatorem: et ponat se sub iectum omnibus. Et dixit frater. Quid ē

esse sub hominib⁹? Respondit senex. Hoc est esse subiectū hominibus: vt non attendat quis alienā petāt: sed sua semp aspiciat et expectet sine intermissione deum. vt ignoscat. Rogauit quidā frater senex dicens. Dic mihi vnā rē quam custodiā. et viuā per eam. Et dixit ei senex. Si potueris continuam pati. et sustinere: magnū est hoc. et super omnia fructus. Dixit senex. Qui cōtemptum. et iniuriā. et damnū patiēter fert potest saluus esse. Dixit senex quidā. Nō habeas noticiā cū abbate: neq; familiariter adiungeris cuiq; ex hoc fiducia sumeret: desiderare incipies vt tenear cui ipse primatum. Frater quidā erat in congregatione: et omne pondꝰ quod fratribus imponebat ipse suscipiebat. vt se etiā in somnis tione accusaret. Quidā autē fratres ignorantes actū eiꝰ ceperūt murmurare aduersus eū dicentes. Quantas mala facit hic: et nec operat. Abbas autē sciens que agebat fr ille dicebat fribus. Nolo vnam mattulā isti⁹ fratris cū bullirare: q̄ omnes vos cū superbia. et vt demonstaret ex dei iudicio: q̄le esset frater ille: attulit olla q̄ opati fuerāt alu frēs. et mattā eius de q̄ querebāt: et accendit ignē. et iactauit i me dio: cōsumptaq; sunt opera. et matte illoꝝ olla: matta autem fratris illius illesa remansit. Hoc aūt videntes illi fratres timuerūt. et penitentiā egerūt illo egerūt bōtes cum de inceperūt velut patres. Interrogatus ē quidam senex quomō quidā dicerent videre se aspectū angelorum. et respōdit dicens. Beatus est qui semp suum semp videt. Frater aliqs cōtristabatur aduersus aliū fratrē. Quod audiēs ille venit satisfacere ei. Ille aūt nō aperuit ei ostiū. celle sue. Perrexit q̄ ille ad quēdā senem: et dixit ei tam. et rndit ei senex. Vide ne q̄si iustificas adhibeas cōe apō tecipm i corde tuo tā q̄ culpatus frez tuū: vt q̄si illū reprehendas et teipz iustifices: et pcea nō tetigit te? cor ei⁹ vt aperiret tibi. Verūtamen dest qđ dico tibi vt si vr ille peccauit. et te pōas i corde tuo qa tu i illo peccaueris: et frez tuū iustificat. et nec ōno dat i corde illi⁹ cogitare tecū. et narrauit illi exemplum tale: dicens. Duo quidam erant seculares. et religiosi. et cotidie quotcūq; locuꝫ egressi sunt. et facti sunt monachi. emulationem autem habentes propter euangelicā. sed non secundam scientiā. castrauerunt se quasi propter regnum celorum. Audiens autem hoc archepiscopus cōmunicauit eos. Illi autē putantes quia bene fecissent. indignati sunt contra eum: dicentes. Nos propter regna celorum castramus nos: et excōmunicamur a vobis. Et nos interpellemus aduersus eum. hieronymum archiepiscopum. Abeuntes ergo: indicauerunt ei hoc omne. et dixit eis archiepiscopꝰ hieronymus. et ego vos excommunico. ex quo iterum constituti. abierūt antiochiam ad archiepiscopum. et dixerunt ei omnia que acta fuerāt circa se. Et ille similiter excommunicauit eos. et dixerunt ad semetipsos. Eamus romam ad patriarchum: et ipse nos iudicabit de omnibus istis. Euntes ergo ad tumulū archiepiscopi romane ciuitatis: suggesserunt ei que fecerunt eis memorati episcopi. dicentes. Venimus ad te qa tu es caput omnium. dixit eis et ipse. Et ego vos excommunico: et segregati eritis. Tunc deserunt exortes totius cōsilii: et dixerūt ad semetipsos: Illi episcopi sibimmicē deseruerunt. et consenserūt. propter quod in synodis congregāturꝫ eamus ad illū virū dei sanctum cuꝰ probauimus. episcopū. de cuius qa propheta ē. et personā hominis nō accipit. Cū autem primaret ciuitati. et reuelatū ē ei de illis. et misit eos in occursū eorum. mādauit eis: Ne iteretis curare istā. Tunc illi se reuertentes dixerunt. In vitate nos culpabiles fecimus. Ut qd q̄ nos iustificam⁹? Tunc illa ciuitas illi nos iniuste excōmunicauerūt. et iste prophetat? Ecce. deus reuelauit ō nobis. et reprehēderūt semetipsos valde similiter. et culpā quā fecerāt. Tunc vidēs deus q̄ corda nouit: quia in vitate culpabiles fecerāt reuelauit ei. et ipz. hāc. et viro misit. et adduxit eos. Et consolatos eos suscepit in cōmunionem. et scripsit de eis archiepiscopo Alexandrie: dicens. Suscipe

filios tuos: quoniam in veritate penitentiam egisti. Et addebat senex qui hoc exemplum narraverat: dicens. Vere est sanctus homo: et hoc est quod vult deus: ut homo culpas suas proiciat ante deum. Haec cum audisset frater: fecit secundum verbum senis. et pergens pulsavit ostium fratris. Ille autem mox ut sensit cuius primus apud illum devotus penitentiam gessit. aperuitque statim ostium: et osculati sunt se invicem ex animo: et facta est inter utrosque pax magna.

Duo monachi qui erant etiam carnales fratres habitabant simul: et volebat diabolus separare eos ab invicem. Genuit ergo unus qui erat iunior: etate incendit lucernam. et posuit eam super candelabrum. Fecit autem opera sua demon et evertit candelabrum: pro qua re cecidit cum maior frater cum ira. Ille autem penitentiam egit: dicens ei. Habe patientiam in me frater: et iterum accedam eam. Et ecce virtus domini venit: et torquebat demonem illum usque mane. Demon autem nunciavit principi suo: quid factum fuisset. Et audivit sacerdos paganorum id quod retulerat demon. et egressus fact⁹ est monach⁹: et ab initio conversationis sue tenuit humilitatem: dicens. Humilitas solvit omnem virtutem inimici sicut ego audivi de monachis loquentes dicendo. Quia quando perturbamur monachos. convertitur vnus ex eis. et agit penitentiam: et destruit omnem virtutem nostram. Explicit liber de Humilitate. Incipit liber de Pnia.

Iacebat fratres de

abbate Helasio. qui habuerit codicem in membranis: valentem solidos decem et octo. Continebat enim vetus et novum testamentum totum. et positus erat codex ipse in ecclesia: ut qui vellet de fratribus legeret in eo. Superveniens autem quidam peregrinus applicuit ad senem. et videns codicem illum concupivit. et furatus est eum. et exiuit atque discessit. Senex autem non est secutus post eum ut comprehenderet eum. cui vtique intellexisset quod fecerat. Ille autem perrexit in civitatem: quaerebat eum vendere cui eum. Et cum invenisset qui vellet emere. et pro eo sedecim solidos precium ipsius postulare. Ille vero volens comparare dixit. Da mihi primum ut videam eum et sic dabo tibi precium. Dedit ergo illi codicem ad videndum alicui. Quem accipiens ille qui emere cupiebat. attulit eum ad abbatem Helasium. ut probaret si bonus esset codex: aut si tantum valeret. Dixerat enim ei et quantitatem quam venditori ponere debebat. Et dixit senex gelasius: Eme illum quia bonus codex est: et valet hoc precium quod dixit tibi. Ille autem retulit venditori aliter: et sicut audierat a sene. Dixitque. Ecce ostendi codicem illum abbati gelasio. et dixit mihi quia bonus est: sed non valet quantum dixisti. Ille hoc audiens dixit ei. Nihil aliud dixit senex? Et respondit. Nihil. Tunc dixit ei. Iam nolo vendere codicem istum. Cōpunctus autem venit ad senem. penitentiam agens: et rogans eum ut codicem reciperet. Senex autem nolebat eum recipere. Tunc dixit ei frater. Quia si non recipis eum: non possum securus esse. Et dixit ei senex. Si non potes securus esse nisi recipias: ecce recipio eum. Et remansit frater ille apud eum usque ad exitum suum: proficiens de patientia senis. Factus est aliquando conventus in cellis pro quadam causa. et locutus quidem Euagrius abbas. Et dixit ei sibimet monasterii. Scimus abba Euagri: quia si esses in patria tua forte aut episcopus eras aut multorum caput: nunc autem hic peregrinus sedes. Ille vero cōpunctus non quidem turbulenter aliquid respondit: sed movens caput: et respiciens ad terram digito scribebat et dixit ei. Revera fratres ita est. Sedente aliquando abbate Joanne brevi statura. ante ecclesiam. exierunt ad eum fratres: et exquirebant ab eo singuli de cogitationibus suis. Quidam autem senex hoc audiens: accensus invidia dixit ei. Suriscula tua abba Joannes. plena veneno est. Et respondit ei abba Joannes. Ita est abba. Hoc autem dixisti quia quae foris sunt tantummodo vi-

deo. Si autem videres quae intro sunt. quid eras victurus? Dicebant de Joanne minore Thebaida. qui fuit discipulus abbatis Antonii. qui duodecim annos fecerat in misterio. serviens seni in infirmitate eius: et per hoc sedebat super matram. Senex vero convalescebat pro eo. Et cum multum laborasset cum illo: nunquid dixit ei. sanus esto. Quando autem iam moriturus erat. residentibus senibus loci. tenuit manum eius. et dixit. Sanus sis. sanus sis. sanus sis. Et tradidit eum senibus: dicens. Hic angelus est. non homo. Dicebant de abbate Isidoro quia erat in scitim qui figos habuisset fratri infirmi aut pusillanimi aut iniuriosi. et volebat eum expellere foras. ille dicebat. Adducite eum ad me. Et apprehendens eum. patientia sua curabat animum fratris illius. abbas Macharius in egipto positus invenit hominem qui adduxerat animal. et rapiebat quod habebat. Ipse vero ut peregrinus ostitit furi et adiumentabat eum ad animal onerandum: et cum omni quiete deduxit eum: dicens ei semetipso. Nihil intulimus in hunc mundum: sed dominus dedit. et sicut ipse voluit ita factus est: benedictus in omnibus deus. Facta aliqui congregatione fratrum in scitim cum voluisset senex probare abbatem moysem contempserunt eum dicentes. Ut quid iste ethiops in medium nostrum venit? Ille autem audiens tacuit. Cum vero dimissus fuisset conventus: dixerunt ei ibi quia iniuriose eum tractaverunt. Nec modo non eos turbamus? Et ille respondit. Turbatus sum: et non sum locutus. Pafnutius frater abbatis pastoris habuit esse secum cum quodam monacho ex cella sua. Abbas autem pastor nolebat hoc. Qui cum surgens iuit ad abbatem simonem: et dixit ei. Frater meus Pafnutius habet cum quibusdam assecutum quod ego non libenter fero. Dixit ei abbas simon. Abbas pastor ad huc vivis: vade in cellam tuam. et pone in corde tuo quia iam annum habeo in sepulchro. Dixit abbas pastor. Olim laboravi quicquid evenerit mihi: et taciturnitate superavi. Quidam frater lapsus ab alio fratre venit ad abbatem Isaac thebeum: et dixit ei. Ecce ille a quodam fratre

volo me ego vindicare. Senex autem rogabat eum dicens. Noli fili: sed dimitte magis deo vindictam. Ille autem dicebat. Non quiesco. donec me fortiter vindicavero. Dixit autem senex. Quia hoc semel statuisti apud te surge oremus. Et surgens senex: dixit. Deus iam nobis non es necessarius: quia nos ipsi et volumus et possumus nos vindicare. Hoc autem audiens frater. cecidit ad pedes senis illius dicens. Ignosce mihi. Quidam videns quendam religiosum portantem mortuum per lectum: dixit ei. mortuos portas vade. et invenies portas. Dicebat quidam monacho. quot quot appetisset aut exacerbasset eum: tantum magis ille ad eum concurrebat: dicens. Quia humanum causa boies corrigunt. ab his qui in conversatione studiosi sunt. Nam qui eos beatificant magis confundunt alios eos. Seriptum est enim. Quia qui beatificant vos. seducunt vos. Venerunt aliquando latrones in monasterium cuiusdam senis: et dixerunt ad eum. Omnia quae in cella tua sunt: tollere volumus. Et ille dixit. Quantum vobis videtur tollite filii. Tulerunt ergo quodcumque invenerunt in cella senis: et abierunt. Oblitus fuit autem ibi sacculum quod erat absconditum in cella. Senex vero tollens eum. secutus est eos clamans et dicens. Filii tollite quod oblitus estis in cella. Illi vero admirantes patientiam senis: revocaverunt omnia in cellam eius. et penitentiam egerunt omnes ad invicem dicentes. Vir vere homo dei est.

Fratres quidam venerunt ad quendam senem sedentem in deserto loco. et invenerunt foris extra monasterium puerum pascentem pecora et loquentes verba quae non decebant. postea vero viderunt senem et indicaverunt ei cogitationes suas: et de responsione eius se profecisse senserunt. dicunt ei. Abba quomodo acquiescis tecum habere pueros istos. et non precipis eos ut constringantur. Et dixit senex. Credite mihi fratres vicos habeo multos et quos volo eis precipere. et redarguo meipsum dicens. Si hoc parum non portavero. quomodo maiorem temptationem si permiserit mihi

vno inferre petere possum. Et postea rogabat eum dicens: Vt fiat cōsuetudo postea ea que supervenerit. Narraverunt de quodam senē qui bac vente puer iuuenē cohabitantem secum: videns eum quia fecerit opus quod non expediebat ei dixit ei semel. Non facies hanc rē. Et ille nō obediuit ei. Hoc autem senex videns. abiecit de cogitatione sua curam illius: et dimisit puerum iudicium super ipso. Puer autē claudit ostium celle in qua erāt panes per tres dies: et omisit senem iuuenē: non visus ei senex. vbi ergo quid facit forte: habebat autem vicinum senem. qui cum agnouisset ex tarditate pueri ille fecit pulmentū modice: et vocabat ei per parietem: et rogabat vt gustaret. Et dicebat ei: Quid tardat frater ille forte? Senex vero dicebat. Qui ei vocauerit. reuertetur. Narraverunt aliqui. Quia philosophi quidam aliquando voluerunt probare monachos: venit vnus monachus transiens stola indutus et bene vestitus: Et dixerunt ei philosophi. Tu vēni huc monache. Ille vero indignatus iniurie agressus est eos. Trāsiit et alter monachus. magnus rusticus genere: ipsi dixerunt ei. Tu mōache male senex veni huc. Ille vero cursum venit: et cepersit ei alapas dare. Ille autez cōuertit ei aliam maxillā. Statim vero philosophi illi surrexerunt: et adorauerunt eū dicētes Vere hic ē monachus. Et sederunt cū sedere i medio sui. et interrogauerūt eum dicētes. Quid ē quod plus facitis nobis i solitudine illa? Ieiunatis et nos ieiunamus. Laborātis corpora vestra. Et nos castigamus. Sed quicqd aliud facitis: et nos facimus. Quid ergo plus facitis nobis sedentes in deserto? Respōdit eis senex. In gratia dei. Omnis nostre mentem nostrā custodiem⁹. Et illi dixerūt ei. Nos hoc custodire nō possumus. Et edificati: admirati sūt eū Senex quidam erat habens probatū discipulū: quem aliquando cōsultans expulit foras. Ille vero expectabat sedens foris. Et aperiens senex ostium inuenit eum: et penitentiam egit apud eum dicens. Ab hodierno die tu pater meus. quoniam bonitas et patientia tua vicit pusillanimitatem animi mei. Veni ergo intus. iam enim tu pater et senex ego autem iuuenis et tuus discipulus: quoniam opere tuo superasti senectutem meam. Dicebat quidam senum q audierit ab aliquo viro sancto esse iuuenes: qui ducatum prebeāt senibus i vita istam: narrauit dicēs. Quia erat quidam ebriosus senex. et operabat vnam mattam in die: et vendebat eam in vicino vicos: et bibebat quod accipiebat ō precio eius. Postea ergo venit ad eum iuuenis quidam frater: et manebat cum ipso qui similiter operabatur: et ipse mattā vnā Tollebat autem senex: et vendebat: et ambarum mattarum precium expendebat in vino. Illi autem fratri afferebat tantūmodo modicum panis ad vesperā: Et cuz hoc triēnio iugiter faceret. nihil locut⁹ est frater ille. Post hec vero dixit frater ille in semetipso. Ecce nudus sum: et panez cū egestate comedo. surgam ergo et discedā hinc. Iterum autem cogitauit i semetipso dicens. Ubi habeo ire? Sedebo hic. Ego enim propter deum sedebo in hac vita cōmuni. Et statim apparuit ei angel⁹ domini dicens. Nusq̄ discedas veniemus enī ad te eras. Et rogauit frater senem dicēs Non discedas hinc alicubi. quia venient hodie mei tollere me. Cum ergo facta esset hora qua solebat senex descendere ad vicum dixit fratri. Non venient hodie filii: iam enim tarde est. Et ille dixit ei. Omnino scias quia venient. Et dum hec loqueretur: dormiuit in pace. Senex autem flebat: dicens. Deus deus me fili: quia multis annis sub negligentia vixi: tu autem parvo tempore saluam fecisti per patientiam animam tuam. Et ex illo die factus est senex sobrius et probatus. Dicebant de quodam⁹ fratre: qui seni cuidam magno vicinus erat. quia ingrederetur et raperet quicquid habebat senex in cella sua. Videbat ille senex. et nō obiurgabat eum: sz exprobrabat sibi sz⁹ solito mihi⁹ operari videl. Credo op⁹ habz iste sz. Et exigebat a se

maiorē solito laborē: et astringebat ventrē suum: vt cum indigentia comederet panez suum. Cum autem mori cepisset senex ille circumstetерunt eum fratres: et respiciens in eum qui furabatur: dixit ei. Junge te huc ad me: et tenuit: et osculatus est manus eius dicens. Gratias ago tibi mihi⁹ frater: quia propter ipsas vado ad regnum celoz. Ille autem compunctus: et penitēriam agens factus est: et ipse probatus monachus exemplum sumens de acrib⁹ magni senis illi⁹. Fuit quedā meretrix nomine Thais tante pulcritudinis. vt multi propter eam vendidis substātias suas: pene ad vltimam pervenirent paupertatez: et ama tozes sui pre zelo limbus inter se consertis frequenter pugilū lumina sanguine tumenti replebātur. Quod cū audisset abbas Papbucius sumpto habitu seculari: et vno solido. profectus est ad eam ad quandam ciuitatem egypti: dedit eq ei solidum quasi pro mercede peccandi. Illa accepto precio ait illi. Ingrediamur domum. Cum autē eēt: et lectum pocciosis vestibus stratum ascēdere inuitaretur: dixit ad eam. Si est interius cubiculum in ipsius camus. Illaq⁹ dixit. Est quidem cubiculum vbi nullus ingreditur. sz deo non ē locus qui diuinitus eius oculis absondatur. Quod cuz senex audisset: dixit ei. Et scis esse deū? Cū autem respondisset se scire deum: et regnū futuri seculi necnon: et tormenta peccatorum. Dixit ei senex. Si ergo hec nostis: curas animas perdidisti. vt non solus pro tua. sed et illoz animabus reddita ratiōe damneris? Illa vero hec audiens provoluta ad pedes abbatis papbūtii exorabat dicens. Scio esse penitentiaz pater. et confido remissionem peccatoruz sortiri te exorante. Tantum peto tribue bonis induri ea. vt post hoc vbi iusseris ad te veniam: et quodcūq⁹ preceperis faciam. Cumq⁹ lo cum illam abbas constituisset quo venire deberet: illa collectis omnibus quecunq⁹ ex peccato susceperat: perlatisq⁹ in mediā ciuitatem combussit: clamās. Venite oēs qui peccastis mecum: et videte quomodo ea que mihi contulistis exuram. Erat autem precium eorum bonorum quadringentarum librarum auri. Cumq⁹ omnia consumpsisset in locum quem ei abbas cōstituerat perrexit. Quam ille reperto virginum monasterio ā cella parua claudēs ostium celle plumbo signauit paruamq⁹ fenestram reliquit per quam ei victus modicus inferretur. iussitq⁹ omnibus diebus parum panis et paululū aque a ministris ministrari. Cum autem senex ostio plumbato discederet ait Thaio. Quo iubeo pater vt ex naturali meatu aquam meam fundaz? At ille respōdit. In cella. Sic enim vigna eo. Cum iterum quemadmodum deum deberet orare inquireret. Dixit ei senex. Non es digna nominare deum neq⁹ in labio tuis nomen diuinitatis imprimere. sed nec ad celum manus expandere: quoniam labia tua iniquitate sunt plena et manus tue sordibus inquinate: sed tantummodo incumbens contra orientem aspice hunc sermonem semper iterans: q⁹ me plasmasti miserere mei. Cuz ergo tribus annis ita fuisset inclusa. condoluit ei abbas Papbutius: et mox pro fectus est ad abbatem Antonium vt ab eo requireret: si remisisset illi deus peccata an non. Cum ergo causam rei narrasset conuocatis discipulis suis abbas Antonius precepit vt illa nocte omnes vigilarēt et in oratione persisterent singulis: quatenus vni alicui ex his declararet deus causam pro qua abbas Papbutius venerat. Cum ergo singuli secessissent: et incessanter orassent abbas Paulus maior discipulus beati antonii abbatis. vidit subito in celo lectum pocciosis vestib⁹ adornatum quem quatuor virgines clara facie custodiebant. Cumq⁹ Paulus intrasse diceret. Non est hec gratia alterius nisi patris mei Antonii: vos ad eum venite facta est⁹ patris tui Antonii: sz Thais meretricis est. cū enim mane facto abbas Paul⁹ retulisset: cognita dei voluntate abbas papbutius cum gaudio discessit. Perrex⁹ ad mōast. riū in q̄ erat inclusa: ostiū

quod obstruxerat dissipauit. Illa vero pe
nebat vt adhuc permaneret diutius inclu
sa. Cum vero aperuisset ostium virtu-
Egrederet quomodo deus dimisit tibi pec
cata tua. Illa respondit. Dicit deus quo
niam ex quo hic ingressa sum ex omnibus
peccatis meis feci velut sarcinam: et statui
ante oculos meos. Et sicut non discedit
ambulat de nardo incio vna hora. sic nec
discesserunt peccata mea ab oculis meis
sed flebam illa semp considerans. Cui ab
bas respondit. Non propter penitentiā tuaz
dimisit tibi deus peccata tua: sed qa semp
hunc timorē habuisti in animo. Et cuz cū
inde edutisset: quandocum dicos superuenit
tanctū et quieuit in pace. Quidaz frater
sedebat in cella in egypto: magna humili
tate preditus. Habebat autē fornicem i ci
uitate meretricem. que multos animabus
perditis fuerat. Frequenter ergo mone
bant senes fratrem illuc ire. vix potuerunt
ei persuadere vt veniret ad earumquatenꝰ
per admonitionē eius posset peccatuz qō
per eam fiebat terminari. Dum ergo veni
ret ad locum quidā ex notis videns eum:
precessit et nunciauit mulieri dicens. Ecce
frater tuus venit ad te hodie. Illa aūt
pre gaudio relictis amatoribus suis quib⁹
ministrabat: caput discooperto ad occur
rendum fratri egressa est. Et cum vidisset
eum: dum temperaret illum amplecti dixit
ei ille. Soror mea carissima: parce mihi ante
tuc: qm̄ propter te multi percunt. Conside
ra quanta habes tormenta preparata: nisi ci
to penitere festinaueris. Illa autem cōtre
mens dixit ad eum. Et scio frater. quia
est mihi salus: vl' quomodo? Cui ille dixit.
Si volueris: adhuc salus tibi est. Illa aūt
lacrymans se ad pedes fratris sui petebat vt
eam secum duceret in desertum. Cui frē
suus dixit. Vade et cooperi caput tuum et
sequere me. Cui illa respondit. Eamus ait
velociter. Opertet enim me deformare:
et meos homines post⁹ nudo capite deam-
bulare. Ego in officinam peccati mei iterum
ingredi. Dum autem pariter ambularēt
monebat eam frater ad penitentiam. Vi-
dens autem ille: quia quidam fratres ob
uiarent ei: dixit ad eas. Quoniam nec vō
omnes sciunt: qz soror mea ita: parū de via
recede: donec illi transeant. Quod cuz fe
cisset: postq̄ transierunt illi vocauit eam
frater suus dicens. Veni soror mea eam⁹
viam nostram. Illa autem non respondit
ei. Perquirens ergo ille. inuenit eaz mor
tuam: et vestigia pedum eius plena san gui
ne. Erat enim discalciata. Tunc ille siens
et cuncta nūciauit seniorib⁹ patrib⁹ oīa
que facta fuerant. At illi contendebāt in
ter se de saluatione ei⁹. Manifestauit au
tem dominꝰ vni senū de ipsarū: qz nulla cu
ra illi fuit de re corporali: sed vt propitiuz
vlnꝰ sanaret neglexit omnia huius: suspi
rauit grauiter. et flenit pro peccato suo: p
pterea suscepit deus penitentiam eius.

Explicit liber de penitentia
Incipit liber de Caritate

Frit abbas Anto

nius. Ego iam non timeo deum
sed amo: quia amor sorte mittit timorem
Dixit iterum: quia de proximo est vita et
mors. Si enim lucramur fratrem: lucra-
bimur christum. Si autem scandalizam⁹
fratrem in christū peccamus. Abbas ō
mon de loco nitrie venit ad abbatem an
thonium: et dixit ei. Video quia maiorem
laborē ego tu sustinco. et quomodo nomen
tuum magnificatur est in hominibus sup
me. Et dixit ei abbas antonius. Quoniā
et ego diligo deū plus ego tu. Venit ali-
quādo abbas hylarion de palestina ad ab
batem antonium in montem: et dixit ei ab
bas antoni⁹. Bene venisti lucifer: qui ma
ne ozris. Et dixit ei abbas hylarion. Pax
tibi columna lucis: qui sustines orbem ter
rarum. Dixit abbas marcus abbati ar
senio. Quare nos fugis? Et dixit ei se-
nex. Scit deus quia diligo vos: sed nō pos
sum esse cum deo et hominibus. Superi
orum enim virtutum milia et milium mi
lia vnā habent voluntatē: hīt homines autē
multas voluntates. Nō possuz ego deū di
mittere: et venire et eē cū hoib⁹. Dixit ab

bas agathō. Quia sm̄ voluntatē meā nūq̄
dormiui: neminē in corde meo odiui: quēq̄
aduersus aliquē mentē habui: nemini vomere ali
quem habentem aduersum me aliquid.
Ascendente aliquādo de scithi abbate Jo
anne cum aliis fratrib⁹ errauit qui eis du-
catum prebebat in via. Erat enim nox: et
fratres dixerunt abbati Joāni. Quid fa
ciam⁹ abba: quia errauit frater iste de via
ne forte moriamur errantes? Et dixit eis
senex. Si dixerimus ei aliquid contristabit.
Sed ecce facio me ipm quasi defunctū: et
dico me non posse ambulare: sed taceo hic
vsqz mane. Et fecerunt sic. Sed et residui
dixerūt. Nec nos ibim⁹: sedebimus tecū.
Et sederunt vsqz manerie obiurgarent
fratrem illuz. Senex quidā erat in egy
pto amīcꝰ venit illuc abbas pastor. Ille
autez senex habebat notitiam hominum:
et multuz honorez. Cum ergo ascendisset
abbas pastor de scithi cum suis dimisērūt
homines senez illum: et venerunt ad abba
tem pastorem. Ductus autē inuidia senex
male loquebatur de eo: Hoc audiens ab
bas pastor contristabatur: et dixit fratrib⁹
suis: Quid faciemus de sene isto magno:
quia nos in tribulationē misērūt homes
derelinquentes senē. et ad nos qui nihil si
mus attendentes? Quomodo ergo possu-
mus sanare eum? Et dixit eis. Facite ali-
quid ad gustandum: et tollite vasculum vi
ni et camus ad eum: et simul gustemus: fo-
sitan per hoc possimus sanare animū ei⁹.
Tulerunt ergo quos parauerant cibos:
et pretexerunt ad eum. et cū pulsasset osti
uz: respondit discipulus eius dicēs. Qui
est hic. et illi dixerunt. Dic abbati tuo quia
abbas pastor est: desiderat benedici per
vos. Hoc autem nunciāte ei discipulo ei⁹
ille mandauit dicens. Vade qz mihi nō va
cat. Illi aūt persecuerantes in camore di
xerunt. non discedimus nisi meruerimus
benedictionem senis. Senex autez videns
perseuerantiam eoz et humilitatē cōpū-
ctus aperuit eis: et intrantes gustauerūt
cum eo. Cū vero manducarēt dixit senex
In veritate dico minus est quod audiui
ō vobis: centuplū eius est quod video in
opere vestro. Factus est ergo sic amicus
et illo die. Dixit abbas pastor. Conare se
cundum virtutem tuam. nulli omo face-
re malū: et castū seruabis cor tuū cuz ol bo
mine. Iterum dixit. non est aliquid minus
in dilectione qui vt alam suā ponat qz pro
primo suo: Etenim siqs audiens sermonē
tristē cū posset ipse id facere: et cito
sustineat: et non contristet eum. vel etiam
si lesus in re aliqua pariter tulerit nō re
tribuēs tristitia atqz iudem se eo modo
huiusmodi bō alias suā ponit p primo suo
Contigit aliquando abbatem pambo iter
cum fratrib⁹ in partes egypti facere: et vi
dens qdam seculares sedentes dixit eis.
Surgite: et salutate et osculamini mona-
chos vt benedicamini. frequenter enim
cū eis loquuntur: et sancta sunt eorum. Di-
cebāt de abbate papbūno quia non cito
bibebat vinū. Aliquando aūt in itinere
ambulans. superuenit in compētū latronū
et inuenit eos bibentes. Cognouit autem
eum qui erat primus latronum. et sciebat
quia non biberet vinū: Uadēs ergo eum
de multo labore impleuit calicem vini et
alia manu tenuit gladium euaginatum: et
dixit seni. Si non biberis occidam te. Se
nex vero sciens quia mandatum dei vult
facere et volens eum lucrari. accepit et bi
bit. Ille vero princeps latronū penitentiaz
apud cū egit dicēs. Ignosce mihi abba.
quia cōtristaui te. Et dixit ei senex Credo
i deo meo quia per hunc calicē faciat mi-
sericordiam tecum et in hoc seculo et in fu-
turo. Et respondit latro. Et ego credo in
deo quia sīmodo non faciaz alicui quicq̄
mali et lucratus eē senex omne collegium
illorum latronum. per id quod se propter
deum dimisit voluntarie. Dixit ab
bas hyperitius. Eripe prorsuz a pecca-
tis quāta tibi est virtus sine intermissio.
quoniam deus conuertentes a peccato
non repellit ase: Uerbum autem malitie
et nequitie nō biret in corde tuo aduersus
fratrem tuum vt possis digne orare. pater
dimitte nobis debita nostra sicut et nos di

ultimus debitoribus nostris. Duo fratres erant in cella. unus autem ex eis semper erat. Et rogabat eum qui erat iuuenis dicens. Mancamus simul frater. Et ille dixit ei. Peccator ego. et nō possū manere tecū. Ille autē rursus rogabat eū dicens. Ego possum. Erat autē senex ille nunquam uolebat audire ga monachū habere in cogitatu fornicationē. Et dixit frater. Dimitte me vnā hebdomada. et tunc loquamur. Venit ergo postmodum iuuenis ille. et volens senem probare dicebat. In magnam temptationē incurri hebdomada illa abba. pergens enī pro ministerio quodā in vicū incidi in mulierē. Et dixit ei senex. Est tibi penitētia. Et dixit frater illi. Vō ideo quia possum simul esse. Et manserunt simul vsq; ad extremum suum. Dixit quidā patri. si quis te petierit rē aliquam. et violenter prehenderit ei. sit voluntas animi in id qō datur. sicut scriptū ē. quia si quis te angariauerit mīliariū vade cum eo duo. Hoc autē est vt si quis a te petierit rez aliquā. des ei ex alo. et spiritu. Dicebant de quodam fratre quia cum sedisset sportas. et posuisset eis ansas: audiuit vicinum suum alium monachū dicētē. Quid facio quia proximū est mercatum: et non habeo ansas quas imponam sportellis meis. Ille vero reloluit ansas quas imposuerat sportellis suis. et attulit eas fratri illi vicino dicens. Ecce istas ansas supsitas habeo nolle eas. et pone sportas tuas. Et fecit op⁹ fratris sui proficere ad quod opus erat. ppriū autem opus reliquit imperfectū. Dicebant de quodā sene. I scitibi quia egrotauit. et voluit mādūcare modicū panis recentis. Hoc autē audiēs quidam experientiā fratrū. tulit mensurā. et misit in eum panē siccū. et vadens in egyptum mutauit illa pro pane recēti. et attulit seni. Et cū vidissent fres panes illos recentes mirati sunt. Senex aūt nolebat gustare dicens. Quia sanguis frīs illi⁹ ē. Et rogauerūt illū fres dicētes. Propter dīz comedens vacuū sit sacrificiū fratris illius. Atq; itaq; rogat⁹ cōcedit. Frater quidaz interrogauit quendā senē dicēs. Duo sunt fratres ex quibus vnus quiescit i cella sua. protrahens iciuniū sex dierū. et multum sibi laborez ponens: alter vero egrotantibus deseruierit. Cuius opus magis acceptū ē deo? Respōdit ei senex. Si frater ille qui sex dieb⁹ iciuniū leuat. appendat se per nares non pōt esse equalis illi q infirmantib⁹ deseruit. Interrogauit quidam senem quendaz dicens quō sunt modo quidam laborātes in cōuersatiōe. et nō accipiunt grāz sicut antiqui. Dixit ei senex. Quia nūc caritas erat. et vnusquisq; primū suū trahebat sursuz: nunc aūt refrigescēte caritate vnusquisq; primū suū deorsuz trahit. et propterea gratiaz non meremur accipere. Perrexerūt aliquādo tres fratres ad messem. et fuscepērūt certū spaciū sexagita modioz. quod meterēt. Unus aūt ex eis ipa prima die infirmari cepit. et reuersus ē ad cellā suā. Duo aūt remanserūt. et dixit vn⁹ alteri. Ecce frr videoga incurrit egritudinē frīs nr̄. extorque ḡ tu anio tuo paululiū. et ego meo similiter. et credim⁹ in deo. ga p obedīē frīs nr̄ ipletibim⁹ nos duo opa. et metam⁹ partē ipi⁹. Cum ḡ explicassent messem totī⁹ loci quem fuscepērāt venerūt recipere mercedes suas. et vocauerūt frēz illū dicētes. Veni fr accipe laborē tuū. Et ille dixit eis. qlē mercedē accipiaz ga nō messui? Et illi dixerūt ei. Obedīēntib⁹ tuis consumata est messis: veni ergo et accipe mercedes tuas. Facta ergo plurima contentiōe inter eos de hac re illo scilicet dicēte: nō accipiā. ga nō laborauī: illis vo nō acquiescētib⁹: nisi et ipe acciperet ptē suaz: abierunt ad iudiciū cuiusdā magni senis. et dixit ei ille fr. Perreximus tres vt meteremus in agro cuiusdā viri ad mercedez. Cuz autē venissemus ad locuz quem messuri eram⁹: ipa prima die i egritudinē cecidit. et reuersus ille in cellā meā. nec vna die metere cuz eis ꝑualēs. et nūc cogūt me frēs isti dicētes: veni accipe mercedē tuā. nō laborasti. Dixerūt autez et illi frēs

Reuera nos tres perrexim⁹ meteret. et fuscepim⁹ spatiuz sexaginta modioz. qō meteremus. Et si fuissemus tres. tres cum grandi labore vix potuissem⁹ explicare illud. ex ratione autē fratris huius nos duo velocius ḡ tres potuim⁹. et demessuimus agrū. et dicimus ei. veni: accipe mercedem tuam. et non volt. Hoc audiens senex miratus est. et dixit vni de monachis suis. Percute signum in cella fratrū. vt cōgregent se huc omnes. Qui cū venissent dixit eis. Venite fratres. et audite de hac iustum iudiciū. Et indicauit eis omnia senex. et admonuit fratrem illū vt acciperet mercedem suam. et faceret ex his mercedib⁹ qō ipe vellet. Et discessit frater ille contristatus. et plorans: quasi preiudiciū passus. Dicebat quidā senex: quia patres nostri cōsuetudinem habuerūt venire ad cellas noueruz fratrū: qui solitarii habitare volebāt conuersari. et visitabant eos. ne quis eoz tentatus a demonibus lederetur a cogitatione sua. Et si quando aliquis eoz inuenie batur lesus adducebant eum ad ecclesiā. et ponebatur peluis cum aqua. et fiebat p eo oratio qui i temptationibus laborabat. et lauabant omnes fratres manus suas in peluim. et perfundebatur aqua illa ille frater qui temptabatur. atq; ita statiz purgabatur frater ille. Duo senes multo ūnio simul conuersati sūt. et nunq; inter se litez habuerūt. Dixit autē vn⁹ alteri. Faciam⁹ et nos vnā litē. sicut boies facūt. Et ille respōdit fratri dicēte. nescio qualiter fiat lis et ille dixit ei. Ecce pono in medio laterculum. et ego dico meū ē hoc. tu aūt dicis nō ez meū ē. et ita fit litis initium. Posuerunt ḡ testā i medio. statimq; dixit vnus eoz. Meum ē hoc. Et alter dixit nō ez meū ē. Et ille respondit ei. Etiam tuū ē: tolle et vade. et discesserūt nec contēdere inter se potuerunt. Frater aliquis interrogauit senē quēdā dicens. Si video fratrem de quo audio aliquā culpā nō possum suadere alio meo. vt introducam eū i cellā meā: si autē videro bonum fratrem ipz libenter suscipio. et dixit ei senex: Si facis bonū bono fratri: paz boni facio illi alteri duplum ispende. Ipse est enim qui infirmatur. Dixit quidam senex nunq; desideraui opus quod mihi vtile esset. et fratri meo displicuit. quod faceret. huiusmodi habens spem quia lucrum fratris mei opus fructificationis mihi est. Quidam frater erat monachus cu iusdam fratris. Contigit autē q; vulnus fieret i corpore senis. et sanies multa ex eo cum fetore proflueret. Dicebat autem cogitatio sua fratri illi qui deseruiebat. Discede hinc: quia non potes sustinere fetorem putredinis illius. Ille vero frater vt repraimeret huiusmodi cogitationē. tulit vas aque. et lauabat vulnus illius. et recollegit ipaz aquā i vasē. et quēdā sumebat ex ipsa bibebat. Cepit autem iterum cogitatio sua sollicitare eum dicens. Si non vis fugere vel non bibas fetorem hunc. Frater autem ille laborabat. et toleranter sedebat bibens lauaturam vulneris illius. Et cum ita ministraret seni. Vidit dō⁹ laborem caritatis illius. et illam lauaturam in aquaz mundissimam vertit. et senem in inuisibili medicamento sanauit. Explicit liber de Caritate

Incipit liber ō ꝓuidētia. et Cōtēplatiōe.

Frater quidam abi

it ad cellam abbatis Arsenii in scithi. et attendit per senestram. et vidit senem totum quasi ignem. Erat autē frater ille dignus qui talia intueretur. Et cū pulsasset. egressus est senex. et vidit fratrē illum stupētem. Et dixit illi. estne tibi q; hic pulsat? vidisti ne aliqd? Et ille dixit ei. Non. Et colloquens cuz eo humiliter cū. Dixit abbas Daniel qui erat discipul⁹ abbatis arsenii. quis nouerit ei abbas Arsenius tanq; de aliquo alio dicens: pauo tamen q; de se dicebat. Quia cuz sederet in cella sua quidam senuz: vox venit ei: dicens. Veni et ostendam tibi opera hominum. Et surgens exiit. et duxit eum in quendam locum. et ostendit ei ethiopem incidentem ligna. et faciētē fascem gran

dem e tẽpeabat portare cum e non poterat e pro eo vt auferret sarcinã illaꝫ ibat iterũ e incidebat ligna e adiebat ad sarcinã. Hoc autẽ faciebat diutius. e ꝓcedẽs paulisper ostendit ei hominẽ rursus nãcem super lacũ e impientẽ aquã ex eo et effundentẽ in cysternã perpetuam. quã cysterna ipsam aquam iterum refundebat in lacũ et dicit ei iterum veni et ostendaꝫ tibi alia. et ecce vidi templum. e duos viros sedentes in equis. e portãtes lignũ transuersum: vnus contra vnũ: volebant autẽ per ianuam introire in tẽplum. e non poterãt propter lignũ illud quod in transuersio portabant. e non inclinantes se vn⁹ post vnũ vt fieret lignum illud directũ remanserũt foris extra ianuaꝫ tẽpli. e cũ interrogasset quid hoc esset: ille respondit ei. Hi sunt qui portant velut cũ superbia iustitie iugum e non humiliati sunt vt cozrigerent se. et humiliter ambularent in via xp̃i. propter quod e remanent foris a regno dei. Ille autem qui ligna incidit homo ẽ in peccatis multis e pro eo vt agat penitentiam e subtrahat se de peccatis suis. alias iniquitates adhibet super iniquitates suas. Qui autem aquam implet. homo ẽ qui opera quidem bona facit. sed habet in eis etiam e mala permixta. per hoc pdit e bona opa sua. Quapropter conuenit omnẽ hominẽ sobrium esse in considerandis operib⁹ suis ne in vanum videatur sustinere laboꝛes.

Narrauit iterum abbas Daniel dicens: dixit pater noster Arsenius de quodaꝫ sene in scithi qui erat magn⁹ i hac vita. simplex autem in fide. e erraut pro eo q erat ydiota. e dicebat non ee naturaliter corpus xp̃i panẽ consecratũ quẽ sumim⁹. sed figurã eius ee. Hoc audientes duo senes q dicerent hunc sermonẽ: e scientes qz magna esset vita eius e conuersatio cogitauerũt qz innocenter e simpliciter diceret hoc venerunt ad eum e dicunt ei. Abba audiuimus sermonẽ cuiusdam infidelis qui dicit quia panis quem sumim⁹ non naturaliter corpus xp̃i ẽ. sed figura eius. Senex autẽ ait eis. ego sum qui hoc dixi. Illi autem rogabant eum dicentes: Non fiet enim ab hac: sz sicut ecclesia catholica tradidit. nos autẽ credimus quia panis ipse corpus xp̃i ẽ. calix ipse sanguis xp̃i secundum veritatem e non secundum figuram. sed secundum principio puluerẽ de terra accipiẽs plasmauit hominẽ ad imaginem suam e nemo potest dicere qz non erat imago dei. Quia de terra et puluere sit: ita et panis quem dixit quia corpus meum ẽ credimus quia secundum veritatẽ corpus xp̃i est. Senex autem ait eis. Nisi re ipsa cognouero: non mihi satisfaciat ratio vestra. Illi autem dixerunt ei deprecemur deum hebdomadam hac de misterio hoc et credimus quia deus revelabit nobis. Senex autem cum gaudio suscepit sermonẽ istum: e deprecabat deum dicens. domine tu cognoscis quoniam non per malitiã incredulus sum rei buius: sed per ignorantiam errem: revela ergo mihi domine iesu xp̃e quod verum est. Sed et illi senes abeuntes in cellas suas rogabant et ipsi deum dicentes. Domine iesu xp̃e revela seni isti misterium hoc. vt credat et nõ perdat laborẽ suum. Exaudiuit autem dominꝰ vtroslibet. et hebdomada cõpleta: venerunt dominica die in ecclesiam. et sederunt ipsi tres soli super sedile de scirpo: quod in modũ fascis erat ligatum. medius autem sedebat senex ille. Aperti sunt autem intellectuales oculi eoꝝ: et quando sunt positi panes in altare videbatur illis tantummodo tribus tantũ puerulus iacens super altare. et cum extẽ differt presbiter manus vt frangeret panẽ descendit angelus de celo habens culturn in manu e sacrificauit puerulum istum. sanguinem vero eius excipiebat in calicem. Cum autem frangeret presbiter in partes parnibus panem. etiam angelus incidebat membra pueri i modicas partes. Cũ autẽ accessisset senex vt acciperet sanctam cõmunionem: data est ipsi soli caro sanguine cruentata. Quod cũ vidisset: pertimuit et clamauit dicens. Credo domine quia panis qui in altari ponitur. corpus tuum est et calix sanguis tuus est. Et statim sa-

cta est illa caro. manducauit eius panis sed⁹ mysterii: e sumpsit illud in ore agens gratias domino deo. Dixerunt autem ei seniores. deus scit humanam naturam. quia nõ potest vesci carnib⁹ crudis: e propterea trãsformauit corpus suum in panem: e sanguinem in vinum. bis qui illud fideliter suscipiunt. Et egerunt gratias deo de sene illo: quia non permisit deus perire laboꝛes eius: e reuersi sunt ad cellas suas cuꝫ gaudio. Iterum ipse abbas Daniel narrauit de alio magno sene qui habitauit in inferioꝛib⁹ partibus egypti. quia diceret per simplicitatem. q melchisedech ipse sit filius dei. Hoc autem iudicatum est sancte memorie Cirillo archiepiscopo alexandrino de eo: e misit ad eum. Sciens autem qua significr esset ipse senex. e q quid peteret a deo reuelaretur ei: e quia simpliciter diceret hoc verbũ: ꝓpter hoc est huiusmõi ratione dictus. Abba rogo te quia in cogitatione mea est q Melchisedech ipse sit filius dei: e rursus alia cogitatio mea dicit. quia melchisedech non sit de⁹: sed homo sit: e summ⁹ sacerdos dei fuerit. Quoniam ergo desito de hoc: idcirco misi ad te vt deprecẽris deũ: quatenꝰ tibi reuelare dignetur de hoc quid veritas habeat.

Senex abiit de cõuersatione sua ꝑfectus cũ fiducia dixit. Da mihi tres dies inducias e ego exꝑtor deũ hoc e renuncio tibi q̃ mihi fuerit reuelatũ hoc. Intrans aũt in cellã suã. deprecabatur deuꝫ de verbo hoc e veniẽs p⁹ tres dies dixit sancte memorie Cirillo epo. Pr̃ ẽ Melchisedech. Archiepiscop⁹ respondit ei. Quomodo tũ stat apud te abba? Et ille dixit ei. Deus ostendit mihi omnes patriarchas. in vno singuli eoꝝ coram me transirẽt ab Adam vsq; qz ad melchisedech. Et angelus mihi astans dixit. Ecce iste est melchisedech. Et ideo archiepe certus esto: qz sic est. Abiens autem senex. per semetipsum predicabat quia homo esset melchisedech. e gaudens ẽ magnifice sancte memorie Cirillus episcopus. Puer erat adhuc sancte memorie epi. e vidit somnium siue reuelationẽ. qz

nata est verbis in lingua eius. e crescit e implebat totam terram fructifera. simulq; venerunt omnia volatilia celi. e comederunt de fructu vitis illius. Quantuꝫ autẽ manducabant: eo amplius implebat fructu. Iterum vidit quidam sanctorum in somnio ordinem angelicum descendentes de celo secundum preceptum dei. habentẽ i manu libruꝫ: e dixit eis. Scriptũ est in prophetis. Dicebant autem ad inuicem. Cui debet cõmitti? Quidã dixerũt illi alii autẽ dicebant ꝺ alio. Resederũt aũt et dixerũt. vere vtriq; gdẽ sancti sũt et iusti sed ꝺ dictis verũ tñ hoc eis cõmitti nõ potest. Multa etiam alia nomina sanctorum dicentes: Postea dixerunt quia nemini potest hoc alteri committi nisi efrem. Et vidit senex ille cui hoc in somnio apparuit: quia efrem dederũt honoꝛem illum. Mane autem surgens audiuit efrem docentem et velut fontem ebullientem de ore ipsius: e cognouit senex qui somnium viderat: qz spiritus sancti est operatio quod egrediebatur de labiis efrem. Dicebant de abbate Zenone. quia cum morarctur in scithi: exiit nocte de cella sua velut ad paludem et cum erraret: fecit tres dies e tres noctes ambulans e laborans: e cum defecisset: decidit semianimus. Et ecce puerulus stetit ante eum habens panem e fiscellam aque: e dicebat ei. Surge manduca. Ille autem surgens euasit extimans qz fantasma esset. Puer autem respondens dixit ei. Benefeciti. Surgens ergo accepit e manducauit: et post hoc dixit ei. Quãtum ambulasti. tantum longe eo a cella tua: sed surgens sequere me: Et statim inuentus ẽ in cella sua. Dixit ergo ei senex. veni intra: e da nobis orationem. Et cuꝫ intrasset senex: ille subito non cõparuit. Dicebat abbas Joannes. quia vidit quidaꝫ senum in excessu mentis tres monachos stantes trans mare: e facta ẽ vox ad eos ex alia parte littoris dicẽs. Accipite alas igneas e venite ad me. Et duo quidem ex eis acceperunt alas. e volauerunt ad aliud littus vnde facta est vox: tertiꝰ vero

pemisit t flebat fortiter t clamabat. Po
stea vero date sunt: et ipsi ale non ignee:
sed infirme et debilee: ita vt cū omni labo
re mergendo et surgendo nimis afflictus
yeret illuc. Dic ē et generatio hec. Quc
si accipit pēnas. non tamen igneas sz vir
tformas et debiles potest accipere. Abbas
Macharius habitabat i loco nimis deser
to. Erat autem solus in eo solitarius: in ipse
rici vero parte erat alia solitudo. in qua
habitabant fratres plurimi. Obseruabat
autem senex ad iter: t vidit sathanā veni
entem in habitu hominis. vt grauaret p
cellam eius. Videbatur autē quasi tunica
cū vtilinea. omnino vetusta t tota cribra
ta: t per oia foramina eius pendebāt am
pulle. Et dixit ei senior. Obe malo: vbi va
dis? Et ille respōdit. Vado cōmouere fra
tres. Senex aūt dixit ei: Ad qd tibi ampul
le ille? Et dixit. Eustū fratrib⁹ porto. Et
dixit ei senex. Et omnes ad gustandū. to
tas. ampullas cū gustu portas? Et rndit.
Etiam. Esi vnum alicui non placet. offe
ram aliud. Si autem nec illud. vado terti
um: sic per ordinē oībus oblatio. fieri nō
potest nisi vel vnus placeat ex eis. Et cū
hec dixisset: transiit. Et obseruabat senex
custodiens viam: donec ille iterum reuca
ret. et cum vidisset eū: dixit ei Bauus sis.
Et respondit ei. Unde mihi salus? et di
xit ei senex. Quare? Respōdit. Quia mo
do omnes sanctificati sunt: et nemo mihi
acquiescit. Et dixit ei senex. Neminez er
go amicum habes illic? Et ille respondit.
Unum tantūmodo fratrē habeo ibi: et ipse
mihi solus acquiescit: et quādo videt me con
uertitur ad me velut ventus. Senex ho
dixit ei. Et quis vocatur frater ille? Re
spondit Theoctistus. Et cum hec dixisset
pertransiit. Surgens aūt abbas macha
rius perrexit ad inferiorem heremū. Qō
cum audissent fratres acceperunt ramos
palmarum t occurrerunt ei obuiam: t sin
guli eorum parabant cellas suas: incerti
ad quē declinaret. Senex autem inquire
bat quis inter eos Theoctistus vocaret
in loco illo. Et inueniens eum intrauit
in cellā ei⁹. Theoctistus ergo suscepit eū
gaudens. Cuz ergo sedisset secrete loqua
dicit ei senex. Quomodo est circa te frat:
Et respondit orationib⁹ tuis bene. Et di
xit senex. Ne impugnant te cogitatiōes
Et ille respondit: interdum bene sum. Eru
besebat enī dicere ei. Et dixit ei senex.
Ecce q uot annos habeo in conuersatiōe
loci istius: t omnes honorant me: t tamē
in hac senectute infestus ē mihi spiritꝰ for
nicationis. Et respondit Theoctistus: di
cens. Crede abba t mihi. Senex autem si
mulabat alias quoq cogitationes sibi cē
molestas: donec faceret illum confiteri.
Deinde dixit ei. Quomodo ieiunas. Et il
le dixit ad nonam. Dicit ei senex. Jeiuna
vsqz sero t abstine. t cōmeda euāgelia. vt
memoriter retineas ea: sed t alias resectu
as ex animo meditare scripturas. et si tibi
ascēderit cogitatio mala: nunqz deorsum
aspicias. sz sepe sursū. t stati te dīs adiu
uabit. et senex corrigēs srez illū: reuertus
ē i solitudinē suā. et cū iter obseruaret: vi
dit iterum demonē illū et dixit ei. Ubi va
dis iterū? et ille respondit cōmouere fra
tres. et abiit. Dum autē reuerteret dixit ei
senex. Quomodo sunt fratres illi? t ille re
spōdit. Male. Senex aūt dixit. Quare? t
ille respondit. Quia oēs sancti sūt. et ma
ius malū. qz et vnum quē habui sicū obe
dientē mihi etiam ipse nescio vnde habuer
suo est. t nec ipse acquiescit mihi: sed omni
bus sactior factus est: et propterea iurauī
iam non ambulare ad illum. nisi post mul
tum tempus. et hec dicens transiit relu
quens senem. Senex vero intrauit cel
lam suam adorans et gratias agens deo
Abbas Macharius volens consolari fra
tres: dicebat. Uenit huc aliquando cum
matre sua puer qui a demonio vexaba
tur: Et dicebat matri suc. Surge, eamus hinc. Illa autem dicebat: Non
possum pedibus ambulare fili. Et di
cebat ei filius eius: Ego te porto. Et
admiratus sum astutiam demonum quo
modo eos exinde fugare volebat.

Dicebat iterum de consolatione scibi

ad fratres. Quando videritis cellā edifi
catam iuxta paludē: scitote qz prope ē de
solatio scibi. Quando aūt videritis ar
bores: iam ante ianuam est. Quando ve
ro videritis pueros tollite melotes ve
stras t abite. Abbas moyses qui habita
bat in petra impugnatus ē aliquādo a for
nicatione: t cum non praualeret tenere se
in cella. perrexit t indicauit hoc abbati ysi
doro. Et rogauit cum senex. vt reuertere
tur in cellam suam. Ille aūt non acquie
uit dicens non possum abba. Et sumpsit
eum. t leuauit eum secum in domum t di
xit ei. Attende ad occasum. t attēdens vi
dit multitudinē demonum: t bi cōfusi erāt
t turbantes se ad pugnandum. Dicit ei ite
rum abbas ysidorus. Respice ad orientez
t attēdit. t vidit innumerabilem multitudi
nem angelorum in gloria. Dixit autez abbas
ysidorus. Ecce isti sūt qui missi sūt ad auxi
liandum sanctis. qui vero ad occasuz ascē
dunt. hi sunt qui impugnant nos. Plures
ergo sunt qui nobiscum sunt q̄ qui aduer
suz nos sunt. Et ita agens gratias deo. ab
bas moyses sumpsit fiduciam. t reuersus
est in cellam suam: Dixit abbas Moyses
in scitbi. Si custodierimus mandata patꝝ
nostrorum. ego presumens de deo: spō
deo vobis quia barbari huc non veni
ent. Si autem non custodierimus: de
solandus est locus iste. Sedentibus
aliquando fratribus apud eundem abba
tem Moysen dixit eis. Ecce barbari
hodie in scitbi venient: sed surgite t fugite
Dicunt ei illi. Et tu non fugies pater. Ille
autem dixit eis. Ego per tot annos expe
cto diem istum: vt impleatur sermo domini
mei ihu xpi dicētis. Omnes qui acceperit
gladium: gladio peribunt. Alii aūt dixe
runt ei. Neqz nos fugiemus: sed te cuz mo
riemur. Et dixit eis. ego causas nō habeo
vnusquisqz vestruz videat quomodo stet
Erant autem septem fratres cum eo. t di
xit eis. Ecce barbari appropinquāt ianue
t statim barbari intrantes occiderūt eos.
Unus autez ex eis timore carnali perter
ritus fugit t abscondit se post plectas de
palmar: t septem coronas vidit descenden
tes t coronantes abbatez Moysen. t sex
fratres qui cū eo fuerant interfectis. Dice
bant de abbate syluano qi voluit aliquā
do pergere in syriam. t dixit ei discipulus
suus Marcus. Pater noli ire hinc
sed nec ego te dimitto abire. Expecta
hic alios tres dies. et cū expectaret abbas
tertia die dormiuit i pace Marcus disci
pulus eius. Dicebat abbas Joānes. qui
exiliatus est a Marciano. quia veniuns
aliquando de syria ad abbatē pastorem t
volebamus cū interrogare de duritia cor
dis. Senex aūt grece nesciebat: nec in
terpres inueniebatur. Uidens autem nos
senex tribulatos cepit greca lingua loqui
dicens. Natura aque mollis ē. lapidis aūt
dura. Et si vas aquis plena pendeat supra
lapidē. ex quo assidue stillans gutta cadat
in lapidē. perforat cum ita t sermo vnus
leuis ē cor autem nostrum durum. Audi
ens ergo bonus frequenter diuinū sermo
nē aperitur cor eius ad timendū deuz. Di
xit abbas pastor. Scriptum est. quēadmo
dum desiderat cernus ad fontes aqua
rum: ita desiderat anima mea ad te deus
Sicut ergo cerui in solitudine serpentes
plurimos gluriunt. t cum veneno eorum
accēsi fuerit ad aqs venire desiderāt: ita
t monachi i solitudinibus habitantes accēdū
tur ēmonuz malignoz veneno. t propter
ea ōsiderāt sabbato t dominica die veni
re ad fontes aqs hoc ē ad corpus t sāgui
nē dñi nri ihu xpi: vt purgētur ab ol ama
ritudine demonū malignoz. interrogauit
aliqs frater abbatē pastorē dicēs. Quid ē
qd scriptū ē. nō reddas malū p malo? Di
xit ei abbas pastor. Hec passio quattuor
modos hēt. Primū de corde scindum de
aspectu. tertiū de lingua. quartuz ii reddere
malū p malo. Si. n. potueris pugnare cor
ri venit ad aspectū. custodi etiā ne loqris.
Si aūt t locut⁹ fueris: cito corripe: ne faciat
malum p malo. Narrauit siet⁹ Basilius
epc dicēs fuit i quodā monasterio femina
rum quedam virgo que finxerat se esse ac
demonez habere simulabatque adeo ab

omnibus alijs bonos habebat. vt nec ci-
bum quidē cū ea caperent. Talē quē ge-
gerat vitā vt a quoquā nunq̄ recederet
nisi ille monasterij officium ipleret. Et
erat fecilitā vulgare prouerbiū vniuersi
domus spongia ipletur a se reb⁹ probanis
quod in sacris libris scriptū legim⁹. Si ge
inquit et vobis putat se fupicē cē in hoc
modo sr̄ habitus. vt sapiens fiat. Nec igit
involutū pannis habebat caput ita quoq̄
oibus seruiebat. cetere aūt virgines ton-
se cucullis cooptantur. Nulla aliquando
potuit hanc de quadrigentis virginib⁹ vi
dere aliquādo manducantē: nunq̄ per oē
annū sue sedie ad mensā. Et nulla vī modi
eā partē panis accepit. sed micas nī ōcer-
gens mensarum: et abluens ollas. bis so-
lis alimentis contēta viuebat. Nulli vn-
q̄ fecit iniriā. nulla personarum ipsius
murmurauerat. nulli aut paruū aut satis
vnq̄ locuta ē. Et certe cū ab omnibus ce
derentur: cum omnium viueret odio: male
dicta omnium sustineret. sancto pterio p
beatissimo viro semperq̄ in deserto vitē
ti: affuit angelus dñi quadā die sedenti in
loco qui dicitur porphirite: affatusq̄ ē eū
his verbis. Cur ingt grande aliquid te eē
credis vt sanctus t in huiusmodi degens
loco? Vis videre mulierem sanctiorē te.
vade ad tabenēsiotarum monasteriū se
minarum. t vnam ex eis illic inuenies in
capite habentē coronam: ipsamq̄ cognos-
ce te esse meliorem. Quo dum contra po
pulum tantum sola diebus ac noctib⁹ pu
gnat. cor ipsius a deo nunq̄ recessit. Tu
autē in vno loco residens. neq̄ quoq̄ ali-
quando progrediens: per oēs vrbes ani-
mo et cogitatione vagaris. Statimq̄ ad
predictum monasteriū venit: t magistros
fratrum rogauit: vt introducerent eū ad
habitaculum feminaꝝ. Quem mox illi. et
vita gloriosū. t erate prouectioris viden-
tes: cum fiducia magna introduci fecerūt
Ingressus autē desiderauit omnes sorō
res inspicere: inter quas solaz illā propter
quā venerat non videbat. Air autē ad po
strem⁹. Oēs inquit mihi adducite: deesse
enim mihi videtur aliqua ex vobis. dicit
ad eum. Unaz adhuc fuitā habem⁹ marū
secus i quoquina. Sic eaz eas que a deo
ne vexantur appellat. At ille. Exhibete
inquit ipsam ad me. vt eam videam. Quo
audito: supra memoratā vocare ceperunt
Que cū nollet audire sentiens: vt credo
aliquid aut fortassis hocipsū diuinā reue-
lationē cognoscēs: dicunt ei. Sanctus pi
terius desiderat videre te. Erat enim vir
magnus fama et nomine. Cuiz ad eaz fa
mā esset adhibita. videnscq̄ pānō frontē ipsi⁹
involutā proiecit se ad pedes eius dicens
Benedic me inquit. Que similiter ad ipsi
us pedes se proiecit dicens. Tu benedic
me domine. Omnes autem sorores obstu
puerūt simul dicentes. Noli abba talem
iniuriā sustinere. furiosa ē enim ista quā cer
nis. Tunc sanct⁹ pyterius ipsis omnibus
ait. Uos ingeniosa fuistis. nam hec vestra t
mea nonna ē. Sic enim vocant illi femi-
nas spirituales. Et deprecor deū ait: vt dign⁹
ipsa in die iudicii mercar inueniri. Quo au
dito oēs simul ad pedes ipsius ceciderunt
singule se peccasse in eā varijs modis con
fitentes. verbi gratia. Alia enim abluens
sordes catini. supra eaz se fudisse dicebat
Alia vero colaphis eam a se verberatam
sepe memorabat. Alia nares ipsius syna
pe impletas a se esse deflebat. Cetere quo
q̄ diuersas referebant se ei iniurias irro-
gasse: pro quibus omnibus sanctus ille su
plex deo precib⁹ egressus est. Post paucos
autem dies illa non serens tantam gloriā
tantoq̄ se nolens honore sororū cumula
ri. grauariq̄ se credens excusationib⁹ sin
gulorū: egressa de monasterio illo occulte.
quo ierit. in quē se miserit locū. vel quo si
ne defecerit: ad nullius potuit notitiā per
uenire. Beate memorie paulus simplex
discipulus abbatis antonii narrauit patri
bus talem rem. Quia aliquando veniens
in monasteriū visitādi gratia t pro fratz
instructione post consuetam admixtē con
solationē intrauerit ecclesiam dei. missas
more solito celebrare. Beatus ergo pau
lus intuebatur ad vnumquēq̄ ingrediēti

in ecclesiaz quali animo intraret. Habe-
bat enim t hanc gratiam dataz sibi a deo
vt si videret vnūquēq̄ cuius animi esset:
sicut nos facie nostras videmus ad inui
cem. Ingredientibus ergo omnibus cla
ra facie t splēdido vultu. is t vniuscuiusq̄
angelo gaudente. vnum vidit nigruz t ob
scurum corpore toto. et demonem ex vtra
q̄ parte tenentem et trahētem eum ad se
ipsum: et capistrum in nares eius mittētem
sanctum vero angelum eius de longe tu
gubrem tristēq̄ sequentem. Paulus ve
ro lacrimans. et manu frequenter pect⁹
tundens. sedebat ante ecclesiam: plorans
eum valde qui ei talis apparuerat. Qui
autem videbant quod faciebat et taz subi
tam eius mutationem ad lachrymas: t ad
luctum. interrogabant rogantes eaz q̄d
videret timentes ne quid in reprehensiōe
omnium vidisset. pro quo hec faceret. Po
stulabant etiam vt ad missas intraret cuz
eis. Paulus autem repellens eos: t negās
se ingressurum. sedebat foras ianuam ta
cens et plorans nimis cū. qui ei taliter ap
paruerat. Post paululum autem dimisso
ecclesie conuentu. iterum intendebat sin
gulos exeuntes vt quoruz introitū agno
uerat sciret qualeo exirent. Et ecce vidit
illum virum nigrum et obscurum toto cor
pore priuo. exeuntem ab ecclesia: clarum
quidem vultu. candidum vero corpore. de
mones autem qui ante eum tenebant. po
stea de longe sequentes. sanctum vero an
gelū iuxta ipsū ābulātē letum t prōptum
t gaudentē super eum valde. Paulus ve
ro exilieno cum gaudio: clamabat benedi
cens deum t dicens. O ineffabilis dei mi
sericordia t benignitas. o diuitie miserati
onis eius t innumerabilis bonitas. Cur
rens autez t ascendens super altū gradū:
magna voce dicebat. Uenite et videte
opera domini q̄ terribilia sunt et omni stu
pore digna. Uenite t videte eaz quē vult
omnes homines saluare: t ad agnitionem
veritatis venire. Uenite adoremus t pro
cidamus ante eum: vt dicamus q̄nia tu so
lus potens es peccata dimittere. Ad hec
vocē eius. oēs solliciti cucurrerunt cupiē
tes audire que dicebat. Et conuenientib⁹
omnibus referebat paulus que vidisset
antequā ecclesiam intrarent. t que postea
t interrogabat virum illum vt diceret ei
causam pro qua ei tantam subito immuta
tionem deus donauerit. Domo ergo ille
conuictus a paulo cozaz omnibus qui cir
ca ipsum erāt. aperte narrauit dicēs. Ego
homo peccator sum. t multo tempore in
fornicatione vixi vsq̄ nunc ingressus aūt
modo ecclesiam dei audiui vocem ysaie
prophete cum legeretur. magis autē vo-
cem dei loquentis in eo. vbi dicit. Lauami
ni mundi estote: auferte malum de anima
bus vestris coram oculis meis. discite be
ne facere t si fuerint peccata vestra tan
q̄ fenicium velut nix dealbabuntur: t si
volueritis t audieritis me bona terre mā
ducabitis. Ego inquā fornicator i hoc ser
mone compunctus sum nimis. t ingemiscē
intra conscientiam meam: dixi ad deum.
Tu deus qui venisti in mundum peccato
res saluos facere t qui hec quoq̄ modo le
cta sunt p. prophetaz. pmisisti: comple effe
ctu t opere etiam in me indigno peccatore
Ecce enim amodo. promitto tibi. t spondeo
sermone t obsecro corde. quia ab hodie iā
non ero fornicator: sed abrenūcio sordib⁹
seculi. et seruio tibi amodo in conscien-
tia munda. hodie ergo domine et in hora
hac suscipe me penitentem et interpellan
tem te t renuntē omne peccatum. In his
igitur promissionib⁹ ait egressus sū de ec
clesia statuens in animo meo nihil vltra
agere mali coram oculis dei. Quod cuz au
dissent omnes. clamauerunt vna voce ad
dominū dicētes. q̄magnificata sunt opa
tua domine. omnia i sapiētia fecisti. Qua
propter cognoscentes hoc xpiani ō sactis
scripturis et diuinis reuelationibus. quā
tā deus habeat bonitatem circa eos q̄ ad
eū deuote confugiunt et p penitentiam
emundant priora delicta. q̄ non solum
non cogitur penas exoluere pro peccatis
antea commissis. verumetiam. consequi
bona promissa. Non ergo desperemus ō

vestra salute. quia sicut pelasian pybetā
pmisit vias eoꝝ qui peccatis suolati sunt
lauari. t sicut lanā albā et nitē dealbari.
et deoꝝ celestiū q̄ in ciuitate celestis hie
rusalem sunt: repleri. ita et nūc uocē p san
ctū ezechielē prophetam tureiurādo p
misit dicēs. Viuo ego iquit dicit dns. ga
nolo mortem peccatoris sz magis vt con
uertat t viuat. Ducusq; de greco i la
tinū trāstulit pelagi⁹ yracon⁹ romāe eccle
sie Et ab hinc deosuz Joannes eiusdem
eccl̄ie subdyaconus.

Fuit aliquando za

charias ad abbatem suz situanū
t inuēit eū i excessu mētis: t erant manus
eius extense in celū. t cū uidisset illa: clau
sit ostiū t exiit. Et intrans circa horā sextā
atq; nonā inuenit eum codez mō. Circa ve
rum hō horā pulsauit: t ingressus inuenit
eū quiescētē: t dicit ei. Quid habuisti ho
die pr̄? Qui dixit ei: Infirmat⁹ fil̄ hodie fi
lium. Ille hō tenēs pedes ei⁹ dicebat. Nō
te dimittā nisi mihi dixeris quod vidisti
Respōdit ei senex: Ego in celū rapt⁹ fui. t
vidi gloriam dei: t illic steti vsq; modo. et
nūc dimiss⁹ sū. Dixit sācta synclētice. Ef
ficiamur prudētes sicut serpētes: t simpli
ces sicut columbe: vt astute intelligam⁹ la
queos diaboli. Nā prudentes sicut serpē
tes dicūt ē vt nō ignorem⁹ impet⁹ diaboli
t artes ei⁹. Et ni similē aliqd ex alio simili
sciere superatur. nā t simplicitas colūbe
demōstrat puritatē actiōis: Dicebat q̄
dā patrū. Quia dū sederēt aliquādo semo
nes t loquerētur ō bōis edificatiōib⁹. erat
inter eos vnus fuidēs t vidit angelos ma
nus agitantes t laudātes deū. vt aūt ve
nissz locuno secularis: discedebāt āgeli. t
volatilia pōrci i medio eoꝝ plēi fetorib⁹
t polutōib⁹ eos. Cū aūt rursus loquerent
de edificatiōe. venientes iterū angeli lau
dabant dnm. Dixit quidā senex. Hoc
ē quod scriptuz est: super duobus t tribus
peccatis tyri auertam me. super quatuor
aūt nō auertā. videlicet cogitare maluz t
cōsentire cogitatui t locutiōi: quartū vero
ē perficere op⁹ In hoc ergo si auertit ira
dei. Dicebāt de q̄dā sene magno in sci
tbi. qt quotiēscūq; edificabat cellulā egre
diebatur cū gaudio: t ponēs fūdamētū. ō
discedebat donec cōsumaret. Alioq̄n ergo
exiēs ad fabricandā cellā cōtristabat valō
et dicūt ei fratres. Quare tristis ac mest⁹
es abba? Qui dixit eis. Desolātus ē loc⁹
iste filii. Ego enim vidi q̄si ignis accensus
ē in scitbi: t accipiētes fratres palmas ce
dentes exierūt eum. et iterū accēsus ē. et
accipientes rursus fratres palmas cedēn
tes: extinxerunt eum. Tertio accensus est
et repleuit totam scitbim: et iam nō potuit
extinguiri. deoq; ergo contristor ac mest⁹
sum. Dixit gdam senex scriptum est: iustus
vt palma florebit. Significat aūt hic ser
mo bonorum actum: altum et rectum ac
dulcem fructum. Est vero in palma vnus
incardinum. et ipsum candidum: omnem ha
bens operationem in se similē autem t sup
iusto reperitur. Unus enim ei t simplex ē
cor: ad dnm tantūmodo respiciens. Est
autem et album. habēs illuminationem si
dei: et omnis operatio iusti in corde ipsius
est. Nam t acumen stimulorum ei⁹ aduer
sus diabolum est propugnaculum. Dixit
aliquando alter senex. Sunamitis belise
um suscepit: eo q̄ non haberet affectum cū
aliquo homine. Dicitur sunamitis perso
nam animę habere: beliseus vero personā
sancti spiritus designare. Quacunq; ergo
hora recedit anima a seculari conuersa
tione t perturbatione. aduenit ei spiritus
dei: t tūc poterit parere eum sine sterilie.
Alius quidā patrum dixit. Quia oculi porci
naturale habēt figmētū: ita vt necessitate
semp intēdat in terrā: nec aliquādo possit
respicere ad celum. Sic ergo est alia eius q̄
i dulcedine voluptatū delectat̄ semel de
lapsa i luxurie scenā: difficile potest respi
cere ad deū. aut rare aliqd dignū deo.
Fuit gdā magn⁹ inter prouidētes: Ō affir
mabat dicēs ga virtutes quā vidi stātē su
per baptisma: cādē etiā vidi sup vestimētū
mōachi: qui accepit habitū spirituale. Cui
dā sci data ē gra vidēdi q̄ fiebāt: t dicebat

Quia vidi in cenobio aliquādo meditan
tem fratrem in cella. et ecce demon veni
ens stabat fore cellā. t cum frater ille me
ditaretur non prevalebat ingredi. cū aūt
cessabat meditādo: tunc demon ingredie
batur cellam. Dicebant de quodā sene. qt
deprecatus ē deum vt videret demones
t reuelatum est ei: Non opus habes vide
re eos. Senex aūt rogabat dicens: quia
domine peto me protegere gratia tua.
Post hec dominus reuelauit oculis eius
t vidit eos quia tanq̄ apes sic circumdāt
homines stridentes ventribus suis: angeli
vero dei increpabant illos. Dixit quidā
senex: qt duo fratres erant ei vicini vnus
peregrinus. et alius inchoatus: Erat autem
peregrinus ille modicū negligentior: ille
vero inchoatus studiosus valde. Cōtigit aūt
vt dormiret ille peregrin⁹ in pace. At ille
senex vicinus eorum cum eēt prouidus. vi
dit multitudinē angelor⁹ deducentium ani
mā eius: t cum peruenirent ad celum vt in
trarent. facta est questio de illo: t venit vox
desuper dicens. Manifestum ē quia mo
dicum negligentior fuit peregrinus: sz pro
pter peregrinationem eius aperite ei. Et
post hec dormiuit t ille inchoatus: t venit ois
cognatio eius ad eum. Cernēs vero senex
ille non venire angelos ad deducendum
animam eius miratus est. t cadens in fa
ciem suam in conspectu dei dixit. Quomo
do peregrinus ille cuius negligentior fuerit
talem gloriam habuit. t hic cum studiosus
eēt nihil huiusmodi meruit? Et venit vox
ei dicens. Hic studiosus cum venit vt dor
miret aperuit oculos suos t vidit parētes
suos flētes t consolata ē anima eius. Pe
regrinus vero ille licet negligētior fuerit
tamen nullum suorum vidit. t ingemiscēs fe
cit t deus consolatus ē eum. Narrauit
alter patrum quidam. Quia erat aliquis
solitari⁹ in heremo thylopolcoe. t ministra
bat ei quidā secularis. sed fidelis. Erat aūt
i eadem ciuitate homo q̄ erat diues t ipi
us. Contigit ergo vt moreretur ille diues
t deducebat eius tota ciuitas simul. t ep̄s
cū lampadibus. Egressus autem et ille qui
ministrabat illi solitario secundum consue
tudinem portans ei panes. t inuenit quia
comederat cum bestia. Et cecidit in faciē
suam i conspectu omnium dicens. Non fui
gam hunc donec demonstretur mihi a deo
que sint hec. Quia ille quidem impius ta
lem apparatum habuit in deducendo. hic
vero qui seruiuit deo die noctuq; illa per
tulit. Et ecce angelus domini venit dicens di
xit ei: Ille impius habuit paruū bonum i
hoc seculo et recepit illud hic. vt illic nullā
requiē inueniat. iste aūt solitarius q̄ ho
mo erat ornatus ad omnem virtutē habe
bat vero et ipse vt homo moduz aliquid
culpe. et recepit hic illud. vt ibi inueniat̄
purus coram deo. Et ita consolatus in hoc
verbo abiit. glorificans deum super iudi
cia eius quia vera sunt. Sancti patres ō
scitbi pybetauerunt de viuma generatio
ne dicentes. Quid operati sumus nos. Et
respondens vn⁹ ex illis vir magne vite no
stre cyrion dixit. Nos mādata dei custo
dimus. Et illi responderunt dicentes: Di
vero q̄ fuerit post nos qd crās facturi. qui
dixit eis. Dimidiū opus nostri operaturi sunt
Et dixerunt ei. Di aūt q̄ post ipsos fuerint
qd facient. Qui rndit. Oino non habebit
opationem generatio illa. venture sūt au
tem illius tēpationes. et q̄ reperti fuerint p
bati i tempore illo meliores q̄m nos et pa
tres nostri erunt. Narrauit quidam senex
dicēs. qt erat quedaz virgo puerta etate
valdeq; pfecerat in timore dei: et interro
gata ē a me. q̄ res ad hāc cū adduxerat cō
uersationē. At illa ingemiscēs ita cepit di
cere. Mihi quidē venerande pater cū ad
huc essez paruula erat pater modestus ac
māsuet⁹ moꝝ. debilis vero et infirm⁹ cor
pore. qui ita vixit curā sui agēs. vt vix ali
quādo in publico videretur ab his q̄ i eo
dē habitabant vico. Terrā aūt suā assidue
operabatur: t ibidem semper occupabat
virā suā. Si q̄n forsitan sanus fuisset. fru
ct⁹ culture sue domū portabat. Plurimū
aūt tēporis in lecto ei⁹ languoribus debeba
tur: tātaq; erat taciturnitas vt ignorāb⁹ cū
sūa voce crederent eē. Mat̄ vo mihi erat

ecōtrario curiosa absq; modo: atq; vltra omnes mulieres que erant i regione hac turpios. Sermones vero eius ita ad vniuersos mouebantur: vt putaret omne corpus ipsi⁹ lingua esse. Iuuenes frequētius cōmittebantur ad omnes ab ipsa: inebriata te ꝛ vini cū viris luxuriosis demorabat. Dispensabat autē ꝛ ea que int⁹ domi erāt tanq; meretrix pessima: vt etiā substantia multa valde nō potuerit nobis sufficere. Nam hanc a patre meo delegata erat dispensatio dom⁹. Corpus autē suum ita turpitudine abutebat: vt pauci de vico ipso potuissent effugere libidinē ei⁹. Nunquā corpori ei⁹ morbus occurrit: nec dolorem aliquem sensit vel aliquantulū: sed a nativitate vsq; ad vltimum diem suū. integrū sanumq; corp⁹ suum possedit. Inter hec cōtigit vt pater meus longa egritudine fatigatus moreretur: ꝛ cōtinuo aer cōmotus est. ꝛ pluuia ꝛ choruscationes atq; tonitrua aerem cōturbabāt: ꝛ neq; nocte neq; die ymber cessando triduo super lectū sine sepultura fecit cum mancrenita vt homines vici illius mouēteo capita admirarentur q⁹ tantum malū vniuersos lateret dicentes. Siccine dei inimicus erat iste. vt nec terra cū recipiat ad sepulturā. Ex tamen ne intra domum membra eius dissoluta ingressum habitātibus prohiberēt. imminente adhuc aere tempestate ꝛ pluuia descendente: vix aliquo modo sepulture eius tradidimus. At vero mater mea post hec licentia plurima accepta cum improbitate maxima corporis sui libidini ve batur. et prostibulum deinceps faciēs domum nostram. in tanta luxuria vixit atq; deliciis. vt dum ad huc paruula essem. deficeret nobis substantia nostra. Vix enim aliquando cum timore sicut mihi videtur morte illius aduenīente. tantam meruit funeris prosperitatem: vt etiam putaret aer simul in exquiis deducere funus illi⁹. Ego autem post obitū eius puellari egressa etate et desideria titillationis corporis mei. ieiuniis refrenans. quodam die ad vesperam vt fieri solet cogitare cepi atq; considerare cuius vitam magis eligerem imitandam: vtrum matris aut patris qui modeste et mansuete ac sobrie vixit: Ex rursus cogitabam illud quia nihil in vita sua consecutus sit boni pater meus. sed p omne tempus in infirmitate et tribulatione consumptus ē: et ita finem suū accepit: vt nec sepulturam eius terra reciperet: Si igit̄ bona esset huiusmōi cōuersatio apud deum. quare ergo tāta mala assecut⁹ ē q sic viuere delegit: Sed bonū ē iquit cogitatus meus sicut mater mea vixit me quoq; viuere tradere voluptati et luxurie ac libidini corpus meum. Etenim nullum opus illa turpe prętermisit in ebrietate oēm̄ incolumis atq; prospere degens. ita q; vitā suā expleuit. Quid ergo: Sic oportet me viuere sicut mater. Melius ē enim propriis oculis credere. que ve manifeste sūt cognita et nihil prętermittere. Et cum hoc placuisset mihi misere. eiusdem me cōstituere vite. superuenit nox et continuo mihi sopor accessit. Post hos sermōes assistit mihi quidam grandis quidem corpore aspectu autem terribilis: deinde intuēdo me perterrēs iracunda visione et aspera voce interrogabat me dicens. Dic mihi inquit qui sunt cogitat⁹ cordis tui: Ego autem aspectu eius et habitu tremefacta: ne q; aspicere in eum audebam. Maiori vero voce visus iterū iussit vt ea que mihi placerent sibi pronunciarem. Ego autem pre timore dissoluta et omnē oblita cogitatum nihil esse dicebam. Ille vero negāti mihi reuocabat ad memoriam vniuersa que in corde meo meditata fuerā. Ego autem cōuicta et ad precē conuersa: supplicabam veniam consequi et causam ei narrabam huiusmodi cogitatus. Qui ait mihi. Veni ergo et vide ytrosq; patres licet et matrem. et cuius deinde volueris tibi elige vitam. Et apprehendens mihi manum trahebat me. Ducens autem me in quendam campum magnum habentē paradisos multos et diuersos fructus: variasq; arbores et pulchritudinem inenarabilem: et introduxit me illuc. Occurrens autem mihi pater meus amplexat⁹ est me. et osculabatur: filiam me vocās. Ego vero circumplexa eum rogabam vt manerez cum ipso. At ille. Nunc unquit nō potes hic esse: sed vero volucris mea vestigia sequi. venies huc non post multū tempus. Cū aūt adhuc ego deprecarer vt manerem cū ipso: tradēs me rursus manui q ibi me duxerat. veni aut ostendam tibi et matrez tuaz que in igne exuritur: vt scias ad cuius cōtū imitationē declinare vel ea vitam tuaz. Statuens autem me i domo tenebrosa atq; obscura. omni horrore et perturbatione repleta: ostēdit mihi fornacē ignis ardentē. ꝛ picem feruentez. ꝛ quosdaz illic terribiles aspectu stantes super fornacem. Ego aūt inspiciens deorsū video matrem meam in fornace vsq; ad collum demersam. stridentem dentibus et igne ardentem: et vermium multoz se totem fieri. Videns autem me mater. cū vlulatu clamabat filiam me vocans. heu me filia de propriis operibus et peccatis meis hec patior quia quasi deliramenta mihi videbantur vniuersa. que de subitate erāt. Opera enim fornicationis et adulterii nō videbantur mihi habere tormenta. ebrietatem quoq; et luxuriam non arbitrabar lucrari penas. et ecce per exiguas delicias: quanta exoluo tormenta: ecce pro contēptu dei qualem recipio mercedem. Apprehenderunt me vniuersa immobilia mala. Nunc tempus auxilii o filia. nunc recordare nutrimentorū que a me consecuta es: nunc retribue beneficium si quid boni aliquando a me accepisti. Miserere mei filia quia in igne ardeo: et ab ipso igne non sanor: miserere mei quia huiusmodi cruciatibus examinor. Miserere mei filia: ꝛ porrigens manū tuā: educ me de loco hoc: Me autez recusante hoc facere propter eos qui ibi astabant rursū cum mater clamabat. Filia mea adiuua me: ꝛ noli despicere fletus propte matris tue. Memēto doloris mei i die parturitionis tue: ꝛ ne me despicias q̄ gehēne ignibus deperco. Ego aūt a voce ei⁹ lacrimis cō-

mota bamus aliqd patiebant cepi eā clamore dolose ei ingemescere. Exurgēte ergo hoc qui in domo mea erāt. ꝛ accēdente igne causā mugitus mei interrogabāt. Ego autem narraui eis que videras: ꝛ sic ias vnā hoc deliberauimus vt patris mei sequerer vitam certa facta per ineffabilez misericordiaz dei q; pene reposite illi: hos qui male viuere non metuunt. Alia si quidem multa beata virgo ex ipsa visione cognouerat per reuelationem dei multum esse a deo: ꝛ bonorum operum remunerationē: ꝛ malorum actuum et turpis vite maximas eē penas anūciabat. Ideoq; dilectissime efficiamur melioris consilii nobismetipsis: vt beati fieri sine fine possimus. Narrauit itez idem senex ō quodā episcopo: vt maxime ex eo fiduciam capiam⁹: q̄ facilis sit deus ad veniam: si tm̄ nos pniteat commissi o peccatorum. Nunciabat igitur a quibusdam eidem episcopo: inter fideliū turmas duas consistere mulieres: que abrupta seculi gradiendo ipudice inuenirentur et viuerent. Episcopus autem ex his que ei nunciata sunt commot⁹. Si spicatus est ne forte et alie huiusmodi essent ꝛ ad deprecandum deum se conuertit. cernuus inde rogans efficaciterq; et meruit. Post diuinā enim illam atq; terribilē consecrationem. dum accederēt singuli ad participandum sancti misteriū sacramēta. per vultus eorum cernebat animas quibus vna queq; subiaceret peccatis. Et peccatoꝝ quidem hominum videbat facies nigras quosdam vero ipsorum tāq; ab estu crudas facies habentes oculos autem rubeos ac sanguineos: Iustos autem videbat claros aspectu: et candidos amictu. Et alii gratiā dei acciperēt corpus domini exurebātur ꝛ incēdebant alios aūt sicut lumen efficiebat̄ si: et per os ingressū omne corpus eorū illustrabat. Erāt autē inter ipsos etiaz q̄ solitariā vitaz elegerāt inter hi qui in coniugio erāt: q et ipsi ita esse videbāt. Deinde cōuertit se et cepit etiā mulieres ipsa vultu buere misteria vt cognosceret q̄les et ipsaruz esset alee: et vidit similiter fieri nigras

Incipit liber de sanctis senioribus qui signa faciebant.

Iritabbas

Dulae vidi patres abbatie byssarionis. qui ambulantibus nobis secum simul maria. simul et vidi abbatem byssarionem. abbas filio valde. Et cum se cessisset sonet. oratione dixit mihi. bibe d mari et vulcio facta ē aqua et bibi. Ego ait basill modicū in vase ne forte iterū sitiē. qđ cum vidisset fecit me vivere. Ut quid aquā potas: Dixit ei. Ignosce mihi ne forte iterū sitiem. et ait sonet. deus qui hic est

et abiit. Et dixit ei senex. Surge et appende cum. Qui statim sanus factus est surgens apprehendit patrē suum et sic abierunt in domū suā. Dicebat abbas filio quodā erā i statu cū abbate macario ascēdam⁹ mercere cū eo sepē nomiauit ecce vna vidua colligebat spicas p⁹ non est non cessabat plorās: Vocauit ḡ senex vnū agri illi⁹. et dixit ei. Quid ē anicule huic q sic plorat? Qui dixit ei quia vir eius habuit vepositum cuiusdam et mortuus est non loquentem nō dixit vbi posuit illud: et vult vbi vepositū illi⁹ accipere eā: et filios eius i fuitutem. Et ait ei senex. Die illi vt veniat ad nos: vbi requiescun⁹ in carnate. Et cum venisset dicit ei senex. Ut quid sic plorat. Quē ait. Vir meus defunct⁹ est accipiens cōmendatū alicuius et non dixit moriens vbi posuerit illud. Et dicit ei senex. Veni et ostende mihi sepulchrum viri tui. Et assumptis secū fratribus abiit cū ea: et cuz venissent ad locuz vbi posit⁹ erat vir ei⁹ dixit ad illaz senex. Recede hinc in domū tuā: et orantibus illis vocauit senex cū qui mortuus fuerat. dicens. Ubi posuisti alienū vepositum? Qui respondens dixit ei. In domo mea abscondituz est sub pede lectuli mei. Et ait illi senex. Domi ite: vsq in diem resurrectionis. Videntes autem fratres: timore ceciderunt ad pedes eius. Quib⁹ dixit senex. Non propter me factū ē hoc. mihi enim sum: sed propter illā viduam et orphanos ipsius fecit deus rez hanc. Vocantes fratres: quia sine peccato vult deus esse animam. et si quid petierit accipit. Uenieno autē nunciauit vidue illi vbi positū erat illud comendatum. At illa sumens illud reddidit domino suo. et liberauit filios suos: et g audierūt hoc glorificauerūt deū. Transiens aliquando abbas emilius per quendā locū vidit quendā monachum detentū a quibusdam tanq̄ homicidam. Accedens autē senex interrogauit cām. et cōperto quā ob cām calumniarētur eū: dicit ad eos qui eum tenebant. vbi est ille qui occis⁹ ē? Et ostenderūt ei. Tūc approximans ipsi defuncto dicit omnibus. Orate. Ipe vero expandente manus ad deū: surrexit is qui defunctus erat et dixit ei cōtinuo. Dic nobis quis est qui interfecit te? Qui respondens ait. Ingressus ecclesiam cōmendaui pecuniam presbyteri: ipse vo surgens occidit me: et portauit picem i monasterū abbatis hui⁹. Dēs rogo vos vt rollant ipse pecunie ab eo: et dent filiis meis. Tunc ait ad eum senex. Vade domi donec veniat dominus et resuscitet te. et confestim obdormuit. Uenerunt aliquādo plures seniores ad abbatē pastorē et ecce quidā de cognatis ipi⁹ abbatis habebat filium: et erat facies eius peruersa demonis peruersa retrorsū. Videns aūt pater eius multitudinē patrū: accipiēs puerū sedebat foris plorans. Cōtigit aūt vt vnus seniorū egrederet foras. Qui cū vidisset patrē pueri ait illi. Quid plorasbō? Qui ait. Cognatus suus abbatis pastoris: et ecce contigit huic puero temptatio ista: et volens eius isti seni offerre vt curaret eū timui. Non enim vult nos videre: et nunc si cognouerit quia hic sū p̄sequēs mittit et minat me hinc. Ego vero videns patientiam vestrā p̄sumpsi venire huc. Ergo quō vis miserere mei: et introduc intus puerum istuz et ora te pro ipso: et accipiēs cū senex intrauit et visis est prudenter: et nō statiz cū obrulit abbati pastori: z incipiēs a mininis fratrib⁹ vicebat. Cōsignate puerū istuz. Cum autē fecisset omnes p ordinem cōsignare eū: ad vltimū obrulit cum abbati pastori: qui nolebat tangere cum. At illi rogabant eū vicētes vt omnes: ita et tu pater fac. Et ingemiscens surrexit et orauit vicens. Deus salua plasma tuuz: vt non dominetur ei inimicus. Et cōsignās curauit cum: ac reddidit patri suo sanum. Narrauit gdā p̄sbr ō aliq̄ abbate paulo qui erat in iferiori parte egypti habitans iuxta thebaidam. Dic ergo paulus tenebat manibus eos qui dicuntur comuti aspides et serpentes et scorpiones. et sedebat eos per medium. Uidentes aūt fratres admirati sunt: et interrogabant cum vicē

tes. Dic nobis quid operatus es. vt accipere eo gratiam istam? Qui ait eis. Ignoscite mihi fratres. si quis possederit puritatem omnia subiciuntur ei sicut ade. Quia quādo erat in paradiso ante p̄uaricationē mandati omnia terrestria obediebant ei animalia quoq;. Temporib⁹ iuliani apostate cū ascenderet in persidem missus est demon ab eodem iuliano vt velocius vadens ad occidentem adduceret ei responsum aliquod inde. Cum autem peruenisset demon in quendam locum vbi quidā monachus habitabat. stetit ibidem per dieez dies immobilis: et nō poterat vltra progredi quia monachus ille non cessabat orando neq; nocte neq; die et regressus est demon sine effectu ad eum qui miserat illum Dixit ei Julian⁹. Quare tardasti? Respōdit ei demon dicens. Et mozā feci: et sine actione reuersus sum. sustinui enim decē dies monachum nomine publium. si forte cessaret ab oratione vt transirem et nō cessauit: et prohibitus sum transire: et redii nihil agens. Tunc impiissimus iulianus dixit: Cum regressus fuero faciam in eo vindictam. Et inter paucos dies interemptus ē per prouidentiam dei. et continuo vnus ex p̄fectis qui cū eo erant: vadens vendidit omnia que habebat et dedit pauperibus et veniens ad senem illum factus est monachus magnus: et sic quieuit in domino. Uenit aliquando quidam secularis ad abbatē sysoi in montē abbatis antonii habens filium secum. qui in itinere mortuus fuerat et non est conturbatus: sed cū fiducia tulit cum secum et procidit cum illo tanq̄ penitentiā faciens. vt benediceretur ab eodem sene. Post pusillum vero surgens relqt cadauer ante pedes senis et egressus est foras: Puto senex putabat q̄ penitentiā ageret ante pedes suos: et dicit ei Surge vade foras: non enim sciebat quia mortuus erat. et statim surgens egressus est. et videns cum pater eius expauit. et intrans adorauit senem: et dixit causam. Et audiens hoc senex contristatus est. Nō. n. volebat hoc fieri. Precepit itaq; ei discipulus illius senis. vt nemini diceret hoc vsq; ad obitum illius senis. Tēptatus est aliquando abbas discipulus eiusdē abbatis sysoi a demone. et videns eum senex quia ceciderat: surrexit et expandit manus suas in celum dicens. Deus velis nolis non te dimittam. si cum non curaueris. Et illico curatus ē frater ille. Senex quidā erat solitarius iuxta iordanē fluuium. et egressus propter causas in speluncam et inuenit ibi leonē: et cepit fremere leo vēntib⁹ saltans ac rugire. Dixit autem ei senex. quid angustiaris? Est locus q capiat me et te. Si vero non vis: surgens egredere hinc. Leo autē non fremens egressus est inde foras. Ascendit quidam senex aliquando de sclbi in terminum. et ibi diuerunt. et videtes homines laborē abstinentie eius obtulerunt ei modicum vini. Alii autem audientes de ipso. adduxerunt eum ad homines quendam demonium habentē. Cepit aūt demon ille maledicere senem illū dicens Ad istum potatorem vini me adduxistis? Et senex quidem propter humilitatem nolebat eum eicere. propter ip̄operium vero eius dixit. Credo in xp̄o p̄uisq̄ finez faciam bibendi calicez istum egrediaris ab eo. Et cuz cepisset senex bibere: clamauit demon dicens. Incēdis me. Et antequā cō sumeret bibens exiuit demō p gr̄az dei. Dixit gdaz patr̄ discipulū suum haurire aquā. Erat aūt puteus procul valde a cella ipsorum. et oblitus est funem portare secum. Dū vero veniset ad puteum frōs ille et cognouisset ga n portauerat funē solito more fecit orationē. et clamans vocit. Lece abbas me⁹ iussit me lagenā istaz ipiere aq̄. Et statim ascēdit aqua vsq; ad ūmū putei. et implenit frater ille lagenam suaz et restituta ē aq̄ iterū i locū suū. Explicit liber ō sācti⁹ seniorib⁹ q signa faciebāt.

Incipit liber de conuersatione optima diuersorum sanctorum.

Ecce abbas antulas discipulus dicēs. Quidā ambulantes aliquādo in deserto ego et abbas moyses byssarion venimus se

mo quendam helimē in quas ingressi
inuenimus ibi quendā fratrem sedentem
ac operantē plectas de palmis. qui nolui
respicere ad nos nec q̄ salutare nec omnio
uolui loqui nobiscū. Dixit autem senex.
ecce hic fool itan non ē animus fratris
illius loqui nobiscū. Egressi vero inde
inuenimus illico videre abbatem Jo-
annem. Redeuntes vero venimus iterū
per candē speluncam vbi fratrem illū pue
uideramus et dixit mihi senex. Ingredia
mur ad fratrē ihū si forte reuelauit ei deus
vt loquatur nobiscū. Intrantes aūt inue-
nimus eum quia dormierat i pace. At ve
ro senex ait mihi. Ueni frater et colligam⁹
corpus eius. in hoc ipm enim misit nos de
us. Cum aūt colligeremus eū. inuenim⁹
quia mulier erat. et admiratus ē senex. di
cens. Ecce quomodo et mulieres colluctā
tur aduersus diabolū in deserto. et nos in
ciuitatibus debonestamur. Glorificantes
ergo deum qui protegit diligētes se. recef
simus inde. Dicebat abbas pindemi⁹. ga
narrauit abbas macharij⁹ dicens. Sedēn
te me aliquādo in scetis. descenderūt duo
adolescentes peregrini. vnus quidē ipor
barbatus. alius vero nō adhuc. et venerūt
ad me dicentes. Ubi est cella abbatis ma
charij? Ego autem dixi eis. Quid cū vul
tis? Responderunt. Audientes de eo. de
scithi venimus videre eū. Dico eis. Ego
sum. Qui penitentiam agentes dixerunt.
Nec volumus manere pater. Ego autem
cum vidissem eos delicatos. et quasi nutri
tos diuitis dixi eis. Nō poteritis hic sede-
re. Dicit ille maior. Et si non possum⁹ sede
re hic pergemus alubi. Dixi ergo apō ani
mum meū. Ut quid eos persequor et scan
dalizentur? Labor ipe faciet vt a nobis
fugiant. Tūc dixi eis. venite facite vobis
cellam si poteritis. Dicunt illi. Ostēdite no
bis tantummodo locum et faciem⁹. Dedi
autem eis securis et sportam plenā panib⁹
et salem. ostendi etiam eis ibi petram di
cens. Excidite hic et adducite vobis ligna
de palude. et cum imposueritis tectū sede-
te in eodem loco. Ego autem putabam q̄
fugerent propter nimium laborem. Post

hec interrogauerūt me quid operarij
essent. Dico eis. Plectas de palmis. Et fa
meno folia palmar⁹ de palude ostendi eis
minuz plectere. et quomodo conungere de-
berent. quibus cuas dixi. Facite sportas
et date custodibus ecclesie. et illi vobis af-
ferēt panes. Post hec ergo ego recessi ab
eis. ipsi autem patienter omnia quecunq̄
dixi eis fecerunt et non venerunt ad me
per tres annos. Sustinui autem et ego
tacendo cum animo meo dicens. Pu
tasne quę sit eor operatio. quia non vene
runt interrogare me ō cogitationib⁹ sua.
Qui enim de longinquo sunt veniunt ad
me. si vero de proximo non venerit ad
me. Nūnec ad aliū abierūt nisi solum ad
ecclesiam cū silentio accipere oblationē.
Igitur ego orauī deum iciunans vnas se
mananas. vt demonstraret mihi operati
onem eor. Surgens autē post illas septi-
manas abii ad eos videre quomodo sede
rent. et cuz pulsassem aperuerūt mihi. ac sa
lutauerūt me tacentes. facinesq̄ oratio-
nem sedi. Inuenens autē ille maior minor
vt egrederet. Ipse ho maior sedit facere
plectā nihil loquēs. et circa horā nonā signi
ficauit puriens. et venit ille minor. et fecit
modicaz coctura⁹ pulmēti. Appolint ho
et mensā inuente ei. illo maior. et posuit
super eam tres paximates. et stetit tacens
Ego autem dixi. Surgite manducemus.
Et exurgētes manducauim⁹. Attulit ho
lagūculam et bibimus. Cuz aūt factū ēet
vespere dicunt mihi. vadisne hic? Respō
di. ego non. sed hic dormiā. posuerūt autē
mihi matram in vna parte et sibi in angu
ex alia parte. Tulerūt etiā cingulos suos.
et semicincia sua et posuerunt se dormire si
mul super matram ante me. Cum autem
se reclinassent orauī ad deū vt mihi reue
laret operationem eorum. Et apertum
est tectum celle. et facta ē lux tanq̄ per di
em. ipsi vero non conspiciebant lumen il-
lud. Cum vero putarent q̄ ego dormirē.
retegit ille maior minorem in latere. et sur
rexerunt atq̄ cinxerunt se. expandēn-
tes quoq̄ manus in celum steterunt cuz
silentio. ego quidem videbam eos. ipsi

vero me non videbant. Videbaz ergo de
monce sicut muscas venientes super illū
minorem. et alii quidē venichant vt sede
rent super os eius. Illi vero super oculos
et vidi angelum domini habentē gladiū
ignis circumvolantem eum atq̄ terrentē
ab eo demones. Illi autem maiori fratri
non poterant appropinquare. Circa mane
vero reclinauerunt se. et ego feci meipsum
quasi cuigilantē. et ipsi fecerunt similiter
Dixit autem ille maior hanc sermonem fi
lium. vis dicemus hos duodecim psalmos
Dixi etiam. et psallebat ille minor. quoz psal
mos senos versus. vna cum alleluia. et per
nunquēq̄ versum erebat lapas ignis
de ore ipsius. et ascendebat in celū. Simili
ter et ille maior cum aperiebant os suum
psallere tanq̄ fumus ignis egrediebatur
de ore ipsius et pertigebat ad celum. et ego
dixi. modicū est animo sicut et illi op⁹ dei.
expleno autē dixi. Orate pro me. Illi vero
satisfecerunt mihi tacentes. et cognoui q̄
ille maior perfectus esset. et illum minorez
impugnaret adhuc inimicus. Post paucos
autem dies dormiit ille maior frater. et
tertio die ille iunior. et cum aliqui patrum
venirent ad abbatē macharium ducebat
eos in cellam ipsoz. dicens venite et vide-
te martirium horum peregrinoz. Duo qui
dam patrum rogauerunt deum. vt ostēn
deret eis in quā perucnerint mensuraz. et
venit illis vox dicens. Quia in villa illa q̄
ē in egypto. est secularis quidaz eucarist⁹
nomine. et vxor eius vocatur maria. non-
dum adhuc peruenistis in mensurā ipsoz
Exurgentes autem illi duo senes vene-
runt in vicum illum. Qui percunctantes
inuenerunt cellulam ipsius. et vxorem ei⁹
dicunt ad eam. vbi est vir tuus. At illa
dixit eis. Pastor est ouium. et ipse pascit.
et introduxit eos in domum suam. Cū ve
ro sero factum ēet venit ipse eucarist⁹ cuz
ouibus. et videns illos senes parauit illis
mensam. misitq̄ pcuiz. et latuit pedes eo
rum. qui dixerunt ei. Nō gustabim⁹ q̄q̄
nisi indicaueris nobis operationem tuam
Tūc eucaristus cum humilitate dixit eis.

Ego sum pastor ouium. et hec vxor mea ē
Cum vero perscrutassent illi senes ro-
gantes cum vt omnia denunciaret eis. et
ipse nollet dicere. Dixerunt ei. Deus misit
nos ad te. Audiens autem eucaristus hoc
verbū timuit rogitaz. Ecce ores ihesum
bonum a parentibus nostris. quicq̄ et
ipse donauerit nobis deum. tradimus in
tres partes. Partem vnam pauperibus.
et vnam partē in susceptione peregrinoz
et tertiam partem in victus nostros. ex quo
autem accepi vxorem nō cognoui eam. ego pol
luxus sum neq̄ ipsa sed virgo est. Singu-
lariter autem remoti a nobis domum no-
et nocte quidem indormimus non facimus. in
die vero vestimenta nostra. et victus nunc
nemo hominum hoc cognouit. Cum autē
hec audissent illi patres admirati sunt. et
recesserunt glorificantes deum. Dicit ali
quando abbas Macharius ille egyptius
de scithi in montē nytriz. in die oblatiōis
ad monasterium abbatis pambo. et dixe
runt ei seniores loci illius. Dic fratribus
verbū edificationis pater. qui ait eis. ego
nondum factus sum monachus. sed vidi
monachos. et dixit. Sedente me aliquan
do in cellula in scithi. perurgebant me co
gitationes mee dicentes. Surgens vade
vsq̄z in vesperum. et cōsidera quod illic vi
deris. et permansi luctans cū animo meo
per quinq̄z annos dicentes. ne forte sit a de
monibus ista suggestio. Cuz ergo persue
rarem ista cogitare. abii i desertum. et rep
perio ibi stagnū aquarum. et insulā in me-
dio eius. venichāt quoq̄ diuersa anima-
lia de terra illius. et bibebant ex eo. Inter
que vidi duos homines nudos. et contra
it corp⁹ meū. putabā. n. q̄ spūs essent. Cū-
q̄z illi vidissent me trepidantes locuti sunt
ad me dicentes. Noli timere. et nos enim ho
mines sumus. Dixi itaq̄z illis. vnde estis. et
quomodo in hanc desertū venistis. Qui
dixerunt. de cenobio sumus. et factū est nos
bis cōsensus et egressi sum⁹. et ecce egres
sionis nre q̄draginta ānī sūt. Erat alius vir
ex eis egyptius. cui⁹ ho ibebe⁹. Interrogabāt
ēum et ipsi dicētes. Quo ē mādē. et si alcēdat

apis beatitudinem tempus sumam. etiam babyz monachus secundam suam. Respondit ei Ennas. Quare ego interrogauit. Quo modo possum fieri monachus. Dicunt mihi. Tibi quia renunciauerit omnibus que in mundo sunt non potest fieri monachus Quibus dixi. Ego infirmus sum et non possum sicut vos. Respondentes mihi. Si non potes sicut nos sede in cella tua et plange peccata tua. Interrogaui ergo eos dicens In hyeme non sentitis frigus aut estate non sedet corpus vestrum causa. At illi dixerunt. Deus secundum nostre huic infirmitati vt nequis in hyeme frigus nec in estate ardore sentiamus Ideoque dixi vobis quia ego nondum facere possum monachus sed vadam monachos ignoscite mihi. Sedebat aliquando abbas Syrus solus in monte abbatis antonij. Motum autem faciente ministro eius venire ad eum per menses decem non vidit hominem. Ambulans autem in montem: inuenit quedam capetes agrestes animalia. Cui senex dixit vade venie: et quantus tempus habes hic. At ille dixit. vere abba habeo vndecim menses in monte isto: et non vidi hominem nisi te. Audiens autem hec senex. intrauit in cellam suam et percutiebat semetipsum dicens: Ecce Syrus existimabas te aliquid fecisse et nequis vt secularis hic ita fecisti. Idem ipse Syrus abbas sedens in cella. semper claudebat ostium suum. Dicebant autem de ipso quando in die dominico sue cum sederent circa eum patres resplenduit tanquam sol facies eius. et dixit ad eos. ecce abbas antonius venit. et post pusillum rursus dixit eis. ecce chorus prophetarum venit. et iterum amplius faciem eius refulsit et dixit. ecce chorus apostolorum venit. et dupliciter refulsit illius faciem eius. et ecce ipse quasi cum aliquo loquebatur. deprecati sunt ait dicit senex dicentes. Cum quo loqueris abba. Qui dixit eis. ecce venerunt angeli accipere animam meam rogo vt dimittar penitere modicum. dixit ei senores. non indigeo penitentia pro. dixit autem illis: vere fratres ne fecerit memetipsum vel inutile fecisse puto. et compunxerunt oculos eorum et flexerunt. et rursum subito facta est facies eius sicut sol: et timuerunt omnes. dixit autem illis. videte: ecce dominus venit dicens. Afferte mihi vasa electionis heremi et zelum reddidit spiritus. et factus est splendor magnus et repletus est totus locus ille odore suauitatis. dicebant omnes abbatem eorum. quis memetipsum est vnquam neque iurauit neque maledixit bonum neque sermonem nocuit locutus est alicui. Idem abbas Or dicebat discipulo suo. Vide ne aliquando alienum verbum adducas in cellam tuam. duo quidam magni senes ambulabant in heremum quam scribit: audientes murmur vocis cuiusdam de terra egressi sunt introitus spelunce. in quam ingressi replerunt ibidem quandam anicula virginem sanctum tacentem et dicunt ei. Quomodo huc venisti annose: aut quis est qui tibi ministrat Neminem enim inuenerunt in ipsa spelunca nisi solam ipsam iacentem infirmam. At illa dixit. Tricesimum octauum habeo annum in spelunca hac herbas radicibus vitam: et seruiens xpo non vidi homines nisi modicum. Misit enim vos deus vt sepeliatis corpus meum. Cumque hoc dixisset gemuit in pace. Patres vo illi glorificauerunt deum et recondito corpusculo eius recesserunt in locum suum. Narrauerunt de quodam solitario qui exiuit in heremum vestitus tunico sacco tantum: Cumque perambulasset iter trium dierum ascendit supra petram et vidit sub ipsa viridem herbam et bonum pascentem tanquam bestiam. Descendens autem occulte tenuit eum. Senex vero ille cum esset nudus: nec posset ferre odorem hominis angustiatus est. et vix tandem cadens de manibus eius fugiebat. Ille vo frater eius currens post ipsum et clamans. Expecta me. quia propter deum te sequor. At ille auertens dixit ei. Et ego propter deum fugio abs te. Frater autem ille post hec proiecit lebitonem quo erat indutus et sequebatur eum. Quem cum vidisset senex. ga abiecisti idumentum tuum sustinuit cum et cum appropiquasset ei dixit ad illum senex. Quando puerula mentum nudum aba et ego te expectaui. Respondens autem frater ille dixit. Pro die mihi hodie quo saluasti me. Qui dixit ei fuge hominem

et tace. et saluus eris. Narrabat quidam solitarius fratribus qui erant in ratibus vbi sunt septuaginta arbores palmarum in loco vbi applicuit moyses cum populo quando egressus est de terra egypti sic dicens. Cogitaui aliquando debere me ingredi interiorem heremum. si forte inuenirem aliquem interius habitantem in heremo et seruientem deo nostro ihesu xpo. Ambulans autem quatuor dies ac noctes inueni spelunca. et cum appropinquassem respexi intus et vidi sedentem hominem: et pulsaui fm consuetudinem monachorum: vt egredientem salutarem eum. At ille non mouebat. requieuerat enim in pace. Ego autem nihil dubitans introiui: et cum tenuissem scapulam ipsius confestim dissoluta est: et facta puluis est. Deinde aspiciens vidi colobium pendens. Cum vero et hoc tenuissem dissolutum est. et in nihilum redactum. Cum autem ex hoc hesitarem. egressus sum inde et deambulabam in deserto: in quo rursus aliam repperi spelunca: et vestigia hominis ibidem. Factus sum autem alacrior: et applicui ad ipsam spelunca. Et vero iterum pulsaui. et nemo mihi obaudiuit: ingressus sum quis nullus fuerat. Stans autem foras speluncam dicebam intra meipsum: quia huc oportet venire hunc seruum dei vbicunque fuerit. Cum vero preteriret video bubalos venientes: et illum seruum dei sequentem eos nudum: sed capillis suis cooperientem que inhoneste erant corporis sui. Qui appropiquans mihi existimabat me spiritum esse: et stetit ad orationem. Ego autem hec intelligens dicebam ei. Serue dei et ego homo sum: vide vestigia mea et contra me: quia caro et sanguis sum. Cum vero pro nomine victo amen respexisset me. et consolatus fuisset: introduxit me in speluncam: et interrogauit me dicens. Quomodo huc aduenisti: Cui ego dixi. Regredi gratia tuorum dei veni in hanc solitudinem: et non me fraudauit deus a desiderio meo. Ego autem interrogaui eum rursum dicens. Quomodo et tu hanc venisti: et quantum ipse habes: aut quomodo est alimentum tuum: vel quomodo cum sis nudus non indigeo vestimento: Qui dixit mihi. Ego in cenobio cram thebaide: et opus meum erat lini textura. Subito

transiit autem in animum meum cogitatus: vt exiens inde singulariter sederem et possem inquit quietus esse et suscipere peregrinos: et maiorem mercedem possidere ex eo quod acquisierim de opere tuo. Ut autem consentiam cogitationi huic. et opere perfecto exiens edificaui. mihi monasterium: ibique veniebant qui mihi iungebantur. Cumque iam multum esset congregauerat festinabam paruis ac peregrinis illud distribuere. Sed aduersarius noster diabolus inuidens mihi. sicut semper ita etiam et tunc futuram in me retributionem machinabatur auferre. eo quod festinabam laborem meum deo offerre. Videns autem vnam virginem sacram iniungentem mihi speciem: et eo me perficiente atque reddente: immisit ei vt rursus mihi vestimenta daret alias species. At vbi iam consuetudo facta est et fiducia maior: postremo eius tactum manuum et risum. ac simul conuescere ad vltimum concepimus volorem et peccimus iniquitatem. Cum autem mansissemus cum ipsa in eadem ruina sex mensium: postea cogitaui dicens. Quia aut hodie aut crastino aut post multos annos morti addictus eternum habebo supplicium. Si enim vxorem quis hominis violaret: penis eternis legitime subiaceret quantis tormentis dignus est: qui xpi stupraverit sponsam. Et sic occulte in hac heremum recucurri: sola relinquens illi mulieri. Veniensque huc iuueni speluncam hanc atque fontem hunc: et istam palmam afferentem mihi botriones duodecim datillorum. Per singulos menses affert vnum botrionem. qui mihi sufficit triginta dies: et post hec maturatur alter. Post tempus aut multum creuerunt pili mei: et cum dirumperentur ea vestimenta mea ipsis verecundiorem partem operiebant mei. Cum aut rursus interrogarem eum si in primordio difficultatem habuisset ibidem aut nunc: In initio valde afflictus sum dolore iecoris: ita vt humi iacens non possem stando psalmum dicere: sed prostratus in terra clamabam ad altissimum.

Cum autem in spelunca essem in dolore valido atque defectione: vt etiam nec egredi iam possem: vidi virum intrantem et iuxta

me stantem ac dicentem mihi. Quid patris? Ego confortatus ab eo medicum dixi. Ego volo. Qui dixit mihi. Ubi vole? Cum vero offendissem ei vigilos manus fac in directū comungens duxit locum alias tanq̄ per gladium. Et euellēs secū extendit mihi vulnera: et ratio secuta in manu sua tulit pannum ipsum scabies mundis: atq; purium ipsum secū ipecens mundus fuit locum ipsum reclusit: et ait mihi. Ecce sanus factus es: cura deo nostro ihesu christo sicut oportet. Et ex tunc factus sum sanus: et sine labore iam sic hic. Ecce autē multū illū rogauī vt munerem in interiora speluncā: et ait mihi. Non potes sustinere impetus demonum. Et ego bocīs considerans rogabam vt orans pro me dimitteret me: Qui cū orasset dimisit me dicens mihi hec vobis narraui edificationis gratia.

Dicebat rursus alius quidā senex qui etiam dignus sacrus est episcopus ciuitatis oxirinci tanq̄ ab alio hec audisset: is ipse erat qui hoc fecerat. Ualuz est mihi inquit aliquādo intrare in interiorem heremum que est circa oasin: vbi genus est mazicorum: vt viderem si forte inuenirē aliquem ꝑfectum seruientem. Dumēs igitur paucos patres: et quasi diez quattuor aquā i vase iter meum faciebam. Transactis vero quattuor diebus consumpsiq̄ cibis exp̄ crabam quid agerē: et confidens dedi me ad pergendum. Ambulaui quoq; alios q̄tuor dies sine cibo perdurans. Cūq; iciunium et labores itineris corpus meū iā nō ferret i pusillanimitatē iaz peruenī: ac sic tacebā in terra. Uenienq; aūt quidaz digito suo tetigit labia mea et tāq̄ medicinali instrumento curauit me. Statiq; confortatus sū: ita vt putarem me neq; ambulasse neq; famem pertulisse. Cū ergo tantaz in me sensissem virtutē surgens perambulabaz deserū. Pretereuntes itaq; alios q̄tuor dies rursum fatigat⁹ defeci. Cumq; extendissez manus meas in celū: ecce vir ille qui prudem me cōfortauerat iterū digito suo quasi linieno labia mea cōfortauit me. Peracti sunt autē dies decez et septez et post hoc inueni tugurioli et arbores pal-
me: et virū stantē: cui⁹ capilli capitio erāt pro idumento ipi⁹: pre canitie candida p totum. Erat aūt et terribilis aspectu. Cūq; vidisset me sicut ad orōnē: et expecto ami cognouit me esse hominem: tenensq; manuz meū interrogauit me dicens. Quomodo huc aduenisti? Et si adhuc constant oia q̄ sunt in mūdo: et si adhuc cuā sūt ꝓfecuationes? Ego aūt dixi ei. Quia vī. grā q̄ veritate xpo dño Filio .hanc pambulo deserum: ꝓfecuio vero cessauit p potentiam xpi. Edissere nūc mihi obsecro te. et tu quō huc aduenisti? At ille cū lamentatiōe plorās cepit dicere mihi. Ego episcop⁹ erā: et ꝓfecutiōe facta multis mihi illatis supplicijs: cū sustinere non posse tormenta postea sacrificaui. In meipm deinde reuersus aguī inigratē meā: et dedi meipm ad moriendū i hanc heremū: et sum octogēsimus hic annis q̄dragita nouē i cōfessiōe et obsecratione ad deū: si forte dimittat mihi peccatū meū. Et vicem mihi qdez pstitit dño ex hac palma, cōsolationis ꝙ indulgētiā nō accepi: nisi p⁹ q̄dragita octo annos. i hoc aūt sino cōsolat⁹ sū. hec aūt dicēs repēte surrexit: et currēs exiit foras: et stetit ad orōnem diu. ū autē cōpleuisz orōnez venit ad me. Intuēs aūt ego faciē eius exterritus trepidaui facē eius erat quasi ignis. Dixitq; mihi Noli timere. Dño enī te misit vt funeri tradas corp⁹ meū atq; sepulture. Duz autē cōsummasset hec dicens: statim extendēs manus pedesq; sine fecit: dissutā q̄ tunicaz meam ego mihi dimidiā tenui: et dimidiū uoluto scō ei⁹ corpusculo abscōdi i terra. Recōdito aūt illo cōtinuo palma illa aruit: et tugurū illō cecidit. Ego aūt multū fleui obsecrās deū si q̄ mō pstaret mihi palmā illā et fōtē et pseuerare illo i loco residuū tpis meus. Ut aūt nō ē ꝙ factū dixi apō me: vtiq; nō est voluntas dei. Oratō q̄ tēdebaz iterū ad seculuz: et ecce homo ille q pusillanimitate labia mea: venitq; apparuit mihi atq; cōfortauit me: et ita cōualui q̄uenire ad fratres et narrauit eis hec. rogans eos ne dēsperāt de misericordia deinceps q̄ patiētiaz expectarent deum. Frater quidā interrogauit senez dicens. Nomē ē qđ saluat aut op⁹? Respondit ei senex. Op⁹. Et ait senex. Scio fratre oratiē aliquādo: et statim erau diebatur oratio ei⁹. Subintrauit aūt animo ei⁹ cogitat⁹: vt vellet videre alias pcatoris et iusti: quō abstrahatur a corpore et non volens deus cōtristare cuz i desiderio suo: dum sederet in cella sua: ingressus est lap⁹ ad eū. et tenēs ore suo vestimenta ipius fratris trahebat cū foras. Surgens aūt frater sequebat eū: lupus autez duxit eus vsq; ad aliquā ciuitatē. et dimittens illum recessit ab eo: cuz vero sederet foras ciuitatem in monasterio quodā erat gdaz habitans qui habebat nomē q̄si magni solitarii. ipe vero infirm⁹ erat expectans horam mortis sue. Frater igitur ille q ibidez venerat: videbat ꝓparationē fieri cereorum et lampadaruz propter solitariū illū. tanq̄ per ipsum deus panem et aquam inhabitantibus ciuitatē illaz prestaret atq; saluaret eos: et dicebant. quia si hic senex vitaz finierit omnes simul moriemur. Facta autē hora exitus ipius: vidit frater ille tartaricum inferni descēdentem super solitarium illū habentem tridentez igneū: et audiuit vocem dicentem. Sicut anima ista non me fecit quiescere neq; vna hora in se: ite neq; tu miserearis ei⁹ cuellēs eā. Deligens igit tartaricus ille quē tenebat igneum tridentem in corde solitarii illius: per multas horas torquēs illum abstraxit animam eius. Post hec autē ingressus frater ille ciuitatē. inuenit hominē pegrinus in platea egrotum non habentē qui ei curam adhiberet et mansit cū eo die vna: et cū venisset hora dormitionis eius. conspexit frater ille Michaelem et Gabrielem descendentes propter alaz ei⁹: et sedens vnus a dextris et alius a sinistris eius rogabant animam illi vt egrederetur: et nō exibat quasi nolens relinquere corpus suū. Dixit aūt Gabriel michaeli. Assume iā animaz istā vt cannus: cui michael respōdit. Iussi sum⁹ a domino vt sine dolore eiiciatur. Ideoq; cū vi nō possumus cuellere eam: Exclamauit ꝙ Michael voce magna dicens. Dñe qđ vis de ala hac q̄ non acgesit nobis vt egrediatur. Uenit aūt vox. Ecce mitto David cū cythara. et cēs psallentes hyerusalē: et audiēs psalmodiam ad vocem ipsorum egrediatur. Cumq; descendissēt omnes in circuitu anime illius. cantantes hymnos et audiens psalmodiam ad vocem ipsoz egrediebat. Tūc demum exiliens anima illa sedit in manibus michaelis et assumpta est cuz gaudio

Dixit iterum idem qui supra de quodā sene. quia veniens aliquando in ciuitatē vt venundaret vasa que operat⁹ fuerat et cū explicuisset ea. ingressus est sedere ante ianuā cuiusdā diuitis qui iam moriebatur Sedens ergo senex ille vidit equos nigros et ascensores eoz nigros et terribiles habētes singulos bacculos igneos in manibus suis. Cuz vero iaz peruenissent ad ianuam diuitis: steterunt equos suos sorsum et intrauit vnusquisq; cum festinatione. Infirmus autem ille videns eos clamauit voce magna dicens. Domine adiuua me. At illi dixerunt ei. Nunc memor dei factus es. quando tibi sol obscuratus est? Quare vsq; in hodiernum diē non exquisisti eum. cum adhuc tibi erat splendor diei? Nunc autem in hac hora non est tibi portio spei neq; consolationis. Dixerunt patres fuisse quendam machariuz qui scribuz primus monasteriuz fecit. Est enim locus ipse valde heremus longe a nytria: habens interualluz itineris diei et noctis et grande periculum est eunibus ibidez: Si enim modicum ꝙ aberrauerit vagari periclitās p heremum. Sunt autez illi omnes perfecti viri. nec aliquis ibi perfectus potest i codē loco tā feroci perdurare ga omnino arduus est: et aliqz consolatione coz que necessaria sunt. Dicitur ꝓdictus vir macharius cum homo esset de ciuitate. coniūct⁹ē aliq̄ machario illi maiori. et cū vellēt d transfretādū nyli fluuiū. ingressi coe igredi nauē maiorē i q̄ tribūi qdā duo. cū intra ingressi extollēta habētes situs redā totā crēā et equos gb⁹

freni a rei erant: t obsecundantes quoldam militeo t pueros torqueo vrentes alios aut aureos habentes cingulos: Videntes ergo tribuni illi hos duos monachos veteres panno indutos t in angulo sedentes beatificabant exiguitatem ipsorum. Un⁹ vero ex tribunis illis ait ad eos Beati estis vos monachi qui mundo huic illusistis. Respondens autē ille yrban⁹ macharius dixit ad eos. Nos quidem mundo isti illusimus: vobis autē hic mundus illusit. Scito tamē quia non volens hoc dixisti. verius enim beati dicimur idest macharii. At ille tribunus conpunctus in verbo eius t egressus domi expoliauit se vestimentis suis t cepit cū monachis facere elemosinas multas. Dicebant vc eodē abbate machario maiore quia dum ambularet aliquando per desertum iuenit caput hominis mortui in terra iacens. Quod cū moueret virga palme quā in manu tenebat. locutus est caput illud adicum. cui dixit senex Quis es tu? Respondit ego erā sacerdos gentilium qui cōmanebāt i loco hoc: tu vero es abbas macharius qui habes spiritum sancti dei. Quacūqz ergo hora misertus fueris eox qui sunt in tormentis et orauerit pro eis tunc consolantur pusillus. Dixit ei senex t que ē ipsa consolatio? Respondit quantum distat celum a terra tantum est ignis sub pedibus nostris t super caput nostrum. Stātibus ergo nobis in medio ignis: non est vt quis facie ad faciem videat proximum suum. Ait ergo senex cum fletu. Veh illi vici in qua natus est homo si est hec cōsolatio supplicii. Rursus dixit senex est ne peius tormentum hic? Respondit. Maior pena subtus nos est. Dicit ei senex. Et qui sunt in ipsa. dicit ei nos qui ignorauimus deum. vel ad modicum habemus aliquid misericordie. Di vero qui cognouerunt deum. t negauerunt eum nec fecerunt voluntatem eius. hi sūt subtus nos. Et post hec sumens senex caput illius sepeliuit. Orante aliquando eodem abbate machario in cella sua. venit ei vox dicens. Macharii nondum peruenisti ad mensuram illarum duarū mulierū illius ciuitatis. Surgens ergo senex mane accepit virgam suam palmeam t cepit pergere in ciuitatē. Cum vero peruenisset in eam reperto loco pulsauit ianuā. Et aperta autē yna suscepit eum in domum suam t cum sedisset nominib⁹ propriis vocauit eas que cum venisset sederunt cuz eo: Ait autem ad eas senex. Propter vos tantum laborem itinerio arripui. dicite mihi nunc opera vestra que vel quomodo sint. Et ille mulieres dixerunt. Crede nobis Abba quia neqz hac nocte fuimus sine viris nostris. Quam ergo operationem possum⁹ habere. At vero senex cum satisfactiōe rogabat eas: vt manifestarēt ei actum suum. Tunc dixerunt ei. Nos quidem secūdum seculum extranee nobis sumus: placuit autem nobis nubere duobus fratribus secūdū carnem. Quindecim enim annis nos bodie due habitabamus i hac domo: t nescimus si aliquando litigauimus adinuicem: aut sermonem turpem dixit vna ad alteram: sed in pace et concordia peregim⁹ totum tempus nostrum. Subintrauit aūt nobis in animū ingredi in monasterium virginū. et rogati viri nri ñ nobis ꝓsenserūt in hoc. Cum ergo minime valuissemus obtinere huiusmodi propositum: disposuim⁹ vtreqz testamentum inter nos et deum vt vlqz ad mortē p eos nostrum non egrediatur sermo secularis. Audiens autē hec abbas macharius dixit. In veritate qz non est virgo neqz sub marito agens neqz monachus neqz secularis: sed deus secundum vnuscuiusqz propositum oīb⁹ p̄stat spiritum sanctum. Dicebāt patres de aliquo sene magno qui cum ambularet i deserto vidit duos angelos comitantes secū: vnū a dextris et vnū a sinistris suis. Dum vero ambularent inuenerunt cadauer in via iacens: t cooperuit senex illic nare sua propter fetorem. Fecerunt autez et angeli similiter. Et profecti pusillum dixit eis senex. Et vos hec odoratis? Qui dixerūt ei Nequaqz: sed propter te cooperuimus et nos. Num immunditiam huius mundi non odoramus nos. neqz apptopiat nobis: sed animas que fetorem peccatorum habent ipsarum fetorem nos odoramus

Incipiūt septem capitula que misit abbas moyses abbati pirmenio: et qui cu ſtodierit ea. liberabitur a pena.

Dixit abbas moyses q̄ debet hō quasi mortu⁹ esse loco suo mori amico suo: vt non diiudicet eum in aliqua causa. Dixit itez. Quia debet homo mortificare semetipsum ab omni re mala. priusq̄ egrediatur de corpore: vt nō ledat vllū hominez Dixit itez. Nisi habuerit homo i corde suo quia peccator est deus ñ exaudiet eum. Dixit ei fr. Quid est in corde habere. qz peccator ē? Et dixit senex. Si qs attēdit peccata sua: ñ videt peccata proximi sui. Dixit rursus idē senex Nisi cōuenerit act⁹ ocomi in manū laborat homo. Et dixit frat. Quid ē cōuersus actus cū oratione? Respondit senex vt ea pro q bus oram⁹: tā nō faciam⁹. Quādo enim homo dimiserit voluntatē suam: tūc ei reconciliabitur de⁹. t suscipiet oratōes eius. Interrogauit eū fr. In oi labore hominis qd ē qđ eū iuuat? Dixit ei senex. De⁹ ē qui adiuuat. Scriptū ē enī. De⁹ noster refugium et virtus adiutor: in tribulatiōib⁹ q̄ inuenerunt nos nimis. Dixit fr. Jeiunia t vigilie quas facit hō. qd efficiunt? Dixit ei senex Oīa ipa sūt q̄ faciūt humiliari alias. Scriptū ē .n. Vide humilitatē meā t laborē meum: et dimitte ola peccata mea. Si q̄ fecerit alia labores istos: misereb̄it ei de⁹ ꝓpt eos.

Interrogauit fr senē dicēs. qd faciet hō oī tēptatiōe vēiēte sup se. aut i oī inimicitiōe inimici. Ait illi senex. Flere debz i aspectu bōitatis di vt adiuuet eū t regat velociē si rogat ire. Scriptū ē.n. dic mihi ad iustificationes tuas vt nimebo qd faciat hō. Interrogauit eū itez fr dicēs. Ecce hō cecidit seruū suum ꝓpt aliqđ peccatū quod egit. quid dicit seruus ille. dicit ei senex. Si bonus seruus ē. dicet peccaui miserere mei. dicit ei frat Nihil aliud. Dicit ei senex. Non ex q̄ eni culpam super se posuerit t dixerit. peccaui: statim misebitur ei dns suus. Simile autē hoīs ē non iudicare proximū. Cū enim quis occidit omne peccatū in egypto non erat homo in q̄ non cēt mortuus. Dixit ei frater. Quid ē hoc dicis. Respōdit ei senex. Si cōsperiam⁹ peccata nostra. nō videbim⁹ peccata proximi. Stultitia ē homini habēti mortuū suum relicto eo abire t flere mortuū proximi sui: Memori autē proximo tuo ē pōnere peccata tua t sine cogitatu esse ab eis boni quia ille bonus ē t iste malus ē: et ne facias malum vlli hominī. neqz cogites malū in corde tuo. Si aliquē neqz spexeris aliquē facientē malum neqz acquiescas facienti malū proximo suo. t noli gaudere cū eo q malū facit ꝓximo suo. Si ē mortuus ꝓximus suus et noli obloqui ei aliquē homine. sz dicito. qa de⁹ cognoscit vniuscuiusqz Noli ergo obedire detrahēti: neqz cōsentiendeas ei i detractiōe. Noli audire obloquentem proximo tuo. quia scriptum ē. nolite iudicare et nō iudicabimini. Non habeas inimicitias cum aliquo homine neqz retineas contumelias in corde tuo. neqz odio habeas cū qui inimicat tibi: t non sentias inimicitias eius. Noli despicere cū q inimicitias habet cū proximo suo t Si ē pec. Imbecillitatē consolare. Est labor sed sempiterna requies. Dixit alius senex. Propter te inquam o homo saluator est natus propter te venit filius dei: vt tu saluereris. Factus est homo manens deus factus est puer: factus est lector. Accipiens nanqz librū legit in synagoga dicēs. Spiritus domini super me eo q unxerit me. euangelizare pauperibus misit me. Factus ē subdyacon⁹. Faciēs nāqz flagellū: eiecit de templo oues vēdētes t boues. Factus ē dyacon⁹: pedes discipulorū suorū: lauit pedes lauare. Factus ē presbiter ga resedit in medio magistrorum populum docēs. Factus ē episcopus: ga accipiēs panē: benedixit ac fregit t dedit discipulis suis. Flagellatus ē propter te. vt redimeret te. Crucifixus et mortuus ē. t tertia die resurrexit: t assumptus ē. Ola hec ꝓpter nos suscepit in se ola

mitte dispositionē eius per omnia: omnia
cōtinuare operat⁹ cū vt laborare non
cessaret cum ad tolerata. Deinde fo-
ri ne aliquos cum ad iudicia. Deinde
bus vigilare⁹. rursus⁹ quotidianis q̄ue
placita sunt ei faciebat. vt laborē t possit⁹
Postq̄ monachi egyptū vendidere i trāq
silentium. Duo pueri in babilonia captiui
ducti sunt. aliquāt⁹ ibi cum eis habuerunt
sonetur. Tempore debito parentes⁹ ē cū
suscepit q̄ t gloriosi sunt coepta tam dant
eū qui dat omnibus affluenter. nō habet propri
am voluntatem: sed expectans dei arbitriū.
non laborat. Nam si tui vis facere volun
tatem nō cooperāt occasionē fatigande
ris. Interrogauit frater abbatem pa
storē dicens. Quid ē quod scripturē ethnici
ac cogitare de christo? Dixit ei senex. Ad
hominē respicit hoc qui in temptatione ē
cōstitutus ē et deficit. vt nō cogitet qui
dam serpens in eo facturus sit: ꝛ potius
quod bodiernū ē. t quotidianū furtū li
benter suscipiat. Interrogauit ſ abbas
tem solutus dicēs. Quomodo alia habē ē
pprias vulnera. ē crudelius detrahere. pxi
mo suo? Cui respōdit senex p parabolam
Erat quidam pauper homo habēs vxorem
q̄ cū vidisset alienū virum mulierē pulchri
tudinem quoq; sentir⁹ ē in cōiugū. Erāt
autē vterq; nudi. Sed cū esset in quodā
loco nudi erubuerūt cum ambe dice
rent. Tecū habitare⁹ venire. Quasi mi
serens nudas i volucr cum nauicula trāsfre
runt: venitq; ad locū: Facto aūt meridie
cū vna earū ppō recedēte vidisset silen
tiū etiam de volucri in quādā insulā veniū
velociter: et veteres atq; cōscissos pānos
reppēdit. fecerit sede bē fiducialiter vi
ri ē ambē. Altera ho nuda sedēs intrā
secus dicebat marito. Ecce meretrix ista
nuda cū hoc cōsedit. Cui maritus cū do
lore ac stupore ridit. O miraculū. Dec vt
citius confusionē sui ē coepit. tu vero vi
dens nuditatē crubescis culpare vl ex par
te velitā. Ita ē omnis detractor. qui p
prias malas non videt: alienas semp accusat
Dixerūt quidā fratres abbati antonio: vo
lum⁹ a te audire ꝑbā qbo saluari possim⁹

Ille ait senex. Ecce scripturas sufficia
sufficit vobis. Qui dicebant ei: Volu-
mus audire ꝑbā. Rādit ei senex. Beatitu
dinē dicēs. Qui te percusserit in sini
strā maxillā ꝑbebe illi t alterā. Dixit ei ſ
implere nō possum⁹. Dixit ei⁹. Si ꝙ alterā
ꝑbere non potes: fugite. t vna percussi fer
te patienter. Respōderūt ei. Nec hoc pos
sum⁹. Dixit ei⁹. Si nec hoc potestis vultis
ne pcutere magis ꝙ pcuti: Dixit ei. Nec
hoc volum⁹. Tunc senior ait discipulo suo
Iacob fuera frib⁹ ait: atq; nimis infirma
ti sūt. Vnde dixit ei⁹. Si nec hoc nec illud
potestis. Quid facū vobis? ergo sola ois
necessaria ē ꝓpositio. Dixit abbas ioānes
gbuscū fribus. Quia fuerunt tres pbēlo
res simul amici. ꝙr vn⁹ moriēs. alteri reli
quit filium suum commendandum: qui in etate
tenerili prouectus. nutritoris sui adulte
rauit vxorem. Quo scelere cognito. mis
sus ē foras. deinde cum plurimum peni
teret. non ei concessit ingressum sed ait il
li. Vade et esto tribus annis inter damna
tos. qui metalla in flumine colligunt: et sic
tibi indulgeo culpam tuam. Quo post tri
ēnium redeunte. rursus ait: Vade adhuc
tres annos. t da mercedes vt iniurias pa
tiaris. Ille ergo fecit sic tres annos alios
Qui dixit ei. Veni ergo nunc in ciuitatē
athenēsiū: vt philosophiam discas. Erat
autem ad portam ciuitatis quidam senex
philosophus sedens qui intrantes ciuita
tem conuiciis afficiebat. Iniuriauit er
go et iuuenem illum. At ille iniuriis tu ri
sit. Cui senex ait. Quid est hoc ꝙ ego ti
bi iniurias facio. et tu rides? Et dixit iu
uenis. Non vis vt rideam qui tribus an
nis vt iniurias paterer dedi mercedes. t
hodie eas gratis patior. Protinus ob hoc
risi. Dixitq; ei senex. Ascende t ingredere
ciuitatē. Cumq; hoc retulisset abbas
Ioannes dixit: hec porta docet patres no
stri per multas iniurias eam gratulantes
ingressi sunt. Dicebat abbas ioannes
ō ala ꝙ ōdiceret pēnere. Quedā ꝓlibera
ma meretrix fuit i ḡdā ciuitate ꝙ habebat
plurimos amatores. Quidam autem vir

de ꝓximis veniens ad eā dixit. Ꝓpara
te mihi cellarium tuum: t ego te accipi
am in vxorem. Illa igitur gaudens ac
cepens eum introduxit in domum suam.
Cūq; a suis amatoribus quereret⁹ aspice
ꝙ sic tā magn⁹ vir fuisset. cū fuisset i vxo
rē dixerunt. Si accesserimus ad tantam
hominis tā pcelsi cognouerimus detide
ria regrediēs: tocui tubo ꝓnunciabūt⁹
venisse post tot⁹ tum⁹ vxorem soluto
sibi. cūq; ibidem illa sonū audierit. de
scendet ad nos: t inueniemur inopes. Que
cū audisset. signauit aures suas t cursum
intermota dom⁹ ingressa ē atq; clausit. Il
la locutus senex: dicebat meretricē esse
alia: amatores aūt ei⁹ cē vina: duc ē ve
ro vt principē dicebat cē ipsū. domū autē
ei⁹ celoni ꝑpetuā mansionē: ibilatores aūt
demōes cē malignos. hec ḡ si casta fuerit
t fidelis sp̄ curret ad deū. Dicebat abbas
pastor. Scriptū ē in euāgelio. Qui bēt tu
nicā vendat eā t emat gladiū. Ō intelligi
te. Qui bēt regē vimittat eā t teneat gla
diū: idest pugnā aduersū diaboli. Dicebat
ꝙ ipse. Qui senior quidā i partibus egypti
sedebat in cella. cui frat aliqs t virgo ꝓxi
mus habitāt. Accidit aūt vna die. vt vter
qs sibi ad senē veniētes occurrerēt. Cum
ergo facto ibi sero. t ad sua remeare non
posset. posuit mattā senior inter vtrosq; vt
dormirēt. Frater vero ille carnis sue pu
gnā nō sustinēs. miserādā virginē stuprauit
t perdidit. Consumatoq; peccato mane
discessit. Senex aūt cū cognouisset. t futu
ra ꝓspiciēs: tacuit i pēn. Redeūtes itaq;
ꝓpinquēte eos sene. neq; aliqd tristitiā de
mōstrāte: vbi recessit ab eis ita admonuit
loquebāt⁹. Putasne intellexit hic senex
facin⁹ nr̄m an nō? Reuersiq; ibo ad eum
t penitētia ducti dixerūt ad eū. Pat sanc
te intellexisti quēadmodū nos se duxerit
inimic⁹ atq; ꝓstrauit an nōs? Intelle
xi fili. dixit ei: Et vbi fuit i illa hora mōtis
nr̄e cogitatio tua? Dixit ei⁹. Mea cogita
tio illa hora illic erat vbi crucifixus ē ꝓpter
Deū aūt t flebā. tā ꝓ me q̄ ꝓ vobis.
Sed quia penitētia vestra deꝰ respexit misit
admonere vt curando vulneri eius ꝓpiciā
tibi ꝓuidus vnguentum infundam. Sicut
ita igit ab eo regula penitentie suscepta
ut fornicē certifice posset vela clausa fieri
possūt. Philosophus quidam interro
gauit sanctū Antonium. Quomodo mens ha
bens ꝓpē qui cotidiē contemplatione ē an
dorin. Ille respondit. Dic⁹ cotidie ꝓphe
tes: natura rerū ē creatrix omniū: et
tibi verba dei legere capto adesse cotidie
mus. Dū gdā venisset ad abbatē macharium
meridiano cibo t somno sui faciebat aquā
quereret ad bibēdū respondit. Sufficit ti
bi verbum hoc. qt multi viatores sitiēs
gantes nunc indigent nec fruūtur. Ripā
cundē senē cū verbi ō confudit exerci
tio haberē. agit ingt fiducialiter o filiorum
t ego p viginti annos cōmunes non pane
non aqua. non olio fuisse⁹ vsipsē quidē
pēfarum accipiēs. aquā vero mensuram.
sominum autē panicubus vsum⁹ sum⁹ me
cum autē surrige paululū festinabā. Quidā
frater interrogauit senē. vtrum cum ma
tre vel cū fratrib⁹ ad eos ꝓficiscens mā
ducare deberet. Cui senex respondit. Cū
muliere ingt non mādūcabis. Interroga
uit quidā frater abbatē ꝙdoxū de cogita
tu fornicationis. Rādit senex. qđ gdē vere
at cogitatio fornicationis alios turbans
atq; occupans. sed actū ipsius non pecua
lem neq; ꝓficiens: sed tantum impedit
ad virtutem. Dubitauit autem vir a se ea
discutiens ad orationem statim conuertit
tur. Item de eodem cogitatu respondit se
nex. Si cogitationes non habemus: fera
rum similes erimus. Sed sicut inimicus
quod suum est exigit: nos quoq; quod no
strum est implere debemus. Insistamus
orationi t inimicus fugabitur. Vacā me
ditationi dei. et vincis. Per scientia
boni victoria est. certa virtute. et co
ronaberis. Dixit abbatissa Syncletica.
Aduersarius noster facile a nobis posset
tibus superatur. Non enim habent quo
ledantur quia pleriq; memores angelice
atq; temptationum a deo separationis
t ablatio peccatis ceteriq; sacerdotib⁹ ste

re cōsiderēt. Rursus que iuſ. Qui vilidies inquit diuitias ex multo labori bus atq; marinis periculis colligunt dum plura inerant plurima ꝛcupiscunt ꝛ prīa quidē tangi nihil exhimāt. nonne necessa ria ꝓ timore dei remittī possidere. Di xit quidā senex. Qui alam suā ligat me moria mabtic:similis ē igni iné palcas oc cultato. Dixit quidā senex:si ingt de vi ta eterna cuiq; simonē facio vic ꝓbum au dienti cū ꝛpunctiōe ꝛ lachrymis: alioqui nō dicam, ne fras inutile:alienis ꝓbis ali os suos facere festinās. Petōi nāq; dixit deus. Quare tu enarras iustitias meas: ꝛ assumis testamentū meū per os tuum. Die ḡ canis illi:mo canis melior me est:pp quod ꝛ amat dnm suū:ꝛ ad iudiciū dei nō est ventur⁹. Interrogauit quidā frater seniorē dicens. Quō alia mea diligit inimi dicā: Dicit ei senex. Ala gdez corporales plerūq; desiderat passiōes:sed spūs dei ē g eā timet. Flere ḡ debem⁹:ꝛ inūdicias nr̄as attendere diligenter. Vidisti mariaz magdalenā quēadmodū cum se ad sepul chrū dñi inclinasset ꝛ fleret: vocauit eam dñs. Sic erit ꝛ aie: Interrogauit fr̄ seni orez dicēs: Quid sunt petā. Dicit ei senex. Petā sūt cū homo sua delicta velut nihil despiciēs. alios vocare conat. Propterea dñs dicit in euāgelio. Ipocrita. eiice p̄mū trabē de oculo tuo:ꝛ tūc videbis eicere festucā de oculo fr̄is tui. Interrogauit frater seniorē dicens. Quid agaz ga alius me⁹ i parvo labore me vulnerat. Dicit ei senior. Nō.n. miramur ioseph:cū cēt puer in egypto: i terra colentiū idola. qr̄ sedmo dum tēptatiōes viriliter prulit:ꝛ ve⁹ glōsi eauit eū vsq; in finē. Videam⁹ ꝛ iob q⁹ se vsq; in finē nō relaxauerit:rencō deū vñ eum nullus a spe q̄ in deū est mouere fua luit. Interrogat⁹ ē senior a ādam milli tāre si deus reciper penitēt. Qui cū eaz pluribus edilicasset ſmonibus: postremo ait ad eum. Dic mihi dilectissime:si cla mio tua ꝛcussa fuerit: pūcis ne eā. Qui re spondens ait. Non. Sed resartiens vtez ea: dicit ad eū senior. Si ḡ tu parcis ꝓpo

pestimēto. de⁹ sue imagini nō indulget. Erat gdā fr̄ i cellula qui p⁹ expletas missas cuz veniret ecclīaz:expectabat donec oēs egrederent. Cūq; aliqs cū teneret ad mādu candū. Una ḡ diep expleto cōuentu ante oēs egressus ē:ꝛ currebat ad cellā suam. Quē trucō sibyter currētē vidit⁹ ē. Cū qz trālacta septimana venisset fr̄ ille in col lectā ecclie dixit ei sibyter. Dic mihi fr̄. Que eā fuit circa te. q̄ omnes quidē con uent⁹ remanebas vltim⁹ olim q̄ i colle ctiōe ꝓteriti:nō oēs egressos eos: Cui frat ille respōdit. Quia abstinebā ne mihi coā rem. ꝛ ideo expectabā vt aliqs me teneret ad manducandū. Illa ꝯo collecta priusq; venirez in ecclīam coxi mihi pusillū lēticu le:cōq; cōsumato sacro mynisterio. nō oēs exiui. Audiēs aūt hec sibyter dedit mādā tum i ecclia dicēs. Fres añ̄ veniatis ad collectū ecclie cogre vobis pusillū coctu re: vt ꝓpē illud cū alacritate festinetis re currere i cellulas vras. Venit aliqn̄ in dex regiōis alicui⁹ ꝑ puicia abbatis pasto ris. Veniētes aūt oēs hitatores loci illius rogauerūt ipm abbatē vt veniens roga ret eū. Qui dixit eis. Sinite me tres di es:ꝛ tūc veniā. Orauit ḡ senex ad dñm di cens. Dñe noli mihi dare grāz banc: alio quin nō permittūt me bolco sedere in loco isto. Veniēs ḡ senex rogauit indicē. At il le dixit. Pro latrone rogat abba:? Bauit ē aūt senex:ga nō obtinuit apō iudicē gnā quā postulauit:ꝛ sic rediit i cellā suā. Di cebāt seniores:ga quādo ībrabat moyses i nubē cū deo loqbat:: quādo aut̄ exibat de nube loquebat cū populo. Sic ꝛ mona ch⁹ donec i cella sua ē cū deo loquit:egre diens aūt de cella loquit cū demonib⁹. Venit quidā adolescēs ad abbatē macha riū vt sanaret a demonio:ꝛ dū esset foris stans:ecce aduenit gdam fr̄ de aliq̄ mona sterio:ꝛ ꝛcubuit in petrā cū adolescēte il lo. egressus aūt senex cernit frēm illū pec cante cū parvulo illo. Ē nō ĩcrepauit euz dicēs. Si deus q plasmauit eos. ꝛ videns patiētiā in illis bz. q̄ si vellet ĩcēderet eos ego qa suz vt arguā eos:? Dicebant ō q̄dā

sene q̄ habitabat i īferioribus ptib⁹ egypti Quia sedebat getus. ꝛ vn⁹ secularis nauī straret ei. Cōtigit aūt vt filius illi⁹ secularis ifirmaret:q mittū rogabat senē vt veniēs ozaret ꝓ puero Surgēs q̄q; senex. abiit cū ipso. Occurrēs aūt ille. fecit⁹ introiuit i domū suā dicēs. Uēite obuiā solitario il li scō. Uidēs aūt senex eos alōge exēntes cū lāpadib⁹. cognouit qa sibi venirent i oc cursū:ꝛ exuēs vestimēta sua misit illa i flu mine. ꝛ cepit lauare ea nūdus: Minister aūt ei⁹ ille laye⁹ erubuit. videns cū nudaz: ꝛ rogauit boleos illos dicēs. Reuertimini qa senex ille mēte excessit. Uēiēsq; ad se nem dixit ei. Quid fecisti: Oēs. n. dice bāt qa demōiū habet senex iste. q̄ dixit. Et ego hoc volui audire. Interrogauerūt q dā sciozes abbatē pastorē: dicētes. Si vi derim⁹ aliquē frez peccātē. arguem⁹ eū:? Rndit eis abbas pastor. Ego iteri si neces se būero trāsire ide. ꝛ videro eū peccātez ꝓtereā ꝛ nō arguā eū. Ds qa scriptū ē q̄. vi derūt oculi tui bis testimōiū ḡbe. iō di co vobis. qa si nō palpaueritis mūb⁹ vrīs nolite testificari. Aliqn̄. n. qdā fr̄ seduct⁹ ē i buiusmodi re:ꝛ appuit ei q̄si q⁹ fr̄ qui dā cū muliere peccaret. Qui cū p mittū i pugnaret a cogitatiōib⁹. existimās simi co ire eos abiit ꝛ pulsauit eos pede suo. dicēs Cessate iā. Et ecce erāt mānipuli messis tri ticee. Ideoq; dixi vobis :nisi et mānib⁹ ve stris palpaueritis. nolite testificari. Dice bāt ō q̄dā fratre qa sedebat i heremo ꝛ se ducebat a ōnib⁹ p mīl'os ānos:ipe vero existimabat qa āgeli eēnt. Egrediebatur aūt p̄ ei⁹ fm carnē p tēp⁹ ꝛ visitabat euz. Una aūt diep̄ tulit bipēnez secū dicēs qa reuertēs afferaz mihi pauca ligna. Et pūcīs vn⁹ ōmō. dixit ad filiū ei⁹. Ecce di abol⁹ vēiet ad te i simulitudie ꝓnis tui ba bēs bipēnē vt ipugnet te. Tu ḡ pueniens tolle illā bipēnē ab eo occide eū. Igit̄ pāt fm ꝛsuetudinez vēit. ꝛ accipiēs fili⁹ ei⁹ bipē nē ab ipo pcussit eū ꝛ occidit:ꝛ statim cdbe sit ei spiritⁿ⁹ maligⁿ⁹ ꝛ suffocabat eū. Re ferebāt sci sēiozes nobis vicētes. Quia fu it qdā mōach⁹ i heremo scūbi. Uēit aūt ad

visitādū scōs pres q̄ habitabāt i loco q vi cit cellia. Ubi multitudo mōachoz diuersa habitabāt cellulis. Cūq; nō inuēiret ad ꝓ cellulā vbi posset mānere qdā ō sēiorib⁹ bēt cellula vacāte ōdit ei dicēs. Interi repau sa i hac cellula vōce luciās vbi possis mā re: Cūq; advisitādū eū cōuēiret q̄ plūmi frēs. ꝯsiderātes ab eo audire ꝓbū salutis ēne. habebat.n. gras spūalem vocādi ꝓbū dei. Uidēs ḡ ille sēior q ei ad habitādū p sliterat cellulā iudic liuore cor ei⁹ vulne racū ē:ꝛ idignari cepit ac dicere. Quō ego tātis tribus i loco habito. ꝛ nō ad me vēi unt fratres nisi rarissime. ꝛ hoc i vicb⁹ se ptis. ꝛ ecce ad istū ꝓpositū pene q̄tridie fra tres q̄plūmi cōuēiūt: Dixit aūt discipu lo suo. vade ꝛ dic ei vt egrediat ō cella il la q̄nia necessaria ē mihi. Cū ḡ perrexisset discipulus. ei⁹ ad frēz illū: dixit ei. Man dat abbas me⁹ sicutati tue q̄ te bēat au diuit.n. te infirmari. Ipe ꝯo remādauit ei: dicēs. Ora ꝓ me dñe pr̄. qa valde stoma chū doleo. Reuers⁹ aūt discipul⁹ dixit ab bati suo. Nimis rogat sci⁹ vt vl'ra os dies iubeas ei iducias dare? vt possit sibi aliā cellā ꝓuidere. Trālactis autē tri b⁹ diēb⁹. Iterū misit discipulū suū dicens Uade ꝛ dic ei: vt egrediat de cella mea. Nā si rurs⁹ distulerit: dicēs ad eū. Quia ꝛ tuo vēio ꝛ cū bacculo cedēdo expellā eū de cella mea. Pergēs aūt discipul⁹ ad su pradictū frēz: dixit ei. Quō valde sollicit⁹ ē abbas me⁹ de infirmitate tua. nō misit me regrēo si melī⁹ habeas. At ille hec audiēs. remandauit: dicēs. Bras ago sancte cari ti tue: qa sollicit⁹ es ō me. verūtamē ꝑcib⁹ tuis melī⁹ habeo. Reuersus aūt discipul⁹ dixit abbati suo. Etiā ꝛ nūc satis vēpcat scitatē tuā: dicēs. vt vsq; ad vesp̄ā diē ex pectes eū ꝛ stati egredier. Cū aūt audiīs set dñs⁹ dies. ꝛ nō egrederet: accipiēs ve rez senior. illamat⁹ iudic ꝛ iracūdie spiri tu: pgebat vt cedēdo expelleret eū de cel la. Accedēs aūt discipul⁹ ei⁹ dixit ei. Si iubes p̄ pcedo ꝛc. ꝛ videbo ne forsitā aliq frēs ad salutādū eū, venerit. ꝛ si viderint te scandalizēt. Percussit ḡ discipul⁹ ꝛ in

gressus ad eum dixit. Ecce inquit abbas meus venit ad salutandum te. Egredere ergo celerius: et cum gratiarum actione occurre ei quia per nimia caritate et dilectione veniet ad te. Cumq; vidisset eum anteq; appropinquaret. prostrauit se prono in terram: adorabatq; senem cum gratiarum actione dicens. Retribuat tibi dominus carissime pater bona eterna pro cellula quam mihi propter nomen eius prestitisti et in celesti hierusalem inter sanctos suos xpo domino tibi gloriosam preparet mansionem. Hec audiens senior compunctus est corde et proiciens baculum cucurrit in amplexum eius et osculatus est eum et introduxit illum in cellam suam. et pariter cum gratiarum actione perceperunt cibum. Vocauit aut senior supra memoratum discipulum suum. et interrogauit eum dicens. Dic mihi fili si dixisti illi fratri verba mea que propter celtam illi mandaui. vt diceres ei: Tunc discipulus eius confessus est ei dicens. Vere dico tibi pater quia propter būilitatē quam tibi exibere debeo tanq; patri spirituali: non audebam tibi respondere aliqd quando mittebas me ad eum. Veruntamen nihil eorum dixi ei que mādabas ei Hec audiens senior statim prostrauit se in terram ad pedes discipuli sui dicēs. Ex hodierna die et deinceps tu mihi pater esto et ego discipulus tuus: quoniam te cum timore et caritate dei hec agente et meam et illius fratris alias ō peccati laqueo xpo deo liberauit. ¶uocāte eū et sūa sollicitudine et intentiōe discipli q pfecte i caritate xpi diligebat abbatē suū et ārī timebat ne pi nidie et iracūdie vitiū aliqd tale ageret pat ei spirituali et deberet oēs labores ēius ab incēte erate i xpi fructu. p vite cēne finis laborauit. Ideoq; deo donauit gras suas: vt i pace xpi pariter letarēt. Cōsiliū iter se habuerūt sci pres. et oēs mōachi hūāteo i heremo habitet cōstituerūt vt beat⁹ pr ysaac pbr eis ordinaret i ecclesia. q i ipa heremo sita ē: vbi conuenit rite et bona statura multitudo mōachoz q ipa heremo incolūtur. Audiens aut suprad[ict]⁹ abbas ysaac, huiusmodi consiliū fugit i egyptū et abscōdit se in quodā agro iter fruteta: arbitrās dignū se eē ptoyterio. Quē plani fratres monachi sequebātur: vt conpbederēt eū Cū aut applicuisset ad vesperū i eodem agro vt reficerētur fatigati ō itinere. erat enim nox: diuiserūt asellū q eis supp⁹portabat itinera vt pasceret. Cū aut pascerentur asellus. peuenit locū vbi suprad[ict]us abbas ysaac latitabat: cūq; eluxisset diei requirētes mōachi asellū peruenerūt ad eundem locū vbi senior se occultauerat. et admirantes valde diuinam dispensationem comprehendentes ligare et constringere voluerunt eum et ita perducere. Venerabilis autem senior non permisit dicens. Jam non possum contradicere vobis. quia fortitan voluntas dei est: vt licet indignus suscipiam ordinem presbiterii.

Erat quidam in cenobio iuxta senex probatissimus monachus et grauissimam egritudinem incurrit. confectusq; nimia et intollerabili infirmitate. per longum temp⁹ laborabat in doloribus multis. nec inuenire poterāt fratres qualiter succurrerēt egritudini eius: quoniam ea que necessitas infirmitatis eius deprecabatur patrem monasterii vt eum ad cellulaz suam tolleret. et ministraret ei. maxime quia facilius inuenire posset in ciuitate que necessaria eius egritudini videbātur. Precepit ergo pater monasterii. vt portarent eum fratres ad cellulam famule dei. Ipsa vero cuz omni veneratione suscipiens cum propter nomen domini ministrabat ei: et propter retributionem mercedis eterne quam credebat a xpo saluatore nostro se accepturaz. Cuiq; per tres annos sedule obsequeret et ministraret famulo dei. ceperūt homines mente corrupti sm scabie mētis sue suspicari: q nō sincerā haberet senior sciē tiā de virgine q̄ ministrabat ei. Audiēs aut hec senior. exorabat diuinitatem christi vt reuelaret eis veritatem. Tu dne deus nr. q solus cognoscis ea. et vides qa mihi dolorosa sūt egritudines et miserie mee. et afflictiones tāte infirmitatis q̄ me ita tāto cōsumūt tpe. vt necessarium habeā obsequiū huius famule tue q̄ mihi ppter nomē tuū ministrat: tribue ei dne deus mercedē cōdignā mercedē i vita eterna. sicut dignat⁹ es ppter bōitatē tuā ꝓmittere dis. q ppter nomē tuū egēis et infirmis sub exhibēt ministeriū. Cuz aut a ppiquassz vicis transisset ei⁹ ō hōmodo. cōuenerūt ad eū q̄ plurimi sci seniores et frēs de mōasterio. Et dixit eis senior. Obsecro vos pres et fratres. vt cū ōsilet⁹ fuero tollatis bacculū meū: et plātate eū sup sepulchrū meuz. et cū radices miserit fecerintq; fructū. tūc scietis qa mūda ē cōscientia mea a famula dei q̄ ministrat mihi. Si aut ñ frōduerit. scitote qa ñ sū modus ab ea. Cū q̄ vir dei exisset ō corpore. sm preceptū eius facti sciores plātauerūt bacculū eius sup sepulchrū eius: et frōduit Accedētiq; tpe ꝓtulit fructū: et admirati sūt oēs glorificantes deū. Ad tale. n. miraculū etiā de vicinis regiōib⁹ mlti vēiebāt: magnificabāt gram saluatoris. Nā et nos ipas arbuscula vidim⁹. et hūiliorē⁹ deminū: q̄ precedit oēs i sinceritate et veritate sibi. seruientes. Explicit liber ō conuersatione optima scōz patrz et peōsequēs se cūda po bui⁹ opis. Incipit ēria po libri. Vitaspatrū. videlicet ō regla vt uersatione egyptioz monachoz et coz q ōgūt apud palestinam vl mesopotamiam

Incipit ꝓlogus

Requēter ac sepius a me frēs flagitatis vt vobis gratia edificationis regressus ō pnib⁹ trāsmarinis edisserā mee peregrinatōis hystoriā: vl q̄liē i. oziēte fideo xpi floreat: qō sit pncipū. q̄ scōrū qco. que scōrū illustrata mōachoū. q̄ heremitaz vita vl uersatio. Si vl i heremo vinere xpiānis ly: quārisq; signis ac ꝓtrib⁹ i Fuit sūto xpo operē. quēadmodū etiā mihi pspera fuerit nauigatio. que vl q̄ me iter frenū deduxerit: Uestris q̄ adiut⁹ orōnib⁹ faciaz vt ōsiderare vos video. et queso vt libētissime ad ea que narro. aurē accomodetis.

Finit prologus De monacho solitario qui in finibus cyrenorum in parua tugurio commanebat. Capitulum i.

Ate hoc triennium quo tempore hinc abii. vbi a naribona naui solui⁹: quinto die portuz africe intrauimus adeo prospera deinutu nauigatio fuit libuit animo adire cartaginez loca visitare sanctorum: et precipue ad sepulchrū cypriani martiris adorare. Quintodecimo igit die ad portum regressi. prosectiq; in altum ad cyrādriam petentes. reluctante austro. pene in syrtis illati sumus: quod prouidi nautę cauentes iactis anchoris nauī sistūt: Sub oculis aut terra continens erat inquam scalis egressi: cum vacua omnia ab humano cultu cerneremus ego studiosius explorandorum locoz gratia lōgius processi: tribus fere a littore milibus. paruum tugurium inter arenas conspicio cuius tectū quasi carina nauis erat contiguum terre. satis firmis tabulis constructum. Nō quod ibi ymbrium vila vis timeatur. fuisse autem illic pluuias nec alias quando quidem auditum est: sed quod vē totum tanta vis est. vt si quando vel clementioze celo aliquantum spirare flatus ceperit: maius in illis terris q̄ in ullo mari naufragium sit. Nulla ibi germina. sata nulla prouenium: quippe in istabili loco arentibus arenis. ad omnem motum ventorum cedentibus. Verum vbi aduersa quedam a mari promontoria ventis resistunt. terra aliquantulum solidioz herbā raram atq; hispidam gignit: ea ouibus est pabulum satis vtile. Incole loci illius latere viuunt. Qui solertioze sunt vel vt ita dixerim ditioze: ordeoceo pane vtuntur. Ea ibi sola messis est: que celeritate prouenit: per naturam solis siue aeris vētoz⁹ casus cuadere solz. Quippe seta die iacta semis tricesimo die matureſcere

Consistere aūt ibi boues nō alia rō facit q̄ q̄ eō tributo liberi sūt. Extrema si quidē cremoz ora ē deserto illi vicina. qō imēgypti⁹ t affricā inhiacz: p qō oīs catho ecclā rē fugiēs duxit exercitū. q̄ vt ad iugurtaz illud. qō enim⁹ cōsperet: gelēd⁹ cluenio ibi senē i veste pellicea. molā manu frentē. L Salutat⁹ accepit nos benignissime. Et cum noo i illd urb⁹ expōim⁹. t ne starī repetere cursū possem⁹ mario molliue ōneri Egressos in trā: vt ē mos bñani ingenii. natura locoz. cultūq; bitātū voluisse cognoscere xp̄ianos nosse. id poppe ārere an cēt aliq; iter illos solitudines xp̄iani. Tūc vo ille fidē p gaudio ad genua nra puolutis: iterū ac sepi⁹ nos osculāb⁹ iuitat ad ōnem Deide expositio i terrā ferinis pellib⁹ facit nos discūbere. apponit prādiū sane locupletissimū: dimidiū panē ordeaceū. Erat⁹ aūt nob⁹ grātuoz: ipe erat qui⁹. Fascicu lū herbe etā itulit: cui⁹ nomē mihi excidit q̄ mēte simile ē exuberāo folio sapoze melliū p̄stabat. Huī⁹ p̄oculi admodū suauitate: t delectati sum⁹ t sanati. Septem. n. diebus apud illū fuim⁹. postera igit die. cū aliq ex seoī ad nos ītuere cepissēt: cognoscimus illū hospitē nr̄z cē p̄dicex. qō sūma nos dissimulatōe ille eclauerat. Deide cū ipo ad ecclā p̄cessimus. q̄ sere duobus mi lib⁹ a aspectu nr̄o itericctu montis exclusa aberat. Erat ille vilib⁹ textus ygulnis: nō multo ābitiosioz q̄ nr̄i hospitis tabernaculum: i q̄ go nisi curu⁹ poīat ītistere. cū boīuz moreo quererem⁹: illud p̄clarū aiaduerrimus nihil eos neq; vēdere neq; emere. Quid sit fraus atq; furtū nesciūt: auz atq; argētū neq; bīt neq; bēre cupiūt. Nā cū ego p̄dictero illi bē aureos obtuliss̄: refutauit. Et cū nollet eos accipe alic̄ pannulū vesti mēto: ei idulsim⁹. Qō cū ille benigne ac cepiss̄ renocāt⁹ nos ad mare nauiis vi scissim⁹ ab eo. De victu origenis q̄ heretica sint. Capitulū iij.

Rospero igit cursu septio vic alexādriā p uenim⁹. vbi sedis inter epos atq; mōachos certamīa gerebāt. Ex ea occasione. vt q; causa illa q̄ 3gregati i vnū sepi⁹ sacerdotes frequēt⁹ decreuisse fin⁹ videbāt ne q̄ origenis libzos legeret aut bēret. Qui tractator sēz scripturar⁹ ē p⁹ scripta memoz abāt. Que assertoze origenis ñ ausi ōfendere: ab hereticis poti⁹ fraudulēter ista dicebā: t iō nō pp illa solū q̄ i reph̄ēsione merito notarēt. vez etiā t reliqua eē vānāda: cū legēciū fides facile posset bēre diserimē ne falsa sequerēt. t ti catholice disputata retineret. Nō eē aūt mirū i libzis neotheoticis t recenē scriptis fraudes hereticas fuiss̄ opata. que i ghuslā locis ñ timuiss̄ spēce euāgelicā vitare. Adueruū h̄ epi obstatiuo renitēteo p̄ptāte cogebāt recta etiā vniuersa: ceū prauis t cuz ipo auctoze vānare. Qz satis sup his fuiss̄ cerēt libri q̄o ad se iā receptisset ecclesia re spuēdāgz eē penit⁹ lectiōez. q̄ pl⁹ cēt nocitura inspiēnb⁹ q̄ p̄futura sapiētib⁹. Vbi aūt ex illis libzis quedā curiosius idagāti admodū mīta placuerūt: s aliq; reph̄ēdi i gh⁹ illū prauā sēsisse nō dubitū ē que ō sensoz⁹ ei⁹ falsata cōtēdunt. Ego mīroz vnū eūdēq; bolez. tā diuersuz a se eē potuisse: vt in ea parte q̄ p̄batīnemicz p⁹ apostoloo bēat eccl̄ē: i ca vo que iure reph̄ēdi tur. nemo ōformi⁹ doceat errasse. Nā cū ab epio excerpta exēplaribus illi⁹ mīta legerēt que ō catholicā fidē scripta cōstarēt: illo eus ille vt maximā parabat luidiā i q̄ edi tū legebat. Qz vīo nr̄i ihū xp̄m sicut p redēptiōe bois in carne venisse crucē. p bois salute ppessus. mortē. p bois cēnitate gustasse. ita cēt eodē ordīe passiōis etiā via bolū redēptur⁹. Qz h̄ bonitati illi⁹ pietati q; 3grueret: vt q̄ pditū boiez reformasse: plasse q̄z ageli liberaret. cuz h̄ atq; alia huiusmodi ab epio p̄ponerēt ex studio partiū orta ē magna sedītio. Que cū reprimi sacerdotū auctoritate ñ possz: seuo exemplo ad regēdā ecclesie disciplinā p̄fect⁹ assumit: cui⁹ terroze dispsi frēs. ac p diuersas oras mōachi sūt fugatim ita vt ppositio edictio i nulla stante sede sineret. Illō aūt me admodū p̄mouebat. q̄ hieronym⁹

vir maxie catholicus: et sacre legis ptissim⁹. origenē secut⁹ p rge putabat: quē nisi idē ipe hieronym⁹ pelagie. et alia illius scripta dānaret. Hec vo aulus ille q̄ q̄ temē iudicare. p̄sūptuosum ti viri doctissimiq; se rebāt i certamīe vellē. sed ni sine illud error ē: vt ego sectatiosue hereticus putar⁹ nō solū repīmi ñ potuit mihi aliaduersioīb⁹ ut sacerdotū: s̄z neq; tā late se potuiss̄ extēdere. nisi zelōe ecclesiastico. Itaq; barbōe cū veni alexādriā fluctuabāme q̄ dem ep̄s illi⁹ ciuitatis benigne admodū t mel⁹ q̄ opinabar: excepit. secūq; tenere tēptabat. Sz ñ fuit alius ibi ītistere vbi rece fine cladis feruebat iudia. De vexatiōe Hieroz: hierosolymitani. Ca. iii.

Situr ide egressus bethlē oppidū petii quod ab hierosolymis sex milib⁹ sepabat ab alexādria aūt sedecī mīlīb⁹ abest ab ecclia loci illi⁹. quā bieronym⁹ p̄sbyt̄ rege bat. Nā prochia ē epi⁹ hierosolymā tenz. Mihi iāpdē biero. supioze illa mea pegrinatiōe xp̄i⁹: facile obtinuerat: vt nullius p̄ illū nūm expectādi recti⁹ arbitrer. Vir. n. p̄ter fidei meritū: votēq; ytutū ñ solū latinis atq; grecis: s̄z t hebraicis etiā līis eruditⁿ ē: vt se illi i oi scientia nemo audeat cōparari. Nā sex mēses apud ip̄s fui cōuersatus. Cui iugis ē aduersū malos pugnaz: cōtrariū pperuaq; certamē ōodia p̄ditoz. Vere fateoz. pīxisse mihi videt i aliqbus opusculis vicia mītoz. imo q̄ nihil pēit⁹ omisit qō ñ carper. lacerarēt: exponēt. p̄cipue auariciā. nec min⁹ vānitatē ilectat⁹ ē: mīta ō supbia. ñ pauca ō supstitōe dissuit. Cetrū ō familiaritatib⁹ vīgīū t mōachoz. atq; etiā clericoz: q̄ vera q̄ ficta disputauit. Uīa ghuslā vicī ñ amari. Oderūt eū hereticī: q; vicia eoz ilectat⁹ t crimīa. Sz plāe cū bōi boies admirāt⁹ t diligūt. Naz q̄ cū hereticū ē arbitrāt⁹ infāmāt. Vere dixerī. catholica bōis scia. sana doctrīa ē: to quo sēp i lectōe. rot⁹ i libzis ē. Nō die ñ nocte gesīt: aut legit aliqd semq; aut scribit. Qō nisi mihi fuisset fixū alioz⁹ p̄missū ōo

tesse aī p̄positū beremū adire vī erigūs p̄bo pūcrū. a tāto viro discedere voluisse. Dnīc g̃ tradito atq; omisso oīb⁹ meis oīq; familia q̄ me 3volūtatē ai mei secuta tenebat ipiecuū: exōerat⁹ q̄dāmō gūi fasce p̄sit⁹ ac liber egress⁹ sū ad alexādriā. Visitatio ibi fi lib⁹ ad sepioz⁹ ide thebaidēd⁹ ē ad egypti extrēa ītēdi. Ibi. n. vaste patēt⁹ beremi solitudīes. p̄mū ferebāt bē mōachoz. Lōgum ē si oia cupiam referre q̄ vidi: pauca nāq; p̄strigā. Qz abbates sūb⁹ suis eoz licētia i beremo cōstitutis victū administrāt. Cap. iiii.

Aud lōge ab beremo 3tigua nilo mīra sūt mōasteria. babitāt i vno loco pleriq; cētēi: q̄ bus sūma vis est. sub abbatis ipso viuere nihil arbitrio suo agere p̄ oia ad nutū illi⁹ potestatēq; pēdere. Ex his q̄ si q maiores virtutē mēte ocupuerit: vt acturi solitari azvīā ac se ad beremū cōferāt nō nisi p̄mittēte abbate discedūt. Hec illoz prima virtus ē parere alieno ipso. Transgressis q̄ ad beremū abbatis illi⁹ ordīatōe. p̄nūl t q̄libet ali⁹ cib⁹ mīstratur. Qz frater in beremo pasci pāe celico. Capi. v.

Ssu per illoe vicī gh⁹ illuc aduenerā cuidaz solitario q̄ nup ad beremū secesserat neq; āpll⁹ ab h̄ mōasterio q̄ sex milib⁹ tabernaculū sibi ītituerat panē abbas p duos pueros miserat. Quorum maior habebat etatis ānos q̄ndecī. minor vndecēnio ānio erat. Dio q̄ ide redeūtib⁹: aspio mire magnitudis venit obuiā: cui⁹ occursu nihil p̄territi vbi pedes eoz p̄uenit: q̄si icātata carnib⁹ cerrula colla ōposuit. minor ex pueris mānu eā appzhēdēs ac pallio suolutā ferre cepit. deinde mōasteriū q̄si victor igressus: i occursū sīm captiuā bestiā resoluto pallio nō sine tactātie tumore deposuit. Sz cū ifātiū fidē atq; ytutē ceteri p̄dicarēt. Abbas ille altiori cōsilio ne ifirmioz etas ifolesceret. vtpq; virgio cōpescuit multū obiurgatoz: cur ipsi q̄ō per eos opatus fuerat dīo p̄odidissent: opus illud non sue fidei sed diuine fuisse

tertia discerent: poctō in humilitate ſ/
uare cōn signis z ſtrumb' gliari: q; melior
eēt infirmitatis cōſcia ſtrutum vanitate.
Doc vbi ille ſr audiuit ſolitarius z piclita
tos ifantulos ſerpēs occurſu. z ipos iuge
multa ydera victo ſpente meruiſſe abba
tē obſecrat ne ſibi poſt hec villuſ panis aut
cibus aliq mitteret. Jamq; octauus dies
fuerat emēſus q ſe bō xp̄i intra piculū fa/
mis ocluſerat ipe. Arebāt mēbra ieiunio
ſed ōficere mēo celo iēta nō poterat. coz
pus inedia fatiſcebat: fide firma durabat
cum interi admonit' abbas ille per ſpiri/
tū. vt diſcipulū viſitaret pia ſollicitudine
cognoſcere cupiēs. qua vite ſubſtātia vr
ſidelis aleret. Qui miſtrari ſibi panem ab
bate nolueſſ ad requirēdū eū ipe abbas
proficiſcit. Ac ille vbi emin' ſcenē venire cō
ſpexit: occurrit ei obuiaz. agit grās ducit
ad cellulam. cum ingreſſi parit ābo conſpi
ciūt palmeā ſportā. calido pane cōgeſtaz
ſoribus affixaz de poſte pēdere: ac primuz
panis callid' ſēnī odore. tactu vero ac ſi
añ paululū foco eēt erept' oſtdit. egyptij
tñ forma ñ cernūt panis. obſtupeſacti ābo
mun' celeſte cognoſcunt: cū ille boc abba
tis aducētu ſtinū fateret. abbas vero illi'
fidei ac virtute id poti' aſcriberet: ita am
bo ecleſtē panē cū magna exultatiōe ſre
genūt. Oō cū abbas ad mōaſteriū poſt re
greſſus fratrib' retuliſſet. tāt' oēs icēde/
rat ardor aſaz. vt certatiz ad beremū z ſa
eras ſolitudines ire ꝓperent. In ō mōaſte
rio duos ego iā ſenes vidi. q ꝑ quadraginta
āños ibi ōgere. ita vt nūq; ide diſceſſiſſe ſe
rebāt. Digdē id de eoz ſtrumb'. z abbatiſ
ipi' teſtimōio. z oluz fruz audieri ſmōe cō
ſono celebrari: qō vnū eoz ſol nūq; vidiſſz
ābulāte alez nūq; vidiſſet iratū. Sed q
vni' dē mite cogitatio ſtute. referā vobis
adhuc panca ō ꝑtribus. Or leena tāq;
aial mānſuetū a ſene eleā cepit. Laꝑ vi.

Ego vbi primā par

tem beremi ingreſſus ſum. duode
ciz fere a mylo nullib': habebam autez vnū
ex fr̄a tribus ducem locorum peritū: per
uenimus ad quendam ſenem monachum
ſub radice montis habitantem. ibi quod i
illis locis rariſſimū eſt puteus erat. Bonē
vnum habebat. cui' hic erat totus labor
ipulſa rotali machia aquā ꝓducere. Naz
ad mille aut ampli' pedū ꝓfūdū patei fere
bat. hort' illic erat mītis olerib' copioſus
Jd qđ ō naturaz beremi. vbi oſa arentia
exuſta ſol' ardorib' nulli' vnq; ſemina vt' eri
guā radicē ferunt repliſſe. Nec ſ̄cō illi la
bor cuz pecude cōmunis. z ꝓpria ſtabat
induſtria: frequēs .n. irrigatio aque. tāt̄z
pinguedinē arenis dabat. vt murū in mo/
dū viuere atq; fructificare bortuli illi' ole
ra videremus. Exhis g vna cū vno ſuo boue
ille viuebat. nobis q; ex ea copia cenam
ſcūs ille ōdit. poſt cenā aūt iā inclināte ve/
ſpa. ſuitat nos ad arboꝛē palme cuius iter
dū pomis vti ſolebat. Que fere duob' mi
lib' aberat. Nā be tñ i bēmo arb̄es: licz
rare bēanēt: tñ vtꝛ ſolero antiqtas ꝓcura
uerit. an ſolis natura gignat: igno: niſi deus
ꝑſci' futuroz bitādā q; ſcio bēmī: bec
ſuis ſuis pauerit. Ex maiōe. n. ꝑte q̄ inēt il
la ꝓſiſtūt ſecreta: cū alia germia nulla ſuc/
cedāt: iſtaz arboz pomis ibi alunē. Ergo
vbi ad illā ad quā nos boſpes nē ducebat.
arbōez pueniem'. leōez ibi offēdim'. Quo
viſo ego z ille vox me' itremuim': ſcūs il
le icēctāē accessit nos licz trepidi ſecuti ſu
mus ſera paululū ab eo ipata modeſta di
ſceſſit: z cōſtitit dū ille attigua ramis bāi/
lionib' poma deſcerpet. Lūq; palmas ple/
nā manū ob tuliſſet: occurrit beſtia: acce/
pitq; tā libere q̄ nullū aial domeſticū. Et
cū comediſſz abſceſſit: nos bec ituentes z
adhuc tremētes. facile potuimus ogſcere
quāta in illo ſtus ſidei z quāta i nobis eēt
ſirmitas. Or lupa a ſene paſci furti rea
venia ꝑcatur. Lapitulum. vii.

Lūn

eque ſingulare vir vidi
mus quo rugurio i q̄ non
niſi vn' recipi poſſz bitante. huic
lupa ſolita erat aſtare ſenanti. nec facile
vnq; beſtia ſallebat. gn illi ad legitimam
bozā refectiōis occurreret: z tā diu ꝑ ſoꝛ
bus expectaret: donec ille panē q̄ in cena

ſuperat offerret. Illa manū ei' libere ſoli
tat: atq; ita q̄ſi ipleto officio z ꝑfita cōſola
tiōe diſcedebat. Sed forte accidit vt ſcūs
ille vū frēm q ad eū venerat deducit abe
ūtez. vinct' abeſſz: z ñ niſi ſub nocte reme
arz iteri beſtia ad cōſuetū illū rſus cene oe
currerz: vocuā cellā cū familiarē ꝓnotum
abeē ſcirz igre ſſa ē. curieſi' explorā ſ vbi
nā eēt bitator: caſu cōtigua cū pālm' gnaz
palmicia ſiſcella pēdebat: ex bis vnū ſūit
z ōuorat: deide ꝓcēto ſcelē diſceſſit. Re
greſſ' bēmita. vidit ſportellā diſſolutā: nō
cōſūtez panū nūero. dānū rei ſūiliario itel
ligit. ac ꝓpe limē pāis aſſūpti fragmēta co
gnōſcit. ſz nō erat ſcerta ſuſpicio: q̄ furtū ꝑſo
na ſeciſſet. Ergo cū ſequētib' vieb' ſz cō
ſuetudinē beſtia ñ venire tm̄ nīx audacis
ſci cōſcia ad cū venire diſſimulāo: cui feciſ
ſet iuriā egre pariebat beremita ſe alūne
ſolatio ōſt ituri: poſtremo illi' orōe reuo/
cata: ſeptim ū p' die aſſuit vt ſolebat añ ſo
res cenāti. Oz vt facile cernerco ſeculdiē
penitētie ñ auſa ꝓpi' accedere: diecio ꝑ/
ſūdo pudōe i trā lumib' q̄ palā licebat i
telligi q̄ndā vēiaz ꝑcabat. Quā illi' cōfu/
ſionē mirat' bēmita. iubz cū ꝓpi' accedē.
ac mānu blāda caput triſte pmulcet: deide
pane vuplicato eā refecit. ita idulgētiā ſe
cuta: officii cōſuetudiē ꝓpoſito merōe re
parauit. Intuemini q̄ſo xp̄i etiā i bac ſtu
rem. cui ſapit oē qō bzutū ē: cui mite ē oe
qō ſeuit: lupa officium ꝑſtat: beſtia furticq;
crimē ag̃scit: cōſcio pudōe cōſūdit. vocā
ta adeſt: caput ꝑbet: z bz ſēſū iāde ſibi ve
nie: ſē pudoꝛē geſſit errati. Tua bec ſtuo
xp̄e: tua bec ſeliciz xp̄e miracula. Eteni q̄
i tuo noſe opāt' ſui tui. tua ſūt mirabilia: z
i ō igemiſcim' q̄ maieſtatē tuā fere ſētiūt
boſcos ñ ſenē. Ne cui aūt ō incredibile vide
atur: maiora adhuc mēorabo. Fideo xp̄i
adeſt: me nihil ſigere. ſed q̄ mihi bñ cōpta
ſūt explicabo: Or q̄naz catuli leōuz ce
ci p anachoretā illūinati ſūt. Ca. viii.

Abitabant

plerioz i bere
mo ſine vllis
tabernaculis: ḋo anachoretas vo
cāt. Viuūt herbaꝛ radicib': nullo vnq̄ū
certo loco conſiſtunt: ne ab hominib' viſi
tētur. Ad quēdā igitur boc ritu atq; hac
lege viuentē: tuo ex nitria monachi licet
longe diuerſa regione: tamē quia olim ipſo
in monaſterii cōuerſatione cū' z familia
ris fuiſſet. audito eius ſtrutibus tetende/
runt. Quem diu multumq; queſitū tādez
mense iunio reppererūt i extremo illo de/
ſerto: quod ē memphie cōtiguum demo/
rantem: quas ille ſolitudines iā per annos
duodecim dicebatur habitare. Qui licet
omnium hominū vitaret occurſum: tamē
agnitis fratrib' nō refugit: ſeqz cariſſim'
per triduū nō negauit. Quarto die aliq;
tulum ꝓgreſſus: cū ꝑſequeretur abeūnte
leenā mire magnitudinis ad ſe venire cō/
ſpiciūt: Beſtia licet tribus repti' nō licet
ta quē peteret anachoreta ꝑcib' adoles/
cit: ac deinde precedēte ſecūt'. Naz il
la ꝑ ſenē z ſubinde reſpōn in eos ītēdebat.
vt facile poſſet itelligi id eā velle: vt q̄ ille
vocabat: anachoreta ſequereē. Quid mul
tis: ad ſpelūcā beſtie pucnit: vbi illa adul
tabos iā. v. catulos maleſeta nutriebat.
Qui vt clauſis luminib' ex aduo mīſis cri
erāt: cecitate ꝓpetua tenebanē. Quos ſin
gulos de rupe ꝓtatos: añ anachoreta pe
deos mē expoſuit. Tūc benū ſcūs aduertit
qđ beſtia poſtularet. Inuocatoq; xp̄i no/
mine cōtrectauit mānu clauſa lumina catu/
lozū ac ſtati cecitate ōpulſa ognis oculo be
ſtiaz viu negata lux patuit. Ita frēs illo
anachoreta q̄m ōſideraucrāt viſitato fru
ctuoſa laboris ſui mercede ad mōaſteriuz
redierūt: z ſidē ſcī: ghamaz xp̄i quā ipſi vi
derāt narrauerūt. Ex gdā ibi eo exēplo
ḋdicit qđ ō berbis ederet: qdue reſpuere
deberet. Lapitulum. ix.

Vit' alī

i illis regionib'
anachoretaꝛ. q i
ea ꝑte que ē ſenio bitabat: ō cuz
primum ſe ad beremū contuliſſet: berbis
berbarumq; radicibus. quas pcdulcis
inēdum z ſapozis eximii ferr arena victu/
r' ignar' germia elegēdi. nocina pleraq;
carpebat: nec erat facile vl radicū ſapore
diſcernere: q: oia eq̄ vulcia: z pleraq; oc/

cultione nature vt ꝓtule bẽbant. Cum ꝙ
ecclie vis indna tonsuret⁹ imẽlio volonib⁹
virtutis vniuersa ꝓterẽ ac frequẽs ponit
tuis cruciand⁹ ti ferẽdis⁹ pas aie sede nõa
cho ill fastidiente vilissimere beremita ola
pẽr⁹ q ẽnt edida lozmidiecnibil ũ gustare
re audebat. Septimũ ãs ieiun⁹ vie ꝓtẽ ũ
officiẽte vocebat. Cũ ad eũ fera cui ibicis
ẽ nomen accessisset aie ꝓp⁹ affati fasciũ
lã verbaz que collectum ꝓdie attigẽ bere
mita ũ audebat obiecit. Os fera q virulẽ
ta erãt ore vehemẽtiõ q inopia nouerat elu
gebat. Ita vir icõa ei exẽplo: qõ cdẽ qõ
respuere deberẽ edoct⁹ et piculum famis
euasit: et verbaz venena vitauit. Ff g
dã gnãgita ãna i mõte syna cõstitut⁹ ũ pa
tuit alioz frum accessus. Caplm. x.

Edlógũ

ẽõ oib⁹ q beremitã
icolũt ꝓta nobil
memõare ãnũ ite gz et ꝓpẽ sere
mens⁹ inf solitudinẽ cõstitut⁹ exegit: sept⁹
ñ cũ illo sene q putẽ et bonez bũt bitaui
Duo bei Antonii monasteria adiũ: q bodie
ab ei⁹ discipl⁹ icolũt. Ad eũ ergõ locũ in q
bti⁹ paul⁹ ꝓm⁹ beremita uersat⁹ ẽ ac
cessiugũ syna mõtis vidit. cui⁹ cacumẽ ce
lo pene cõiugũ. neq; adtri põt. Int hui⁹
mõtis secessus anacoreta eẽ aligo ferebat
que ouis mltãz q; ñ vidẽ ñ potui. Qui
sere tã ãi gnãgita ãnos a uersatõe hũa
na remot⁹: altũ vestio visus bẽbat: q; sensu
corporis sui teet⁹ erat. Dic itaq; q̃ñdo cuz
relgiosi viri adire voluerũt. cursu rapido
ante ꝓcẽ occurrit fugebat hũanũ. Uni
tãmõ ferebat se ãi gnãgitã ꝓbuisse vi
dẽdũ q credo potẽti fide id obtinẽ ꝓmeru
it. Cui inf mlta colloga ꝓcurãs: cur bestel
tatiope fugerz nidisse ille ꝓhibet: q ab hõi
bus frequẽtat. ñ põt ab ãgtis frequẽtari.
Tãi nõ imerito receꝑta optione mltoz fa
ma vulgauerat hue atq; illuc sẽm illum
ab ãgtis visitari. Ego aũt a sina monte vi
gressus. ad flumẽ nũi regressus sũ et ripe
frequẽtãt⁹ mõasterijs ostaor vbiq; ex pte
lustrauiplezaz vidi: vt vastũ diceres: syno
si loco bitare cẽtenoz: q; z bina z trina mi
lia ibidẽ vicul⁹ agẽ cõstabat. Nec sane ibi
minozẽ puteris diuersitatẽ i mlitudie mo
nacoz eẽ. Hunc: q; coz eẽ cognitio. q se
ab bestiis cetib⁹ remouerũt: ꝑcipua vt ia
vidi: ꝓma ibi ẽtus obedientia. neq; n. ibi
alĩ go aduenies a mõasterii abbate susci
pit. q; q ẽptat⁹ fuerãt z ꝓbat⁹ nullũ vnq;
recusatur: licz arduũ ac difficile: ldignũq;
tolleratur: abbatis ipius. Obedãtie i
credibilio magna miracula. Caplm. xi.

Eferam

vobis vno ire/
dibil obedientie
magna miracla. igit cũ gda fr scũ
acrib⁹ abdicatio mõasteriũ magne despo
stitiõis ingressũ suscipi se rogaret: i gregra
tiõe abbas ei cepit mlta ꝓponẽ: ducẽ eẽ
illi⁹ discipliẽ labõem. sua ẽ vna ipa que
nulli⁹ facile posset iplẽ patiẽtia. Aliud po
ti⁹ mõasteriũ vbi facilioib⁹ legib⁹ viuere
ẽpetẽt: et nõ tẽptarz aggredi: qd ñ possz
ipl̃ere. Ille ẽ bis terroib⁹ nibil ꝓmoue
ritz magis oẽz obedientiã ita polliceri ce
pit: vt si cũ abbate ignẽ ire ꝓcipet: ñ recu
saret intre. Quã illi⁹ ꝓfessionẽ vbi abbas
accepit: ñ cũctat⁹ ꝓbare inbz eũ i elibãz
g coquẽdis panib⁹ pabat intre. At ille nõ
distulit parere ꝓcepto sz statl mediaz flã
mas nibil cũctat⁹ ingressus ẽ. Que mox tã
audaci fide viete: velut illis ãndũ bestiis
pueris cessẽrũt: et cõfestim fugit icẽdiũ. Et
ipe q ingress⁹ ẽ et putabat arsur⁹ velut fri
gido rore ꝓfusũ se eẽ mirat⁹ ẽ. Vie g istelli
gẽdũ ẽ: q; tãi obedientia obtinẽ apõ deum
mereat. oũ ille q eo q aduencrat vie ẽpta
tur ifirm⁹. per agilitatẽ obedientie per
fectus inuẽtus ẽ. Aliud miraculum
obedientie. Capitulum. xii.

Uidam

fr i eodẽ mõasterio
ad eũdẽ abbatẽ re
cipiẽd⁹ aduenẽat. Cũ ꝓma ei lex
obedientie ꝓponeret: ac ꝓpetẽ pollicere ad
ola patiam casu abbas horacinã ẽgã ari
dã manu gerebat: bãc fixit i tẽrã: acq; illi ad
uene id opis iũxit: vt cũ viu ẽgule aquaz
ministraret donec: quod cõtra naturam
erat ẽga arida in solo arente vireseeret.
Subiectus ille frater pure legis imperiũ
aquã ꝓpriis humeris q̃tide cõuehebat:

q a nullo flumine ꝓ duo fere milia petebat.
Jãqz emerso ãni spacio labor nõ cessabat
oplan: de fructu opis spes eẽ nõ poterat
tñ obedientie ẽt⁹ i labore durabat. spes q̃z
vano labore a secrũ frio eludit. Tertio õ
nuz ãni succedẽtiũ tp⁹ labẽte curriculo
cũ neq; nocte neq; die aq̃m⁹ ille cessaret.
ẽga floruit. Ego ipe ex illa ẽgta arbuscu
la viduq; hodie uit arriũ mõasterii ramis
virẽtibus ẽsti i testioniũ manẽs. q̃ntũ obe
dientia meruit. et q̃ntũ fides possz ostẽdit. De
monia cuciẽs ertã a demone obsidet. sine
ũi salubri restituit. Capitulum. xiii

Uidam

aũt ex scis ꝓbus
fugãdoz de corpo
rib⁹ obsessis demoniũ ieredibili ꝑ
ditus ꝓtare mlta signa faciebat: nõ solũ. n.
ꝓsio neq; ẽbo tñ: sed absq; q̃z inedũ elicti
sui fibrio aut ẽplio missio corpora obsessa
curabat. Die g̃ mirũ i mõdũ frequentabãt
popls ex mltis locis ad eũ veniẽtibus. ta
ceo de minoz⁹ ꝓfecti comites: atq; de
uersaz iudicez ꝓtum: ꝑ sonib⁹ illius sepe
iacuerũt. Dic. n. oi potu i ꝓpetuũ penitus
absumi: ac ꝑ cibo sept̃ tñ caricis sustẽ
tabat. Inlea scõ viro: vt ex ẽtute bonoz
ita et honoze vãtas cepit obrepe. qõ malũ
vbi ille ꝓnũ potuit i se tẽtare crassari: viu
discutere conat⁹ ẽ: sed reppelli penit⁹ non
potuit. Ubiq; nomen ei⁹ demões fate bã
tur, Excludere a se confluentem populuz
nõ valebat: virtus iterum latens ẽpebat in
pectore et cuius nutu ex alioz corporibus
demones fugabat. scipsũ occultis cogita
tionibus vanitatis purgare non poterat.
Tortis igitur ꝓbus conuersus ad vomi
tum ozauit vt permissa in se diaboli pote
state simulio ultio fieret quos ipe curauerat
Qõ mltis ille ꝓpotens. ille signis atq; vir
tutibus toto oẽte vulgatus ille ad cuius
lumia populi ãi cõfluxerãt correptus a de
mone ẽ. ac retẽt⁹ i vinculis. ola illa que in
ergumino solent fieri perpessus. quito de
mum mense purgatus est non tantum de
mone: sz qõ illi erat vtilius atq; optatius
ẽtiaz vanitate. Deremita seculum redire
qũ⁹ punit⁹ ẽ. Capitulum. xiiii.

Dolescens quidaz

ꝓdiuos opibus. genere clarus.
habens vxoẽ et filiũ parulũ cũ i egꝑto
tribun⁹ cẽt. et frequẽtibus aduersitz lẽbos
expeditionib⁹ quedã berem. ꝓtigisset tẽto
rum etiã tabernacula: oĩa ura vidit. a be
ato Joãne beremita ẽbiũ salutis accepit
Nec mora⁹ fatile militiã cum vano bono
re illo ꝓtenere beremitã ostinat⁹ ingressus be
mi rpc i oi genere virtutũ perfectus emi
cuit. Postq; iciunio. humilitate conspicu
us: fide firm⁹: facile se antiquis monachis
studio virtutis cẽquerat. cũ ecce subit eũ
cogitatio inicta per diabolũ g recta⁹ cẽt
vt rediret ad patriã. filiumq; vnicũ ac vo
mum totam cum vxore saluare ergõ vniq;
et acceptius deo ẽ si solum se seculo erip
ret re saluẽ suoz neglẽret. Istiusmodi q̃
falsc institie colore superat⁹: posth ãrenũ
cellam suam atq; ppositus beremita vcs/
tiit. Os vbi ad primũ monasteriũ: quod
a multis fratribus birabatur accessit cau
saz discessionis atq; cõsilium querentib⁹
confitet. R. eniẽtib⁹ cãcris et ꝓcipue lo
ci⁹ illius abbatem ale aio fixa sẽtẽtia non
potuit euelli. Igitur infelici se obstinatõe
ꝓpiens: cũ dolore olim ingressus est a
fratribus. et vir a conspectu eoz abscessit
mox ipletur demone. cruciatus spumas
ore ꝓnoluens. suis ventib⁹ seipz lacera
bat. Deinde ad idẽ mõasteriũ fratz humc
ris reportatus cũ coerceri in eo immundus
spiritus nõ valeret: necessitate cogẽte ser
reis nexibus alligatus pedes cũ manibus
vinciũtur. Nõ imerita pena fugitiuo. Post
biennium vero õione factoz ab immundo spi
ritu liberat⁹ ad beremum vnde discesserat
mox regressus: ipse correctus ẽ. et alios ꝓ
futurus exemplo. ne quẽ aut falsc institie
vmbza. aut incerta mobilitas inutili lenita
te cõpellat semel cepta deserere.

De habitu vel vestimento egyptiacum
monachorum. Capitulum. xv.

Unt ꝓterea que

dam i ipo egyptioz bitu nõ ẽtus

ad curā corporis quantū ad morū formu/
lā cōgruentia. Cucullis nāq; perparuis in
dulgenter vtūt dieb⁹ ac noctib⁹. Ī vt ino
cētiā t simplicitatē paruulor⁹ iuguer custo
dire etiā imitatione ip⁹ velamnis cōmo/
neantur. Lectisternia quoq; lineis tātūtur.
q; vt ad cubitos vsq; pertingunt nudas
reliquo curūferūt manib⁹. vt amputatos
eos habere actus t opa mōdibus⁹ sugge/
rat abscisio manicar. Post hec ārgusto pa
bolo tā amictus humilitate. q; vilitate pre
tij colla pariter atq; humeros tegunt. que
mafortes tā nīo q; ipsor nuncupatur clo
quio. Ulamū ē hirsuo eor pellis caprina: q
melior⁹ appellat. Quinabitus pellis cap
ne: significat mortificata mēbra oī pecu
liāria carnaluz passionū ōbere eos i sūma
frutū gustare nīstere. Calciamēta q; cū
ifirmitas corpis vt maturin⁹ rigor hyemis
sevit seu meridiani est feruor exegerit: tā
tū modo munūt pedes. Quib⁹ cū calcio
q; licito vtāt: vt pote. vīi mādato cōfes
sio nequaq; īi pedib⁹ eos ōberere pmittūt
cum accedunt ad celebranda seu ad pcipi
enda sacrosācta misteria: illud etiā estimā
tes secūdū litteram custodire debere qō
dī ad Moysē t ad Jhūm naue. Solue cor
rigiaz calciamenti tui: loc⁹ n. in q; stas, ter
ra sācta ē. De canōico oronū mō t pse
era abstinēciaōe fratr. Capi. xvi.

Laqs p vniuersā egyptuz t
thebaydā vbicūq; ba
bēt mōasteria legipti mū orōnuz modū in
vesptinis zuetud⁹ seu nocturnis vigiliis te
nēt. Nō. n. ulle gsq; congregatiōi frm itereē
pmittūt. nisi pus vniuersis facultatib⁹ suis
reddat exāc⁹. Et q igress⁹ i congregatōe fu
erit: sic obedire cogēt exēplo vt redeūdū si
bi fz hūaz vīi ad ifāmā pstimā nouerit: ni
hil sibi cōsideratiōe etatis vl ānoz nūero
sit. te plamēo: quā i secto tamē cōsuptā se
reputat pdidisse: fz p rudimētoz meritō t
ty ocinii nouitate: quā se gerere i xp̄o nulli
tia recognouit: subdere se etiaz iuniorib⁹ cō
pellit. Igit p vniuersā vt diximus egyptuz
modenari psalmoz nūer⁹: tā i vesptinis
q; i nocturnis solēnitatib⁹ t assodiata dū/
taxat. vt p ipsos psalmos due lectiōes vna
vet⁹. alia noui testamti i diēbus. Qui mo
dus ītegr⁹ cōstituit⁹: adeirco p tota scitia v
teneratur: duraturq; nō būana adiuētiōe
statut⁹ a seniorib⁹ affirmatiz celit⁹ ligico
magisterio pīb⁹ antigo fuisse delat⁹. Ubi
ageius i cōgregatiōe seniorz xii. psalmos
vsus fuit cantasse. Capitulum xvii.

Amcū ipmodum fidei. pau
ci qdē sz pbatissimi
viri mōachorz nolle celerēt. quicq
illi normā viuēdi a successorib⁹ aplorum su
sceperāt secedētes i secretiora suburbiorz
loca: agebāt vitaz tanto abstinētie rigore
districtā: vt oculis stupori eēt: tā ardua cō
uersationis eorum pfessio. Di q; venerabi
les pres. quigili cura posteris cōsulētes: q
mod⁹ q̄tidiano cultui p vniuersaz frmita
tis corp⁹ decerni debere cetari oēs i vnū
locum cōueniūt: vt hereditatē pietatis ac
pacis successoribus suis absolutā ab omni
dispensationis lite transmitterent: veren
tes ne qua i quottidianis solēnitatib⁹ in
ter virorū eiusdē culture dissonātia vl va
rietas exorta: iqnq; i posterū errorū noxii
germē emitteret. Cūq; p suo vnusq; ser
uore. diuerso mō psalmoz nūero ītituerē
t alii gnāq; genoa. alii sexagenos psalmos. ñ
nulli vo nec ⁹ gdē otēti nūero trāscēdere
cū ōbere cēsērēt esseq; imē eos p religio
nis regla pia otētio. ita vt tpe vesptine so
lēnitatis sacratissime q̄stiōi succederet: re
pēte vn⁹ i medio eor psalm⁹ dño cātatur⁹
exurgit. cūq; admirāb⁹ cūctis. xi. psalm/
os orōnū iteriectiōe distinctos. ītiguos ḡs/
b⁹ pili pnūciatiōe cātasset. xii. sub alt⁹ rī/
sione cōsumās ab vniuersoz oculis repēte
subtract⁹. q̄stiōi p ē t ceremonie finē ipo/
suit. Ex hic sciq aderāt seniores itelligētes
angelico magisterio cōgregationibus fra
trem generalem canonem non sine dispen
satione domini constituturum: decreuerunt
hunc numeruz tam in vesperinis q; in no
cturnis vigiliis custodire. Has igitur pre/
dictas orationes hoc modo incipiunt atq;
consumant. vt finito psalmo quem gloria
subsequitur. non ritus ad incurvationez

genuū cōmunt. sed antecq; genua flectāt
paulisper orant: t stantes in supplicatione
maiorem partez horarum expendunt. Ita
que post hec puncto breuissime procident
es ad terram. velut orantes tantum vni
nam clementiam. cum summa rursus ve
locitate consurgūt: ac iteruz expansis ma
nibus eodez modo quo prius stantes ora
uerunt: suis precibus intentius inmorantur.
dicunt enim ipsi in terra diutius pro
cumbentem monachum: quasi in oratione
enixius laborantem: non solum diuersis
cogitationibus sed etiam somno grauius
impugnari. Experimento didicimus. q; pla
riq; non tam orationis gratia q; refectio
nis obtentu in terram prostrati: diutius vi
dentur orationem protrahere. Quanta
discretio t obseruātia i oratiōe tenēda sit
Capitulum. xvii.

Amicię predictas
solennitates quas illi synaxis vo
cant. celebraturi conueniunt. tantum pre
betur a cunctis silentium. vt cum in vnum
tam numerosa fratrum multitudo conue/
niat: nullius vox excepto canentis perso/
net. In q; oratiōe nō sputū emittit. nō ex
creatio obstrepit: nō obscuratio sōnoléta tra
hit: nullaq; vox absq; sacerdotis pceptu
dētis audit. cū aūt ille q orationes collectu
rus ē e tra surrexerit. ita vt null⁹ nec an q;
iclinet: ille genu flecteret nec cū ex tra sur
rexerit memorare psumat. Jō. n. orones
illi celeri fine ꝛclusūt: ne sorte īmorātib⁹
clo diu⁹ redūdātia. q̄dā sputi seu flegma
tis inrūpat oronis excessū: t ideirco duz
adh ꝛ feruet: velut ō sancti⁹ inimici ve
locē rapiēda ē. Qui cū sit nobis sēper ife
s⁹: tūc maxīe adsistit ifestior. cū 3 se offer/
re nos dño pcez vider. Qobrē vtili⁹ cēset
breues q̄dē orones: fz creberrimas fieri.
Melius q; esse dicunt decem psalmos fue
cum contritione cordis t cum rationabili
assignatione cantare: q; totidem psalmos
cum confusiōe mentis effūdere. Qui in
responsione alta nō dicatur psalmus nisi q
hoc titulo prenotat. Capīm. xix.

Illud quoq; apud eos oī obseruan/
tia custodit: vt in nullo nec alia
nisi⁹ dicat psalmus nisi hic q; in titulo suo
alia i scriptiōe prenotat. Nullū etenim ip̄o
ab opis exercitatiōe vacuū trāsire decernūt
qi nō soliū ea q; diei splēdor emittit. oī ilu/
strātia mīb⁹ exercē ꝛtēdūt: sz etiā illa opa
tionū genera sollicita mēte pcurāt. q̄ne ipi
no q̄dē noctis dēsissime tenebre valeāt i/
pedire. credētes se tāto sublimioze spiritu
liū ꝛtēplatiōnuz puritate mētis lumen q̄li/
turos: q̄nto diur⁹ fuerit ergā opis studiū
ac laboris intenti. Hoc quoq; nosse debe
mus. a vespera sabbati que lucescit in diez
dominicum: ad vesperam lequentē. apud
eos genua non curuari: sz nec totis q̄dē
q̄dragesime diēb⁹. De ope manuū. t cur
tia sexta t nona psallat. Capīm. xx.

Tanamqz abcisis
cessanter operatio manuum pri
uatim per cellulas exercetur. vt psalmo
rum quoq; vel ceterarum scripturarum
studium per totum diei spacium iugiter
meditantes in his officiis que nos statuto
tempore celebramus: totum diei tempus
absumant. Tertiam vero horā t sextam
atq; nonam: trinis psalmis quottidie sin
gulis. Die enim tribus temporibus etiam
danielem prophetam quotidie fenestris
apertis in cenaculo. precez vertisse suā
se cognoscim⁹. Nec imerito hic specialiū
tempora religiosis sunt officiis deputata
In his siquidem promissionū profectio: t
summa nostre salutis est adimpleta. Hora
namqz tertia repromissus oliz per prophe
tas spūs⁹ sanct⁹ sup apostolos discendit
linguarumq; omniū eis scientiam dedit.
Hora autem sexta. immaculata hostia dño
noster iesus xp̄s oblatus ē patri: crucēq;
pro totius mundi salute conscendens. hu
mani generis delevit peccata. Et adē quo
q; hora petro excessu mētis vocatio gen
tium per sūmissionē vasis euangelici cela
tur. t purificatio omnium generū ani
mātiū i eodē vase silētiū data ad eum
voce diuinitus reuelatur dicente ei. Sur

ge petre. occide & mãduca. Qõ vox ifte
ez inimici & ecclie illi nullo alio cõ
ilii diligent manifeste cognouit. Vox vero
nona xpo iserna penetrãs. inextricabiles
tartari tenebras cozruscatõe sui splẽdoris
exuerit. portasq; ereas ei⁹ effrigens. & ferat
ferreos uectes capitumq; scõz q̃ clausa
tenebatur secũ trãxerit ad celos igneaq;
rõpbea sublimia. antiquũ scolã paradiso re
stituit. eadẽ q; bona concelebrãturio i pob⁹
persistẽtia. memoratõez oronũ & elemosy
narũ suarũ ad deũ factã: ab ãgelo sibi loquẽ
te cognouit. Quib⁹ testimonijs ligdo cõ
probat̃ ñ inerito a scis & apicis viris. bal
thasar religiosis obsequijs ꝓcreatus. a nobis
q; obscurari similẽ oportere: ne si ve ut
lege q̃dã soluere & pietatis officia salte sta
tutis tẽporib⁹ adigamur eorũ diei spacium
oblionẽ aut ẽdicia. vt vanis occupationi
bus inuolut: absq; oronis interpellatiõe cõ
sumam⁹. Cũ ãnta diserctiõe & caute
la suscipiãt in monasterio abrenunciantes
seculo. Capitulum. xxi.

Am igitur ego renũciaui
ruo scli negocio
cijs i mõasterũ se suscipi rogauerit. nõ aũ admittebat̃ dieb⁹ decẽ vt eo amplius p fratres mõasterii exercitatõis indicium pseueranter siue pacienter bũilitatis ac patiẽtie demõstrauerit. Cũq; oluz fratrũ ꝑcreũtius genib⁹ paolut & ab vniuersis refutat⁹ atq; ẽspect⁹ sit q̃ q̃ ñ causa religiõis sz necessitatis obtẽtu mõasterũ oportet itrare siuruscz miltis affect⁹ experimẽtũ dederit ostẽdere sue: & qualis futurus sit i temptatiõibus opportũ tolerantia declarauerit atq; ta postmodũ suscept⁹: diligẽtia summa ꝓquirat̃ne de facultatib⁹ suis inbeserit ei vel ymo nũmi tragio. Sciunt enim eũ sub mõasterii disciplina diuturnũ cẽ nõ posse: sed nec bũilitatẽ aut obedientiã obtinere: cũ in scietia ei⁹ qualitercũq; pecunie latitauerit. Quãobrẽ ita mutatur vnusq; cum receptus fuerit omni pallina sacculi ut nec ipm quidẽ vestimẽtũ q̃ idut⁹ exhibẽ possit̃ uti: sed i cõtentu frum ꝑdicruo in medio exuit ꝓprio idumen

tie: ac p manũ abbatis idutꝰ monachꝰ ꝓdit ve
stimẽtis: vt p hoc non solũ se vniuersis re
buo suo ãnquis nouerit spoliatũ: sed etiã
ol mundiali fastu depositor: ad xpi paupta
tem & inopiã se deuotẽ disse cognoscat. Illa
vero que potuit vestimẽta tãdiu reseruãt
in monasterio: donec ꝑfect⁹ & cõuersatio
nis ei⁹ ac tolerãtie ẽius ẽuidẽter agnoscãt. Et si posse cũ ibi ꝑdurare ꝑspexerint:
tunc indigẽtibus eadẽ vestimẽta largiũt:
sin vero i quadã illũ murmuratiõe vel q̃li
bet inobedientia deprehẽderint: exuentes
eũ monasterii q̃bus indutus erat vestimẽ
tis: & reuestimmantiqs que sua fuerãt:
depellũt ẽ cõgregatione. Cũ igit̃ quis suscepit⁹ & hec ꝓcuerãtia qua dixim⁹ fuerit
cõprobatus: ac depositis ꝓprijs idumẽtis
habitu mõasteriali fuerit accinctus: non statim cõgregationi fratrũ cõmiscere permittit̃:
sed deputat̃ alicui seniori q̃ seorsũ non longe a vestibulo mõasterii commanens: habet curam pegrinorum atq; aduenientium
deputatam: eisq; omnem diligentiam susceptionis & humanitatis impendit.
Cũq; ibidẽ cum ipo integro anno deseruierit. absq; vlla querela suũ circa peregrinos exhibuerit famulatũ: tunc⁹ per hec ꝓma
instructiõe bũilitatis admiscet̃. posthec cõgregationi fratrum: ac demum totet̃ priuatus suas vincere volũtates: & cauta illis seꝑ imperare studeat que sẽscrit aio eius esse cõtraria. Pronũciant enim nullatenꝰ
monachũ ꝓualere: vel ira vel tristitiam
vel spũm fornicationis: nisi prius didicerit
mortificare p obedientiam suas voluntates: sed nec humilitatem quidem cordis
habz nec cũ fribus accordiã firmã posse retinere: nec i mõasterio diutius ꝓmanere cũ
q̃ volũtates suas nõ didicerit fugare. Q̃
nullus i monasterio sine iussione seniorus
agere aliquid ꝑsumat. ca. xxii.

Ost hec tãta obseruãtia apõ
eos obedientie re
gula custodit̃ vt iunior eo absq; ꝑ
positi sui scietia vel ꝓsumptione ad ipas q̃
dem naturales necessitates progredi ꝓsumãt. Et sic vniuersa ꝑcepta q̃ eis ab ab

bate fuerit ꝑperata cõplere festinãt tãq; si
ex deo sint celit⁹ edita. vt aligñ etiam im
possibilia sibunet impata: ea fide ac deuotione suscipiãt: vt tota ẽtute ꝓcere ea et
ꝓsumare nitãt. Itaq; cõfidentes intra cubilia sua: & operi ac meditationi studium
piter ipẽdẽtes: cũ signũ aliq̃ audierit ad
oronẽ eos seu ad op⁹ aliq̃ iuitãtis: certati
ve cubilib⁹ suis vnusq; ptãpit. ita vt ille
q̃ scripturas exercet: cũ repẽt⁹ fuerit ichoasse litterã. finire nõ audeat: sz i eodẽ punc
to q̃ ad aureo ei⁹ sonit⁹ pulsatis signi ad
uenerit. summa velocitate ꝓliẽo. ne tm̃ q̃dẽ more ei ẽterponat: q̃tũ cepti apicis cõsumet effigiẽ. Illã sane virtutẽ. inter cetera institutiões eoz magnã eẽ cognouim⁹
q̃ nulli. t. scisscellã nulli peculiarẽ ꝑportam:
nec aliq̃d aliud quasi ꝓpriuz possidere licet. sed nec verbo gdẽ audeat quio vicere aliquid eẽ suũ.

De tribus granis lenticule negligenẽ
dimissis Capitulum xxiii.

Bitur in septimana cuiusdã fratris qui officio coquine deseruiebat: cum
ꝑteriẽs ꝑpos⁹ monasterii. tria grana lẽticule iacere vidisset i terra que fratri festinãti ad coctionẽ ꝑparandã inter manus
q̃ aq̃ lauabant̃ elapsa fuerant: consestim
sup ẽ abbatem consuluit. Tunc ille velut interuersor & neglector sacri peculii iudicat⁹ ab oone suspẽsus ẽ. cui⁹ negligentie reat⁹ ñ aliter ei remissus ẽ nisi cũ publica penitẽtia diuulsset.

De duob⁹ monachis in quoũ septimana
ligna defecerunt. Capitulũ xxiiii

Dui alios fratres i quorum septimana. cũ accidisset tanta lignoz
pẽuria. vt non esz penitus vnde soliti cibi fribus parentur: & donec posset cepta
deferre vt xerofagia contenti esset abbatio fuisset auctoritate ꝑceptuz: effectq; hoc
vniuersis placitũ. nec q̃q̃ posset vllum coctionis sparc pulmentum illos velut q̃ fructu ac mercede sui laboris & obsequii fraudarent̃ in ordine vicio suo cibos fribus

non secũdus cõsuetudinẽ panisset̃ tantum si
bi ꝑsentari laboris ac solicitudinis indicat
se vt in illis aridis ac sterilib⁹ locis i quib⁹
ligna nisi de fructiferis arboribus excidant
olimodio neq̃unt inuenirineq;. n. in illis lo
cis vlla repperiũt fructecta siluestria. Igit
perrexit aula discurrẽtes frẽa illi et bere
mũ que ẽius mare montuũ tẽdit abeũtes
festucas tẽuesq; ac siluas q̃s venet⁹ huc illuc
q; dispergerat colligentes. cũctãq; solẽnia
tẽ ciborũ ꝑparauerũt. Tũt ãnq; fide hec sua munera fribus
exhibuerũt vt etiaz cũ illoo honeste possz
vt lignoz excusare pẽuria: vt abbatis impiũ ꝓ suo fructu atq; mercede noluerũt
abuti licentia. De beato iobe q̃ habitabat; xta lyco oppidus Capitulum xxv

Ecclesiarium reor hanc
operi ymemorationem facere debui soẽnis q̃ cõmoratus ẽ iuxta lyco quod ẽ
oppidum thebayde quinq; propẽ obedientie
ẽtutẽ vsq; ad ꝓpbie gradus sublimat. Sue
p totũ claruit mũdus vt & regib⁹ mũdi huius
merito suo reddere ẽ illustris. Tãcũ in extremis: vt dixi: thebayde ptib⁹ ymanere
nõ ãte ꝑsumebat theodosi⁹ ipator. ad ꝓpotentiũ tyrannoz bella ꝓcedere: q̃ illi⁹ aiare
tur oractio atq; risio. Quib⁹ confidẽs. velut celit⁹ sibi victoriã tropbea ẽ hispanis bellio atque hostibus seper reportauit. De
mirabili patientia eiusdem Joannis cirta patrem suum. Ca. xxvi.

Iscitaq; beat⁹ ioannes ab adolescẽtia sua vsq; ad gẽfectã aetatẽ cuidã senioi obtuit̃ donec ille i b⁹ vite ꝓsecutione duraret. tãta ei
bũilitate ẽbuit: vt ipi q̃z seni stupore simul
obedientia ieuneret. Cui⁹ hãc ẽtutẽ. vtuz
& vera fide ac ꝑfida cordis simplicitate ꝺ
scẽderet. volẽs senex manifest⁹ explorare
ei plura cnã supflua & impossibilia frequẽt⁹
iniũgebat. ex qb⁹ pauca narrabo. Ꝺspsit
nãq; de lignario suo & quitũ senex. q̃ ꝺ oliz
exciuz vsib⁹ foci fuerat ꝑparatũ: cũ & ea
dẽ ipso fixisset i terrã. ꝑcepit ei vt aduecta

ad ſtudia deſſe illud irritaret. Qō ſecretū ve
nerande ſenex hanc villa ſpōſi diſcipulis ſui
derunt adoleſcēs ſuſcepit. ita q̄ndiu ſtet
oculis explerent vt aquā p eius manaria ide
fleter appetēs nullatenꝰ q̄ntū ceſſaret ri
gare: atq; p totā ſex ſpaciū. a ſeruitute cor
pora. ſi occupatio neceſſaria vllꝰ iterci
dēs. ab obſtrictis ſecepi but⁹ potuit ei ipe
dire. Cuiꝰ hāc ſedulitatē tacit⁹ ſenex intēt
tuēb⁹ ſingula explorabat. t videret eū ſim
plici cordis affectu māsuetū ſuū velut diui
nū ꝑgrū ſeruare ſilētiū tandē rā lōge la
bentē ex⁹ piscrāna. accedēs ad aridū vir
gultū dixit. O fili ioānes. māſit ne radicē
hec arbor an nō. Cuiꝰ ille ſe neſcire dixiſſet
ſenex velut ꝓpria ſua ſuis radicibus tene
re ceſſauiſſet eadē ipo ſyguitū. t puericē lōgi
us illē ſecepit diſcipulo vt deinceps rigare
ceſſaret. De imani ſacro quod idē ioānes
obediētiā adeptꝰ. Capitulum. xxvii.

Taque cū ſi fama obediētie
ex⁹ p mōaſteria vni
uerſa flagraret: quāſi ſreꝰ ꝓbatio
nis. ſmo edificatiōis cauſa. venerūt ad ſe
nē. Tūc ſenex vocāto diſcipulū ſuū: ait ad
eū. curre ioānes. t ſacrū illud huc aduolue
q̄ntocius. Qui ꝛſeſtim ſacrū imane appli
cita nūc ceruice. nūc toto pectore. tūc o niſu
atq; conatu prouoluere nēdebat: vt ſudo
re meōrꝫ ſuoꝝ. non ſolus totus infunde
ret veſtimentis. ſed etiaꝫ ſacrus ipſum ſuis
ceruicibus humectaret. In hoc quoque pa
ruꝫ metiens ipoſſibilitatē ꝓcepti vel fac
ti. ꝓo reuerentia ſenis t obſequii ſimplici
tate ſincere: aqua credebat tota fide. ſenem
nihil poſſe in caſſum ac ſine ratione ꝓcci
pere. Duc vſq; abbatis ioannis pauca ō
multis dixiſſe ſufficiat. nunc abbatis mucij
facta dignum memoria ꝓsequēdā. De
mirabili patiētia abbatis Mucij. c. xxviii

Je namque abbas pa
tē muci⁹ abze
nunciare deſiderans huic mundo
monaſterium petiit. Qui tam diu ꝓ ſoci
bus monaſterii cum paruulo filiozocto cir
citer annoꝝ exulabauit: donec ſuſcipi me
reretur: cumque tandem receptꝰ fuiſſent
confeſtim abinuicē ſeparati ſunt. ne filii
cet ingi viſione paruuli. remiſceretur pa
ter quā abiecerat facultatē. Et quēadmo
duꝫ diuiſi ſe inꝫ non eſſe ſciebant. ita t pa
tres ſe eſſe nelcirent. Quod vt plenius pa
barctur. vtruꝫ ipe plus faceret affectione
ſanguinis an obediētie. negligebatur par
uulus pannis pociue q̄ veſtimentis indu
mo. Sed t colapſio atq; alapis expoſitus
ouerlozꝫ: quoꝫ plerumque ſub oculis ſuis
pater innocenti paruulo etiaꝫ gratis cerne
bat inferri. ita vt nunq; genas eius niſi la
chrymarū ſordentibus veſtigiis videret i
fectas. cumq; ſaliter infans ſub oculis eius
per ſingulos dies ageret ille ꝓ amore xpi
t obediētie virtute. rigido ſemp t imobili
uiſcere perduraui. Non enī reputauit ia
ſuū filiū. quez ſecū pariter obtulerat xpō:
nec curabat de pritibus eius iniurijs. Sed
magis exultabat q̄ ille nequaq; ſtrictio
nez mentis illius atque imobilem rigorē
emoliret. Qō videns pater monaſterii ad
cōprobandaꝫ magis eius conſtantiā. cum
vidiſſet quadam die infantem plozare. ſi
mulabat ſe iratum: precepit patri eius vt
tollens eum ſacraret in aquaꝫ. Tūc ille ve
lut a domino hoc ſibi eſſet preceptuꝫ. con
feſtiz celeri curſu rapiens filiū: ad ripā flu
minis iactaturus aduexit. Qōq; profecto
furore fidei. t obediētie eius fuiſſet opere
cōſummatū: niſi procurati fuiſſent ab abba
te fratres. qui ſollicite ripā fluminis obſi
derent ad paruulū eruendū. proiectūq; ia
t quodā modo de fluminis aluco paruulū
confeſti raptuerunt. t cū ſumma deuotiōe ꝑ
cepto patris cōpleto: ab effectu operis re
uocauerūt. cuius fides atque obediētia t
deuotio. in cōſpectū deo fuit accepta. vt ſtati di
uino teſtimonio cōprobatus ſit. Reuelatū
nāque ē ꝓtinuo ſenioꝛibus hac cū obedientia
abbatē patriarche opus ipleſſe. cuiꝰ bre
ui ipe tranſacto. idē abbas migraret ō ſe
culo. huic patrē mutuū. p obediētia cūctis
fribus ꝓponēs: ſucceſſorē ſui. atq; abbatē
mōaſterio reliquit. De monacho cuiuſdā
comitis filio. q̄ ſportas p plateas iuſſus fue
rat portare. Capitulum. xxix.

Quīdā quen dā fratrē
ſcōꝫ ſecu
li but⁹ ordinē. ſiluc famulē. nam pa
tre comite ac vitiſſimo oriūd⁹ fuit. Qui re
lictis parentibus cū ad mōaſteriū ꝓpoſſet
ad ꝓbandā ei⁹ būilitatē ſtatī ei a ſenioꝛe
ꝓceptū ē vt vecē ſportas grādes. q̄s neceſ
ſe nō erat tūc vēdere. ceruicib⁹ ſuis ipoſi
tas. vſtr abēdas p plateas circūferret adi
ecta ꝛdītōe. q̄ diuci⁹ i ō officio ipſe ōtine
ret. vt ſi forte vn⁹ eas emere. pl voluiſſ
ſi cederetꝛſ ſigillati eas q̄rentib⁹ vēderet
Qō ille tota ꝺuotiōe cōpleuit: t oī verecū
dia ꝓ xpi ꝺliderio calcata: ſportas humeꝛ
rio ſuio ipōnēs: t p plateas portans. ſtatu
to ꝑcio diſtraxit: t pecuniā ad mōaſteriū re
portauit. De abbate pinuphio. Capī. xxx.

Idimus t abbatem pinu
phiū. q̄ cū eſſet i
manio mōaſterii ſphyr: q̄ē i egy
pto. nō lōge a panifiſi ciuitate. t ꝓ ipa re
nerētia vt vite ſue. vt etatis. vt ſacerdo
cii. cūctis bonoꝛabilis exiſteret: vidēs ſe ꝓ
boc ipo būilitatē tenere non poſſe. occulte
fugiēs ō cenobio. ſeceſſit ſolus i thebaydē
ſtias preꝛibiq; ōpoſito idumēto mona
choꝝ. aſſūpta ſeculari veſte. mōaſteriū ta
benēſiotaꝝ expetiit. q̄ ſciebat cūctis mo
naſteriis cē ꝺiſtricti⁹. t i q̄ ſe ꝓ lōgitudine
regiōis credidit ignozādū. Ubi dū diuiſſi
me ꝓ ſozib⁹ ꝑſeuerās. cūctoꝝ fratrib⁹ ge
nub⁹ ꝑuolut⁹: vt ſuſcipet ſūmis ꝑeib⁹ am
biuit. Cuiꝰ multo ōſpectu ꝓbatus. t tādē
fuiſſet admiſſus: continuo vt ſeni. nulliq;
opi penitus apto. horti cura diligentiaq;
mandat. Quā ille operā ſub alio fratre iu
niore. q̄ eū ſibi creditū retinebat exercē.
ſic eidē ſubdebat: vt nō ſolū ea q̄ ad horti
diligentiā ꝓtinebant. ſed etiā vniuerſa offi
cia. q̄ erāt cūctis fratrib⁹ aſpera vel indi
gua: tota quottidie ſedulitate cōpleret. cō
plura vero etiā nocte cōſurgens. ita furti
nullo teſte opabatur: vt penit⁹ auctorem
operis nemo deprehēderet. Cunq; ibidē
triennio delitescēs. p vniuerſā egiptū diſp
ſos vbiq; fratrib⁹ q̄rentib⁹ a quodā tandē
ꝑuso fratre. qui de egypti ꝓtibus aduene
rat vir potuit ꝓ humilitate habit⁹ ſui. ac
vilitate officii quod gerebat agnoſci. Lum
erculo ocreaſq; incutus ꝑparabat boleri
bus terrā. deinde fierc⁹ humeꝛio ſuo ap
portans. coꝛ radicib⁹ ingerebat. Cunq;
hec intuens frater. ſup q̄ntōe ei⁹ diuinā
beſtiatōe fuiſſet deſert⁹: ꝓ⁹ tandē ac
cedēs. nō ſolū vultū. ſed etiā ſonuꝫ vocis
ei⁹ diligenter explorās. ad pedes eius co
mmune ſe ꝓiecit. Tūc fratres ſtupere ce
perūt. t ſciuere cur hoc fecilſet. q̄q; apō
ipſos velut nuper de ſecto egreſſus. habe
batur extremus. cūq; eis frater illc rei or
dinē. t nomē ipſius abbatis idicaſſet. ma
iori miraculo ſunt ꝑculſi. q̄ſ t apud ipſos
magna opinione ſacrat ꝛpertus. Tunc
ignoſcine ſue veniā ab eo poſtulabāt. q̄ cū
tāto tēpoꝛe ſtrer tuniozes ac paruulos ve
putaſſent. At ille flebat multū t lugebat
q̄ ſilicet ſuidia diaboli fuiſſet ꝓditus: t
nec licuiſſet ei vincius i tali humilitate et
q̄s abiectōe perdurare. Tūc cūſtos luiti
ne flētē ad ꝓpriū monaſteriū reduxerūt
cuſtodientes cū ſumma diligētia: ne ſimi
liter quoq; delapſus aufugeret: Ubi cum
fuiſſet modico tēpoꝛe demorat⁹. rodē rur
ſus humilitatis deſiderio ſucceſſus. ceptā
nocturna ſilentia ita defugit: vt iam non
vicinam ꝓuinciam: ſed incognitas regi
ones expeteret. Nam conſcendens nauiꝫ
in paleſtine partes commeare curauit: cre
dens ſe tucius latiturum: ſi ad illa ſemet
ipſum aſportaſſet loca. in quibus nec no
men quidem ſuū fuiſſet auditum. Quo cū
aduenſſet noſtrum monaſteriuꝫ ꝓtinus
expetiit: quod nō longe erat ab ſpeleotis
quo dño noſter ex virgine naſci dignatus
eſt. In quo monaſterio permodico tēpoꝛe
ſupradictus abbas pinuphius deliteſcens
ſecundū ſententiā dñi tanq; ciuitas ſupra
montē poſita: diucius abſcondi non potu
it. Nam continuo quidam fratrum: qui ad
loca ſancta de egypti partibus oationis
cauſa venerant agnitū eū cū multa prece
t maxime inuitum: ad ſuum iterum ceno
biū reuocauerunt. Exhortatio optima
ad nouicium monachum. Ca. xxxi.

Ancigitur semꝫ p illa que nobis fuerat
apostat⁹ i nostro monasterio fa
miliaris amonuit: ꝫ post hec i egypto regr
dimus. Migut vt nobis illic cōmorantibus
fratrē quēdā i monasterio suo reciperet: Cui
mirā exhortationē tub nostra presentia in
duit. qui mihi animus fuit huic opusculo
iungere. Fuit ergo ad eū. Noli fili quot die
bus p foribus excubuisti: hodie filio recepto?
Cui⁹ difficultatis causas primitus debeo
agnoscere. potuit enim tibi hec vita quas
igredi cōcupiscētia. multū horrere. si ratione
eius ignorasti. ad seruitū xpi sicut oportet:
accesserit. Sicut nāqꝫ in mēsa glia fidelis
ter seruiēdo? deo: ac ꝑ illius tuitiōe bon⁹ re
gule ei coherēdo? repromittit futuꝝ: ita
pene grauissime ꝑpariūtur his q tepide cū
negligētia ꝙ fuerit exercuit: ꝑ hoc quod
ꝑfecti fili. vel qō ab hoibus esse creditur
fructus etiā cōgruos sanctitatis eidē exhi
bere neglexerit. Melius enī nō vouere qꝫ
vouere ⁊ ñ reddere: ⁊ maledict⁹ q facit op⁹
dñi negligēter. Igit ideo a nobis viuntili
me refutatus es. nō q: tuā vel alterius salutē
nō toto desiderio cupiamus amplecti: sed
ne temere receptus: ⁊ nos apud deū leui
tatis: ⁊ re rē grauioris suppicia fecerim⁹
si ad ꝑfectū facile susceptus nec pōdus ꝓ
fessionis hui⁹ intelligēs: vel destitutus: post
hec: vel tepidus extitisse. Nouerit ergo
hodierna dieta huic mūdo ⁊ actibus eius
esse defunctū: regꝫ secūdū apostolū mūdo
huic esse crucifixū: imbiqꝫ būe mūdū. Sed
forte dicis. Quomodo quis viuens potest
esse crucifix⁹? Audi hui⁹ rationē. Crux
nostra timor dñi est. Sicut enim ge crucifi
xus: nō ꝑ animi sui motū: membra sua
quoꝫ mouēdi vel cōuertēdi habet pote
statē: ita ⁊ nos voluntates nostras ac desi
deria: nō ꝑ id qō nos delectat ad ꝑfectū: ꝑ
ꝑ ꝑceptū dñi quo nos cōstrixit applicare
debem⁹. Et sicut ille ꝙ patibulo crucis affi
gitur nō presentia ꝑtemplat nec de suis affec
tib⁹ cogitat: nulla iā possidēdi cupiditē
tia pmouet: ita ꝙ adhuc spirat i corpore
celestis clemētie creditur esse defunctus: ita
nos quoꝫ timore dñi oportet esse crucifi
xos. ab⁹ carnalibus vicijs: illuc semꝫ ha
bere oculos mētis nostre debem⁹: quo nos
ꝑgrinos dñi monētis singulis esse migra
turos. Cauēdū est ergo ne quid aliquādo
eoꝝ presumam⁹: que renūciātes abiecis
mus. Non enim qui ceperit bene: sed qui ꝑ
seuerauerit ibis vsqꝫ in finem. hic saluus
erit. Uertit⁹ enim serpēs calcanea nostra
semꝫ obseruat: idest illidiatur exitui nostro
⁊ vsqꝫ ad finē vite nos semper supplātare
conatur: ⁊ idcirco bene cepisse nihil ꝑde
rit: si bene cōsumatū non fuerit. Quapro
pter secūdū scripture sententiā: ingressus ad
seruiēdū dñi esta in timore dñi: ⁊ prepara
ias tuā: nō ad requiē: nō ad delicias. sed
ad tēptatōes ⁊ angustias: per multas enim
tribulationes oportet nos intrare i regnū
dei. Angusta nāqꝫ est porta: ⁊ arta via que
ducit ad vitā: ⁊ pauci sunt qui inueniant eā.
Principiū ergo salutis nostre timor dñi est.
Per hūc enim ⁊ initiū conuersionis: ⁊ virtu
tuꝫ custodia acquiritur. Qui cū penetra
uerit hominis mētē: cōtēptū oīuꝫ rez pa
rit: ⁊ mūdi gignit horrorē: Cōtēptu aūt ac
priuatione omniū facultatū: humilitas ve
ra acquiritur: humilitas aūt his inditis eō
probatur: primo si mortificatas in se mo
nachus oēs habeat volūtates. Secūdo si
actus ⁊ cogitatōes nō celauerit seniorem
Tertio si nihil sue discretioni: sed iudicio
eius vniuersa cōmittat. Quarto si i oibus
preceptis seruet obediētie mansuetudinē
⁊ patientie cōstantiā. Quinto vt nulli in
ferat iniuriā: sed ⁊ illatas sibi patiēter to
leret. Sexto si nihil agat ꝑ emulatiōem ne
pta. Septimo si ad omnia que sibi ꝑcāt
velut operariū malū se iudicauerit ⁊ indi
gnum. Octauo si semetipsum cunctis inse
riorē pronunciet. Nono si linguā suā cohi
beat ⁊ non sit clamosus in voce. Decimo si
non sit facilis ac promptus in risu. Talib⁹
namqꝫ inditis humilitas vera dignosci
tur. Sed ⁊ hec quoqꝫ tibi in congregatio
ne necessario custodienda sunt: vt scilicet
secundum psalmiste sententiam sic tan
qꝫ surdus non audiens: ⁊ sicut mutus non

aperiēs os suū nihil discernēs nihil respōdiēs
ex his qꝫ nihi fueris ipata. Ergo patiētiā tuā
non debes de alioꝝ sperare virtute: idest
vt hūc cā tantūmodo possideas. cū a nemi
ne fueris irritatus. Principiū nostre salu
tis sicut iā dictū ē: timor dñi ē. De timore
dñi nascit cōpūctio salutaris. De cōpūctione
cordis pcedit abstēp⁹ oīuꝫ facultatū ac nu
ditas. De nuditate būilitas pcreat. De hu
militate gignatur mortificatio volūtatū. De
mortificatōe volūtatū extirpāt vniuersa vi
cia. Expulsis⁹ vicioꝝ ⁊ tutes fructificāt at
que succrescūt. Pullulatione virtutuꝫ pu
ritas cordis acquiritur. Puritate cordis
apostolice caritatis perfectio possidetur.
De monacho q ante constitutā hospā pere
grinos reficere coegit capitulū. xxxii.

Uz de syrie partib⁹

egypti prouicia petisset⁹. quidaꝫ
monachus senex ꝑbatissim⁹ gratifice nos
suscipiens: refectionē nobis ante ostitutā
hospā iciunii preparauit. Percunctantibus
ergo nobis. cur ante canonicā refectionis
hospā noꝑ ꝑtādere cogeret: respondit ⁊ ait.
Iciuniū fratres sēper est mecū: vos aūt
cōtinuo d imissurus. mecū ingiē tenere nō
potero. Iugꝫ christū in vobis suscipiens.
reficere eū ōbeo. ⁊ cū vos ōduxero. distri
ctionē iciunii i memetipso potero ꝑpēsare
Nō enī possunt filii sponsi iciunare. donec
cuꝫ illis est sponsus: cum autem discesserit
tunc licito iciunabunt. De monacho qui
nunqꝫ solute escam sumere solitus erat.
Capitulum. xxxiii.

Idimus ⁊ aliū in so

litudie ꝑmorantez. qui nūqꝫ solus
cibū sumere ꝓsu erat: sed etiā si ꝑ totos
quique d⁹ eos ad eū⁹ cellulā nullus ex fratri
bus aduenisset. ⁊ refectionez iugiter differe
bat. Iciun⁹ perm⁹ net⁹ donec sabbatoꝝ vl
dominico die ꝛgr egatiōis obtētu. pcedēs
ad ecclesiā pegrin⁹ qꝫ ꝑtā reppisset. quē
exinde reducēs ac i cellulā suā: cū ipso pari
ter sumebat cibū. De machete sene
monacho. Capitulum. xxxiiii.

Idimus ⁊ alium se

nē Machetē nomine solitariū: cui
hāc gratiā donauerat dns vt si qñ i cōuētu
fratruꝫ per totaꝫ noctez ⁊ diez agitaretur
collatio spiritalis. nunqꝫ ille sono oppime
retur. si ga vero detractiōis verbū seu oci
osū tēptasset iserre. statī illic i somnū cide
bat. Dulce etiā sentiēs cū aliquādo epistole pa
tris ei⁹ ac matris amicorūqꝫ mittor⁹ ꝙ pui
cia pōti trāsmisse fuissēt: accipiēs grāde fa
sciculū litteraꝝ. vinqꝫ apud semetipsū vol
uēs dixit. Quātaꝫ cogitationū causa erit
mihi istaꝫ lectio. q̄ me vel ad inanē gaudi
uꝫ vel ad tristitias ifructuosas impellent.
quātis vicib⁹ horꝫ recordatione qua scripse
rūt. Istētionē pectoris mei a ꝓposita stēpla
tiōe reuocabūt. Et hec voluēs i suo pecto
re. nō solū nullā resoluere epistolā distinu
uit. ꝑ ne ipsū quidē fasciculū resignare: ne
scilicet eoꝝ q̄ scripserūt. vl nola recēsēdo
vel vultus recordādo. a spiritu⁹ sui tētione
cessaret. Itaqꝫ vt eū cōstrictū acceperat.
igni tradidit cremandū: ite iquiēs cogitati
ones patrie pariter cōcremamini. nec me
vlteri⁹ ad illa q̄ fugi reuocare tēpteris.
De theodoro abbate. capitulum. xxxv.

Idimus ⁊ aliuꝫ ab

batē theodoꝝ. sima sanctitate ac
scientia ꝑfectū nō solū i actuali vita. sed etiaꝫ
noticia scripturarū: quā ei nō tā studiū le
ctionis contulerat qꝫ sola puritas cordis:
Hic cū explanationē cuiusdā obscurissime
questionis iquireret. vii. vicib⁹ ac noctib⁹
i oratiōe ifatigabilis pstitit: donec solutio
nē ꝓposite qstionis domino reuelante co
gnosceret. Hic idē beat⁹ theodorus. cū i
opinatus ad meā cellulā itēpesta nocte ve
nisset. qd naꝫ nouus adhuc heremita solus
agerē: paterna curiositate latenē explorās
cunqꝫ ego iaꝫ finita vespertina solēnitate
lassuꝫ corpus cepissē ibi reficere. ⁊ me ic⁹
bātē pvato repperisset: ptrahens ex intī
mo corde suspiria: meoqꝫ me vocitans no
mine dixit. Quanti iquit o ioānes de deo
locuntur. cumqꝫ i semetipsis ꝑplectitur. ⁊

ri fraudario clio lumine inerti sopore so
lus⁹ iacẽs excitato me salubriter: deicepo
vigilare ꝓpolit. De anachorita i vastissi
ma heremo habitãte. capitulum. xxxvi.

Taque cũ de pale

stine monasteriis ad oppidũ egy
pti qđ vicin⁹ appellat⁹ venissem⁹. ubiq; plu
rimũ turbã cenobii disciplina cõstrictã vi
dissemus: alibi q̃p ordine q̃ excelsior habe
tur. ibidẽ anachorita⁹: celeriq; ꝓcessu illi
gan: fugacissimo corde videre ꝓperauim⁹.
vi nãq; i monasterio primũ sub districtiõe
regule diligẽti edocti. virtissimis demonũ
fluis ingressum: penetrãt heremi ꝓfunda se
creta. Dui⁹ q̃ ꝓpositi viros ꝓperimus cir
ciũ fluuiũ alueũ ꝛmozari. i loco q̃ vno la
tere nilo fluuio. alio mario vastitate circũ
dat⁹: insulã reddit: nullo alio boib⁹ q̃s mo
nachis secretũ expetentib⁹ optabilẽ. nec
eni cuiq; culture aptã cẽ terrã illã: salsitas
tali ac sterilitas patit barenaz. Ad istos er
go fluuio diuerso festinãtes supra modũ ill
os eoz labores q̃nos i solitudine tolerãt
admirati sum⁹. Nã ipi⁹ aque tãta penuria
cõstrigunt: vt tali diligẽtia dispẽsẽt. q̃li ne
mo facit ꝑciosissimũ vinũ. Trib⁹ nãq; mi
lib⁹ ꝛ eo ãplius⁹. cũ ó nilo fluuio necessarius
usũ⁹ apportãt. qđ tñ iteruallũ arenosis vi
ui⁹ mõtib⁹ laboris difficultate grauissima
duplicat. Die igit vie. cũ nos imitatiõis
eoz ardor accẽderet: vn⁹ eoz ꝓbatissim⁹
heremita. Archebi⁹ nosc. bñanitatis gra
tia ꝓduxit nos ad suã cellulã. Qui cũ ꝓpe
rasset nos ibidẽ velle ꝛmozari. finxit se cũ
dẽ locũ velle derelinq̃re ac nobis cellulaz
suã velut exinde migratur⁹ cepit offerre.
Dicebat autẽ hoc se facturũ: etiã si nos non
aduenissem⁹. Tũc susceptã cellulã ipi⁹: cũ
oib⁹ vtilibus possedimus. Erat itaq; illic
paucis vicib⁹. qb⁹ ostrudẽ celle paret ipẽ
dia: ó illo loco discedẽs. Reuersus p⁹ hec
alia sibi sino labore ꝛstruxit: quã rursũ nõ
long post. superueniẽtibus fratribus si
militer caritatis causa cuz vniuerso tradi
dit instrumento. ipse vero erga opus cari
tatis ifatigabilis persuerãs tertã sibi cel
lã ybi ꝛmaneret istruxit. De duob⁹ ado
lescẽtibus. q̃ ficus ad egrotũ secrẽto itine
re declinati sunt. Capitulum. xxxvii.

Vidam autẽ frater

cũ ficus de Marcote. abbati Jo
ãni i heremũ scitbi detulisset ille statiz cas
ad senẽ quẽdã q̃ i teriore ẽcrto mala valı
tudine laborabat. p duos adolescentulos
misit. Bigdẽ decẽ ꝛ octo milibus lõge. ab
ecclesia ꝛmanebat solitari⁹. Qui adolesc
tes acceptis pomis. cũ ad ꝑdictũ senio ten
derẽt cellulã: ifusa repẽte densissima nube
tramites recti itinerio pdiderũt. cũq; tota
vie ac nocte discurrẽtes. p aliũ heremi va
stitatẽ. nequaq̃ potuissent heremite egro
tãtio cellulã inuenire: tã itinerio lassitudine
q̃ inedia sitiq̃ ꝓfecti. fixio i terrã genubus
dñi orarẽt: spũ dño reddiderũt. Qui post
hec vestigioz ꝛdicio humillime ꝑquisiti. q̃
i loco illo arenosio tãq̃ niuibus ꝓtecta ꝛ
signãtur: donec ea leui flatu vẽtoz tenuis
arena discurrẽs coopiret: iuẽt i sũ tãdẽ sẽ
orauerãt tacẽtes. ꝛ sicus itactus vt accepe
rãt reseruãtes. Elegerũt eni animã magis
q̃ fidẽ ópositi ꝑderemus felicẽ t absq; iussu
abbatis quicq̃ victus ꝓfectũ crẽt: vitam
q̃ potius maluerunt amittere ꝑ tempora
lem. q̃ seniozis violare mãdatuz. Quã
ra sit iugitas operum apud egyptũ mona
chos. capitulum. xxxviii.

Ertotã itaque egy

ptuz monachi nullo modo patium
tur cẽ ociosi: sed victũ sibi labore manuz
consequuntur: ꝛ non solus de laboribus su
is peregrinos ꝛ aduenientes fratres secuz
reficiunt. sed etiaz per loca Lybie que sa
me laborant. nec nõ etiaz ꝑ ciuitates bio
qui in carceribus ꝛ diuersio vinculio tenẽ
tur: imanez conferunt a limonie subsidiũ
az: de fructu manuũ suaruz. rationabile sa
crificium domino tali oblatione se offerre
credẽtes. Dicit eni operantẽ mõachũ de
mone vno pulsari semper: ociosũ vero inu
merabilibus spiritibus vexarı. De
abbate Paulo. capitulum. xxxix.

Eniqđe abbas pau

lus ꝓbatissimus patrũ cũ i bere
mo vastissima ꝛsisteret. q̃ pozbrio nũcu
pat⁹ nñ palmaz fructib⁹ ꝛ borto modico
sustẽtabat. nec poterat alib⁹ vti sustẽtarẽ
opia exercere: eo q̃ ab boib⁹ vel habitabi
li terra: ãplius q̃ septẽ mãsiõ⁹ aberat i ó
fro. Die ergo ne momẽtũ epio penit⁹ ocio
sus staret: colligebat palmaz folia: ꝛ quot
idianũ pẽsũ velut exide sustẽtãdus. ipe a
semetipso exigebat iugiter. Cũq; ope toti
us ãi ꝑfectus ei⁹ fuisz ipleta. ꝛ non habe
ret q̃ hoc distraberet. neq; ipe ociosus pos
set mãere: totũ qđ solicita cura laborave
rat. ãnio singlo igne suppositio ꝛcremabat
Intrãtũ ꝓbãs sine ope manuũ. nec i loco
posse monachũ ꝑdurare: nec ad ꝑfectiõis
culmẽ aliquando conscendere. De fra
tre blasphemo qui intolerabili estu libi
dinis vrebatur. Capitulum. xl.

Qui alium fratrem qui probatissimo

cuidã seni. vicio carnis semetipz
grauissime ꝛfessus ẽ impugnari: itollera
bili nãq; estu libidinis vrebat: Tũc senex
velut spiritalis medic⁹ interiorẽ causam ꝛ
originẽ morbi hui⁹ ꝑtin⁹ quidẽ: grauiq;
suspirans ait. Neq̃q̃ fili tã nequa spiritui
tradi te dño permisisset: nisi aliqđ blasphe
masses i eo. Q ó frater audiẽs: statim pro
cidit ad pedes ei⁹ in terrã: sũmaq; admira
tiõe pculsus: cõfessus ẽ se t filiũ dei cogita
tiõe ipia blasphemasse. Uñ pspicuũ ẽ: eũ q̃
i deũ blasphem⁹ existit: tãq̃ ꝛ irroget illi
iniuriã: pfectõis integritate ꝓuari: ꝛ scificari
onẽ castimõie nõ mereri. Collatio bõa ó
discretõe q̃ ẽ custos ꝛ mi ꝛtutũ. capi .xli.

Vodam autẽ tpe xuenerũt

plurimi senioz ad
btñ Antoniũ: ꝛmozãtẽ i thebaide
partib⁹: pfectõis iquisitõe ꝛ collatõis gra
cũq; a vespertinio hozio vsq; ad lucẽ fuis
set ꝓtracta collatio: q̃stio discretõis maxi
mũ noctis spaciũ cõsumpsit. Nã diuinissime
iter eos querebat: que nã virtus vel ob
seruatio monachũ a diaboli laqueis custo
dire posset illesum: vel certe ad deũ recto
tramite formoq; gressu ꝓduceret. cũq; ꝑ
captu mẽtis suc: vnusquisq; sentẽtiã ꝓfer
ret i medũ: ꝛ alii quidẽ hoc ieiunioz vigi
liarũq; studio collocarẽt: alii i nuditate et
cõtẽptu rez: alii remotioz vitã ꝛ heremi
secreta cẽsẽrẽt: ꝛ nõnulli i ꝓmio sectãda ca
ritatis. humanitatis officia diffinirẽt: q̃
ipsa pie erga fratres ꝛ peregrinos: studio
suscepionis ipẽdũtur. cũq; i hũc modum
pia cõtẽtione decertarẽt: esseq; iam no
ctis maximũ tẽpus cõsumptũ: respondens
dem⁹. b. Antonius vniuersis dixit. Ola
quidez hec que dixistis necessaria sunt et
utilia sicientibus deum: sed bis principa
lem tribuere gratiãnequaq̃ nos inume
rabiles multorum fratrum casus ꝛ expe
rimẽta permittit. Nã sepe vidimus fratres
has obseruatiões tenẽtes. repentino casu
deceptos. eo q̃ i bono qđ ceperant: discre
tionẽ minime tenuerunt. Nec eni alia cau
sa lapsus eoz deprehẽdi: nisi q̃ minus a se
nioribus instituti. neq̃q̃ potuerũt rationez
discretiõis hui⁹ adipisci. q̃ viã regiã docet
mõachũ sẽper incedere ꝛ nec excessu ꝛtinẽ
tie modũ trãsire permittit. nec deflectere
ad vitia permittit. In oibus q̃ q̃ agimus di
scretio ãteponẽda ẽ. Manifestissime enim
declarat: nullaz sine discretiõis gra ꝓfecte
posse vel perfici vel stare virtutes. Et hec
dicẽte Antonio: vniuersoz sẽtẽtia diffini
tũ est: discretionẽ cẽ q̃ fixo gradu ĩrepidũ
monachũ ꝓducat ad deũ. ꝛ ꝓdictas ꝛtutes
iugiter cõseruet illesas. Omniuz nãq;
virtutuz genitrix ꝛ custos. atque modera
trix discretio est. De Verone sene idi
screto monacho. capitulum. xlii.

Vt hec exemplis

certioribus approbemus. referaz
vobis ó quodã senẽ Veronẽ nosc. q̃ discre
tionẽ minime retinẽs. oẽs ꝑstinos labores
ꝓdidit. ꝛ insuper miserabiliter vitaz finiuit
Ante paucos tẽpi dieb⁹ illusione diaboli:
a sũmis ad ima deiectus. est. Dic itaque. L
ãnis in heremo ꝛmorans singulare vite
discretionẽ tenuit: ꝛ solitudinis secreta mi

re ⁊ furore vitra ōcō secrat⁹ ē. Die igit̄ post ultos labores ab ifidiatore delusus. grauissimo lapsu corruēs: eiectus i heremo xhtu sociactuq; dolore peruſit. Qui minime ecciderit: si bonū discretōis tenere voluisset. Tāto ligāt̄ rigore animū sui imutabilē sensuū continentiam semper exercuit: et solitudinis ac cellule secreta iugiter secretat⁹ ē. vt nec vie ici pausbe rigorē abstinē cie solueret. Cūq; ōcō beremite ꝑ tāta solēnitate ad ecclīas pariter ducuisset. solus ille ñ affuit: ne quātulūcūq; peceptōe legumiso paruū a suo ꝓposito videret relaxaſ sensū ꝓlapsōe decept⁹: angelū sathane velut angelū lucis suscipiēs cū ſlima venerationē: cuiusq; ꝑceptis obediēs: semetipſz i puteū ꝓfundissimū ꝓcipitē iactauit: magnū. ſ. fructus hac meruā ꝓbaturꝰ: cū ide exisset illesus: de quo paruo cū grādi fratꝝ laboꝛe seruitiū⁹ extracti⁹: vitā tertia die finiuit. ⁊ qō bis octen⁹ ē: ita i ꝺceptōis sue obstinatōe gemāsit vt ei nullaten⁹ potuisset ꝑ suaderi qō demonū calliditate fuisset delusus. De duob⁹ mōachis g cūteos ꝑ ōbrū decreuerunt non sumere cibum nisi deus illos transmitteret. Capitulum .xliii.

Uid dicam de illis

duob⁹ frib⁹: g habitātes vltra illā heremū vbi quōdā fuerat. b. Anto. cōmorat⁹. min⁹ cauta discretiōe gmotu: cūteos ꝑ extētā solitudinis vastitatē: nullā escā penit⁹ sumere decreuerūt: nisi quā ꝑ semetipm illuc dās ꝓuisset. Cūq; errātes eos ꝑ deserta: ⁊ deficētes tā fame: ⁊ sitē exisse a lōge maxime: q̄ gēs cūctis natiōib⁹ ī manior atq; crudelior est: nō eos ad effusionē sanguinis desiderū ꝑde sed sola ferocitas mētis ifligat. Ubi ſ ei⁹: ⁊tra naturā ferocitatis sue cū pauib⁹ illis occurrerūt: tūc vn⁹ ex illis frib⁹ subuenīre discretōe velut a deo ꝓrrectos sibi panes cū grā: artōe suscepit: reputās escā sibi diuinit⁹ ministrari siue dei nutu sen ce dicēs vt illi g semp bouis ſligine gauderēt: nūc deficīēb⁹ cū vite subsidiū ī largirētur. Alī⁹ ꝺo recusāsse cibū. velut ab bole sibi oblatū: dicit labore retiōis affectū laborasse. Quibꝰ ſgrio ꝓnicios⁹ sit discretiōis gratiā nō bre: multorū casus experimēta declarāt. Cōfessio propāi delicti potenter demonis infligationem repellit. Capitulum .xlvi.

Bbas Serapion

sollebat frequēter iuniorib⁹ fratrib⁹ ī structiōis gratia: de seipso narrare dicēs. Cū adhuc esse puerulus. ⁊ cū abbate Theona cōmanerē. hec mihi ꝓsuetudo erat inimico iminente: vt postq̄ refecissez cū sene hora nona. vnū paximaciū quottidie ī simu meo Latēter abscōderē: quē sero ignorāte sene occulte comedebā. Qō sartū tectū ēt̄idie ꝑficerē. expleta tñ ꝺcupiscētia fraudulēta. ad memetipsū reuertēs super admisso furto acrius cruciabar. ēq̄ sup esū illi⁹ fuerā iocūdat⁹: Cūq; istud molestissimū op⁹ singulis vicib⁹ explere. non sine cordis mei dolore ꝓpellerer. ⁊ clādestinū furtū patefacere seni ꝓfūderer: ⁊tigit ꝑ dei ꝓuidē riā. q̄sdā fratres edificatiōis obtētu cellulā senis amicissimos e ꝓpetisse. Cūq; refectione trāsacta. ꝺfabulatio spiritalis itercesse cepisset respōdēsq; senex ꝓpositio interrogati onib⁹ eox ō castrimargie vitio. ⁊ occultaz cogitationū exponeret: ad vltimū itulit dicēs. Nihil sic noxiū ē mōachis ⁊ lenificat ō mones. ēq̄ si celēt cogitatiōes suas spiritalcs patres. Tūc ego ꝓcūctus corde. exiliui manū seni secreta pectoris mei patefacta: ⁊ in occulto primum gemitus excitauit. deinde cordis mei cōpunctione crescente in apertos singultus. lachrymasq; prorūpens. cepi amarissime flere: ⁊ ꝺtinuo eieci de sinu meo paximacium. qō vitiosa consuetudine clanculo pauperam comedendū cumq; in medium proferens. quō quottidie inuoluens eum occulte ederem: prostratus in pauimento. cum venie postulatione confessus sum: ⁊ vbertim ꝓfusis lachrymis. orationibus eox venīā apud deum postulabā. Tunc senex dixit. cōfide fili. q: liberauit te a captiuitate ista cōfessio tua: victorē nāq; aduersarium tuū bodie triūphasti. Ualid⁹ cū tua cōfessiōe cladēs

q̄ ipse fueras ab eo tua taciturnitate deiecturus. Et idcirco post hāc publicatōnē tuā ille malig⁹ spirit⁹ nō ꝺsabū tibi. nec in te laqueū tibi terrim⁹ ꝓpēs bacten⁹ vsurpabit: q: de tenebris cordis tui. p hāc confessiōez ꝓiectus ē. Nec vū senex beatꝰ ba complicuerat: ⁊ ecce status velut lāpas magis accensa. de meo sinu procedens. tanto fetore cellam repleuit: vt vix in ea residere possemus. Resumensq; senex dixit: Ecce probauit tibi dominus veritatē secretorum meorum. vt passionis illius intentorem de corde tuo confessione salubri fugatum. oculorum fide perciperes: patefactumq; hostem nequaquā locum in te vlterius habiturum. aperta eius expulsiōe cōgnoscerez: Itaq; ex hac senex. ita est i mente tute ꝺfessionis vbratio diabolica extincta vt nūq̄ mihi vlteri⁹: nec memorā ꝺcupiscētie huius tēptauerit inimic⁹ ingerere. De monachis a sarracenis interfectis capi. xlvii.

In palestine

partibus in xta vicū tho cue. g Amos ꝓphas meruit ꝓcreare: solitudo vastissima ē. vsq; arabiaz ac mare mortuū: quo ingressa deficiūt fluēta iordanis: ⁊ cinis sodomox amplissima extēsione porrecta pteges: In hac solitudine summe sācitatis monachi diuissime ꝺmorātes: repēte sunt a discurrēt⁹ interēpti sarracenis. Quox corpora tā a ꝓpio regionis illi⁹: q̄s ab vniuersa arabū plebe: tāta veneratōe sūt ꝓcepta: vt innumeri ꝓpi cōcurrētes ex vtraq; parte gratissimū sibi certamē ꝓ reliquiis eox ꝺiperūt: pie iterse ꝑ scā rapine ꝺuotōe ꝺcertātes: qui nas iusti⁹ mereretur eox sepulturā ac religas possidere. Illis. ſ. de vicina ꝺmoratōe ꝓpox alius de originis ꝓpinquitate gloriātibus

De abbate Daniele. capi. xlviii.

Ater ceteros

heremitas: abbas dē quoq; vidim⁹ Danielē: eq̄lē cēteris i oib⁹ ꝓrutib⁹: ꝑs peculiari⁹ gra humilitatis ꝺditū. Qui merito puritatis ac mānsuetudinis sue: a scō ꝓpbūcio ciuitē solitudinis ꝓsbyter⁹: ad diaconū officiū ē ꝓfectꝰ. Inā

tū cui illē.b. Papūcio frequēt' ꝓsū aggrauabat: vt quē vite meritis ꝑ gīa parē sibi nouerat coequē sibi ēt facerdotali ordie fieret. Demū opēlo fidem ē successorē dignissimū, pudici fugitiq; ꝓfectu bonore eū pacit. Qui tū pmodo cōsuetudinē būlitatis ⁊ omnīū sibi vnīū libi illo pīte ō sublimioꝛ ordīe adiectōe donauit: is cēp abbate Papūcio offerēte spūales bostiamile velut diaconus i ꝓcia ministerii ꝑmūit officio. In quo vīb. Papūciū ea talia vt erāt ac tāt' vt i milīa etiā ꝓcētū gīe possīdeꝛet, spes ō substitutōis cieōe frustrata ē. Nā nō lōge post būc ipm quē sibi paraueꝛat successorē: ausē se ad deū ꝓmūlit. De abbate Sereno. capi. xix.

Umme sanctitatis

⁊ xīanē vīe: nosq; sui speculū abbatē vidimus Serenū: quē singulari veneratōe ꝑ ceteros admirati sum⁹. Cui sp̄a oēs ⁊ute⁹q; nō solū l actu ei⁹ velmoꝛib⁹ is etiā ipo vultu ꝑ dei gīaz refulgebat ita cū ꝑculiari bñficio dono castitatis ifusū: vt nec se ipīe gdē naturalib⁹ icētiuis i getari vel i sopoꝛe sētiret. Ad quā tā carnis puritatē quō ꝑuenerit, q: supra oditionē humane nature videt necessariū eē reoꝛ explicare. Dic igit b. Seren⁹ ꝑ iterna cordis atq; coꝛporis castitate: nocturnis diurnisq; ꝑcib⁹ ieiunijs quoq; ac vigilijs ifatigabiliter ilistēs. cū se vidisset oratiōū sua aꝛ obtinuisse vota: edictoq; estuo i corde sao ꝛcupiscētie extincto: velut suauissimo gustu puritatis accēsuꝰ maioꝛē sitī ze lo castitatis exarsit: ⁊ intētionib⁹ cepit ieiunijs atq; obsecratōib⁹ icubare vt mortificatio passionis bui⁹: que iteriꝰ hominī solo dono dei fuerat attributa: ad exteriꝛis etiā puritatē eaten⁹ ꝑueniret: vt ne ipe gdē vl illo simplici ac naturali motu q etiā ip̄ vrualis atq; lacrētib⁹ excitat: vlteriꝰ pulsaret. Cūq; peritōi cepte supplicatōe tuꝛi ac lachrymis idefessus ilisteret: aduenīēs ad eū angelus i visione nocturna: eiq; velut agicola vtep: quādā ignitā carnis struma de ei⁹ viscerib⁹ euulsit atq; ꝑiecit

etiam viros sactos nouimus ꝑcussisse quibusq; delictis. cū in illo nec tenuissimus qdē peccatū aut macla ꝛ in illo iudicij die patī inuenire diuina clemētia: vt eos tandē aup ꝑuenīt. ad illā ꝑpetuitatem gloriosam. nulla indigēteos penali purgatōe trāsmittat. iuxta illud. Ut iustus ꝓbatur in fornace būliatōis. Et illud. Quē enī diligit dns corripit. flagellat autē omnēs filiū quos recipit. Qō nīo quoq; tēporib⁹ sanis euidēs contigit ⁊ apta ꝓbatio i abbate Paulo vel Moyse. q bitauit locum huius solitudinis q calamus nuncupatur Nā Paulus ꝛmoratus ē in deserto que adiacet panephisi ciuitati. quā solitudinē iam olim sactā aque latissime inundatione cognouim⁹: que quotiens fluuerit spiritus aglonis de stagnis impulse ac superfuse adiacentibus terris. ita omnē illius superficiem cōtegit regionis: vt ātiquoꝛ ibidē vicoꝛ q olī bacīpa ō causa omni sūt habitatoꝛe ꝛfti. faciat velut insulas apparere. De abbate Paulo. Capitulum. ii.

Igitur abbas Paulus i tantam cordis puritatem quiete solitudinis silentioq; ꝓfecerat: vt nō dicā vultū femineū. is ne vestimēta qdē sexus illius cōspectui suo paterētur offerri. Nā cū q̄dā die ꝑgeret ad cuiusdā senoris cellam: casu mulier ei obuiauit. Quā cuꝫ vidiss tāta fuga ad suā rursū mōasteriū. pretermisso qō arripuerat itinere cucurrit: q̄nta nullius a facie leonis vel immanissimi draconis aufugeret. Qō licꝫ zelo castitatis ⁊ puritatis ardore sit factū. tū q: non sm sciaz ꝑsūptū ē. is obseruātia discipline excessus ē modus: ne elatio eū inaderet. tali ofecti correptōe ꝑcussus ē vt totū corpus ei⁹ ꝑalyseos valitudie soluereť. nullū q̄ i eo mēbrū. penit⁹ suū officiū ꝑualeret explere. Sigdē nō solū pedes ac man⁹. is etiā lingue motū ip̄eq; aures ita audit⁹ ꝑ ꝓtii amiserūt sēsū: vt i eo nihil ōplū⁹ ex homine ḡs inmobilis statue figura remāeret Et ad hāc redact⁹ ē. vt infirmitati eius nullo mō viroꝛ diligētia ōseruire sufficeret: nisi sola ei mulieribus sedulitas mīstraꝛ. Nā portato eū ad monasteriū sacraꝝ virgiū cibus ac poꝰ femineo ei ingerebat ofequio: explēdisq; oīb⁹ nature necessitatibus. eadē illi diligētia p annos forme ꝑseuer. i. vsq; ad vite sue terminū ꝑstitit. q eū tāta eēt mēbroꝝ oīm debilitate cōstricta: vt nulli i eo arti⁹ vnacē motū retineret: tāta ex eo fructū gratia ꝓcedebat. vt cū de oleo qō corpore suo tetigerat vegrotū ifirmitati a cūctis valitudinib⁹ curarētur. ita vt sup hac ei⁹ valitudie cuidēter claresceret. ⁊ debilitatē mēbroꝝ eius amore dñi ꝛtribuā. ⁊ sanitatū grām protestimonio ⁊ manifestatione meritoꝛ ei⁹ spīrit⁹ sanctus virtute pararet. De abbate Moyse. Capitulum. iii.

Ecundus vero quē diximus moyses in hac heremo ꝛmoratus: eū ꝛpe singularis ⁊ icōpabilis vir essꝫ: ob repbēsiōēs ymo⁹ fmonis quē cōtra abbatē machariū dur⁹ ꝓtulit. tā diro demoni ē cōfestim tradit⁹ vt humanas egestiōes oꝛi suo igereret. Qō flagellū purgatōis diuinū ei iniuisse dispēsatoꝛes: nec vl momēto tanti peccati macula in eo resideret. velocitate curatōis ei⁹ ꝛnōstratū ē. Nā continuo abbate machario i oēnes ꝓstrato victu cin⁹ malign⁹ spūs ab eo fugatus discessit. Ex quo manifeste ꝑpendit. nō debere eos ab bolari vt dicūt: quos videm⁹ diuersis tēptatōib⁹ vt malignis spīritibus tradi: q: duo bec credere inmobiliter nos oportet. prio q⁹ sine dei ꝑmissu nullus oīno tēpteť. scdo q⁹ ola q̄ a deo nobis ifernūtur. velut a pissimo ꝑre ac clementissimo medico. pro nostris voluntatibus irrogent.

De monacho q in solitudie noctu vidit multitudinem demonum. Capitulū. iiii.

Vidam autē frater cū ꝑ solitudinez iter agerem: aduesperante die spelūcā q̄dā repiēe. ibidē subsistit. Ubi vū psalmoꝝ exmore cantaret. tempus medie noctis excessit. Cumq; finita vigilia: refecturus lassam corpus paululum resedisset. repente cepit innumerabiles caterua⁹ demonū yndiq; cōfluentium intueri: que infinita

ctiõpatione pcedentes. alie febant principem laurea alie sequebant. Qui princeps eop̃ t magnitudine pceteror cuncto: t aspectu terribilior videbatur: cumq; in quodam sedis sublimissimo cõsedisset. vniuersa iuxta ac" diligenti examinatõe cepit discutere: illoq; g nec dum se circaluenire emulos suos potuisse dicebant. velut iret a conspectu suo cum iniuria iubebat expelli: spacia tanti tẽporis t opus inaniter expensum. cuj fremitu furoris eius exprobrãs. Illos vero qui nunciabãt consignatos sibi hominẽs decepisse: summis laudibus cũ exultatõe ac fauore cunctop̃. vt fortissimos pugnatores ad exẽplũ cũctorum gloriosissimos corũ omnibus emittebat. Inter quos cũ gdã nequissimus spiritus: vt pot. magnũ triumphũ nunciatur" letior aduenisset. nomen monachi optime cognin designauit: asserens se post quinq; annos ḡbus cum iugiter obsideret. vix eadem nocte in ruinã fornicationis merisse Super cuius relatõe cũ immane cũctop̃ gaudium fuisset exortum. summinio a principe eorum laudibus eleuatus: magnisq; ꝑconijs coronat" abscessit. Aurora itaq; superueniente. cum omnis multitudo demonũ ab oculis eius euanuisset. dubitãs frater ille ꝺ assertiõe spiritꝰ imũdi memor etiã euãgelice sententie qꝺ in ueritate nõ fecerit t qz si ẽ veritas i eo. t cũ logẽ: mẽdatiũ ex ꝓprijs loqtur. pelusiũ petijt. vbi illũ fratrem nouerat cõmorari: quẽ malignꝰ spiritus asseruit esse deceptum. Erat etiam ibi t alius frater illi notissimus. quem interrogans de eodem fratre. repperit ꝙ eadem nocte qua teterrimus ille demon ruinam ciuis sui principi nunciaret. monasterio pristino derelicto. vicum petisset: t in fornicationem miserabiliter cecidisset. Hec autem audiens frater suspirans t flens reuersus est in locum suum. De duobus philosophis qui ad sanctum Antonium perrexerunt. Capitulum. liii.

Uodam autem tẽ

pore qdam duo pꝺ. audientes sanctum beati Antonij: perrexerunt ad eum Qui cum inter se quasdam questiones debuissẽt. despicientes pꝺ sanctum Antonium velut imperitũ t sine litteris vtp̃: reuertẽtes sunt ab eo. Volentes autẽ eũ si nihil amplius potuissent ledere. vel de cellula ei" magicis prestigijs t circũuentione demonum ꝓturbare: immiserũt ei nequissimos ꝺmones ad ꝑpugnatõem. hac inuidia t liuore pculsi: eo ꝙ multi bonum. ad illũ velut dei famulum quottidie cõuenirẽt. Lũqz illo nunc qdẽ imprimẽte pectori suo t frõti signaculũ crucis. nunc ho oratõi supplici ter icubante. nec appropiquare qdẽ diuissimi demones eidẽ audebãt: reuertebãtur ad eos g illos direxerant sine effectu. Tunc illi alios rursum q̃si potẽtiores miserunt. Lumq; t illi fatigati reuertissent. iterum alios nibilominus potentiores ac vehementiores aduersus militem xp̃i destinauerũt: g nihil penitus ꝑualuerũt Antonio viriliter reluctãte. Eo itaq; nihil ꝓfecerũt tales. tãteq; eop̃ insidie tota magica arte t nigromancia quesite. vt per hec euidentissime cõprobarent magnã ꝟtutẽ esse ꝓfessioni xp̃ianop̃: ḡbus ille tã seue vmbre nihil Antonijũ. nõ solũ ledere: sed nec pcto qdẽ de habitaculo suo valuerũt ꝓturbare. Pro hac ergo admiratõe stupefacti pñi: cõfestim ad sedem Antonij venerunt. impugnatõum suarꝰ magnitudinẽ. t causas atq; insidias liuoris sui ei patefecerũt: xp̃ianos se fieri protinus poposcerũt Lumq; diem ab illis prodite impugnatõnis requireret: indicauerunt. Asseruit autem se beatus Antonius amarissimis cogitatõnũ stimulꝰ tũc fuisse pulsatũ. Eum dẽ beatũ antoniũ. ita nõnũq; i oõne nouimꝰ pstitisse: vt eodẽ i excessu mentis ꝙcter orãtẽ. cũ solio ori" ceciderit infũdi. audierim" eũ i furore spiritꝰ sic ꝓclamantẽ. qd me ꝑpedio sol. g ad hoc oriris: vt me ab huj" veri luminis abstrahas claritate.

Finit tertia pars principalis huj" opis. videlicet liber ꝺ regulari conuersatõe egiptiorum monachorum: t eorũ qui degunt apud palestinam vel Mesopotamiam:

Incipit ꝓlogus sancti Paschalij ad exhortationẽ sanctop̃ patrũ tã grecop̃ qꝺ egiptiop̃.

Omnio venerabili

patri Martino presbitero t abbati: paschasius. Uitaspatrum sanctorum grecorũ. vt cetera facundis studiose conscriptaa. iussu a te sanctissime pater: i latinum transferre ꝺmonem in solito studium opere remisissem. Nec enim ynꝺ qꝺ scribi vel legi potest excudi ingenio aut conscientia cordis ꝓbente. Scire enim me ꝙ nihil sciã non audeo dicere: ne verbum hoc: sapientissimo Socrati surripiaz Sed qz tua pater necesse est iussione ꝓtar non gloriabor ingenio: sed fidem quã tibi debeo. etiam opere inuicto prestabo. Nerũ: qz eloquẽtiũ virorũ libri sunt plurimi. ꝺmone latino conscripti. quop̃ lectõis experti me esse. te etiam astruente testificor si qd de illis aut hoc insertum forte reppereris. vt minus eleganter expressum. ne mee culpe deputetur exoro: q; sicut in dato mihi codice repperi ea scripta sic trãstuli. licet nec ea studiose posse me ꝓferre ꝓfiteor. Unde restat: vt qd te iubente cepi te orante perficiam: quę tamen si scribenda decreueris vt tuo polire sermone diligenter exposco: Neque enim mihi licuerit quedam placuisse tibi: nõ t aliqua displicuisse cognouerim. Incipit liber exhortationum. Et primo contra castrimargiam ad deuitandum gule desideriũ.

Uidam frater quẽ

admodum in cella propria degere deberet: abbatez Sysoi requisiuit. cui respondit abbas Sysoi comede inquit panem tuum t salem: t non sit tibi necessitas aliquid exeoquendi aut longius euagandi. Alteri quoq; idem requirenti. Respõdit Daniel propheta cum dixit. Panem desideriop̃ non comedi. Dixit vnus senex ad alterum senem habentem caritatem. t suscipientem tam monachos multosq; seculares: lucerna quidem multis lucet. nostrum tamen proprijũ incendit. Dixit vꝰ ex patribus quia inueniuntur homines multum comedentes. t adhuc elarius conuersi. Hic satietur: alter autem comedit parum t satiatur. Qui autem multum comedit t adhuc elarius continet semaiorem mercedem habebit. qꝺ ille qui parum comedit t satiatur. dixit quidam senex. Ne qꝺ desideraueris aliquando manducare. Comede autem quod transmissum tibi fuerit a domino: t gratias ei age. Quidam frater impugnabatur a spiritu blasphemie. t crubescebat dicere: t quoscumq; audiret magnos senes. pergebat ad eos. vt illis declararet: t mox vt peruenichat. verecundabatur dicere. Cum autem frequenter ad abbatem Pimenium veniret. vidit eum senex habentem cogitationes: t dixit ei. Ecce frequenter venis ad me habens cogitationes. t sic iterum reuocas. triste recum illas portans. die ergo mihi fili. qd est qꝺ habes? At ille dixit. In blasphemia impugnat me diabolus: t erubescã dicere Et mox vt aperuit causam: leuior impugnatio eius apparuit. Et dixit ei senex. ne contristeris fili. Quando enim hec cogitatio aduenit: die. Ego hac causa opus nõ habeo: blasphemia tua super te sit sathanas. Hanc enim causam alia nõ vult. Quasq; cũq; enim causa alia noluerit nõ diu ꝓmanebit. Et ita frater ille discessit. dixit abbas Moyses. Per has quatuor res pollutionis passio gignit. p abundantiã esce t potꝰ t saturitatẽ somni. p otiũ t iocũ. t ornatus vestiũ bꝰ iceddo. Iterꝫ dixit. corporee mitte fuit passiões. Et dicit ei frater: t q̃ sunt abbas? At ille respõdit. qꝺ paulus apostolus dicit fornicatio t imunditia. vel ois cupiditas. nec nominetur in vobis. sicut decet sanctos: visus quoque et fiducia frequenter ad prelia veniũt. De abbate macario

Bbas macari" ꝓfecibat

ꝙ cũ mancret i illa solitudie vbi solus residebat: iferꝰ ãt fuit altera solitudo. q; plena erat multis fratribꝰ: sero ꝓ vã circũspiciẽs. vidit demonẽ veniẽtẽ i figura bolo. vestitũ linea tunica ꝑforata: t ꝓ

gula feralna vasa parua pēdebāt. t dixit ei senex. Quo vadis maligne? Et respondit. Vado commouere fratres q sunt in deserto. Ait senex. Et propter qd tot vasa? Ait ille. Quia assum secum senex? At ille dixit. Iustus es cuius secum sero? At ille dixit. Iustus sero. t si vnū de fratribus uere ideo tanta sero. vt si vnū illoz placuerit. portigo aliō. q si t illud displicuerit offendū aliud. t sic fieri nō potest. ni si vnū ex illis aliqō placeat eis. t hec dicens discessit. Permansit aūt senex in cella sua. t cogitabat qd de loco. intēp q vīa circūspiciens: vīqquo demon reduxit. t cognouerit q indicaret t eū reduxit. dixit ei. Iaia? ista. At ille ridit. Quid mihi ista? ecce q: octo mihi strauit fasciculos. t nullus cōtra me ausus fuit. t nullus cōtra me audet: dixit ei senex. ergo neminē ibi habes amicū? At ille respōdit. vnū habeo amicū. ipse mihi semper. t quotiēs viderit me huc atq; illuc. cito currit ad me velut ventus. Cuz q: nomen ei? ab eo requisitus: dixit: Quia Theopist? dicitur. t mox cognouit. Exurgens itaq; cōsecutus abbas Macharius. descendit ad inferiorem heremū. Quē cū vidisset fratres a longe. egressi sunt obuiā ei. t vnus quisq; sperās q apud se maneret. t parabat se. At ille requirēs cellā Theopistus ad eū profectus est. Cūque cum gaudio illā suscepisset. t essent vterq; soli: dixit ei abbas Macharius: Quēadmodū tecū est frater? At ille respondit: Interim orationib? tuis bene est. Et senex ait. non te impugnant cogitationes? At ille ait. Interea bene sum. Erubescebat enim dicere. Et dixit ei senex. Ecce quot annis sum in solitudine. t ab oibus bonoz: t in hac etate cū sim senex. molestē sunt mihi cogitatiōes. Respondit Theopistus. t ait. Credo abba: q̄n t mihi. Tūc senex singulas cogitatiōes q̄s se ipugnantes fingebat vsq; quo nosceret illi totum Theopistus. Postea dixit senex. Quēadmodū iciunas? At ille dixit. Vsq; ad nonā. Dicit ei senex. Ieuna vsq; ad vesperā. t de euangelio vel de aliis scripturis sine cessatiōe sēper aliqd meditare. t quotiens tibi aliq̄ cogitatō superuenerit. munq̄ oculos tuos aspicias. sursū oculos cordis intende. t mox deus adiutor tibi erit. t ita discessit ad propriā solitudinē. Et cum insisteret orationi circūspiciens vidit demonē cum eis. t regredit eū. Quo vadis? At ille simili mō fratres commouere repōdit. cū aūt reuerteret. interrogauit eū senex. Quomodo modū nūc se habent fratres? At ille dixit. Male q̄n oēs agrestes effecti sunt. t q̄ de omnib? pessimi ē. vnū quē habui amicū obediētē mihi. t ipse nescio vnde superbus omnibus asperior ē. t iurauit me nō calcare suū illū locuz. nisi post multū tpo. Et hec dicēs: discessit. Interrogauit qdaz frater cogitatōes suas abbatē Pimenū. Et respōdit senex. monach? si ventrē t luxuriā t linguā rēnuerit. t vagatōem nō fuerit sectatus: fido. q: non moriet sed vsq; in perpetuū. Duo fratres ad abbatē Deliā venerunt impugnati a cogitatōib? Et videns eos senex q̄ corpulenti essent. tāq̄ ad discipulū suū fabridēo dixit. Vere frater ego erubesco p te. qa sic in sagina nutriti corp? tuū. q: esca vermiū sunt? cū p̄sentaris te esse monachū. Pallor eni cū humilitate t macies: decē? mōachi. Itē dixit. q: monach? edēo multū t opare multū. nō ꝯfidat: q aūt pauc edit. etiā si parum operetur. confidat t agat viriliter. Contra philargiam t de perfecta abrenūciatione

Uidam iuuēis volebat abrenūciare mūdo. t frequēter eū egressū ō domo sua reuocabāt cogitatōes inuolutes primis negotiis. Erat eni diues valde. Uno die egresso eo. hostes inuādi circūdederūt eū t multū puluere excitauerūt ōtra illū. Ille vo ꝯfestī expoliāto se. t iactāto vestimenta sua: currebat nud? ad mōasteriū. Declarauit aūt de? vni seni dicēs. Surge t suscipe athletā meū. Surgēs q̄ senex obuiauit ei nudo: t cognoscēs cāz admirat? ē. t dedit illi habitū mōachi. Q̄ aūt alig venie bāt ad senē regrere ō cogitatōib? varijs: instruebat eos de abrenūciatōe mūdana: t dicebat. Illū frem regrite. q nec idumita fui corporis. Fuauit: q: ego ad mensurā renūciatōis sui? nec dū gaceni. dicebat aūt p

ullus abbas galatha. si aliqs res voluerit mōach? i cella sua abēre. eper eas sine qb? nō pōt viuere: frequēter copit e cella egredi t ita demonibus suaricat ac occipū: Dic aūt ipse Paulus i vna quadragesima: cū sexterario lētis: t paruo vasculo aque: pdiuauit: t vnā matrulā facēs: cādē texebat t retexebat: ne tīmoso sono exiret. Quidā fr regressus senē dicēs. Fac abba cantaret: t dic mihi fmonē. qd debeā i mūctate cōgregare: vt habeā illud i senectute? Respondit senex. Aut xp̄z adipiscere t cogita de te: aut certe pecuniā ne mēdices q̄ tuā est eligere: aut dīs deū aut mānonā. Frequēter abbas Agathon suū discipulū cōmonebat: dicēs. Ne aliqī tale aliqd tibi agras: qō sīn te petēti dare pigeat: t p hoc inueniaris mandata dei transgrediens. Qui petit: da ei: t volenti a te mutuarine auertario. Nihil volendū monacho: si quid perdiderit vel amiserit.

Abbas macharius

dū eēt i egypto t egressus fuisset de cella sua regressus inuenit quēdā latronē furātē id qō i cella sua haberet. Steterit ergo t ipse tāq̄ pegrinus: t carritauit alal eū illo: t cū magna patiētia ōduxit eū dicēs. mi frater? i hāc mūdū: dīs vedit. sicut illi placuit ita factū est: bndict? dīs i oib? Quidā fr vicin? cuiusdā magni senis: occēte ingrediebat cellā ei?: t qcqd habebat senex: furabat. Cū aūt videret senex: nō illū arguebat: sed ampli? opabat dicēs. Puto frater ille necessari? est. Habebat ergo senex grandē tribulationē ex penuria panis cū aūt moriturus esset. t circūdedisset eos alij fratres: ille cū vidisset illū frez q̄ solebat illi furari: dixit ei. Accede huc ad me fr: Et appbēdēs man? ei? oscular? ē. t dicēs Bras ago manib? isti? frio: q: ppter eū arbitror me ire i regnū celoz. Ille aūt ꝯpūct? t agēs pñiaz: fcūs ē. t ipe strēnu? monach? ex actib? senis quos vidit. Q tollerantia paupertatis in requiem ducit.

Accabatvmus ex seni

b?. Nihil inuenim? scriptū ō Lazaro illo pauper q̄ aliquā fructē fecisset nisi hoc tm. q: nūq̄ aduersus diuitē murmurauit. q̄uis ille multā misericordiā faceret: sed cū gratiarū actōe portauit labore paupertatis suscipiens q̄ illi? Abrahe suscept? est. Itē dixit. q: si oportet quēq̄ cogitare nisi ō timore dī. Nā etsi coact? fuerit ō corporali necessitate cē sollicit? nunq̄ cogitet de ea aī tēpus. De repimēda auaritia.

Abbas siluanus

dū monasterii dicū discessisset a cella: discipulus su? Zacharias cū aliis frib? sepe bonū amonuit: et fecit bonū maiorē. Ob postq̄ regressus senex agnouit: tulit melotē suā vt discederet. At illa prosicientes se ad pedes eius. ppē qd hoc faceret vt indicaret postulabāt. Tūc senex ait. Nō ingrediar ego i cellā hāc nisi sepis fuerit i locū suū renouata. q̄ mox ita regressus ē. Quidā fr regressi senex dicēs. Si mihi debet pauca nūmos fr inbeo vt repetā eos? Cui senex. Senex nūmodo illi dic cum humilitate. At ille dixit. Si semel dixero t nihil mihi dederit. qd faciā? Tūc senex ait. Uiteri? ei nihil dicas. At ille iterū ait. Et qd faciā? q: nō possū vincere cogitationē meā nisi fuero illi importunus? Dicit ei senex. Dimitte cogitatōes tuas: t mōdo fratrē tuū ne contristeris: q: monach? es. Abbas Agathon volēb? emere opa manuū suaz: cū regrediēbat p̄cū aūt erat cribri cērū: sportelli ꝯ vacētiqui quagita: t volēb? ꝯpare dicebat p̄cū: t qcqd illi dedisset suscipiebat tacēs nec aliqñ numerās. Dicebat enim: Quid mihi p̄dest ꝯcertare cū illis: vt illi peccēt forsitan iurantes: t qñ fuerit nūmi erogē illos fratribus. Sed q: ō si vult huiusmodi elemosynā a me: ncq; illi placet vt aliquē p̄mittā i sacrificio peccare. Et cū illi fr discederet: t panis in cellam vnde venturus est dixit ei. Quid enim panis hominum in cella? Contra iram: t de origine ire.

Ira quidā ex

sanctis patrib?. Ira p boos quatuor actus erurgit: per cupiditatem auaricie vendi t accipiendi: rescz alienas rapiendi: t siquis propriam

ſtinā. Amāo ſtenditur ſi go ſeruū bonoꝝ⁹ eſſe vigilē: ſi go voco⁹ ſe eſſe vult. plus vult⁹ ſapiēt ſe eſſe ꝓcēre. Ira cuā ꝓbet q̄ nuoꝝ. bonos ſēpe obſcurat: ſi odio habue rit bō. primū lūd. actū pro nīlo habuerit: aut ſi luſerit illi. aut ſi ōtractauerit ō eo. Ad ſcīm Joānē euāgelistā oīdā auctozē. Qui odit ꝙ ſ̄es ſuū i tenebris ē. t nescit q̄ eat: mīcē i mozte. Paſſiōe aūt hui⁹ re tribuno q̄uot modoꝭ habet. pmū ex cor de. ſecūz ex facie. tertiū ex lingua. q̄rtū ex fa cto. Si go ꝙ potuerit ita postare multū. vt nō ſ̄greduat i eoꝺē: nō ꝓuit vlq; ad faciē Si aūt venerit i faciē: cuſtodiat ſi quā ſuā ne loquat illi. Si loc⁹ ut⁹ fuerit: vt ſ̄ cū fodiat ne redeat i facto. ſ̄ mox abſcidat a corde. Tres eni grad⁹ ſūt boluz i paſſione ire. Nā q̄ntū voluntarie nocet. t reſiſtēnd⁹ ñ imunat. t pcit. ꝓcīo ſuo die ſm xp̄i natu rā ē. Qui aūt nec aliū ledit. neq; ſe ledi vult. hic ſm Aā ē. Qui ꝺo aliq̄ nocz. aut iniuriat. aut calūniat ſ̄gerit. aut vſuras ex igit. hic ſm diabolū ē. Quidā frēs venien te ad abbatē Antoniū: poſtulabāt ab eo audire ſimonē q̄ quē ſaluarent. Quib⁹ il le ait. Scripturas audiſtis: q̄ vobis a xp̄o ſufficiūt ſanā. At illi vr̄ ſe q̄ aliq̄ eis di cere dignarē: iſtabāt. Tūc vīt eis. Euāge liū dicit. Si go te pcuſſerit i maxillā ōſtra ꝓbe illi t alterā. At illi ſe facere ō nō poſſe dixerūt. Rndit ſener. ꝓbebere alterā nō poteſtis. vel i illā ſ̄ctz ſi voluerit ferire ſu ſtinete. Sed cū neq; ō ſe poſſe facere teſta rēt: dicat eis ſener. Ergo ſi ō ñ poteſtis ne reddatis ꝓ eo q̄ ō accepistis. Et cūidē ver bū q̄ ſapiūs dixerāt: repeterēt: dixit ab bas Antonius diſcipulo ſuo. Vade ſac il lis dictū vt concēdāt: videō eni q̄ valde ſ firmi ſūt. Et ait ad illos. Si eni ñ poteſtis t alterā nō vultis. q̄d a me regritis? Ut vi deo neceſſaria ē voꝝ oratio ꝓ quā ſirmi tas vīa ſanct. ō reribuēdo bonū ꝓ malo.

Vidam ex fratribus ab alio paſſus iniuriā venit ad abbatem Syſoi: t ſcemelie genus exponēs addebat. Cupio me vindicare. Senex rogabat cum: vt re linqueret deo vindictā. At ille terz nō ſe ſtinēs: nīſi fortiter me vindicauero. tui ſtinēs: nīſi fortiter me vindicauero. tui bulo Syſoi ait. Quia ſemel hoc in alio po ſuiſti: ſa tibi oremus. Et exurgēs ſener: hoc verbo cepit orare. Deus ias nō es nobis neceſſarius. vt pro nobis ſollicit⁹ ſanguis noſtri: ſi cut iſte frater dicit: t volumus t poſſumus vindicare. Qō cum ille frater audiſſet. ante pedes ſenis ꝓſtrat⁹ veniaꝫ ꝓcabat: ꝓmittens ſe cum illo cuncta ſacturū nunq; deinceps eſſe certaturū. Quidā frater cū ab altero iniuriarē venit t annū ciauit ſeni. cui ſenex reſpōdit. Satisfac co gitationi tue. q̄n frater nō vult te iniuriari ꝙ pcā tua ſubmittit illi. Nā i omni tēpta tōe q̄ tibi ītigerit. p oīa ne arguas eū: ſi ſtim modo dic q̄ ꝓpt pcā mea contigit mi bi hec. Dicebat frequēter abbas Pmē nius. Malicia nūq̄ ſuperat malicia: ſed ſi q̄ male fecerit tibi: tu illi bonū redde: vt ſi q̄ bonitatē vincas malicia. Quidā frater erat q̄ q̄ndā plus cū aliq̄ iniuriabat aut i citabat tātomagis ad eū recurrebat dicēs Iſti ſunt q̄ nobis occasionē ꝓbāt ad ꝓfecti onē nostrā: q̄ aūt brificāt nos decipiūt nos t ſenutā pedū nostrō ſubuertunt: Alius erat ſenex: ſi q̄ detraxiſſet ei: ille feſtina bat ſi vicinus ei erat ꝓ ſeipſum bene remu nerare illi: q̄ſi lōgi⁹ maneb at: trāſmutte bat ei mūera. De nō retribuēdo inimicia

Vidam fratrem inter rogauit abbatē Syſoi dicēs. Si la tronef ſunt barbari ſup me irruerit occide re me volēte: t ego ſi ꝓualuero iubeſ vt occidā? Cui ille reſpōdit. Ne facias iſtud. nec noleris homicida: ſed totū deo cōmade t q̄cq̄d tibi cōtigerit aduerſi: ꝓſtere hoc tibi ꝓpter pcā tua venire. Si q̄d ſo bo ni fuerio cōſecut⁹? totum hoc diſpēſatōi totus debeo aſcribere. Erat heremita q̄dā ma gnus i mōte ꝙ vicī hababeos. t venē rūt ſup eū latrones. Cū aūt ille vocē de duſſet: de vicinio locio fratres alii ꝓfuēre cōprehēderūt eos: Quos trāſmiſſos i ciui tatē iudex mīſit i carcerē. Fratres vero illi cōtriſtati ſunt nimis: q̄ ꝓpter eos ſa

trones traditi eſſēt ad penā: t veniētes ad abbatē ꝓmensionē narauerūt ei ſactū. Qui ſcripſit ad heremitā vicēs. Nouimꝰ ſcere ꝓmā pditionē vr̄i fcā ē: t nunc vide bis ſecūdā pditionē. Tūſi eniz ꝓdā ſuiſſes ab interioꝝ⁹ tuis: ſecūdā publicationē nō q̄ ꝓpetraſſes. Cūq; ille talē audiſſet fmo nē: ꝓpāt⁹ ē: t cū eſſet i illa regione noiat⁹ t ꝓ miltū tp̄s de cella ſua ñ exiēs: exurgēs vi t ciuitatē: t expellēs latrones de carce re: liberauit eos publice. De ꝓfecta patia

Vidaz videns labo rioſe portāt i lecto mortuū: dixit ei. Mortuos portare: ſi vis melī⁹ facere vi tioꝰ porta: q̄ pacifici filii dei vocabuntur: Interrogāb⁹ q̄dā ſrib⁹ abbatē Moy ſen ſermonē: ille horrat⁹ eſt diſcipulū ſuum Zachariā ꝓ eis aliq̄d diceret. Tūc ille pal liū ſuū depoſuit ſub pedib⁹: t oculcauit il lud t dixit. Niſi q̄ ſic fuerit oculcat⁹: mo nach⁹ eē nō pōt. Abbati Ammoni ꝓpc tauit. b. Antonius dicēs. Multū habeo i timore dei ꝓficere. Et educēs eū de cella oſtēdit ei lapidē: t dixit ei. Vade t iniuria re lapidē hūc: t ludēs ſine ter eode illū. Qō cū fecīſſet: iterrogauit eū. s. Antoni⁹. ſi ei ali q̄d lapis reſpondiſſet? At ille dixit. Non. Cui abbas Antonius ait. Ita t tu ad hanc mēſurā peruēturus es: vt nullaz tibi ſieri arbitreris iniuriam. Q̄ oportet ꝓ pa ce: q̄uis bona ſint opera dimittere.

Bbas motois edifi cauit ſibi monaſteriū: i loco q̄ vocat eracleona. Et cū ibi a multis moleſtarēt: i alterꝫ locū trāſgreſſus eſt. Et ſimiliter ibi ſtruxit monaſteriū: ſed ꝓ iuidiā diaboli q̄ dā ſi ibi iuſt⁹ ē. q̄ ſemꝑ irā cū eo habebat. ꝓ pter hoc ſurrexit: ideꝝ ad ꝓpriū reuerſus ē vicū. t ſecit illic monaſteriū: t recluſit ſe metipſum. Poſt tēpus aūt aliquāli: ogre gati ſunt ſenes de illo loco vt regreſſus ē: deducētes ſecū illū frēz cū quo habuerat lite: quatenus rogarēt eū. vt reduceret in monaſteriū ſuū. Poſtq̄ aūt i vicina loca venerūt: ibi mcloteo ſuo q̄ illū frēz ibidē

mente: vidit dñe. Quia quia ego in tormenta mittar: vos subtus me inuenio
encenia mittar: vos subtus me inuenio
Abbati Moysi frequenter apparuerunt
spūs malignī dicētes. Uicisti nos: nihil
nobis possum⁹ facere: qñ quotiēs p desperationē humiliare te volum⁹: exaltaris. quotiēs te exaltare: ita te būilias vt nullus de nobis accedat ad te: Cū gdā ad abbatē simonē regreret. gd fratū frequēter talē simonē regreret. gd fratū frequēter talē simonē regreret. gd fratū
Et surrexit. Et nec se ceciderat ē. Ait senex. Et nec surge. Cū aūt frater frequēter se ceciderat narraret: coegit mō senex vtebat simōe: exclamās. Nō cessēs surgendo fili. ait frater. Usqđ possū surgere pater explana: Ait senex. quousq; aut i bono ope aut i malo vēbēlus occūbas In quo enī ope ōprebēlus fuerit bō: iudicabit. Itē dixit. Qui laborat: arbitratus se fuerit aliquid facere recipit hic mercedem suam. Cōtra spiritū vane glorie.

Uidā frater requisiuit abbatē pimenīū. si melius ēt remoū⁹. an cū alijs maneret: Risit senex bonos si sementē pūm repbēderit. vbiq; pōt pisterē: si āt se magnificet nusq; stat si cut foliū ē. g se existimat aliqd eē cū nihil sit: ipe se seducit. Quicqd. n. bōi fecerit bō: ne exultet i eo. qz mox pdet illud. Abbas macharī⁹. si go illū cuz rumore velut sāctū vir volutisset audire: suscepit⁹. nullū penit⁹ a sene pcipiebat risuz. Sigs hoc vellut ōtēnens cū talib⁹ vbis ppelleret: abba macharī⁹: qñ eras camelarī⁹: t nitruz furabaris: nunqd nō papulabas a magīo vēbēlus i furtis libēter eigegd regisset cū gaudio respōdebat. Abbas Nesteros dū cū alijs ambularet frib⁹ i ōserto: vidērūt draconē t fugerūt. Dicit ei vn⁹ ex eis. Et tu nimes abba: Cui senex. Nō timeo fili. oportuit me fugere: qz nisi fugisset cogitatōs vane glorie nō vitasset: Uenit aliqñ ad abbatē Zenonē i syria aligs frater egypti⁹. t cepit cogitatōes pprias accusare: pūte sene. Ille āt audiēs hoc: admirat⁹ dixit. Egyptij ḡo būt fructus celār. t vita q̄ nō būt: manifestāt. Syri aut̄ t greci fructus ḡo nō habēt predicāt. t vita q̄ habēt: absc̄ōdūt. Quidā senex cū veniret ad alū senē. dixit. Ego mortu⁹ sum huic seculo. Cui ille alter. Ne confidas i te: donec egrediaris de corpore hoc. Nā etsi dicio tu. qz mortu⁹ luz: diabolus trī ē nec dū mortu⁹ ē. cui⁹ inumerabiles sunt male artes. Abbas Sysois cū sedēs pūte fratre altero. fact⁹ esset i extasi. t altero audiēte nesciēs suspirasset. cepit penitere ac dicere indulge mihi frater exposco: nec dū enīz me cognosco esse monachū: qz audiēte altero suspirauī. quotiēs aūt in ōione senex idē stans man⁹ suas erexit ad celū. cito deponebat man⁹: ppterea si alter ps̄ens esset. ne hoc ipsū illi plaude constaret. Quidā senex habitabat in inferioribus partibus egypti. t sedebat quiescens. Unus āt secularis religiosus ministrabat ei. Contigit autem vt filius secularis infirmaretur Multis ergo precibus postulabat senem vt veniret ad domū suam: t faceret orationem pro infante. Exurgens vero senex ambulabat cum eo. Ille autem precessit t ingressus in domum suam dixit. Uenite in occursuz anachorite. Quos cum senex vidisset a longe egressos cum lampadibus: sensit q̄ ad se venirent: t statim vespolians se vestimenta sua. misit in fluuium t cepit lauare stans nudus. Ille autem qui ministrabat ei. Uidens hec erubuit. Et rogabat homines dicēs. Reuertimini. Senex enim noster sensum perdidit. Et veniens ad eum: ait illi: Abba quid est hoc q̄ fecisti: Omnes enim qui te viderunt. dixerunt: quia demonium habet senex. Cui ille. Et ego volebam hoc audire. Idem alia vice volebat cum aliquis videre ex iudicibus. t precesserunt clerici dicentes ei. Abba prepara te. quoniam iudex audiens opera tua. veniet ad te: benedici cupiens a te. Ille autem dixit. Ira faciam ego preparabo me. Uestitus ergo lebetone suo. t tollens panem t caseum in manibus. ascendit in portam: t diuaricatis pedibus sedens cepit

manducare. Uenienq autem cum officio suo iudex: t vidēs eum dixit. Ite est anachorita: de quo talia audiebamus. Et contemnens eum: ita discessit:

Contra spiritum superbie.

Uidam senex dixit.

Qui ab bōb⁹ ampli⁹ bonoz: aut laudat: nō paruū dānū patit: g aūt ab bōb⁹ nō bonoz: at: desup glorīā accipit. Itē dixit. Fieri nō pōt: vt simul herba nascat: t semē: ita impossibile est vt laudē t glorīā habētes secularīū: simul t fructū faciam⁹ celestē. Itē dixit. Quādo cogitatio superbie vī certe vane glie te impugnat. pscrutare teipsuz: si ola mandata dei seruasti: si inimicos diligis: si gaudes de gloria inimici tui: t ntristaris i deiectōe ei⁹: si apud te habes qñ fu⁹ iutilis es: t q̄ plus oīb⁹ bōb⁹ sis pcōz: t negligētē tā grāde aliqd sapias: tāq̄ aliqd boni se ceris: sciēs q̄ elata cogitatio illa bona oīa dissoluit. Dixit senex cuidā. Non apponas cor tuū aduersus fratrē tuū dicēs. Quō tu amplī⁹ sobri⁹ es q̄ ille: t ntinētior: sed subdit⁹ esto gratie dei i spū pauperatis: t p caritatē nō fictā: ne spū exaltatōis pdas laborē tuū. Itē dixit senex. Etenim cū enīz se deposuerit homo i humilitate: tātū pficit i alū. Sicut enīz superbia si ascenderit i celū vsq; ad infernū deducit: ita t humilitas si descenderit ad infernū: rūc: exaltabit vsq; ad celū. Abbas Macharī⁹ dū viluculo palmaruz folia portās: ad cellā suam reuertere retur: occurrit ei diabolus cum falce preacuta: volēs cū percutere: t non valebat. Qui exclamās ait. Magnā vim a te patior Macharī. Qui cū te cupio nocere: nō valeo: dū q̄cūq; tu facis ego magis erupere. Tu ergo iterdū ieiunas ego nūq̄ vllo cibo reficior. Tu sepe vigilas: me vero nūq̄ sopor oppressit: sed vna re me vicis ipse fateor. Cuq̄z ab eo rē ipsaz Macharius requisisset: ait. Humilitas tua sola me vincit Dec dicēte inimico: t extendente. b. Machario manus suas ad orationem: spiritus immundus inter auras euanuit. Quidam ex patribus dicebat. Omnis labor sine humilitate vanus est: Humilitas enim precursor est caritatis. Sicut Joannes precursor erat iesu. omnes trahens ad eum: ita t humilitas attrahit ad caritatem. i. ad ipsuz deum: quia deus caritas est: Quidam frater requisiuit a sene. Quid est humilitas: Cui senex. Arbor est vite in altum exeresscens. Itez dixit. Terra in qua dixit deus sacrificium sibi offerre: humilitas est. Iterum requisitus senex quidam: quomodo potest anima humilitatem adipisci: respondit si sua tantummodo mala homo consideret. Dicebat aut̄: quia perfectio hominis est humilitas. Dixit abbas Motoys: „Humilitas nec ipsa irascitur: nec alios irasci permittit. Itez dixit: Humilitas est si quādo peccauerit in te frater tuus. antēq̄ penitear: idulserio ei. O pfecti viri q̄les possint nolūt miracla facere: ne extollant

Bbas Joseph duz cum alijs fratribus ad abbatem Pimenium venirent quidem ex parentibus predicti senis Pimenij: attulit infantem cuius facies per arreptionem diaboli fuerat deturpata: t sedens pater eius cuz eo sortis monasterium plorabat. Cum autem vnus senex ad vocem flentis egressus esset: et interrogaret eum cur plorauet ille respondit. Parens sum istius Pimenij: et ob hoc veni vt videret hunc infantē Uidete domine que huic infanti per fatuam contigerit temptatio. Tintinnus enī vsq; nunc illum huc offerre: qui non vult nos videre Et nūc si cognouerit q̄ hic ego sum: cum confusione eiciet me: Ego aut̄ vos videō patres: qui modo ad eū venistis presumpsi venire huc. Quomodo ergo vis vade t miserere mei abba: t tolle istum istū: t defer tuo tecū. vt oret p eo. Quem cū senex tulisset: t ingressus fuisset i cellā: sapiēti: stulio visu: nō illū obtulit primo abbati Pimenio: sed minozib⁹ patrib⁹ t dicebat. Signate istā fīcs faciētes orationez rogāo p singulos senes. Et post oēs detulit illū Pimenio. At ille volebat eū nec aspicere. cuz āt rogarēt eū. vt oret oēs. sic t

gle oraret: gemuite surgẽs orauit dicẽs Deus iuua factura tua: ne confundi illi inimicꝰ Et signauit infantem. ⁊ mox sanus est patri reddit. Cũ quidã secularis i eccle sia veniẽs ab immundo spiritu teneret: ⁊ omnes oronẽ fecissẽt nullatenus spiritus immundus egrediebat ab eo. vocãt ergo iter se fratres. Quid possumꝰ huic spiritui facere? Nemo illi pẽt excutere nisi abbas Bisariõ. Sed si hoc dixerimꝰ: ille nec ad ecclesiã accessit veire: Sz faciamus taliter. Qñ ad ecclesiã añ omnes solet venire. hunc q̃ pauẽ faciam' sedere: ⁊ postea vicam'. Abba abba suscita hũc dormientem. Fecerũt ergo ita. Et veniẽte abbate Bisarion. steterũt oẽs in oronẽ ⁊ dicũt ei. Abba suscita illũ q̃ dormit. Ille aũt dixit. Surge ⁊ egredere foras. Et mox egressus est ab eo spiritus immundus: ⁊ sanus factus est ex illa hora. Quod vtiliter aliquotiens in sordidis cogitationibus derelinquimur ne extollamur

Epe dicebat beatꝰ

Antoniꝰ. nisi pastor velaret oculos alalis. mercedẽ suã recipiẽs ipse consumeret. Ita ⁊ nos p dei dispensatiõez regimen accipimus. vt ea q̃ operabamur bona. nõ valeam' intendere: ne nosipsi beatificãtes. possim' extollere. ⁊ mercedẽ ꝓpriam amittam'. Nã ⁊ ab hoc qñ relinquimur in sordidis cogitatõibus. necesse sit vt hoc mõmodo fuideamus: vt nosipos ⁊ nostras sentẽtias ꝺdemnemus: ⁊ ea q̃ sunt in nobis sordida. illud quũ bonũ opus nostrũ in nobis obscurent. Nunq̃ eni homo bonus ẽ. etiã si bonus esse desideret. nisi de habita uerit in ipo: qz nemo bonus nisi solus deꝰ Oportet aũt vt nosipos semp veraciter inquisem': Qñ eni se qsq̃ nõ reprehẽdit merchandẽ ꝓpriã amittit. Jdẽ beatꝰ antoniꝰ oũ i cella ꝓpria oraret: venit ad eũz vox diceno. Antoni. nec dũ pueniti ad mẽsuraz Lorriarii q̃ ẽ in alexandria. Quo audito senex cõsurgens mane arrepto baculo i ciuitatẽ festinus pueuit. Cũq; ad designatum hominem pueuisset. ⁊ ingressus fuisset uille visũ tãto viro obstupuit. Cui dixit senex. Refer mihi opera tua: qz propter te relicto deserto huc veni. Qui respõdẽs ait. Nescio me aliqñ aliqd boni ꝓpetrasse. Unde ex cubili ꝓprio mane cõsurgens. anteqũ in opere meo residã. dico q̃ omnis hec ciuitas a minore vsq; ad maiorẽ ingredit in regnũ dei. ꝓpter iusticias suas: ego aũt solus ꝓpter peccata mea penã sẽpiternã ingredior. Qõ vbũ mane. ⁊ anteqũ quescã ferocez cordis mei cẽsco veritate. Qõ audiẽs beatꝰ antonius respondit. In vita te fili sicut bonꝰ artifex sedẽs i domo tua cũ requie regnũ dei adepteꝰ es: ego autẽ velut sine discretõe omne tpo meũ i solitudine uersatꝰ. nec dũ verbi tui assũpsi mẽ surũ: Quidã frater requisiuit abbatẽ ꝓpimenium dicẽs. Quid ẽ pater: q̃ apostolus dicit: oia mũda mũdis: At ille dixit. Si q̃ ad hunc ꝛmonẽ pueuire potuerit vt eũ intelligat: videbit se minorẽ esse oĩũ creature. cui frater. Et quomõ me possũ videre minorẽ ab eo q̃ homicida ẽ? Respõdit senex. Si potuerit homo ad ꝛmonẽ bune aplũ pueuire. ⁊ viderit boiez q̃ forte alinz occiderit: dicit in semetipo. Ille qdez hoc solũ peccatũ fecit. ego aũt omni hora homicidiũ cõmitto meipsũ interficiẽs. Et cũ frater regreret quõ hoc posset fieri. respõdit senex. hec sola hois iusticia ẽ vt sẽp semet ipsũ repẽdat: ⁊ tũc iustificabit cũ sua peccata ꝺdẽnat. Quidã frater dixit ad senez Logitatõ mea dicit mihi bonꝰ sum. Respõdit ei senex. Qui nõ videt peccata sua semp ille in bonis esse se credit: qui aũt videt illa. cogitatões ei suadere nõ possunt q̃ i bonis sit. scit eni q̃ videt. Opus q̃ est laborare mltũ. vt se qsq̃ ꝺsideraz. nã negligẽtia ignauiaq; ⁊ relaxatio excecãt oculos cordis nostri. qdã frater dixit abbati ꝓpimenio. cogitatiões mee nõ permittũt me peccata mea respicere. Sz patres mei cogũt me cogitare peccata. Rndit abbas ꝓpimenion de abbate Jsidoro referẽs ⁊ dicẽs. Dũ plãgeret abbas Jsidorꝰ i cella sua. ⁊ discipulus eius in alia cella sederet: otigit vt illa hora idẽ discipulus ad illum

veniret q̃ ille plãgebat. ⁊ regsuit eum vicens. Quid plãgis pater? At ille respõdit ꝓpeccata mea plãgo fili. itez dicit ei. Nõ habeo peccata abba. Dicit ei senex. O fili si peccata mea deꝰ manifestaret hominibus: nec tres nec q̃tuor sufficerent. sed plureꝫ. Quomõ vitetur detractio.

Vidam frater requisiuit abbatẽ pimenon: dicẽs: Quomõ potest homo vitare. ne loq̃tur male de ꝓximo suo? Rndit senex. Ego ⁊ ꝓximus meus due imagines sumꝰ. Cũ ergo meã imaginẽ repẽdero. inueni imago frĩs mei apud me uenerabilis. qñ aũt meã laudauero. tũc fratris mei imaginẽ prauã respicio. Tũc q̃ alii nõ otrabo si sẽp meipz repẽdo: gaudebo. Si odio q̃ tibi male loq̃r is ẽ alio. Si odio bẽs q̃ tibi facit calumniã: neq; calũniã tu alicui facias. Si odio habes q̃re. i otẽptu ducit aut luxurie appetit. aut aufert qõ tuũ ẽ. aut aliqd tale facit nihil boꝝ facias alicui. Qui q̃ hoc vbũ custodire põt: sufficit ei ad salutẽ. Unꝰ ex sanctis pbꝰ videbo alium negligẽtem: fleuit amare dicẽs. Ueh mihi. qz quõ. hodie ille peccat: sic ⁊ ego crastino. Et monebat discipulũ suũ dicẽs. Quis aliqs q̃uiter pñte peccauerit. ne ꝺdẽnes eũ: sz sic apõ te sit tãq̃ tu plusquã pecces. q̃uis ille secularis sit: nisi forte deũ blasphemauerit qõ est hereticoꝝ. Quidã nobis Thiotes anachorita negligẽtẽ quẽdã fratrẽ audiẽs iterroganti abbati qd illi fri faceret. dedit cõsiliũ vt eũ expelleret. Cũ q̃ ille expulsus esset. tẽptatio venit super Thimoteũ. Et eũ ploraret i ꝺspectu õi ⁊ diceret. peccaui miserere mei. venit ad eũ vox dicẽs. Thiotbee ideo tibi hoc cueuit: quia fratrem tuum in tempore temptationis sue desperasti.

De voluntate proximi facienda:

Rater quidam requisiuit abbatẽ ꝓpimenion dicẽs. Quid ẽ fides? cui senex. In caritate ⁊ hũilitate sẽp viuere: ⁊ facere bonũ ꝓximo suo. Abbas Theodorꝰ cũ de ope manuũ alioq; loqueret: dicit ad eũ frater. Explana nobis opus tue abba. ⁊ opa manuũ. Cui senex. Oia q̃cũq; p mãdato õi facimꝰ: i oĩbus aie reputãda sũt. q̃ho p nostra agimꝰ vtilitate seu cõmodo. hec oia opa manuũ cẽ noscunt. Abbas Apollo. siga de fribꝰ eius in suo regsisset ope ⁊ labore: mor ꝓgebat cũ omni letitia dicẽs. Ego cum rege meo xpo vado bodie opari ꝓ aia mea. Hec est eni merces que anime reputatur.

De refutatione proprie voluntatis.

Vidam ana chorita sedebat iuxta cenobiũ mltas ꝕtutes faciẽs. Et cũ venissent ad illũ alig monachi de cenobio: expulerũt eũ nõ ꝺsueta bora. mãducare. Et post hoc dixerũt ei ffres. contristatꝰ es abba aliqd. qz bodie ꝓtra cõsuetudinẽ fecisti? qui bꝰ ille rndit: Tũc ẽ mihi tribulatio qñ ꝓpriã fecero voluntatẽ. Quidã frater veniẽs i scitbi. vt videret abbatẽ Arseniũ postulabat. Cũq; alii ffres ei vt paululus regesceret suaderẽt: rndit. Non mãduco panẽ niſi illũ videre meruero. Tũc vnus ex fribꝰ ipz duxit ad abbatẽ Arseniũ. pulsatoq; ostio cellule introduxit eũz. Deide susceptꝰ ⁊ oronẽ facta ꝺsederũt. Cũ aũt. b. ta/ceret Arseniꝰ. ille q̃ frez' adduxerat: ait. Ego discedo. Sz ⁊ is q̃ ex magno ꝺsiderio venerat: videns qz nihil ei locutꝰ fuisz abbas Arseniꝰ: ꝓ uerecũdia tacitꝰ sedens dixit. Et ego quoq; tecũ frater abscedo. Ac sic vterq; discesserũt. Postulabat aũt ut etiã ad abbatẽ Moysẽ. q̃ ex latronibꝰ conuersus fuerat: ꝺduceret. A quo susceptꝰ facta caritate dimissus ẽ. Frater aũt q̃ ad vtroszq; ipsum duxerat. Dixit illi. Ecce vtroszq; quos postulabas vidisti. qs nobis plus ex ambobꝰ placet? At ille ait. Mihi interea hic melior videt. q̃ nos vtroszq; ⁊ bene suscepit ⁊ bñ pauit. Quo ꝛmone cõpto. vnꝰ ex pribꝰ ad dñm orauit dicẽs. Domine hãc mihi rẽ ꝑcor oñde. qz vnꝰ ꝓpter nomẽ tuũ oẽs homines videre aut appellare refugit. alter, ꝺo oĩbꝰ ꝓpter nomen tuum

cōmunio ē. Et ecce ī crastī vnc illi naues
p fluuiū ostēse sūt: t ī vna gdem vidit spūs
scm cū silencio t rege: vna cū abbate arse-
nio nauigārēt: altera ho nauī vidit abba-
tē Moysen t angelos dei. mel t fauū i os
ei⁹ t dēteo ciuo inserēteo. De obsequio
infirmantium vel infirmitate ipsa.

Uidam frater regsuit senec
dicēo. Duo fratres
ī vna sūt cella: t ille gdē vn⁹ sex dieb⁹ ite-
grīs ieiunat: ille aūt alter infirmāti facit ob
sequiū. Cui⁹ g̃ op⁹ mai⁹ ē apud deū? Rn-
dit senex. Si ille q ieiunat sex dies p narce
se suspēderit: nō erit filio illi alteri ī cōspe-
ctu dei. Johes minor Thebe⁹. discipulus
abbatis Ammoys. xii. ānis ipsi seni infirmā
ti fecit obsequiū: senex tñ cū vidisset eū labo
rāte: nūcq illi fmonē blādū ac placitū locu
t⁹ ē. Cū aūt de ō mūdo trāsiret: sedētibus
alijs senib⁹ tenuit manū ei⁹: t dixit ei ter
tio: saluetis saluetis saluetis: t tradidit illū
senib⁹ dicēs. Ille nō bonus: sed angelus est
q tot annis mihi infirmāti seruiēs: nec bonū
fmonē audiēs fecit tñ obsequiū cū magna
pacētia. Plures igitur diuersis labotātes
necessitatib⁹ ꝓuenerūt fres ad scm Anto-
niū: inter quos t Eulogi⁹ gdā monach⁹ ale
xādrin⁹. cū alio q elephātiacho morbo cru
ciabāt: quos illuc ꝓpter huiusmodi causas
venisse memorabāt. Dic Eulogi⁹ scolasti
cus erat: secularib⁹ litteris erudit⁹. Qui
īmortalitatis desiderio capt⁹: huic mūdo
renūciauerat: diuisisq reb⁹ suis oīb⁹ atq
dispīs: paz aligd pecuniaz reliquerat fi-
bi: gb⁹ q p se opari nō poterat vtere. ū
igit eū quedā animi ōfectio fatigaret: z ne
q cū mītis ī monasteria ōgere: neq solī
tariā vitā posset ferre patiēter: reppit quē
dā publice ī platea iacētē: ita in ualitudine
illa: quā supius dixi: ipletū vt sine pedib⁹ t
manib⁹ videret. cui ligua tñmodo īmunis
a tāto cruciatibus erat: qua magis posset
ab itucrib⁹ malozz suoz remediū ꝓmere
ri. cūq eū assistēs vidisset Eulogi⁹ oratōe
facta ad deū: t facta quadā cū dño pacti
onebus allocut⁹ ē ybis. Dñe iquit ds ī tuo
nole suscipio ihū: tā imani ualitudine ꝓpe
ditū: vt ꝓpē istū possiz t ipse saluari. Assis
ergo mihi Jesu xpe: atq3 parlaz ī tali misse
rio largiris morcq ad iacentem illū ait.
Uio frater suscipio te ī domo mea: t qua-
cūq3 potuero rōne sustēto: cumq3 hec ille
libenter ampleti dignaretur se diceret ī
Uadā ergo iquit t afinū quo vehāris ad-
ducā. cui vehemēter exultāte ꝑsensit egro
tus. qōq3 mox fecit Eulogius: t memora-
tū ad hospitiū suū sine vilatōe transuexit.
Per quidecim igitur annos iugi curatōe t
perpetua ei sollicitudine seruiebat: per qō
omne tēpus t ille cui tātū deferebatur ob
sequiū cū gratiarū actiōe cūcta tolerabat
t Eulogii manibus t medicamētis cibisq
t balneis ꝓut cōpetebat valitudini cura-
batur. Post. xv. vero ānos īstinctu demo
nis: supradictus egrotus ī memor tot labo
rū Eulogii: tātorūq3 meritoz: cepit ab eo
velle discedere: multisq3 iniurijs atq3 op-
probrijs increpare eū dicēs. Fugitiue: qui
ꝓpriā domū deuotasti: furatusq3 es alie
nā substāniā: ī me occasionē saluris tue rep
perisse te credis? Eulogius aūt rogabat
eū. t satisfaciens animo eius dicebat. No
li mi vñe talia loqui: sed dic potius: quid
te cōtristaueriz t emendo. Elephantiosus
aūt cuz furore dicebat. Uade nollo istas
adulationes tuas. Proiice me in publicū
refrigeratione tua non egeo. Eulogius au
tem obsecro te inquit placare: aut quid te
inquit contristauerim venerāde senex edi
cito. Elephantiosus autem asperioz ī furo
re dicebat ad eum. Jam fraudulentas irri
siones tuas non fero: adulationes t subsan
nationes tuas non tolero. Nec michi hec
arida parcaq3 vita iocunda est: volo car-
nibus saturari. Cūq3 ei exhibite a viro pa
tientissimo Eulogio carnes fuissent: cepit
iterum ꝓclamare. Non potes iquit mee
satisfacere voluntati. neq3 recū solitarius
habitare preualeo: populū videre ad pu-
blicū ire desidero. Dicit ei Eulogius. ego
adduco tibi multitudinē fratrū: rursus se
rocioz ac pene blasphemus egrot⁹: ne igt
mihi tuā faciē videre vole: t adducio mi-
bi similes tuos soli⁹ panis ꝺuozatozes. cō-

cutiēsq3 semetipsū: ingeta voce clamat di-
cēo. Dic eē nolo: ad publicū ire desidero.
O violētia. In eū locuz me ꝓpice: vī me
sustulisti: Tāta g̃ erat ei⁹ īsania: adeoq3 sē
suos ipi⁹ firm⁹ quodāmodo morbo puerte
rat demō. vt t laqueo se forte suspendisset
si manus g̃ quas hoc facere posset būisset.
Ad mōachos itaq3 vicinos pgit Eulogi⁹:
ita dicēs eis. qd factū q̃ elephantiosus iste
penit⁹ desperare me fecit? Dicūt ei. Q uāob
causā? Rndit eis. qz dura sūt q̃ mihi cona
tur ꝓponere. t qd agā ignoro. ꝓpicā ne eū?
Sed aliter deo ōrtera⁹ dedi. de hoc satis
vereor. Nō ꝓpicia eū. Sed tot ac tāta ite-
rū diez ac noctiū mala ferre nō possū. qd
de ipo igit a me fiat ignoro. Ad quē illi bis
hbīs loquūt oū adhuc viuit: t supest magn⁹
ille: ste eni; vocabat antoni⁹: ascēde ad eū
egrūq3 nauī ipositū ī monasteriū eius de-
fer. expectās ibi donec spelūcā suaz egres-
sus aduenias. Quē cū videris. referes ista
q̃ pateris. atq3 ab eo ꝺsiliū postulabis. ge-
qd tibi super hoc dixerit facies. t ei⁹ mon
tiōib⁹ acquiesce. sciēs a deo iuberi tibi qō il
le ꝓcepit. Mox igit fmonib⁹ fratrū liben
ter ītruct⁹. supradictū egrū blādis ꝓcibus
supans. littoz ali nauicule iposuit: fultusq3
de ciuitate p noctē. t ad discipulos sancti
Anto. bitaculū duxit: Euenit aūt vt alio
die vesperino hozis supueniret illuc. b. An
toni⁹: referēte mihi Cronio: q̃ clamide ex
pellib⁹ facta idut⁹ aduenerit. Solebat aūt
veniēs ad mōasteriū fratz vocare ex ipsis
Machariū cūq3 bis hbis iterrogare. Ue
nerūt adhuc alig fratres? Et ille veisse di
cebat. De egypto igt sūt an ō bierosolima?
Hoc aūt signū ab his iusserat vari. vt q̃ti-
ens alig nō satis digni collogo ipi⁹ venirēt
aduenisse egyptii dicerēt. q̃uēs aūt sci gdā
t spūalem viderēt viri: veisse ō bierosolima
nūciarēt. Tūc g̃ veniēs iuxta ꝺsuetudinez
suā. cū iterrogaret vtz bierosolimite illic
fres essēt an egyptii? rndit Machari⁹ di-
cēo. ex vtroq3 illic sdā genere vidisse se. cū
aūt dixisset illi. e. Ant. hec illis leticiā t su-
māt cibū vna cū eis oratōe ꝓpleta iubebāt
discedere. ac ho cū bierosolimitas veniss
dicitēsset. p totā noctē cū ꝓbis sedēs ea illis
q̃ saluti eoz ꝓficerēt loq̃bat. Memorata
igit nocte cōsedisse referebāt. t vnūquēq3
ad se de bis q̃ audierāt euocasset. Cūque a
nullo ge illic Eulogi⁹ vocarē audisset ipe ī
tenebris ꝓpria voce sua illū ter nōie voca
uit. cui cū supradictus scolastic⁹ nō rideret
putās q̃ alter aligs Eulogi⁹ vocarē. Di-
cit ei rursus: Te voco Eulogi: q̃ ab alexā
dria ciuitate veisti. Dicit ei Eulogi⁹. Quid
queso iubes? Et antonius quid inquit huc
veisti? Respondit eulogius dicens: Q ui
tibi nomen meū reuelare dignatus est ip-
se etiā t aduētus mei causā ꝓcul dubio re-
uelauit. Tunc ille. quare ingt veneris scio
z ante omnes hos fratres vt omnes audi
ant refer. Jussus igitur a magno Antonio
seruus dñi Eulogius rettulit āte omnes
Jstū elephātiosū ī platea publica reppi ꝓ-
iectū cuius curā nullus hominū gerebat: t
ꝓmisi deo: vt deseruirē egritudini eius q̃-
modo possem. t ego p illū t ille p me salua
rer. Exquo aūt partē sumus q̃tus decim⁹
ūnus est sicut t vestre sanctitati credo oīa
reuelata. Quia igit post plurimos ānos cū
a me nihil mali ptulerit. varijs me ꝓcellis
ac tēpestatibus vexat: ob qō t ego ipsuz a
me ꝓicere cogitaui. ꝓpterea ad sāctitatē
tuā veni. vt qd ex hoc faciā. digneris me
tuis edocere cōsilijs: t orationibus adiuua
re. Pessimis enim motibus totus fatigor: t
crucior. cui hec tunc Antonius severa at-
que iracunda respōdit. Tu illū a te ꝓicis
Eulogi? Sed ille euz nō ꝓicit q̃ euz a se fa
ctuz esse cognoscit. Proiicies eū. meliorem
te inuenies. t eligit deus q̃ colligat desitu-
tū. Cumq3 ꝓterritus ad hec Eulogius ver
ba tacuisset. relicto rursus sanctus Anto-
nius Eulogio. cepit egrotū ꝓprijs sermo-
nibus verberare: t hec ad cuz cuz clamore
maximo loqui. Elephantiose senex ac luto
bozride. nec terra digne nec celo. non desi
nis iniuriam dei vociferari? Nescis. qui
ministrat tibi christus est. Quemadmodu
ausus es cōtra christum talia loqui? Nam
ꝓpter christū se iste ruino tali t obsegio
subiugauit. Quē t ipsū mozdaci sermone

lacerauit religiosuersiculos verbis ad alios
fres. ad vnumquemq; ita vt ratio singlor exi
gebat locat⁹: rursus ad eulogiū ⁊ ad egro
tū rediit: dicitq; eis. Ne go vestrum o filii
quodq; se vertat: neuter ab altero segeē: sz
ad cellā vestrā i qua p tñ ipse vtilis redi
turi pace oēs trifficiū deponēte.o. Jā nunc
enim ad vos vōs do mittet. Nā tēptato ista
ideirco accidit vobis: qz ad finē vite ambo
venistis: cellā vterq; vestrū merebit cozo
nari. Nihil g aliter fecerit⁹. ne forte vos
angelus venēs: i eo i quo viri loco fuerit
non possit: vtrisq; cozonis fraudemini.
Qui cū ad cellā suā velociter redeūdo re
integrata pace venisset: ritra. xl. dies Eulo
gi⁹ prior obiit: ⁊ post aliquot triduū supra
dict⁹ defecit Egrot⁹. alo vehemēter ico
lomis. Cron⁹ autē cū plurimū tpis i the
baida fuisset loci: ad monasteria alexādri
na descēdit: euenitq; vt ad illū occurreret
die g vnus gdē quadragesim⁹: alterius aūt
tercius celebrat⁹ tūc a fribus dicebat. Cū
igit Cronius hoc audisset obstupuit: sūpto
q; cuāgelio scō atq; i medio fratr⁹ posito:
cū sacramēto ipsius p ozōnē cūcta exposu
it dicēs. Dox viuz q cōmemozauit interpres
ipse fuit mouū co q; greece loqui scīs Ān
tonius nesciebat. Ego aūt vtrūq; liguā no
neram atq; iter ipsos loquebar: illi gdē gre
cissimi aūt egyptio ore respōdēs. Hoc quo
qz Cron⁹ ipse nobis referebat: q; ei scīs.
Antonius illa ipsa nocte qua bon⁹ Eulogiū
dimisit dixisset: qz p totū annū defecat⁹ fu
isset: vt oste derētur eide p reuelationē lo
ca pcōz atq; iustoz. Et se vidisse dicebat
pcz quēdā vsqz ad nubes gigātē: tetbri
colozis exercitus babētē ad celū manus:
atq; infra pedes ipsius lacū ad speciē marī
fluuz. vbi tāq; aues iquietas alas volātes
vidit Antonius: ⁊ ille gdē quēcūqz supra
ipsius man⁹ caputq; volabāt cōseruabā
tur: quēcūqz aūt manib⁹ ipsius recte fuisset
mergebāt̄ i lacū. Uocē aūt tūc talē sibi
venisse referebat. Duo oēs alas quas vo
lātes videtis: scias alas esse iustoz q i para
disi habitatiōe regescunt. Ille aūt ales alie
ad iferna mittūtur qō patiūtur: quēcūqz car
nali obedierit voluptati: ⁊ quēcūqz iracūdiaz
retinētes: reddere malis paria tēptauerit.
Referebāt aūt nobis tā Cronius q̄ scīs
Jerax: atq; alii plures vicini fratr⁹: ista q
dicā. Quidā senex dixit q: si scit monach⁹
esse aliquē apud quē placere possit: sed ne
cessaria corporis cū labore habet: ⁊ ppte
rea nō vadit ad cū: huiusmodi monachus
nō credit esse dēū. Dixit qdam senex. Qui
vult beremū habitare ōber cē doctor: ni q
doctrina egeat ne detrimentum sustinere
videatur. Quod infirmitas corporis profuit anime claret ex bis.

Agnus quidam se

nex infirmāti discipulo suo dixit. Ne
contristeris fili ex infirmitate vel plaga cor
poris tui. Summa enim religio ē: vt i infirmi
tate gr̄as agat deo. Si serrū cor: p ignē
emittis cruginē: si ho aut̄ cor: p ignē pba
tus. a magnis ad maiora pcedit. Ne anxi
eris g̃ frater. Si enim te dō vult in corpore
torqueri tu go cor: ei⁹ volūtati resistas aut
molestē feras? Sustine g̃ ⁊ roga dēū: vt q̄
ipse vult illa pcedat. Quidā senex cū fre
quēter infirmar⁹ ē corpore ⁊ lāgueret: cōti
git vt vno ānenulla eū egritudo nigrēt: ⁊
ppterea flebat ⁊ grauiter ferebat dicēs.
Reliquisti me domine: noluisti me pcelē
ti hoc anno visitare. De timore dei.

Abas pienon re

gis⁹ a fre: quē admodū alia resiste
ret: ⁊ timere dēū nō vult. Rndit senex alia
gdē vult tiere dēus: sz nec dū ipse ē. Timor
enī dei magna pfectio. Quidā fr a senere
gsuit dicēs. Quō timor dei venit i alas? Et
ait senex. Ego p ai⁹ humilitatē possederit
vt neminē iudicet vl odēnet: vel largitor
sit elemosinaz: ⁊ vt nihil habeat: tūc venit
timor dei i alas. Dixit senex. Timor ⁊ hu
militas ⁊ egestas victualiū manēt in te.
Frater qdā iterrogauit senē dicēs. Unde
ē abbas cor meū duz: ⁊ nō timet dēū? Di
xit ei senex. Puto si homo teneat incre
pationem in corde suo possideat timorem
domini. Dixit ei frater. Quid est inci pa

tio? Ait senex. Ut in omni re increpet ho
mo animaz suam: dicendo ei. Memor esto
quoniā oportet te deo occurrere. Dixit aūt
⁊ hic qd ego volui cuz bole? Ellio aūt q si
go libros meos veniet ei tior ōi. De pila

Equisiuit quidā fra

ter abbatē pimenū vicēs. Quid
ē penitentia? Cui senex respōdit. Peniten
tia peccatoz ē vlterius non peccare. Dec
ēni vox ad hominē sēper clamat. vsque ad
vltimā respirationē Hodie cōuertimini ne
vobis repētina mors tanq̄ fur supeniens.
Abbas pimenius dixit cū gemitu. Oēs
virtutes ingresse sūt in cellā meam. preter
vnā virtutē: ⁊ ex eius labore sat bō. Inter
rogauerūt eū fres. Que ē ista virt⁹ abbas?
Rndit senex. Ut sēper seipsū respēdat bō
Q ppnias vno die pēō: bō reconciliari deo.

Didaz ex patribus

De aliquo referebat epō. eo q; au
disset duos ex plebe sua viros nimie ipiu
tatis ⁊ adulteros. Rogauit ergo dēū vt si
ita esset: agnosceret. cuz ergo post oblatio
nē cōsecrataz vnusquisq; ad cōmunionez
accederet: per singulos facies intelligebat
⁊ animos. peccatoz enī facies nigras ispi
ciebat vt carbones: ⁊ oculos sanguine re
pletos: alios vero vidit clara facie ⁊ vesti
bus albis iduros. cum aūt corpus domini
suscepissent. i quorundā vultibus lumen i
quorundam vero flamma videbatur. Ut
autem agnosceret de illis quorum crimen
audierat. communionem illis pozrexit: ⁊
vidit vnum ex illis clara facie. ⁊ honestabi
li albisq; vestibus circūdatum: altez vero
nigrum ⁊ horribili vultu. Et posq̄ diuini
mysterij gratiā suscepērūt. vnū lux q̄dā il
lustrauit. altez aūt quasi flāma succendit.
Ostendit ergo epis⁹ deus. de singulis q̄
ei ostēsa fuerāt se edoceri. Ang̃s aūt ange
lus domini: dixit ad cū. Ola q̄ de istis au
disti. vera sūt. Sed ille vn⁹ i sordib⁹ suis ad
huc pmanet. ⁊ i volūtate peccādi: ideo illū
nigra facie ⁊ flāma succēdi vidisti. Ille aūt
alter similis illi gdē erat: sicut audieras: ij
ideo illū clara facie illustrari vidisti. qz re
cordat⁹ cuiusq; q̄ prius fecerat. ⁊ abrenūcī
ans illis malis opib⁹. cū lachrymis ⁊ gemi
tib⁹ dei misericordiā postulabat: promittēs
vt si pterita illi fuissent dimissa peccata. ⁊
teri⁹ ad cadē non rediret. ⁊ ideo p̄ioribus
criminib⁹ delectus. ad hāc gratiā quā vidisti
puenit. cuz aūt episcop⁹ de gratia dei mira
retur. eo q; nō solū de tormentis tā turpis
vite dominē libez statuerit: sz ⁊ tāto bono
re decorauerit. Respōdit āgelus. Bñ ma
rarisbō enī es. Nā vīs noster ac vester.
naturaliter bon⁹ ⁊ human⁹ est cessantib⁹ a
peccatis. ⁊ penitētib⁹ i confessione: qi nō so
lū tormēta dimittit. sed ⁊ honore efficit di
gnos. Sic enī de⁹ dilexit boīes. vt vnigeni
tū suū daret p peccatoribus. ⁊ p ipsis ad
mortē destinaret. Qui ergo cū inimici ei⁹
essent mori p̄o ipsis elegit: quanto magis
misereatur eoz. cū illi⁹ propzii sint. Doc er
go scias. q; nulla peccata hominuz. dei bo
nitatē vincūt: si tantūmodo per penitentiā
vnusquisq; q̄ prius fecerat aboleuerit ma
la. Misericors ē enī de⁹. ⁊ ifirmitatē gene
ris hūani scit. ⁊ passionū fortitudinē. ⁊ dia
boli ītutē vel malicia. ⁊ cadētib⁹ qdē boi
b⁹ i peccatis. tāq̄ filiis idulgens. expectat
emēdationē: penitētib⁹ vero tāq̄ lāguidis
opatit ⁊ miserē. ⁊ mox solutis peccata eoz
iustoz illis etiā pmia tribuit. Audiens aūt
episcopus miratus est nimis. ⁊ glorificauit
deū: manifestāte oīb⁹ q̄ sacra fūt. De eodē.

Abas paulus simplex bēbat

bāc gr̄az vt ingrediēte
i ecclesiā senes aspiciēs. ex ipsa fa
cie eoruz. vnuscuiusque cogitationes siue
male siue bone essent: sentiret. cū ergo ali
quādo venisset ad ecclesiam. vidit eos cla
ra facie ⁊ leto animo ingredi: ⁊ āgelos eoz
cū gaudio pariter cū ipsis. Unū aūt vidit
nigrū ⁊ nebulosuz habentē corp⁹. ⁊ demo
nes hinc atq; inde trahentes eū ad se. missis
freno i naribus ei⁹. ⁊ angelus sicut ei⁹ de lō
ge sequēte tristē. Beatus ergo paulus ce
pit flere amarissime. ⁊ pectus suū tōdere:
sedēs ante ecclesiaz propter eū quez talez
aspexerat. Omnes autem alii senes vi-

dñice cū illc ſi mēc̄ ceperunt rogare vt ſi quid in illo vidiſſet manifeſtaret aut cuz illo ingrederet i congregationē. Ille aūt no luit ingredi cū ſemp ſic erat ꝓpter cū quem ſic viderat. Poſt paululū aūt cū abſoluta congregatōe diſcedere cepit cuz vult⁹ eſſet cū eiſ ſic ſedebat. Si talia egrederent dices igreſſi ſunt. Et vidit illū quē ſic viderat ngrū t nebulotuz. egreſſū clara facie t candido corpore: ſimones de lōge ſequētes eum. ſanctum autem angelum eius ꝓope eum hylarem et gaudentem ſuper eum nimis. Tunc ſanctus Paulus exurgens. cū gaudio voce ſeraphin benedicens deum ac dicens. O quāta miſericordia t benignitas dei ē: quāta miſeratō ei⁹ ē. Et aſcēdēs in altiori loco voce magna dicebat. venite t videte opa dei: venite t videte quē admōz oēs homines ſaluos vult fieri. t ad agnitōem veritatis venire. Venite adorem⁹ cū dicētes: qz tu ſolus potes peccata dimittere. Cū aūt omnes cōuenſſet. expoſuit eis paulus q̄ vidiſſet anteqū ingrederēt eccleſiā. t q̄ poſtea. t petebat illuz ſrem quē ſic viderat. vt ei manifeſtaret cogitatōes t actꝰ ſuos: vel quēadmodū tantū mutatōez illi deꝰ donaſſet. Ille vo ante oēs cepit referre: dicēs. Ego hō ſū peccator: t mitis tēporibꝰ ſemp fornicatōi fui dedit⁹. Ingreſſus aūt nūc in eccleſiā dei. audiui vba q̄ locut⁹ ē dñs p claui ꝓphetā dicēs. Mūdi eſtote. t tollite malitias de animab⁹ veſtris: ante ſpectū oculoz meoꝝ. Diſcite bñ facere. q̄rite iudiciū. Et ſi fuerint peccata vra vt coccinū: vt nix dealbabunt. ſi volueritis t audieritis me bona terre comedetis. Ego cui fornicator ꝓpter hoc ſimone ꝓphete. t ingemiſcēs intra pectus meū. dixi ad dñm. Dñe tu es q̄ venisti ſaluare peccatores. Nec q̄ nunc p ꝓphetam promiſiſti opere cōple in me indigno t peccatore. Ecce cui animodo ꝓfiteor tibi. t promitto ex toto corde: qz vltra hoc malū nō faciā. ſz renūcio omni iuſtitie. t āmodo tibi fuio i ſcientia mūda Ab hodie ergo dñe t ab hac hora ſuſcipe me penitētē. t adorantē te. t renunciātē omnib⁹ peccatis. Jurani t ſtatui apud me fuare omnes iuſtificationes tuas. Sub hac ſponſione egreſſus ſum de eccleſia: ſtatuens apud me nihil de prioribus peccatis vlterius facere. Qō cum audiſſent omnes clamauerunt vna voce ad dominū: dicentes. Magnificata ſunt opera tua dne: ſola i ſapia feciſti. Quia t i proꝓſito penitētie: ſi trāſeat bō tñ ſuſcipiat.

Enit quidam frater ad abbatem

pimenion. dicens q̄ grandem tribulationem paſſus eſſet. Dixit ei ſenex. fuge de loco illo quantum tribus diebus t tribus noctibus ambulare potes: t fac annum integrum ieiunans vſque ad noctem. Cui ille. Si mortuus fuero anteqū annus tranſeat. quid de me fiet? Dixit abbas pimenion. Confido in deum. qz ſi tu cum tali proꝓſito a me fueris egreſſus vt hoc faciaꝭ. etiaz ſi mox mortuus fueris. cum deſiderio bono ſuſcipitur penitētia tua apud deum. Quidam frater ſedebat in cella ſua in egypto. in magna humilitate precipuus. t habebat ſororem in ciuitate meretricem. q̄ multis animabus ꝓditio fuerat. Frequenter autem inſultabant ſenes fratri illi. t vix potuerunt perſuadere illi vt veniret ad illam: quatenus per admonitionem eius poſſet peccatum q̄ per eam fiebat euincere. cum ergo venisſet ad locum. quidam ex notis eius videns eum: preceſſit t nunciauit illi dicens Ecce frater tuus venit ad te. Illa autem pre gaudio relictis amatoribus ſuis quibꝰ miniſtrabat capite diſcooperto ad occurendum fratri egreſſa eſt. cum ergo tēptaret eū amplecti dixit ei. Soror mea carissima parce aie tue. q̄ ꝓpter te multi peunt. t quēadmōz poteris ſufferre amara illa t eterna tormenta? Illa aūt cōtremiſcens dixit ad eum. Scis frater qz eſt mihi ſalus vel āmodo? cui ille. Si volueris. eſt ſalus. Illa autem lactans ſe ad pedes fratris: petebat vt eam ſecum duceret i deſertū: cui frater: Vade cooperi caput tuū t ſequere me. cui illa. Eam⁹. oportet me eni ōformari iter boues nudo capite deābulāre q̄ i officinā peccati mei itez ingredi. Dū ego pariter ambularēr. monebat eā ad penitētiā. Videns aūt qz quidaz obuiarēt ſibi. dixit ei. Q̄n non omnes ſciunt qō ſoror mea eo: paruz de via ſecede donec trāſeant. Et poſt tranſgreſſio illius: nocauit eā t dixit. Eamus ſoror viam noſtrā. Illa aūt nō reſpōdēte. pquirēs inuenit eam mortuā: t veſtigia pedū ei⁹ ſanguine plena. erat eni diſcalciata. Cū aūt ſenib⁹ renūciaſſet factū: extendebāt inter ſe de ſalute eius. Manifeſtauit aūt deꝰ vni ſeni de ipſa. eo q̄ nulla cura fuit illi i itinere ō corporali vſu: ſz vulnꝰ ꝓpriuz neglexit. t ſuſpirauit in tam grādi pditōe: ideo p deuotione cordis ei⁹ ſuſcepit deus penitentiam eius. De impugnatione demonū.

Uidam frater requiſiuit a ſene dicēs. Cur abba a demonib⁹ i

pugnamur? Reſpōdit ſenex. Q̄n arma noſtra abiecim⁹. id ē penitētiā humilitatē obediētiā. t penuriā. Frater gdā abbatez ſyroiū reqſiuit dicēs. Putas abba. ſi mō p ſequit⁹ nos diabolus. ſicut antiquos? Reſpondit. Magis mō homines noſtre ciuitatis p ſequit⁹. qz appropinquāt genera penaruz. vbi ille cū legionibus ſuis anguſtat⁹: cum ſcit ſtagnū vbi in igne t ſulphure arſurus erit. ideo boibus inſeſtat⁹. Nec tñ ifirmos quoſq̄ dignat⁹ appetere: quos vbi voluerit cito ſubuertit: ſed fortes magis ac magnos ſupplantare per diuerſa precipitia aggreditur. Abba pimenius requiſiuit abbatē abrahā. Quēadmodū nos demones impugnant? Ait ſenex. Demones nobiſcū non pugnant quia voluntates eorum facimus: ſed noſtre nobis voluntates demones facti ſunt: t tribulant nos. Unde apoſtolus. caro concupiſcit aduerſus ſpiritum. ſpiritus autem aduerſus carnem. vt non quecunq̄z vultis illa faciatis. Nā vis ſcire cum quibus demones pugnauerunt cum abbate moyſe t ſimilibus eius: nos autem voluntates cordis noſtri impugnāt Quidaz frater requiſiuit abbatez achillē. Quemadmodū aduerſum nos poſſunt demones? Reſpondit ſenex. Per voluntates noſtras. Et adiecit dicēs. Ligna libani dixerunt. Q̄ grandia ſumus t alta: t paruiſſimo ferramento incidimur. Nihil ergo ei demus ex nobis: t nos non poterit incidere. Venerunt ergo homines t ſecerunt in ſecuri manubrium ex ipſis lignis: t ita inciderunt. Ligna ergo ſunt anime: ſecuris diabolus: manubriū voluntas nra ē. Per malas ergo voluntates nras incidimur

Qualit̄ hō i ſe mortificare vicia poteſt.

Uidaz frater reqſiuit abba

iē moyſē dicēs. Quō poteſt ſe hō mortificare? Dixit ei ſenex. Niſi quis arbitratus fuerit ſe habere iam trienniuz in ſepulchro. ad hunc ſermonem peruenire nō poteſt. Abbas pimenius dixit. Ille mōachus poteſt tanq̄ mortuus huic ſeculo eſſe. qui duas res habuerit: ideſt carnis fuc requiem t vanam gloriam. Senex quidam dixit. Tunc erit monachus liber ab omnibus. cum in vno opere tantum intentus eſt bono. Quando eni bona opera exercet: veniens diabolus. locum non inuenit t diſcedit. Si autem malum opus exerceat: veniens frequenter. t i pugnat cum. t in deteriora ſubuertit. Beatus antonius monebat diſcipulum ſuum dicens. Horre ventrem tuum t neceſſitates huius ſeculi. t concupiſcentiam malaz et bonoꝝ tanq̄ abſens de hoc ſeculo. t requiem poſſidebis. De perſeuerantia.

Bbas antonius dixit Monachus ſi paucis diebus laborat. t iterum relaxatur: t rurſus laborat t inde negligit. hic nihil agit. nec partē tie perſeuerantiaz poſſidebit. Dixit ſenex Quid eſt opus incipere artificium: ſi non diſcat perficere illud. Nihil eſt ergo. q̄ incipitur t nō perficitur. De labore ſcioꝝ

Uidam ſenex dixit.

Uſq̄z nūc laborei bō: vſq̄zquo poſſideat xp̄m. Qui aūt ſemel illū adept⁹ fuerit iaz nō periclitatur. Permittitur tamen

labouare. vt remoueā tribulationez labo
ris. vndique semeripsū custodiat: cumēo
ne tantos labores amittat. Nā t filios isra
hel ideo deus per desertum quadraginta
annis circaduxit. vt rememorātes vie tribu
lationū nollent redire retrouſus. Quidā fra
ter requisiuit senez. Quemadmoduz labo
rante postulanteo de remissione peccatorū
Respōdit senex. Anteq̄ perueniat in eo
gratia que operetur: pō laborē ipsoz. ipi
pallidi t i labore sunt. super quos vero ex
priori patientia iaz gratia christi peruenit
ibi floreāt t exultant anime eoz. t facies
eoz clara est sicut sol. cuz nubes nō habet
t lucet. Quādo vero sol nube cooperitur.
pallescit: sic t anima quādo passiones eā t
tēptationes obscurāt. Que autē per grati
am dei mūdata christa fulget sicut scripturz
ē. Magna ē gloria eius i salutari tuo. Jnē
dixit. Quis laboret hic sācti viri. tamen t
aliq̄ requiem possidēt quoniā liberi sunt a
cogitationibus hui⁹ mūdi. Quidā frater re
quisiuit a senē dicēs. Quēadmoduz nunc
laborātes i cōuersationibus viri. nō accipi
unt gratiā sicut antiqui Ait eni senex. Tūc
erat caritas. t vnusquisq̄ proximuz suum
sursum trahebat: nunc vero posteq̄ caritas
refriguit. singuli proximos suos in inferio
ra deducunt. t ideo gratiam dei non me
rentur. De exhortatione doctrine.

Aterro quidā abbates pimenionē de vari
tia cordis. rndit senex dicēs: natu
ra aq̄ molis ē. t lapidis dura. Si ait freq̄nē
aqua stillat sup lapidē: stillādo pforat illū.
Sic t verbū dī dulce t molle ē. nostrū autē
cor durū. hō ergo audiens frequenter aut
meditās verbū dei: dat locū timori dei in
gredi in eum. De curiositate vitanda.

Enex quidā dixit. Non opor
tet monachū requirere
aliter sit ille aut quēadmoduz
ille: quia per interrogationē abstrahitur ab
oratiōe i detractationes t verbositates.
Unde nihil ē melius q̄ tacere. Frater qui
dā requisiuit a senē dicens. Si venerit fra
ter aliquis. sermones mihi deforis referens
alienos: iubes vt vicā illi. q̄tenꝰ mihi illoꝝ
non afferat. Ait senex. Nihil dicat: q̄ nec
nos potuimus obseruare. Cauendum est
ergo ne forte vicentes proximo. hoc ne fa
cias: nos idem vel peiora postea faciamus
Cui frater: Quid ergo oportet facere. Et
senex. Si voluerimus inge tacere: exēplū
solū sufficit proximo: De otiōe vitāda

Uidam senex dixit Si
q̄ tecum
aut ō scripturis aut ō quacūq̄ cā
locutꝰ fuerit. ne cōtēdas cū eo sed siquidē
bi dicit: assenti ei. Si vero male. dic illi. Tu
scis quomodo loquaris. Ait apostolus.
Noli contendere verbis. Nec obseruans
t humilitatem possidebis: t odium vita
bis. Nā si persistas cōtendēs. t vis defēde
re fmonē tuū: nascit ide scādalū: Frequē
ter ergo dū laudas alterū sit etiā ex iustifi
catione cōtentio. De quacūque autē re si
grauiter contenderis: non paruam noxie
tatem senties: t nullo modo requiem possi
debis. Magis stude silentium: t de nullo
esse sollicitus. Attēde meditationi tue: cuz
timore dei exurgens tam mane q̄ vespe
re: t ipetū inimicoꝝ ñ timebis. De sīctio

Eathas antonius dī
scipulo suo solebat dicere. Si asse
cutus fuerit silentium: ne arbitretur se exerce
re virtutem sed indignum se ꝓloqui cō
fitere. cum quidam frater abbati syloi di
xisset: volo animam meam saluare: respō
dit. Qua ratione possumus animam no
stram saluare: cum lingua nostra aperto
ostio sepe prosiliatur. Quidam frater in
terrogauit senem dicens. Usquequo ser
uandus est silentium pater? Respondit
senex. Usquequo interrogeris. In omni
enim loco si taciturnus fueris. requiē pos
sidebis. Dixit senex. Peregrinatio ē tace
re. Dixit quidam senex. Peregrinatio
que ꝓpter deum fit: bona est: si habue
rit t silentiū: nā fiducia non est tā peregri
natio. Abbas arseniꝰ solebat dicere. Pe
regrinꝰ monachꝰ i aliena terra nulliꝰ cause
mediator accedat: t quietē poterit adipisci

Abbas ampho dicebat. Sicut apis q̄cūq̄ va
dit mel operatur t mōachꝰ quocūq̄ pgit si
ppꝰ ōi prexerit: dulcedinē bonoꝝ actuū
pot afferre. De fugiēdo clericatꝰ honorē

Bbas theodoꝛꝰ dī

cēt in scitbi diaconꝰ ordinatꝰ nul
latenꝰ pmanere acgescebat: sed multis lo
cis fugiebat. Et itez senex reducebāt cuz
vicētes. Ne derelinq̄ locū tuū. Quibꝰ il
le ait. Permittite me deprecari deū. si me
iubet mistrare loco meo. Et orauit sic. do
mine. si volūtas tua ē. vt i ordinatiōe mea
psistā: ostēde mihi. Et ostēsa est illi colūna
ignea a terra vsq̄ ad celū prigēs: t vox ad
eū. Theodoze si potes fieri sicut columna
ista. vade t ministra. Sufficit quod leuitis
t sacerdotib⁹ p moysen dictū est. vt mūdo
corde t corpore. innoxiis manibus t vesti
mēto mūdissimo: pro filiis israel offerrēt
sacrificia. Quod ille audiēs vltra nullate
nus acgeuit. Sed cū venisset i ecclesiā de
precabātur eū: vt si nō ministraret vel ca
licē teneret. Qui nō acgeuit dicēs. Si mi
bi de hac re ūpliꝰ verbū feceritis discedo
binc: t sic eū dimiserūt. Abbas ysaac audi
ens q̄ pōbyter eū patres volebāt facere i
scitbi: fugit i egyptū. Et ingressus i agrū la
tuit iat herbas. Contigit autē vt patres q̄
seq̄bant eū. i eodē agro requiescerēt: quia
iā nox erat. t dimiserūt asinū vt pasceret
Ille aūt puenit pascendo ad locū. vbi late
bat abbas ysaac. Et manc facto querētes
asinū. inuenerūt t senē: t mirati sūt. Cū aūt
vellent eum ligare: dicit eis. Jam non fu
gio quia scio ex iussione dī esse: t quocūq̄
fugero ad hoc peruenturus sum. Abbas
motoys venit aliquando de loco q̄ vocat
ragita. in partibus gebilonis. Erat autez
cum eo etiam discipulus eius. Uidēs au
tem illum episcopus loci illius. tenens eū
inuitum presbiterū fecit: Et dum pariter
comederent: dicit ei episcopus. Indulge
mihi abba. Scio enim q̄ hunc honorem
nolebas: sed ego a te benedici desiderans
hoc facere presumpsi. cui senex pro humi
litate ait. Et mea cogitatio paruz volebat
sed i hoc labore. q̄ diuidi habeo a fratre
qui mecum est t solus non sufficio oratio
nes meas implere. Dixitq̄ ei episcopus.
Si scis cum dignum. ordinabo t ego illū.
Respondit abbas motoys. Si quidem di
gnus sit: nescio. vnum tamen scio. q̄ melli
or est me. Ordinauit autem t illum. Uter
q̄ tamen ita permanserunt vsq̄ ad finem
suum. vt ad altare quantum ad oblationē
sacrandam: nunq̄ accederent. Unde di
cebat senex. Confido in deū meū. q̄ non
habeo grande iudicium propter ordina
tionem banc: quia oblationem offerre nō
presumpsi. nam ordinatio illorum est. qui
sine culpa sunt iusti t immaculati. ego au
tem me bene cognosco. De bere
mo t quare fugierunt in solitudinem.

Bbas Arsenius ab

abbate marco requisitus est aliq̄
tur fugeret boleo. At ille respōdit. Scit dō
quia diligo boles: sed cū deo pariter t bo
minibus esse nō possuz. Superne eniz mul
titudines ac virtutes vnius sunt volūta
tis: hominez vero t multas habēt volūta
tes t varias: t ob hoc deū reliquere: t cuz
hominibus esse nō possuz. Quidā fratres
dū linū ex thebaida pergerēt cōparare: di
xerūt. per occasionē beatū arsenium vide
mus: Quod cum daniel discipulus eius ci
nūciasset: precepit vt pro qua causa illic ad
uenissent de alexādria. ab eis iquireret. cū
ergo nūciasset q̄ propter linum pergerent
cōparādū. respōdit arsenius. Ergo faciem
meam non videbunt: quia non propter me
sed propter suum opus aduenerunt. Unde
itaq̄ t susceptis eis fac obsequium: ac di
mitte eos dicens. Quia senex nō potest vo
bis occurrere. Abbas bisarion vuz deam
bularet cum discipulo suo per heremū. ve
nerunt ad quādam speluncam. Et ingressi
ibi inuenerunt fratrem sedentem t funicu
lum operantem. qui neq̄z respexit in eos
neq̄z salutauit eos: neq̄z aliud locutus est
eis. Dixit ergo abbas bisarion ad discipu
lum suum. Eamus binc: quia non vult hic
senex loqui nobiscum. Et profecti sunt ad

iohnes abbatem. Cuz autem reuerteren/
tur. venerunt ad eandem speluncam: t di
xit abbas hilarion: Ingrediamur iterū ad
hāc fratres: si forte vel modo persuadeat
illi deus vt loquatur nobiscuz. Et cum in/
gressi fuissent. inuenerunt cuz mortuū. Et
dixit discipulo suo. Veni frater compona
mus illuz. quia propter cuz deus huc tran
smisit nos. Luz autez sepelirent eū. inuene
runt quia mulier esset: t admirati sunt t di
xerunt. Quia magna misericordia domi/
ni est: qz t mulieres colluctātur t vincunt
demonia. Et glorificantes deū qui ēp to
tectos omniū: ad ꝓpria redierūt. narrātes
ā viderāt. Quc sit obseruātia beremite

Bbas moyses ad

solitarios solebat proferre sermo
nez. dicens. quatuor sunt principalia obſ/
uā die. id est tacendi. seruādi mandata dei
humiliandi semetipsuz. t anguſtia pauper
tatis. Tres autem has virtutes homo dif
ficile possidet. vt semper lugeat t semper
suorum memor sit peccatorum: t omni ho
ra ponat sibi pre oculis mortem. Beatus
antonius solebat dicere. Patres antiqui
egressi sunt in desertuz. t ipsi sani effecti fa
cti sunt medici t reuersi alios sanauerunt:
ex nobis autez si quez egredi contigerit in
desertuz. antecēs ipsi sanemur. curam alijs
adhibemus: t reuertitur ad nos infirmi/
tas nostra: t fiunt vltima nostra peiora pri
oribus. propter quod dicitur nobis. O
medice prius tibi curam impende. Qui
sint similes vnius meriti fratres:

Uidaz frater inter

rogauit pimenionez abbatem: di
cens. qui sunt vnius meriti fratres? Re/
spondit senex. Si fuerint tres simul: vnus
quidez in omni verbo vel opere quiescēs
alter autē infirmāt t gratias agens. terti⁹
vero cū mūda conscientia illis obsequiuz
faciens: hi tres vnius meriti sunt. Dixit se/
nex. Iniuriare aut mentiri aut periurare
alienuz a christo est. Per has quatuor res
anima maculatur. id est si amicitiā quis cū
potentibus habuerit. cōcupiscentias carna
les studens vel si de proximo suo detracta
uerit: aut si per ciuitatem ābulans oculos
suos non custodierit: t si quācunque noti
ciaz cuz muliere habuerit. Beatus arseni
us referebat qō cuz in propria cella reside
ret. voces sibi audiret dicentes vt egrede/
retur foras: propter opera manuū conſe/
planda. Et egressus vidit bolem quendaz
aquaz de puteo haurientem atque in vas
perforatus mittentez: t aqua egrediens re
fundebatur in puteuz. Et iteruz paruz pro
gressus. vidit ethiopez ex ligno a se conci
sis sarcinaz facientez. quaz cuz tēptasset:
t portabilez sensisset: alia iteruz ligna su/
per ea congessit. Similiterque tēptans cū
nec mouere potuisset. tāmen alia addere
ligna non destitit. Et iteruz progressus ar
senius vidit ante portaz ciuitatis duos iu
uenes sedentes in equis. qui lignuz trans
uersuz portantes. ingredi non poterant ci
uitatez. Lignuz enim qō ab eis portabatur
non eos permittebat intrare t sic vel hu
miliare alteri alter non valebat: t ita foris
ciuitatez vterque remanserunt. Ille vero
qui hoc sancto arsenio in spiritu ostende/
bat: dixit ei. Nunc quez prius vidisti aquā
de puteo haurire. t de vase perforato rur
sus in puteum fundere. similitudo est hoꝝ
facientis elemosynas qui bonus opus imi/
tatur efficere: sed quia in alijs operibus se
pe cōmittit iniquitatez propter hec mala
illud paruz boni se coinquinans: perdit. Il
luz autez quez vidisti ligna scidere. t gra
uē sarcinā addidisse: faccrecq; grauiorē hō
est i peccatis plurimis cōstitutū. q post peni
tētiā aliud sup peccatis suis onus augmē
tat. Hos vero quos trāsuerso ligno renitē
te ciuitatē n posse igredi aspexisti: isti sūt q
iugū miserabile vident ferre superbiā. t al
ter alteri se bēiliare noluerūt vt p hoc emē
dati viaz christi humilē sequerētur: atque
ideo extra regnū dei taz hi qz illi remanse
runt. Interrogauit frater abbatez syſoiuz
dicens. Dimissa ē mihi hereditas a parēti
bus meis: quid faciaz de illa? Respōdit se
nex. Si dixero da illā i ecclesiā clericis illi

epulantur ex ipa. Si dixero da illā ostrāgui
ncis tuis nullā habebis mercedez. Si er
go vis implere mādatū diuinū. da hāc pau/
peribꝰ t egentiꝫ t pfectꝰ eris. Tēporalia
ꝓfectꝰ diliquēdus ē ꝓpt amorē caritatis

Bbas syſoius dixit

Cū fuisse aliqn i mercatoꝫ t spor
tellas meas fratri vēderē videō ga iracū
dia apprōxabat mihi: vimili vascula mea
fugiens. Dixit abbas ioānes. Ascēderā ali
quādo p viā beremi i scitbi. texēs plectā. t
audiui camelariū loquētē hmones varios
t ne forte irascerer. vimili plectā meā t fu
gi. Interrogauit frater abbatē pimeniuz
dicens. Quid ē qō visa dixit: maiorē cari
tatē nemo habet q vt aiam suā ponat qs
p amicis suis. quomō hoc facit? rīdit se/
nex. Sic audit vbū maluz a ꝓximo suo. t
dū possit similia rīdere. pugnat ti in cor
de suo portare laborē. t vim sibi facit ne
rideat malū. vt tristet illū. iste talis aiaz
suā ponit ꝓ amico suo. Abbas macharius
dixit. Si reminiscimur maloꝝ que ab dēoī
bus patimur. pdimꝰ memorie ꝑtē. Itē
dixit. Si aūt recolimꝰ maloꝝ q nobis a dē
monibꝰ mittunt. sine ꝑturbatōe erimꝰ sciē
tes q ab initio bona deus creauit. diabo
lus vo mala supseminauit. En sūt ꝑditōes
inumere. Et addidit dicens. culpa est mo
nachi. si Iesus a frib⁹ primꝰ i caritate purga
to corde nō occurrit. Nā sunamitis nō me
ruisset: recipere helyseuz prophetaz in do
mū suaz: nisi quia cū nullo alio habuit cau
sā. Sunamitis enim in persona est anime.
Heliseus vero in persona spiritꝰ sancti fi
gurata. quia nisi pura sit anima. non me/
retur suscipere spirituz dei. Ira ira inuete
rata excecat oculos cordis. t animam ex
cludit ab oratione. Quid lamētatio vel
paupertas que fit propter deuz operetur.

Anctum antonium

requisiuit frater dicens. Quid fa
ciā p peccatis meis? Respōdit. Qui vult
liberari a peccatis. fletu t planctu libera/
bitur ab eis. t qui vult edificari in virtuti
bus per fletum lachrymarum edificatur.
Ipsa laudatio psalmoꝝ planctus est. Me
mento exemplum ezechie regis inde. sicut
scriptum est per esaiam prophetā: qui flen
do non solū sanitatez recepit: sed etiaz per
xv. annos augmentū vite promeruit. t su
peruenientem hostis exercitum. videlicet
centum t octoginta quinque milia. per la
chrymaruz eius rigationem: virtus dei in
montes prostrauit. Sanctus petrus apsto
lus flendo reecpit: qō in christuz negando
cōmiserat. Maria cum lachrymis rigauit
pedes dñi meruit audire optimaz partem
elegisse. Ipse timor sanctus permanens i
seculum seculi. Beatus macharius dixit.
In veritate si facta est mōacho despectio
quasi laus paupertas sicut diuitie: inopia
sicut epistole: nunq; moritur. Impossibile
est bene credentem et pie colentem deum
cadere in passionem immundam et in er/
rorem demonum. In hac vita homo re
quiem inuenire non potest.

Bbatem syſoiuz re

quisiuit frater. Post quantum tempus de
bet homo a se abscidere passiones? Respō
dit. Scriptum est in euangelio: quia pecca
tores deus non audit: sed qui cultor dei est
et voluntatem facit. Ideo cum venerit im
pugnatio: abscide illam: quia fragilis est
anima. Ante armetur qs a peccatis in/
quinetur. Abbatem pimenium interroga
uit frater. Quid faciam: quia conturbant
me cogitationes sedentem in cella? Re/
spondit. Neminem despicias: nullum di
iudices: de nullo male loquaris: t deus da
bit tibi requiem: et statuet sessionē tuam si
ne conturbatione. Custodiam enim senio
rum et quietem ipsorum considera. Me/
ditare in diuinis officijs: et scias horas ca
nonicas die ac nocte. Timor domini non
discedat a corde tuo: et non gloiceris: ne/
que te estimes cum iustiseris ex omni vir
tute tua custodi: vt nō faciaꝫ ꝓpriā voluta
tē idē dixit. Sicut ad succēsā ollā musce il

ppinquabit. Si vero tepida fuerit illidit in eū. t faciunt vermes ita t monachum discedit igne diuini spūs vemēs fugiūt sepulchra. Et illudit t loquit. Ubi vna oūi

Anctum antonuz

requisiuit frater. Quomodo ocus reprimit mens bona aie p assiduitatē scripturaz. t nō vult anima in bonis permanere sed declinat ad transitoria caduca t immunda. Respondit. Sit hoc iungitur quod psalmista ait. Iniquitatē si cōspexi i corde meo nō exaudiet deus. Ignoras q cū venter plenus fuerit cito. Rari ebriant magna vitia quę saluator noster per euāgeliū predixit. Non coinquinat quod in os intrat animā hominis sed de corde exeunt que inquinant homines. Unde quid oriunt primū. Cogitatiōes male. homicidia. adulteria. fornicatiōes. furta. falsa testimonia. t blasphemie. Quia nec dum gustauit dulcedine celestiū. vt ex toto corde exquirat deū. ideo ad imūda reuertit. Quis poterit recte dicere. vt iumētū factus sū apd te t ego semp tecū. Qualiter erudiet. obtiere optz

Uendam senem re

quisiuit frater dicēs. Doce me pater. Et dixit ei. vade ama tibi ipse vi facere Euāgelia gladiū tuū. t exi i bellū. Dixit ei frater. Nō me penitet cogitatiōes. Respōdit senex. Scriptū est. Inuoca me i die tribulatiōis tue: eripiā te t glorificabis me Inuoca q deum t eripiet te. Perrexerunt duo fratres ad vnū senē sācū i scithi sedē tez singulare: dixitq vnus ex illis. Abba oē ver⁹ t nouū testamētū mēoriter didici Dixit ei senex. Impleuisti acrē verbis. Et alter dixit. Ego ver⁹ t nouū testamētū totū scripsi. t penes me habeo. Et huic respōdit t tu ipse fenestras tuas carnis. An ignoras q dixit. Regnū dī nō est i sermone: sz in virtute. Et iterū. Non auditores legis iusti sūt apud deū. sz factores legis iustificabūt Ingrediēs q ab eo viā saluatis. Ille aūt dixit ei. Initiū sapie timor dñi: t būilitas cū patia. Omnib⁹ diebus ifernis vt bis vtēt⁹ pau

ca sufficiūt. Quō i cenobio viuēdū sit

Um quidam adole

scēs frater abbatē agathonē rogarent vicēs. volo manere cū fratrib⁹. dic mihi quō habeā cū ipsis. Rādit ei senex. Obserua p oib⁹ hoc vt q̄lib⁹ psō vie ingredieris: apud ipsos talis reliquū pagas tēp⁹. t cū gente adiplebis pegrinationē tuā. custodi eni ne qn fiduciā loquēdi assumas dicēte apostolo. Nemo militās dō implicat se negocijs secularib⁹. Iterū dixit agathon. Si bitas cū primo. esto sicut columna lapidea: q si iurias nō irascēris. si glorificat: nō extollis. Abbas pimen⁹ ad abbatē nesterionē sedētē i cenobio regimīs vicēs. Unde adept⁹ es hāc virtutē frater. vt quotiēscūq tribulatio nr̄a ingrit i cenobio neq̄ loq̄ris neq̄ mediator accedas. Et cū nollet dicere. postea expulsus a sene dixit. Indulge mihi abba. q̄ i principio q̄ ingressus sū. dixi cogitatiōi mee. Ecce tu t hic asinus estis. Sicut eni hic asin⁹ vapulat t nō loq̄tur. iniuriat t nihil rideris ita ergo esto t tu. nā sic dicit t psalmus. Ut iumētū factus sum apud te: t ego semp tecū. cuz aliquādo gens mazicoruz in scithi supueniēs. multos ex patribus occidisset abbas pimenius vna cū alio patre senioze nomine anub: t cuz alijs quinq patribus fugiens inde venit ad locū qui dicitur thereumithi: t inuenerunt ibi templum antiquum desertum. t manserunt in eo hi septem pariter. donec cognoscerent vbi vnusquisque in egypto mansurus eēt decreuerunt autem inter se dicentes. Septimana hac vnusquisq̄s requiescat apud se t alter ad alterum non loquatur. cuz autez id facerent. erat in templo illo statua cuiusdam idoli. Abbas ergo anub exurgens mane lapidabat eam in facie: t vesperi veniens dicebat ad eaz. peccaui: indulge mihi. t sic fecit per totam hebdomadā. die autem sabbati cum venissent pariter: dixit ei abbas pimenius. Quid voluisti hoc tota hebdomada facere: vt homo fidelis diceres idolo indulge mihi. dixit ei senex anub Hoc ego propter vos feci. dicite mihi. nūq̄d qui hoc idolū lapidabā. locutū ē aut iratum. aut quando indulgentiam petebam. nunq̄d exaltauit se aut gloriatū ē? Cui abbas pimenius rndit. Nō vnq̄. Ille dixit senex. fratres ecce septē iam dīs vultis ergo pariter manere: vt lucr̄ faciamus sit ydolū nobis istud i exēplū. ne q̄s iniuria tuo aliqs irascatur. ne qn ab eo venia petatur gloriet aut extollat. Si aut̄ ira nō vult nec vnusq̄sq̄ vadat quo vult. At illi pīciētes se i terrā spoponderūt se ita facturos t sic permanserunt p multos annos cum magna būilitate t abstinētia. vnū ex ipsis facientes dispēsatorē. Et erat eis plectio t vnū desiderū. t q̄d positū eēt in mensa reficiebant. nullo dicente. auferr nobis illud. aut illud nolo comedere. Quattuor siquidē horas vomiebāt in nocte. t quatuor psallebāt. t quartuor operabāt. In die vero per intervalla horaz officijs diuinis insistebāt. orantes t legentes: t fundētes folia palmaz. vsq̄ ad horā nonam. Post hoc vero victum sibi pparabant. colligentes quasdā herbas terre.

Quę sit obseruātia spiritualis disciplinę.

Uidaz fra

ter regsiuit sancū Serapiōez abbatē habentē sub regimīe suo decē milia mōachoz. dicens. Alij fratres de cenobio elegerunt me. vt ego illis pcipiā. vnde mihi quō iubeo? Rādit Serapiō. Dorum ē meū fortasse iperiū. Nā dñs nr̄ ihesus xp̄s per euangeliū suū instruit dicēs Si diligitis me: mandata mea seruate. Et cū discipuli de primatu inter se disceptarent. quis eēt senior. aut ad eos. Si quis voluerit inter vos maior fieri. erit vester minister. t quicūq̄s voluerit in vobis prior es: fiat vester seruus. Petr⁹ apls in epla sua monet pastores. Pascite qui i vobis ē gregē dei nec expulsione sed voluntarie secūdū deū. nec in turpe lucr̄: sed forma estote gregis. vt cū apparuerit pncepo pastorū. recipietis imarcescibilē glorie coronam Ita facito pr⁹ q̄ dō pcipis. vt nō tantum illis pcepta: seu formulas p̄beas: vt tuo imitentur exemplo. Ne sis mercenarius. sz

pastor ouium. quia saluator noster beatū virū. quem constituit super familiam suā vt det illis cibum in tempore. Interrogauit abbas moyses abbatē Seluanum vicens. Potest homo per singulos dies apprehendere conuersationis initium? Respondit. oportet enim apprehendere vnūquēq̄s aliud ex omnibus. Surgēs mane sumat initiū sapiēcie in omni virtute. et in omni mandato dei in magna patientia t longanimitate t charitate dei. cū humilitate anime t corporis in multa sufferentia t cōmotatione cellę. in oratione t deprecatione cū gemitu. cū puritate cordis t oculoz t custodia linguę et sermonum in abstinentia rerum materialium. desideriorum carnis cruciationē habentes in certamine. in continētia spiritali et agone pugne. in penitentia et luctu in simplicitate animę et taciturnitate in icunijs et vigilijs nocturnis. in oratione manuum secūdum q̄ dicit apls paulus. operantes manibus vestris. in fame et siti. in frigore et nuditate. i labor⁹ et angustijs et persecutiōib⁹. in fouea et spelūcis t cauernis. esto factor verbi et non auditor: tūm operās talentū in duplum. habēs vestē nuptialē: firmatus supra firmū petraz Elemosina et fides non te derelinquant Cogitās esto omni die mortem vicinaz esse: et quasi iam clausus in monumento nihil ō hoc seculo curas. ga sollicitudo seculi et cupiditas diuitiarum. Hec sunt spine quas dominus cauere dixit in euangelio q̄ bonum semen suffocāt. In media cicarum humilitas et luctus non recedant a te. q̄z dominus dissipat ossa hominum sibi placentium. Timor omni hora permaneat i te sicut scriptum est. propter timorem tuū domine in vtero concepimus t voluimus t peperim⁹ spiritū salutis. Hec ergo et si qua alia virtus est i bis prospice. et ne te mensures cum magnis aut iustum te estimes. sed te crede inferiorē esse tocius creature: idest viliorem quouis homine peccatore Qui se existimat aliquid esse cum nihil sit. ipse se seducit. Nō vult⁹ eos pri-

eum neq; despicias aliena delinquētia: sed tu plange peccata. t de nullius hominis actu solaciū tuū. Esto mansuetus spiritu t non iracundus. nihil in corde tuo nec q; odium neq; contra inimicum aliquid sinc causa habeas neq; despicias cum in tribulatione eius. neq; reddas malus pro malo sed esto pacificus cum omnib⁹ hoc est vinculum perfectionis. Non te credas malum facienti neq; congaudeas ei qui facit proximo suo malum. Non detrahas alio. quia deus iudex t cestis est in omnibus. Ne oderis aliquem propter peccatum eius quia scriptum est. Nolite iudicare vt non iudicemini. Dum alium arguis. vide ne pciora cōmittas. nō despicias peccantē sed ora pro illo vt deus illi det conuersionē ad penitentiam et si audieris de aliquo q̄ agat iniqua responde dicens. Nūquid ego deorum sum iudex. homo sum peccator morituus sub peccatis meis. Morituus enim causam non habet curare pro aliquo. Qui hec omnia procurat t cogitat. operarius est omnis iustitie Dum de xpō redēptore nostro prophetā denunciet dicens. ego autem sum vermis t non homo. Et alius prophetā abacuc dicit. Lapis de pariete clamauit et scarabeus de ligno loquit. nos vero dum in multis extollimur. in multis supplantamur. Qui vero hec custodit viuit sub gratia et virtute domini nostri iesu christi. De meditatiōibus duodecim anachoretaꝝ.

Nachorete aliquā

do sapiētes sancti t spiritales. pñ. numero congregatiin idipsum expetierūt a semetipsis dicere vnūquēq; q̄ emē dauerit in cella sua. et quam meditationē meditatus sit spiritaliter. Et dixit primus qui et senior erat. Ego fratres. ex quo cepi quiescere. t otium crucifixi meipsum bis que extrinsecus sunt actionibus remisceri quod scriptum est. Dirumpamus vincula eorum t proiciamus a nobis iugum ipsorum. Et velut murum faciens inter animam t corporalem act⁹. dixi in mē te mea. Quemadmodum dicis qui tecta murum est. stantes foris non videntes nec tu velis exteriores actus aspicere sed tm̄ intuere sustinens quotidie spem dei. Sic autem habeto malignas cogitationes aut malas concupiscentias. sicut serpentis et scorpionū prolem. Si quando autem eas in corde meo nasci sensero. statim deo illas cū cōminatione t ira arefacio eas. nec vt q̄ celso irascens corpori t menti mee. nē quid paruū faciat. Secundus dixit. Ego dixi. Ex quo renunciauī terre bodie renatus sum. bodie cepi seruire deo. bodie bie ibam bitare cepi. sic esto quotidie peregrinus t crastino liberandus. hoc mihi quotidie consulebā. Alter dixit ego diluculo ascendam ad deum meum. t adorans illum. iactans me in faciem meā. confitēdo culpas meas. t sic discendēs adoro angelos dei rogans illos supplicare deo pro me. t omnē creaturā. Et cum ista adimpleuero. vado ad abyssum. t quid iudei faciunt bierosolimis. cuntes considentes se et lacrimātes ac lugentes casum patrum suorum. Hoc ergo circuiens et expectās propria membra tormentis subdita. et cū plorantibus ploro. Quartus dixit. Ego sic sū. ac si in mōte oliuarū sedens cum domino et discipul⁹ eius. Et dixit mihi. ex quo nullum agnoscas secūdū carnē. sed cum his esto semper celestis conuersationis imitator sicut bona Maria ad pedes iesu sedens et verba eius audiens. Efficimini sancti t perfecti sicut et pater vester q̄ in celis est. Et discite a me q̄ mitis sū et humilis corde. Quint⁹ dixit Ego āgelos abscio ascēdētes et descēdētes ad vocatiōes aliarū. et semper sine mora operior dicens. Paratū cor meū deus paratū cor meū. Dixit sextus. ego p dies singulos statui vba mea audiri a dño putāl mihi dici. Laborate pp me. t ego geram et ciam vos. Adhuc modicū decertate t videbitis saluatore meū t glām meā. Si diligitis me. si filii mei estis ad pēz rogāte. reuertimini. si fres mei estis erubescite p me quē admodū pp vos mīta poessus sū. Si oues mee estis dominicā passionē segnimini. Secundum vero ordinem ieiunia. t vigilias. t orationes. t meditationes. t omnem abstinentiam. t quicquid aliud dicere vel cogitare possumus. nihil horum sine humilitate. t caritate. t misericordia. t discretione. t mansuetudine. t pace. t gaudio spūs sancti. t sine fide. t spe. t caritate. t dilectione dei. t proximi. t sine obedientia. t subiectione. t sine vera cognitione. t sine vera fide. t sine vera spe. t sine vera caritate. t sine vera dilectione dei. t proximi. t sine vera

De eo q̄ illa que supadicta sūt. tū vitare
ōēs virtutes debēat perfici. ca. viij.
De compunctiōe bono q̄ maxime ex mor
tificatiōe nascitur. ca. ix.
Qualis debeat ee ipsa cōpūctio. ca. x.
De mō oādi. Et quid significet q̄ vñe ora
turus in montem ascēdit ca. xi.
De pugna viciop aduersus virtutes.
Et specificato consilio qualiter vicia insi
diep bestie antiqui vincantur. ca. xii.
Exhortatio de studio legendi. ca. xiij.
Ammonitio necessaria ō aduersis toleri
dis patiēt: infirmitatesq; amāda. ca. xiiij.
De vīa peccatorū spanda q̄uis sint innu
merabilia: pēnēcia q̄z theodosij iperato
ris p causa exēpli subiūcta. ca. xv.
De lectione. ca. xvj
De pace. ca. xvij.
Epla bti Machary ad mōachos. ca. xviij
Ammonitio de laude caritatis. Ca. i.

De nō immemor

petitiōis tue hāc ammōitionē p aīe tue
pfectu o fr carissime: tibi vt rogasti pbē
studui: noui. n. ardorē aī tui erga scriptu
ras diuinas: tnoui tibi iēe studiū legēdi: t i
plēdi qđ legis. Memor igit sū lachrymarū
tuarū. t oīs studij tui qđ ite sepe pspexi. dū
tecū ō aīc tuc fmoclarer. pfectu: t idcirco
me non piguit: ß qđ mihi tua suggerere vo
luit caritas adplere: q̄ten⁹ t tu ex hac pa
ammōitiōe i tui gdatiz amore pficias: t ego
tue mercedis effici merear pricepa. Scio
vere ñ mediocrē ee beatū. q̄ se sollīmō vo
mino adiuuāte saluat. sz nouī mlto beatio
rem fore q̄ secū alios ad celestē regnū. tra
here festīat. Qua ꝓpter horor tuā erimi
az dilectionē vt hāc ammōitionē libde legas
t memorie cōmendes atq; ope opleas: vt
alijs bonū exēplū mōstrando: t te t alios
saluos vt ō tuo aliorūq; pfectu felicē re
mūerationē ab immōtali spōso recipe mere
aris. Mēte solerti tracta: ne ß agas vñ ce
lesti tuo spōso displicēas. q̄ ipe tibi si bñ
vt cepisti pseueraueris: t audītā leticiā iui
sti gaudiū cū ceteris habebis scīt paulo affir
māte q̄ air. Qđ oculus nō vidit nec auris audi
uit. nec i cor hoīs ascēdit. q̄ pparauit deus
diligēt⁹ se. Festīa igit ad illud gaudiū.
ad illā leticiā: t q̄ mlti sōp regescūt. Cōsi
dera ō dilecte. q̄nta sit felicitas. dei vul
tū sine ōfectu cernere. sōp ageloz chorīs
iterē cū sōp horum mltitudīe sine fine
gaudere: t ad hec gressibus strenuis q̄tidie
appropiquare stud. vt ad ea q̄ ꝓmemora
ui recto tramite pgas: citiusq; pcūire qas
hāc tue brīcudini i ammōitiōez scripsi: p quā
ñ ō yna sollīmō strenuitas te cupio
ꝓmōere humilit⁹. Quē ammonē iō singulari
numero ammōitiōez voco. q̄ cūiusmōdi sint
hostes t: innumerabilia bonorū mita: ad vnā
ñi ptinēt vīā ad vnū iter t ad vnā felicita
tē ptucūt hoīez. Cū igit de plūb⁹ humil⁹
te ammonere: ōsīderē. ꝑtī cum paulo apl⁹
horto: vt caritatis strutem añ oīa habere
studeas. q̄: sicut pānio oībus cibis ē melior:
ita caritas oēs anteellit strutes. Et sicut ſ
ne pāe mēsa efficit inopē: ita sine caritate
nulla pficit strus. Sine caritate. n. nec la
chrime. nec vigilie. nec nuditas. nec castitas
nec elemosine: nec martiriū horez saluare
pōt. hāc dño ac redēptor nr spāliter nobis
ammēdauit. Nec iquit mādo vobis. vt vos
inicē diligatis. Et iterū. In hoc cognoscēt
oēs ga mei estis discipli: si dilectiōez habu
eritis ad inicē. Hanc iohēs apostolus lau
dat: dicēs. Qui mānet i caritate: i deo mānet
t de⁹ in eo: Hāc ꝑdicator egregius cūctis
strutib⁹ pferēs dicit. Si distribuero in ci
bos paupez oēs facultates meas. t si tra
didero corpus meū ita vt ardeā: caritatē
autē ñ habuero. nihil mihi pdē. Deinde sub
iūgit. Patiēs ē caritas. benigna ē. Patiē
tes ē ad tolerāda aduersa: benigna est ad
bona praestāda. Stude ergo fidelissime fr
oīa patiēter tolerare aduersa ipsos q̄z ho
tolera cura: diligere. De caritatis. et
humilitatis connexione. Ca. ij.

Certissime tibi pue

nit credere q̄ nunq̄ caritas sine
humilitate. t obedientia regnet i homine.
Si veram habuerīs caritatem. mox eris
humilis t obediens. Humilitas nāq; exi

mia virtus ē. Nec de terrenis hoīb⁹ fecit
celestes. Per hāc diabolus superat. q̄ hāc
ei⁹ laqueis vitāt: sicut beatus antoni⁹ ei
dit abbati pastori. Vidi oēs inimici laqueos
tēsos in via t ingemiscens dixi. Quis pu
tas transiet istos laqueos? Et audiui vo
cem dicētē: humilitas. hoc vero beat⁹ an
tonius: vt puto: ñ. p se tñ vidit. laudauit?
sed t pro nobis qui peccatores. t insipien
tes sum⁹. t longe ab illi⁹ meritis vistamur
vt nos hec legētes t opere cōplentes dia
boli laqueos possimus vitare: qui sēper in
quirit quomodo nos decipiat. Igitur q̄
magna sit hūilitatis virtus. Marrini etiā
monachi vita insinuat: quē dicūt etiā in iu
uentute valde fuisse. mansuetū. humilē ac
sapientē: t pro eius virtutib⁹ tñ dicūt ō
fuisse amabilē: vt duz ad dominicū corp⁹
accederet. angelus ei sacramenta prebe
ret. Pensare vero debem⁹ ex hoc miracu
lo q̄ magnum donū sit hūilitas: per quod
donū tā amabilis t tā acceptabilis ō ad
huc homo mortal⁹ efficit. Abbas etiā Da
niel miraculū narrat: q̄ quod virtus humi
litatis declarat. Erat autē ait i babylone
filia cuiusdā illic priotis demoniuz habēs.
Pater autē eius diligebat quēdā mona
chum q̄ vixit ei. Nemo pōt curare filiā tuā
nisi quos scio solitarios. Et si preceris ad
eos. nō acquiescent hoc facere pp humilita
tē. Sed hoc facient⁹. qñ venīs asserēt eis
venalia que opantur dicam⁹ nos emere
velle quod vendūt. Et cū venerint in do
mū pcīl acceperit: dicemus eis vt faciāt
orōnē pro ea. t credo q̄ saluabit filia tua.
Euntes ergo i platēa: inuenerunt vnuz
mōachum sedētē vt vēderet sportellas su
as. et tulerūt eū in domū. quasi precū ac
ciperet sportas. et cū intrassz in domū. venit
puella que a demōio vexabat: t dedit ala
pā monacho. Ille autē conuertit ei et aliā
maxillā secūdū diuinū pceptū. Demō autē
dū torqueretur clamare cepit. O violen
tia mādatoz xpi expellit me hinc. Et statī
mūdata ē puella. Cū autez venissent senes
indicauerunt ei quod factū erat. t glorifi
cauerunt deū et dixerunt. Consuetudo ē
diabolice fugere. an humilitate xpi contē
nere. Consideremus nos o fratres humilitatē huius felicissimi monachi: q̄n
tas possimus imitari curemus. Si igitur
humilitas alterius ab alio demonū expu
lit sine dubio firmiter credere debem⁹. q̄
nostra humilitas diabolū in cordibus no
strīs regnare non sinat. Tunc vere hūi
mulitatē habem⁹. si omnibus nos putem⁹
ee inferiores. et omnib⁹ veneratiōnē defe
rimus. et omnia que nobis alij faciunt ad
uersa: humiliter tolerem⁹ propter dei amo
rē. De hac virtute dominus i euāgelio di
cit. Omnis enim q̄ se humiliat: exaltabitur
et qui se exaltat humiliabitur. Ex isto enim
versiculo discere debem⁹: q̄ superbia cō
traria sit humilitati. Ergo si vere humiles
esse volumus: superbiā fugiamus: quia su
perbia deiicit. humilitas eleuat: ad hanc
virtutē princeps apostolorum inuitat dicēs
Humiliamini sub potēti manu dei. vt vos
exaltet in die tribulationis. Dec sententia
manifestissime nobis insinuat. q̄ si hec vī
uimus. humiliare nos curauerimus: in
tēpore tribulationis vel retributiōis idest
i die iudicii. domini nos pietas exaltabit
in celesti. s. in regno. Jam vero superi⁹ dixi
q̄ caritas et humilitas atq; obedientia ab
inuicē seperari non possint.

De obedientie bono cuiusq; laudib⁹ Ca. iij.

Tq̄ hactenus de

caritate t hūilitate dictū ē restat
vt solerter attēdas. q̄lis sit obedientie vir
tus: propter inobedientiā primus hō ab
iect⁹ ē de paradiso. Quapropter si illuc vis
ascendere: obedire ee stude. Ut aūt q̄nta
sit hec virtus aliquos miraculis tibi
ad memoriā renocabo. Quidaz secularis
habēs tres filios renunciauit seculo. t ve
nit ad monasteriū: reliquēs filios suos in
ciuitate. Et cum fuissent tres annos in mo
nasterio: ceperunt cogitatiōes sue ei filios
ad memoriā frequēter adducere. et con
tristabatur pro eis valde: nec tamē dice
rat abbati se filios habere. Videns autez
abbas cū tristē vīxit ei. Quid habes q̄ tri

ris etc. Et narrauit ei q̄ treo filio hēret
i cenobio et q̄ uellet eos ad monasteriū
adducere. Perpt autē abbas vt adduce
ret eos. Qui cū perrexisset ad ciuitatē a
uenit duos ex eis mortuos: vnus uero ho
tūmodo remansit. Quē sumēs uexit ad
monasterium. Et regressi abbatē nō inue
nit illic. Interrogauit autē fratres ubi es
set: et dixerunt ei q̄ ad pistrinū perrexisset
Ille uero tollens filiū quē adduxit: abiit
ad pistrinū. Et uidens eū abbas venien
tē salutauit. Et tenēs manē quē adduxe
rat amplexatus cū: et osculabatur: et dixit
patri eius. Amas eū? Et ille respōdit. ei
am. Omnino inq̄t. uolo eum: Et respon
dit. etiā: Postea uero dixit ei. tolle ergo
filiū amas eū et mitte in fornacē ignis modo
dum ardet. Et tenens eū pater iactauit in
fornacē ardentē. Statiq̄ autē fornax facta
est uelut ros. ex qua obedientia acquisiuit
gloriā quēadmodū abrahas patriarcha.
Doc̄ miraculū beatus vt memorie tra
das: vt sēper obedientie uirtutē ante ocu
los habeas. Quia sicut illo tēpore illi⁹ mo
nachi obedientia exēxit ignem fornacis:
sic et modo si fueris obediens. ipsa uirtus
in corde tuo ignem uitioꝝ extinguet in te
ncquaq̄ post mortē in ignem descendens
eternū: sed ad gloriā ascendens celestē. Si
ne fine manentē. Ergo ama obedientiā: di
lige obedientiā q̄: magna virt⁹ ē. Ut autē
illi⁹ magnitudinē adhuc lucidius intelligas
sequēs miraculū frequēter lege. Dicebāt
fratres quia narrauit quidā patrū uidisse
se q̄tuor ordines in celo quoꝝ prim⁹ erat
bonus firmusq̄. q̄as ueo agentiū: secund⁹
hospitalitatē fectantiū: instanter ministrā
tes exercentius ordo in solitudine cōmora
ntiū. et non uidentiū boies. quart⁹ ordo erat
q̄ ad obedientiā prīb⁹ spiritualib⁹ se subijci
unt propter dominū. Videbat autē ordo
obedientiū torquē aureū habere: et multo
maiorē q̄ alij gloriā habebat. ego autem
dixi ei q̄ mihi hec ola ostendebat. Quomo
do iste ordo q̄ pu⁹ ē maiorē q̄ alij gloriam
habet? Et ille rndit q̄ hi qui hospitalitatē se
ctant se cāndū propriā uoluntatē ipsi faciūt.
similiter qui in heremo se religiōi arbitrio
suo de seculo recesserūt. hic aūt ordo qui
se ad obediendū uendiderūt uoluntates su
as abijciens. pendet ad deum et ad iussio
nē spūalis pris. ppterea et maiorē gliā habi
bet. Quapropter si carissime bona ē obe
dientia que pp deum fit. Intēde ergo tibi
carissime uirtutis huius aliquod uelliguz
uel ex parte. Obedientia salus ē omnium
fidelium genitrix ē omniū uirtutuz. Obe
dientia regni celoꝝ ianitrix ē: celoꝝ aperi bo
nitez ō tra leuat: obedientia coheredē ē an
gelorū: et scōꝝ oīuz ciuis ē. ex hac. n. absoluti si
et q̄ hīc ad perfectiōez venerūt. Animo
nimo ō virtute ptinētie. Ca. iiij.

Am tempus ē vt p̄ rium virtutū doctrinā vigilāter attēdas q̄ta sit ptinētie virt⁹: et q̄ cōtinētia nō solū i cibo et potu sit
ēz etiā i locutiōe et i sōno ac vestitu. et inu
merabilib⁹ cautis. Admonco igit dilecti
onē tuā: vt nō delicatos cibos q̄as: nec aīj
bozū ingruā comedere velis nec dicas in
corde tuo. ecce alij ita vīta faciūt. scito p
certo. q̄ unusquisq̄ i hac vita plusī ōi ser
uitio laborauerit: eo maiorē mercedē post
modē a deo sequet. Ne igit tibi quis vi
deat cōtinētie virt⁹. miraculū hinc q̄si tri
partita historia legi. ptero. Dorotheꝰ genē
thebe⁹: talē dare curauit vītē vt q̄tidie la
pides amari colligeret: et i ānis singul' bo
spitū edificaret: et ipa hospitia ōdit illis q̄
ñ bēbāt. Noctib⁹ aūt pp coꝝ cibum facie
bat q̄rtellas. Cuius cib⁹ erat panis uncie
ser. et oleꝝ minutoꝝ un⁹ yaticul⁹: et ad bi
bēdū aquaz. hic a iuuētute sic uixit nec i
senectute deficit. Nunq̄ uisus est i lectulo
soporatus. vt pedes p rege tetēdisse. aut
dormire p uoluntate: nisi q̄tū opādo aut
comedēdo natura cōpellebat oculos clau
dere potuisset. ita vt sepe ōd comedēdo dor
miret. cib⁹ ex ore ei⁹ haberet. Aliqn q̄ sōno
valde grauat⁹: cū i stercore cecidisset obdor
miuit. Exp̄gefact⁹ aūt et tristat⁹ sub silē
tio dixit. Si āgel dormire suaserit et mihi
vinci⁹ suadebit. Q̄ ō forte dicebat ad sō
nū vel ad ōmonē q̄ nitebat bonae ei⁹ acti
oni impedire. Huic laborāti q̄di dixit. Cur
ita pinis corpus tuū? at ille. q̄ me inuasit

mue occidit. Vul⁹ ho sacratissime mōachi
cōtinētiaz tibi scripsi. ne ipa tibi ḥtus gra
uis videretur. vt cognoscerce quātū ab ān
tiqs vel modernis gentibus p̄ceditis. Audiuit ergo beatitas tua q̄ dorotheꝰ ol
lim edificauit cellā et alij dōauit. Audiui
etiaz q̄ lecto nō iacebat. et de pāe et aqua
et herbis viuebat. Nō iō hoc dico vt tātū
facias tu sz te humilies simulqz scias quā
tā abstinentiā habuerūt pres nri. et neq̄q̄
delicatos cibos q̄as: pferri cuz i pratu lo
bro moysi mōachi scripturz sit. q̄ p multos
annos panē tācūmō comederet. et multuz
opus faceret. Sex aūt ānis per totā noctē
stans orauit. neqz gēib⁹ iclinatis. nec ocu
lis i somno spōte clausis. sup etiā circuibat
cellulas monachoꝝ et lagenas eoꝝ aqua
impleuit: cū longe aut decem aut viginti
milium aqua māeret. Qui licet ita doma
net corp⁹. prioꝝ tñ valitudinē non amisit.
Nec miracula assidue lege scissime fr: et p
hec dei adiutorio i abstinētia pficere stud
Nō simus aūt pati ad oīa q̄dē concupiscē
da. recolam⁹ cōtinētiaz beati zenonis ab
batis: Abbas zenon ābulās aliqn i palesti
na. et cum laborasset: resedit vt māduca
ret iuxta cucumerariuz. Suadebat autez
ei animus suus dicēdo. Tolle tibi vnuz cu
cumerem et māduca. Qui increpans cogi
tationē suam dixit sibi. Furce ad tormen
ta vadūt: pba ergo teipsum i hoc. si pote
s ferre tormēta. Et surgens stetit in ardore
sol' diebus q̄nqz. et dixit. Si ardorē solis n̄
possum sufferre: quomodo sufferre potero
ignem eternum? Et dixit ad animum suū
Si non potes portare tormēta non rapies
cucumerem vt manduces: Verba igit tā
ti viri considerare nos admonēt: quantū
ab ipsius cōuersatione distemus. Qua p
pter perpendamus nos peccatores. et infir
mos circa cōparationē sanctorum viro
rum: vt nobis soe ex illorum meritis despi
cientes. p diuinā misericordiam eorum
consortiū habere possimus. De continē
tia visus. Ca. v.

Vod autem non in
cibo tantuz. sed et in vīu sit continentia. se
quens miraculū insinuat. Pyor cū de do
mo patris ad plagas conuersationis exirct
promisit domino nullam se. pp̄inquoꝝ fore
visurum. Post aliquot ho annos. dum ei⁹
soror cum viueret et habitare in heremo co
gnouisset: non cessabat donec cum inspi
ceret. Quā cū episcopus loci illi⁹ ī gran
dem. ppterea videret affligi. scripsit pre
sulibus heremi vt pioꝝ purgaret. At ille
qui cōtinere nesciebat iussionibus sanctoz
obediēs et assumēs q̄dā venit ad patria.
Cuiq̄ ait dom⁹ sue tanquam venisset. et sui
nō cognosset aduentū pyoꝝ germana dixit
Ecce ego sum pioꝝ: quāto vis aspectu sati
are. Tūc illa gratificata laudauit. At ille
ofone facta. remeauit ad heremuz. vbi so
litudine aquā inuenit amaram. eaq̄z vsus ē
vsq̄ ad vltimum vite sue diem. Post hui⁹
obitum nullus ibi habitare p̄saluit. Ego
autē reor q̄ per orationē eā ad suos vsus
fecerit duci: dū etiam alubri ex illarre
oratione meruit emanare. Hā cū moyses
et eius monachi putcum aliqn foderent. et
nec venā aliquā reperirent: nec amplius
iā fodere animado gemeret. medio die su
pueniē pyor. et oratione facta defodit in
fouea. Cunq̄z tertio percussisset trā mox
emanauit aqua. Cūq̄z oratiōe finita dice
deret illis eū petentib⁹: vtq̄ ex aq̄ gusta
ret: ad hoc mgt direct⁹ fil. et ppt q̄ dei p
acrū ē. Propterea ho o scissime fr. hec tibi
de pyore scripsi vt p te scirem⁹ q̄ cōtinētia
etiā i visu sit necessaria. Audiui ho nūq̄.
iste monach⁹ ieiunator fuit. q̄ nec iobedies
fuit p̄ceptis seniorū. qui illum ad fororē ire
iusserūt. nec ipsam vidit: visus ab illa ne o
tra suum votuz facere videretur. Que p
pter horoz tuam sanctitatez. vt illū dude
as imitari. Non sit tibi cura videndi ppin
quos tuos vel amicos. quos in seculo re
liqui et pillos cura oro tuaq̄ latibime nō
minuātur ne cū vxore iobri retro respicien
do instaurā sibi cōuersatiō. Recole ergo
illū cui angel⁹ yesicula. q̄ nemo mittēs manū
aratz et aspiciēs retro apt⁹ ē regno dei.
De cōtinentia locutiōis āmonitio. ca. vi

Oztoz etiam vt in
locutiõe sio ptinẽt: vt assidue cũ
psalmista decãtẽ. Dixi custodiã vias me-
as vt nõ delinquã i lingua mea. Posui ori
meo custodiam. Noli igit abiã detrahere.
Memẽto ho q̃ maria soror Moysi: Quo
dei iudicio sit cũ detraxisset gd illi accidit.
Narrat. n. hystoria q̃: ob hanc culpã lepra
fuerit maculata. septẽq; diebꝫ mãsit extra
castra: q̃ postmodũ p ofonẽ Moysi fris sui
mãdata ẽ: adhuc aũt vt ex lingua p quã pẽz
benedicimus. inde maledicam⁹ aut detra
hamus primo. Recolam⁹ igit q̃ scripũ
est: q̃ho detractor eradicabit. vnde era-
dicabit ho detractor. Sine dubio õ certũ sã
ctoz. Ergo ne t nos õ sc̃oz cõsortio eradi
cemur custodiam⁹ a detractiõe linguam
nostrã. Nõ detrahamus proximo quẽ iube
mur diligere sicut nosmetipos. Et nõ tñ
a detractiõe nos oportz cessare: sz etiã ab
ocioso ẽ hoc: quia euãgeliũ clamat. de oĩ
verbo ocioso q̃ locuti fuerit homines: reddẽt
rõnẽ i die iudicii. Ociosum ho frmo ẽ q̃ nec
ad eũ qui cũ loquit nec ad ipsius q̃ illum
audit profect̃ pficuum. Nolite q̃ pterire ẽba
que risuz aut cachinnũ mouẽt. sed magis
que ad cõpunctionẽ t lachrymas: t ad alia-
rum pfectum ptinent. Tu⁹ frmo semper
sit sale cõditus. Narrat nãq; hystoria trigi
ta āmonẽ beatissimoz pbrũ atq; theonẽ
multoz monachoz pbrũ ẽe fuisse. Ambo
nãq; operozes fuerunt inopinabiliq; rez: et
diuina prouidẽtia ppbetiaq; cõplet. Di-
citur theonem fuisse eruditũ egyptiorum
greczum latinozumq; studiis: t triginta
annos bãsse taciturnitatẽ. Porro ãmonẽ
a nullo hoĩe visum fuisse ferũt. aut iurantem
aut mentientẽ aut vanum aliquẽ vel aspe
rum vel infirmum pertulisse sermonẽ. Do
ctus tẽporibus suis clarus monachis in de
remo agens annũ centesimũ t decimum.
antea tamen septuaginta annis solus vi-
xerat i solitudine: t vbiq; ad hõc etatẽ teiunã
do multũ silentio: virtuliter cõuersãdo pue
nit. Dec miracla horum vt frequẽt legas
vt scias q̃ eorũ te i loquendo cẽ opponeat.
Audisti ergo nunc. t vt puto memorie cõ
mendasti q̃ doctissim⁹ theon monach⁹ p
triginta ãnos tenuit taciturnitatem. Vo-
lo tm igit vt quia nobis assidue tacere non
licet: vel etiam quodlibet id placeat: vt sẽ
per a malo detractionis fileas. Ut ergo
abbẽ taciturnitatis placeat audi adhuc
gd zacharias de ipa interrogat⁹ rñdit. Dixit
abbas pastor: qa interrogauit abbas Moy
ses frem zachariã dicẽs. Quid tu videz?
Et ille. Nihil melius q̃ tacere pr̃. Et dixit
Uerũ est fili tace. Vox autez mortis eis
sedens abbas isidorus: respexit in celum: t
dixit. Letare: letare fili zacharia: quia ap
te sunt tibi ianue regni celorum: vides o
sanctissime frater q̃ zacharie per taciturni
tatis meritum virtutẽ: aperte sint ianue
celi. vt ergo t nobis aperiantur arma tacere
defecta silere. Legi ergo de quodam sene
uo dei q̃ vt taciturnitatem vsque ad ptu
res annos lapidem i ore portaret. Ammo
neo ẽ atq; iterũz ãmoneo vt linguã tuã cu
stodias. nulli detrahas: nemini maledicas
nulla rixam mouentia verba proferas: co-
gita q̃ breuis sit ista vita: t q̃ nihil i com
paratione eterne. Hec cogitando: t lingu
am refrenando: imitando scilicet eorum
actum quorum superius mentio facta est
aduenies eorum consortio. Quomodo au
tem animo tuo molẽs taciturnitatẽ incul
care velox: quia multa bona opera ꝑ ꝑ
vitium lingue pereunt: ideo adhuc vnam
sententiolã subiungã: venit in itinere con
uersionis abbas euagri⁹ ad quẽdã senẽ et
dixit. Dic mihi abba frmonẽ q̃ salu⁹ fiã? Et
ille rñdit. Salu⁹ si vis fieri q̃ venies ad
aliquẽ nõ pri⁹ loq̃ris: q̃ ipe te ingrat: Eua
gri⁹ cõpunct⁹ in hõ frmone penitẽtiã egit in
conspectu senis. t satisfecit ei dicẽs. Crede
mihi multos codices legi: tale eruditionez
nũq̃ inueni. Et mltũ placuit exiuit: Ex hiis
n. ẽbio o brissime fr̃ luculide demõstrat: q̃
bta ẽ illa alia q̃ taciturnitatis perfecte ha
bet fructũ. Dilige hãc frutez: posside hoc
bonum: conserua hanc margaritã. Aman
dum est q̃ silentiũ. quia p illud humilitas
nutritur lachrymę generant⁹ ad extremũ

multa mala p illud declinantur. De vi
tiis vestimentoz appetitu. Ca. vii.

Clias demq; z frater. q̃
t vestimẽ
tis sit cõtinẽtia valde necessaria
Dic. n. multi q̃ putant: q̃ appetit ꝑciosaz
vestiũ nõ sit pccm. Qõ si pccm nõ ẽt neq; q̃
dño ioãnem de aspritate vestimẽti laudas
set. Air. n. turbio. Quid existis i desertuz vi
dere? molles mollib⁹ vestirũ? Ecce qui mol
lib⁹ vestiunt i domib⁹ regũ sunt. Joanneo
ho mollib⁹ vestit⁹ cẽ negat. qa qui molli
bus vestiunt in magio ẽreno regi sunt q̃ ce
lesti. Joãneo ho pmi⁹ noui testamẽti mona
chus: pilis camelozꝫ idut⁹ fuisse phibet.
Di ille. q̃ in vtero nrio sc̃ificat⁹ fuit. t deo
multũ amabilis atq; dilect⁹ extitit. q̃ fuit
ver⁹ pphẽta t plus q̃ pphẽte: pilio vero
camelozꝫ fuit idut⁹. nos q̃ pẽtozes t infirmi
sum⁹ quanto magis ẽbem⁹ vilib⁹ vestib⁹ cẽ
contẽti. Si ei culpa nõ ẽt neq; ap̃⁹ petr⁹
apostolus p epistolã firmãs a ꝑciosarũ ve
stium appetitu cõpescere dicens. Nõ in
veste ꝑciosa. Nemo nãq; vt ait papa gre
gor⁹: ꝑciosa vestimẽta: nisi ad inanẽ gloz
queris. Peccatorem. n. sum⁹: t iõ preciosa
vestimẽta querere nõ debem⁹. Magis
ho ornatũ mẽtis q̃rere q̃ corporis ẽbem⁹.
Ornat⁹ mẽtis ẽ caritas. fides humilitas. bõi
tas. ac benignitas. De his nãq; virtutibus
mens ornat. sine fine cũ deo victura. Ca-
ro eni q̃uis ꝑciosis vestibus cooperiatur
q̃uis auro argẽtoq; ornetur nihil ẽ aliud q̃
caro et puluis. manet et sterc⁹. Quapropt
magnopẽ ꝑcurare corporis labore debe
m⁹. nõ balneũ subinde q̃rere. nõ ornata
vestimẽta: q̃ si dilecta corp⁹ nrm fouem⁹
hostem nrm nutrim⁹. Nullũ. n. maiorẽ ini
micũ nutrit hõ q̃ corp⁹. Corpus autez tra
bit mẽtẽ ad peccãduz. Semp debet illud
ser⁹ vt ancilla dei sibi grauẽ habere. Q̃
supradicta cum discretionis virtute debe
ant perfici. Ca. viii.

Ebet nãq; corpus affligi
per abstinẽtiã
p vigilias t per diuersos modos
ita tñ vt ꝑ hos suuz officium suãq; obedi
tiã possit pficere. Castigãdũ ẽ per t affligẽ
dũ ẽ corp⁹: vt ad malũ op⁹ alacr nõ trahat
t ad gagendũ bonũ sit sẽp idoneus. Nãq; q
ita corp⁹ macerat. vt nec gdẽ bonũ opus
facere valeat: discretionis adhuc ignorat
hostem. Ut igit t corp⁹ scias affligere t tẽ
perare vnũ supra relatũ ô vir: paruꝫ dicaz
sermonẽ. Dicebant de quodã patre qa cũ
seculario esset t cõiugem habuisset pessima
cõuersatione tẽptabat de salbana ab ea. Ipe
ho narrauit hoc patribus: Qui cũ hoc au-
disset. q̃ optari⁹ ẽet et maiora facere potuis
set q̃ officio suo agebat: posuerũt ei maio
ra vt debilitaretur corp⁹ eius. vt nec sur
gere posset: Deo autem disponẽte: quidaz
peregrinus aduenit t pernoctauit. ãmirans
quenno egressus esset i occursuz eius. Et
reuersus pulsauit dicẽs. Ne forte frater q̃
i ea habitat infirmetur. qui cũ pulsatꝰ in-
trauit et ninio infirmũ inuenit cũ: et dixit
ei Quid habes pater? Et narrauit ei vi-
cem. Ego de seculari vita sum: et sollici-
tat me inimicus de vxore mea: et narraui
patribus. et posuerunt mihi onera diuer
sa. Et cũ implere velẽ nulla: defeci et tñ
stimulus crescit. Audiens hec senex: cõtri
status est et dixit ei. Siquidẽ patres ma-
gni viri bene posuerunt tibi onera qui-
bus grauaris. Si vero me paruulum au
dire volueris cito inuenies requiẽ. Nãc
paululũ cibum sume i tẽpore suo. et recol
lige vires tuas. fac aliquãtulũ op⁹ dei. et
iacta i dño cogitatũ tuũ. quia tuis labo-
ribus hanc impugnationẽ superare nõ po-
teris. Corpus eni nostrũ velut vestimentũ
ẽ si cum discretione tractaueris stabit.
Qui cũ audisset cũ. fecit ita. t infra pau-
cos dies recessit humanis ei⁹. Hãc senten
tiam ideo volui scribere in isto ordine. q̃
ea que superius ãmoui: idest silẽtiũ: ma-
ditatis abstinentia: corporisq; castigatio
cum discretione sunt agenda. Discretio
vero magna virtus dicitur per ipsam mala
declinantur et bona seruantur. Bonum
ergo op⁹ sine discretiõe sit cito deficiet
Discretio enim mater est omnium virtu-
tum. quapropter et tuam o frater bonos

ctionē. vt ola. cū discretione faciat: vt nec ad vesperū nec ad sinistrā cornua. De hac enim discretiōe frater habeo hoc sup̄ i vitaspatrum. Dixit abbas antonius. Quia sunt quidā cōterētes corpora sua i abstinētia: et ga nō habuerūt discretionē hōc facti sunt a deo. Supervenit aūt quidam venationē faciēs i silua agrestū animaliū. et vidit abbatē Antoniū gaudētē cū fratrib⁹: et displicuit ei. Volens autem senex ostendere ei quia oportet aliquādo cōdescendere fratrib⁹ dixit ei. Pone sagittā in arcu tuo et trahe. Et fecit sic. Et dixit ei. Iterū trahe et trahit. et dixit senex. Trahe adhuc. Tūc dixit venator. Si supramodū tetenderō frāgetur arc⁹. Respōdit abbas antoni⁹. Ita est in opere dei. Si plusa mensura tendam⁹ fratres cito deficiunt. Expedit ḡ vt ad mōdū hoīe relaxare in gū corpus. Hec audiēs venator cōpunctus est: et multum profectus in timōe senis discessit: et fratres confirmati reversi sūt ad loca sua. Materia autem mihi cura⁹ fuit hec scribere religiosissime frat. vt ab vtroq; periculo te imunē custodias. videlicet vt curā corporis nō dei ꝓponas seruitio: et rursus vt dei fuitiū explere queas. corpori necessaria mīstrare nō cessas: quāobrē tuū bonū mihi notū sit studiū. Ego et nūc ammoneo: vt in hōc loco post cōtinentiam discretiōis virtutes memorie commendes. De bono compunctionis que maxime ex mortificatione nascitur. Capitulum. ix

Ed quia ꝓpūctio in

omni ope ē necessaria: cōmendanda ē tibi ipa hr⁹ quatēus mortificatiōi iungatur compunctio. Puto enim q⁹ vera mortificatio ab aliquo possideri si possit nisi cum cōpunctione. Idcirco tuaz caritatem o frater hortor: vt quicquid agis vel silentium teneas. vel abstinentiā facias vel nuditatem amices: vel vigilias furtiuas oligas omnia ꝓpter dñi amorē fac: et cū lachrymis. Si lachryme currūt adest tibi salutaris compunctio. ita dūtaxat. vt cum discretione de qua supra dictum est faciaꝫ vt per te nō scandalizēt̄ alij: sed potiꝰ edificentur. Sim⁹ ergo i omni ope nr̄o cōpūcti: vt possim⁹ dicere dño cū psalmista. holocaustā medulata tibi offeriemus. holocaustū vero totū incensum dicitur. Holocaustū ergo dño offert. qui totū se dño tradit. quod ad monachoz ordinē specialiter pertinet. Per medullā vero holocausti cōpūctio designatur. Holocaustū vero sine medula. est bonū op⁹ sine cōpūctione: hāc medullā ipse psalmista alubi pinguedines nominat. holocaustum inquit tuū pingue fiat. Magna est virtus compunctionis: ō qua supra in vitispatrum scriptus est. Frater quidam interrogauit alium senem dicens. Pater quid faciam? Dixit ei senex. Flere debemus semper. Contigit enim aliquem senem mori aliquando: et postmodum in seipsum reuerti: et interrogauim⁹ eum dicentes. Quid vidisti abba? Et narrauit nobis plorans. Audiui illic vocem sine mora dicentē. Veh nobis veh nobis sic et nos semper dicere debemus. Apertissime vero in his nobis possum⁹ cognoscere quare nobis semper flere conueniat: scilicet ne post vite huius discessum in luctum veniamus eternum. Utile nanq; consilium est hic ad temp⁹ deplorare quia hec vita brevis est: labens est: misera est: cito transitoria est. Illa alia vita nullum terminum habet: nūq; finiet: et sicut sci fine sine gaudebūt cum angelis i celo: sic et pctōres sine fine cruciabunt cū diabolo i inferno. q⁹ si lachrymas statiz vt volum⁹. uenire nō possum⁹: psistam⁹ i peiꝰ: quia dño nobis facile potest lachrymas dare. Multi eni volūt lachrymas hre: sz nō statiz vt illas volūt inueniunt. Unū sup̄ i vitispatrū scriptū ē. Interrogauit qdā frat quēdam senē dicēs. Desiderat aīa mea lachrymas hre. sic audio senes lachrymas effudē tes. et nō venit mihi: et tribulat aīa mea. Dixit ei senex. Fili i tp⁹ q̄draginta ānos itrauerūt trā repromissionis. Lachryme igit sūt tra repromissiōis. ad q̄s si pueniris tā multū timebis bellū. ita. n. vult deus afflīgi aīaz: vt sēp̄ desideret ingredi terrā

illā. Dicebāt ō bīi arsēios: q̄ toto tpe vite sue ad op⁹ manuū suaꝝ plānū bēbat ait se. pp lachrymas q̄ crebro cadebāt ex oculis ei⁹. hec ꝓ audīte o carissime fr. quantū debeamus nos ꝓparare ad lachrymas pensemus. q⁹ si illi tam sancti et iusti. et dei facientes per omnia voluntatē. sic se mortificabant quantomagis nos qui peccatores sumus flere et lugere debemus. Pensare enim debemus diem mortis nostre: et diem iudicij. Pensare etiam debemus qualis discussio ibi erit. Audiamus quid beatus ānon fratri se interroganti respondērit: Frater quidam interrogauit abbatem ammonem: dicens. Dic mihi aliquod verbum. Dixit ei senex: Vade talem fac cogitationem tuam quēadmodum faciūt iniqui qui sunt in carcere. Illi enim interrogant vbi sit iudex. et quando venturus sit. Et in ipsa expectatione sua penas suas deplorant. Ita et monachus debet semp esse suspectus. et obiurgare animaz suam dicēdo. veh mihi quomodo habeo astare ante tribunal christi. et quomodo habeo actuū meoꝝ reddere rōem. Si igit sic sēp meditat⁹ fueris poteris salu⁹ ē atq; ꝓtē et⁹. Et tu o fr fidelis hec audiens. fac sic vt iste seru⁹ dei hortatur. Cogita de penis infernī. vermis ibi non morit. ignis nō extinguit. luctus nunq; cessabit. pena nunq; finiet: et si semper hec cogitaueris saluaberis. Recole sēper illū qō abbas helias dixit. Ego tres cās timeo. Primā q̄n egredīt aīa mea de corpore. Secūdā quā do occurs⁹ fūi deo. Tertiū quādo aduersum me sīia est proferenda. Et tu frat hec meditare. hec cogita hec tracta sollicite vt infernī laqueos possis euitare et ad regna celorum mercarī conscendere. Lugēdus ē est. quia scriptum est. Beati qui lugent quoniam consolabuntur. Neq; hoc de omni luctu dicit. quia sunt luctus multi. qui de parentū morte fiūt vel amicorum et q̄ res quas desiderāt adipisci nō possūt qui ꝓ suo luctu non sunt beati. Solummodo illi lugentes beati sunt. qui sua vel aliorum lugēt peccata: sicut samuel deflebat saul: et paulus deflebat eos q̄ non egerunt penitētiā a fornicatione et immūditia sua. Deflcam⁹ in hac vita nostra peccata et aliorum: quia dictum est lugentib⁹. Iterum vester pertetur in gaudiū. Semine mus nunc in luctu: vt metamus tūc i gaudio: cum quib⁹ psalmista dixit. Euntes ibāt et flebant mittentes semina sua. Uenientes autem venient cum exultatione portantes manipulos suos. Video autez quo modo beatus o i scripturis esse predicatur luct⁹. Audi adhuc quid supra i vitispatrū scriptum sit de eo. Miserunt aliquando senes de monte nyteri. ad abbatez macharium maiorem in scithi. rogantes vt veniret ad eccalsioquin sciret cōm multitudinem ad se esse venturam. eo q⁹ desiderarent eū videre. antequ migraret ad dominum. Qui cum venisset in montem congregata est multitudo fratrū ad eum. Rogabant autem fratres vt faceret verbum ad eos. Ille autem lachrymans ait. ploremus fratres et producant oculi nostri lachrimas ante q̄ eam⁹ die vbi lachryme nostre corpora nostra comburant. et flecurūt omnes proni in faciem suam dicentes. Pater ora pro nobis. Abbas etiam si uanus aliquando sedens cum fratribus factus est in excessu mentis. et cecidit i faciem suam. Et postmodum surgens ploraba. Et interrogauerunt eū fratres dicētes. Quid habes pater? Ille autem tacebat et flebat. Cōpellentibus autem illis dixit. Ego ad iudicium raptus fū. et vidi multos de habitu nostro ire ad tormenta: et multos seculares ire ad regna. et lugebat senex. et volui veincepo exire ō cella sua. Sed si exire cogebatur operiebat cuculla faciem suam dicens. Quid necesse est videre lumen hoc temporale in quo nihil est vile. Manifestus esse prudentie tue credo. q̄ magna sit virtus compūctionis: per quam peccata deleantur et virtutes acquirantur. Nolo autem vt ab hac virtute tua sit mens aliena que in peccatoribus hominum habitat. Per hanc multi domino placuerunt: per hanc diabolus vinc̄

per hanc vitia superantur. per hanc velo ad meritum pducatur. per veram cordis lachrymas ea que vicia sunt complemur Utinam nagi lachrimas habeā. qui hoc nō committit quod deflet hoc est bonū plāgere. Bonū plāgit. qui plāgendo malū quod fecerat nō perpetrat. quod iterum plāgere debeat. Dicit enim ihesus. Amen dico vobis. Ē gaudium erit angelis dei sup uno peccatore agente penitentiā. Ḡ qui adhuc agit quod plāgat. De quo erit compūctio. Cap. x.

Ea propter postulo

cum īmonenda est beatitudo tua vt quod plangitur delicto emendādo. ne iterū delectetur diabolo suadente. Cuncti namq; admonēdi sumus omne penitendo quod plangendo iterum committit quod plangat. Cauta reuersio ad vomitum et pēna ad peccatum. Multi enim lachrimas indesinenter fundunt et peccare non desistunt. Et ideo dilectissime caritatem tuam hortor: vt quod plangis: iterum iterare non velis. Scito ergo q̄ ille qui quod plāgit iterum committit. similis sit illi qui lauat laterē crudū. q̄ i eo q̄ magis lauat: magis lutū facit. Efficiūs nāq; hostā dicēte. Lauamini mundi estote: auferte malum cogitationum vestrarum ab oculis meis. Lauatur etenim et mundus non est qui quidem peccatum plangit: et iterat. Lauatur: et mundus efficitur. quisquis plangēdo malum quod fecit iterum non committit. De illa enim anima que plangit mala sua et iterat: de ipsa scriptum est in proverbio. Quam vilis facta es nimis iterans vias tuas. Non ideo hec tibi scribo. vt de te suspicer talia: sed vt plenius et lucidius ea qualis compunctio esse debeat.

Admonitio de modo orandi. ca. xi.

Et quia tibi manifesta

sta est iam compunctionis virtus restat vt modus orandi tibi pandatur. Domnus enim efficacis modum orandi cum rogatus a discipulis vt eos doceret orare dixit. Cum statis ad orandum: nolite multum loqui sed dicite. Pater noster et reliqua. Oratio breuis esse debet: nisi forte ex affectu diuine gratie protendatur. De beato arsenio dicebant q̄ vesperē sabbati lucescente in dominica relinquebat p̄ se solem. extensis manibus ad celum orabat donec mane die dominico ascendens solis illustraret faciem eius: et sic residebat. Ideat ergo o sanctissime frater caritas tua q̄ si forte ille vir fuerit i oratione officio qui de vespera vsq; mane extensis manibus orabat. Non dico hoc tibi scripsi. vt in sic facere temptes: sed vt affectus et studium quod ille per totam noctem vel etiam per totum tempus habebat. tu vel regularibus horis habere studeas: et sic fiet in oratione. vt mens tua concordet voci tue. Audiat igitur dilectio tua adhuc verbum de modo orandi. Narrauit abbas valor: qui fuit discipulus abbatis bessarionis. dicens. Veni aliquando in cellā abbatis noi. et inueni eum stantē ad orationem et manus suas extenderat ad celum. permanserat autem perficiens iugiter quatuor dies: et post hec vocauit me dicens. Sequere me. Et exuntes perreximus in desertum. et cum staremus. dixit Abba sitio. Ille autem tollens peram discessit a me quantum iactus est lapidis. et facta oratione attulit eam aqua plenam. Et iimus in ciuitatem illico. Et. veniens ad abbatem ioannem: et salutantes eum fecimus orationem. Deinde sedentes ceperunt loqui de visione quam viderant: Dicebant autem se audisse de abbate hyperechio q̄ nisi manus suas cito depōcret q̄n stabat ad orationem: rapiebatur mens ei⁹ in superioribus. Si ergo contingebat alicui fratrē cū eo orare: festinabat cito deponere manus suas ne raperetur mens eius et moraretur. Dicebat etiam senex aliud. q̄ assidua oratio cito corrigit mentē. Dicebat quidam patrum. quia sicut impossibile est vt videat quis in aqua turbida faciez suā: sic et anima nisi purgata fuerit a cogitationibus alienis non potest centē plari deum. Audisti quoq; q̄ abbas hyperechio nisi cito emitteret manus. raperetur

in contemplationem. Quare ⁊ reponente cōtemplatione raperet. Sine dubio mortificat⁹ erat. Audiat igitur dilectio tua quale studiū beat⁹ Paulus monach⁹ habuit orandi. q̄n in ecclesiastica hystoria scripsit babel. Fuit paulus de libia scribitq; mihi quinquaginta babē monachos. nihil aliud operabat neq; percipiebat: nisi q̄ comederet tantū. Orabat aūt solidmodo. ⁊ veluti quoddā tributū habens ipositum trecētas orationes deo vnaquaq; die reddebat. Et ne vna die derelinqueret trecentos lapides ponebat. ⁊ singulis orationib⁹ lapidē in sinū mittebat. Expensis ⁊ lapidibus orationes sciebat eē cōpletas. Multū igitur debem⁹ nos humiliare: qui z longe ab illoz meritis quoz̄ fuerim⁹ mentio facta est distam⁹: ⁊ sic pōpti ad orationē faciendam non sum⁹ vt illi. Orando ḡo itera cōpunctioni magna vis est. Volo quoq; vt solerter attēdas q̄ ihe xp̄e ac dom⁹ saluator noster voluit orare ascēdit in mōtem. Ideo ihe orat⁹ in montez ascendit vt ⁊ tu montem orando conscendas. Nequaq; aūt omnis qui orat in montē ascendit. Ille ḡo qui i oratiōe mortē inimici sui querit: aut res mundi binas: vt bonos tabliot in hoc mōdo esse possit: neq; in mōtem orando conscendit. Et cōtra qui i oratione p̄o remedio anime sue: siue p̄o aliorum peccatis deuz deprecatur. iste absq; dubio in montem ascendit. Unde vt hec legas attente deo dictante. vt ordinatim de mortificatione veniam ad compunctionem: illamq; habendo noscas modum orādi.

De pugna viciorum aduersus virtutes. Capitulum. xij.

Ed quia lucide de

nonnullis instructus es virtutib⁹ restat vt mente perpendas: quanta luctatio sit viciorum aduersus virtutes. Magnum quoq; certamen est vitioz̄ ad virtutes. Tunc enim poteris omnia vincere. vicia pugnando cum diuino adiutorio: si contra singula opposueris virtutes. Solet enim vitiorum pugna aduersus virtutes ad profectum bonorū venire: quia p̄ illud certamē mens experitur. et ab elationis vitio purgatur. Contra singula quoq; vitia virtutes sunt adhibende. Contra luxuriam mundicia cordis adhibenda est. Contra iracundiam vero patientia opponenda est: mitis tenda est fiducia contra timorem. Contra tristitiam gaudium opponendum est: contra tristitiam malam adhibendum est gaudium spirituale. Contra accidiam vero fortitudo assumenda est. Contra auariciam assumenda est largitas. Contra superbiam autem humilitas proponenda est: contra odium assumenda est caritatis virtus. Debet enim certamine Paulus vicit apostolus. Caro concupiscit aduersus spiritum: spiritus autem aduersus carnem. Hec enim sibimet inuicem aduersantur: vt non que cunq; velitis illa faciatis. Et tu carissime bene legendo. ⁊ memorie commendando studeas contra hostis antiqui insidias viriliter dimicare. Si te somnolentia grauat: studeas illas vincere amando vigilias: quia somnolentia per vigilias destruitur. Si te delectat balneariū vsus: veniat tibi ad memoriam beatus Jacobus frater domini. qui primus post apostolos hyerosolimoruz rexit ecclesiam. de quo Josephus narrat q̄ nunq̄ carnem comedit. nec vnq̄ balnei vsus fuerit: nec lineis vestibus sit ut⁹. nec caput suum secundum consuetudinem fidelium gentis oleo vnxit. Si in dilectionem tibi delitie venerit proponere ante oculos tuos Joannem baptistam: qui fuit in vtero matris sue sanctificatus. de quo dom⁹ ihesus dixit q̄ nemo maior illo inter natos mulierum surrexit. Narrat de eo sanctus euangelium: q̄ mel siluestre ⁊ locustas edebat. Si ei qui in te peccauit qui tibi detrahit aut maledicit. vel aliquo lesit nō potes ignoscere si tibi veniant ad memoriaz quanta ⁊ qualia passus sit p̄o te dei filius. P̄o te enim homo factus est mortalis ⁊ passibilis: qui erat immortalis ⁊ impassibilis: assumpsit p̄o te carnem ex virgine in qua pateretur ⁊ moreret. P̄o

ur quoq; fuit flagellatus: alapis ceſus ſputis illitus: ſpina coronatus: ad vltimum etiam crucifixus. Pro te enim hec omnia ſuſtinuit chriſtus: vt te a diaboli potestate liberaret. Pendens vero in cruce quid dicebat. Pater ignoſce illis: quia nesciunt quid faciūt. Hic igitur qui ſine peccato occidebatur pro ſuis inimicis orabat. tu ſi aliquam molestiam pateris ab aliquo non poteris dimittere? Credo quoq; illa que vico ſubtiliter cogitare volueris omnib⁹ in te peccātibus toto ex corde facile dimittere poteris. Dec meditando. dec mente diſcurrendo. poteris irā vincere: poteris inimicos diligere: poteris domini implere preceptum. Diligite inimicos veſtros: benefacite his qui oderunt vos: orate pro perſequentibus & calūniantibus vos. Si tibi venit voluntas vade frecole q iam mortuus est q; crucifixus ea. Numquid crucifixo homini vlla est voluntas vagandi? Non. quia nihil cogitat niſi de morte ſua. Et tu iam mortuus es huic mundo: vide ne aut tu illinc ei ſi tibi reſuſcitat. Dic potius cum apoſtolo paulo. Mihi mundus crucifixus ē & ego mundo. Dec vero cogitando poteris vincere vagationē. Audi quid ipſe apoſtolus de pugna vitioꝝ aduerſus virtutes docet. Si autē ſpiritu facta carnis mortificaueritis. viuetis. Tu ſi vis viuere cū xpō mortifica per virtutes omnia vitia: q caritatē mortifica odiū: per [illegible] ſpiritalē occide triſtitiā: per patientiā iracundiā: per longanimitatē occide impatientiā: per patientiam mortifica impatientiam. per bonitatem occide maliciam: per manſuetudinem extingue feroci tatē: per continentiam mortifica intemperantiam. per caſtitatem occide impudentiam. Si iſto modo actus carnis mortificare curaueris ſine dubio pennis letitie cuz angelis celo fruetis. De ſtudio legēdi. C. xiii.

Nō eſt in bis diu immo

randa: quia tranſmitto caritatem tuam ad latiſſimum campum diuinarū ſcripturarum: vt quod hic tibi deeſſe cernis: ibi ſolerter perquiras. Quapropter oto tue deuotionem tuam: vt ſtudium ſemper in te creſcat legendi. Nullus enim puto poteſt perfecte dei noſcere precepta: niſi qui legendi continuum habet ſtudium. Quia quanto quiſq; in diuinis ſcripturis aſſiduus fuerit: tanto ex eis maiorē intelligentiā capturus est. terra quoq; quanto magis excolitur: tanto amplius fructificat. Nam cuius domo tardum ſenſum habeat: aliquā tamen diſcere poterit. ex ſcripture myſteriis ſi habuerit aſſiduitatē legendi: dicit ſcriptum eſt in euangelio. Qui enim habet: dabitur illi: et qui non habet etiam q̄ videtur habere: auferetur ab eo. id ē qui habet ſtudium legendi: dabitur etiam illi intelligendi facultas: et qui legendi ſtudium non habet: etiam hoc quod videtur habere: id eſt quod naturaliter bonum intelligit. propter ignauiam eius auferetur ei. Et ſicut ille qui tardus eſt ad intelligendum: pro ſua bona intelligentia recipiet gloriam: ita ille qui talentum ſibi datum negligit condemnabitur. Quapropter ammoneo caritatem tuam vt ſtudium habeas legendi: q; hominis profectus ex lectione procedit. Que neſcimus ex lectione diſcimus. Dicit enim Iſidorus q; orationibus mundamur: lectionibus inſtruimur. vtrunq; bonum: eſt. ſi liceat: ſi non liceat melius eſt orare q̄ legere: Qui vult cum deo ſemper eſſe: frequenter debet orare: frequēter & legere. Nam cū oramus ipſi cum deo loquimur. Cum vero legimus deus nobiſcum loquitur: Si hec ita ſunt o dilectiſſime frater: neceſſe eſt tibi orandi legendiq; ſtudium habere. Lectio cognitionem dei amminiſtrat: lectio tenebras ignorantie fugat: lectio ſcientiam homini cōfert: lectionis ſtudio dei preceptum cuiuſq; ſacramenta occulta diſcere ſolemus: lectionis ſtudio dei omniū virtutum amor nutritur. Per lectionē poteo cognoſcere qualis ſit beatitudo. qualis gloria: qualis ſit claritas que permittitur ſanctis electiſq; omnibus. Per lectionem poteo cognoſcere qualis ſit pena: ſtio luce. Stis ſter immer malis & languoribus atq; ſpiritu bolis. Per lectionē cognoſcere valeo quid auditurus ſim bonus & malus in die iudicii. malus enim a domino dicetur. ite in ignem eternum qui preparatus eſt diabolo et angelis eius. Bonis vero dicetur. venite benedicti patris mei percipite regnum quod vobis paratum eſt ab origine mundi. Dec enim omnia lectione diſcimus. Lectio enim manifeſtat. quomodo proſpera quomodo aduerſa tolerare debeas. Quapropter ſubium gendum ē hic aliquid quod legi de patrum crēpūs qui infirmitates vel omnia aduerſa pro xpi amore tolerare ſtuduerunt vt tua caritas hoc legens. hoc legenti comendans illos viribus totis imitari ſtudeas.

Ammonitio de aduerſitate toleranda & infirmitate amāda. Ca. xiiii.

Dtor igitur vt ſi vel infir

mitas vel alia contrarietas tibi acciderit quatenus perfecte valeas ſcire qualiter tribulationes omneſq; infirmitates tolerare debeas. lectioni eſto deditus ibi enim inuenies ſcripū. ego quos amo arguo et caſtigo. Si quos dominus amat arguit & caſtigat abillo. Qualiscunq; infirmitas tibi euenerit: grato animo ſuſcipe illam. Volo tibi vnam rem de yſtoria tripertita narrare: quaz volo vt legas & memorie commendes. Fuit beniamin ſenior. qui valde clarus habebatur: dono dei ditat⁹: vt ſine medicamine tactu manus aut olei. facta oratione ſanaret egrotum. Dic fertur incidiſſe in hydropicam paſſionem: & tantum eius corp⁹ intumuiſſe: vt non poſſet p ianuam cellule q̄ habitabat exire: niſi ianue eius tabulis ante poſitis ſublate eſſent. Je ergo paſſionis ſue tempore pene octo meſes ſibi ante mortem in cella latiſſima ſedens. curabat ſolenniter egrotantes. non grauiter ferens quomodo ſue egritudini non p deſſet: ſed etiam ſe videntes conſolabatur & deprecabatur vt rogarent deū pro ani-

ma eius & de corpore non curarent. quia tum ſanus inquit eſſem nihil profuit mihi. Dunc beniamin imitari ſtude o ſā chriſtine fr & in oīb⁹ infirmitatib⁹ tuis mihi ſuper gratie eſto. Audiat etiā dilectio tua de beato ſtephano monacho qualiter infirmitate ſua domino gratias agere ſtuit. Stephanus autem habitauit extra mare occeanum. perfecta de gena et integra cōtinentia. Qui circa fragilia annos pueriles monachos fuerit eximio magno notiſſimus: fuit itaq; manſuetus et ſapiens locutione. ſtatim ergo triſtenti cum conſolabatur animos et ad lacrimas reuocabat. licet neceſſaria tribulatio ſuperueniret. Talis erat in cladibus proprijs. Deniq; cum infirmitate incurabili capt⁹ eſſet & medici putrida membra eius abſcidiſſent: ille cum operabatur manibus palmarum plectens ſoliatur patientibus ſuadens vt de rebus humanis nichil dolerent nec aliud cogitarent niſi de domo ſine: Deus inquit cūcta que facit vtilia ſunt. Ego autē noui q; breuiſſimi paſſiones pro peccatis eximiant. & melius eſt hic pēas ſoluere q̄ poſt mortem perpetua ſupplicia ſuſtinere. Stude ergo et tu ſimiliter dicere quando tibi infirmitas vel alia contrarietas venit. Conſiderare quoq; ſimopere debemus ſi illi q; ſci et iuſti fuerūt domino pro infirmitate gratias referebant: quanto magis nos q; peccatores ſum⁹: & infirmitates & tribulationes amare debemus. præſertim cum apoſtus dicat. q; per multas tribulationes oporteat nos intrare in regnū dei. Si igit⁹ p multas tribulationes cū gratiarū actione tolerāde ſunt tribulationes q̄ten⁹ heredes regni celeſtis eſſici mereamur. Peccatores enī qui in hoc mundo flagellari nō merēt. in inferno torquebūt. Optandū eſt nobis o frater: vt in hac duz viuim⁹ vita: tribulationes & infirmitates p xpi amore: et p remiſſione peccatoꝝ hūcmodi animo ſuſtineam⁹. Scire nāq; debes dilectio tua quibus modis deus hominē flagellat. Primo modo flagellat ad p̄bationē. ſicut ila

gellatus est dicit Job et Thobias qui probati sunt: ut essent flagellati et manifestati in aliquod cum exemplum imitandi: ut eorum cognoscentes patientiam illos imitari studeant. Secundo modo dei boies flagellatione se extollant i superbia. vel in securitate ponant: qs ad scos specialiter genet: sicut dicebat apls vicit. et ne magnitudo revelationu extollat mihi datus est mihi stimulus carnis mee angelus satane: ut me colaphizet. post qm cognouit q salubre fuisset illud flagellum: desist. Libenter gloriabor i infirmitatib mcis ut inhabitet in me virtus xpi. Tertio modo homines flagellat propter peccata: sicut paraliticu cui dixit. remittuntur tibi peccata: deinde subiungit: tolle lectum tuum et vade in domum tuam. Per hoc vero q illi prius peccata dimisit. et deinde ab infirmitate curauit apertissime mostratur q ei infirmitas propt peccata euenit. Quarto modo deus homine flagellat: ut sua virtus vel sanctorum suorum merita demonstret: sicut de ceco nato dns in euangelio dicit. neq3 hic peccauit neq3 parentes eius ut cecus nasceretur. sed ut clarificentur filius dei per eum. Dns verbis aperte declarat q ideo cecus natus fuerit: ut ab eo illuminatus virtus diuinitatis demonstraretur. Quinto modo deus hominem flagellat. ut hic incipiat flagella sustinere que postmodum sine fine sustinebit. Quod solummodo ad malos pertinet. sicut antiochus et herodes hic iehoacharum pati quod postmodu in inferno passuri erant: de his scriptu est. Duplici cotritione contere eos idest in presenti et in futuro. Dns quinq modis tos homines flagellat. iccirco incognitu est ut vnusq3 flagellatus timeat et emendet flendo quod fecit: quatenus flagellum ad profectum ei cedat. Ammonenda est ergo beatitudo tua: ut et hos quinq modos quibus deus homines flagellat memoriter discas: quatenus in omni infirmitate vel tribulatione ante mentis oculos illos habeas. In his nanq3 meditando: flagellum domini grati animo tollerabis. Firmiter enim debemus credere. q nullum peccatum sine vindicta relingt. Aut. n. hic p penitentia vnusq3 peccati suu dolet aut dns pie p flagellu suu purgat aut post mortem igne purgatorio purgabitur. Et si. bis modis peccatum dns non fuerit delectum. post hec vtiq3 in igne descendet eternum. Precor audiens nequaq de tua debeo desperare salute nequaq cum desperatione dicere nulla sunt mala mea et innumerabilia peccata mea. Scio pro certo. nullus tantum potest peccare. quantum omnipotens pietas velit dimittere: Tantum enim est si penitet peccans: si ad illum se conuertere studeat. Et q3 sermo se intulit de venia peccatorum sperande. volo factum theodosij imperatoris tibi ad memoriam reducere. per quod et ad sperandam peccatoru3 veniam mens tua sublenetur. et ad lacrimarum fluenta proferenda: cor tuu3 compungatur. Cur desperabit aliquis peccator de venia. si ad dominum ex toto corde conuertatur. cum supradict imperator septem milia hominum occidens. lamentando et se rem agnoscendo: deum ira paucos vicos potuit promereri. Ut igitur manifestissime cognoscere possit sanctitas tua: quomodo gesta sunt cur videlicet septem milia hominum occiderit et qua se occasione reu3 agnouerit. quomodo se humiliauerit et quomodo veniam promeruerit: verba hystorie tripartite hic per ordinem sunt inserenda. per que verba. in multis proficere domino adiuuante poteris virtutib. Primum in sperande venie peccatoru3. quia tantorum hominum sanguine reus existens: facile veniam impetrauit. Deinde in humilitate. q3 cum imperator esset: predicationem beati Ambrosij tantum se humiliauit. vt omnibus peccatoribus se inferiorem esse cognosceret. Deinde in lachrymis. quia cum ecclesiam intrauit: paumentum ipius ecclesie lachrymis rigauit. Volo igitur vt hoc tue caritati no sit incognitum: q nemo simul in se omnia valet extinguere vitia. Nam dum quispiam passionem libidinis effugerit: in auaritia incurrit. Et cum de auaritia declinauerit inuidie fouea illi preparatur. Et si inuidiam vicerit: mox vitiu furoris et alios plurimos laqueos ponit ei inimicus: per quos capere eu3 possit incautu3. Non itaque facile est vitare homines vniuersas insidias hostis: sed meno diuino solatio vigilias diuina protectione adiuta: arguenta et machinamenta omnia antiqui hostis destruit.

De venia peccatoz speranda. Ca. xv.

Theodosius namq3 imperator habuit passionem furoris sed iusto furori immensa3 credulitatez permiscuit. Cuius rei exemplum pro tua vtilitate. id est in supradictis virtutibus ex cuius lectione proficias: narrare necesse est. Thessalonica ciuitas est grandis et populosa. In qua cum orta esset seditio. quidam ex iudicib eius lapidati sunt atque tracti. Hinc indignatus theodosius iracundie non refrenauit infirmitatem: sz iussit iniustos gladios super omnes euaginari: et vna cum nocentibus innocentes interimi. Septem et decem milia hominum: sicut fertur occisa sunt. nō precedenti iudicio sed tanqm i messe omnes simul incisi sunt. Huiusmodi cladez valde pienā gemitibus. audiuit beatus ambrosius et cum principe mediolanum venisset. et solenniter in sacrum templum voluisset intrare: occurrit foris ad ianuas beatus ambrosius. et ingredientem his sermonibus a templi ingressu prohibuit. Nescis imperator scelus perpetrate iracundie. nescis a te quanta magnitudo peccati sit facta: nec p causam tanti furoris: mens tua molem presumptionis agnoscit. Si forte recognitionem peccati. prohibet potestas imperii. decet tamen vt vincat ratio potestatem. Scienda quippe natura est. et eius mortalitas atque resolutio. et puluis progenitorum ex quo facti atque in quem redigendi sumus et non floze purpureo confidentez infirmitatem. operti corporis ignorare coequalez hominum. Non est confidendum in purpura: sed magis consideranda est conditionis equalitas. Principe coo imperatorem cen

seruorum. vnus est enim dominus omniu3 rex omnium et creator. Quibus igitur oculis immundis aspicies templum domini. quibus calcabis pedibus sanctu3 illius pauimentum? Quomodo manus extendes: de quibus sanguis innocens adhuc distillat? quo buiusmodi manib suscipies sanctum domini corpus? Qua presumptione os tuu3 potabit poculum sanguinis domini pcioz. dum furore sermonum tantus sanguis iniuste effusus? Recede igitur recede: ne secundo peccato priorem nequitiam augere contendas. Suscipe vinculum quo te omniu3 dominus nunc ligauit. est enim medicina maxime sanitatis. Dis ergo sermonibus imperator obediens. erat enim diuinis eruditionibus enutritus. et aperte scies que sunt propria sacerdotum et que regu3 gemēa et deflens ad regalia remeauit. Cū que octo mensium continua transissent tempora. appropinquauit natiuitatis saluatoris nostri festiuitas. Imperator autem lamentationibus assiduis in palatio residēs continuas lachrymas inestimabiliter expendebat. Ingressus autem rufinus tunc curie magister: et singularem fiduciā habens apud principem. et videns eum in lamentatione prostratum: accessit vt lachrymaru3 causas inquireret. At ille amarissime ingemiscens et vehementius lachrymas fundēs tu inquit rufine indies et mea mala nō scis. Ego autē lamentor et gemo calamitatē meā quia seruis quidez et mendicantibus aperta sunt templa dei. et propriam domum ingredientes decenter exorant: mihi vero ingressus ad ea non est. insuper etiā celi sunt clausi. Hec dicens: verba singula singultibus interrumpebat. Rufinus vero. eurro inquit si tibi placet et pontifici precibus persuadeo: vt soluat vinculum quo te ligauit. ait imperator. Non suadebis ambrosio. Noui enim decretum illius esse iustu3 neque enim reuerebitur imperiales potentias: vt legem possit preuaricari diuinam. Cunque rufinus verbis plurimis veteretur. et promittens ambrosium esse flectendum: imperator cum pergere cum festina

sione precepit. Ipse vero spe data paulu/
lum post est secutus. credens rufini promis/
sionibus. Postea vir mirandus ambrosius
mox vt vidit rufinum: ait. Impudentiam
canum imitatus es o rufine. tāre videlicet
ne eis auctor existens pudorem ex fronte
ne eis auctor existens pudorem ex fronte
detergens nec erubescens metuis contra
diuinas imagines latrare. Cūque rufinus
supplicaret. t imperatores diceret esse ven
turum superno zelo accensus ambrosius.
ego inquit rufine predico tibi. quoniam eus
ingredi ecclesiam prohibebo. Si vero im/
perium in tyrannidem mutauerit necez: t
ego libenter suscipio. Dec t alia plurima
rufinus audiens. nunciauit imperatori vo
tum antistitis: monens ne de palatio pro/
cederet. Ad imperatore hec in media via pla
tea cognoscens: ergo inquit: t iustas i fa
cie suscipio contumelias. Cunque ad sacra
limina peruenisset. sanctam quidem basili
cam non presumpsit intrare: sed veniens
ad antistitez. t inueniens eum i salutatorio
residentes. supplicabat vt eius vincula sol
ueret. at ille crudelem dicebat eius presen
tiam esse. t contra deum velanire theodo
sium. cuiusque calcare legem. cui imperator
vicit. Nō insurgo aduersus ecclesiasticas
sanctiones: neque inique ingredi limina sa
cra contendo: sed te soluere mea vincula
depoſco vt domini clementiam pro me ex
orare studeas. nec mihi ianuam claudi pre
cipias: quaz dominus noster cunctis agen
tibus penitentiam aperuit. Tunc ait anti/
stes. Quam penitentiam ostendisti post
tantas iniquitates? quibus medicamini/
bus incurabilia vulnera plagasque cura/
sti? At imperator tuum inquit opus est. t
doctore t medicamina temperare: meum
vero est oblata suscipere. Tunc sanctus
ambrosius dixit. Quoniam furoris tui
iudicium commisisti. t non ratio protulit
sententiaz: sed potius iracundia. scribe le
gem que decretum furoris euacuet. vt tri
ginta diebus sententiaz necis atque proscri
ptionis in litteris tantummodo maneat
t iudiciuz rationis expectet. Quibus tran
sactis diebus. ira videlicet iam cessante.
ratio causaz iudicio: apud semetipsā que
cognouerit sub veritate disponat. In bo
cuz diebus agnoscetur: si iusta sit sententia
quaz protuleris an iniusta. Si iusta fuerit
permaneat. si autem iniusta: destruatur.
numerus vero triginta dierum ad hec ex
aminanda sufficit. hanc ammonitionem i/
perator libenti animo suscipiens. t optimā
esse confidens. legē conscribi repentē pre
cepit: t propriis manibus litteras confir/
mauit. Quo facto vinculum eius absol
uit ambrosius. Que lex hactenus obserua
tur. In tali namque tenore facta fuit illa
descriptio. vt si quos imperator morti dā
nasset: vsque ad triginta dies seruarentur
illesi. quos ira regis vindicaret seuerius t
eorum sententia esset suspensa: quatenus
i spacio triginta dierum ira quiescente pro
basset. verum iudicasset iustum an iniustū
t qō iustum probasset facere studuisset:
Sic itaque sacratissimus imperator ingre
di limina presumens non stans domino sup
plicauit neque genuflexo: sed pronus i pa
uimento iacens. vanitatem vocem proela
mauit. Adhesit pauimento anima mea: vi
uifica me domine secundum verbum tu
um. Manibus autem capillos euellens:
frontemque percutiens. t pauimentuz la
chrymarum guttis aspergens: veniam im
petrare poscebat. Cumque tempus acce/
deret. quo munus ad altare solebat offer/
re: surgens cum lachrymis est ingressus
Cum autem obtulisset sicut solitus erat in
cancella stetit. Rursus autem ambrosius
non quiuit. sed differentiam locorum edo
cuit. t primo quidem quesiuit quid ibidez
expectaret. Imperatore autem dicente. su
stinere se sacrorum misteriorum perceptio
nem. Per archidyaconum remandauit.
O imperator interiora loca tātū sacerdotib⁹
collata sūt. q̄ ceteris nec ingredi nec attige
re fas ē. Egredere igit̄ t hāc expectationē
cum ceteris habe cōmunem. Purpura nāq̄
imperatorem nō sacerdotes facit. Tūc fi/
delissimus imperator cum hāc traditione ani

mo gratāi suscipiēs remāndauit dicēs. Nō
audacie causa ira discedens mālis: sed i cō/
stātinopolitano hāc obseruatione esse cogno
ui. Unde ago gratias pro huiusmodi medi
cina. Tali ergo t tāta virtute t pietate ipse/
rator clarebat. Ego nāq̄ virtuosi op⁹ am
miror illius fiduciā: huius aūt obedientiā:
id est fiduciā sacerdotis: t obedientiā regis.
Illius zelu feruorē: huius fidei puritatē: id
est feruorē zeli i sacerdote: fidei puritatē i
rege. Igitur eximiū est opus tā nūc narra
tum: quod te potest exercitare. O sanctissi
me frater: t deo dicate i custodia multarū
virtutū. Dec enī theodosij christianissimi
principis: t beati ambrosij sanctissimi pōti
ficis ītētio: sanctū prouocat hominem ad
sperādā veniā peccatoꝝ. ob quā maxime
causā hāc sanctā ītentionē tibi scribere stu
dui. Prouocat etiā vos t lapideū cor ad
lachrymas proferēdas: icitat t ad zeli feruo
rē. Deprecor vero dilectionē tuā: vt hūc
actū. hāc sanctissimā penitētiā pissimi pri/
cipis: t zelum sanctissimi pōtificis crebro
legas: quia magnus animi profectus i ea
latet. Si itaq̄ ea que tue sanctitati scripsi
prudentissime frater pficere potueris opa
id est: si profusa a te oīa vicia potueris: t
que i ammonitōe narrātur bona custodire
volueris: scito quod nō tuis viribus hoc
facias: sed illo inspirante t adiuuāte: qui
dicit in euangelio: sine me nihil potestis fa
cere. Non solum facere: sed nec cogitare
quidem aliquid boni valemus: nisi illo ope
rante: illo donante: a quo omne bonum
procedit. Audi quoque attente. quid domi
nus de hac causa per hieremiam prophe/
tam dicit. Non glorietur sapiens in sapiē/
tia sua. Non glorietur fortis in fortitudi/
ne sua: t non glorietur diues in diuitiis su
is: sed glorietur in hoc: qui gloriatur scire
t intelligere t nosse me. Per hec enim ver
ba omnino aufertur superbia. quia sapien/
tia t fortitudo t omnes opes reputantur
in nihilum: t ista est gloriatio. vt sciat t in/
telligat: quod ipse sit dominus qui facit mi
sericordiam t iudicium t iustitiam in terra

Ex isto quoque loco sumpsit apostolus
Paulus illud exemplum quod ad Corinthios
scripsit dicens. Fratres qui gloriatur in
domino glorietur. Ubi sunt illiqui dicunt
hominem proprio arbitrio regi? Ubi sunt
illi: qui dicunt quod a nobis bonum inci/
pere possimus. Nequaq̄ illis credere debe/
mus: quia nec cogitare quantominus per
ficere valemus bonum: nisi ipso domino
adiuuāte. Ergo si domini gratia largiēte
bonū op⁹ pegeris: et ea q̄ beatitudini tue
scripsi cuncta perfeceris: nō tuis viribus nō
tuis meritis deputa: sed illi qui te opera
tur: et velle: et dat pficere pro bona volū/
tate: cui est honor potestas et imperiū per
infinita secula seculorum. Amen. De/
lectione: Capitulum. xvi.

Anctarii lectio scri

ptura ruz: diuine est cognitio beatitudinis
In hoc enim quasi in quodam speculo ho/
mo scipsum considerare potest: qualis sit:
vel quo tendat. Lectio assidua purificat
animā: timorem incutit gehenne: t ad gau
dia eterna cor instigat legentis. Seminam
confert donum lectio sanctarum scriptura
rum: siue quia intellectum mentis erudit
seu q̄ a mundi vanitatibus abstractum ho
minē ad amorem dei perducit: labor bone
stus est lectionis: et multum ad emendati/
onem anime proficit. Sicut enim ex car/
nalibus escis alitur caro ita ex diuinis elo
quiis homo interior nutritur et pascitur.
O dulcia faucibus meis: inquit psalmi/
sta: eloquia tua domine: super mel et fauū
ori meo. Sed ille beatissimus est: qui diui
nas scripturas legens: verba vertit in opa

O mnis plane scriptura sancta: ad no/
stram salutem scripta est: vt proficiamus i
veritate t cognitione. Deprimus cecus esse
dit q̄ videns. Sic ignorans legem dei se/
pe⁹ ignoranter peccat q̄ ille qui scit. Sicut
cecus sine ductore: sic homo sine docto/
re: viam rectam vix graditur. Vaca
lectioni. Vaca meditationi scripturā/
rum: vaca in lege dei. Habeto in diuinis

ture sic frequentis: assiduitatis legendi sit studium frequens lectio. Lectio sensus: intellectus auget. Lectio cum docet qd cauear: offendat qd timeat. Vtrū placito si legendi facie tantū qd legis. De pace. capitulū. xvi.

Aluator noster ad

patrē rediēs: speciale mūs discipulis dedit: vnitatis: pacis precepta dicēs. Pacē meā do vobis: pacē meā relinquo vobis. In pace vos dimittā: in pace vos inueniam. Profecturus voluit dare: ergō rediēs desiderabat i eis hoīes inuenire: cum pacis ornamēta: mirabiliter alio loco ostēdit dicēs. Beati pacifici: qm filii dei vocabūtur. En filius dei icipit vocari pacificus esse iā cepit. Nō vult filius dei dici: qui pacē non fecerit amplecti. Negat sibi patrē deū: qui pacificus esse nō tenet. Sed pax hec: cū bonis: et dei precepta seruātibus custodiēda ē: nō cū iniq: et sceleratis: q pacē inter se habēt i peccatis suis. Pax xpi ad saluāt pfectā sempiternā pax que i diabolo est: ad pfectū peruenire ḡditionē. Pax cū bonis: et bellum cum vitiis semper habendum est. Mala quidem hominum impiorum odio habenda sunt: non homines ipsi. Quis malis sint: quia creatura dei sunt. Pax vero q in bonis est: concordiam fratrum et caritatem proximorum copulat. Pax spiritum dei specialius promeretur. Pax dilectionis mater est. Pax indicium est sanctitatis: de qua dominus per prophetam ait. Pacem et veritatem diligite. Pax plebis salus: gloria sacerdotis: patrie leticia: et terre: bonum siue visibilium siue inuisibilium. Omnibus viribus pax est custodienda: quia semper in deo manet: que in pace sancta manet cū sanctis dei. Sacerdotis est in pace populum ammonere: qd debeat agere. populi est i humilitate audire: quid moneāt sacerdotes. Quicquid nō licet: pastoris est ne fiat: prohibere: et plebis obedire ne faciat. Epistola sancti macharii ad monachos. Capitulum. xviii.

Aprimis quidem.

si ceperit homo semetipsum agnoscere cur creatus fuerit: si quesierit factorem suum deuinet penitere de his voluerit que commisit in tempore negligentie: facille deus benignus deus dat illi tribulationem pro peccatis: et postea per suam benignitatem: dat illi afflictiones: corporis: in ieiunio: in vigiliis et orationum instantia. et contemptu mundi: et libens illatas iniurias sustinerat: et odio habet omne refrigerium corporale: et diligit planctum magis q risum. Post hec tribuet illi desiderium et fletū et humiliationem cordis et humilitatem: vt trahē oculi sui considerent: non alterius festucam nitatur auferre: et dicat semper. quoniam iniquitatem meam ego cognosco: et delictum meum contra me est semper. Semper exitus sui memor sit: et quomodo in aspectu dei occursurus sit: et iudicia et penas describat in conspectu mentis sue: nec non etiam merita et bonores que danda sunt sanctis. Si autem cognouerit quia cor ipsius firmatum est in timore domini: et non dimittit locum suum. sed fortiter resistit aduersario suo: ille perfectus monachus: christi vocatur. Ut enim cuz multo nauis vndarum ictu obruitur: sic multa possidens monachus non saluatur. Nihil possidens monachus quasi aquila ad excelsa pertolat. Tunc descendit ad escas: quando compellit necessitas. Prudens monachus: non adulabitur propter voluptatem ventris diuitibus. Nihil possidens monachus velut cursor leuis sagacius peruenit ad brauium. Qui vult cum deo semper esse debet frequenter orare et frequenter legere. Nam cum oramus ipsi cū deo loquimur: cum vero legimus: deus nobiscū loquitur. Orationibus aūt munda mur. lectionibus instruimur. Utrūq bonū est: si liceat: melius est enim offerre q legere. Qō eni obscurū ē aut dubiū. cōferēdo cito cōspicies: Quatuor sunt necessaria i ecclesia dei canonice diuinis i quo narrat et pdicatur vita futura: hystoria i qua narrat̄ gesta: numer⁹ i quo facta futuroz et solemnitates diuine enumerāt: ḡmati

ca i q̄ scientia ꝺboz intelligit. Nemo rerum creatur⁹ seculo bene pōt videre. qō nō prius ut videret. Quicqd i fūg⁹ ō tuo micrio pluero deputa. Antiquū vicū est auaro tā deest qō habet. q̄ qō nō habet. credēti tot⁹ mūdus diuitiaz. infidelis aūt obolo i diget. Sic viuam⁹. q̄si nihil habētes et ola possidētes. Uict⁹ et vestitus. diuitie xpiane nō sūt. Si habes i potestatē rē tuā vende si nō habes. pice: Tollēti tunicā et pallium relinquēdū ē. Nisi tu semp crastinans. et die de die trahēs. caute et pedetentim pro sessiculas vēdere nō habet xp̄o unde alat pauperes suos. Qui totū se dedit. totū obtulit. Apli nauī et rete tantū reliquerūt vidua duo era misit i gazophilatiū. et pfertur crēsi diuitijs. Facile cōtemnit oia q̄ sē per cogitat se esse moriturū. Ecce duo viri fleterunt. In matheo vnus angelus. in marco adolescēs. i ioāne duo āgeli. In luca duo viri. vicūtur ideō mixta itinera mulierū. et diuerse sūt visiones. vel vnū et vna visio. et dissimiles sūt narratōes euāgelistarū lintheamina sola posita ostēdit. qō nō indigent corpora vestimēto post resurrectionē. Secū mirans id ē q̄ reliquit lintheamina transiens in xp̄o resurrectio vita eterna: Prima est cogitare de dño vt deside/remus. Secunda de passione vt sustinea/mur. Tertia de hora transitus vt simꝰ parati. Quarta de die iudicii. vt ratōnē reddamus. Quinta de iferno vt timeam⁹. Sexta de vita eterna vt desiderem⁹. Trib⁹ modis diabolus securitatē i mentē hominis imittit. Primū suggerit hoī. vt non faciat cōfessionē. quia iuuenis ē. Secundo dicit qz alij grauius peccauerunt q̄ tu. et diu vixerunt. Tertio dicit tu pecca. qz magna ē clementia et misericordia dei. indulgebit tibi peccata tua: et pbanc securitatē ducit eum in infernum. Diuersas medicinas anime deus ostendere dignatus est. Alius per elemosinam. alter per obsequiū alius per hospitalitatem. alter per ieiuniū et vigilias. alius per continentiam. alius p castitatem. alter per benignitatem: alius per obedientiam. Alter per humilitatem alter per patientiā. Alij datur per spiritū sermo sapiētie. alij sermo scientie. alij profectus. alij genera linguaꝝ. alij donationum. alij discretio spirituū. Omnia operatur vnus atq̄ idem spiritus diuidens singulis pro vt vult. in psalmis itaq̄ inuenies. Si intenta mente perscrutetur: dominici verbi incarnationem. passionemq̄ et resurrectionem atq̄ ascensionem. In psalmis inuenies tam intimam orationem si intenta mente perspexeris sic non potes vltius q̄ te ipsum excogitare. In psalmis inuenies intimam confessionem peccatorum tuorum. et integram deprecationē diuine atq̄ dominice misericordie. In psalmo quoq̄ inuenies omnium rerum que tibi accidunt: intimam gratiarum actionem. In psalmo consideris infirmitatē tuam atq̄ misericordiam: et per idipsum misericordiam dei prouocans. Omnes enim virtutes in psalmis inuenies. si a deo meruerīs vt tibi reuelet secreta psalmoꝝ. Etiam si volueris intima mente exercere te in diuinis laudib⁹ ac preceptis et mādatis ecclesijs: psalmum Beati immaculati decanta. Et licet vsq̄ ad obitum vite tue huius psalmi virtutem contempleris atq̄ scruteris. nunq̄ vt puto illum perfecte intelligere poteris: in quo nullus versus est. in quo non sit vel via dei vel lex vel mandatum. seu preceptum. vel verba aut iustificationes. vel iudicia aut sermones dei descripti. Et ideo non est opus vt per diuersos libros animo diffundaris: in psalterio solo habes materiam legendi vsq̄ ad obitum vite. in quo inuenies prophetas. euangelia. et apostolos: et omnes libros diuinos spiritualiter atq̄ intelligibiliter ex parte tractatos et descriptos. Et priorem atq̄ secundum aduentum domini ibi inuenies prophetarum: incarnationem quoque ac passionem et resurrectionem atque ascensionem dominicam. Et omnem virtutem diuinorum dictorum inuenies in psalmis: si intima mente perscruteris: et ad medullam intimi intellectus q̄ dei gratiam peruenieris. Camera dicit

Cum bombue dei est cor rectum ⁊ bonum fundamentum ipsius camere est fides. altitudo eius est spes: latitudo ē caritas lōgitudo eius est perseuerantia. latera ei⁹ sunt concordia ⁊ pax. frondes ipsius sunt iustitia ⁊ veritas: pulchritudo eius est exemplum bonorum operum. fenestre ipsius sunt dicta sanctorum. pauimentum ei⁹ est humilitas cordis. camera eius sunt boni pontifices interligatio eius est vinculū pacis. rectum eius est fidelis dispensator piscis eius est meditatio celestis: Mensa christi in camera sua est bona conuersatio misterium christi in camera sua est bona memoria. bacinus christi bona est voluntas: conticellus christi est nitor conscientie. Cathedra christi est serenitas mentis Sponsa christi anima sancta. camerarie christi virtutes spirituales sunt. Prima sancta caritas dicta est illa regit cameram christi. Est sancta humilitas. illa est thesauraria in camera est sancta sapientia. illa facit luminaria in camera: est sancta puritas. illa scobat cameram: est sancta bonitas illa incensum ponit in cameram: est sancta diligentia mentis illa coronat cameram: est sancta abstinentia illa parat mensam in camera: est sancta temperantia. illa miscet in camera cum cantilla. ⁊ ipse cantilus est nitor cōscientie: est sancta vigilantia. illa seruat cameram dominicam: est sancta penitentia illa facit disciplinam in camera. est sancta bona conscientia. illa est portaria i camera. Istas totas suprascriptas ipsa peperit ⁊ mater earū ē: Est sacra perseuerantia illa nutrit eam est vsq; ad finem perfectum. Prestet nobis itaq; dominus vt inueniat in nobis talem mansionem qui viuit ⁊ regnat deus In secula seculorum Amen.

Impressum Venetijs per Octauianum scotū Modoetiensem sextodecimo kalēdas Martij. M.cccc.lxxxiii. Joanne Mocenico Inclyto Venetiaz Duce.

Incipit registrum

a
Vacat
ne occasione
cogitationibus
ferrum
b
Incipit
dyxisset
etiam
in vsu
c
visus
sentes
Ammone
sus pergit
d
ficii vt
expetenda
rio quem
mar ⁊
e
omneo
Iniane
redibat
versa
f
equum
filia
prauitatez
iit amplexus
g
sanctus
belua
elegit
netrano
h
Judee
percilio
non habuit
enim vir
i
clamabat
ric egyptiace
refectionis
mea
k
valde
de rogabant
mio statim
sozco
l
post biduum
pter vcum
de sozor
⁊ quare
m
tilium si
de celo
mo viro
instructus
n
fuge
⁊ in ipsa
hic enim
pit audacter
o
Quodā vero
fratribus
mensam
Sanctus
p
illuminandos
tatem
orationco
vt ante.
q
Statim
atus bonoratus
colcguntur
debitoribus
r
cum gaudio
Audieno
conuocat
coram
s
Incipit
de temptatione
monco
etudinem
t
Ueh mihi
itaq;
egressus
teos requi
u
tem ex
⁊ egredere
ieiunium
rent necessaria
x
⁊ greca
paupertatis
non sunt
in vrbe
y
cit ergo
dicum
xit ei
iquietabat
z
pmittunt
datus
nex qui
ter quidaz
⁊
am cum
penitere
ras custodiat
apud
9
opus est
alium
re solito
abbas
p
rit senex
esse sub
deo si
maiorem
A
i ecclesiam
quia vidi
reno autem
minum
B
odoramus
de vicino
soc qui
dicens
C
bate
nouimus
aperiens
deniq;
D
tronco
manducare
veniret
cutienscq;
E
quid quando
primus ait
mia virtus
illuc
F
incurrit
mo gratanti

S. LEO MAGNUS

SERMONES

EPISTOLAE

VEN.
1485

Sermones Sti

LEONE PP.,s.

(Sermones). Venetiis,Andreas Soziis,1485).

102 f. (manca il primo) 4º (22 X 16,5 cm)
Segnature: a^{1} - o^{4}

Colophon:Divi Leonis papę viri eloquentissimi ac sanctissimi sermones Andreas Parmensis soziis artis impressorie solita diligentia impressit Venetiis anno salutis 1485 quinto Non. Martii.

Trasferito dal Provinciale dalla Biblioteca di S.Giovanni Gemini a quella di Palermo il 27/3/1954.

Sermones S.ti Leonis Papæ.

Joannis Andree. Episcopi Mer
uensis. Ad summū pontificem Pau
lum .ij. Clericatum. Epistola.

I tua mihi pater beatissime
Paule .ij. Clemēte pontifex
Maxime sanctitas antehac
ueniam tribuisset imperitia fo:sitan
audenti tenuitatis mee maiusculas
lucubrationes tua potissimum dedi
caresz pietati: p sese obscure mirifico
tuo illustrarētur fulgore: t fierent te
suscipiente preciosemerito bis qua
dragesime augustis uenerabilibus
que diebus Inclytum Pontificem
Leonem primum natiōe Thuscum:
ut puto: i Chalcedonēsi Synodo sū
ma patrum admiratione ter sanctus
acclamatum: tibi Maximo Ponti
fici tanta Cathedre throno ornatis
sime implenti debui offerre: non ma
gna difficultate recognitū sed summa
utilitate perlectum. Cuius i breuib⁹
sed diuino artificio consumatis ser
monibus latissima rerum diuinarū
mysteria t secundum canonicas scri
pturas quidam sacri eloquij princi
patus includitur. oratiōe eni parcus
tensibus uero sublimis i primisqz ce
lestis: t quod est ante omia admira
bile: profūdissimus pariter atqz pla
nissimus pōtificia differens maiesta
te t apostolico facūdus eloquio mo
destia illa uere Christiana uirtutesqz
diuina uiua nimiruz Euāgelij tuba
t prope electiōis uas alterum: casta
fidei sacramētis aures implet Chri
stianas: ut si plura illi scribere uel pō
tificaliuz negotiorum ingens labor
ul' inidie etatis angusta spacia pmi
serint omnes diuinitatis thesauros
facile fuerit supra expositoris etiam
qualitatem aperturus. Hic est pater
sancte Leo ille magnus cognomēto
prim⁹ dignitate eloquētia nomine
dens: multos excedēs sapientia: ubre
uitatis magister: t pene unicus arti
fex: qui tanta appellationis nomen
sanctitatis tamen merito superauit.
A sacrosanctis Apostolorū memo
riis nunquam discedens. Cuius tu
quoque exemplo sacratissima Apo
stolorum pignora semper amplexus
nullo tempore deserenda cer[illegible]isti.
Quo adhuc diacono t pro rebus
pontificijs ab urbe absēte ecclesie ro
mane regius clerus t sanctus sum
mi pontificis prope duos menses di
stulit electionis suffragia sanctiora.
Qui t si uita omni maximus fuit: sc
se tamen copia miserationis excessit
t diuini ingenij dariate quez succes
sorum multi adeo sunt admirari ut
diu continuata uocabuli successiōe.
Leones per ordinem uoluerint ap
pellari. a quibus ciuitatis quoque
Leonine facta est celebris appella
tio. Hic est ille Leo qui maximis ec
clesia sideribus Ambrosio Hieronym
mo Augustino ne grecas pōtificum
maiestates percenseam pares mari
mis orbis excellentia: occidentibus
orbi Christiano: et oclo orientibus
angelorumqz consortio ut sol qui
dam pro omnibus unus mundo sa
tis fuit illustrando. quem ut fulgur
perhorruit hereticoruz impietas. co
luit ut numē Imperatoruz maiestas
plusqz dici potest ueluti parentez ue
nerata est fidelis cuncta Christiani
tas. Hic est leo certe ecclesiastice di
ctiōis Tulli⁹. Theologie Homer⁹.
Rationuz fidei Aristoteles. t ut om
nia unico absoluaz uerbo Petrus
in pontificio throno. Paulus i pul
pito Christiano: ita emulētio ut
uinctos auditores teneat: ita docēs

...nibus diuinis ipleāt ita erbo
...tano. ut arboribus turruis incēdat.
legendus: edificandus: imitandus.
Dunus propria Pontificis iure di
ci potest osanno: de quo a me magis
illum stupente ḡ laudante id solus
accipi dictus uelim: amari facile Le
onem posse: po merito nunquam p
dicari licere. Jo igitur sit nost r iter
ris instructo: in celis apud omnipo
tentem deus intercesso:: qui est in se
cula benedictus. Amen.

Sequuntur rubrice totius ope
ris per ordinem.

b Eati Leonis pape: de assum
ptione sua ad pontificatū gra
tiarum actionis sermo primus.
Laudem domini.
In anniuersario die assumptionis
sue eiusdem sermo de pontificatus
qualitate secundus ordinem melchi
sedech Quotiens
Eiusdem de anniuersario pontificie
sue assumptionis die: sermo tertius.
Gaudeo.
De collectis eiusdem sermo primus.
Multis.
De collectis eiusdez sermo secūdus.
Notum uobis.
De collectis eiusdem sermo tertius.
Christiane.
De collectis ⁊ elemosina eiusdem
sermo quartus. Misericordie.
De collectis ⁊ elemosinis eiusdem
sermo quintus. Apostolice.
De collectis eiusdem sermo sextus.
Et de ieiunio decimi mēsis primus.
Si fideliter.
De ieiunio decimi mensis: ⁊ collect
eiusdē: sermo secūd⁹. Quod.
De ieiunio decimi mēsis ⁊ ō elemo
sinis eiusdem sermo tertius.

In dominico agro.
De ieiunio decimi mensis: ⁊ de ele
mosinis eiusdem: sermo quartus.
Confidenter.
De ieiunio decimi mensis: ⁊ de ele
mosinis eiusdem: sermo quintus.
Sublimitas.
De ieiunio decimi mensis ⁊ de mi
seri cordie operibus eiusdem: sermo
sextus. Euangelicis.
De ieiunio decimi mensis: ⁊ de mise
ricordie operibus eiusdē sermo. vii.
Predidia.
De ieiunio decimi mēsis ⁊ de elemo
sinis eiusdem sermo octauus.
Cum de.
Leo papa. Flammatio constantino
politano episcopo.
Dilectissimo.
Eiusdem de natali domini sermo .i.
Saluator noster.
De natali domini eiusdē sermo .ii.
Exultemus.
Eiusdem de natiuitate domini ser
mo tertius. Nota.
Eiusdem de natiuitate domini ser
mo quartus. Semper.
Eiusdem de natiuitate domini ser
mo quintus. Quamuis.
De natiuitate domini eiusdem ser
mo sextus. Omnibus qui.
Eiusdem de natiuitate domini ser
mo septimus. Festiuitatis.
De natiuitate domini eiusdem ser
mo octauus. Cum semper.
Eiusdem de natiuitate domini ser
mo nonus. Excedit.
Eiusdem de natiuitate domini ser
mo decimus. Sepe vt.
De epiphania domini eiusdem ser
mo primus. Celebrato.
De epiphania domini eiusdem ser
mo secundus: Gaudete.
De epiphania domini eiusdem ser
mo tertius: Quamuis.
De epiphania domini eiusdē sermo
quartus. Justum.
De epiphania domini eiusdē sermo
quintus. Hodiernum.
De epiphāia domini eiusdē sermo
sextus. Dies dilectissi.
De epiphania domini eiusdē sermo
septimus. Memoria.
De epiphania domini eiusdē sermo
octauus. Causam.
De quadragesima eiusdem sermo .i.
Hebreorum.
Eiusdez de quadragesima sermo .ii.
Licet nobis.
Eiusdē de quadragesima sermo. ter
tius. Semper quidā
Eiusdem de quadragesima sermo
quartus. Predicatur⁹.
De ieiunio quadragesimali eiusdez
sermo quintus. Apostolica.
De passione ⁊ rsurrectione domini
eiusdez sermo prim⁹. Semper.
Eiusdem de passione ⁊ rsurrectiōe
domini sermo secūd⁹. Virtus.
De passione ⁊ rsurrectione domini
eiusdē sermo tertiꝰ. Deuotionis.
De festo paschali eiusdez sermo prim⁹.
In omnibus.
De festo paschali sermo eiusdē secūd⁹.
Inter omnes.
De festo paschali sermo eiusdē tertius.
In omnibus.
De passione domini sermo quart⁹.
Appropinquante.
Lectio sancti euangelij secūdū Jo.
In illo tempore.
Omelia sancti leonis pape de trāsfi
guratione domini Euangelica.
In parasceuen domini eiusdem: de
passione sermo primus.
Sacratissimum.
De passione domini eiusdem sermo
secundus. Exigit fides.
De passiōe domini eiusdē sermo .iij.
Inter omnia.
Eiusdē de passiōe domini sermo .iiij.
Expectationi.
De passiōe domini eiusdē sermo .v.
Creator ⁊.
Eiusdē de passiōe domini sermo .vi
Sponsionis.
De pasca domini eiusdez sermo .vij
Scio quidem.
De passiōe domini eiusdē sermo .viij.
Decursis.
Eiusdē de passiōe domini sermo .viij
Sacramentum.
Eiusdē de passiōe domini sermo .x.
Cum multis.
Eiusdē de passiōe domini sermo .xi.
Desiderata.
De passione ⁊ rsurrectiōe domini
eiusdez sermo .xij. Dia quidez.
De passione ⁊ rsurrectiōe domini
eiusdem sermo .xiij. Euangelica.
De passione ⁊ rsurrectiōe domini
eiusdem sermo .xiiii. Gloria.
De passione ⁊ rsurrectiōe domini
eiusdem sermo .xv. Sermonem.
De passione ⁊ rsurrectiōe domini
eiusdem sermo .xvi. Semper.
De passione ⁊ rsurrectiōe domini
eiusdem sermo .xvii. Sermo.
De passiōe ⁊ rsur. dñi eiusdē sermo
decimus octauus. Magnitudo.
De passione ⁊ rsurrectiōe domini
eiusdem sermo .xix. Sacram.
De passione ⁊ rsurrectione domini
eiusdem sermo .xx. Sermone.
De rsurrectione domini eiusdez ser
mo .xxi. Plotuz quidē.
De ascensione domini eiusdem ser
mo primus. Post beatam.
De ascensione domini nostri Jesu
christi eiusdē sermo .ii. Sacramētū.
De pentecoste domini eiusdem ser
mo primus. Hodiernam.

De pentecoste domini eiusdem sermo secundus. Plenissimo.
De adoratione domini eiusdem sermo tertius. Hodiernum.
De pentecoste domini eiusdem sermo quartus. Hodiernam.
De ieiunio pentecosten eiusdem sermo primus. Dubitandum.
De ieiunio pentecosten eiusdem sermo secundus. Sanctarum so.
De ieiunio pentecosten eiusdem sermo tertius. Inter omnia.
In natiuitate apostolorum Petri & pauli eiusdem sermo primus. Omnium quidem.
In natiuitate apostolorum Petri & pauli eiusdem sermo secundus. Exultemus.
In octaua apostolorum Petri & pauli eiusdem sermo tertius. Religiosam deuotionem.
In natiuitate sanctorum septem fratrum martyrum machabeorum eiusdem sermo. Gratias.
In natiuitate sancti laurentii martyris eiusdem sermo. Cum omnium.
De ieiunio septimi mensis idest septembris eiusdem sermo primus. Obseruantiam quidē vestram.
De eodem sermo secundus. Deus humani generis.
De ieiunio septimi mensis eiusdem sermo tertius. Adexortandum
De ieiunio septimi mensis eiusdem sermo quartus. Predicationē
De ieiunio septimi mensis eiusdem sermo quintus. Sacratum.
De ieiunio septimi mensis eiusdem sermo sextus. Salutationem.
De ieiunio septimi mensis eiusdem sermo septimus. Apostolica.
De ieiunio septimi mensis eiusdem sermo octauus. Omnis.
De ieiunio septimi mensis eiusdem sermo nonus. Dilectissimi.
In festo omnium sanctorum lectio sancti euangelij secundū Matheum. In illo tempore.
In media beati Leonis pape eiusdem lectionis. Predicante.
Tractatus beati Leonis pape trēsimus Eutychetis habitus Rome in basilica sancte Anastasie. Sicut peritorum.
Leo papa Maximo episcopo Antiochēo salutem in domino. Quanimis dilectioni tue.
Leo papa Anatolio episcopo salutē in domino. Gaudeamus.
Leo papa leoni Augusto salutem in domino. Officia que.
Leo papa leōi Imperatori salutez i domino. Leo episcop⁹.
Symbolum Nicenum trecentorum decem & octo patrum. Credimus.
Testimōia excerpta de libris catholicorum patrum a Leone papa collecta: leonisq imperatoi directa: q dominus noster Jesus Christus uer⁹ sit deus: & uerus homo sententijs sancti Hilary Pictauensis episcopi. In secundo libro de fide inter cetera.

Finis.

Beati Leonis Pape de assumptione sua ad pontificatum gratiarū actionis sermo Primus.

Laudē domini loquatur os meum. & nomen sanctum eius anima mea. Spiritus caro & ligua benedicat quia nō recunde sed ingrate mentis indicium est beneficia tacere diuina: & satis dignum est a sacrificijs dominice laudis obsequium consecrati Pontificis inchoare quia in humilitate nostra memor fuit noster dominus: & benedixit nobis: quia fecit mihi mirabilia magna qui solus est potens me cernere uestre sanctitatis affectu: quem fecerat necessitas longe peregrinationis absentez. Ago igit deo nostro gratias & semp acturus sum pro omnibus que tribuit mihi. Et sicut quoq fauoris arbitrium debui gratiarum actione cōcelebro. eundē rer intelligens quantum mihi posse uerentie amoris & fidei studia uestre dilectioni impendere animarum vestrarum salutez pastoralis sollicitudine cupient: qui tam sanctū de me uultis admodum precedentibus meritis iudicium protulistis. Obsecro igitur per misericordiam domini uare uotis: quē desideriis expetistis vt & spiritus gratie maneat in me: et iudicia vestra nō fluctuent. Prestet in communē nobis omnibus pacis bonum: qui vobis humanitatis studia infudit: vt omnibus diebus vite mee in omnipotentis dei seruitium. & ad vestra paratus obsequia cuz fiducia possim dominum deprecari. Pater sancte conserua eos in nomine tuo quos dedisti mihi. Sēperq proficientibus nobis ad salutem magnificet anima mea dominum: & si tuum retribuūre iudicij ita mihi apud tuum iudicium sacerdotij mei ratio subsistat. vos mihi per bona opera uestra sitis gaudium: vos coronam bona voluntatis fructuum pacis & vite testimonium participatio. Notabilē igitur mihi dilectissimi hodiernum diem: cum diuina dignatio que dum humilitatem meam in summum gradum prouehit: quo nemini facilem spernere demonstrauit. Unde & si necessarius est trepidare ō meritū: religiosum est tamen gaudere de dono. quoniam qui mihi honoris & autor: ipse mihi fiet administrationis adiutor: & ne sub magnitudine gratie succumbat infirmitas aiōis virtus meq; consummatur de gratia. Recurrente igitur per suum ordinem die quo me dominus Episcopalis officij uoluit habere principē: vera mihi in gloria dei causa est letandi: quia mihi vt multum a me diligeret simultas dimisit. Et vt mirabilē faceret gratiam suam in eum munera sua coronauit: in quo meritorum suffragia non inuenit. Quo opere suo dominus qd cordibus nostris insinuat. quidue cōmendat: nisi vt de iustitia sua nemo presumat: & ō ipsius misericordia nemo diffidat: quę tunc euidentius precium habet: quando peccator sanctificatur: & abiectus erigitur. Neq; enī de qualitate nostrorum operum pendet celestium mensura donorū. Aut in isto seculo in quo tota vita temptatio est: hoc principaliter retribuitur: quod meretur. vbi si iniquitates dominus obseruaret: nullus iudicium suum sustineret. Magnificate ergo dilectissimi dominum mecum: & exaltemus nomen eius in inuicem. vt tota ratio

celebritatis hodiérne ad laudem sui
referat auctoris. Nam qđ proprie ad
effectū animi mei pertinet cōsolatio-
me plurimū de otium uestrū deuo
tione gaudere. Cūqs hanc uenerabi
lē cōsacerdotū meoꝝ splendidissi
mam frequentiā uideo angelicū no
bis hoc sanctis sentio interesse cōue
tum. Nec dubito nos abundantiore
hodie diuine presentie gratia uisita
ri qui do simul assistit: et uno lumi
ne canit ot speciosissima tabernacu
la deitot membra excellentissima co-
ponis Christi. Nec abest ut confido
ad hoc ceu etiā beatissimi Aposto
li petri pia dignatio et fida dilectio:
nec ecclām deuotionē ille deserat: cu
ius nos reuerētia congreganit. De
uestro itaqꝝ et ipse gaudet affectu: et i
cōsortibus honoris sui obseruantiā
dominice institutionis amplectitur:
probans ordinatissimā totius Eccle
sie charitatē: que in Petri sede Pe
trū suscipit. et a tanti amore pastoris
nec i plena tam imparis repelsat be
nedictio. Et ergo hec pietas dilectissi
morū erga humilitatem meā unani
mitas et exhibetis fructū sui studii con
sequat misericordē dei nostri clemē
tiā supplices obtecratec ut i diebus
nostris expugnet impugnantes nos
muniat fidē uestram: multiplicet de
uotionē ac dilectionē augeat pacem
meaqꝝ seruitū suum quem ad osten
dendas diuitias gratie sue guberna
culis Ecclesie uoluit prestare sufficien
tem tanto operi et utilem uestre de
uotioni dignetur efficere. et ad hoc
tēpora nostre seruitutis extendere:
ut profectus deuotionis qđ fuerit lar
gitor etari p christū dñm nrm Amē.

In anniuersario die assumptionis
sue cōsidē sermo de Pontificatu qua
liter sit ordinē Melchisedech.

Et oriens nobis misericordia
dei donorum suoꝝ dies reno
uare dignatur iusta dilectissimi et ra
tionabilis causa est letandi: si officio
rum nostrorum seruitutē et ifirmi ineni
amur et segnes dum si qđ deuote et
strenue agere cupimus: plus nre cō
ditionis fragilitate tardamur: habē
tes tamē incessabilē propitiationem
omnipotentis et ppetui sacerdotis q si
mr is nri equalis pri diuinitate usqꝝ
ad humana submisit: humanitatem
usqꝝ ad diuina puexit: digne et pie ō
ipsius institutione gaudem⁹: quoni
am et si multis pastorib⁹ curā suaꝝ
ouiū delegauit ipse tamē dilecti gre
gis custodiā nō reliquit. De cui⁹ pri
cipali eternoꝝ pñsidio et Apostolici
operis munime accepimus. qō utiqꝝ
ab opere suo nō uacat. et firmitas fi
dei mēti cui totius Ecclesie superstrui
tur altitudo: nulla incūbentis sibi rē
pti mole laxescit. Solicitas enī illi⁹
fidei que i Apostoloꝝ principe cō lau
data: perpetua ē. et sicut permanet: qō
i Christo Petrus credidit: ita pma
net qō in Petro Christus instituit.
Cū enim sicut Euāgelica lectione re
seratū est: interrogasset dñs discipu
los: quē ipsum multis diuersa opinā
tibus crederēt: respōdisset qꝝ beatus
Petrus dicēs. Tu es Christus filius
dei uiui: Dñs ait. Beatus es Si
mon Bariona qa caro et sanguis
nō reuelauit tibi: sed pater meus q i
celis est. et ego dico tibi qꝝ tu es Pe
trus: et sup hanc petrā edificabo Ec
clesiā meā: et porte inferi non preua
lebūt aduersus eā. et tibi dabo claues
regni celoꝝ. et quodcūqꝝ ligaueris
sup terrā: erit ligatū et i celis. et quod
cūqꝝ solueris sup terram: erit solutū
et in celis. Manet ergo dispositio ue
ritatis. et beatus Petrus i accepta
fortitudine petre perseverans suscepta
Ecclesie gubernacula nō reliquit. Ide
nī pe ceteros ē ordinationi dñi petra dicit: dum fundamētum primatis dñi regni celoꝝ tantoꝝ cōstituitur: dñi ligandoꝝ soluendoꝝqꝝ ar
biter mēsura etiā in celis iudiciorum
suorū defectione pficit: qualis ipsi
cū Christo esset societas ipsa appel
lationū ei⁹ misteria nouerem⁹. Cui
nisi pleniꝝ et potēciul ea que sibi cō
missa sunt: peragit et cōes partes offi
ciorū atqꝝ curarū in ipso p quem est
glorificatus: exequitur. Si quid itaqꝝ
a nobis recte agitur: rectaqꝝ discerni
tur: Si qđ a misericordia dñi quotidianis supplicatiōibus obtinet: illi
us est operū atqꝝ meritorū cuius hic
sede sua uiuit potestas. et excellit au
ctoritas. Hoc enī obtinuit dilectissi
mi illa pfessio que a dño pē apostolico ispirata cordi ois humanarum
opinionū incerta trāscendit: et firmitatem petre que nullis ipulsionibus
quatit: recepit. In uniuersa nāqꝝ
ecclesia Tu es Christus filius dei uiui: quotidie Petro dicit: et ois lin
gua que confitetur dominus: magiste
rio huius uocis instruitur. Hec fides
diabolū uincit. et captiuorū ei⁹ uin
cula dissoluit. hec beredituos regnō
inferi celo. et porte inferi aduersus eas
neqꝝ hereticā unqꝝ corrūpere prauitas nec pagana potuerit superare
perfidia. Dñs itaqꝝ modis dilectissimi rationabili obsequio celebratur
hodierna festiuitas: in persona hu
militatis ille intelligatur: ille hono
retur in quo et omnium pastorū sollicitudo cum commendatarum sibi
ouium custodia perseverat. Et cuius
dignitas in indigno heredē non de
fecit. Unde uenerabilium cōqꝝ fra
trum et consacerdotum meoꝝ dile

Audeo dilectissimi de religio
so uestre deuotionis affectu. et
deo gras agoz qp in uobis pietatem
Christiane unitatis agnosco. Sicut
enī ipsa frequentia uīa testatur: intel
ligitis huius diei decursum ad com
munem leticiā pertinere. t honorem
celebrari totī⁹ gregis p annua festa
pastoris. Nā licet uniuersa ecclesia
dei distinctis ordinata sit gradibus
ut ex diuersis mēbris sacrati corpo
ris subsistat integritas: nos tamē oēs
sicut ait Apostolus: in Christo Jesu
unū sum⁹. nec quisq̄ ab alterius ita
ē diuisus officio: ut nō ad cōnexionē
pti teat capitis cuiuslibet humilitas
positionis. In unitate igit fidei atq̄
baptismatis indiscreta nobis societas
Dilectissimi t generalis ē dignitas.
Sm illud beatissimi petri Apostoli sa
cratissima uoce dicēs. Et ipsi tanq̄ī
lapides sup edificamini in domos
spiritales sacerdotiū. sanctū offerētes
spiritales hostias acceptabiles deo
p ihū xp̄m. t inira. Vos aūt genus
electū regale sacerdotiū gens sācta
populus acq̄sitionis. Oēs enim in
Xpo regeneratos crucis signus effi
cit Reges. Sācti uero spīr⁹ unctio
cōsecrat sacerdotes ut p̄ter illā spi
ritalē nostri ministerij seruitutē uni
uersi spirituales rationabiles Xp̄iani
agnoscāt se regij generis t sacerdo
talis officiū esse ꝓfitentes. Quid enim
tam regiū q̄ subditū deo animū cor
poris sui ee rectorē. Et qd tam sacer
dotale q̄ uouere dño ꝓscientā puram
t imaculatam pietatis hostiā de alta
ri cordis offerre. Quod cum omnib⁹
per dei gratiam cōmune sit factum: reli
giosum tamē nobis atque laudabi
le ē de die prouectiōis nostre quasi de
proprio honore gaudere. ut unū cele
bretur in toto ecclesie corpoꝝ pōtifex
sacramētū: quod effuso benedictiōis
unguēto copiosius quidē ipsius plenius
profluxit sed nō parce cetera inferiora
defendit. Cū itaq̄ Dilectissimi de cōsortio istius muneris magna sit no
bis materia communium gaudio
rum: uerio: tamen nobis t excellenti
or erit causa letādi: si nō in nostre hu
militatis consideratione remoremur
ni. cuius multo utilius multo sit digni
us ad beatissimi Apostoli gloriam
contemplandam aciem mentis attol
lere. t hūc diem in illius potissimum
uenerationē celebrare: qui ab ipso
omniū charismatum fonte tam copi
osis est irrigationibus inundatus:
ut cū multa solus acceperit: nihil in
quēquaz sine illius ptcipatione trāsi
erit. Verbum enī caro factū fuerat: t
habitabat tam in nobis: ut reparan
do humano generi totus se Christus
im pēderet. Nihil indispositum sapiē
tie nihil erat arduum potestati. sanu
labat elementa. ministrabant spūs.
āgeli seruiebant nec ullo modo po
terat ineficax esse sacramentum quod
simul ipsius deitatis unitas operaba
tur: t trinitas. t tamen ō toto mūdo
unus petrus elegitur: qui t uniuer
sarum gentium uocationi t omnib⁹
Apostolis cunctisq̄ ecclesie patrib⁹
p̄eponatur: ut quamuis in popu
lo dei multi sacerdotes sint: multiq̄
pastores: omnes tamen regat Pe
trus: quos principaliter regit t Chri
stus. Magnū t mirabile. Dilectissi
mi huic uiro consortium potentie suc
tribuit diuina dignatio t si qd cum
eo commune ceteris uoluit esse p̄
cipibus: unūq̄ nisi per ipsū dedit: q
quid aliis non negauit. Omnes de
nicz Apostolos dominus quid de
se oēs opinetur interrogat. t tandiu
responsum communis est: q̄diu
humane intelligentie ambiguitas
explicatur. At ubi quid habeat sen
sus discipulorum exigitur: primus est
in dominī confessione qui primus
est in Apostolica dignitate. qui cū
dixisset. Tu es christus filius dei uiui.
Respondit ei Jesus. Beatus es Si
mon Baronia quia caro t sanguis
non reuelauit tibi sed pater meus
qui in celis ē. id est ideo beatus es
q: pater meus te docuit. nec terrena
opinio te fefellit sed ispirato celestis
te istruxit. t nō caro t sanguinis sed
ille me tibi cuius sū unigenitus filius
indicauit. Et ego inquit dico tibi hoc
ē sicut meus pater tibi manifestauit
diuinitatem meam: ita t ego tibi notā
facio excellentiam tuam. quia tu es
Petrus: id est cum ego sim inuiola
bilis petra: ego lapis angularis qui
facio utraq̄ unū: ego fundamētum
p̄ter q̄ nemo pōt aliquid ponere:
tamen tu quoq̄ petra es: q̄ tua mea
uirtute solidaris ut que mihi pote
state sunt ꝓpria sint tibi mecū parti
cipatione cōmunia. Et super hanc
petram edificabo ecclesiam meam
t portae inferi non p̄ualebunt ad
uersus eam. Super hanc inquit for
titudinem eternū extruam templum.
t ecclesie mee celso in serenda sublimi
tas in huius fidei firmitate consur
get. hāc cōfessionē portae inferi non
tenebunt: mortis uincula nō ligabūt.
uox enī ista uox uite ē. Et sicut cōfes
sores suos in celestia p̄uexit: ita ne
gatores ad inferna demergit. ꝓpter qd
dicit beatissimo Petro. Tibi dabo
claues regni celorum. t quecūq̄ ligā
ueris super terrā erūt ligata t in celo
q̄cūq̄ solueris sup terrā: erūt soluta

soluta ⁊ in celis translata quidem in alios apostolos eius potestatis iura. ⁊ ad omnes ecclesie principes decreti huius constitutio cōmeauit. Is nō frustra vm cōmendatur: quod omnibus intimatur. Petro enim ideo hoc singulariter creditur: quia cum eius ecclesie rectoribus Petri forma proponitur. manet ergo Petri priuilegium vbicunq; ex ipius sorte quisq; iudicius. Nec minima est seueritas vel remissio verbi nisi erit ligatus nihil solutum: nisi quod beatus Petrus aut soluerit aut ligauerit. Instante autem passione sue que discipulorum erat turbatura constantiā. Simon inquit Simo ecce sathanas expostulauit vos: vt cerneret sicut triticum. Ego autem rogaui pro te vt non deficiat fides tua. ⁊ tu aliquādo cōuersus confirma fratres tuos: vt nō intretis in tentationem. Commune erat omnibus Apostolis periculum de tentatione fortitudinis ⁊ diuine protectionis auxilio pariter indigebant. Quoniam diabol⁹ omnes expetebat cribrare omnes cupiebat eliderere: tamen specialis a domino Petri cura suscipitur ⁊ pro fide Petri propie supplicatur tanq; aliorum status certior sit futurus: si mens principis victa non fuerit. In petro ergo omniū fortitudo munitur. ⁊ diuine gratie ita ordinatur auxilium: ut firmitas que per Christum petro tribuitur: per petrum Apostolis conferatur. Cuius tractatus dilectissimi nostri tantum nobis ualeamus presidiū diuinitus institutum rationabiliter ⁊ iuste iudicis nostri meritis ⁊ dignitate letamur. gratias agentes sempiterno regi redemptori nostro domino Jesu christo: qui tantā potentiā dedit ei: quē totius ecclesie principē fecit: ut si quid etiam nostris patribus recte per nos agitur: recteq; disponitur: illius operibus: illius sit gubernaculis deputandū. cui dictū est. Etu conuersus confirma fratres tuos. ⁊ cui post resurrectionē suam ad trinas eterni amoris professionem mystica insinuatione ter dicit. Pasce oues meas. Quod nisi quoq; proculdubio faciat: ⁊ mādatum domini pius pastor: exequitur confirmans nos cohortationibus suis ⁊ pro nobis orare non cessans ut nulla tentatione superemur. Si autem hanc pietatis sue curam omni populo dei sicut credendum est: ubiq; pretendit: quanto magis nobis a lumnis suis opem suam dignatur impendere: apud quos in sacro dominice thoro eadem qua presidet cathedra requiescit. Illi ergo huius seruitutis nostre natalicium dicamus: illi asseribamus hoc festū: cuius patrocinio sedis ipius meruimus esse cōsortes. auxiliante nobis per omnia gratia domini nostri iesu christi: qui uiuit ⁊ regnat cum deo patre ⁊ spiritu sancto in secula seculorum Amen.

De collectis eiusdē sermo primus.

Multis diuinarū scripturarū testimoniis edocemur: quātū eleemosinarū meritū ⁊ quāta sit uirtus: Certum est enim unūquenq; nostrū anime sue benefacere: quoties misericordia sua lapsi succurrit alicui. Prompta ergo ⁊ facilis Dilectissimi apud nos largitas cē debet: si credimus sibi unūquenq; id pstare quod indigentibus tribuit. Thesaurum enim suum condit in celo qui Christū pascit i paupere. Cūq; itaq; i hoc ⁊ dispēsatōes diuine pietatis agnoscere. Procreon. ne abūdare uoluit ut pre alio nō egeret: p mysteriū opis tui pauperem ab egestatis labore: atq; a peccatorum multitudine liberaret. o mira prouidētia creatoris: ut uno facto duobus uidet esse succursum. Ventura igitur dominica dies collectarum futura est. Hortor: ⁊ mōneo sanctitatem uestras: ut singuli quiq; ⁊ pauperum meminerit: ⁊ uestri: ⁊ pro possibilitate uirium uestrarum intelligatis in egentibus Christum qui tantus nobis pauperes commendauit: ut se in ipis uestri ac suscipi testaretur ⁊ pasci Christus deus noster: qui cū patre ⁊ spiritu sancto uiuit ⁊ regnat i secula seculorū Amē.

De collectis eiusdē sermo secūd⁹.

Notum uobis dilectissimi ⁊ familiare mandatum pastorali predicamus hortatu. ut in opere misericordie studeatis esse deuoti. Nō etiam si nunq; a uestra sanctitate negligitur: nunc tamen promptius est ⁊ impensius exequendū. quia primā collectarum dies saluberrime a sanctis patribus instituta. hoc exigit. ut unusquisq; prout votiuum atq; possibile est: in usus atq; elemosinā pauperum de uestris facultatibus conferatis. Scientes preter illud regenerationis lauacrum in quo uniuersorum ablute sunt macule peccatorum: hoc remedium infirmitati cē donatum: ut si quid culparum i hac terrena habitatione contrahitur: eleemosinis deleatur. Elemosine enī opera charitatis sunt: ⁊ scimus q; charitas operit multitudinem peccatorū. Proinde dilectissimi in secundā feriaz spōtaneas collectas uestras solicite preparate: ut quicquid uobis de temporalibus substantiis detrahitis id multiplicatū i eterna retributione sumatis.

De collectis eiusdē sermo tertius.

Christiane pietatis est dilectissimi ut que Apostolicis sūt traditionibus instituta: perseueranti deuotione seruentur. Nam illi beatissimi discipuli ueritatis hoc diuinitus inspirata commendauere doctrina: ut quotiens coetus paganorum i superstitionibus eorum esset intentior. tunc precipue populus dei orationibus ⁊ operibus pietatis instaret. Quoniam immundi spiritus quātū gentilium errore letantur. tantus uere religionis obseruantia arcet unde. ⁊ augmenta iustitie urunt ipiratis auctoram: cuius ipia ⁊ prophana cōmenta beatus magister gentium precauebat: cū uoce apostolica diceret. Nolite iugus cum infidelibus ducere: que enim participatio iustitie cū iniquitate: aut que societas lucis ad tenebras: ⁊ deinde uocem prophetici spiritus addidit dicens. Exite exite de medio eorum: ⁊ separamini dicit dominus: ⁊ immundus ne tetigeritis. Unde quoniaz ad destruēdas antiqui hostis insidias in die quo i pii sub idolorum suorum nomie diabolo seruiebant: prouidentissime in sancta ecclia prima est instituta collectio. uolumus dilectionem uestras tertia feria per omnes regionum uestrarum ecclias cum nostris obtationibus elemosinarū conuenire: in quo opere ⁊ si non est omnibus eq̄lis facultas: debet ee par pietas. quoniam fidelium largitas non de mūneris pensatur ponderesed de bene uolentie quantitate. Habent in hoc misericordie cōmertio etiam pauperes lucrum: ⁊ ad sustentationem egentiū de quantacunq; substantia aliquid

misericordie cōmertio etiam paupe reo lucrū: t ad iustitiationē egēnū de quantacunq substantia aliqd: quod eoꝝ non contristet eccerpant. Si enim mutare copiolio: dū pau per animo non sit inferior. Multis enīz maior: sperenr reddit⁹ de ma loe semente potest tamen de exigua sātē multus fructus, pūcire iustitie. Justus est.n. iudex noster t verax q nominēz fraudat mercede meritoꝝ. Et ideo nos curam pauperum vult habere vt in future retributiōis era mine misericordibus quā promisit. misericordiam largiatur Christ' de us noster qui cuz patre t spiritu sancto viuit t regnat in secula seculoꝝ Amen.

De collectis t elemosina eiusdē sermo quartus.

Misericordia dilectissimi t iustitia dei formam retributionuz suarū a mundi constitutione dispositam per doctrinam domini nostri Jesu christi benignissima nobis ex positione reseruauit: acceptis rez significationib': q futura credim': tā quā gesta nosceremus. Sciebat enīz redēptor noster atq; saluator: quantos fallatia diaboli per totum mundus sparsisset errores: t quoniā multis superstitionibus maximam sibi partē humani generis subdidisset. Sed ne vltra ignorantiam veritatis creatura ad imaginē dei condita in precipitia perpetue mortis ageret, euangelicis paginis indicij sui lucem qualitatē que omnē hominē a caliginosissimi hostis reuocaret insidijs: cuz ei nulli esset incognitum: que bonis speranda premia: t que malis essent inferēda supplicia. Incentor: namq; ille auctoꝝ peccati primum superbus vt caderet: deinde inuidus vt non ceret: quia in veritate non stetit. totā vim suam in mendacio collocauit. Omnia que deceptionum genera ō hoc venenatissimo artifice fonte, p ducuntur ab illo bono quod ipe p pria elatione perdidit: atq; huma ne deuotionis excluderet. Eosq; in consortium damnationis sue trahe ret: ad quoꝝ ipse reconciliationē pertinere non posset. Quicquid igitur hominum quibuslibet ipicrati bus lesit huius fraude tractatū: huius est nequitia deportatum. Facile enīz omnia flagitia impulit: quos religione decepit. Sciens autem deum non solū verbis sed etiam factis negari: multis quibus auferre non potuit fidez: sustulit caritatez: t agro cordis ipiorum auaritie radicibus occupato spoliauit fructu operum: quos non priuauit confessione labioruz. Propter has ergo dilectissimi veritatis hostis antiqui scire nos voluit ineffabilis benignitas Christi: qd in die retributionis de universitate hominum esset decernendum. ut dū in hoc tempoꝝ legitimorum remediorum medicina prebetur. dum cālis reparatio non negatur: t qui diu fuerunt sterles: possint tandem esse fecūdi. Preueniatur dispositā cēsura iustitie: t nunquā a cordis oculis diuine districtionis imago discedat. Veniet ergo in maiestate sue gloria dominus: sicut ipe predixit: aderitque cum eo radiās in splendoribus suis innumerabilis angelicarum multitudo legionuz. Congregabuntur ante thronum potentie eius omnium gentiuz populi: t quicquid hominū universis seculis toto orbe terrarum progenitum est: in conspectu iudicātis astabit. Separabūtur ab iustis iustitia nocentibus innocentes: t cū preparatum sibi regnum recensitis misericordie operibus suis piorans acceperit: reprobabitur duricia sterilitatis inuidie: nihil habentes ministri commune cum dextris t ignez ad diaboli t angelorum eius tormēta dispositum omnipotentis iudicis damnatione mittentur. cum illo habituri pene cōmunionem: cuius elegerunt facere voluntatem. Quis igitur istam sortem eternoꝝ cruciatū non pertimescat. Quis mala nonquā finienda non timeatur: sed cum ideo denunciata sint severitas ut misericordia quereretur: in diebus presentibus cum misericordie est largitate viuendum: ut homini post periculosā negligentiam ad pietatis opera reuertenti possibilis sit ab hac sententia liberari. Hoc enim agit potentia iudicis hoc gratia. Saluatoris ut reliquat impius vias suas t ab iniquitatis sue consuetudine discedat. ni fallantur pauperum: qui sibi volūt parcere Christum. facies sintur alimenta miserorum: qui cupiunt ad societatem peruenire fidelium. Non sit vilis homini homo. nec in quoquā despiciatur illa naturā: quam rerum conditor suam fecit. cui enim laborāti licet negare: quod Christus sibi profitetur impendi. Juuatur conseruus: t gratiam refert dominus. Cibus egeni regni celestis est precium t largitor: temporalium heres efficitur eternorum. Unde autem exigua ista impendia tāta estimari tarantio ne meruerunt: nisi quia pōdera operum charitatis lance pensantur: t cum amatur ab homine: quod deꝰ diligit: merito in eius ascenditur regnum in cuius transitur affectum. Ad horum ergo operum Dilectissimi piam curam diocesnos Apostoli ce institutionis inuitati quo sanctorum collectionum prima collatio est prudenter a patribus t vtiliter ordinata: ut quia i hoc tempore gentilis quondam populus superstitiosus demonibus seruiebat: pro propinquas hostias impiorum sacratissima nostrarum elemosinarum celebraretur oblatio. Quod quia sereniss Ecclesie fructuosissimum fuit: placuit esse perpetuum. Unde hortamur sanctē ufuz ut p Ecclesias regionuz uestrarum quarta feria de facultatibus uestris quantum suadet possibilitas t voluntas: ad expensas misericordie conferatis. ut possitis illam beatitudinem promereri: in qua sine fine gaudebit: qui intelligit super egenum t pauperem. Ad quem intelligendum est Dilectissimi t sollicita benignitate vigilandum: ne quē modestia tegit: t verecundia impedit: ne venire possimus. Sunt enim qui palam poscere ea quibus indigent erubescunt: t malunt miseria tacite egestatis affligi: q̄ publica petitione cōfundi. intelligendi ergo vh sunt: t ab occulta necessitate sublevandi: ut hoc ipso amplius gaudeant: cum t paupertati eorum consultum fuerit: t pudori. Recte enīz in egeno t paupere ipsius Jesu Christi domini nostri persona sentitur. Quoniam cuz esset dives: sicut dicit Apostolus: inopes factus est: ut nos sua paupertate ditaret. t ne deesse sui presentia videret ira humilitatis t gloriae sue temperauit misterium: ut quem Regez t dominum in maiestate patris adoramus: eundem in suis pauperibus pascere mus. liberādi ob hoc in die mala a damnatione perpetua t pro intellecti pauperis cura regni celestis cō

sorcijo inserendi. Sit autem in omnibus Dilectissimi placcat domino uestra deuotio etiaz ad hanc uos hortamur industriam: ut Manicheos ubicunqz latéres uestris predicteris publicetis. Magna est enim pietas predere latebras impiorum. & ipsius in eis cui seruiunt diabolum depellare. Contra illos enim Dilectissimi omnem quidem orbem terrarum & totam ubiqz Ecclesiam licet fidei arma arripere. Sed uestra in hoc opere deuotio debet excellere: qui in pagenis uestris Euangelium crucis Christi ab ipso beatissimorum Apostolorum Petri & Pauli ore didicistis. Non sinamur latere homines qui legem per Moysen datã in qua deus uniuersitatis conditor ostenditur: recipiendus esse non credunt prophetis & sancto spiritui contradicunt. psalmos Dauiticos qui per uniuersam Ecclesiam cum omni pietate cantantur: damnabili impietate ausi sunt refutare. Christi dominj nativitatem secundum carnem negant. Passionem & resurrectionẽ eius simulatam dicunt fuisse: non ueram. baptismum regenerationis totius gratie uirtute dispoliant. Nihil est apud eos sanctum. nihil integrũ nihil uerũ. Cauendi sunt ne cuiquã noccant. prodendi sunt: ne ciuitatis nostre parte conflictant. Vobis dilectissimi ante tribunal domini proderit: quod indicimus: quod rogamus. pignum est enim ut elemosinarum sacrificio & bonis operis palma tangatur. auxiliante nobis per omnia domino Jesu Christo: qui uiuit & regnat in secula seculorum. Amen.

De collectis & elemosinis eiusdẽ Sermo Quintus.

Apostolice traditionis Dilectissimi instituta seruãtes pastorali uos sollicitudine cohortamur. ut diem quem illi ab impiorum superstitione purgatum misericordie operibus consecrarunt. deuotione religiose cõsuetudinis celebremus. ostẽdentes apud uos auctoritatem patrum uiuere: eorumque doctrinam nostra obedientia permanere. Quoniam sancta tante constitutionis utilitas non preterito tantum tempori sed etiam nostre prospexit etati. atq; illis profuit ad destructionem uitiorum hoc nobis proficeret ad incrementa uirtutum. Quid autem tam apertum fidei quid tam conueniens pietati: qz egentium iuuare paupertatem: infirmorum curam recipere: fraternis necessitatibus subuenire & conditionis propie in aliorum labore meminisse. in quo opere qz tutus qz possit: quantum non possit: solus uidet ille discernit: qui nouit quid quibusqz contulerit. Non solum enim spiritales opes & dona celestia deo donante capiuntur: sed etiam terrene & corporee facultates ex ipsius largitate proueniant. ut merito rationẽ eorum questurus sit: qui nõ magis possidenda tradidit: qz dispensanda commisit. Muneribus igitur dei iuste & sapienter utendum est: ne materia boni operis fiat causa peccati. Nam diuitie quidem quantum ad ipsas species earum atq; substãtias pertinet bone sunt. & humane societati plurimum prosunt: cum a benuolis habent & largis. nec illas aut luxuriosus prodigit. aut auarus abstrudit. ut tam pereant male condite qz insipienter expense. Quãuis aũt laudabile sit in temperantiam fugere: & turpium uoluptatum damna

sil in operibus benuolentie & charitatis officio que Jesus sibi impẽsa reputabit. quoniam qui suauitatis bonus suas fecerit nullo se ab humanitate discernit. Sinistro uero quid obijciatur: nisi negligentie dilectionis duricia inhumanitatis: & pauperibus misericordia denegata: quasi nec alias uirtutes deterrimes alias offensiones habeant sinistri. Sed illo magno summoque iudicio tãti estimabitur uel largitatis benignitas: uel tenacitatis impietas: ut pro plenitudine omnium uirtutum & pro summa omnium commissorum & per unum bonum isti introducantur in regnũ & per unum malum illi mittantur in ignem eternum. Nemo igitur dilectissimi de uitio sibi bone uite meritio blãdiatur: si illi defuerint opera charitatis. nec de sui corpore pudicitie securus sit qui nulla elemosinarum purificatione mundatur. Sicut enim peccata delent mosẽ permũt & penam perpetui ignis extinguunt Sed qui ab earum fructu fuerit ua cuus: erit ab indulgentia retribuentis alienus: dicente Salomone. Qui obturat aures ne audiat imbecillem & ipse vocabit dominum: & non erit qui exaudiat cũ. Unde & Thobias filium suum preceptis pietatis instruens: ex substantia inquit tua fac elemosinam. & noli auertere faciem tuam ab ullo pauperi. ita fiet: ut nec a te auertat faciem deus. hec uirtus operis facit uiles esse uirtutes. q ipsam quoque fidem ex qua iustus uiuit & que sine operibus mortua nominatur. ut admixtione uiuificat: quia sicut in fide est operum ratio. ita in operibus fides fortitudo. Dum ergo tempus habemus: sicut ait Apostolus: operemur bonum maxime autẽ ad do

mestricos fidei. bonum autem faciens non deficiamus. tempore enī suo metemus. Deficiens itaque uita tempus est sationis. et retributionis tempus est messis. quando unusquisq; seminum fructus secundum satiōis suę percipiet quantitatem. De prouētu autem istius legeris nemo fallet quia animorum ibi magis q̄ impēdiorum mensura tarabitur. et tantū reddent exigua de exiguis: quantus magna de magnis. et ideo dilectissimi sanctis apostolicis institutis. et quia die dominica prima est futura collectio: omnes uos deuotioni uestre preparate: ut unusquisque secundum sufficientiam habeat in sanctissima oblatione consortium. Exorabunt pro uobis et ipse elemosine et ij qui uestris muneribus iuuabuntur: ut ad omne opus bonum idonei semper esse possitis in Christo Jesu domino nostro: qui uiuit et regnat in secula seculorum Amen.

De collectis sermo eiusdē Sext⁹: Et de ieiunio decimi mensis primo.

I fideliter dilectissimi atque sapienter creationis nostre intelligamus exordium: inuenietis hominem ideo ad imaginem dei cōditum ut imitator sui esset autoris. et hāc esse naturalem nostri generis dignitatem: si in nobis quasi in quodam speculo diuine benignitatis forma resplendeat. ad quam quotidie nos utique reparat gratia Saluatoris. dum quod ceciderat in Adam primo: erigitur in secundo. Causa autem reparationis nostre non est nisi misericordia dei. quem non diligeremus nisi prius nos ipse diligeret: et tenebras ignorantie nostre sue ueritatis luce discuteret. quod per sanctum Esaiam dominus denuncians ait. Adducam eos per uiam quam ignorabant. et semitas quas nesciebant: faciam illos calcare. et non relinquā eos. Et iterum. Inuentus sum inquit: a non querentibus me. et palam apparui iis: qui me non interrogabāt. qō quomodo impletum sit: Joannes Apostolus docet dicens. Scimus quoniam filius dei uenit: et dedit nobis sensum. ut cognoscamus uerum. et scimus in uero filio dei eius. Et iterum. Nos ergo diligamus deum: quoniam ipse prior dilexit nos. Diligendo itaque nos deus ad imaginem suam nos reparat. et ut in nobis formam sue bonitatis inueniat: dat unde ipsi quoq; quod operat: operemur. accendens scilicet mentium nostrarum lucernas: et igne nos sue charitatis inflammans: ut non solū ipsum sed etiam quicquid diligit: diligamus. Nam si inter homines eadem forma amicicia est: quia morum similitudo sociarit. cum tamen paritas uoluntatum sepe in reprobos tendit affectus. quantum nobis optandum atque intendendum est: ut in nullo ab iis que deo sunt placita: discrepemus: de quo dicit Propheta. Quoniam ira in indignatione eius: et uita in uoluntate eius. qa nō aliter in nobis erit dignitas diuine maiestatis: nisi imitatio fuerit uoluntatis. dicente itaque domio. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo et ex tota mente et diliges proximum tuum sicut teipsum. Suscipiat fidelis anima autoris sui atque rectoris immarcessibilem charitatem. ita tamque se etiam eius subiciat uoluntati: cuius operibus atque iudicii nihil uacat a ueritate iustitie. nihil a misericordia clementie. quoniam si

magnis quis laboribus. et multis angitur incōmodis: bona est illa cui fas est tolerandi qua se aduersus uel corrigi intelligat. ad probari. Charitatis uero istius pietas perfecta esse nō potest nisi diligatur et proximus. Quo nomine non ij tantus intelligendi sunt qui nobis amicicia et propinquitate iunguntur. Sed omnes proximos homines cum quibus nobis natura cōmunis est. siue illi hostes sint siue socij. siue liberi siue serui: unus enim nos condito: finxit. unus nos creator animauit. eodem cuncti celo et aere eisdem fruimur diebus et noctibus. Cūq; alij sint boni: alij mali: alij iusti: alij iniusti: deus tamen omnibus largitor: oībus est benignus: sicut Lycaonijs a Paulo et Barnaba Apostolis dicitur de prouidētia dei q̄ in preteritis generationib⁹ dimisit oēs gentes igredi uias suas. et quidem non sine testimonio semet ipsum reliquit benefaciens cle. de celo dans pluuias et tempora fructifera et implēs cibo et iustitia cordia nostra. Dedit autem nobis maiores diligendi proximum causas Christiane gratie tarditudo. que se per omnes partes totius orbis extendens dum neminem despectat docet neminem negligendum. et merito etiam inimicos diligit: pro persecutoribus sibi precipit supplicari. Qui ex omnibus quotidie gentibus fractis olive sue ramis gentem inserens oleastri: de inimicis reconciliatos de alienis adoptiuos: de impijs facit iustos: ut omne genu flectatur celestium terrestrium et infernorum: et omnis lingua confiteatur quia dominus Jesus in gloria est dei patris. Cuius ergo deus boni uos esse uelit: quia bonus est: nihil debet de eius iudicijs displicere. Nā non per omnia illi gratias agere quid est aliud q̄ ex quadam eius parte reprehendere: Audet plerūq; humana insipientia aduersus creatorem suum non solum de inopia murmurare: sed et cum aliquid non suppetit querula et cum quedam crabrantur ingrata. Quid hec messis ostia bonitatem suorum plenitudinem fastidiuit: et ad copiam uindemie affluentij ingemuit. nec de magnitudine fructuum gratulatus sed de utilitate conquestus est. Si autem parcior fuerit in susceptis terra seminibus: et castigatior proventu uitis oleagne defecerint: cessauerint annus: arguuntur elementa: et nec aeri parcitur nec celo: cum fideles et pius discipulos ueritatis nihil magis commendet et muniat q̄ perseuerans in deum in defessa laudatio dicente Apostolo. Semper gaudete sine intermissione orate. I omnibus gratias agite. Hec enim uoluntas dei est in Christo Jesu in omnibus uobis. Huius autē deuotionis quemadmodum poterimus esse participes: nisi rerum uarietas constantiam mentis exercearuit animos: directus in deum nec inter se cundā superbiat. nec inter aduersa ōfidat. Quod placet deo: placeat et omnibus nobis: de omni mensura munerum eius gaudeamus. qui bene usus ē magnis utatur bene et modicis. tam nobis copia q̄ paratare cōsulitur. Nec in spiritalibus lucris angustia grauabimur fructuum: si fecunditas non arescat animorum. Queritur de coelo agro: quod terra non dedit. Sempilli quod largiat: occurritur ei bene uelle nō deficit. Ad ea igitur dilectissimi opera pietatis eium nobis qualitas prosit annona: nec benuolentiā Christianā difficul-

tas temporalis ipediat: Nouit do minus uasa hospitalis uidue nacua ta complere.nouit aquas in uina cō uertere.nouit de paucissimis panib⁹ quasq; milia esurientiū saturare po pulorum.Stille q in suis pascitur.q potuit augere dādo:potest multiplī care iumēdo.Tria uero sunt que ma xime ad religiosas pertinent actiōes oratio.lectio.ieiunium.t elemosina. quibus exercendis omne quidem tempus acceptum:sed illud est studi osius obseruandum:quod Apostolicis accepimus traditionibus conse cratum.sicut etiam decimus hic mē sis morem retinere ueteris instituti.ut tria illa de quibus locut⁹ sum:diligē tius exequamur.Oratione enim pō pitiatio dei queritur.Jeiunio concu piscentia carnis extinguitur.Elemosi na peccata redimuntur. Simulque p omnia dei in nobis imago renouā tur si t in laudem eius semper para tur.t ad purificationem nostram sine cessatione solicati t ad sustentationē proximi indesinenter sumus intenti. Hec triplex obseruantia dilectissimi omnium uirtutum comprehendit ef fectus.hec ad imaginē t similitudi nem dei peruenit t a spiritu sancto i habitabilem facit quia in oratione permanet fides recta.In ieiunio inno cens uita.in elemosinis mens benigna.Quarta igitur t sexta feria ieiu nemus.Sabbato autem apud bea tissimum Apostolum Petrum uigi lias celebremus:qui t orationes t ie iunia t elemosinas nostras precibus suis dignabitur adiuuare. Per do minum nostrum Jesum Christum q cum patre t sancto spiritu uiuit t re gnat in secula seculorum Amen.

De ieiunio decimi mēsis t collec tio eiusdem.Sermo secundus.

QUod temperantia t deuotio nis nostre admoneat consuetu do pastoralis uobis dilectissimi solli citudine predicamus:decimi mensis ciuditate predicamus:decimi mensis celebrandum esse ieiunium.Quo p consummata perceptione omnium fructuum dignissime largitori eorū deo continentie libamen offertur. Quid enim potest efficatius esse ieiu nio.cuius obseruantia appropinqua mus deo.t resistentes diabolo uitia blanda superamus.semper uirtuti ebrius ieiunium fuit. De abstinentia procedunt caste cogitationes.ratiōa biles uoluntates. Salubria consilia Et per uoluntarias afflictiones ca ro concupiscentie moritur uirtutibus spiritus innouatur. Sed quia non solo ieiunio animarum nostrarum salus acquiritur ieiunium nostrum misericordijs pauperū suppleamus impendamus uirtutibus quod fortasse subtrahimus uoluptati.fiat refectio pauperis abstinentia ieiunantis.studeamus uiduarum defensioni.pupillorum utilitati.lugentium consolationi.dis sidentium paci.Susc̄ipiatur peregri nus.adiuuetur oppressus:uestiatur nudus.foueatur egrotus.ut quicū que nostrum de iustis laboribus au toris bonorum omnium deo sacrificii um huius pietatis obtulerit:ab eo dem regni celestis premium percipe re mereatur.Quarta igitur t sexta fe ria ieiunemus.Sabbato autem bea tum Petrum Apostolum pariter ui gilemus.cuius suffragantibus meri tis que possimus sperare possimus. Per dominū nostrum Jesum Chri stum qui cum patre t sancto spiritu uiuit t regnat i secula seculor. Amē.

De ieiunio decimi mensis.t de ele mosinis eiusdem:Sermo tertius.

AD dominico agro dilectissimi cuius operarij sumus:oportet nos prudenter atque uigilanter spi ritalem exercere culturam.ut perse ueranti industria que legitimis tem poribus sunt exequenda curantes: de sanctorum operum fruge letemur Que si pigro otio t inerti desidia ne gligantur:terra nostra nihil genero si germinis pariet. t spinis ac tribu lis subdita non producet:que condē da sunt horreis:sed que urenda sunt flammis. Ager autē iste dilectissimi rorante desuper gratia deifide mūi tur.ieiunijs excercetur.elemosinis se ritur.orationibus secundatur:ut in ter plantationes rigationesq; nēas nullius amaritudinis radix pullu let.nec se incrementa cuiusquam no xie stirpis attollant.sed enecato om ni semine uitiorum conualescat legesl leta uirtutum. Ad quam diligentiaz omni quidem nos tempore pietatis magister adhortatur:sed in his die bus qui huic operi sunt specialius i stituti maior animositas t cura est exhibenda feruentiore me quod pium est agere non iudicium:impium est negligere predicatum. Decimi itaq; mensis ieiunium ad quod charitatē uestrā religioso proposito nouim⁹ paratam:unanimiter auxiliante Christo celebrandum hortamur: monentes ut unusquisq; secundum mensuram possibilitatis quam acce pit a deo i bonis operibus enitescat quia t inimici nostri qui nostra sanctificatione torquentur:i his diebus quos ad maiorem obseruantiaz no bis dispositos esse nouerūt:magis bene tius faciunt: t subtiliore inuidiantur astutia.ut alios immittendo luctum inopie de largitatis expensis:alios i mittendo tristitiam de labore ieiuny quamplurimos a consortio huius deuotionis abducant. Contra quas temptationes dilectissimi uigilet in nobis pij cordis intentio.Et a Chri stianis mentibus cogitationes diffi dentie repellantur. Modicum est enim quod pauperi satis est.nec uestis illius nec uestibus onerosus est. uile enim est:quod eluvit nec est quod si tit.t nuditas que ideget operiri: nō potest ornari.t tamen dominus no ster tam pius operum nostrorum ar bitrer tam benignus est estimator: ut etiam oro calice aque frigide sit pre mium redditurus.t quia iustus iudex est animorum:non impendium solum operis sed etiam affectum est remuneraturus opantis. Per Chri stum dominum nostrum Amen.

De ieiunio decimi mēsis t de elemo sinis eiusdem.Sermo quartus.

COnfidēter nos dilectissimi ad opera pietatis hortamur.quia experimentis didicimus libēter vos suscipere:quod monemus? Scitis nā que t deo docēte cognouistis ad eter num uobis gaudium profuturaz diuinorum obseruantiam mandato rum.In quibus exequendis quia humana fragilitas plerunque labi solet:t in multis per lubricum sue cū mutatis offendit: misericors t pius dominus remedia nobis t adiuto ria dedit:per que veniam obtinere possimus.Quis enim tot illecebras mundi tot insidias diaboli tot deni que pericula sue mutabilitas cude retinsi clementia eterni regis maleat nos reparare:q̄ perdere.Nam t q iam redempti iam regenerā huius lu cis effecti sumus:quandiu tamen i hoc mundo q lotus in malignio polluis

estrictionem: quandiu infirmitati carnis occurrit: bilia t ꝛpositia bñ duraturo non possint usq; dies sine trepidatione trānire. nec facile possit aliquam tam inexpugnata victoria ut inter multos ictus frequentes q; conflictus etiam si sit liber a morte sit quoque inimica vanere. Curandis igitur lesionibus: quas se pe uno dum quid cum mutabili hoste confligunt: trius maxime remedio rum est adhibenda medicina in oratione inclamatio castigatione ieiunio elemosine largitate que cuz patrocinetur deo cuius percipiantur. adiuvetur. temptatio: ebdomadis. Ex his quidem presidijs semper fidelis anima debet accingi. sed tunc studio sius parare cum ij adiunt dies: q propinquant ad hec pietatis officia p institutiõe quorum numero est quarta decima huius mensis solemne ieiunium: quod non ideo negligendum est: quia de observantia ueteris legis assumptum est: tanquam hoc de illis sit que inter discretiones ciborum inter baptismatum differentias t animã pecudumque hostias esse destiterũt Illa enim que rerum futurarum figuras gerebant: impletis que significauerat finita sunt. Ieiunio unum uero utilitatem noui testamenti gratia non remouit: t continentiam corporum animique semper profuturam pia obseruatione suscepit: quantam fieri permanet apud intelligentiam Christianam: dominum deum tuum adorabis: t illi soli seruies: t diliges proximum tuum sicut teipsum: t cetera talium mandatorum: nulla quod i eisdem libris de ieiuniorum sanctificatione t curatione precepta cum ulla interpretatione uacuamur. In omni cuiz tempore in omnique uita bonus seculi ieiunia nos contra peccata faciunt fortiores. ieiunia concupiscentias vincunt. temptationes repellũt superbiam inclinant. iram mitigãt. t omnes bone voluntatis affectus ad maturitatem totius virtutis enutriunt. firmem in societatem sibi benivolentiam charitatis assumant. t in operibus misericordie se paulatim exerceant. Ieiunium. n. sine elemosina non tam purgatio anime quã carnis afflictio est: magisque ad suarum ciam quã ad continentium referendũ est: quando aliquis sic a cibo abstinet: vt etiam a pietate abstineat. Vestra ergo ieiunia dilectissimi abũdẽt fructibus largitatis. t in pauperes Christi benignis sint fecunda manibus. nec tardentur in hoc opere membris. quia parũ sit: quod possint diocres: quia parũ sit: quod possint ẽ sua facultate decerpere. Potuit dominus omnium vires. t scit iustus iudex: de qua mensura quisq; quid tribuat. dissimiles quidem substantie similes erogationes habere nõ possunt. sed equatur plerunq; meritoquod distat impẽdio: quia potest esse par animus etiam ubi impar est census. Hec itaq; vt adiuvante deo pia deuotione curantur quarta t sexta feria ieiunemus: Sabbato vero apud beatum Petrum Apostolum vigilias celebremus: cuius orationibus adiuuati in omnibus misericordiam dei mereamur.

De ieiunio decimi mensis t de elemosinis eiusdem. Sermo quintus.

Ubi miras quidem dilectissimi gratie dei hoc quidem operatur i cordibus Christianis: vt omne desiderium nostrum a terrenis ad celestia transferamur. Sed t pestifera vita per creatoris opẽ ducatur: t ipsius prouidentiam sustineatur: quia idem est largitor: temporalium q promissor: est eternorum. sicut enim pro spe felicitatis ad quam per fidem currimus: gratias deo agere debemus: qõ ad perceptionem tante preparationis cuncta nostra pro ipso quoq; commodis que singulorum annorum reuolutione cõsequimur: debeo a nobis honorandus atq; laudandus est: qui sic terre fecunditatem ab initio dedicit: sic pariendorum fructuum legem in quibuscunq; germinibus t seminibus ordinauit: vt nunquam sua instituta deseruit. sed in rebus conditis benigna conditoris administratio permaneret. quicquid ergo ad vsus hominũ segetes vinee oliue q; peperierint: totum hoc diuine bonitatis largitate profluxit: que clemẽtiam qualitate variata dubios agricolarum labores clementer adiuuit vt vtilitatibus nostris veni t nubes frigora t estus dies noctesq; seruirent. Non enim sibi ad effectus operum suorum humana ratio sufficeret: nisi plantationibus t vegetationibus solitis dominus cremẽta preberet. Unde plenum pietatis t iustitie est: de ijs que nobis celestis pater misericorditer contulit: nos quoq; alios iuuemus. Sunt. n. plurimi: qui nullam habent portionem: quorum inopie de ea quã dominus dedit copia: consulendũ est. vt t ipsi nobiscum deo pro terre fecunditate benedicãt. t gaudeant possidentibus esse donata: quę etiam pauperibus ac peregrinis fuerunt facta communia. felix est illud horreum: t omnium fructuũ multiplicatione dignissimũ de quo egentium t debilium saturatur clerico: de quo relevat peregrini necessitas: de quo desiderium fouetur infirmi. Quos ideo sub diuersis molestijs iustitia dei laborare permittit: vt misereor pro patientia t misericordes pro benivolẽtia coronaret Hunc autem operi dilectissimi cum omnia opportuna sint tempora: hoc nunc precipue aptum est atq; cõuenientẽ quo sancti patres nostri decimi mẽsis ante reliquium. vt otium fructuum collectione conclusa rationabili deo abstinẽtia darent. t meminissent q; ita vti abũdantia vt t circa se abstinentior: t circa pauperes esset effusior. Efficacissima enim pro peccatis depreccatio est elemosina: atq; ieiunia. t velociter ad diuinas conscendit aures talibus oratio elevata suffragijs. quoniã sicut scriptum ẽ: sanctificate benefactum misericordiam. t nihil unicuiq; tam appetas q; quod impendit i proximũ. pars enim compatium facultatũ que indigentibus ministrantur diuitias trãsit eternas. t illic opes de hac largitate parantur: que nullo usu minui nulla potuerunt corruptiõe uiolari. Beati autẽ misericordes: quoniã ipsi misericordiã cõsequentur. t ipse est illius summa premij q est forma precepti. Inter hec aũt dilectissimi opa pietatis que nos deo magis magisq; cõmendant: dubiũ non est: quin hostis noster nocẽdi cupidus t peritus actionibus iudicio humilitatis eluctetur: aut quos apertis t cruentis persecutionibus expugnare non valet: dolis Christiani nominis professione corrũpat. habẽs hereticos huic operi seruientes: quos a catholica fide demonios sibiq; subiectos militare in castris suis sub diuersis erroribus facit. Et sicut decipiendis pessimis hominibus ministeriũ sibi serpẽtis assumpsit: ita cor linguas ad seducendum

cor ab eo uenenū sue falsitatis arma ui. Sed hos insidias dilectissimi pa stor ali sollicitudine iquantum dño auxiliante possumus euitemus. Et ne gd de ci bo grege pereat precauentes pater nis uos denuntiationibus admone mus: ut labia iniqua & linguā dolo sam a quibus aliam iam Prophe ta liberari postulat declinetis. quoniaꝫ sermo cor sicut ait beatus Apostol lus serpit ut cancer. humiliter irrepūt blāde expūt molliter ligāt. latenter occidūt. nemunt enī sicut Saluator predicit: ab uestibus ouium sūt autē sunt lupi rapaces. qa non possent ue ras & simplices oues fallere: nisi Chri sti nos tegerent rabiem bestialē. In his autē cibus operat qui cum sit uere illuminationis in mimicus: i lucif se angelum trāsfigurat. Huius arte Basilides huius Marcion callet i gnio. hoc duce agitur Sabellius: hoc sapitauit rectore Photinus. huius potestatis fuit Eunomi⁹. To ta denīq; bestiaꝫ taliū cohors hoc preside ab Ecclesie unitate discessit: hoc magistro a ueritate defecit. Sꝫ cum i sanctis peruersitatibus multi sonē teneat principatum: arces tamē sibi i Manicheox struxit ilania & la t issimā i eis animā i qua se exultanti us iactaret inuenit: ubi non unius pa uitatis specie sed oium simul errox ip etatūq; mixturaꝫ generaliter pos sideret. qō enim in paganis prophā nuꝫ qō i Judeis carnalib⁹ eccū qō i secretis magice artis illicitū qō de niq; in cibus hereticis sacrilegus atq; blasphemū est: hoc i istos qua si i sentinā quandā cū oium sordiuꝫ cōcretione cōfluxit. Unde uniuersas cor inquietares ac turpitudines enarra re perlongū est. sup at enī uerboꝝ co tū criminū multitudo. et q bus ad

iudicandū pauca sufficiūt: ut de ijs q audierūt: etiā illa que uerecūde pre termittimus: estimentio. De sacrio ra men cor que apud illos tam obsce na sunt aꝫ nephāda: qō iquisitioni nostre dominus manifestari uoluit: mō tacemus: ne qbꝫ puret nos de hac re dubie fame & incerti opinionibus credidisse. Residentibus itaq; mecū Episcopis ac Presbyteris ac i cūdē plenissimum Christianis viris ac nobili bus congregatio electos & electas cor rissimus psentari. qui cū de peruer sitate dogmatis sui & de festinitatiꝫ sinaꝫ consuetudine multa referarent: illud quoq; scelus quod eloq uere cundū est: prodiderūt. quod tāta di ligētia inuestigatū est: ut nihil minus credulis nihil obtrectatoribus relin queret ambiguū. aderant enī oēs p sone p quas nephandū facinus fue rat ppetratū. Puella scilicet ut mul tū decēnis & due mulieres que ipsā nutrierant. & huic sceleri prepararāt presto enī erat adolescēt ulis uiriator puelle & Episcopus ipsoꝝ detestādi criminis ordinator: oiuꝫ par fuit ho rū & una cōfessio. & patefactū est exe cratū qō aures nostre uix ferre po tuerūt. De quo ne apertius loquen tes castos offendam⁹ auditus gesto rū documēta sufficiūt: qbus plenis sime docet: nullā i hac secta pudici ciaꝫ nullā honestatē nullaꝫ penitus reperiri castitatē. In qua lex é men daciū. diabolus religio. sacrificiū tur pitudo. hos ideo dilectissimi p oīa execrabiles atq; pestiferos quos ali arum religionū perturbatio nobis intulit crebrioꝝ ab amicicia uestra penitus abdicate. uosq; precipue mulieres a taliū notitia & colloquiis abstinere me duꝫ fabulosis narra tionibus: fcauma delectatur auditꝰ

cumbi incauta delectatur auditꝰ

in diaboli laqueos incidatis. Qui sci ens q primū uiram mulieris ore se duxerit: & q per femineam credulita tem oēs homines a paradisi felicita te deiecerit: astro nunc quoq; sepi securioꝝ insidias astutia. ut eos quo que uoꝝ dilectissimi obsecrans mo neo: ut sicut uestrum inotuit: ubi ha bitent: uel ubi frequētent: & in quoꝝ societate requiescāt: nostre sollicita dini fideliter indicetis. qa prodest uni cuiq; qō protegente spū sancto ab istius ipse nō capitur: sꝫ cum alios ca pi intelligit: ipse nō mouetur. Contra oēs hostes pro salute oiuꝫ una com munis debet esse uigilantia. ne ali cuius mēbi uulnere etiam alia pos sunt mēbra corrupi. & qui tales nō p dendos putant i iudicio Christi inue niantur rei de silētio: etiā si non cōta minātur assensu. Assumite igitur re ligiose sollicitudis pium zelū. & con tra seuissimos hostes aiaꝫ oium si delium cura cōfurgat. Idcoq; enis misericors deus quādam nobis par tem prodidit hominū noxiorum ut manifesto periculo excitaretur diligē tia cautionis. nō sufficiat: quod acrū est: sꝫ eadem inquisitio persueret: que hoc auxiliante deo ꝓsequatur: ut non solum q recti sūt: incolumes perseuerēt sꝫ etiam multi q diabolica seductiōe decepti sunt: ab errore reuocētur. ue stre aūt orationes & elemosine atq; ieunia misericordi deo per hanc ip sam deuotionē sacratius afferentur cum etiam hoc opus fidei ad omnia officia pietatis accesserit. Quarta igi tur & sexta feria ieunemus. Sabba to autem apud presentes beatissimū Apostolum petrum uigilias celebre mus. Qui sicut experimur: & credi mus: pro cōmendatis sibi ouibus i

desinenter pastorales prēdat ex

cubias exoraturus deprecatiōibus suis ut Ecclia dei q ipsi⁹ ē pdicatio nib⁹ instituta ab oi errore sit libera. p Christum dominum nr̄m Amen.

De ieunio decimi mēsis & de mi sericordia operib⁹ eiusdē. sermo sext⁹.

Evangelicis sanctionibus dile ctissimi multum auctoritatis p det doctrina legalis cum quedam de mandato uetere ad nouam obser uantiam transferuntur. & ex ipsa ec clesiastica deuotione demonstratur q dominus Jesus Christus nō ue nit legem soluere: sed adimplere. eā santibus enim significationibus q bus Saluatoris nr̄i nunciabatur ad uentus: & peractis figuris quas ab stulit ipsa presentia ueritatis ea que uel ad regulas morum uel ad simpli cem dei cultum ratio pietatis institu it. in eadem apud nos forma in qua sunt condita: perseuerant. & que utri q testamento erant congrua. nulla sunt commutatione uariata. Et hi autem est etiam decimi mensis sollē ne ieiunium. quod a nobis nunc est annua consuetudine celebrandum quare plenum iustitie est atq; pieta tis gratias agere diuine largitati p fructibus. quos in usus hominum secundum summe prouidentie tem peramentum terra produxit. Quod ut promptio animo nos facere monstre mus. non solum continentiā ieiunij sed etiam elemosinaꝫ curā oportet assumi. ut de terra quoq; cordis nr̄i germen iustitie & fructus charitatis oriatur. Et misericordiā dei pauper ipsius miserēdo mereamur. Efficacis sima enī est ad exorandū postulatio eni pietatis opa suffragātur. quoniā qui suū ab inope nō auertit auꝫ. eius ad se domini cōcurrit auditus. dicē te dño Estote misericordes sicut & pr

tius charitatis spiritu conualescat. Ad uocatum ꝙ per ipsa elementa mundi per publicos paginas significationes diuine uoluntatis accepimus. Hec unq̃ cessat superna cruditio quidq̃ etiam de uitijs que nobis famulantur imbuimur. Patet illi unq̃ Apostolicam sententiaꝫ qua bonoꝝ fructu pietatis carere uacuis arboribus cõparantur: cuiꝫ securis nobis cauenda est: de hac ille cunctis exemplo quam dominus Telus sicut Euangelium referat nihil habentem ꝙ̃ esurienti sumeret: per penam sterilitatis damnauit. ut intelligere nouimus quoniam q esurientem nõ refouet egenum: illi denegat cibũ: qui q̃ pauperi est datum: sibi dixit ipsum. ꝙ huius maledictionis arbores erunt quibus a iudicãte dicetur. Discedite a me maledicti ignem eternũ quem preparauit pater meus diabolo ꝙ angelis eius. Esurui enim ꝙ non dedistis mihi manducare. Sitiui ꝙ non dedistis mihi bibere ꝙ cetera. Que ideo singula recolantur: ut ad uerum non futurum cetera miseri cordiam q̃ uel partem horum opꝫ fuerit excitemus. Anima autem nemi nem iustum erit arbor: non habentis poma cum totius fructu pietatis inueniatur aliena. Decimi ergo mẽsis ieunium quod est hyemalis temporis ad agriculturam nos mystice uocat: qua segetum ꝙ palmitum atq̃ arborum uires quibus humana sustentatur infirmitas: spiritalibus studijs excolantur ut dominicus ager fructus deferat impendio. ꝙ quez non q̃ expedire sine fructu ꝙ propria sua libertate fecundior. quod unq̃ intelligit sanctitas uestra ad totius Ecclesie profectum esse referendũ: quoruꝫ in fide germen est in spe increme

tum in charitate rõborandus. quia castigato corpore ꝙ instanti oratiõi tunc ueram obtinent puritatem: cuiꝫ elemosinarum sanctificatione mitescunt: dicente domino: date elemosinam ꝙ ecce omnia munda sunt uobis. Quarta igitur ꝙ secta feria ieunemus: Sabbato autem apostolorum beatissimum Petrum Apostolum uigiliis celebremus: ipso prestante ꝙ adiuuante qui cum patre ꝙ sancto spiritu uiuit ꝙ regnat in secula seculoꝝ Amen.

De ieunio decimi mẽsis ꝙ elemosinis ciuidem. Sermo octauus.

Uni de aduentu regni dei ꝙ õ mundi fine ac temporum õnium pulsos tuos Saluator: instruere: ro gamuꝫ Ecclesiam suam: ut Apostolis suis erudiret. Cuncte inquit ne gentes cordia uestra ebrietate ꝙ crapula ꝙ curis huius uite grauentur cordia uestra crapula ꝙ ebrietate ꝙ cogitationibus secularibus: quoniam q̃ unq̃ preceptum dulcissimum ad nos specialius pertinere cognoscimus q̃ bus denuntiatio dies dominica est. Ne cultus: non dubitamur esse uitiosus. Ad cuius aduentum omnem hominem conueniet preparare: quẽ quã aut uenturi diei tum aut curis secularibus inuenire implicatum. Quotidiano enim dilectissimi experimẽto probatur potus satietate acie hebetis obtundi. cibozꝫ nimietate uigorẽ corporis hebetari. ita ut delectatio edẽdi etiã corpoꝛi cõtraria sit salutis: nulla ratio tẽperantie obstare illecebre. ꝙ quõ futurũ est onerosum subtrahat uoluptati. Quãuis enim sine alia nihil caro desideret: ꝙ ideo accipiat sensus: unde iumit ꝙ motus: euidem tamẽ est aliquã sibi subdite negare substantie ꝙ interiora inducto ab inconuenientibus exteriora frenare. ut a corporeis cupiditatibus septus libera in aula mentis possit domine uacare sapientie.

Ubi omnis strepitus silentet curarũ me diationibus sancto ꝙ in dulcedine lectur eternis. quõ si in hac uita difficile est cõtinuari. potest tamen frequẽter assumi ut sepius ac diutius spiritalibus epulis q̃ carnalibus occupetur. Et cuꝫ melioribus curis impendimus maiores mortes ad iecorruptibiles diuitias etiam temporales transeunt actiones. Huius obseruantie utilitas dilectissimi ecclesiastica est precepte cõstituta ieiunij que ex doctrina sancti spiritus ita per totius anni circulum distributa sunt ut lex abstinentie omnibus sit ascripta temporibus. Siquidem ieiunium uernum q̃ quadragesima est ieiunium in preces coste: autumnale in mense septimo: hyemale autem i hoc q est decimus celebramus: ut diligentes diuina nihil nacuꝫ esse preceptis. ꝙ uerbo dei ad eruditionem nostram oia elementa seruire: dum per ipsos mundi cardines: quasi per quatuor Euangelia ineffabili tuba discimus quod ꝙ predicemus: ꝙ agamus: dicente Propheta. Celi enarrant gloriam dei: ꝙ opera manuum eius annunciat firmamentum. Dies diei eructat verbum: ꝙ nox nocti indicat scientiam. Quid est per quod ueritas nobis non loquatur. Ipsius voces i die ipsius auditur i nocte. ꝙ pulchritudo rerum uisus dei opificio conditarum non desinit cordis auribus magistram ingenuare rationem: ut inuisibilia dei per ea que facta sunt: intellecta conspiciantur. ꝙ non creaturis sed creatori omnium seruiatur. Cum ergo uniuersa uitia per continentiam destruantur: ꝙ quid auaricia stringat quid superbia ambit: quid luxuria concupiscat: huius uir tutis soliditate superetur. Quis non intelligat: quãtum nobis per ieiunia cõferatur. In quibus dicitur: ut non solũ a cibis sed a uitijs abstinuisse carnalibus desiderijs tẽperet. Utroq̃ siquidem perfectũ est suscipere: dum ꝙ̃ et mundũ deponere uoluptatẽ. recto affectu uitia cordis ꝙ corporis nõ purgat: ꝙ i quo quibus uitijs sunt nocentiora: permanetur. Quid prodest alicui sonos agere quasi dominum: ꝙ tibias seruire captiuum. membris propriis imperare ꝙ uno pede libertatis amittere. Et merito plerunq̃ patitur famulam rebellantem: que nõ reddit dño debitam seruitutẽ. Ieiunet ergo corpus ab escis mensis iciunet a uitijs. ꝙ extraneas cupiditates que terrenas regis sui lege domuerit. Adimpleat penam dilectionis dei secundã debere proximo. cõsq̃ affectus suos hac regula dirigẽdos ut nec a cultu recedat domini: nec ab utilitate cõserui. quomodo autem deus colitur. nisi ut quod ipse placet placeat ꝙ nobis. Nec ab eius imperio nostra uoluntas resiliet affectus. quoniam si hoc q̃ ille uult uolumus: ab illo sumet infirmitas nostra uirtutẽ qua ipsam accepimus uoluntatẽ. Deus est enim sicut ait Apostolus q operatur i nobis ꝙ uelle ꝙ perficere pro bona uoluntate. nec superbia denique homo illabitur. nec desperatione frangetur si bonis diuinitus datis i gloriã dantis utatur. ꝙ ab his desideria iuuare uoceturq̃ sibi nocitura cognoscit. Abstinens cui ab inuidie malignitate a luxurie dissolutione a perturbatione ire cundie a cupiditate uidicte purificabitur ueri sanctificatione ieiunij. ꝙ in corruptibiliũ delicias uoluptate pascet. ut pium spiritalẽ etiã carne nascet. copias i celestẽ nouerit trãsferre substantiam: non sibi credẽdo que acce

perit sed magis magisque multipli
cando quod dederit Unde paterne
charitatis affectu dilectionem uestrā
monemus ut iciunium decimi men
sis fructuosum vobis elemosinarus
largitate faciatis gaudentes q per
nos dominus pauperes suos pascit
que bit. Duabus utique posset eas
quas nobis mulit tribuere facultā
tibus nisi pro fragili misericordia sua
tullos iustificare uellet de patientia
laboris et uos de opere charitatis.
Quarta igit feria iciunemus
Sabbato uō apud beatissimū apo
stolum Petrū uigilias celebremus
q et orationes et ieiunia et elemosinas
nostras precibus suis dignabit ad
mittere pītare deo nostro Jesu Chri
sto q cum patre et sācto spiritu uiuit
et regnat i secula seculoz Amen.

Leo Papa Flauiano Constanti
nopolitano Episcopo. Epistola.

Dilectissimo filio Flauiāo Leo
Lectis dilectionis tue quib
lis quas miramur fuisse tam seras:
et gestorum Episcopalium codice re
censito tandem quid apud nos scan
dali contra integritatem fidei ecclīe
fuisset agnouimus: et que prius unde
bantur occulta: nunc nobis relata
patuerunt quibus Eutyches q pres
bitery nomine honorabilis videba
tur multum imprudens et nimis im
peritus ostenditur: ut etiam de ipso
dictum sit a Propheta. Noluit intel
ligere ut bene ageret iniquitates me
ditatus est i cubili suo. Quid aūt ini
quius aut impie sapere. Sed i hanc
insipientiam ceciderunt q cum ad cogno
scendam ueritatem aliquo impediun
tur obscuro non ad Prophetica
uoces non ad Apostolicas litteras:
nec ad Euangelicas auctoritates: sed
ad semitas se ipsos errorum
gium errozis exiturit quia ueritati
discipuli non fuerunt-quamuis eru
ditionem de sacris uoluminibus et ueteris
stamenti paginis acquisiuit: qui ne
ipsius quidem Symboli initia con
cipiendi: et quod per totum mūdū
omnium regeneratiōnium uocē de
promitur: illius adhuc lenis corde
non capitur. Nesciens igitur quid
deberet de uerbi dei incarnatione ue
reri nec uolens ad promerendum lu
men intelligentie in sanctarum scrip
turarum latitudine laborare illam sal
tem communem et indifferentem con
fessionem sollicito recepisset auditu:
quam fidelium universitas profite
tur: credere se in deum patrem om
nipotentem: et in Jesum Christum fi
lium eius unicum dominum nrum
q natus est de spiritu sancto ex Ma
ria virgine: quibus tribus sententiis
omnium fere hereticorum machine
dissoluuntur. Cum enim deus et om
nipotens et pater creditur: consempi
ternus eidem filius demonstratur:
in nullo a patre differens ga de deo
deus de omnipotente omnipotens
de eterno natus est coeternus: non
posterior tempore non inferior: pote
state non dissimilis gloria nec diui
nus essentia. Idem vero sempiterni
genitoris unigenitus sempiternus
natus est de spiritu sancto ex Maria
virgine que nativitas temporalis il
li nativitati diuine et sempiterne nihil
minuit nihil contulit: Sed totam se
reparādo homini q erat deceptus i
pendit: ut et mortē uinceret: et eū dia
boli qui mortis habebat imperium
sua uirtute destrueret. Non enim
nos superare possem peccati et mor
tis auctorem. nisi naturam nostram
ille susciperet: et suam faceret. quē nec
peccatum contaminare nec mors po
tuit detinere. Conceptus quippe est
de spiritu sancto intra uterum uirgi
nis matris: que illum ita salua uirgi
nitate edidit: quemadmodum salua
uirginitate concepit. Sed si de hoc
Christiane fidei fonte purissimo sin
cerum intellectum haurire non po
terat: quia splendorem perspicue ue
ritatis obcecatione sibi propria tene
brarat doctrine se Euangelice subdi
disset: dicēte Matheo. Liber gene
rationis Jesu Christi filij David fi
lij Abraā: Apostolice quoque pre
dicationis expertisset instructum: le
gens i epistola ad Romanos. Pau
lus seruus Jesu Christi uocat⁹ Apo
stolus segregatus in Euangelium
dei quod ante promiserat per Pro
phetas suos in scripturis sanctis de
filio suo qui factus est ei ex semine Da
uid secundum carnem: ad propheti
cas quoq paginas piam sollicitudi
nem contulisset: et inueniret promissi
onem dei ad Abraam dicentis. In
semine tuo benedicentur omnes gē
tes. Et ne de huius seminis propri
tate dubitaret: secutus fuisset Apo
stolum dicentem. Abrae dicte sūt p
missiones et semini eius non dicit et
seminibus quasi in multis: sed quasi
in uno. et semini tuo quod est Chri
stus. et Esaie quoq predicationem i
terior apprehendisset auditu dicen
tis. Ecce uirgo concipiet in utero et
pariet filium et uocabitur nomē eius
Emmanuel quod est interpretatum
nobiscum deus. Eiusdē quoq Pro
phete cum fideliter uerba legisset: pu
er natus est nobis et filius datus est
nobis: cuius potestas super humē
ros eius et uocabit nomen eius ma
gni consilij angelus: deinde fortis: pa
ter futuri seculi princeps pacis. Nec
frustratorie ita loquens uerbum di
ceret carnem factum: uti cuius utero
uirginis Christus haberet formam
hominis et nō haberet materni cor
poris ueritatem. An forte ideo puta
uit dominum nostrum Jesum Chri
stum non nostre esse nature quia mis
sus ad beatam uirginem: Mariam
Angelus ait. Spiritus sanctus sup
ueniet in te et uirtus altissimi obum
brabit tibi: ideoq et quod nascetur
ex te sanctum uocabitur filius dei: et
quia conceptus uirgine diuini fuit
operis non de natura concipientis
fuerit caro concepti. Sed non tra in
telligenda est illa generatio singula
riter mirabilis: et mirabiliter singula
ris: ut per nouitatem creationis pro
prietas remota sit generis: fecunditatem enim uirgini spiritus dedit sā
ctus: ueritas autem corporis sumpta
est de corpore. Et edificauit sibi sa
pientia domum uerbum caro factum
est: et habitauit in nobis hoc est i car
ne quam assumpsit ex homine: quā
spiritu unte rationabilis animauit.
salua igitur proprietate utriusq na
ture et substantie in unam coeunte p
sonā suscepta ē a maiestate hūilitas
a uirtute infirmitas: ab eternitate mor
talitas. et ad reluendū debitum
nostre debitū natura inuiolabilis: na
ture ē unita passibili. ut quod nīs
remedijs congruebat unus atq idem
mediator dei et hominū homo Chri
stus Jesus et mori posset ex uno: et re
surgere posset ex altero. In integra er
go ueritate hominis pfectaque natu
ra uer⁹ natus ē deus: totus i suis: to
tus i nīris. nīra autē dicimus que i no
bis ab initio creator: ad diuit q repa
rāda suscepit. Nā illa que deceptor in
tulit: et homo deceptus admīsit: nil
lum habuerāt i Saluatore uestigiū

nec quia communiones humanas subiit infirmitatum. ideo nostrorum fuit particeps delictorum. Assumpsit formam serui sine sorde peccati. humana augens. diuina non minuens. Quia exinanitio illa qua se inuisibilis inuisibilem prebuit creatori: et dominus omnium rerum unus uoluit esse mortalium: Inclinatio fuit miserationis non defectio potestatis. Proinde manens in forma dei fecit hominem. idem in forma serui factus est homo. Tenet ergo sine defectu proprietates suam utriusque naturam. Et sicut formam serui dei forma non adimit: ita forma serui non minuit. Nam quia gloriabatur diabolus hominem sua fraude deceptum diuinis caruisse muneribus: et immortalitatis dote nudatum duram mortis subiisse sententiam: seque in malis suis quoddam de peruicatoris consortio inuenisse solatium: deum quoque iustitie exigente ratione erga hominem quem tanto honore condiderat: propriam mutasse sententiam opus fuit secreti dispensatione consilij: ut incommutabilis deus cuius uoluntas non potest sua benignitate priuari: prima erga nos pietatis sue dispensationes sacramento occultiore compleret. et homo diabolice iniquitatis uersutia coactus in culpam contra dei propositum non periret. Ingreditur ergo mundi infima diuine dei de celesti sede descendens et a paterna gloria non recedens. Nouo ordine nouo natiuitatis genere. nouo ordine quia inuisibilis in suis inuisibilis factus est in nostris. incomprehensibilis uoluit comprehendi. ante tempora eternus manens esse cepit ex tempore. Uniuersitatis dominus seruilem formam obumbrata maiestate sue immensitate susceptit impassibilis deus non dedignatus est homo esse passibilis. et immortalis mortis legibus subiacere. Nouo autem natiuitate generatus quia in uiolata uirginitas concupiscentias nescit: carnis materiam ministrauit: assumpta est de matre domini natura non culpa. nec in domino Jesu Christo creatore uirginis genito quia natiuitas est mirabilis: ideo nostre est nature dissimilis. Qui enim uerus est deus idem perfectus est homo. Et nullum est in hac unitate mendacium: dum inuicem sunt et humilitas hominis et altitudo deitatis. sicut enim deus non mutatur miseratione: ita homo non consumit dignitate. agit enim utraque forma cum alterius communione quod proprium est. uerbo scilicet cooperante quod uerbi est. et carne exequente quod carnis est. unum horum coruscat miraculis. aliud succumbit iniurijs. et sicut uerbum ab equalitate paterne gloriae non recedit: ita caro naturam nostri generis non reliquit. Unus enim idemque est qui sepe dicendum est: uere dei filius et uere hominis filius. deus per id quod in principio erat uerbum: et uerbum erat apud deum: et deus erat uerbum. Homo: per id. quod uerbum caro factum est: et habitauit in nobis. deus per id: quod omnia per ipsum facta sunt: et sine ipso factum est nihil: homo per id: quod factus est ex muliere factus sub lege. natiuitas carnis manifestatio est humane nature. partus uirginis diuine est uirtutis indicium. Infantia paruuli ostenditur in humilitate cunarum. Magnitudo altissimi declaratur uocibus angelorum. Similis est rudimentis hominum: quem Herodes impius moliur occidere. Sed dominus omnium

ques Magi gaudet supplicitur adorare. Jam cum ad precursoris sui Johannis baptismum uenit: ne lateret: quod carnis uelamine diuinitus tegeretur. et patris de celo intonans dixit hic est filius meus dilectus: in quo mihi bene complacui. quem ita quoque sicut hominem diabolica tentat astutia: eadem sicut deo angelica famulantur officia. Eum esurire. lassescere. atque dormire euidenter humanum est. Sed de quinque panibus quinque milia hominum saciare: et largiri Samaritane aquam unam cuius haustus bibenti perhiberet: ne ultra iam sitiat: super dorsum maris planis non subsidentibus ambulare: et elationes fluctuum increpata tempestate consternere: sine ambiguitate diuinum est. Sicut ergo ut multa pertineam: non eiusdem nature est flere miserationis affectu. Lazarum amicum mortuum: et eundem remoto quatriduane aggere sepulture ad uocis sue imperium excitare redituum: aut in ligno pendere. et in nocte lucem conuersa omnia elementa tremefacere: aut ciuitatis transitum esse: et paradisi portas fidei latroni aperuisse non eiusdem nature est dicere: ego et pater unum sumus. et dicere: pater maior me est. quamuis enim in domino Jesu Christo dei et hominis una persona sit. aliud tamen est unde in utroque communis est contumelia: aliud unde communis est gloria. de nostro enim illi unum: est patre humanitas sed de patre illi est equalis cum patre diuinitas. Propter hanc ergo unitatem personae in utraque natura intelligendam et filius hominis legitur descendisse de celo. cum filius dei carnem de ea uirgine de qua est natus: assumpsit. Et rursus filius dei

crucifixus dicitur et sepultus: cum hec non in diuinitate ipsa qua unigenitus consempiternus et consubstantialis est patri: sed in nature humane sit infirmitate perpessus. Unde unigenitum filium dei crucifixum et sepultum omnes etiam in symbolo confitemur secundum illud Apostoli. Si enim cognouissent numquam dominum maiestatis crucifixissent. Cum autem ipse dominus noster atque Saluator: fidem discipulorum suis interrogationibus erudiret: Quem inquiens esse dicunt homines filium hominis. Cumque illi diuersas aliorum opiniones retulissent: Uos autem inquit quem me esse dicitis. Et utique qui filius hominis: et quem in forma serui atque in ueritate carnis aspicitis: quem me esse dicitis. Tibi beatus petrus diuinitus inspiratus et confessione sua omnibus gentibus profuturus. Tu es inquit Christus filius dei uiui. Nec immerito beatus pronuntiatus est a domino. et apostoli petra solliditatem et uirtutis traxit et nominis: qui per reuelationem patris eiusdem et dei filius confessus est et Christum. Quia unum horum sine altero receptum non proderat ad salutem. Et equalis erat periculi dominum Jesum Christum aut deum tantum modo sine homine aut sine deo solum hominem credidisse. Post resurrectionem uero domini quis utique ueri hominis fuit: quia non alter est resuscitatus qui fuerat crucifixus: et mortuus. Quid aliud quadraginta dierum mora gestum est: quo ut fidei nostre integritas: ab omni caligine mundaretur. Colloquens enim cum discipulis suis: et cohabitans atque conuescens et pertractari se diligenti

cum ioseph obtexerat ab eo quos dubi
tas pertinge bat admittens: ideo
q clausos discipulos tanquo itroi
bat: flatu suo dabat spiritum san
ctum: q domino lumine intelligen
tie sanctarus scripturam occulta pā
debat: q rursum idem vulnus tale
ris: fixuras clauorum: q omnia re
centissime passionis signa monstra
bat dicens. Videte manus meas: q
pedes meos: quia ego sum. Palpa
te q videte quia spiritus carnes q os
sa non habet sicut me uidetis habe
re: ut agnosceretur in eo proprietas
diuine humaneque nature: idq; dua
permanere. q ita sciremus uerbum
nō hoc esse quod carnem: ut unum
deo filium confiteremur q carnem:
Quo fidei sacramēto Eutyches iste
nimium estimandus est vacuus: qui
naturam nostram in unigenito dei
nec per humilitatem mortalitatis:
nec per gloriam resurrectionis agno
uit. Nec sententiam beati Apostoli
q Euangeliste Joannis expauit di
centis. Omnis spiritus qui confite
tur Jesum Christum in carne uenisse
ex deo ēt: ois spiritus qui soluit Je
sum Christum: ex deo non est. q hi
sunt Antichristi. Quid est autem sol
uere Jesum: nisi humanam ab eo se
parare naturam. sacramentumque
per quod unum salvati sumus: ipu
dentissimis euacuare figmentis. Cal
ligans ergo circa naturam corporis
Christi necesse est ut etiam in passiōe
eius cadē obcecatione dissipat. Ni
si crucem domini non putat falsam
q susceptum pro mundi salute supplī
cium uerum fuisse nō dubitat: cuius
credit mortem: agnoscat q carnem:
nec offendatur nostri corporis homi
nem: quez cognoscit fuisse passibilē
Quoniam negatio uere carnis ne
gatio est etiam corporee passionis. Si
ergo Christianam suscepit fidem q
predicationem Euangelij sui nō auer
tit auditum: videat que natura trans
fixa clauis pependerit i cruce ligni
q aperto per militis lanceam latere
crucifigentes intelligat unde sanguis et
aqua fluxerit: ut Ecclesia dei q lua
cro regeneretur q poculo. audiat be
atum Petrum Apostolum predicā
tem quod sanctificatio spiritus per
aspersionem fiat sanguinis Christi:
nec transitorie legat eiusdez Aposto
li uerba dicentis. Scientes quod q
non corruptibilibus argento q auro
redempti estis de uana uestra cōuer
satione paterne traditionis: sed pre
cioso sanguine quasi agni incontami
nati q immaculati Jesu Christi. Ba
ti quoq; Joannis Apostoli testimo
nio non resistat dicentis. Et sanguis
Jesu Christi filij dei emundat nos
ab omni peccato q iterum. Hec est
victoria que uicit mundum fides no
stra. q quis est autem qui uincit mū
dum: nisi qui credit: quoniam Jesus
est filius dei. Hic est: q uenit p aquā
q sanguinem Jesus Christus non i
aqua solum sed in aqua q sanguine
q spiritus est qui testificatur quoni
am Christus est ueritas. Quoniam
tres sunt qui testimonium dant spi
ritus aqua q sanguis q hi tres: unū
sunt. Spūs unq; sanctificationis q
aque baptismatis q sanguis redem
ptionis que tria unum sunt: q indui
dua manent: nil eorum a sui conne
xione: seiungit: quia Catholica Ec
clesia hac fide uiuit: hac proficit. ut i
domino Jesu Christo: nec sine uera
diuinitate credatur humanitas: nec
sine uera credatur humanitate diui
nitas. Cum autem ad interlocutionē
examinis uestri Eutyches respōderit
Deum: Confiteo: ex duabus natu
ris fuisse dominum nostrum ante adu
nationem. post adunationem uero
unam naturam cōfiteo. Miror: tā
absurdam tamq; puersam eius p
fessionem nulla iudicantium terepa
tione reprehensam. q sermonem ni
mis insipientē nimisq; blasphemus
tra omissum quasi nihil quod offen
deret: esset auditum. Cum tam impie
duarum naturarum ante incarnatio
nez unigenitus dei filius fuisse dica
turq; nec barie postquam uerbum
caro factum ē natura i eo singularis
asseritur. Quod nec Eutyches ideo vt
recte vel tolerabiliter estimet dicruz:
quia nulla sententia vestra cōfutatū
est. sollicitudinis tue diligentiam cō
mouentes hortamur carissime fra
ter: vt si per ispirationem misericor
die dei ad satisfactionē causa pduci
tur: imprudentia hominis iperiti ēt
ab hac sensus sui prauitate p te pur
getur. Qui quidem sicut gesta nos
do patefecit: bene ceperat a sua per
suasione discedere: cum vestra sentē
tia coartatus profiteret se dicere q̄
ante non dixerat. q ei fidei acquiesce
ret: cuius prius fuisset alienus. Sed
cum anathemarizando impio dog
mati nolnisset prebere consensum: in
tellexit eum fraternitas vestra i sua
manere perfidia. Dignumque esse
q iudicium cōdemnationis excipere
De quo si fideliter atque utiliter do
let: q q̄s recte mota sit Episcopalis
Auctoritas vel sero cognoscit: vt si ad
si ad satisfactionū plenitudinem oia
que ab eo malā sunt sensa: viua voce
q presenti subscriptione damnauerit
Non erit reprehensibilis erga eos
rum quantacunque miseratio: qa
dominus noster bonus q verus pa
stor: qui animam suam ponit pro ouī
bus suis q qui venit animas homi
num saluare non perdere: mirabili
reo nos vult esse in pietate. ut pec
catores quidem nullatenus coerceat: ō
nersos autem misericordia nō repel
lat. Tunc enim fructuosissime demū
fides vera defenditur: quando eius
a sectatoribus suis opinio falsa dam
natur. Ad oēm vero hanc causam
pie q fideliter consequendam fratrē
nostrum Julianum Episcopum q
Renatum presbyterum uiuli sancti
Clementis sed q filium meum Hila
rium Diaconem uice nostra duxeri
mus: quibus Salicium notarium
nostrum cuius fides nobis est iepe
probate scianimus: confidentes ad
futurum dominicatis auxilium ut is
q errauerat damnata sēsus sui pra
uitate saluet: Datum Idus Junij
Asterio q Protogene conss.

De natale. dñi eiusdē sermo primus.

Aluator nr dilectissimi hodie
natus est: gaudeamus. Neq;
enim locū est tas esse tristicie ubi nata
lis est uite. Nec cōsumpto mortali
tatis timore nobis igerit de promis
sa eternitate letitiā. Nullus ab hac
alacritatis participatione secernit.
una cunctis letitie cōmunis ē ratio:
quia dominus noster peccati mo
rtisq; destructor sicut nullum a reatu
liberum repperit: ita pro liberandis
omnibus uenit. Exultet sanctus qa
propinquat ad palmam. Gaudet
at peccator: quia invitatur ad ueniā
Animetur gentilis quia vocatur ad
uitam. dei namq; filius secundū ple
nitudinem temporis quam diuini
consilij inscrutabilis altitudo dispo
suit: reconciliandam autou suo na
turam generis assumpsit humanā: ut
inuentor mortis diabolus per ipsaz

quā ulcerā naturam uincerectur. in quo conflictu p nobilissimo magno & mirabili equitatis iure certatum est dum omnipotens dominus cum sathana non in sua maiestate: sed i nostra congreditur humilitate obijciens eandem sortem eandem q; naturam mortalitatis quidem nostre participem sed peccati totius experiem. Alienum quippe ab hac natiuitate est quod de omnibus legit: nemo mundus a sorde nec unius diei infans uius dies eius uita est super terram. Nihil ergo istam singularem nativitatis de carnis concupiscentia trāsmisit: nihil de peccati lege manauit. Virgo regia Dauidice stirpis eligit que sacro grauidanda semine diuinam humanamque prolem paritura conceptu mentis: q; corpore. & ne superni ignara cōsilij ad insolitos pauoret ortus: quod i ea operandum erat a spiritu sancto: colloquio discat angelico nec damnum credit pudoris dei genitrix mox futura. Cur enim ō conceptionis nouitate desperet: cuius efficientia de altissimi virtute promittitur. confirmatur credentis fides exemplum parentis attestatione mirabilis. Dominatur quoque Helisabeth sopinata sterilitas. ut qui conceptum dederam sterili: daturus non dubitaretur & virgini. Verbum igitur dei deus filius dei: qui i principio erat apud deum per quem facta sunt omnia: & sine quo factum est nihil: propter liberandum hominem ab eterna morte factus est homo: ita se ad susceptionem humilitatis nostre sine diminutione sue maiestatis inclinans: vt manens quod erat: assumensque quod non erat: veram serui formam ei forme i qua deo patri est equalis uniret. Et tanto federe naturam utranque conseceret: vt nec ille gloriosum consumeret glorificando. nec superior minueret assumptio. Salua igitur proprietate utriusque substantie & i unam eamque personam: suscipitur a maiestate humilitas. ab eternitate mortalitas. & ad rependendum nostre condicionis debitum: natura inuiolabilis nature est unita passibili. Deusque verus & homo verus i unitatem dominio tempatur: ex quod nostris remedijs congruebat: unus atque idem dei hominumque mediator: & mori posset ex altero. Merito igitur uirginee integritati nihil corruptionis i tulit partus salutis: quia custodia sanctitatis pudoris edidit veritatis. Talis igitur dilectissimi nativitas decuit dei virtutem & dei sapientiam Christus qua nobis & humilitate congrueret & diuinitate precelleret. Nisi enim esset verus deus: non afferret remedium. nisi esset homo verus: nō prebaret exemplum. Ab exultantibus ergo angelis nascente domino gloria in excelsis deo cantatur: et pax in terra bone voluntatis hominibus nuntiatur. Videnti enī ecclesiam Hierusalem ex omnibus gentibus mundi fabricari: de quo inenarrabili diuine pietatis opere quantus letari debet humilitas hominum: cum rationi gaudeat sublimitas angelorum. Agamus ergo dilectissimi gratias deo patri per filium eius i spiritu sancto: qui propter multam charitatem suam qua dilexit nos misertus est nostri. cum essemus mortui peccatis: conuiuificauit nos Christo: ut essemus in ipso nova creatura: nouumque figmentum. Deponamus ergo veterem hominem cum actibus suis. & adepti participationem generationis Christi: carnis renuntiemus operibus.

Agnosce ō Christiane dignitatē tuā & diuine cōsors facta nature noli i veterem vilitatem degeneri conuersatione redire. Memēto cuius capitis & cuius corporis sis membrū. Reminiscere q; eruit de potestate tenebrarum trāslatus es i dei lumē & regnū. Per baptismatis sacramentū spūs sancti factus es templū. Noli tantū habitore prauis a te actibus effugare: & diabolice iterum subiacere seruituti. qa pretium tuus sanguis est. Christ; veritate te iudicabit. qui misericordia te redemit: qui cū patre & spiritu scō regnat i secula seculorū. Amē

De natale dñi eiusdē sermo scōus.

Exultemus in domino dilectissimi & spiritali iucūditate letemur: qa illuxit nobis dies redemptionis nouę reparationis antique felicitatis eterne: reparat enī nobis salutis nostre annua renouatiōe sacramentum ab initio promissum sine fine mansurum. I quo dignū est nos erectis sursum cordibus diuinū adorare mysteriū. ut qō magno dei munere: agit magnis ecclesie gaudijs celebremus. Deus cui omnipotens est clemens cuius natura bonitas: cuius operis misericordia est: statim vt nos diabolica malignitas veneno suo mortificauit inuidie predestinata renouādis mortalibus sue pietatis remedia iter ipa mūdi primordia disignauit. denuntians serpēti futurę semen mulieris: qō nostrū capitis elationē sua virtute contereret. Christū scilicet i carne venturū deum hominēq; signans qui natus ex virgine violatorem humane propaginis incorrupta nativitate dānaret. Nam q; gloriabat diabolus sua fraude deceptū hoīem diuinis carnisse muneribus: & immortalitatis dote nudatum duram mortis subisse sententiam: eoq; i malis suis quoddā de preuaricatiōe cōsortio inuenisse solatiū: deum quoq; iuste seueritas exigente ratione erga hoīem: quez i tanto honore cōsiderat: antequam mutasse sententiā: opus fuit dilectissimi secreti dispensatione consilij. ut incommutabilis deus cuius voluntas nō potest sua benignitate priuari: primā pietatis sue dispositionem sacramēto occultiore cōpleret. & homo diabolice iniquitatis versutia coactus i culpā cōtra dei propositū non periret. Aduenientibus ergo tēporibus dilectissimi que redēptioni hominū fuerāt preditura: ingreditur hec infima Jesus Christus domini noster de celesti sede descēdens & a paterna gloria nō recedēs: nouo ordine nova nativitate generatus. Nouo ordine qa i uisibilis i suis uisibilis factus est i nostris. incomprehensibilis voluit cōprehendi. ante tempora manens esse cepit ex tempore. Universitatis dominus seruilē formā obumbratā male statis sue dignitate suscepit. Impassibilis deus non dedignatus est homo esse passibilis. & immortalis mortis legibus subiacere. Nova nāt nativitate generatus: qa conceptus a uirgine natus ex uirgine sine paterne carnis cōcupiscētia sine materne integritatis iniuria qa futurum hominum? Salvatorem talis ortus decebat: q; in se haberet humane substantie naturam: & humane carnis i quinamenta nesciret. Autor enī in carne nascendi deus est: restante angelo ad beatam uirginē. Maria ne quia spūs sanctus superueniet in te: & uirtus altissimi obumbrabit tibi. ideoq; qō nascet ex te sanctū uocabit filius dei. Ergo

Origo dissimilio ḡ naturā ꝓ similibꝰ
būno ala ꝛ plurib⁹ caret: ḡ ꝯtra dñi
ne caret⁹ diuina potestate subnixū
est quod virgo cōceperit qđ virgo
peperit virgo pmanerit. Non hic
vsurpetur paries condition⁹ sed na
turalis arbitrū. Quis ne homo tā?
aut ut uolebat ꝛ poterat. Si ueritatē
queris humane nature agnosce ma
teriam. si rationē scrutaris originis
uirtutem cōtuere diuinā. Venit enī
dominus Jesus Christus contagia
nostra auferre non pperit. nec suc
cumbere uitio sed uincere. Venit ut
oēm langorē corruptionis ꝛ uniuer
sa uitia fodientium curaret animaꝝ
propter qđ oportuit eū ut nouo na
sceretur ordine q nouam ipollute sin
ceritatis gām humanis corporib⁹
ingerebat oportuit eni vt pmaꝝ geni
tricis virginitatē nascēdo corrupto
custodiret. ꝛ cōplacitus sibi claustrū
pudoris ꝛ sanctitatis hospitium di
uini spiritus virtus ifusa seruaret. q
stauerat deiecta erigere: confracta
solidare: ꝛ superādo carnis illecebras
multiplicatā pudicitie donare virtu
tem: vt virginitas que i aliis non po
terat salua esse generando fieret ꝛ in
aliis imitabilis renascēdo. Hoc ip
sum autem dilectissimi qđ Christus
nasci elegit ex virgine nonne appa
ret altissime fuisse rationi: ut scilicet
humano generi natam salutē diabo
lus ignoraret: ꝛ spiritali latente con
ceptu quē non aliū videret ḡs alios:
non aliter crederet natum ḡs ceteros
Cuius eni similē cum vniuersis ad
uertit naturā: parē habere arbitrat⁹
est cum oibus causam. Nec stellerit
a transgressionis uiculis liberū: queru
ab infirmitate moralitatis nō iuenit
alienus. Erarat nanqꝫ misericors dia
bolus cū ad reparandū humanum ge
nus ineffabiliter multa suppeterent:
hanc potissimā cōfutandi viaꝫ elegit
qua ad destruendum opus diaboli
non virtute vereretur potentie: sꝫ ra
tione iustitie. Nam superba hostis an
tiqui non imerito sibi i cōsortio homi
nis tyrannicum vēdicabat. nec ide
bito dominū premebat: quos a mā
dato dei spōte obsequiū sue
voluntatis allexerat. nō itaqꝫ iuste
amitteret originalē deditici seruitū
nisi de eo qđ subegerat nascerētur
Quod vt fieret: sine virili semine edi
tus est Christus ex virgine. quaꝫ nō
humanus ardor sed spūs sanctus se
cūdauit ꝛ cum i oibus matribus nō
sit sine peccati sorde cōceptio: hec i
de purgationē tracit: unde cōcepit.
Quo eni paterni seminis transfusio
nō pertulit peccati sē illic origo nō
miscuit. Inuiolata virginitas concu
pscentiam nescivit. substantiā mini
strauit. assumpta est de matre domi
ni natura nō culpa. creata est forma
seruili sine cōditione seruili. qa nouus
homo sic cōtemperatus est veritati
ꝛ ueritatē susciperet genere: ꝛ vitiū
excluderet vetustatis. Cuꝫ igitur mi
sericors ꝯpotensqꝫ Saluator ita su
sceptionis humane moderaret ordi
dia: vt virtutiꝫ inseparabilis a ꝯjo ho
mine deitatis per velamen nostre in
firmitatis absconderet: illusa est secu
ri hostis astutia q natiuitatē pueri i
salutē generis humani procreati nō
aliter sibi ḡs oium nascentium puta
uit obnoxiam. Vidit eni vagientem
atqꝫ lachrymantē. vidit pānis inuolu
tus: circūcisioni subditū: ꝛ legalis sa
crificij oblatione pfunctū. Agnouit
deinceps solita pueritie iecmenta:
ꝛ viqꝫ i viriles annos de naturalib⁹
nō dubitauit augmētis. Inter hec i
tulit cōtumelias, multiplicauit iniu
rias. adhibuit maledicta. obprobria.
blasphemias. ꝛ cōtra eū postre
mo i ipsū uiꝫ furoꝛ sui effudit. Ta
ptamētoꝝ genera pcurrit. ꝛ scies
quod humanā naturā ifecisse uene
no nequaꝫ crediderit prime trāsgres
sionis exortēq tot oprobriis oī
dicit esse moralē. Perstitit ergo im
probus predo ꝛ auarus exactor: i cū
q nihil ipsius hēbat insurgere. ꝛ dū
uitiate originis pretiū iniciū generale
psequitur: chirographū quo uteba
tur eripuit ab illo iniquitatis exigēdi
pnā: i quo nullā repperit culpam.
Soluit ibiqꝫ latisfactionis male
suada. cōscriptio: ꝛ p iniustitiaꝫ plas
tē dū totius debiti sūma uacuatur
Fortis ille nectit suis uinculis. ꝛ omne
cōuentum maligni i caput ipsius re
torquet. Ligato mūdi principe raptui
tanꝫ nasarā patet. redit ab antiqꝫ
cōtagijs purgata natura: mors mo
re destruit nat uitas natiuitate repa
ratur. Quoniā simul ꝛ redēptio au
fert seruitutem: ꝛ regeneratio mutat
originē. ꝛ fides iustificat peccatores.
Quisqꝫ ergo Christiano nomine pie
ꝛ fideliter gloriaris: recōciliationis
huius gām iusto perpende iudicio
Tibi eni quondaꝫ abiecto tibi per
longa exilia morienti tibi i puluerem
ꝛ cinerem dissoluto cui iam nō erat
spes ulla uiuēdi: per incarnationem
uerbi potestas data est de longin
quo ad tuū reuertaris autorē. reco
gnoscas parentem. liber efficiaris ex
seruo. de extraneo proucharis i filiū
ut q ex corruptibili carne natus es
ex dei spiritu renascaris. ꝛ obtineas
per gām: qđ non habebas p natu
ram. ꝛ si te dei filiū per ipsum adop
tionis agnouerit: aut deū patrē aude
as nuncupare. Tale cōfitentie rea
tu absolut⁹ ad celestia regna suspiret

operibus a⁹: atq; iudicio .Sit ⁊ no
bis idubitate credulitas virginee in
tegritatis ⁊ partus.reformatõio hu
mane sacrum diuinumq; mysteriuz
sancto atq; sincero honorate seruiõ
simplecunnini Christuz i nostra car
ne nascentẽ.Et eandẽ deuz glorie vi
dere mereamur in sua maiestate re
gnantẽ.Qui cum patre ⁊ spiritu scõ
manet i secula seculoz Amen.

De natiuitate dñi eiusdẽ sermo tertius.

Ora quidem sunt nobis dile
ctissimi ⁊ frequenter auditaq;
ad sacramenta pertinet sollem
nitatis hodierne.uz sicut illesis ocu
lis uoluptatem affert lux ista ubiq;
lucata cordibus sanis eternum dat
gaudium natiuitas saluatoris: que
a nobis nunquam est reticenda.Nõ
enim ad illud tantũmodo sacramẽtũ
quo filius dei consempiternus est
patri:sed etiam ad hunc horuz quo
uerbum caro factum est: credimus
pertinere quod dictum ẽ generationẽ
eius quis enarrabit. Deus itaq; dei
filius paritaq; eadem de patre ⁊ eus
patre natura uniuersitatis creato:⁊
dominus totus ubique presens ⁊
uniuersa excedẽs in ordine tempo
ris ipsius dispositionẽ discurrit:ubi
tibi diem quo illa luce mũdi ex beata
uirgine nasceret:elegit intrego p oĩa
pudore generantis. Cuius uirgini
tas sicut nõ est uiolata parturiẽte.nõ
fuerat temerata concipiẽdo.ut ipleret
sicut ait Euangelista:q̃ dictũ est a
domino per Esaiam Prophetam.
Ecce virgo cõcipiet i utero: ⁊ pariet
filiũ:⁊ vocabit nomẽ ei⁹ Emanuel:
q̃⁹ interpretat nobiscũ deus. Hic enĩ
mirabilis sacre virginis partus ve
re humanã vere diuinaz una edidit
natiuitas. Ex matre enĩ sine uitio
sine desiderio cõcepta:natiuitas ei⁹
sine dolore edita est. Sicut enĩ ma
ter uera fuit q̃ sine corruptione
fecunda:ita uera fuit caro christi q̃
cum ceteris hominibus communem
habuit naturam:non communem
habuit culpam. Non enim ab ali
quo uiro sed de solo spiritu sancto
fecunditatem uirginea uisceraq; ma
ternitatis accepit. Et ille spiritus
qui in apostolis ignis diuisione lin
guas tribuit:ita tunc uirginis uterũ
implendo formauit hominem:ut
ille habitator:⁊ illa habi
taculũ esset:sed ita ut nature alte
ra misereꝛ.⁊ q̃uis alia sit que susci
piat:alia uero que suscipiatur tamẽ
ramẽ unitatẽ cõcutant utriusq; diuer
sitates:ut unus idemq; sit filius qui le
⁊ secũdũ quod ẽ homo:pcr dicit mi
norẽ:⁊ secundũ quod uerus ẽ deus:
patri proferꝛ equalẽ. Hanc unitatẽ
dilectissimi qua creatori creatura cõ
seruitur:ita diligentie oculis cernere ce
citas Arriana nõ potuit.que unige
nitũ dei eiusdemq; cuz patre glorie
atq; substãtie esse nõ credens mino
rem dixit filiũ deitatem. Deuye argu
mẽta sumẽs que ad formam ium re
ferenda seruilẽ quam idẽ filius dei
ut ostenderet in se nõ discrete neq; al
terius persone:sic cum eadem dicit.
Ego ⁊ pater unũ sumus.i forma enĩ
serui quam nostre reparationis cau
sa i fine seculoz suscepimus:est pa
tre.i forma aũt dei i qua erat ante se
cula:equalis est patri. In humilitate
humana factus est ex muliere. factꝰ
sub lege. In maiestate diuina manẽs
dei verbuz per quod facta sunt oĩa.
Deꝛoide q manẽs in forma dei fecit
hominẽ:i forma dei factus ẽ homo.
sed virumq; deus ⁊ maiestate suffi
cienꝛ:utrumq; homo de humilitate
suscepti. Tenet enĩ sine defectu pro
prietatem suã vtraq; natura. ⁊ sicut
formam serui forma dei nõ adimit:
ita formã dei serui forma nõ minuit.
Sacramentũ itaq; unitie cũ infirmita
te utrinq; propter eandẽ dei ⁊ homi
nis personẽ minoꝛe patre dicit filiuꝰ
sinit. Deitas aũt que una ẽ i trinita
te patris ⁊ filij ⁊ spũs sancti oẽz opi
nionẽ inequalitatis excludit. nihil
enĩ ibi habet eternitas tẽporale: ni
hil natura dissimile.una illic uolun
tas ẽ.eadem substãtia par potestas:
⁊ nõ tres dei:sed unus ẽ deus:quia
⁊ inseparabilis ẽ unitas:ubi nulla po
test ẽ diuersitas.integra igit veri ho
minis perseꝛaq; natura uerus na
tus ẽ deus totus i suis totus in no
stris:nostra aũt dicim⁹ que i nobis
ab initio creato: cõdidit:⁊ que repa
randa suscepit: Nã illa que decepto:
succiꝛ homo decepꝰ admisit: nul
lũ habuerunt i saluatore vestigiũ. nec
ga cõmunionem humanaz subiit
firmitatis:ideo nostroz particeps
fuit delictoꝛ.assumpsit formaz serui
sine sorde peccati.humana proueheꝛ
diuina nõ minuens. Exinanitio illa
qua se inuisibilis uisibilẽ prebuit:scli
natio fuit misericordie:defectio po
testatis. Et ergo ad eternã beatitudi
nem ab originalibus uiciis ⁊ a mũ
danis reuocamur erroꝛibus:ipse ad
nos descẽdit:ad quẽ nos nõ potera
mus ascẽdere.ga ⁊ si multis inerat
amoꝛ: veritas certatũ ramẽ opinionuz
varietas fallentiũ demonũ decipie
bat astutia.⁊ falsi nois scientia i di
uersas cõpugnantesq; sentẽtias hu
manã ignoꝛãtia trahebat. Ad atue
rendã aũtẽ hoc iudibriũ quo capti
ue mẽtes superbiẽti diabolo seruie
bãt:nõ sufficiebat doctrina legalis
nec per solas cohoꝛtatiões prophe
ticas poterat natura nostra repara
ri:sed adijciãda erat veritas redẽptio
nis mortalibus figuris.⁊ coꝛruptaz
ab initio originẽ nouã renasci opoꝛ
tebat exoꝛdio. Offerẽda erat pro re
conciliandis hostia que esset nostri
generis sociaꝛ:⁊ nostre cõtaminatio
nis alienaꝛ:vt hoc propositũ dei quo
peccatum mũdi in Jesu Christi pla
cuit natiuitate ac passionẽ uelere ad
otium gentium nouũ seculũ pertineret
nec turbaret nouo:sed potius confirma
rẽt mysteria pro tẽporum ratiõe un
tatarũ fides qua vnam⁹ multa fue
rit citate diuersa. Cessent igitur illoꝛ
querele:q impio murmure diuinis
dispẽsationib⁹ obloquentes. oc do
minice natiuitatis tarditate confun
tur.ranẽz preterito tẽporibus nõ sit
ipensum qõ in ultima mũdi etate ẽ
gestuz. Verbi incarnatio hec cõsule
facienda sque sacra.⁊ sacramentũ sa
lutis humane:i nulla unq̃z antiqta
te cessauit. Quod pdicauerũt Apo
stoli:hoc annũciauerunt Prophe
te:nec sero est ipletũ:qõ semper ẽ cre
ditũ. Sapiẽtia ⁊ benignitas dei ac
saluifici opis mora capaciozes nos
fue vocationis effecit: ut qõ multis
signis multis voĩb⁹ multisque my
steriis per ioꝛ fuerat secula pmun
ciatũ:i his diebus Euangelij nõ es
set ambiguũ. Et natiuitas que oĩa
miracula oẽmq; intelligẽtie erat ex
cessura mẽsuram tanto cõstantioꝛ
i nobis gigneret fidem quãto predi
catio eius ⁊ antiqo:precessisset:⁊ cre
bioꝛ. Nõ itaq; nouo pfilio deus re
bus humanis nec sera miseratione
cõsuluit.sed a cõstitutione mũdi una
eandemq; oĩbus causam saluteꝛ iã
stituit Gratia aũt dei qua semp ẽ uni
uersitas iustificata sanctoꝛ:aucta est
Christo nascente nõ cõcepta. Et hoc
magne pietatis sacramẽtum quoto
tus iam mũdus ipletus est: tam po
tens etiã i suis significationib⁹ fuit:
ut non minus adepti sint:q i illud
credidere promissuz:q̃z qui suscepe
donatum. Unde cum manifesta pie
tate dilectissimi tãte in nobis dñice
bonitatis effuse sint gratie:quibus ad
eternitatem uocandi nõ solũ excu

plō precedentium abilitas minīstra
uit sed ergo ueritas uilibilis ꝙ cor
poralis apparuit. nō legni atq; car
nali lenea die dominice natiuitatis
celebrare debem⁹. qō digne ac dili
genter fiat a singulis si memineri quis
q; cuius membra sit: ꝙ cui corpori co
aptā. ne sacre edificationi discor
cōpago noua hereat. Cōsiderate dile
ctissimi ꝙ secundū illuminationē spi
ritus sc̄i prudenter aduertite: quo nos
i se susceperit quē susceperimus in
nobis. quoniā sicut factus est domi
nus caro nostra nascēdo: ita ꝙ nos
facti sumus ipsius renascēdo. ideo
ꝙ membra Christi ꝙ tēplus sumus spi
ritus sc̄i: ꝙ ob hoc beatus Apostolus dicit. Glorificate ꝙ portate deū
i corpore uestro: q; formaꝫ nobis sue
mānsuetudinis ꝙ humilitatis ilinuāl
ca nos nutrite imbuite: qua redemit:
ipso dom̄o pollicente uenite ad me
oēs qui laboratis: ꝙ onerati estis: ꝙ
ego reficiā uos. Tollite iugum meū
super uos: ꝙ discite a me qa mitis sū
ꝙ humilis corde: ꝙ inuenietis requiez
animabus uris. Suscipiam⁹ ergo
regentis uoluntatis nō graue nec
asperū iugū. ꝙ sumus eius humilita
tis similes: uanis glorie uolumus esse
cōsortes: ipso auxiliante ꝙ perducē
te nos ad promissiones q; secundū
magnā misericordiam suam potens
est peccata nostra delere. ꝙ sua i no
bis dona perficere. Jesus Christus
dominus noster. qui uiuit ꝙ regnat i
secula seculoꝝ Amen.

De natiuitate dñi eiusdē sermo ōrt⁹.

Semper quidē dilectissimi diuer
sis modis multisq; mēsuris hu
mano generi ueritas diuina consu
luit. ꝙ plurima prouidētie munera
suis filiis retroseculis clemētia im
partit. Sed i nouissimis temporib⁹
oēm abundantiā solite bonitatis ex
cessit quando in Christo ipsa ad pec
catoꝝ miseriā misericordia ipsa ad errā
tes ueritas ipsa ad mortuos uita de
scendit. Et verbū illud coeternum
ꝙ coequale genitori i unitate deitatis
sue materiam nostre humilitatis as
sumeret. ꝙ deus ve deo nasci⁹ idem
etiam de homine nasceretur. Pro
missum quidem hoc a cōstitutiōe mū
di: ꝙ multis significationibus rerū
atq; uerboꝝ semper fuerāt prophe
tatum. sed quanta hominum portio
nē figure ille ꝙ misteria obumbrata
saluarent: nisi lōga ꝙ occulta promis
sa aduentu suo Christus aperiret. Et
quod tunc paucis credentibus pro
fuit faciendū: iam innumeris fidelib⁹
prodesset effectū. iam ergo nos nō in
signis nō imaginibus. ad fidē ducīt
sed Euangelica historia confirmati
q; factū credimus: adoramus. acce
dētibus ad eruditionē nostrā pro
phetice instrumentis. ut nullo. mō
habeamus ambiguū quod tantis
oraculis scimus esse predictū. Hinc
enī est q; dom⁹ Abrae ait. I semine
tuo benedicent⁹ omnes gētes. Hinc
Dauid prophetico spū promissionē
dei canit dicens. Jurauit dominus
ueritatē Dauid. ꝙ nō frustrabit eam
de fructu uētris tui ponā sup sedem
tuā. Hic idē domin⁹ p Esaiam. Ec
ce uirgo inqt i utero cōcipiet: ꝙ pari
et filiū. ꝙ uocabit nomē eius Emanu
el: q; ō interpretat nobiscū de⁹. ꝙ iterū
Exiet uirga de radice Jesse: ꝙ flos ō
radice eius ascēdit. i qua uirga nō du
bie beata uirgo Maria p̄dicta est: q;
de Jesse ꝙ dauid stirpe progenita et
spiritu sc̄to secūdata nouū florem
carnis būane utero quidem materno
ex partu ē enixa uirgineo. Exultent
ergo iusti i domio ꝙ i laudē dei cor
da credentiū. ꝙ mirabilia eius cōfitē
tur filij hoīum: quoniam i hoc preci
pue dei opere humilitas nra cognos
citquanta ei⁹ suus cōditor estimarit
q; cum origi būane multum dede
rit: q; nos ad imaginē suaꝫ fecerit re
parationi nostre lōge ampliꝰ tribu
it cui seruili forme ipse sedomuit co
aptauit. Quibus ex una eaq; pie
tate quicq; creature creator ipendit
minus tamē mirum ē hoīem ad di
uina proficere q; deū ad humana
descēdere. Hoc aūt nisi tacere digne
tur oipotens deus: nulla quidē spe
cies iustitie nulla forma sapientie ō
captiuitate diaboli ꝙ a profūdo eter
ne mortis eruere. Cōdemnatio enī
ex uno in oēs cū peccato transiēs p
maneret: ꝙ letali uulnere labefacta na
tura nullum remediū reperiret: quia
cōditionē suam suis uiribus mutare
nō posset. Primo nanq; homo car
nis substātiaꝫ accepit e terra. ꝙ ratio
nabili spiritu p insufflationem creā
tis animatus ē: ut ad imaginē ꝙ simi
litudinē sui autoris uiuens formam
bonitatis atq; iustitie i splēdore īmi
tationis: tanq; i speculi nitore serua
ret. quā nature sue speciosissimaꝫ di
gnitatē si per obseruantiā legis da
te pleniꝰ ueraciter extolleret: ipsam illaꝫ
terrenā cōporis qualitatē ad celestē
gloriā mens sc̄a rupta produceret.
Sed qa iuuido atq; deceptori temerē
atq; infeliciter credidit: ꝙ superbie cō
silijs acquiescens repositum bonoris
augmētum occupare maluit: q; me
reri: nō solum ille homo sed etiā oīs
uena i illo posteritas eius audiuit.
terra es: ꝙ i terram ibis. qualis ergo
terrenus: tales ꝙ terreni ꝙ nemo im
mortalis: qa nemo celestis. Ad hui⁹
itaq; peccati ꝙ mortis uinculum re
soluēdum oipotens filius dei oīa im
plens oia cōtinens equalis per oia
patri ꝙ i una ei ipso ꝙ i ipso sempiter
nus essentia naturā i se suscepit hu
manā: ꝙ creator: ꝙ dominus rerū di
gnatus est unus esse mortalū. electa
sibi matre quā fecerat: quae sancta inte
gritate uirginea cū posset esse tantū
ministra substātie ut humani gene
ris cessante cōtagio nouo homini ꝙ
puritas lesa ꝙ ueritas. Non enim i
Christo ex utero uirginis genito q; a
natiuitas est mirabilis: ideo est natu
ra dissimilis. Qui enī uerus est de⁹
ideo uerus ē homo: ꝙ nullū est i utra
q; substātia mendaciū. Uerbū caro
factū est prouectione carnis: nō defec
tione deitatis: q; sic potētiam suam
bonitatēq; moderata est ut ipsa su
scipiēdo prouehere: ꝙ sua cōmunicā
do non posset. In hac natiuitate
Christi Esaie sermo ꝑpletus est dicē
t⁹. Producat terra. ꝙ germinet Sal
uatorē. ꝙ iustitia oriatur simul. Ter
ra enī carnis humane que in primo
fuerat p̄uaricatione maledicta: i hoc
solo beate uirginis partu germē ed
idit benedictū. ꝙ a uitio sue sterilita
tis enū. Cū spiritalē origine i regenera
tione quisq; consequitur. ꝙ omni homi
ni renascēti aqua baptismatis ista
ē uteri uirginalis. eodē spiritu deō repl
ente q; repleuit ꝙ uirginē. ut pecca
tū: q; ibi uacuauit sacra perceptio: hic
mystica tollat ablutio. Ab hoc sacra
mēto dilectissimi iam⁹ Manichee
erroꝝ alien⁹ ē. nec ullā hēnt i Chri
sti regeneratione ꝑsortiū: q; ex Ma
ria uirgine negant corporaliter natū.
ut cuius nō credūt uerā natiuitatē:
nec uerā recipiāt passionē. ꝙ quē nō
ꝑfitent uere sepultū: abnuāt ueraci
ter suscitatū. Ingressi enī p̄ruptā cre
di dogmatis uiā i qua inhabitat nō
tenebrosus nubilusq; nō lubricus est

runt in profunda mortis precipita
fallitatis. Nec aliquid solidum cui
innitantur inueniunt. qui preter ora
chaldeici puerbra cōmenti i ipsoꝝ
que obseruationis fine festo sicut p
prima eorū cōfessione patefactum est
ut animi ira & corporis pollutione
letantur. nec in pudore nec i fide inte
gritate seruantes ut & i dogmatibus
suis impie & i sacris inenarrabiliter obscent.
Ellie berdeo dilectissimi licet merito
oēi i tua puerilitate dānāde sint hēnt
tamen singule i aliqua sui parte qō
uerg est: Arrius dei filium minorem
patre & creaturā esse definiēs & ab
eodē inter oīa creatus putans spūm
sanctū magna impietate se pdidit. sed
sempiternā atq incōmutabilē deita
tem quam i trinitatis unitate nō ui
dit i patris essentia nō negauit. Ma
cedonius aūt a lumine ueritatis alie
nus diuiditatē sancti spiritus nō re
cepit sed i patre & filio unā potentiaq
& eandē confessus est esse naturam.
Sabellius inexplanabili errore cōfu
sus unitatē substantie i patre & filio
& spū sancto inseparabilē sentiens qō
equalitati tribuere debuit singulari
tati dedit. & cum veram trinitatē itel
ligere non ualeret: unam eandemq
credidit sub triplici appellatiōe per
sonam. Photinus mentis ceitate
deceptus i Christo uerū & substātie
nostre cōfessus est hominem: sed eūdē
deū deo ante omnia secula genitum
esse non credidit. Apollinaris fidei
ceitate priuatus filiū dei ita ueram
hūane carnis credidit suscepisse natu
ram: ut illa carne dicerer aliq nō fuisse
q: ulce eius explecuerit ipsa diuinitas
Hoc modo si oēs quos catholicali
deo damnat retractet errores i aliis
quidē inuenit quod a damnabilibus
possit abiungi. in manichoeq aūt se
testissimo dogmate prorsus nichil e
quod ex alia parte possit tolerabile
iudicari. Sed nos dilectissimi quos
nullis dignius q̄s beati Petri alla
quo: uerbi: genus electum regale sa
cerdotiū gens sāta populus acqui
sitionis edificatum sup inuiolabile
petra Christū ipsi que domino Sa
uatori nro p veram fidei confessionē infe
rni nexibus fieri prmanere stabiles i ea st
de quā cōfessi estis coram multis testi
bus & i quarenati p aquā & spiritus
scī accepistis chrisma salutis & i
gnaculū uite eterne. Si qs autē uo
bis aliqd anūnauerit: preter id qō
didicistis: anathema sit. Nolite impi
as tabulas ponere lucidissime ue
ritati. & quicqd cōtra regulas catholi
ci & apostolici symboli aut legere
aut audire cōtigerit: id omnino mor
tiferū & diabolicū iudicate. Nō uos
seducāt deceptoris artibus ficta & si
mulata iciunia: que nō ad purificati
onē sed ad petitiones proficiunt ani
marū. spectem qdem sue pietatis & ca
stitatis assumūt: sed hoc dolo, acruū
suoꝝ obscena arcūtegunt & de p:o
phanis cordis penetralibus iaculā
gbus simplices vulnerētur: eminūt
ut sicut ait Psophetia: sagitent i ob
scuro rectos corde. Magnū presidi
um est fides integra. fides uerā i qua
nec augeri ab vllo quicq̄ nec minui
potest. qa nisi una est: fides nō est: di
cente Appstolo. Un⁹ dōs: una fides
unū baptisma. un⁹ deus & pater om
niū super oēs & per oīa & i omnibus
nobis. Huic unitati dilectissimi iconi
cussis mēbris iberete: & i hac oēm
sacramini sanctitatē: & i hac pceptis
domini deseruite. quia sine fide ipos
sibile est placere deo. Et nil sine illa
sanctum nihil castum est nihil est ui
uum. iustus enī ex fide uiuit quia q

diabolo decipiēte pērdiderit: uiuens
moriturus erit. qa sicut per fidē ueras
uita obtinet eterna: dicente domio
saluatore. hec est autē uita eterna ut
cognoscāt te solum uerū deum: & quē
misisti Jesum Christū qui nos pio
ficere & pseuerare faciat usq i finem.
Qui uiuit & regnat in secula seculo
rum Amen.

Eiusdē ō natiuitate dñi sermo qnt⁹

Manuis dilectissimi ineffabilis
sit nativitas domini nostri Je
su Christi qua se nature nostre car
ne uestiuit: audeo tamen non de fa
cultate mea sed de ipsius inspiratiōe
presumere: ut i die qui i sacramentū
humane restaurationis electus est:
aliquid a nobis quod audiētes pos
sit edificare: promat. Non enī quia
maio: pars Ecclesie dei quod credit
itelligit: ideo necessarium non est: ēt
que dicta sunt: dicere: cum utiq nūc
multis ad fidē primum uenientibus
ostē nostri officiū debeamus. Ne
iniusq sit doctos onerare iam notis
q̄s rudes fraudare discendi. Quid
ergo filius dei qui cū patre & spiritu
scō non unius persone sed unius es
sentie dignatus est humanitatis no
stre particeps fieri & unus passibi
lium uelut esse mortalium: tas
sacratum tāq mirabile est: ut ratio
diuini cōsilii sapientibus mundi pa
tere nō possit: nūl humane ignoran
tie tenebras lux uera discusserit. nō
enim i solo opere uirtutiq aut i sola
obseruātia mandatoꝝ sed ēt in tra
mite fidei angusta & ardua uia est: q̄
ducit ad uitā: & magni laboris est:
magniq discrimines iter dubias i
pertoꝝ opiniōes & uerisimiles falli
tates p unam sane doctrine semitaꝝ
tutissimā. o gressibus ambulare. Et cū
undiq se laqueī errōis: q̄s opponāt
omne periculū deceptionis euadet
Quis aūt ad hec idoneus nisi q spū
dei & docet: & regit. dicēte Aposto
lo. Nos aūt nō spiritū huius mun
di accepimus: sed spūm q ex deo e:
ut sciamus: quea deo donata sunt
nobis. Canente etiā Dauid. Beat⁹
quē tu erudieris domine: & de lege
tua docueris eū. Habētes itaq̄s di
lectissimi iter periculā erroris plidia
ueritatis & nō humane sapiētie ver
bis sed doctrina spiritus sancti eru
diti qō didicimus: credimus: quod
credim⁹: pdicemus. dei filiū deū an
te secula genitū: & patri sempiterna &
cōsubstātiali equalitate coeternum
uenisse i hunc mundū p uterū uir
ginis i hoc sacramentū pietatis cle
ete i qua & ex qua edificauit tibi sapi
entia domū. & formā sibi serui i simi
litudinē carnis peccati incōmutabi
lis verbi deitas coaptauit. in nullo
apud se & pfem & spiritū sanctuꝝ mi
nor gloria sua qa diminutionē & ua
rietatē sūme & eterne essentie natura
nō recepit. propter nostrā aūt infirmi
tatē exinauit se i capacitat⁹: & sui ue
lamine corporis spiēdore maiestatis
sue quē nullus hominū nō ferebat:
obtexit. Unde & exinauisse se dicit:
tanq̄s se ppria uirtute euacuauerit:
dū i ea humilitate qua nobis psuluit:
nō solū pfe sed etiā seipso factus est i
feriore: nec aliqd illi hac iclinatione
decesserit: cui cū pfe & spiritu scō hoc
qō ē cōmune erat hoc ipsuꝝ itelliga
mus ad omnipotentiā pinere: qō qui
secundū nra minor est. secundū ppa
mio: nō ē. Quia enī lux ad ob
cecatos uitat⁹ ad ibecilles misericor
dia respexit ad miseros: de magna
factum est potestate ut dei filius sub
stantiā humanā causamq̄s suscepit:

q̃ nostram naturam quam condi
dit reformaret, q̃ mortem quam non
fecerat abolere. Repudiatis igitur lōge
quæ discors omnibus opinionibus
impiorum quibus aut stultitia est
erat Liberti aut scandalum exulset
re tarum mentiū fides. q̃ ueruz unū
q̃ dei filium non solum secūdum
diuinitatē qua a patre genitus sed et
am secundū humanitatem qua de
matre uirgine est natus intelligat.
Ipse est enim in humanitate nostra: q̃
est in maiestate diuina uerus homo
q̃ uerus deus sempiternus in suis.
temporibus in nostrū. unuz eūz pfe
substantia q̃ nūq̃z fuit nisi pfe. unū
ei mēi corpoē qō creauit. In assū
pōe ei nature nostre nobis fact?
est gradus quo ad ipsum per ipsum
possimus ascendere. Nam illa essen
tia que semper ubiq̃z tota est: ocali
dolentione non eguit. q̃ tam ei pro
pinquum fuit totum hominē uerūz ei
propinquū esse non dixi
dit. Manet ergo quod in principio
erat uerbum. q̃ non est ei accidens:
ut quod est aliquando non fuerit.
Sempiterne enim filius filius est,
q̃ sempiterne pater pater est. Unde
cum ipse filius dicat qui uidet me uidet
patrem: exercuit te o hereti
corum cupiditas tua. q̃ qui filij maiestatē
non uidit patrio gloriaz non uidebit.
Dicendo enim genitum esse qui
non erat filium asseris temporalem
q̃ dies filiuz asseris temporalē credi
disti patrem esse mutabilem. Mu
tabile enim est non solum quod mi
nui uel augeri etiam quicquid fingitur
q̃ fit. deo patri ipse est genitus. quia
ut nihil ad eum generando cum qui
nō erat genuit imperfectus erat etiā
generando. Genitus: qui ad habē
dum quod non habuit: generando

profecit. sed hanc impiaz peruersita
tem tuam fides catholica exteratur
q̃ damnat. quicunq̃ deitate uera nihil
tempori attribuit agnoscat. Sed unitas
sempiternitatis q̃ patrem confiteret
q̃ filium qui a patre splendor: et lucem
non est luce posterior: q̃ lux uera nūq̃
quam est sui splendoris indigua. Sic
substantiale semper habens fulgere
sicut substantiale semper habet exi
stere. Natiuus autem splendoris ma
nifestatio missio dicitur: qua Chr̃ist?
mundo apparuit. q̃ cum omnia iuisi
bili maiestate sua semper implerit:
tamen quasi de remotissimo aliquis
moque secreto ijs quibus erat igno
tus: aduenit. cum ecitatem ignoran
tie tulerit: sicut scriptum est: sedentri
bus in tenebris q̃ in umbra mortis:
lux orta est eis. Quamuis enim etiā
prioribus seculis ad illuminationes
sanctorum patrum q̃ Prophetaruz
lumen ueritatis emissum fuisse dicente
Dauid. Emitte lucem tuam q̃ ueritā
tem tuam: q̃ diuersis modis multis
que signis opera presentie sue deitat
filij declarauit: omnes tamen ille si
gnificationes cunctaque miracula
testimonia fuerunt ultimo missionis
de qua dicit Apostolus. Cum ergo
uenit plenitudo temporis misit deus
filiū suuz natum ex muliere factum
sub lege: qd uero hoc est nisi uerbuz
carnē fieri: Conditorē mūdi p uterū
uirginis nasci. Dominum maiesta
tis humanis se coaptare primordijs
Et licet concepti spiritali nulla sint
terreni seminis mixta contagia: ad
sumpiēdū tamē uere carnis substan
tiā sola sumpsit de matre naturā. Hac
nassiōe q̃ deus unitus est homini: filii
us ipse est pri. nō i eo qō est pfes: q̃
eo qō est fact' ex hoie. Equalitatē enī
substantiale quā hēt deus. nō cōsū

pſit humanitas. q̃ creatoris ad creā
turā defectio credentiū est ad eterna
ppetio. Nam qa sicut ait Apostō
lus: in sapiētia dei nō cognouit mun
dus p sapiētiam deū placuit deo p
stultitiā pdicationis saluos facere
credentes. Mūdo ergo id est prudēti
bus mūdi sapiētia sua ecitas facta
est. nec potuerunt p illam cognoscere
deū ad cuius notitiā nō nisi i sapien
tia eis accedit. q̃ ideo qa mūdus
de vanitate suoz dogmatū superbie
bat: eo constituit dominus saluando
rū fidē quod q̃ idignū videret q̃ stul
tū. vt q̃ deficientibus oibus opinionū
psumptiōibus sola dei gratia reuela
ret: qō comprehendere humana intelli
gētia nō valeret. Agnoscat igit̃ Ca
tholica fides i humilitate dēitatis glo
riā suaz. q̃ ve salutis sue sacramētū gau
deat Ecclesia: que corpus est Christi
quia nisi verbū dei caro fieret: q̃ ba
biraret i nobis. nisi i communionē
creature creato: ipse descenderet: et
vetustatē humanā ad nouū principi
um sua natiuitate reuocaret: regna
ret mors ab Adam usq̃z in finem. q̃
super hoies condēnatio insolubilis
permaneret. Cum de sola cōditione
nascendi vna cunctis esset causa pe
reundi. Solus itaq̃z inter filios oiuz
dominus Jesus innocēs natus. quia
solus sine carnalis cōcupiscētie pol
lutione ceptus factus est homo no
stri generis: aut non diuine nature pos
sumus esse cōsortes. originē quā sum
psit i utero virginis: posuit i fonte ba
ptismatis. dedit aque qō dedit ma
tri. virtus enim altissimi q̃ obumbra
tio spiritus sancti que fecit vt Ma
ria pareret Saluatorē: eadē fecit vt
regeneret vnda credentē. Quid cni
sanādis egris: illuminādis cecis: vi
uificandis mortuis aptius fuit: q̃z

Et superbie vulnera humilitatis re
mediis curarētur. Ad̃ precepta dei
negligēs peccati idurit dānationes
Jesus sacrus sub lege reddidit iusti
tie libertatē. ille diabolo obtēperanti
usque ad preuaricationem uincit ut
i ipso omnes mortrētur. hic pri obe
diens usq̃z ad crucem fecit ut i ipso
oēs viuificarentur. ille cupidus bo
noris angelici nature sue pdidit di
gnitatē. Dic ihr̃m tarsis nostre fusci
piens cōditionē propter quos ad in
ferna descendit: eosdem i celestibus
collocauit. Postremo illi p elatio
nem lapso dictū est: terra es: q̃ in ter
ram ibis. huic per subiectionē exal
tato dictū est. sede a dextris meis: do
nec ponā inimicos tuos scabellu
pedum tuoz. Hec dominū nr̃i ope
ra dilectissimi nō solum sacramēto
nobis vilia sunt: sed etiā imitatiōis
exēplo. si i disciplinam ipla remedia
trāsferātur. quodq̃z ipensus è myste
rijs: prosit q̃ moribus. vt maneri
mus nobis i humilitate q̃ māsuetu
dine redēptoris nr̃i esse viuēdū: quo
niā sicut ait Apostolus. Si cōpati
mur: q̃ cōregnabim⁹. frustra eni ap
pellamur Christiāni imitatores nō
simus Christi. qui dicit se viā dixit cē
vt cōuersatio māgistri forma eēt di
scipuli. q̃ illā humilitatē cingeret ser
uus: quā seciatus è dominus. Qui vi
uit q̃ regnat i secula seculorū Amen.

De natiuitate eiusdē sermo secūd⁹.

Omnib⁹ qdē diebus dilectissi
mi atq̃z tēporib⁹ aīe fidelium di
uina meditatiū dñi q̃ Saluatoris nr̃i
ex mire virgie ort⁹ occurrit. vt mēs ad
plectionē sui autoris erecta sine i ge
mitu supplicatiōis sine i exultatiōe la
udis sine i sacrificij oblatōe verset⁹ in
bil celebri⁹ nihilq̃z magis fideliter spi
ritali attigat iuuru: q̃z q̃ de⁹ de filio

q̃ nostram naturam quam condi
dit reformaret: mortem quam non
habuit reciperet. Nequid aut ignorãtie
quo deceptus a mundi principibus
tenebrarum quibus aut thalamus est
erat. Liberti aut scandalum exultet
veritatem mutatã fides: et ueraz amã
es dei filium non solum secũdum
diuinitatẽ qua a patre genitus est sed etiã
secundũ humanitatem qua de
matre natus esse intelligat.
Ipse est enim humanitate nostra: q̃
est immortalis diuina uerius homo
et uerus deus sempiternus in salu-
tem nostrã unus ex nobis: non
habitans q̃ mãens: nec in nostrã unus ex nobis: pec-
cato tñ mũdus: nec corpore q̃ creauit. In assũ
pto de cui natura nostre nobis fides
est gradus quo ad ipsum per ipsum
possimus ascendere. Nam illa esset
ista que semper ubiq; uera est: locali
descensione non egeret: et tam ei pro
pinquus esset homini ueriusq; ei
propinquus est terram aperire non uisi
dens. Manet ergo quod in principio
erat uerbum: et non est ei accidens:
ut quod est aliquando non fuerit.
Sempiterne enim filius huius est.
et sempiterne pater pater est. Unde
cum ipse filius dicat qui uidet me uidet
et patrem: et erubescit te o bereti
cum pertas tua: et qui filij maiestatẽ
non uidet patris gloriaz non uide
bit. Dicendo enim genitum esse qui
non erat illum asseris temporalem
et duas fuisse asseris temporale credi
disti patrem esse mutabilem. Mu
tabile enim est non solum quod mi
nui uel ad etiam quicquid augetur
et ideo pater ipse est genitus. quia
ut habuit ad hoc generando cum qui
non erat genuit. imperfectus erat etiã
generando: et genitus: quia ad habẽ
dum quod non habuit: generando
proficit. Sed hanc impias peruersita
tem tuam fides catholica execratur
et damnat. quicunq; deinceps uera nihil
temporalitatis agnoscat. Sed ut ita
sempiternitatis et patrem confiteret
et filium qui splendor est lucis eternal
non est luce posterior: et lux uera nũ
quam est fulgendoris indigua. sic
substantialiter semper habens fulgere
sicut substantialiter semper habet eci
stere. Huius autem splendoris ma
nifestatio missio dicitur: qua Chr̃s
mundo apparuit. et cum omnia iuste
bili maiestate sua semper impleret:
tamen quasi de remotissimo aliquo
modo secreto ad quibus erat igno
tus: aduenit. cum ecclesiam ignoran
tie tenebras: sicut scriptum est: sedenti
bus in tenebris et in umbra mortis:
lux orta est eis. Quamuis enim etiã
prioribus seculis ad illuminationes
sanctorum patrum et Prophetarum
lumen ueritatis emissum fuisse dicente
Dauid. Emitte lucem tuam et ueritã
tem tuam: et diuersis modis multis
que signis opera presentie sue deitatis
filij declarauit omnes tamen ille si
gnificationes cunctaque miracula
testimonia fuerunt ubi⁹ missionis
de qua dicit Apostolus. Cum ergo
uenit plenitudo temporis misit deus
filiũ suum natum ex muliere factum
sub lege: quod uero hoc est nisi uerbus
carnẽ fieri: Conditorẽ mũdi p uterũ
uirginis nasci. Dominum maiesta
tis humanis se coaptare primordijs
Et licet conceptui spiritali nulla sint
terreni seminis mixta contagia: ad
suscipiẽdũ tamẽ uere carnis substan
tiã sola sumpsit de matre naturã. Hac
missione q̃ deus unitus est homini: filius
ipse est pr̃i. nõ i eo qõ ex pr̃e sit et
eo qõ est factꝰ ex homine. Equalitatẽ enim
suã olim habuit qua hẽt deitas. nõ cõsũ
pserit humanitas. et creatoris ad creã
turã delectio credentiũ est ad eterna
pactio. Nam qa sicut ait Apostolus
mundus sapiẽtia dei nõ cognouit mun
dus p sapiẽtiam deũ placuit deo p
stultitiã pdicationis saluos facere
credentes. Studio ergo id est prudẽti
bus mundi sapiẽtia sua occitas facta
est. nec potuerunt p illam cognoscere
deũ ad cuius notitiã nõ nisi i sapien
tia cio accedit⁹. et ideo qa mũdus
de uanitate suoz dogmatũ superbie
bat: eo constituit dominus saluando
rũ fidẽ quod et idignũ uideret et stul
tũ ut et deificatibus oibus opinionũ
psumptiõibus sola dei gratia reuela
ret: qõ comphendere humana stulti
cia nõ ualeret. Agnoscat igit̃ Ca
tholica fides i humilitate oñi gloriã
suaz. et de salutis sue sacramẽto gau
deat Ecclesia: que corpus est Christi
quia nisi uerbũ dei caro fieret: et ha
bitaret i nobis. nisi i communionẽ
creature creato: ipse descenderet: et
uetustatẽ humanã ad nouũ p̃incipi
um sua natiuitate reuocaret: regna
ret mors ab Adam usq; in finem. et
super homines condẽnatio insolubilis
permaneret. Cum de sola cõditione
nascendi una cunctis esset causa pe
rendi. Solus itaq; inter filios oiũ
dominus Jesus innocẽs natus. quia
solutus sine carnalis cõcupiscẽtie pol
lutione ceptus fuisse dicit̃ est homo no
stri generis: aut nos unice nature pos
simus esse cõsortes. originẽ quãsum
pſit i utero uirginis: posuit i fonte ba
ptismatis. Sedit atq; qõ decet ma
tri. uirtus enim altissimi et obumbra
tio spiritus sancti que fecit ut Ma
ria pareret Saluatorẽ: eadẽ fecit ut
regeneret undã credentẽ. Quid enim
sanãdis egris: illuminãdis cecis: vi
uificandis mortuis aptius fuit: q̃
ut superbie uulnera humiliatio re
medijs curarẽtur. Sed̃ precepta dei
negligẽs peccati iducit dãnationẽ
Judeus factus sub lege reddidit iusti
tie libertatẽ. ille diabolo obtẽperans
usque ad peccatricationem uenerunt ut
i ipso omnes morerẽtur. hic pr̃i obe
diens usq; ad crucem fecit ut i ipso
oẽs uiuificarentur. Ille cupidius ho
noris angelici nature sue pdidit di
gnitatẽ. Iste ut lumen carnis nostre susci
peret cõditionẽ propter quos ad in
ferna descendit: eosdem i celestibus
collocauit. Postremo ille p elatio
nem lapso dictũ est: terra es: et in ter
ram ibis. huic per subiectionẽ eccl
tato dictũ est. sede a dextris meis: do
nec ponã inimicos tuos scabellũ
pedum tuoz. Hec dominũ nisi ope
ra dilectissimi nõ solum sacramẽto
nobis utilia sunt: sed etiã imitatiõis
exẽplo. si idisciplinam ipla remedia
trãsferãtur. quodq; ipensus est mysti
rijs: prosit et moribus. ut mansuetu
dine redẽptoris nisi esse uiuẽdũ: quo
niã sicut ait Apostolus. Si cõpati
mur: et cõregnabim⁹. frustra eni ap
pellamur Christiani: si imitatores nõ
simus Christi. qui ideo se uiã dixit eẽ
vt cõuersatio magistri norma eẽt di
scipuli. et illã humilitatẽ eligeret ser
uus: quã sectatus est dominus. Qui ui
uit et regnat i secula seculorũ Amen.

De natiuitate eiusdẽ sermo secũ.

Omnib⁹ qdẽ diebus dilectissi
mi atq; tẽporib⁹ aie fidelium di
uina mediatiõ oñi et Saluatoris nr̃i
ex mre uirgie ort⁹ occurrit. vt mẽs ad
plectionẽ sui autoris erecta siue i ge
mitu supplicatiõis siue i exultatiõe la
udis siue i sacrificij oblatõe uersetur in
hil celebriꝰ nihilq; magis fideliter spi
ritali attigat intuitu: qñ q̃ de⁹ de⁹ filiꝰ

dicio expleret. Quoniam ipse ex deo exhibitum humanis quod erat voluntate quod ipsius impleba mysterium pro nobis ita bella cō pulit ut deret nobis deitatis operatione operatus ut propheticum illud cum fidei certitudine dicamus. Dominus illuminatio mea. et salus mea quem timebo. Dominus defensor vite mee. a quo trepidabo. Ideo ergo non ex ti guinibus neq; ex voluntate carnis neq; ex voluntate viri ipse ex deo natus filius dei creatus pure pacifice concordie filius dei creatus. Primogenitus omnis creature qui erat non iuxta ipsius creature qui erant non iuxta ipsius naturā fieret voluntatem. minus ipse adoptionis membra cōcurrant: quoniam gratia patris nō discordet neq; dissimiles sed unum sentientes vnanq; animo adoptati heredes ad unius reformatos imaginē opo: et animam habere consortes. natalis domini natalis ē pacis. sicut ait Apostolus. Ille est pax nostra qui fecit vtraq; unum. quoniam fuit Jhesus filius gentilis per ipsum habemus accessum ad patrem unice passionis dies voluntaria dispositione precle arum discipulos suos hac precipue doctrina sua informauit dicens: pacem meam do vobis. pacē meam relinquo vobis. et ne sub nomine generali pacis hoc qualitas lateret: adiecit nō quēadmodum mundus dat: ego do vobis. non habet inquit mundus amicitias et multos facit pacis amor cōcordes. Sūt enī in vitijs pares animi. et similitudo desiderium equalitatē gignit affectuum aliquādam fortitan reperiantur: quibus prava et honesta non placant: qui q; illicitis cōfessiones a federe huc charitatis excludant: Lumen etiam

lucis sunt Judei sine uel hereses nō pugani nō de amicicia dei id est patris mūdi. Pax autē spiritalis et catholicorum a superno uenit et ad superna perducit cū amitto ab mūdi non uult cōmunione misceri. Sed cibus obstaculis resistere et ad uera gaudia a permissis delectationibus euitare uetant domino. Ubi fuerit thesaurus tuus ibi est et cor tuum. hoc ē in eodem sunt: q; amor: ad ima declinandi sursum sunt: que diligit ad sūma pertingere. quo nos unum nouēco unum sentiēdo et in fide accipere et charitate cōcordes spūs sanctus ag. itaq; placatis quoniam quotq; spiritu dei aguntur hi filij sunt dei q; regnat cū filio et spū sancto in secula seculorum. Amen.

De natiuitate domini sermo septimus.

Festiuitatis hodierne dilectissimi ueneratio: est et ipsius cultio: q; nec de incarnatione aliqd falsū nec de deitate aliqd sentit indignus. Pario enī periculi nullum est: si aut illi nature nre ueritas aut paterne glorie negatur equalitas. Cum ergo ad intelligēdum sacramentum natiuitatis Christi qui de matre uirgine est ortus: accedimus: ea bigat procul terrenarum caligo rationum. et illuminante fidei oculo mundane sapientie fumus abscedat. Diuina est enīz auctoritas: cui credimus. diuina est doctrina: quam legimus. quoniam sue legio testificationis sue oracula? Postpheta: sue angelice tube iteriorem ad mouemus audituum uerum est: quod Joannes plenus spiritu sancto eloquit. In principio erat uerbū et uerbum erat apud deum. et deus erat uerbū: hoc erat in principio apud deum. oia per ipsum facta sunt. et sine ipso factum est nihil. Et similiter uerū est quod idem predicator adiecit. Et verbum caro factum est. et habitauit in nobis. et uidimus gloriā ei? gloriā quasi unigeniti a patre plenum gratie et ueritatis. In utraq; ut natura dei est ita filius noster saluator. et propria non amittens in homine hominē reparans se permutabilis permanens deus enī que illi cum patre cōmunia sunt essentiali detrimento impotentie subiacere nec dei forma serui forma uacuari q; summa et sempiterna essentia que se ad humani generis ictum saluandum humiliauit. sed quod erat esse nō desiit. Deinde cū unigenitus dei minores se patre pfiteatur cum se dicit equalem scientiam se sue uirtutis ostendit et monstrauit et humanam probet impassibilem. et diuinā declaret equalitatem. Obsistat igitur filii dei corporea natiuitas nihil abstulit nihil cōtulit. qa substantia incōmutabilis nec minui potuit. nec augeri. Quod est uerbum caro factum est. nō hoc ligni sit ut in carnem sit dei natura mutata. sed qa uerbo i unitate persone sue caro suscepta. In cui? uniq; nomine homo totus accipitur. cum quo intra uirginis uiscera sancto spiritu fecundata. et nunquam uirginitatis caritura tam inseparabiliter dei filius est unitus. ut q; erat temporaliter de essentia patris genitus: ipse sit tēporaliter de uero uirginis natus: aliter enī ab eterne mortis uinculis nō possemus absolui. nisi in nostris fieret humilitas: qui omnipotens permanebat in suis. Nascens itaq; dominus noster Jesus Christus homo uerus et nunq; desitit esse deus verus. In ue creature in se fecit exordium. et ortus sui sonum dedit humano generi

spiritale principium: ut ad carnalis generis nouā abolenda contagia et ad regenerandos eiusdē fines semine carnis neq; ex uoluntate carnis neq; ex uoluntate uiri: sed ex deo nat. sit. ut hoc sacramē tum nos cōprehendere que hanc gratiam celebramus natiuitatem. Reddit innocentiam angelis. et nostre uanitati adoptionem uerāt alieni. et hereditatem ingrediuntur extranei. de impijs iustos de asperis benignos de iratis mitibus cultores de terrenis ita ut esse celestes. Quare iterum est ista mutatio nisi ut deficere et cessare. Quoniā uenit filius dei solutare opa diaboli: ita se nobis nos quos ipse sibi et deo ad humana deificio fieri hominis ad diuina per uectio. In hac dilectissimi misericordia dei cui? erga nos magnitudinē explicare non ualemus. et laudis licitudine percurrendus est. Christus nō ne diabolicos iterum expiantur iudicio et eisdem rursus q; bus remittebant: erroribus ipliceret. Non enī odium hostis antiqui trāsigurans se in angelum lucis decipiendi laqueos ubiq; parandere. et ut quo quo modo fide credēdi corrūpat instare. Nouit cui adhibeat cibi et pigritie. cui illecebras gule ingerat cui apponat fomenta luxurie. cui infundat uirus inuidie. Nouit quem merore cōturbet. quē gaudio laliat quē metu oppimat. quē admiratio ne seducat. oium discurs consuetudi nem mentiat curas. seruitutis affectus. et ibi causas queri nocendi: ubi quemq; uiderit studiosius occupari. Habet enī multos. et eos quos tenacius obligauit. apros suis artibus: quos ad alios decipiendos et

genūs ſtat & linguis. Per iſtos re
media egritudinū indicta futuros
placationes demonū & depulſiones
pronūtiar umbrarum. Addunt &
illi q totam humane vite conditio
nan de ſtellar pendere effectibus mē
runt & q eſt aut diuine voluntatis
aut noſtre ſdeclinabilis dicunt eſſe
ſtoy. Que tamen ut cumulatius no
ceant ſpondet poſſe. mutarisi illis
que aduersant ſyderibus ſupplicet
unde cōmentum impiū ſua ratione
deſtruat: q li predicat nō pmanent
non ſunt facta metuenda. ſi perma
nentnō ſunt aſtra uenerāda. De ta
libus inſtitutis etiā illa generat ſum
pietas: ut ſol ichoatiōe diurne lucis
erurgens a gbuſdam inſpicerētur
de loos eminētioribus adoret. qui
dem nōnulli etiā Chriſtiani adeo ſe
religiōſe facere putāt: ut priuſq ad
beati Petri Apoſtoli Baſilicam
que vni deo viuo & vero ē dedicata:
pueniant: ſuparis gladiis qb' ad
ſuggeſtum arc ſuperioris aſcendit:
cōuerſo corpore ad nāſcentē ſe ſolē
reflectāt: & curuatis ceruicibus i ho
norē ipſi plēdidi orbis ſe inclinēt. Quod
ſieri partim ignoratie uitio partiz pa
ganitatis ſpū multum tabeſcimus.
& dolemus. Quia & ſi quidam forte
creatorē potius pulchri luminis q̄
ipſam lumen qō eſt cretura: venerā
tur: abſtinendū tamē eſt ab ipſa hu
iuſmodi ſpetie officio: quam cum in
noſtris inuenit q deorum cultū reli
quit nōnullabanc ſecum partē opinio
nis uerſe tanq̄ probabilē retēta
bit: quē Chriſtianis & ipſis uiderit
eſſe cōmunem. Abijciat ergo a con
ſuetudine ſi deliū damnanda peruerſi
tas. Nec bonor viri deo debitus eo
rū rebus q creature ſeruiūt: miſce
atur. Dicit enī ſcriptura diuina: domi
nū deum tuū adorabis: & illi ſoli ſer
uies. Et beatus Job: Homo ſine q
rela ut ait dominus: & abſtinēs ſe ab
omni re mala: nunqd vidi iquit ſolē
cū fulgeret: & lunā incedentē clare et
letatū eſt cor meū in abſconſito: Et
oſculatus ſum manū meam. Que ē
iniqtas maxima & negatio cōtra de
um altiſſimum. Quid aūt eſt ſol ucl
qd eſt luna niſi viſibilis creature et
corporee lucis clemēta. quoz vnum
eſt maioris claritatis & aliud mino
ris ē luminis. ſicut enī alia: diurna
alia nocturna ſūt tēporalia: ita diuerſā
i luminibus qualitatē creator iſtitu
it. cū tamē priuſq̄ hec fierēt: & dieſ
ſine ſolis officio & noctes ſine lune
miniſterio peraſſirent. Sed precedeb
atur iſta ad faciēdi hois vtilitatez: vt
rationale animal nec i diſtinctiōe mē
ſium nec i recurſu annoz nec i dinu
meratiōe temporū falleret: cū p hec
qualiū horaz ipſarc moras & duſſi
miliū ortuū ſigna manifeſta & āños
ſol cōcluderet & meſes luna renoua
ret. Quarto nanq̄ vt legim': die di
xit deus fiāt luminaria i firmamen
to celi. vt luceāt ſuper terrā: & diuidāt
inter diem & nocte: & ſint i ſigna & tem'
pora & dies & āños & ſunt i firmamē
to celi ut luceāt. Expergiſcere ho mo
& dignitatē tuc cognoſce nature. re
cordare te factū ad imaginē dei: q̄
& ſi i Adam corrupta eſt: in Chriſto
tamē ē reformata. Intere quo modo
vtendū eſt viſibilib' creaturis: ſicut
veteris terra: mari: celo: aere: fontib':
& aque fluminibus: & quicqd i eis pul
chri atq̄ mirabile eſt: referer ad lau
dē & gloriā cōditoris. Noli eſſe dedi
tus illi lumini: quo volucres & herpe
tes quo beſtie & pecudes quo muſce
delectant & vermes: lucē corpoream
ſenſu tange corporeo. & toto mentis

affectu illud verū lumē amplectere
quod illuminat omnē hoiem venien
tem i hūc mūdū. & de quo dicit Pro
pheta Accedite ad eū & illuminamini.
& vultus veſtri nō erubeſcent Si
eni templum dei ſumus: & ſpiritus dei
habitat i nobis: plus eſt q̄ fidelis
q̄q̄ habeat ſua ala: q̄q̄ quod micat
i celo. Non vtiq̄ vobis dilectiſſimi
hoc aut idicimus: aut ſuademus: vt
deſpiciatis opera dei: aut cōtrarium
aliqd fidei veſtre i iis q̄bon' bona cō
didit. eſtimetis. ſz vt oīuz creaturarū
ſpetie & vniuerſo huius mūdi orna
tu rationabiliter & tēperanter utami
ni. Que enī uidēntur: ut ait Apoſtol'
Tēporalia ſunt. que aūt non videntur
eterna. Quia aūt ad p̄ſentia ſumus
nati: ad futura ſumus renati: non tē
poralibus bonis dediti ſed eternis
ſimus itenti. vt & ſpes noſtra poſſim'
propius itueri. in ipſo ſacramēto na
talis domini cogitem' qd nature no
ſtre gratia diuina contulerit. audia
mur Apoſtolū dicentē. Sorui enī
eſtis: & vita veſtra abſcōdita eſt cum
Chriſto apparuerit vita veſtra: tunc
& vos apparebitis cum ipſo i gloria
viuit & regnat i ſecula ſeculoz Amē
De Natiuitate dñi. ſermo octauus.

Etsi ſemp nos dilectiſſimi ga
udere i domino oīa diuina elo
quia cohortent: hodie ꝑcul dubio
ad ſpiritalē leticiam copioſius i cita
mur natiuitatis dominice ſacramē
to nobis clariuſ coruſcante. vt recta
rentes ad illā diuine miſericordie
ineffabilē inclinationē qua creator ho
minū fieri homo dignatus ē: in ipſi
us ſuentamur natura: quē adoram'
infra. Deus enī dei filius de ſempiter
no & ingenito patre vnigenitus ſem
piternus manēs i forma dei & icōmu
tabiliter hēns nō aliud eſſe q̄z pater

formā ſerui ſine ſue detrimēto maie
ſtatis accepit. vt in ſua nos proueheret
nō ipſe i noſtra deficeret. Unde utri
q̄z nature i ſuis proprietatib' pmanē
te tanta ē vnitatis facta cōmunio: vt
quicqd ibi ē deinō ſit ab humanita
te diſiunctū. & quid aūt eſt hois: nō
ſit a deitate diuiſū. Celebrāte igitur
dilectiſſimi natalē diē domini Sal
uatoris partū beate virginis cogite
mus: ut carni animeq̄z ꝑcepte virtu
te uerbi nullo tēporis pūcto defuiſſe
credamus. Nec prius formatū atq̄z
aſſatum templum corporis Chriſti q̄ ſi
bi ſupueniens uēdicaret hītator: ſed
p ipſum & ipſo nouo hominī datū
eſſe principiū. ut i uno dei atq̄z hois
filio & ſine matre deitas & ſine patre
eſſet humanitas. Simul enī per ſpūz
ſcūm fecundata virginitas ſine cor
ruptionis veſtigio edidit & ſui gene
ris ſobolē: & ſue ſtirpis autorē. unde
& idē dominus ſicut Euangeliſta cō
memorat. queſiuit a Judeis: cuius fi
lium Chriſtū ſcripturaz autoritate
didiciſſent. & eis reſpōdentibus qō
ex Dauid uēturus ſemine traderet
Quomodo illū dominū iquit ſuum
Dauid i ſpū uocat dicens. Dixit do
minus domino meo: ſede a dextris
meis. Donec ponaz inimicos tuos
ſcabellū pedū tuoz. Nec potuerunt
Judei p̄poſitā ſoluere queſtionez
qa non iteligebāt i uno Chriſto & p
genie Dauitica & natura Prophe
tā eſſe diuinā. Maieſtas aūt filii
equalis patri veſtiens ſe humilitate
ſeruili nec metuebat minui: nec indi
gebat augeri. Iplūq̄z effectū miſeri
cordie ſue quem reſtitutioni ipende
bat humane: ſola creq̄ poterat uirtu
te deitas: ut creaturā ad imaginem
dei facta a iugo dire dominatōis
eueret. Sed qa nō ita i ꝑſōū hoiez

diabolus violentus exterauit eū i
partes suas iure liberi arbitrii cō
tenēte miserat: destructū fuerat
peccatū voluntatis: et horribile cōsiliū
ut deo gñe nō obesset nouā iusti
tie. i totus igitur humani generis
strage cōmūi unus solus fuit reme
diū sub diuine rationis occulto qđ
posset subuenire potestati: si aliquis
filioz Adam originalis pollutionis
ac ceno atqz inocens nasceret
q ceteris exēplo prodesset et merito.
Sed qa hoc naturali generatio nō
fine barnec poterat uitate radicis si
ne semine, ppago esse đ quo scriptu
ra dicit. Quis pōt facere mūdū de
immundo cōceptu seminē. Nōne tu
q solus es. Dominus. Dauid factus
est filius Dauid. et de promissi gene
ris fructu proles est orta sine vitio i
una plonas gemina cōuenientie na
tura ut codē cōceptu eodemqz par
tu gigneretur dominus noster Jesus
Christus: et vera inesset deitas ad
miracula operā: et vera humanitas
ad tolerātiā passionū. Fidei igitur
catholice doctissimi obstrantium
hereticoz ipetrāt erroz. quimun
dane supbie vanitate decepti a veri
tatis euangelio recesserunt. et incar
nationē uerbi itelligere nō valentes
de causa illuminationis fecerūt sibi
materiā cecitatis. Nā plūm fere fal
sa credentium opinionibus que etiā
in ipōs sancti negationē proruunt:
retractatis nequitie pene deuiasse co
gnoscimus: nisi q duarus i Christo
naturaz veritate sub vnius plone cō
fessione nō credidit. Alij ereni domi
no solā humanitatē alij solaz aserip
sere deitatē. Alij veram quidem i ipso
duitatē: sed carnē dixerūt fuisse si
mulatam. Alij professi sūt veram eū
suscepisse carnem: sed deū patris nō
habuisse naturā. et deitati eius que
erant humane substātie deputātes
natiuitē sibi deum minorem qz fuit
rumbē gradus i vera diuinitate eē
nō possint. Quoniā quicqd deo mi
nus est: deus nō est. Alij cognoscen
tes patria et filij nullā esse dissimilitudinē
q: non pterant veritatē deitatis itel
ligere nisi i vnitate plone eūdem af
seruerunt esse pīm quem filium: vt
nasci et nutriri et pati mori sepeliri et
resurgere ad eundē pertineret q per
oia et hois plonam spleret: et uerbi.
Quidam puauerūt dominū Jesum
Christū nō nostre substantie corpus
habuisse: sed ab clemētis superioribus
ac subtilioribus sūptum. Quidā
aūt estimauerūt i carne Christi aiaz
humanā non habitasse: nec fuisse: ex
parte anime ipsaz verbi ipletiē dei
tatē. Quorundā imprudētia i hoc ērā
sit: vt aiam quidem fuisse i domino fa
terent: sed eandē dicerent mēte ca
uisse: qa sufficeret homini sua deitas
ad oia rationis officia. Postremo
ydez asserere presumpserūt: pariem
quādam uerbi i carne fuisse cōuersā
vt i vnius dogmatis varietate mul
tipliciē nō carnis tantū animeqz na
tura sed etiā ipsius verbi soluereiur
essentia. Multa sūt et alia prodigia
falsitatis: quibus enumeratio euari
tatis uestre non ē fatigandus audi
tus. sed post diuersas impietates q si
bi inuicē sunt multiformiū blasphe
miaz cognatione cōcrē. de his po
tissimum erroribus declinandis ob
seruantiā vestre deuotionis admo
neo: quoz vnus ducum Nestorio
autore cōsurgere nō ipune tēptauit.
Alius nuper pariexecratione dam
nādus Eutyche assertore prorupit:
Nā ille beatā Mariā virginē tantū
modo aūius ē hois pdicare genitri
cem sceptū et partū nulla uerbi et
carnis facta vnio crederet. Quia đi
filius nō ip. factus ē hois filius sed
creato homini sola se dignatione co
iunxit. Nō catholice aurez nequaqz
tolerare potuerūt que sic Euangelio
veritatis ibate sunt: vt firmissime no
uerint nullā esse hūano generi speciē
salutis: nisi ipse esset nāt virginis: q
creator est mūdi. Hoc aūt rectioris
sacrilegii prophanatio: asserto: unimo
nē qdem i Christo duaz cōfessus ē
naturaz: sed ipsa vnitē de id dixit esse
crūtur et duab vna remaneret: nul
la tenus alteri existēte substātie: que
vtraqz finiri nisi aut cōsumptiōe aut
separatione nō posset. Hec vero trāz
itumica sunt sane fidei: vt nequeant
recipi sine excidio nostre Christiane.
Si enī verbi incarnatio diuine humā
qz nature ē: ex hoc ipso cōcursu qđ
erat geminū factum ē singulare: sola
diuinitas vero virginis nata ē et p
ludificationē speciē subēgit: nutrimēta
ac cremēta corpea viqz: oēs mun
dialitates hūane editionis omittaz:
sola diuinitas mortua sola diuinitas
ē sepultura: et iam scēm talia sentiētes
sprrāde resurrectiōis nulla sit ratio.
nec sit primogenit' ex mortuis Chri
stus: q nō fuit q debēret resuscitari:
si nō fuit: qui posset occidi. Absint a
cordib' vris dilectissimi diabolica
rū ispirationū virulēta mēdacia. et
sciētes q' sempiterna filij deitas nul
lo apud pīez crauit augmēto paudē
ter aduertite: qđ est nature i Adam
dictū ē: terra es: et terrā ibis: eidē i
Christo dicit: sede a dextris meis. se
cūdū illā naturā qua Christ' equa
lis ē pīi: nunqz sferio: fuit vnigenit'
sublimitate gēitoris. nec tēporalis ē
eius pīe glorie: nec ipsa pīis dextera
de qua i exodo dicit. Dextera tua
dñe glorificata ē i virtute. et i Esaia.
Domine qs credidit auditui nro. Et
brachiū dñi cui reuelatū ē. Assūp
tus igit homo i filiū dei tic i vnita
tē plone Christi ab ipso corpis huius
ē receptus exordio: ut nec sine deita
te cōceptus fit nec sine deitate editus:
nec sine deitate natiuitas. idē erat i mi
raculis. idē i cōtumelijs. p humanā
infirmitatē crucifixus: mortuus: et se
pult' p diuinaz virtutē die tertia susci
tat' ascēdit ad celos. sedet ad dexterā
dei patris: et i natura hois accepta
patrē qđ i naturā deitatis eniaz ipse
donauit. Hoc dilectissimi pio corde
meditātes Apostolici semp mando
res estote preceptis uniuersos admōet
dicēs. Videte ne qs uos decipiat p
philam et inanē fallaciā secōz traditio
nē hoiuz: et nō secōm Christū. qa i ip
so hitat oīs plenitudo diuinitatis cor
poraliter: ut uerā intelligam' substan
tiā carnis: ubi ē plenitudo diuinita
tis habitatio corpalis. Qua unqz
tota etiā replet' ecclia q liberens ca
piti corpus ē Christi. Cui uiuit et re
gnat i secula seculoz Amen.

De natiuitate eiusdē. Sermo nō.

Xcedit qdē dilectissimi multū
qz superminet humane eloqui
facultatem diuini operis magnitu
do: et unde oritur difficultas tandi:
unde est ratio tacēdi qa Christo Jesu
filio dei nō solū ad diuinē essentiā is
essentiā ad humanā spectat natura.
Quod dictū est p Propheta Gēra
tionē eius quis enarrabit. Utraqz
enī substantia i unā cōuenisse plonā
nisi fides credat: sermo nō explicat
et dico nunqz materia deficit laudis
qa nunqz sufficit copia laudatoris.
Gaudeamus igit' qz ad eloquendū
tātū miserit deus sacramentū: ipse eo
rum sumus. et cū salutis nostre alitudine

pcmare nō ualeamus: sentiamus nobis bonū esse qđ uidemur. Atq; eni ad cognitionē ueritatis magis propiquare. qui intelligit rebus oi ultimo eni ii multū ꝓficiat semp tibi fuisse qđ querat. Ni si te ad id in qđ uidet pueniſſe plumi tenō quesita repperit sed i ingressione defecit. Ne aūt infirmitatis nře ꝓturbemur angustijs. Euāgelice nos ꝙ prophetice admonuit uocibus ita accendamur ꝙ doceamur ut nos natiuitatē dominī qua uerbū caro factū est mente recolere. ꝛ plenē uideamur ꝓspicere. Quod eni pastoꝝ pcogregū suop custodia uigilātibus nūtiatur angelica. nře placuit auditū ꝙ ideo dominicis omnibus plumis qꝛ uerbi diuini edita cordis aure reseramꝰ tanq; ꝙ i hodierna festiuitate dicat. Ecce ego euangelizo uobis gaudiū magnū qđ erit oi populo: qꝛ natus est uobis hodie Saluator. q; est Christus dominus i ciuitate David cuiꝰ ꝓdicationis sūmitati ecclia no innumerabilitū ⁊ ſgis angelorū: ut ecclicus fieret testimonijs cauit milicie celestis multitudo cōcinere angelox i bonoē dei una benedictiōe uocē. Gloria i excelsis deo ⁊ i terra pax hoib⁹ bone uolūtatis. dei ergo gloria est ex matre uirgine Christi nascētis in carnē. ⁊ reparatio humāi generis merito in laudē sui referiur auctoꝛ. qꝛ ⁊ ipse beate Marie mis suus a deo Gabriel angelꝰ dixerat: Spūs scūs supueniet i te. ⁊ uirtꝰ altissimi obūbrabit tibi. ideoq; ⁊ qđ nascet ex te scūm uocabit filꝰ dei. In terra aūt illa pax ꝓcedit. q; hominis offert bone uolūtatis. Quo eni spū ō ihesu christe nřis ulceribꝰ nascit Christus. hoc ō ſcē Ecclie utero renascit. Christianꝰ. Cui uera pax est a deo

uolūtate nō dissidēmō dubitet ⁊ ſis solis q̄ deus dilexit delectari. Ad ſta ſē igit dilectissimi dñi dñi celebrantes q; ex oib⁹ ꝓtentoꝛ ſcꝓꝛ diebꝰ eternū est dilectū dispēsatio ac nūi corporaliū sicut eterno cōsilio fuerat ꝓdita translatis. totaq; redēptoris hūilitas i gloriam eterne maiestatis cuncta sint in nomine Jesu omne genu flectat celestiū terrestriū ⁊ infernoꝝ: ⁊ oīs lingua cōfiteat. q: dominꝰ Jesus i gloria est dei patris. inde similēter tamē ultū partū saluatōre uirgis adoramꝰ. ⁊ ſlā uerbi ⁊ carnis indissolubilē copulā nōmin⁹ suscipim⁹ in ꝑsepe tacentē. q̄ in throno paterne altitudinis ꝑsidentē. Immarcabilis enim deitas q̄ uis infra lemetipā ⁊ claritatē suā ⁊ potētiā cōtinerā. nō tamē ideo nō erat infecta nascēti: qa hūano aspectu nō patebat ut pueri hoīs inuisibilia primordia. ille agnosceret genitꝰ. q; Regis David ⁊ dominus esset. ⁊ filiꝰ. Ipse eni ꝓphetico ſpū edixat dicēs. Dixit dominꝰ dño meo sede a dextris meis. Quo testimōio sicut Euāgelū refert: ꝓpulsata est ipse tuo Judeoꝝ. Nā cū Jesu interrogante Judeos: cuiꝰ filiū dicerēt Christū respōdissent David: ꝑfectiꝰ dominꝰ eos arguēs ait. Quō ergo David i spū uocat eū dominū dicēs Dixit dominus dño meo sede a dextris meis. Intercluſistis uobis intelligētie uiā. Et dū ſolā naturā carnis ꝓspicitis: tota nos ueritatis luce ꝓuasti⁹. Expectātes eni scōm ſē ꝓ fabulosa figmēta David filiū ō sola stirpe corpea dū spē uāgas i hoīe tantū ꝓstituistis: dcū dei filiū repulistis: ut qđ nobis ꝓficeri gloriosū est uobis ꝓdesse nō possit. Iam ⁊. nos interrogati cuiꝰ filꝰ sit Christus uoce Apostoli ꝓfitemur qđ factꝰ est ex

semie David scōm carnē. ⁊ de inferio Euāgelice ꝓdicationis instrumur lege. liber generationis Jesu Christi filij David. q; ideo a nřa ipsetate discernimur. qꝛ quē est ꝓgenie David hoiem nouimꝰ natū. unde scōs qđ uerbū caro factū est: deū deo ꝓfiteare dominus coeternus. unde si teneres o Jsrael tui nosti dignitatē: ⁊ ꝓphetias denūtiationes obcecato corde percurreres: Elatus tibi euāgelica pāderet ueritatē. ⁊ nō surdus audires diuina ſpiratiōe dicētē. Ecce uirgo cōcipiet i utero: ⁊ pariet filiū: ⁊ uocabitur nomē eiꝰ Emmanuel: qđ est nobiscū deꝰ. quē si i tanta ꝓprietate sacrinosis nō uid⁹ david mystica saltē uocē didicisse ne ꝓtra testificationē nouī ⁊ ueteris testamēti Jesū xpm David filiū denegarēq; quē David dñm nō fateris. Qua ꝓpter dilectissimi p ineffabilē gram dei Ecclesia gētium ꝓsecuta est. qđ carnaliū iudeorū synagoga nō meruit dicēte David. Dixit dominꝰ saluatore suum i ꝓspectu gētiū reuelabit iustitiā suā. ⁊ Esaias similiter ꝓdicante: populꝰ q; sedebat i tenebris: uidit lucē magnā: qui habitant i regione umbre mortis: lux orta est eis. ⁊ uerū gētes q; te nō nouerūt: inuocabūt te. ⁊ populi q; te nescierūt: ad te cōfugient. Exultem⁹ in die salutis nře ⁊ p nouū testamētū in cōsortiū eiꝰ assumpti cui dicit a ꝓfetis filiꝰ meus es tu. ego hodie genui te: postula a me ⁊ dabo tibi gētes hereditatē tuā ⁊ possessionē tuā terminos terre. adoptāsti nos misericordia gloriamur. Quia sicut Apostolꝰ ait. Nō accepistis spūs seruitutis i timore. sed accepistis spūm adoptiōis filiorū: in quo clamam⁹ abba pr: dignum eni est atque ꝓuenies: ut testātis patres uolūtas ab adoptiōis filijs impleat dicēte Apostolo. Si ꝓpatimur

⁊ glorificabimur. sicut hūilitas Christi cōprincipes q; sūt futuri glorie cohēredes. honores ſlantia sua dominꝰ nec ad deitatis referant. unum ⁊ eoꝝdem ⁊ increatā copea. Quoniā natura incōmutabilis nec addit aliqđ nře naturę. nec mūtat. Sꝛ q; i similitudinē carnis peccati dignatꝰ est hoibus cē ꝓformari. unitate deitatis ꝓpriꝑmāet equalis. Cū quo ⁊ spū scō uiuit ⁊ regnat in secula seculoꝝ Amē.

De natiuitate dñi ciusdē. ſmo decimus

Epe ut nos dilectissimi ō ex celsissima festiuitatis hodiernę solēnitate offēdi uobis fr nōis salutaris ꝓpediꝰ. nec ab originali ita cordib⁹ nřis diuina pietas resplēdu isse uirtutē. ut qđ uobis fide ē insitū id sit ēt intelligētia cōprehēsū. Sꝛ q: dñi Saluatoris q; natiuitas nō solū secūdū deitatē de ꝑfectꝛ ēt secūdum carnē de mirabili tacultate humani excedit eloquium. ut mirū ad uulgꝛ referat: qđ dictū est. Generationē eius quis enarrabit. i eo eni ipso qđ digne nō pōt explicari: semp eruberat ratio discredi. Nō q; liber sit diuersa sentētꝛ sꝛ q: dignitati materie nulla potest lingua sufficere. Magnitudo igitur sacramēti i salutē būani generis ꝑtinet secula eterna dispositi i seculoꝝ fine reserati integritati sue nec auferri aliqd patit. nec augeri. sicut ꝓpria nō amittit. ita aliena nō recipit. Sed multi opinionū suaꝝ sequaces ⁊ qđ nōdū intellexerūt ꝓfitentes docere qꝛ discere. sicut ait Apostolꝰ circa fidē naufragauerūt quoꝝ prauas cōpugnāteq; scientias beatus ꝓphetes significatiōe pstringāt. ait enim. Auferte uanitates a ueritatis luce discretes. ⁊ ſlig o ē bono rē beneficia diuina. ⁊ scientes quāt būana mendacia. Quid eni est documentꝛ natiuitatꝛ dñi nři Jesu Xpi

que est verū bonū illud demōstrabat nichil quā amplius q̄ bonū illud ere debemus parantes ipsi aferibendas ee operū eque ꝙ p̄mordia stanne t̄ormenta corpa t passionem vlqz ad crucē mortemqz cōtēno nō dissi mulē ceterno mortalib⁹ approbasset Illy vero virtutū admiratione pmo ti t origines nouitatē t dictor: facto rūqz posteritā ad diuinā intelligētes pertinere naturam nichil ibi putauc rūt nostre ictie substāc tottumqz il lud qō corporee fuit actionis: t for mā aut de sublimioris generis pro dixe materia: aut simulatas carnis specie habuisse: ut videūtur t tangē tium sensus Judificatoria imagine tallerent. Fuit enim i q̄busdam er rāntibus etiā illa persuasio: qua cona rentur asserere ipsa verbi substan tia qddam i carne uisse puersaz. na tumqz Jesum ex Maria virgine ni hil materne habuisse natute. Sed qō erat deus t qō erat homo: vtrū qz ad id pertinuisse: qō verbuz é: vt solueret i Christo t p diuersitatez sub strāte talia sucrit humanitāe: t p de fectū mutabilitatis non vera diuini tas. Hec ergo dilectissimi altiqz i pirante diabolica ispiratōe ꝓceptas t i multos noxā p vana pditiōis ef fusas olim catholica fides cuius de magister est: t aurūtato: obtriuit: ex hortāte t istructe nos spū sancto p legis testificationē p uaticinia ꝓphe rax: t p euāgelicā tubā amplius qz docamur: aut ꝓfāter uelligēteraz cre dam⁹: qz sicut ait Joānes. Verbum caro factū é: t habitauit i nobis. In no bis vtiqz quos uerbi sibi diuinitas cooptauit. cui⁹ caro de utero virginis supra nos sum⁹: que si de nō: idest uere hūana nō esset: uerbuz caro fa cū nō habitasset i nobis. In nobis, at habitauitq natura nr̄i corpis sua sect edificāte sibi sapiētia domū non de quacūqz materia sz de substātia p pace nr̄a ceu⁹ assūptio é māifesta cui⁹ dictū é uerbū caro factū é: t habitauit i nobis. Hunc aūt sacratissime asser tiōi t beati Pauli Apostoli doctri na ꝓcordat dicētis: uidete ne qs uos decipiat p philam t inanē fallitiā se cūdū traditionē hoīuz. scōm elemē ta mūdi, t nō scōm Christū: quia in Christo habitat oīa plenitudo diuini tatis corpaliter: t estis repleti i illo. Totū igit̄ cor⁹ ipius tota diuinitas t sicut nichil deest ill⁹ maiestatis ea inhabitatiōe replet habitaculū: sic nichil deest corpis: qō non suo habitatore sit plenū. Hō aūt dictū é: t estis repleti i illo: nr̄a utiqz significata é natura ad quos illa repletio nō ptineret: ni si dei verbū nr̄i sibi generis t aiam t cor⁹ unisset. Agnoscēdū sane dile ctissimi t toto corde é ꝓfitēdū: q hec generatio: qua uerbū t caro id é de us t homo unus dei filius unusqz Christ⁹ efficit: supra oēm origiē hu manē creatiōis excellit. Nec enī aut Ade & limo terre formatio: aut Eue de uiri carne plasmatio: aut ceteroꝝ hoium de utriusqz sexus pmixtiōe ꝓditio: Jesu Christi pōt ortui ꝓparari. Genuit Abraā senex diuine pmis siōis heredē. t trālgressa fecūditatis ānos sterilis Sarra cōcepit. Jacob dilect⁹ é a puero ante qz natus. t puc nēte gr̄a uolūtarias acōes ab hispida ꝑgenti fratris asperitate, discretus é. Hieremie dicit. Priusqz te formarem i utero: noui te: t anteqz exi res de uulua: sanctificaui te. Anna diu fecunditatis aliena Samuelem ꝓphetā qē deo offerret, enixa é: ut t partu data ee: t voto. zacharias sacerdos de Helisabeth sterili scām suscepit prolē: t precursor: Christi fu turus Joannes ipm̄ propheticum itra viscera matris accepit. t nondū edinus puer genetricē domini signo clanse exultationis ostēdit. Magna hec oia t diuinor⁹ operū plena sunt miraculis. Sed hoc ipso moderati us stupēda quo plura narrantur eni domini nostri Jesu Christi oēm intel ligentiam superat. t cuncta exempla trāscendit. Nec potest vllis esse com parabilis: que est iter oia singularis Electe nanqz virginū de semie abrae ac de radice Jesse p prophetas vo ces t p mystica signa promisse denū ciatur ab archāgelo sine damno pu doris beata fecunditas. sacram vir ginitatē nec concepcu violatura nec partu. superueniēte quippe i eaz spi ritu sācto t altissimi obumbrāte uir tute incōmutabile dei verbum de in cōtaminato corpore habitū sibi hu mane carnis assumpsit. quē t nullū cōtagium de concupiscentia carnis traheret: t nichil eoz que ad anime corporisqz naturā pertinent: non ha beret. recedant itaqz procul t i tene bras suas erāt berechie p̄ nōstra opi nionū. t isanaꝝ sacrilegia falsitatis Nos exultans i laudes dei celesti um multitudo t istructi ab angelis docuere pastores: vt cognitis virtutibus nature documētis t verbū i Chri sto hoiez t Christū hoiem adorem⁹ i verbo. Nā si vt Apostol⁹ ait. Qui adheret deo unus spūs est: qz to ma gis uerbū caro factū unus est Chri stus. ubi nichil est alterius nature qō nō sit utriusqz. Non ergo ifirmētur cōsilys misericordie dei que nos t inocentie reformat: t unite. nec quia i Saluatore nostro māifeste cogno scimus gemine signa nature aut in gloria dei de ueritate carnis aut in humilitate hoīs de deitatis maiesta te dubitamus. Idē est i forma dei qz formā recepit serui. Idem est incorpo reus manēs t corpus assumēs. idem i sua virtute inuiolabilis: t in nr̄a in firmitate passibilis. Idē est a pater no non diuinus uicio: mortis ascen dēs t usqz ad cōsumationem seculi uniuersā ecclesiā nō relinquēs. Idem Postremo est qui in cadē qua ascen dit carne nēturus sicut iudicū fusti stinuit impios: ita iudicaturus é de oīum actiōe mortalū. Unde ne plu rimis testimōijs imoramur: anū fui sicut ex euāgelio beati Joannis adbi beri quo ipse dominus noster hoc di cit. Amē amen dico vobis. qz uenit hora: t nunc est: quādo mortui audi ent uocem filij dei: t qui audierint: uiuent. Sicut enim pater habet uitā in semetipso sic dedit t filio uitā ha bere in semetipso. t potestatez dedit ei iudicium facere: quia filius homi nis est. Ergo sub una sententia. ostē dit quia filius dei atqz filius homis est. Unde apparet quemadmodum Christum dominum in unitate per sone credere debeamus: qui cum sit filius dei per quem facti sumus: etiā filius hominis per assumptionem carnis est factus. ut moreretur sicut ait Apostolus. Propter delicta no stra: t resurgeret propter iustificatio nem nostram. Hec confessio dilectis simi nullas sucnit contradictiones. nullis cedit erroribus. Agnoscimus eni misericordiā dei ab initio ꝓmis sā: t ante preparatā. p quā solā resol ui captiuitatis humane uincula pote rūt. qbus primū hoiem oēmqz ei⁹ posteritatē malesuadus: auctor: pecca ti obstrixerat. t ꝓpagine deducta originali sibi preiudicio uendicabat quia igit̄ iustificandis hoīus hoc

que est verbi boīs filiꝰ demōstrabat nihil ipīs amplius qꝫ boīs filiꝰ ere debat. nō putantes ipīi ascribendas esse eas stēque ꝙ primodia ifantie ⁊ iromenta corpa ⁊ passionem vlqꝫ ad crucē mortemqꝫ cōtinuo nō diffi milē ceteris mortalibꝰ approbasset Ellꝰ vero virtutū admiratione primo ri ⁊ ostensio nouitatē ⁊ dictoꝝ facto rūqꝫ potentiā ad diuinā intelligētes pertinere naturam nihil illi putauc rūt nostre esse substātie. totumqꝫ il lud qđ corporee sunt actionis: ⁊ for mauit de sublimioris generis pro disse materia aut simulatꝫ carnis specie habuisse. ut videūtium ⁊ tangē tium sensus Judificatoria imagine fallerent. Fuit autem i quibusdam er rāntibus etiā illa persuasio: qua cona rentur asserere. ipsa verbi substan tia qdam i carne fuisse puersuꝫ. na tumqꝫ Jesum ex Maria virgine ni hil materne habuisse nature. Sed qđ erat deus ⁊ qđ erat homo: virtū qꝫ ad id pertinuisse: qđ verbuꝫ ē: vt fieret i Christo ⁊ p diuersitatez sub stātie talia iacerit humanitas: ⁊ p de fectū mutabilitatis non vera diuini tas. Nos ergo dilectissimi altaqꝫ i piorates diabolica ispiratiōe ꝛceptaꝫ ⁊ i multoꝝ noxā p vana pditiōis ef fusas olim catholica fides cuius deꝰ magister est: ⁊ auxiliator: obtriuit: ex hortāte ⁊ ilustrēte nos spū sancto p legis testificationē: p uaticinia pphe tas: ⁊ p euāgelicā tubā amplificāqꝫ doctrinā: ut ꝛstāter intelligēteqꝫ cre dam⁹ qꝫ: sicut ait Joānes. Verbum caro factū ē: ⁊ habitauit i nobis. In no bis vtiqꝫ quos uerbi sibi diuinitas cooptauit. cuiꝰ caro de utero virgis supta nos sumꝰ: quę si de nro: idest uere hūana nō esset: uerbuꝫ caro fa ctū nō habitaret i nobis. In nobis, at habitauit: q natura nrā corpis suā fecit edificāte sibi sapiētia domū non de quacūqꝫ materia ꝛs de substātia ꝓ pter nrā: cui⁹ assūptio ē mānifesta cuꝫ dicerū ē: uerbū caro factū ē: ⁊ habitauit i nobis. Hunc aūt sacratissime asser tōi ⁊ beati Pauli Apostoli doctri na ꝛcedat dicētis: videre ne qs uos decipiat ꝓ philam ⁊ inanē fallātiā se cūdū traditionē hoīuꝫ. scōm elemē ta mūdi. ⁊ nō scōm Christū: quia in Christo habitat oīs plenitudo diuini tatis corpaliter: ⁊ estis repleti i illo. Totū igit corpꝰ ipius tota diuinitas ⁊ sicut nihil deest illiꝰ maiestatis ei us habitatiōe repleē habitaculū: sic nihil dest corpis: qđ non suo habitatore sit plenū. Nō aūt dictū ē: ⁊ estis repleti i illo: nra utiqꝫ significata ē natura ad quos illa repletio nō ptineret: ni si dei verbū nrī sibi generis ⁊ aiam ⁊ corpꝰ unisset. Agnoscēdū sane dile ctissimi ⁊ toto corde ē ꝓfitēdū: qꝫ hec generatio: qua uerbū ⁊ caro id ē deus ⁊ homo unus dei filius unusqꝫ Christꝰ efficit: supra oēm originē hu manę creatiōis excellit. Nec eni aut Ade ō limo terre formatio: aut Eue de uiri carne plasmatio: aut ceteroꝝ hoīum de utriusqꝫ sexus pmixtiōe ꝓditio: Jesu Christi pōt ortui ꝓparare. Genuit Abraā senex diuīe pmissiōis heredē. ⁊ trāsgressa fecūditatis ānos sterilis Sarra cōcepit. Jacob dilectꝰ ē a peo ante qꝫ natus. ⁊ puc mīte gra uoluntarias acōes ab hispida ꝛgniti fratris aspitate, discretus ē. Hieremie dicit. Prius qꝫ te formarem i utero: noui te: ⁊ anteqꝫ exi res de uulua: sanctificaui te. Anna diu fecunditatis aliena Samuelem ꝓphetā qué deo offerret. enixa ē: ut ⁊ partu dara eēt: ⁊ voto. zacharias sacerdos de Helisabeth sterili scām

sūscepit prolē: ⁊ precursoꝝ Christi fu turus Joannes ipīm prophetic̄um ītra viscera matris accepit. ⁊ nondū editus puer genetricē domini signo clause exultationis ostēdit. Magna hec ola ⁊ diuinoꝝ operū plena sunt miraculis. Sed hoc ipso ꝛmoderati us stupēda quo plura. nativitat eni dominī nostri Jesu Christi oēm ītel ligentiam superat. ⁊ cuncta exempla trāscendit. Nec potest vllis esse com parabilis: que est iter ola singularis Electe nanqꝫ virgini de semie abrae ac de radice Jesse ꝓ prophetic̄as vo ces ⁊ ꝓ mystica signa promisse denū ciatur ab archāgelo sine damno pu doris beata fecunditas. sacram vir ginitatē nec concepiu violatura nec partu. superueniēte quippe i eaꝫ spi ritu sācto ⁊ altissimi obumbrāte vir tute incōmutabile dei verbum de in cōtaminato corpore habitū sibi hu mane carnis assumpsit. quē ⁊ nullū cōtagium de concupiscentia carnis traherēt: ⁊ nihil eoꝝ que ad anime corpoꝝqꝫ naturā pertinent: non ha beret. recedant itaqꝫ procul ⁊ i tene bras suas erāt hereticaꝝ mōstra opi nionū. ⁊ insanaꝝ sacrilegia falsitatis Nos exultans i laudes dei celesti um multitudo ⁊ istructi ab angelis docuere pastores: vt cognitis viriusqꝫ nature documētis ⁊ verbū i Chri sto hoīeꝫ ⁊ Christū hoīem ad oremꝰ i verbo. Nā si vt Apostolꝰ ait. Qui adheret deo unus ipūs est: qꝫ to magis verbū caro factū unus est Chri stus. ubi nihil est alterius nature qđ nō sit utriusqꝫ. Non ergo ifirmētur ꝛconsiliis misericordie dei que nos ⁊ inocentie reformat: ⁊ unite. nec quia i Saluatore nostro mānifeste cogno scimus gemine signa nature aut in gloria dei de ueritate carnis aut in humilitate hoīs de deitatis maiesta te dubitemus. Idē est i forma dei qꝫ formā recipi serui. Idem est ico pore manēs ⁊ corpus assumēs. idez i sua virtute inuiolabilis: ⁊ in nra in firmitate passibilis. Idē est a pater no non diuines uicis: mortis ascen dēs ⁊ usqꝫ ad cōsummationem seculi uniuersā ecclesiā nō relinquēs. Idez Postremo est qꝫ in cadē qua ascen dit carne uēturus sicut iudiciū sustī stinuit impiorꝝ ita iudicaturus ē de oīum actiōe mortaliū. Unde ne plu rimis testimōiis imoremur: unū sufficit euāgelio beati Joannis adhi beri quo ipse dominus noster hoc di cit. Amē amen dico uobis. qꝫ uenit hora: ⁊ nunc est: quādo mortui audi ent uocem filii dei: ⁊ qui audierint: uiuent. Sicut enim pater habet uitā in semetipso sic dedit ⁊ filio uitā ha bere in semetipso. ⁊ potestatez dedit ei iudicium facere: quia filius homi nis est. Ergo sub una sententiā. ostē dit quia filius dei atqꝫ filius homis est. Unde apparet quemadmodum Christum dominum in unitate per sone credere debeamus: qui cum sit filius dei per quem facti sumus: etiā filius hominis per assumptionem carnis est factus. ut moreretur sicut ait Apostolus. Propter delicta no stra: ⁊ resurgeret propter iustificatio nem nostram. Hec confessio dilectis simi nullas inuenit contradictiones. nullis cedit erroribus. Agnoscimus eni misericordiā dei ab initio ꝓmis sā: ⁊ ante preparatā. ꝓ quā solā resol ui captiuitatis humane uicula potu erūt. qbus primū hoīem oēmqꝫ ex posteritatē maleuadus: auto: pecca ti obstrixerat. ⁊ ꝓpagine deductiam originali sibi preiudicio uendicabat quia igit iustificandis hoībus hoc

pcipaliter optinulat? quod vnige nitus dei ⁊ filius hominis esse digna tus ē homonion patri dē? id ē vni us substātie idē homo verus ⁊ secū dū carnē matri cōsubstantialis ex sterit utroq; gaudeamus: q; nō nisi utroq; saluamur. In nullo diuidē tes inuisibilē ab inuisibili: eo: poz eū ab eo: poze impassibilē ab impassibili: palpabilē ab ipalpabili: formā serui a forma dei. Quia ⁊ prunum māet ab eternitate aliud capit atēpora que ra tionē i unitatē cōuenerunt. nec sepa rationē possunt habere cū finē. dū cralitas ⁊ exaltatus: gloriās ⁊ glo rificatus: ita subīnerit dicerunt. ut si ue l omnipotentia siue l contumelia nec diuina ī Christo: careant huma nis nec humana diuinis. Hec credē tes dilectissimi ueri Christiani, sūm? ueri Israelite. ⁊ in consortium filioz dei ueraciter adoptati. q ⁊ omnes sancti qui saluatoris nostri tēpora p cesserunt: p hanc fidē iustificati: ⁊ p hoc sacramentū Christi sunt corpus effecti. expectātes uniuersalē creden tiū redēptionem ī femine Abrae: de quo dicit Apostol? Abrae dicte sūt repromissiones ⁊ semini eius. Non di cit ⁊ seminibus eius. quasi ī uno. ⁊ se mini tuo q̄ est Christus. Propter q̄ Matthaeus Euangelista ut pro missionē ad Abrā facta ostēderet ī Christo esse cōpleri: generationum ordinē percurrit: ⁊ ī quo oibus gēti bus dispotita fuisset benedictio: de mōstrauit. Lucas quoq; Euangeli sta ab ipso domini ortu seriem gene ris sui sursum versus retexuit: ut eā illa secula que diluuiū preceue runt: huic sacramēto doceret esse cō nexa. omnesq; ab initio successionū gradus ad eum ī quo uno esset sal? oium: tetenderit. Non igitur dubitā dū est: q: preter Christū nō est aliud nomē sub celo datum hominibus: ī quo nos oporteat saluos fieri. Qui cum patre ⁊ spū sancto: equalis in trinitate uiuit ⁊ regnat in secula se culoz. Amen.

De epiphania domini eiusdem. Sermo primus.

Celebrato proximo die quo in temerata uirginitas humani generis edidit Saluatorē: Epipha nie nobis dilectissimi ueneranda se stiuitas dat pseuerantiam gaudioz ut iter cognataz solleniratum uicina sacramenta exultationis uigor: ⁊ ter uu? fidei nō tepescat. Ad omniū eni bolum spectāt salutē q̄ ifantia Sal uatoris ac mediatoris dei ⁊ hominuz iam uniuerso declarabat mūdo: cū adhuc exiguo detineret oppidulo. Quāuis eni Israhelitica genē ⁊ ip sius gēis unam familiā delegisset: de qua naturā humanitatis assume ret: uoluit tamē itra materne habita tionis angustias ortus sui latere pri mordia: ⁊ mox ab oīb? uoluit agno sci: q dignatus est oibus nasci. Trib? igitur Magis i regione orietis stel la noue claritatis apparuit: que illu strio: ceteris pulchrio: q; sideribus facile i se tuentiū oculos animosq; cōuerteret: ut cōfestiz aduerteret nō esse ociosuz: quod tam insolitus uide bat. Dedit ergo aspicientibus intellec tuz: q prestitit signū: ⁊ q̄ fecit intelli gi: fecit iquiri. ⁊ se inuenendū obtulit inquirul. Sequunt tres uiri supernī luminis ductū: ⁊ preuij fulgoris idi cium intēta cōtemplatione comitan tes ad agnitionē ueritatis gē splen doze ducunt. Qui humano sensu si gnatū sibi regis oriū estimauerunt ī ciuitate regia esse inquirendū. Sed q ter ui susceperat formā ⁊ nō iudicare ue nerat: q; in ciuitari: Bethleē p̄elegit nascitur: ibi cū olim passioi. Herodes aūt audiens Judeoz principē natū successore suspicatus expauit ⁊ molitus nece salutis autoris falsuz spopōdit obsequium. Quā felix sors: si Magoz imitaret? fides. ⁊ cōuerte ret ad religionē: q̄ disponebat ad fraudē. Occea stulte emulatiōis im pietas qd perturbandū putas diuinū tuo furore? filiū. Dominus mūdi tē poralē nō ērit regnuz: q̄ prestat eter nū. Quid incōmutabilē dispositaz rerū ordinē uertere: ⁊ alienū facinuz p̄occupare conaris. mors Christi nō est tēporis tui. ante condendum ē euangeliū. ante p̄dicandū est dei regnū. aute sanitates donāde sunt. ante fuit faciēda miracula. Cur q̄ alieni futurū est operis: tui esse vis cri minis. ⁊ nō habitur? effectū sceleris sōlum te teatū p̄cipitas uolūtatis. Nihil hac molitiōe ꝓficis. nihil pe ragis. Qui uolūtate natus ē arbitrij sui potestate morie?. cōsumāt ergo Pagi desideriū suum. ⁊ ad puerū dominū nostrū Jesum Christuz ea dem stella p̄cunte perueniūt. Ado rant i carne uerbū: in infant a sapienti am. i infirmitate virtutē in hominis veritate dominū maiestatis. Tribus sa cramentū fidei sue intelligētieq; ma nifestēt: q̄ eo: dibus credūt: muneri bus potestate. Thus deo: myrrhas hominī: aurū offerunt Regi. scilicet diuinā humanāq; naturā in vnita te venerātes. Reuersis aūt Magis i regionē suam. translatoq; Jesu in Egyptū ex ammonitiōe diuina erar de scit frustrata meditatiōibus suis Herodis insania. necari omes Beth leem paruulos iubet. ⁊ quoniā quēz metuat: nescit infantē: generalē sentē tiam i suspectā sibi tēdit etatē: Sed quos ipius rex etemit mūdo Chri stus iferit cdo: ⁊ quibus nondū sāgui nis sui ipendit redēptiōem: tam mar tyrij tribuit dignitatē. Erigite igitur dilectissimi fideles animos ad cora scamē gr̄am luminis sempiterni. ⁊ ī pensa saluti humane gratie sacramē ta veneratēs studiū vestrū ijs que p vobis gesta suat: subdite. diligite ca stionie puritatē: q: Christus virgini tatis ē filius. abstinete vos a carna libus desideriis: que militāt aduer sus aiam: quēadmodū nos' psens beatus Apostolus suis vt leginus uerbis hortat. Malicia paruuli esto te. q: dominus glorie moralitū se cō formauit ifantie. Sectamini humili tatē. quē dei filius discipulos suos docere dignatus ē. induite uos virtu tutē paciētie: ī qua animas vras pos sitis acgrere. quoniā q cunctoz est redemptio: ipse est oium fortitudo. Que sursū sunt sapite: nō que super terrā p uiam ueritatis ⁊ uite cōsta ter incedite. ne nos impendiant ter rena: quibus sūt parata celestia. Per dominū nostrū Iesuz Christuz. q ui uit ⁊ regnat i secula seculoz. Amen.

De epiphania dñi eiusdē ī mo sermō

Audete i domino dilectissimi iterū dico gaudere q: breui in teruallo tēporis post sollēnitatez na tiuitatis Christi festiuitas declaratio nis eius illuxit. ⁊ quē i illo die virgo peperit: in hoc mūdus agnouit. Ver bum eni caro factū: sic suscepti onis nostre tēperauit exordia: vt natus Je sus ⁊ credētibus manifestus ⁊ perie quentibus esset occultus. Jam tunc celi enarrauerūt gloriam dei. ⁊ i om nem terram sonus veritatis exiit: quādo ⁊ pastoribus exercitus angelo rū Saluatoris editi ānūciarū: ꝺppa ruit. ⁊ Magos ad eum adorandum

pmiā bella pellaturēt a folio bonā
rīs adoccuāt vim Regni genera
re cognoscerēt cum rerū fidem ꝛ re
gū ordinē p Magos didicerāt.
ꝛ Romāl ignarum nō lateret. Mag
ꝛ iussu Herodis volēs pmoliri
supati sibi Regio extinguere huic
pōsibōni nciolo seruiebat. et cū
ātori honōr sic nouā ignotum sibi
puerū ādiscta ifantium cede perleq
turannicā rū cluso domestico
eorum ingenio vbiq fama loquere
tur. quam promptiorem ad narran
dū diligentio. eqs faciebat ꝛ super
ne signationis nouitas: ꝛ cruentissi
mi pcipuatoris ipietas. Tunc auiq
egypto Salutaio: illatus ē: ut gento
antiqs ex ordine dedita iam vicina
ad salutem per occultam gratiam si
gnaretur. ꝛ que nondū acceperat ab
alio superstitionem iam hospitio re
operta veritatem. Merito igitur di
lectissimi diei ist manifestatione do
mini cōsecratus spetialem i toto mū
do obtinuit dignitatē: que i cordib
nostris digno debet splendore clare
scere. vt rerū gestaq ordinē nō solū
credendo sed et itelligendo uenere
mur. Quālam ergo gratiarum actio
nem debeamus domio pro illumia
tione gentiū: probat obcecatio Ju
deorum. Quid enim tam cecum qđ
tam lucis alienum q̄ illi sacerdotes
ꝛ scribe Israhelitarum fuerunt. qui
parcentantibus Magis ꝛ Herode
quercte vbi Christus secundū script
uraruꝫ testimoniū nascerēt: hoc re
sponderūt de prophetico colloquio
quod ideabat stella de celo: que uti
q̄s poterat Magos Hierosolymis
pretermissis vsq ad cunabula pueri
licet postmodū fecit sua significatio
ne pduxerit: nisi ad cōfutandā Ju
dorū duritiam pertinuisset: ut non
solum auctu hyderis sed etiā ipsoꝝ
profatiōe inotescerēt nativitas Dñi
uatis. Jam ergo ad eruditionē gē
tium prophetice sermo transibat.
ꝛ premmiarum miraculis antiquis
Christū alienigenaꝫ corda discebat
cū Judeoꝝ infidelitas veritatē ore
proferret: ꝛ mendaciuꝫ corde retine
ret. Noluerūt enim agnoscere oca
sionē quem de sacris idicabant libris
vt quē non adorabant i infantie ſir
mitate humilē: postea cruci figeret
i virtutis sublimitate fulgentē. Que
ista Judei tam sperita i vob̄ scien
tia dicam ideota doctrina: Interro
gati vbi Christus nasceretur: veraci
ter ꝛ memoriter dictis: qō legistis.
i Bethleem Jude. Sic enī scriptuꝫ
est per Prophetas. Et tu Bethlē
terra Juda non es minima i princi
pibus Juda. Ex te enī exiet dux: q
regat populum meum Israel. Huc
percipem natum longiq̄ orientali
um gētium nationes ifolito noui sp
deris iplēdore didicerunt. Et ne de
loco edīnatiuis ifolito noui isderis
splendore dicicerunt: Et ne de loco
editi Regis ambigerent: vestra crū
delitio prodidit: quod stella nō docu
it. Cur nobis uiam quam alius ape
ritis: obstrutis: Cur i uestra infidelita
te residet dubiuꝫ: quod ex nostra sit
responsione manifestum. Locuꝫ na
tiuitatis de scripturaruꝫ testimonio
demonstratis presentiam temporis
de celi ꝛ terre attestatiōe cognoscitis
ꝛ tamē ubi ad pcipiendū aiui Hero
dis exarsit: ubi ad nō credēdū uester
sensus obduruit. Felicior ergo igno
rātia ifantū quos persequutio: eccli
di: q̄s uestra iactia: quos i sua pturi
batiōe cōsuluit. uos noluistis regnū
eius recipere: cuius oppidum potui
stis ostendere. Illi potuerunt p eo
mori: qđ non poterāt possidere. Ita
Christus ut nullū tēpus a esset abs
q̄ miraculorū usu: sic linguę pote
state uerbi exercebat. ꝛ quasi iam
diceret. Venite paruuloꝫ uenire ad
me talium est enī regnuꝫ celoꝝ. No
uā gloria coronabat ifantes. ꝛ dcini
uis gloria coronabat ifantes. ꝛ dcini
uis suis paruuloꝫ primordia conse
crabat. ut discerēt nemineꝫ hominū
diuini capacem esse sacramēti. quā
do etiā illa etas gloriosa esset apta mar
tyrii. Agnoscamus ergo dilectissimi
i Magis adorationibus Christi vo
cationis nostre fidei primicias. et
exultātibus animis beate spei initia
celebremus. Exinde enim i eternā he
reditatē capimus iuris. Exinde no
bis Christus loquentiū scripturaꝫ
arcana darerunt. ꝛ veritas quam
Judeoꝝ obcecatio nō recipit: orb̄
nationibus lumē suuꝫ fecerit. bono
retur utq̄ a nobis sacratissimus di
es: in quo salutis nostre auctor appa
ruit. ꝛ quē Magi infantes uenerati
sunt i cunabulis: nos oportētes ado
remus i celis: ꝛ sicut illi de thesauris
suis mysticas domino muneruꝫ spe
cies obtulerunt. Ita ꝛ nos de cordi
bus nostris que deo sunt digna: p
mamus. Quāuis enim oium bono
rum ipse largitor etiā nostre tamē
fructuū queritidustrie. Nō enī do
mentibus prouenit regnum celorū
sed i mandatis dei laborantibus at
que uigilātibus: ut si dona illius ir
rita nō fecerimus: per ea que dedit
mereamur accipere: quod promisit.
Unde cohortamur dilectionē vras
vt abstinentes uos ab omni opere
malo que sunt casta ꝛ iusta sectemi
ni. filij enī lucis abijcere debent ope
ra tenebrarū. Itaq̄ odia declinate.
mēdacia abicite. superbiaꝫ humilita
te destruite. auariciaꝫ largitate dele
te. Beet enī ut capiti sua membra con
ueniant. ut promissaꝫ benedictionū
mereamur esse cōsortes. Per dñm
num nostrum Jesum Christū q̄ ui
uit ꝛ regnat i secula seculoꝝ Amen.

De Epiphania dñi eiusdem.
Sermo tertius.

Tamdiu sciam dilectissimi ꝙ
sanctitatē uestrā hodierne le
stitatio causa nō lateat: eamq̄s se
cūdū cōsuetudinē Euāgelicus no
bis sermo referauerit: tamen ut nīſi
nihil dedit offensioq̄ de eodē quod
dominus donauerit: audebo ut in
cōmuni gaudio tanto rei gestoꝝ lic
ebit pietas quāto magis oīb̄ fue
rit itellecta sollennitas. prouidentia
nāq̄s misericordie dei dispositaꝫ ba
bens percūti mundo i nouissimo te
poribus subuenire: saluat onē ciuꝫ
gentium pfinuit i Christo: ut quā
cūctas nationes a uerbi dei cultu i
pius dudum erroꝝ auerterat: ꝛ ipse
peculiaris populus Jsrael ab insti
tutis legalibus pene totus exside
rat: conclusio oībus sub peccato ei
nium miseretur. Defectante enī ubi
q̄s iustitia ꝛ toto mūdo iuuna ꝛ ma
ligna prolapso nisi indicium suuꝫ diui
na potestas differret: vniuersitas ho
minū sententiā dānationis erciperet
Sed i indulgentiā ira translata est.
ꝛ ut clarius fieret exercende gratie
magnitudo: tunc placuit abolēdis
peccatis hominū sacramentū remis
sionis afferri: quādo nemo poterat
de suis meritis gloriari. Huius aūt
ineffabilis misericordie manifestatio
facta ē Herode apud Judeos iuuē
gū tenente: ubi legitima Regum
successione cessante ꝛ Pontificum
potestate destructa alienigena exti
nuerat principatū: ut veri Regis ori

ſtius prophete probarentur uoce
que dicerat non deficiet princeps
ex Iuda neque dux de femoribus
eius donec ueniat cui repositum est
regnum: et ipse erit expectatio gentiu
De quibus quondam beatissimo
Patriarche Abrae innumerabilis
fuerat promissa successio non carnis
semine sed fidei fecunditate gignenda
et ideo stellarum multitudini cõpara
tus ut ab omni gentium patre nõ terre
na sed celestis posceretur sperandus
Adorandus ergo promissa posteritā
tem heredes in syderibus designari
ostat nouis syderis exeuntibus: et i duo
rum celi adoriturū fuerat testimonius celi
famularetur obsequius. commouet
Magos remotioris oriētis habi
tatores stellis ceteris stella fulgentior
et de mirandi luminis claritate uiri
ad hec spectanda nõ inscii magnitu
dinem sanctificationis intelligunt
agente hoc sine dubio i eorum cordib⁹
inspiratione diuina: ut eos tante uisi
onis mysterium nõ lateret. et quod
oculis ostendebatur i solutus animis
non esset obscurum. denique officius
sius cū religione disponunt et his se
instruūt doceūt adoraturi unum
se simul credidisse demonstrant
auro honorantes personam regias
myrrha humanas. thure diuinas in
gressuri enim iudaici regni pre
sidium ciuitatem. Et in urbe regia
o rendi sibi postulant puerum quem
ad regnandum sibi didicerant pro
creatum. Conturbatur Herodes
timet salutis sue meruit potestati. Re
quirit a sacerdotibus et doctoribus
legis quid de ortu Christi scriptura
predicerit. in noticiam uenit quod
surrat, pphetā. Veritas illuminat
Magos. infidelitas obcecat magi
stros. Carnalis Israel non intelligit
quod legit. non uidet quod ostēdit
uitur paginis: quarum non credit
eloquiis. ubi est inde glorificatio tua
Vbi de Abraam patre ducta nobili
tas Nõne circumcisio tua ppulum
facta est Ecce maior seruio minori. et
alienigenis i sortem hereditatis tue
intrantibus: cuius testamenti qõ in
sola littera tenet recitatione famula
ris. Intret, intret in Patriarcharum
familiam gentium plenitudo. et bene
dictionem in semine habeat qui se fi
lij carnis abdicant filij promissiõis
accipiant. Adorent i tribus Magi
uniuersi populi uniuersitatis auto
rem. Et non i Iudea tantum deus
sed i toto orbe sit notus. ut ubiq; in
Israel sit magnus nomē eius. Quo
niam hanc electi generis dignitatem
sicut infidelitas i suis posteris con
uincit esse degenerem. ita fides om
nibus facit esse cõmunem. Adorato
autem domino Magi et omni deuo
tione completa secundum admoniti
onem somnij non eodem quo ue
nerant itinere reuertuntur. Ꝑ porte
bat enim ut tam i Christum credē
tes non per antiquas conuersatio
nis semitas ambularent: sed nouas
ingressi uiam ab relictis erroribꝰ a⁹
sumerent. Tum ut etiam Herodis ua
carentes insidie: qui i puerum Je
sum ipietatem doli per simulationē
disponebat offici). Unde qa spes
istius erat soluta commentum malo
rem furiam iracundia Regis arde
scit: nam recolens tempus quod in
dicauerāt Magi: uiri Bethleē
pueros rabiem crudelitatis effūdit
et cede generali uniuerse ciuitatis il
lius in eternam gloriaz transituraz
trucidat in sanctuaz. estimans forte
ut nullo ille paruulo non occiso oc
caderet et Christus. At ille qui sagui
nem suum pro mundi redēptione fū
dendum i alia differret etatē: Egyp
to se parentum ministerio subiectus
inferat, repetens scilicet hebree gen
tis antiqua cunabula. et principatum
ueri Joseph maioris prouidentie
potestate disponens. ut illam diri
gem omni immedia famen qua Eg
ptiorum mentis ueritatis inopia
laborabant: ueniens de celo panis
unde et cibus rationis auferet. nec sine
illa regione pararetur singularis
hostie sacramentum: in qua primū
occisione agni salutiferum signum
crucis et pascha dñi fuerat pfiguratus
His igitur dilectissimi gestis mysteriis
eruditi diem primiciarum nostrarū
et uocationis gentium ichoationez
rationabili gaudio celebrem⁹ gratias
agentes misericordi deo qui dignos
nos fecit sicut ait Apostolus i partē
sortis sanctorum i lumine: qui eripuit
nos de potestate tenebrarum et tran
stulit in regnum filii dilectionis sue
Quoniam sicut propheta uit Esaias
Gentium populus qui sedebat in
tenebris: uidit lucem magnam: et qui
habitabant in regione ũbre mortis
lux orta est eis: de qbus idem dicit
ad dominum. Gentes que te non no
uerunt: inuocabunt te: et populi qui
te nesciebant: ad te confugient. Hũc
diem Abraam uidit et gauisus est.
cum benedicendos fidei sue filios i
semine suo quod est Christus agno
uit: et omnium se futurum gentium
patrem credendo prosperit: dans
gloriaz deo et plenissime sciens quo
niam quod promisit potens facere.
Hũc die Dauid canebat i psalmis:
dicēs. Oēs gētes quascūq; fecisti
ueniēt: et adorabũt coram te dñe. et glo
rificabũt nomen tuum. Et illos notū fecit
dominus salutare suum ante cōspe
ctum gentium reuelauit iustitiam su
am. Quapropter unq; exinde fieri nouimus: ex
quo tres Magos de longiquitate
sue regionis euocatos ad cognoscē
dum et ad adorandum Regem celi
et terre stella perduxit. et recte intuen
tibus quotidie apparere nõ desinit
et si potuit notum facere Christū i
fantia latentem: quantomagis pōt
eundem manifestare in maiestate re
gnātem. Cuius utiq; famulatus ad
formam nos sui obsequij hortatur:
ut hinc gratie qua omnes inuitātur
ad Christum: quantum possumus:
seruiamus. Quicūq; enim in eccle
sia pie uixit et caste: qui ea que sursū
sunt: sapit: non que supra terram: ce
lestis quodāmodo instar ē lumis.
et dum ipse sancte vite nitorē seruat:
multis viam ad dominum quasi stel
la demōstrat. In quo studio oēs di
lectissimi vobis inuicem prodesse de
betis: ut in regno dei ad quod rec
te fide et bonis operibus peruenit:
sicut lucis filij splēdeatis. per Chri
stum dominum nostrum. Amen.

De Ephiphania domini eiusdē
sermo quartus.

Festum et rationabile dilec
tissimi vere pietatis obseq
uium ē in diebus qui diuine
opera misericordie protestant: toto
corde gaudere: et honorifice ea que
ad salutē nostram gesta sunt: celebra
re: euocante nos ad hanc deuotionē
ipsa recurrentium temporum lege: q
nobis post diem in quo coeternus
patri filius dei natus ex virgine est
beati interuallo Ephiphanie titulū
festum ex apparitione domini cōse
cratum: in quo fidei nostre magnus
presidium prouidentia diuina consti
tuerit duz sollemni veneratione re

celebitur adorata in eroudio filio sa
natoris infantu per ipsa originalia
documenta probaretur veri hois
Christo ozta natura. Hoc enim ego
iustificat impios: hoc est qđ ex pec
catoribus facit sanctos: si in vno eo
dēq3 domino nostro Jesu christo
vera deitas & vera credatur huma
nitas. Deitas qua ante omnia secula
in forma dei equalis est patri. & hu
manitas qua nouissimis diebus in
forma serui virtus é hominī. Ad ro
borandū ergo hanc fidē3 que cōtra
omnes pronunciabatur errores: ex
magna gestum est diuini pietate cō
silio: vt gens in longinqua orientalis
plage regione consistēs que specia
diosum sideruz arte polleba: signū
natiuitatis pueri qui supra omnē Israel
esset regnaturus: acciperet. Nouа et
enim claritas apud Magos stelle il
lustrioris apparuit. & intuentiū ani
mos ita admiratione sui splēdoris
implevit: vt nequaquā sibi crederēt
negligēdum: quod tanto nunciaba
tur indicio: Preerat autē sicut res
docuit: huic miraculo gratia dī & cū
Christi natiuitatis nec ipsa adhuc
Bethleem rois didicisset: iam illam
credituris gentibus inserebat. & qđ
nondum poterat humano eloquio
differi: celo faciebat euangelizante
cognosci. Quātis autem diuine di
gnationis esset hoc mun⁹: vt cogno
scibilis gentibus fieret natiuitas sal
uatoris: ad intelligendū tamen mi
raculū signi potuerunt Magi & ō
antiquis balaam prenunciationib⁹
cōmoneri scientes oliz esse predictū
& celebri memoria diffamatus. Ori
tur stella ex Jacob: exurget hō ex Is
rael: & dominabitur gentium. Tres
itaq3 viri fulgore insoliti sideris di
uinus incitati pruuz micantis lu
minis cursus sequuntur: estimātes
se signatum puerū Jherosolymis
in ciuitate regia reperturos. Sed cū
eos hec opinio fefellisset: per uide
ruz scribas itaq3 doctores quod sa
cra de ortu christi prenūciauerat scri
ptura didicerunt: vt gemino testi
monio confirmati ardentiori fide expe
terent: quez & stelle claritas & ppbe
tie manifestabat auctoritas. Proin
to autē diuino miraculo per respō
sa pontificum & declarata spiritus
voce que dicit. Et tu bethleem ter
ra iuda nequaquaz minima es in prin
cipibus iuda: ex te enim exiet dux q
regat populum meus israel: qđ facile
& qđ cōsequens fuit: vt hebreoruz p
ceres crederēt: quod docebant? Nō
apparet illos carnali errore herode
lapsisse: & regnum Christi cōmune
cum huius mundi potestatibus ei
masse: vt & isti tēporalem sperarent
ducem & terrenum metuerent ille con
solatorem. Superfluo herodes timore
turbatus: & frustra in suspectum sibi
puerū scire molitus: nō capit chri
stum regia tua: nec mundi dominus
potestatis tuc sceptri ē cōtentus an
gustijs quem in iudea regnare non
pie: vbiq3 regnat. & felicius ipse re
gnares: si eius imperio ipse subdere
ris. Cur sincero officio nō facis qđ
subdola falsitate promittis. Pergе
cum Magis & verus regem suppli
citer adorando venerare. Sed tu iu
daice sectator: ecitatis nō imitaris
gentium fidem. corq3 peruersus ad
crudeles peruertis insidias: nec illū
occisurus quem metuis: nec illis no
citurus: quos permis. Deducti igi
tur i bethleē Magi stelle precedēti
obsequio gauisi sut gaudio magno
valde: sicut euāgelista narrauit. & in
trātes domū inuenerunt puerū cuz
Maria matre eius. Et procidentes
adorauerunt eū. & apertis thesauris
suis obtulerunt ei munera aurum
thus & myrrham. O perfecte scientie
mirabilez fidem quam non terrena
sapientia eruditi: sed spiritus sācⁱ
institut. Unde enim hi uiri cū pro
ficiscerent de patria qui nondum
uiderant Jesum nec aliquo intuitu
eī⁹ quod eum tam ordinate uenera
rentur: aduerterant: hanc de seredoz
munerum seruanere rationem. nisi
quia preter illaz stelle speciem que
corporeaz scitauit obtutuz fulgētio:
ueritatis radius eorum corda per
docuit ut prius qđ laboreos itineris
inhoarent: eū signari sibi intelligerēt
cui in auro regius honor: In thure
diuina veneratio. In myrrha mortа
litatis cōfessio deberet. Et hec qdē
quantum ad illuminationem fidei
pertinebat: potuerūt illis credita & i
tellecta sufficere: eo: prorali ituitu nō
inquirerēt: quod plenissimo visu mē
tis inspexerāt. Sz diligētia officij fa
cies vsqz ad videndū puerū perse
uerans futuri temporis populis &
nostri seculi hoibus fuit. vt sicut
omnib⁹ profuit: qđ post resurrectio
nez domini uestigia uulnerū in car
ne eius Thome apostoli explorauit
manus: ita ad nostram utilitatē pro
ficeret: q⁹ infatiaz ipsius Magoruz
probauit aspectus. Viderunt itaqz
Magi & adorauerūt puerū de tribu
iuda ō semie Dauid fm carnē factū
ex muliere: factū sub lege: quam nō
solueret uenerat: sed adiplere. Vide
runt & adorauerūt puerū: quantitate
paruulū: aliene opis indignuz fandi
impotem: & i nulo ab humane ifācie
generalitate dissimilem. Quia sicut
fidelia erat testimonia: q⁹ i eo maie
statez inuisibilis diuinitatis assereret
ita probatissimū esse debeat uerbū
carnem factū: & sempiternaz illā esse
tiaz filii dei hominis ueraz fuisse
naturam: ne uel ineffabilū operum
secutura miracula uel suscipiendaz
supplicia passionū sacramētum fidei
ex rerum diuersitate: tarbarent: cum
iustificari omnio non possent: nisi q
dominum Jesuz & uerū deū & uerū
hoiem credidissent. Huic singulari
fidei dilectissimi & predicare p omia
secula ueritati diabolica manicheoz
resistit impietas: q sibi ad iterficēdas
deceptoz animas nephādi dogma
tis ferale cōmentum de sacrilegis
& fabulosis mendaciis texuerunt. &
p has insanaz opinionum ruinas
eisqz precipites proruerunt: ut sibi falsi
corporis fingeret Christū: qui nichil
in se solidi: nichil uere hoiis oculis
actibusqz pbuerit: sed sim̄late carnis
uacuā imaginem demostrāt. idignū
eni uideri uolūt: ut credat deus dei
filius femineis se inseruisse uiscerib⁹
& maiestatem suam huic contumelie
subdidisse ut nature carnis imixtus
in uero humane substantie corpore
nasceretur: cū totum hoc opus non
iniuria ipsius sed potētia nec credēda
pollutio: sed gloriosa dignatio. Si
eniz lux ista uisibilis nullis imūdicis
quibus superfusa fuerit uiolat: nec
radioz solis nitorem quez corporeā
esse creaturā: nō dubiū est: loca ulla
sordentia uel cenosa contaminant.
Quid illius sempiterne & in corpore
lucis essentiam potuit qualibet sui
qualitate polluere. que se ei quaz ad
imaginem sui condidit sociando cre
ature purificationez prestitit maculā
non recipit. Et sic sanauit uulnera
infirmitatis: ut nulla paterer dāna
uirtutis. Quod diuine pietatis ma
gnū & ineffabile sacramentum: quia

omnibus sanctarum scripturā : testificationibus ostendam. illi de quib⁹ loquimur: aduersarij ueritatis legē p Moysen datā : inspirata diuinitus prophetie oracula rapuerūt. ipsasq; euāgelicas : Apostolicas paginas quedā auferēdo : quedam ifērēdo uiolauerunt: confingentes sibi sub Apostolorū nominib⁹ : sub uerbis ipius Saluatoris multa uolumina falsitatis: quibus errores sui cōmenta munirent : decipiendorū mentib⁹ monstrū nirū ifunderet. Videbit enim sibi uniuersa obstitere: omnia reclamare : non solum nouo sed & ueteri testamento sacrilege ipietatis hec demonium confutari. & tamē in furioso mēdacio plus tentes ecclesiā dei deceptionibus suis perturbaret non desinunt: hoc miseris quoq; illa quecare potuerunt persuadentes ut negēt a domino Jesu Christo humanā naturā uere esse susceptā: negent eum uere pro mundi salute crucifixū negent de eius latere lācea uulnerato sanguinem redemptionis : aquas fluxisse baptismatis: negent cū sepultum ac die tertia suscitatum: negent eum in cōspectum discipulorum ad confirmandas in dextera patris sup omnes celorum altitudines elatum. et tota apostolici ueritatis limboli sibi lata nulla spes inueniet sanctos negāt a christo uiuos : mortuos iudicandos : et quos tantorum sacramentorum uirtute purarint: uocāt in solē : luna colere Christū: et sub nole spiritus sancti ipsum talū impietatis magistrum adorare manichēos. Ad cōfirmandas igitur dilectissimi corda nostra in fide : et ueritate posita cibus hodierne festiuitatis : et testimonio manifestate saluatoris infantie celestis catholica muniatur : et natus nostre carnem in christo negantium anathematizetur impietas: de qua nos beatus Joānes apostolus non dubio sermone premonuit dicēs. Omnis spiritus qui cōfitetur christum Jesum in carne uenisse ex deo est. Et omnis spiritus qui soluit Jesum : ex deo nō est. et hic est Antechristus. Nihil ergo cuiq; huiusmodi hostibus cōmune sit cuiquam christiano: nulla cū talibus habeatur societas: nullūq; cum sortius. Possit uincere ecclesie: q̄ multi ipsorum domino miserāte decepti sunt. Et in quibus sacrilegus uerentes eorūdem confessione patefacta est. Homines fallant discretionibus oculorum fraudibus uestium: uultuūq; paloribus. Nō sunt casta ieiunia que non de ratione ueniunt continentie sed ō arte fallentis: hactenus nocuerint incauta. hactenus illuserint imperitis. post hoc nullius excusabilis erit lapsus: nec tam simplex habendus est sed valde nequā atq; peruersus: qui deinceps repertus fuerit nephādo obstrictus errore. Ecclesiasticus sanctq; diuinū institutum nō solus non sibi retinuerit sed cū indultu affectum : et ēp̄ia libus nobilcus domino supplicetur quoniam & nos deceptarum animarum ruinas cū fleta : et merore miserantur exequēdo apostolice pietatis exēplum : et cū lugentibus ilarmur cū flentibus defleamus. Speramus eum erorandis misericordiā dei multis lachrymis : et legitima satisfactione lapsorum: quum hoc in corpore uiuitur nullius desperanda reparatio sed omnium est optanda correctio. auxiliante domino qui erigit dissolutos : expeditos : et illuminat cecos : cui est honor : et gloria : in secula seculorum. Amen.

De epiphania domini et de tribus magis

Odiernas festiuitatis dilectissimi apparitio domini nostri Saluatoris sicut nostis : diuulgat. Et hic ille dies est : quo ad cognoscēdum adorandumq; dei filium tres Magos prouia stella perduxit cuius facti memoriam merito placuit honore anno celebrari. ut dū euāgelica historia incessanter semper se intelligētium sensibus inferat saluti ferus mysterium per insigne mirabilium. Peractarū q̄dē documēta que corporeā natiuitatē domini manifestis indiciis declararēt. Cū beata maria uirgo fecūdandā se spū sc̄o parituraq; dei filiū audiuit : et credidisset : cū ad saluationē ipsius in utero Elisabeth natus Joānes prophetica exultatione cōmotus : et q̄si etiā intra matris uiscera tanta clamaret : Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mūdi. uel cū ostū domini pangelio nūciante pastores celestis exercitus fūt claritate circūdati. ut nō ambigerent de potestate pueri quem erant in presepe uisuri. nec putarēt q̄ in sola natura bouis esset edituus : cui supne militie famularetur occursus. Sed hec atq; alia huiusmodi pandi tunc euidēter inotuisse plōbum q̄ uel ad cognitionē Marie uirginis uel ad sēm ioseph familiā ptinebāt. hoc ostī signo quod magos in lōginquo positos est cacter monuit : et ad dominū idum pleuēr̄ iter attraxit. illius sine dubio gre facturi : et illius future uocationis exordiū quia nō in iudea tantū sed etiā in toto mūdo xp̄i erat euangelium p̄dicandū ut p illā stellā quā magor̄ uisui splēduit : ifradiata nū ro oculis nō refulsit. et illuminatio assignata sit gentiū : et ecclesie de circumcisione iudeor̄. Permanet igit̄ dei lectissimi sicut euidēter apparet mysticorū sensuū : et gestorū : et quod imaginē incohabat̄ ueritate cōplet̄. radiāt̄ nāq; a celo stella p gratiā : et tres magi cōtuitione euangelici fulgoris accēti in oibus quotidie nationibus ad adorandū sūmi regis infantiā accurrūt. Herodes in diabolo quoq; fremit : et auferre sibi iniquitatis sue regnū in his qui ad xp̄m trāsitus seuiēdo genuisset. unde in paruulos interficiendi idū sibi uidēr occidendi : q̄ uique facere sue cessatione molit : dū primordiis renatorū spiritū sanctū eripere : et quē idā tenere in dei uelut infantiā tēptat extinguere. Judei uero qui extra regnū christi esse uolunt : adhuc quodāmō sub Herodis sunt principatu. Et domināte sibi salutaris inimico alienigene seruiūt ptāti quasi ndeant : ppbetaq; dicente Jacob. Non auferet princeps ex iuda : et dux de femoribus suis donec ueniat cui repositum est : ipse ē expectatio gentiū. Sed nondū intelligūt quod negare nō possunt : et mēte nō capiunt q̄ scripturaq; narratōe cognouerūt quoniā infanie magistri ueritas secundā ē : et cecī doctorū fit caligo quod lumē ē. respōdēt itaq; interrogati q̄ in Bethleē nasci tur xp̄s : et sciam iuxta quod alios instruunt nō sequuntur. Perdiderunt igit̄ successionē regū : placationē hostiarum : locum supplicationum ordinē sacerdotum. Et cum oia sibi clausa : oia expiamur. ibi cē finitamō uidēt ea in xp̄o esse : et ausfugata. unde quod illustres uiri uniuersaq; gentium primatū reges adorato domino sunt ad epū. hoc in populis suis per fidem que iustificat ipso toto mundo assequūt̄ : et hereditatē dominū ante

seculi preparatis accipiunt adoptiui
et primitiq; undebantur ee legimini
Relipit: et tideos ludee. Relipisce
et ad redemptoron tuum depolita
in fidelitate etiam conuertere? Noli
fidelis tui mansitate terreni. Non
iudeos Christ' sed peccatores uocat
nec ipietatem tuam repellit qui po
te dum crucifixus eligebeanit imite
crudeliū patrum nuorum solue sētētiā
neque te eorum maledicto patiaris
obligari qui clamates de Christo
Sanguis eius super nos et sup filios
nostros facimus in re sui criminis
transfunderūt. redite ad misericordē
eiminis clementia remittētis. Iniquitia
eni vestre iniquitatis conuersa est in
causam salutis: venit quē perire vo
luistis. Cōsiderate igitur negarū: adorate
uendū ut nobis bonitas illius pro
fecerit uestra malignitas nocere nō
potuit. Quod ergo ad uerā dilectissi
mi pertinet charitatē: quā etiā inimi
cas nostris et dominica eruditione
debemus. et optandū nobis ē et stu
dēdū: ut hic populus qui ab illa spi
ritali patre nobilitate defecit: ramis
sue arboris inseratur. Multū eni nos
deo benivolentia ista cōmendat: qa
ideo delectum eor nobis misericor
die locū fecit ut eos ad emulationē
salutis recipiende fides nostra reno
caret. nam uitam pior nec solū sibi
sed etiam aliis esse utilē decet ut qō
apud eos agi non pōt verbis obtine
atur exēplis: Considerantes itaque
dilectissimi inestabilē erga nos dini
nor numer largitatem cooperato
res simus gratie dei operāris in no
bis. Non. n. dormientibus prouēit
regnū celor nec ocio desidiaq; tor
pentibus beatitudo eternitatis īgre
ditur. Sed quia sicut apostolus ait:
Si cōpatimur: et glorificabimur: illa
nobis est via: quam ipse dominus se
ipse testificatus est: qui nobis operis
meritis suffragantibus et sacramēto
pfuluit: et exemplo ut in adoptionē
vocatos per illud proficeret ad sa
lutem: p hoc inbuere ad laborem.
Hoc aūt labor: dilectissimi pijs filijs
et seruis bonis non solū nec asp nec
onerosus sed etiam suauis et leuis ē
dicente domino. Venite ad omnes
qui laboratis et onerati estis et ego
reficiā vos. tollite iugum meū super
vos: et discite a me quia mitis sum et
humilis corde: et inuenietis requiē
animabus vestris. iugum enim meum
suaue est et onus meū leue. Nihil. n.
dilectissimi ardui est humilibus et
nihil asperū mitibus. et facile oia pr
cepta venīūt ad effectum quando et
gratia petendit auxiliō et obediētia
mollit imperiū. Intonante. n. quot
tidie auribus nostris eloquio dei qd
diuine iustitie placeat scire conuinci
mur. Sed quia iudicium illud quo
vnusquisq; recipiet prout gesserit si
ue bonum siue malū indicaturi pati
entia et bonitate differtur: impuni
tatem sibi iniquitatis infidelitū corda
promittūt: et putant humanoꝝ actu
um qualitatei ad diuine prouidētie
non pertinere censurā: quasi nō eni
dentissimus plerūque supplicijs ma
le gesta plectantur: aut non sepe cele
stium cōminationū terror ostendat:
quibus vtiq; et fides mouetur et infi
delitas increpatur. Inter hec autem
permanet super omnes benignitas
dei et nulli misericordiam suaz dene
gat: cū indiscrete vniuersis bōa mul
ta largiatur: eosq; quos merito subde
ret penis: mauult inuitate beneficijs
Dilatio enim vindicte datlocū pen
tentie. nec tamē dici potest nulla ibi
est vita: vbi nulla conuersio ē: quia
mens dura et ingrata tam sibi ipsa
supplicium est et in conscientia ipsa
patitur quicquid dei bōitate differ
tur. Non igitur delinquentes pec
cata delectent ut illos in suis actib⁹
vite huius finis inueniat. Quoniaꝝ
in inferno nulla est confessio: nec da
tur remedium satisfactionis. si tam
non superest actio voluntatis dicen
te propheta Dauid: Quoniam non
est in morte qui memor sit tui: si infer
no autem quis confitebitur tibi. Fu
giant' noxie voluptates: inimica gau
dia: et desideria iam iamq; pertura.
quis fructus est que ve vtilitas ea i
desiuenter exper: que etiam si non
deserunt: deserenda sunt. Amor re
rum deficientiuꝝ ad incorruptibilia
transferatur et ad sub limina vocat⁹
animus celestibus delectetur. Con
firmare amicitias cum sanctis ange
lis. intrare in ciuitatem dei. cuius no
bis sponderur inhabitano. et patri
archis et prophetis et apostolis mar
tiribusq; sociamini. vnde et illi gau
dent: inde gaudete. Horuꝝ diuitias
concupiscite. et per bonam emulatio
nem ipsorum ambite suffragia. Cuꝝ
quibus eni m fuerit consortium de
uotionis: erit et communio dignita
tis. Dum itaque tempus nobis ad
mandāta dei exequenda concedit
glorificare deum in corpore vestro.
et lucere dilectissimi sicut luminaria
in hoc mundo. sint lucerne mentiuꝝ
vestrarum semper ardentes. et nihil
resideat vestris tenebrosum in cordi
bus. Quoniam sic ait apostolus:
Fuistis aliquando tenebre: nunc au
tem lux in domino. Impleanturq;
in nobis que in trium magorum ima
gine precesserūt. Et sic luceat lumen
vestrum coram hōibus ut vidēres
opera vestra bona glorificent patrē
vestrum qui in celis est. Sicut enim
magnum peccatum est cum inter gē
tes propter malos christianos no
men domini blasphematur: ita ma
gnum pietatis est meritum cuꝝ eidē
in sancta seruorum suorum conuer
satione benedicitur: Cui est gloria i
secula seculorum Amen.

De Epiphania domini eiusdē Sermo sextus.

Jes dilectissimi quo primum
gentibus saluato: apparuit sa
cro nobis honore venerandus est.
illa hodie cordibus nostris concipi
enda sunt gaudia: que in trium ma
gorum fuere pectoribus quando re
gem celi et terre signo et ductu noui si
deris incitati quem crediderant pro
missum adorauere conspicuum. Ne
qꝝ enim ita ille emensus est dies ut
virtus operis que tunc est reuelata
transierit. nihiloqꝝ ad nos nisi rei
geste fama peruenerit: quam fides
susciperet et memoria celebraret: cum
multiplicato munere dei etiam quo
tidie nostra experiantur tempora qe
quid illa habuere primordia. quam
uis ergo narratio euangelice lectio
nis illos proprie recensear dies: in
quibus tres uiri quos nec prophe
tica predicatio docuerat: nec testifica
tio legis instruxerat ad cognoscen
dū deū a remotissima orientis parte
venerunt: hoc idem tamen et manife
stius nūc et copiosius fieri in omniū
vocatorum illuminatiōe perspicim⁹
quoniam impletur prophetia Ysaie
dicētis: Reuelauit dominus brachiū
sanctum suum in conspectu omniū
gentium: et viderunt omnes fines ter
re salutē que a domino deo nostro
est. Et iterum: Et quibus non est an

manclatum se eo uidebāt. & qui nō
audierum: intelligent. Unde cū cer
nimus hominēs mundane sapiēte
deinos & a Jesu christi confessione
longinquos de profundo erroris
sui reduci & ad cognitionem ueri lu
minis aduocari: dubio
gratie splendor operatur: & quicqd
in eorū cordibus tenebrosū nouit lucis
apparet: de eiusdem stelle radijs mi
catur mentes quas suo fulgore col
ligerit & miraculo moueat: & ad de
um adorandum paulatim perducat
Si autem sollicito intellectu uelimꝰ
aspicere quomodo etiam triplex illa
species numerum abstulerit quid
ad christum gressu fidei uenient: of
feratur: nonne in cordibus recte cre
dentiū eadē celebratur oblatio. Au
rum etenim de thesauro animi sui pro
mit q xpō regē uniuersitatis agnoscit
Mirrham offert: qui unigenitū dei
credit uerā sibi hois unitate naturā
quodam cum Thure ueneratur q
in nullo ipsum patene maiestati im
parem cōfitent. Nos cōparationibꝰ
dilectissimi diligēter inspectis inue
etiam Herodis non dectile personā
cuius ipse diabolus sicut nunc fuit
oculos: Ita nunc quoq; imitatores
est imitatos. Cruciatur enī uocatiōe
gentiū quotidiana potestatis suę de
structione torquetur: dolens ubiq;
se dilatari & uerū Regē & locis omni
bus adorari. parat fraudes. fingit
dissensiones. erumpit in cedes. & ut
reliquos quos adhuc fallit: uastatur in
uidia uritur in Judeis. simulatione
insidiatur hereticis scissis ascēdit
in Paganis. uidet. n. insuperabilē cē
tentiā regis eterni cui⁹ mors ipsi
us uite mortis extinxerit: & ideo to
tam nocendi artem cuius mors ipsi
us uite mortis extinxerit. & ideo to
tam nocendi artem in eos qui uero
regi famulantur armauit. alios per
inflationes seducit: legis obdurāt
alios uero in furorem persecutionis
instigans. alios per falsa fidei com
menta decipiens. Sed hāc Hero
dis ultus rabiem ille uincit: & destru
it qui etiam paruulos martyrij pal
ma coronauit: & fidelibus suis tam
multiplicauit charitatem: ut apo
stoli uerbis audebant dicere: quis
nos separauit a charitate christi: tri
bulatio: an angustia: an persecutio: an
fames: an nuditas: an periculum:
an gladius: sicut scriptum est: Quia
propter mortificamur tota die. estī
mati sumus sicut oues occisionis. i
his omnibus superamus propter eū
qui dilexit nos. Nunc karissimi
dilectissimi non illis temporibus tā
tum necessariam fuisse credimus. q
bus reges mundi & omnes seculi po
testates cruenta imperate in dei po
pulum seuiebant: cum ad maximas
gloriam suam pertinere decerneret: si
de terris nomen christianum auferre
tentemescientes ecclesiam dei per su
orum sue crudelitatis augeri quoti
die in supplicijs & moribus beato
rum martyrum qui purabantur mi
nus numero: multiplicabantur ecē
plo. Denique tantum contulit fidei
nostre impugnatio persequentium
ut nihil magis regium deceat principi
patrumq; quod domini mundi me
dia sunt christi. nec tam gloriantur
qp in imperio gentiū dñi gaudent qō
in baptismate sunt renati. sed quia
tempestas priorum turbinum cong
cuit: & dudum cessant duris preclusa q
dam uidetur arridere tranquillitas
uigilanter cauenda sunt illa discri
mina que de otio ipsius pacis oriū
tur: Et diuersatus tamen qui in aper
tis inficiar persecutionibus fuit te
cta nocendi arte defecit ut quos nō
perstitit ictu afflictionis lapsu deci
dat voluptatis. Videns itaq; sibi re
sistere principium fidei: & unius dei
tatis inseparabilem trinitatem non
segnius in palatijs qđ in ecclesijs a
dorari: interdictam dolet sanguinis
christiani effusionem & quorum ob
tinere nō potest mortes: imperit mo
res. Terrores proscriptionum fauo
ritie murat incendium. & quos da
mnos nō fregit cupiditate corrumpit
Malignitas enim longo usu pro
prie imbuta nequitie non deposuit
odium sed uertit ingenium: quo sibi
mentes fidelium blandius subdat.
Inflammat enim concupiscentijs:
quos non ptoest uerare tormentis
serit disco: dias: accendit iras: iciat
linguas. & ne ab illicitis dolis cau
tiora corda se reuocent: consumādo
rum sceleruꝫ ingerit facultates: quia
illi totius fraudis hic fructus est: ut
qui immolatione pecudum & thuris i
censione non colitur: quibuslibet ei
criminosis seruiatur. Habet igitur
dilectissimi pax nostra pericula sua
& frustra ō fideli libertate securi sūt
qui vitiorum desiderijs non resistūt
Cor hominum de operum ostendi
tur qualitate & forma sue mentis spe
cies detegit actionum: nam sunt qui
dam sicut ait apostolus, Qui deus
profitentur se scire: factis autem ne
gant. Vere enim reatus negationis
incurritur quando bonum quod i
sono vocis auditur in cōscientia nō
habetur. fragilitas enim conditiōis
facile in delicta prolabitur. Et quia
sine delectatione peccatum est: cito
*acquiescunt deceptorie voluptatibꝰ
a carnalibus desideriis recurramus ad
spiritale presidium. & mens habens
notitiam dei sui & consilijs se male
suadendi hostis auertat. Prosit il
li patientia dei. nec ideo delinquen
di pertinacia nutriatur: quia vindic
ta differtur. Non sit peccator, de im
punitate securus. quia si tempus p
nitentie amiserit: locum indulgēnie
nō habebit: dicente propheta: quia
non est in morte qui memor sit tui: &
inferno autem quis confitebitur ti
bi. Quia autem tibi correctiōis repa
rationem experiri esse difficile: con
fugiat ad auxiliantis dei clementiaꝫ
& uincula male consuetudinis ab il
lo poscat abrumpi: qui alleuat om
nes: qui corrunt & erigit omnes eli
sos. Non erit uacua confitentis ora
tio: quoniam misericors deus uolū
tatem timētibus se facit: & da
bit quod petitur: qui dedit unde pe
tereitur: per dominū nostrum Jesū
christum qui uiuit & regnat in secula
seculorum Amen.

De Epiphania domini eiusdem sermo septimus.

Emota rerum ab humani ge
neris saluato: gestarum ma
gnam dilectissimi nobis confert uti
litatem: si que ueneramur cōdita. su
scipiamus imitanda: in dispensatio
nibus enim sacramentorum christi
& uirtutes sunt gratie & inchoata
doctrine. ut quem confitemur fidei
spiritu: operum quoque sequamur
exemplo: Nam etiam ipsa primor
dia que dei filius per matrem uirgi
nem nascendo suscepit: ad perfectuꝫ
nos pietatis instituunt. Simul enī
apparet cordibus rectis in una ea
demq; persona et humana humilitas
& diuina maiestas que cum sciat

infant: nocliti ⁊ celestia sibi loquā
tur auxiliū: puer corporis parui do
minus ⁊ rector: ⁊ mirabilis genitiuus
gremio continetur qui nullo fine cō
cluditur. Sed in his nostroꝝ vulne
rum est curatio ⁊ nostre delectionis
erectio: quā nisi in tā tenera diuer
sitate conuersus reconciliari deo hu
mana natura nō posset. Legē ergo
viuendi remedia nobis nostra tu
lerit ⁊ inde data est mortis forma
unde mortuus est impensa medicina
nec inerito cum tres magos ad ado
randum Iesum noui sideris claritas
deduxisset non eum imperantē de
monibus: non mortuos suscitantes.
non cecis visum: nō claudis gressū
aut muto eloquium restituentem:
nec in aliqua diuinaꝝ virtutū actio
ne uiderunt. sed puerū silentem quietū
⁊ sub matris sollicitudine cōstitutū
in quo nullum quidē apparet ꝺ
potestate signū: sed magnum prebe
retur de humilitate miraculū. Ipsa
itaq; specie sacre infantie cui se de
us deitas aptarat predicationem
auribus intimandam oculis ingere
bat. ⁊ quod adhuc vocis non posse
rebat sonus: visionis tam docebat
efficax. Tota.n. victoria saluatoris
que ⁊ diabolum superauit ⁊ mun
dum: humilitate est concepta hu
militate est confecta. Dispositos di
co sub persecutione inchoauit: ⁊ sub
persecutione finiuit. nec puero tole
rantia passionis nec passuro defuit
mansuetudo puerilis: quia vnigeni
tus deus sub vna maiestatis sue incli
natione suscepit ut ⁊ homo vellet na
sci ⁊ ab hominibus posset occidi. Si
gitur omnipotens deus caulas no
strorum animis malas humilitatis pri
uilegio bonam fecit: ⁊ ideo destruit
mortem ⁊ mortis auctorem: quia om
nia que persecutores intulere nō re
nuit: sed obediens patri crudelitatē
seuientium iustissima lenitate tolera
uit. quantū nos būles quātū opor
tet esse patientes. Qui si quid labo
ris incidimus nunquam nisi nostro
merito sustinemus. Quis autē glo
riabitur castū se habere cor: aut mū
dum se esse a peccato dicente beato
Joanne: Si dixerimus quia peccā
tum non habemus: nos ipsos sedu
cimus: ⁊ veritas in nobis non ē: qo
inuenitur ita immunis a culpa ut ꝺ eo
non habeat nel iustitia quod arga
at nel misericordia quod remittat.
Unde tota dilectissimi christiane sa
pientie disciplina non in abūdantia
uerbi non in astutia disputandi ne
qꝫ in appetitu laudis ⁊ gloriae sed in
vera ⁊ uoluntaria humilitate cōsistit:
quam dominus Jesus ab vtero ma
tris vsqꝫ ad supplicium crucis pa
omni fortitudine ⁊ elegit ⁊ docuit:
Nam cum discipuli eius intra se ut
ait euangelista disquirerent quis eo
rum maior esset in regno celorum: vo
cauit paruulum ⁊ statuit eum in me
dio eorum ⁊ ait: Amē amen dico vo
bis nisi conuersi fueritis ⁊ efficiami
ni sicut paruuli nō intrabitis in regnū ce
lorum: Quicūq; ergo humiliauerit
se sicut paruulus iste: hic maior est in
regno celorum. Amat christus infan
tiam humilitatis magistraꝫ innocē
tie regulam mansuetudinis forma.
Amat christus infantiam ad quam
maiorum dirigit mores. ad quaꝫ se
num reducit etates ⁊ eos ad iuuꝫ in
clinat exemplū: quos ad regnū sub
limat eternum. Et autem plene va
leamus agnoscere quomodo appe
hendi possit tam mira conuersio ⁊
in puerile gradū q̄ nobis imitatione
redemptū ille docet nos. b. apls ⁊ dicit

Nolite pueri effici sensib⁹: sed mali
tia paruuli estote. non ergo ad lubri
ca infantie ⁊ ad imperfecta nobis' p
modia redeundū est. Sed aliquid
quod etiam graues annos deceat:
inde sumendū ut ador su cōmotio
nū translatus ciuis ad pacē recursus
Nulla sit memoria offensionis. nul
la cupid tas dignitatis. Amor socie
tatis: equalitas naturalis. ma
gnū enim bonū est nocere nō posse
⁊ ad ma igna non ꝺ pere: quia infer
re ac referre iniuriā mundi hui⁹ pa
uperia est. Homini autem malum p
malo reddere christiane est equani
mitatis infantia. Ad hanc nos simi
litudinē dilectissimi paruulorum my
steriū hodierne festiuitatis inuitat:
⁊ hanc nobis utilitatis formā ado
ratus a magis puer saluator: insinu
at: qui ut imitatoribus suis quid glo
rie pararet ostenderet: ortus sui tem
pore editos martyrio consecrauit ut
in bethleē ubi xps natus est geniti p
cōmunionē etatis consortes fierent
passionis. Amet igitur humilitas:
⁊ ois ab infidelibus ⁊ teratur elatio.
Alter alterum sibi preferat. ⁊ nemo
quod est suū querat: sed quod alte
rius ui cum ia omnibus abundauerit affectus benivolentie: in nullo vi
tuo inueniatur iudic. Quoniā qui
se exaltat humiliabit⁹. ⁊ qui se humi
liat exaltabit⁹. eodem ipso attestante
domino Jesu christo: qui cum patre
⁊ spū sancto viuit ⁊ regnat deus: in
secula seculoꝝ amen.

De Epiphania domini eiusdē
sermo octauus.

Alusam dilectissimi ⁊ rationē
solemnitatis hodierne sepe no
bis ⁊ euangelica narratio obseruā
tie consuetudo patefecit: nec necesse
est ita nunc que inter saluatoris no
stri primordia humana sunt gesta:
replicare ut de splēdore noui sideris
de magis magnumq; muneribus
de seuitia Herodis ⁊ interfectione i
fantium: differamus: eius sicut nostis
⁊ in stelle fulgore dei gratia: ⁊ in tri
bus viris vocatio gentium ⁊ in rege
impio crudelitas paganorum ⁊ i oc
cisione infantium cunctorum marty
rum forma processerit. sed quia in sa
cratissimi die reddendū expectatiōi
vestre est sacerdotalis sermonis offi
cium nitamur ut possimus aduna
te spiritu dei per intelligētie semitas
peruenire ut cognoscamus sacramē
tum presentis festi ad omnium fide
lium tempora pertinere nec vllo mo
do habeatur insolitum: quod in dis
pensationum ordine adoratē ātiquū
Quisquis enim omnis anima christi
ana nihil indignum debeat de filii
dei maiestate sentire ⁊ transcensis in
cipientis fidei rudimentis oporteat
unūquēq; ad sublimiora proficere:
necesse est tamen infirmitati men
tis humane dum uerum hominem
accipit christum de ipsa nature no
stre communionem trepidare ⁊ per
initia uel incrementa corporea ad ag
nitionē vnius cum patre deitatis dif
ficiliter accedere. sed ubi inter calli
gantes cogitationes caligines lucis effulserit contantel fidei mora
splendor: ueritatis abrumpat: ut co
liberum ⁊ a uisibilibus absolutuꝫ lu
men intelligentie tanquā ducem stel
lam sequatur: quia sicut apostolus
ait: Dominus iesus christus i gloria
est dei patris: ut quē uenerabatur i
cuius humilitate iacentem ipsum si
ne diffidentia adoret cum patre re
gnantem. Hec autem manifestatio
dilectissimi que hesitantiuꝫ n. bula

dissolut animarū: & ita fecit innotescere deū filium ut ō hoc qō idē & etiā homo filius nihil patiatur obstaculi ad presentis seculi pertinet dignitates & uera est infantia Saluatoris declaratio destructio quando carnis sensus ab humanis ad diuina transferf: ut quos deprimunt experimenta firmi tatum erigant signa uirtutum: quia nisi auxilio & natura nostra indigebat & causam reparandi generis hūani nec sine humilitate maiestas nec sine maiestate posset humilitas. Jaz uero in singulorum fidelium profectibus diuinorum elucet custodia mādatorū spiritusq quod dictū est: Sic luceat lux uestra coram hominib' ut uideāt opera uestra bona: & glorificēt patrē uestrum: qui in celis est. Quis illic presentem non intelligat maiestatem ubi ueram uidet apparere uirtutem que utique sine deo nulla est: nec prius etatem obtinet detestationis spiritū sui uegetetur auctoris. Dicente enim discipulis suis domino. sine me nihil potestis facere dubium nō est bonam gēnes ex deo habere & effectū operis: & initium bone uoluntatis. Unde & apostolus copiosissimus fidelium cohortator: cuz timore iquit & tremore uestraz salutez operamini. Deus est enim qui operatur in nobis & opera pro bona uoluntate: & hec uere causa est tremendi atqz metuēdi sue ipsis operib' pietatis elati deseruāt opē gratie: & remaneant in infirmitate nature. Qui aūt experiri cupit an in ipso uere habitet de quo dicitur mirabilis deus i sanctis suis: si nec ro coram uidis sui interiora discutiat: sagaciter ārat qua humilitate resistat superbie: & benuolētia odium uicit: uidelicet nō capiat adulātiū lingue: nēq qs bonis delectet alienis.

An p malo nō capiat malū redde re malitiaq multas obliuisci iniurias & imaginem sui conditoris amittere: requi omnes ad cognitionē sui generalibus incitās donis pluit super iustos & iniustos: & solē suū oriri facit sup bonos & malos ac ne i multis laboret sollicite dilectionis inspectio ipsam matrē uirtutū oluz charitatez in secretis sue mentis inquirat: & si i ea dilectionē dei & primi toto corde intente reperit: ita ut etiam inimicis eadē velut tribui que sibi optat. ipē dū. Quisquis huiusmodi est: deū re ctorem sui esse non dubitet: quē tāto magnificentius receperit quāto magis non in se sed in domino gloriat. Quoniā quibus dicitur regnū dei intra vos est: ibi nimirū illius agūt spiritu cuius regunt' imperio. Sciētes igit' dilectissimi quoniā charitas deus est qui opatur oīa in nobis. Sectemur charitatē ita ut in vnū caste dilectionū affectum vniuersorū fidelium corda concurrant transcūtia nos & vana nō occupent: constāti uelocitate ad ea que sunt semper mansura tendamus. sacrm enim plenitudo festi oportet in nobis: eē ppetuuz: quod vtiqz sine fine celebrabit si in oīum actibus nostris dominū Jesum xpm apparcat: q cuz pre & spū scō uiuit & regnat in secula seculorū. Amen.

De Quadragesima eiusdem sermo primus.

Ebreorū quondā ppls & oēs israelitice trib' cū pp petitōr suor officiōes grauī phylistinor dāna tione pmerent' ut inparc hostes suos nō possēt sicut sacra mysteria hystoria: vices ai & corpis idicto sibi re e icūno, uelle exerūt. n. dura & miser ā

illaz subiectionē neglecta se mandatorum dei & morum corruptione merentes: frustraqz se armis certare: nisi primū uitijs repugnassent. Abstinēre ergo a cibo & potu iubere sibi castigationis adhibuere censurā: & ut hostes suos uincerēt: gule illecebras in scipsis ante uincerūt. Factūqz est hoc mōnt seui aduersarii & grauis domini esurientibus cederēt: quos sibi saturos subiugarant. Et uos ita qz dilectissimi inter multas aduersitates & pcelia constituti si similibus remediis: ut capimus: simili obseruatione curemur. Eadem enim pro pemodum causa nostra est que illorum fuit: quoniam sicut illi a carnalibus aduersarijs: ita & nos a spiritalibus macrime impugnamur inimicis. Quisi donata nobis per di gratiam morum correctione uincantur & corporeorum nobis hostium fortitudo succumbet: & emendatiōe nostra infirmabantur quo graues nobis in ipsorum meritis sed nostra delicta fecerunt. Quapropter dilectissimi & omnes hostes nostros superare valeamus: per obseruantiā celestium mandatorum diuinum queramus auxilium. scientes nō aliter nos posse aduersarios nostros ni si precualuerim' & nobis. Sunt enim intra nosmetipsos multa certamina & aliud caro aduersus spiritū: aliud aduersus carnem spiritus concupiscit. In qua dissentiōe si cupiditates corporis fuerit fortioz: turpiter animus amittet propriaz dignitatem: & pernitiosum erit eis seruire: quez decuerat imperare. Si aūt meno recto ri suo subdita & superne munerib' delectata terrene uoluptatis incitamenta calcauerint: & suo mortali corpore regnare peccatum nō sciuerit: or dinatissimā tenebit ratio principatū & mutationes eius nulla spiritalium nequitiarum labefactabit illusio: quitunc est uera pax hominis: & uera liberatio: quādo & caro animo indicet gerituz: & animus deo presidente gubernatur. Hec aūt preparatio dilectissimi licet omni tēpore salubriter assumatur: peruigiles hostes icessabili superentur industria. Nunc tamē solicitius expectādi sūt & studiosius instruenda: quando & ipsi subtilissimi aduersarij actiori: ut dicitur astutia. Scientes enim agere nos sacratissimos quadragesime dies in quorū obseruantia omnes negligētie diluuntur: ad hoc totaz vim sue malignitatis intendūt: ut celebrari sanctus paschā domini i aliquo inueniamur indigni: & unde nobis obtinēda erat propitiatio: inde ptrahatur offensio. Accedētes ergo dilectissimi ad quadragesime initium: idest ad diligentiozz domini seruitutez. Quia qua si ad quēdam agonem sancti operis accedimus: ad pugnas tēptationuz preparemur: & intelligam' animos preparemus: & intelligam' quāto studiosiores pro nostra salute fuerimus: tanto nos vehementius ab aduersarijs impetendos. Sz fortior est qui in nobis & qui aduersum nos est: & per ipsuz validi sum': i cuius virtute confidimus: quia ob hoc dño se tēptari a tēptatore permittit: ut eius munimur auxilio: sic idē erudiamur crēplo. Dicit eiz aduersarius: et audistis testimonijs legis: nō ptāte virtutis: ut hoc ipso & boni magis probēt: & aduersarij plus puniret: cū hostis generis hūani nō solū quasi a deo sed etiam ab homine vincerētur. Pugnauit ergo ille nunc: vt & nos postea pugnaremus. Dicit ille ut & nos simpliciter vincerem⁹.

Nulla sunt enim sine temptationū experimentis opera uirtutis: nulla sine perturbationibus fides: et nullū sine hoste certamen: nulla sine confessione victoria. Et ita hec nostra i medio insidiatorum laqueo positio nus ē. Si nolumus decipi vigilādū est. Si volumus superare pugnādū est. Et iō sapientissimus Salomon. Fili inquit accedens ad seruitutem dei: prepara animā tuā ad tēptationem. Vir eīs dei sapiēcia plenus sciens studiū religionis labores habere certaminis: cū preuideret pugne periculā: ante admonuit pugnaturū: ne hoste si ad ignorantiē tēpto: accederet: paratus citius vulneraret. Nos itaq; dilectissimi qui diuinis institutionibus eruditi: ad agonem presentis certaminis festinanter accedimus: audiamus dicentē apostolū: Non est nobis colluctatio aduersus carnē et sanguinē: sed aduersus principes et potestates: aduersus mundi rectores tenebrarū harū: contra spiritalia nequitie in celestibus: et non ignoremus q; hi hostes nostri contra se gen⁹ sentiunt: quecūq; nos pro nostra salute agere tēptamus: et hoc ipso q; boni aliquid appetim⁹ aduersarios prouocamus. Nec enim inter nos atq; illos per diabolice inuidie fomitē inueterata dissentio ē. vt q: illi ab ijs bonis crederentur: ad que nos deo auxiliante prouehimur nostris iustificationibus foueamur. Si ergo nos erigimur: illi eo ruunt. Si nos cōualescimus: illi infirmantur. Remedia nostra plage ipsorum sunt: q: curatione nostrorum vulnerū vulnerātur. State ergo dilectissimi: vt apostolus admonuit: succincti lūbos mētis vestre in veritate: et calciati pedes in preparatione euāgelij pacis in oībus sumētes scutum fidei in quo possitis oīa tela nequissimi ignea extinguere: galeā salutis assumite: et gladium spiritus q̄ est verbum dei. Videte dilectissimi q̄ potētib⁹ nos telis: q̄ insuperabilibus munimētis duc multis insignis triūphis: et victrix cohortis militie magister armauerit. Precinxit lūbos balteo castitatis: calciauit pedes vinculo pacis: q: et discentes milites eius ab ipo diuine in centore uincatur: et non celatus facile a serpēte mordeat. Scutum fidei ad oppressionē totius corporis dedit: capiti galeā salutis imposuit: de ceteraq; gladio verbi veritatis instruxit: spiritalis preliatorem: nō solum tutum a vulnere: sed et repugnantem valeat vulnerare. Dies igit̄ dilectissimi freti armis ipis gre atq; intrepide proposuim⁹ nobis certamen iniecim⁹: in ipso iciunioꝝ studio nō eo tantū simus fine contenti: ut solā ciborū abstinentiā putemus esse sectandā: Parū enim est: si carnis substantia tenuatur: et alie fortitudo nō adiuuat. Afflicto paululum exteriore hoc erciatur interior: et subtracta saturitate corporea spiritalib⁹ mēbris delitijs roboret. Circūspiciat se quisq; aia christiana: et secreto examine cordis sui interna discutiat: videat ne qd ibi discordie habuerit: negāt cupiditatis ilecebra. Incōtinētiā castitas: paupertatem emendacij tenebras lux abigat veritatis. Quia os q̄ mentitur a fam mentientis interficit. Detumescat superbia: humilitas assumatur: respuat ira cūctia: cōminuant iacula noxiarum: et obtrectatio linguę frenetur. Cessent maledicte et obliuioni mādēt liuore. Dies postremo plātatio quā nō plātauit pr celestis: radicit⁹ auferat. Lūc ejt nobis vīrtutem semina nutriantur: quādo ab agro cordis nostri omne germen exterminū euellitur. Si quis ergo in quempiam ira cupiditate altioris ardoris ui cum aut carceri traderet aut uinculis aligaret: absolutionez non solum insontis sed etiam eius qui pena dignus uideretur: celeret ut ita dominice orationis regula fidenter uiatur: dicens dimitte nobis debita nra: sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Quam partem petitionum ita dominus in speciali insinuatione commēdauit: totus orationis effectus in hac conditione cōsistat. Si enim inquit dimiseritis hominibus peccata eorum: dimittet et pater uester uobis qui in celis est Si autem nō dimiseritis hominib⁹ nec pater uester dimittet uobis peccata uestra. Inde dilectissimi memores infirmitatis nostre quia facile in ꝗlibet delicta prolabimur: hoc potēriss remediū et iusta est cautissimas uulnerum nostrorum curationem nullatenus negligamus. Demus uenia: quā rogamus: et nō studeam⁹ vindicare nobis peccatur ignosci paupes gemitus surdo nō trālcam⁹ audituꝝ misericordiam indigētibus promptis benignitate prestemus vt misericordiam in iudicio possimus inuenire. Ad quā perfectōez g studiū suum gratia dei adiutus intenderit hic sanctum iciunū fideliter paget Hic a fermēto malicie ueteris alien⁹ in azimis sinceritatis et ueritatis ad beatum pascha perueniet: per nouitatem uite digne letabitur i sacramento reformatōis humane. Per Christum dominū nostrum qui cū patre et spū sancto uiuit et regnat in secula seculoꝝ Amen

Decādragesima cuiusdē sermo sa.

Iecit nobis dilectissimi appropinquante festo paschali ieiuniū quadragesime ipse legitimu reposito recurtus: dicat: cohortatio tamē ēt nostri sermonis adhibēda est: que auxiliāte dño nec inutilis sit pigris: nec onerosa deuotis. Nam cū oēm obseruantiā nr̄am rō ipsū dictum poscat augeri: nemo ē vt confido de vobis qui se ad opus bonū non gaudeat incitari. Nam ira ēm nostra manēte adhuc mortalitate mutabilis ēt: si ad tūma quecq; virtutum studio prouehatur: tamen sicut pōt habere quo recidat ita pōt habere quo crescat: et hoc est perfectius: vera iustitia: vt nūquis se presumant esse perfectos: ne ab itinere nōdum finiti intētione cessant: ibi incidāt deficiēdi periculum: vbi pfectio ēdi deposuerit appetitū. Quia ergo nemo nostrū dilectissimi tā perfectus ē et sanctus: vt perfectio: et sanctio: ēe nō possit. oēs simul sine differēna graduū: sine discretione meritoꝝ ab ijs i que peruenim⁹: in ea que nondū appehendim⁹ pia cordiate curamur: et ad mēsuraz cōsuetudinis nre necessariū aliqd adiungimus augmenti. Parus enim religiosus alio rēpore demonstratur: qui in his diebus religiosior nō inuenitur. Unde opportune auribus nostris lectio apostolice predicationis intonuit dicens. Ecce nunc tēpus acceptabile: ecce nunc dies salutis. Quid enim acceptius hoc tempore: quid salubrius his diebus: in quibus vnius belli indicitur: et omnium virtutum profectus augetur. Sed per quidem tibi o anima Christiana vigilandum contra salutis tue aduersarium: huiusmodi vius pateret locus temptationis insidijs: sed mo

do tibi mitior cautio & sollicitior ad
sumenda prudentia cunctando idē
hostis tu⁹ acrior sevit in dia. Nūc
autem in toto mundo potestas ei
antiquę damnationis auferturꝫ in
numerabilia illi captiuitatis sue ra
piantur. Renuntiat atrocissimo pe
doni a populis omnium nationum
omniumq; linguarumꝫ nullus iam
genus hominum reperit: quod nō
tirannicis legibus reluctetur: dum
per omnes fines terre regenerāda
in Christo multorum milium milia
preparēt: appropinquāte noue crea
ture ortu: spiritalis nequitia ab his
quos possidebat: excluditur. Fremit
ergo expoliati hostis impius furor
& nouū querit lucrum: quibus perdi
dit antiquos. Captat indefessus & pi
gil si quas reperiat oues a sacris
gregibus negligentius euagantes:
quas per proclina voluptatuꝫ & per
dulcēs luxurie i dnersoria mortis
inducat. Inflammat itaq; ire: nu
trit odia: cult cupiditates: irridet ti
mentes: inretiat gulam. Quos enim
tentare non audet qui nec ab ip
so domino nostro Jesu Christo: co
narꝫ hac fraudis abstinuit. Nam si
cut euangelica patefecit hystoria: cū
saluator qui erat verus deus: vt ve
rum hostem etiam demonstraret: & i
pias opiniones totius erroris exclu
deret: post quadraginta dierū noc
tiumq; ieiunium infirmitatis nostre
in se recepisset esuriem: cuiusnā via
bolus signū se in eo possibilis atq;
mortalis inuenisse, naturę explica
rei potentia? quam timebat si filius
dei inquit es: dic vt lapides isti pa
nes fiant. Poterat itaq; istud om
nipotēs: & facile erat vt ad creatoris
imperium in quam iuberetur speciē:
cuiuslibet generis creatura transiret
sicut eius voluit in cōuiuio nuptiali
aquam mutauit in vinum. Sed hoc
magis salutiferis dispensationibus
congruebat: vt nequissimi hostis astu
tia non potentia deiatio sed humi
litatis mysterio vinceretur. Denicq;
fugato diabolo & cibus angelus ca
lidi rēptatoris elisis accesserunt ad
dominum angeli & ministrabant ei
vt veri hominis & veri dei & apō do
losas interrogationes inuiolata cēt
humanitas: & apud sacta obsequia
manifesta diuinitas. Confundatur
itaque filij diaboli atque discipuli
qui repleti inspiratione viperea sim
plices quosq; decipiunt negantes i
Christo veraꝫ esse naturam dū aut
deitatem hominem aut hominem dei
tate dispoliant cum vitus temporis
gemino documento veraq; fallitas
sit peremptaq; & per famē corporis
vera humanitas: & per famulanice
angelos demonstrata est manifesta
diuinitas. Quia ergo dilectissimi si
cut redemptionis nostri magisterio e
docti iumurnon in solo pane viuit
homoꝫ i omni verbo dei dignūq;
est: vt populus christianus in quali
tatēcūq; abstinentia constitutus ma
gis desideret se dei verbo q̄s abo'la
tiare corporeo prompta deuotione &
alacri fide suscipiamus solēne ieiu
nium non in sterili inedia quam ple
rūq; ibecillitas corporis & amaritie
morbus inducit: sed in larga benuo
lentia celebrandum est: vt scilicet si
mus de illis: ō quibus ipsa veritas
dicit. Beati qui esuriunt & sitiunt in
stitiam: quoniaꝫ ipsi saturabuntur.
Delitie igit nostre sunt opera pietatis
& illis cibis qui nos ad eternitatem
nutriunt: ipleamur. Letemur in re
fectionibus pauperum: quos impen
dia nostra satiauerint. Jocūdemur
sentiant humanitates nostram egri
tudines decumbentium amb ecillita
tes debilium: labores exulum: defti
tutio pupillorum & dolatarum la
menta, videantur in quibus iuuan
dis nemo est qui non aliquam pos
sit exequi benuolentie portionem.
Nulli enim parum ē sensisse cui ma
gnuolest animus: nec de rei familia
ris modo mensura miserationis pē
det ac pietatis, nunquam merito ca
ret etiam in tenui facultate bone vo
luntatis opulentia. Maiora quidē
impendia sunt diuinis & minora me
diocrium: sed non discrepat fructus
operis ubi idem est affectus operan
tium. In ista autem dilectissimi exer
cendaꝫ opportunitate virtutum. fūt
etiam aliarum insignia opera coro
nandę quę nullo bonorum dispendio
nulla diminutione pecunie capiant
& pellatur lasciuia: si abdicetur ebrie
tas. & carnalis concupiscentia casti
tatis legibus edometur: si odia trā
seant in dilectionem: si inimicitie cō
tantur in pacem: si tranquillitas ex
tinguat iram: si mansuetudo remit
tat iniuriam: si denicq; dominorū at
q; seruorum tam ordinati sint mo
res ut & illorum potestas minor: et
istorum sit disciplina deuotior. hac
igitur observantia dilectissimi obti
nebitur misericordia dei & abolito
peccatorū reatu religiose venerādū
pascha celebrabitur. Quod & roma
ni orbis piissimi imperatores sancta
antiquitus observatione custodiūt:
qui in honorem dominice passionis
alacritudinem sue potestatis inclinat
& cōstitutionū suarū severitate mol
lita multarum culparum reos preci
piunt relaxari: ut in diebus quibus
miserationis salutaris miseratione diui
na etiam ipsorum superne bonitatis
clementia. Imitentur igitur christia
ni populi principes suos & ad domes
ticam indulgentiā regi exercentur
exemplis. non enim diuitias legen
tes est austeriores esse q̄s publicas
Remittantur culpe vincula solua
tur reo cleantur offense: pereant vin
cula: sacra festiuitas per diuinam
atq; humanam benignitatem om
nes letantes omnes & habeat innoxi
tes. Per dominū nostrum Jesum
xpm qui cum deo patre & spiritu sā
cto viuit & regnat deus per infinita
secula secalorum Amen.

De Quadragesima eiusdem sermo tertius.

Emper quidem nos dilectissi
mi sapienter & sanae viuere de
cet: & in id voluntatis nostras actio
nesq; dirigere: quod diuine noā
mus placere iustitiae: sed cum hi ap
propinquāt dies: quos illustriores
nobis salutis nostre sacramenta fe
cerunt: diligentiore sollicitudine cor
da nostra mūdanda & studiosius ex
crenda est disciplina virtutum ut si
cut ipsa mysteria quadam sui parte
maiora sunt: ita & nostra observātia
superet in aliquo consuetudinē suā
& cui sequitas est celebranda sub li
miore ipe quoq; reperiatur ornatu
si enim rōnabile & quodāmodo reli
giosum videtur per dies festum in
usitatu nuidiose prodire et habitu
corporis hilaritatem mentis osten
dere: si ipsam quoq; oratōis domū
propensiore tunc cura & āpliore cul
tu quantum possumus: adeamus
nonne dignum est ut amica xpiana
que uerum uiuūq; dei templum est
speciem suam prudenter ecconcia re
demptionis suae celebraturā sacra

mentū omni circūspectiōe pcaueat: ne vlla eam macula iniquitatis ob fuscet aut vaplicis cordis ruga ve deformet. nam quid prodest bone statio formam preferens cultus ex terior: si interiora hostis aliquotū for deant: cōtaminatione autoritū. Diligitur que animi puritatem ⁊ specu lum mentis obnubilant: abstergenda sedulo ⁊ quadam elimatione tra denda sunt. Seruietur quilz cōsci entiā suā: reqz ante se statuat propriū censura iudicij: videat si i secreto cor dis sui illam quam xpūs oat inuenit pacem: si offenderit spūs nulla cōcu piscentia carnis impugnat si humilia non spernit: si alta non appetit. si ini quo non delectatur lucro: si imode rato rerū suarū nō gaudet augmen to: si denigz aliena felicitate non vri tur aut inimici miseria non letatur. Et cum harū perturbationū nihil i se forte reppererit: sincero discuti at examine qualium cogitationum specie frequentetur. ⁊ utrū nullis va nitatū imaginibus acquiescat: ut q3 cito animū ab his que nocie blādi untur abducat. Nam nullis illece bris cōmouetur: nullis cupiditatibus titillatur: nunc est istius vite que tota tentatio est: qua nimirū vincitur: qui vincit ab eodem nō vereſ. Sup bum est enim de non peccandi facili tate plumere. cū hoc ipsum plumpsi sse peccatū fatet dicēte biō Joāne apo stolo: Si dixerimus quoniā pecca tum non habemus nosipos seduca mus: ⁊ veritas in nobis non est: ne mo igit dilectissimi se fallat: nemo se decipiat. Neque enim quilz de cordis sui puritate confidat ut putet se nullis tentationū periculis iubia cere cuz pugil ille tentator eos acri oribus pulset insidiis quos maxīa videt abstinere a peccatis. a quo volos suos contineat qui ipsū quo q3 dominū maiestatis autos ē calli ditatis fuc fraude tentare. Viderat superbiam suam baptizari domini ica humilitate calcatā: intellexerat quadraginta dierum ieiunio omnē cupiditatem carnis exclusā: ⁊ tamē nō desperauit de artib⁹ suc malicie spiritalis impobitas: tantumq3 sibi de nature nostre mutabilitate prosit ut quam experiebatur hominem presumeret posse fieri peccatorem Si ergo ab ipso domino ⁊ Salua tore nostro deceptionū suarū diabol⁹ nō removit insidias: quāto magis fragilitatem nostram impugnare p semet quos exide uehementiore odio ⁊ inuidia sciore persequitur: ex quo ei in baptismo renuntiauimus. ⁊ ab illa cui dominabatur origine i nouā creaturam diuinā regnatione trāsui mus. Vnde quia duz mortali carne circūdamur: nō desinit nobis antiqu⁹ hostis laqueos peccati ubiq3 pre tendere. ⁊ tūc maxime aduersū christi mēbra seuire: quando ab eis sunt ce lebranda sacratiora misteria. merito doctrina spiritus hac eruditione im buit populum Christianū ut ad pas chale festum quadraginta dierum continentia seippararet. Cuius purificationis ratio ias nos ad obseruātiā hue salubritatis inuitat: ⁊ diligentiā nobis propositę castigatōis indicit. Quanto enim sanctius quilz hos dies inuenitur egisse: tanto probabi lior paschę domini honor esse religiosi⁹ In diebus igitur sanctorum ieiuniorū pietatis opera quib⁹ semp studendū est: abundantius exequamur: misericordes simus ab omnes: maxīe autē ad domesticos fideiuti ipsis quoq3 elemosinarū distributōib⁹ bonitatē

patris celestis imitemur qui solē suū oriri facit sup bonos ⁊ malos ⁊ plu it super iustos ⁊ iniustos. Quibus er go fidelibus precipue adnumbrāda sit par tas: etiam illi tamen qui nondū euangelio reperti sunt suo labore mi serandi sūt. Quia in hominibus na ture est diligenda cōmunio: que nos etiam iis benignos debet efficere: q nobis: quacunq3 conditione subie cti maxime si eadem gratia iaz rena ti ⁊ eodem sanguinis christi precio sunt redempti. Simul enim3 ⁊ cū istis habemus q3 ad imaginem dei cōdi ti sumus: nec carnali origine a nobis nec spiritali nativitate diuisi sunt. eo dem spiritu sanctificamur: eadem fide viuimus: ad eadem sacramenta cō currimus. Non spernatur hec vni tas: nec vilis nobis in tanta commu nio: sed hoc ipso nos per omnia ta ciat mitiores: q3 cor⁹ mur sub eccli one cum quibus vni domino eadē subiacemur seruitute. Si quis ergo hos⁹ grauioribus dominos suos of fendere delictis: indulgeatur. nūc in diebus reconciliationis accipiat Miserat miseratio seueritatem: ⁊ ve nia deleat vitionem: nullū custodia teneat: nullum carcer includat: quo niam deus noster misericordiā suā hac conditione promisit: ut remitte da sibi si posset peccata propria qui remisisset aliena. Obsecro vos fratres mea dilectissimi ⁊ inuicem nos ad ue lei conteramur. Celeri odia: deleā anī simultates: in vnitatem dilectio nis omnia mēbra cōueniant. Beati enim pacifici quia filij dei vocabun tur nec solum filij sed diaz heredes: coheredes autem christi qui viuit ⁊ regnat in secula seculorum Amen.

De Quadragesima duodecima
Sermo quartus.

Rediturus nobis dilectissimi sacratissimū maximūq3 se stiuū quo aptius viar exordio: q3 ut verbis apostoli in quo domi⁹ noster inchoatur incipiam. Dicamq3 q3 lectū est: Ecce nunc tempus acceptabile: ecce nūc dies salutis. q3 is cū nulla sint tempora que diuinis non sint plena muneribus ⁊ semp nobis ad misericordiam dei per ipsius gra tiam pateatur accessus. nūc tū om niū mentes maiori studio ad spiritua les profectus mouere ⁊ aptiora fide lia oportet animari quando ad vni uersa pietatis officia illius nos dici in quo redempti sumus recursus i uitat ut excelens super omnia passi onis eo nunc sacramentū purifica tis ⁊ eo potibus ⁊ alis celebramus. Debebatur quidem tāte misteriis ta incessabilis deuotio ⁊ continua ta reuerentia ut tales p̄manerem⁹ in conspectu dei: quales nos i ipso paschali festo dignū est inueniri. ad quā hec festa studio parari cor est: ⁊ dū carnis fragilitate austeritas obscurā ta relaxatur: dūq3 per varias actio nes nitc huius solemnitatis diffundit necesse est de mūdano pulvere etiaz religiosa corda sordescere. necesse est de mūdano pulvere etiam religiosa corda sordescere. Magna diuine in stitutionis salubritate prouisum est: ut ad reparandam mentium puri tatem quadraginta nobis dierū cur cursus moderat. ⁊ omnia casta de coquerēt. Ingressuri igit dies my sticos ⁊ purificandos animo atq3 corporibus sacratius institutis p ceptis apostolicis obedire curemus emūdāles nos ab oi inquinamēto

ctrolo ac spiritus ut castigatio cor
luxuriosibus que iunt inter viros
subtrahit animo quo sub dei gu
bernaculis constituti corporis de
ret effrenatos cohortationis hec ob
tineat dignitate ut nemini dubium
sit oblationē ieiuniorū. digna
esse ab infidelibus reprehendi de car
penturi nostro usu lingue impie
in mundi se nil gentis armabunt
si scimus nil nocere a puritate perfe
cte cōmunionis discrepare. Non enī
sola abstinentia cibi statui nostri sum
ma ieiunii aut fructuose corporis ca
stigatio redderetur nisi mens ab iniqui
tate reuocaturi ab obtrectatiōibus
lingua cohibeatur. Sic ergo nobis
edendi ē moderāda libertas ut etiā
ipse cupiditates eadē lege frenētur.
Sanctificabimus nos ī patiemur pacis
ī tranquillitate hoc tempus dū ī quo
credula olim contemplatione vitio
rū perpetuus est obtrectandi virtu
tū. Nunc quoq; mentium lenitudo
donare culpas: negligere contume
lias: obliuisci afflictas iniurias.
Nunc fidelis animus per arma iusti
cie a dextris se exerceat ī sinistris ut
p gloriā ignobilitate ē per infamiaz ī
bona fama ecclesiā pfectus constātēq;
pbauit. nec laudem fidei nec ob pbra
defatigent religiosoq; modestia nō
sit metuenda. Nec timeāt fidei
nullaq; murmura querelaq; quibus nūq;
deliciarū solatia gaudioq; no
minantur inter opera misericordie
terrenaq; diminutio fructuū. sem
per diuites esse habet iniqua paupertas
quia plus est quod habet q; quod
non habet. Nec pauper in isto mun
do unde gentis liberare cum donatū
est in omnibus rep̄ domino ois posse
dere. Q; per omnibus ergo que bona
sunt non est omino metuendū ne fidei
deliciis faciles operandicē ī in duo
bus nūnus euangelice illius vidue
sit laudata devotio: ī pro calice aq
frigide premiū habet gratuita lar
gitio. Erga electibus enim pioq; beni
gnitatis mensura taxatur. ī numq;
cū misericordi efficacia deficit in quo
misericordia ipsa non deficit. Excepta
est hec vidua ula de Sarepta que
beato Helie i tpe famis vltimus victi
cibū qué soli habebat: apposuit et
prophete clurié necessitati luce ferēt
exiguū farine ī pusillū olei incōtan
ter expendit. Sed non defuit ei: qō
fideliter erogauit ī in vasis pia effu
sione vacuatis fons noue ubertatis
exortus est ut sanctis usibus nō mi
nueret eius substātie plenitudo cu
ius non fuit formidata defectio. Jo
aūt studijs dilectissimi ad que ueo
lūtarie confidimus esse pparatos
non ambigatis diabolū qui omni
um virtutū est aduersarius inuidere
ī ad hoc vim suc malignitatis arma
ret quos nō potuerit deicere per
diffidentiā conetur superare p glo
riam. Vicinum est. n. rectis actioni
bus superbie malū: ī ō proximo ip
virtutibus insidiatur clanio: qa dif
ficile est ut laudabiliter inuenīē lauf
non capiat: nisi ut scriptum est: Qui
gloriatur in domino glorietur. Cuius
uero ille hostis nequissimus nō au
deat impugnare propositū cuius non
apperat violare ieiuniū: quādo ver
sutus suos fecit sicut euangelica le
ctione patet cū ē nec ab ipso mun
di saluatore cōtinuit. Expauescēo. n.
in illo: quadraginta diez noctūq;
ieiuniū explorare callide voluit ut
hanc continentiā donatam haberet
an propriā ut non mentiret decepti
onū suaz opera solucrādi christus
eius esset cōditionis cuius ē corpo
rio. Primo itaq; dolo scrutamus ē
an ipse esset substantiaz creator qui
rep̄ corporaz posset in que vellet
mutare naturas. Secundo an sub
humane carnis specie diuinitas obū
brata tegeret cui facile esset puluis
sibi aera facere ī terrena per uacuā
mēbra libitare. Sed cū illi dominus
iusticiā maluisset opponere veri ho
minis q; potentiā manifestare dei
tatis ad hoc conuertit terre fraudis i
genuit eū in quo diue potestatis
signa cessauerant: dominandi cupi
ditate tētaret: ī ad venerationez sui
regna mūdi pollicendo traduceret.
Sed prudentiā diaboli stultiaz fecit
sapia dei: ut superbus hostis hoīez
videns quez aliquando supauerat
non metuere eū persequi: quē pro
ois oportebat occidi. Idcirco ipse
aduersarij dolos non solū illecebris
gule: sed etiā in proposito abstinen
tie cauemus. Qui enī sciunt huma
no generi morte inferre per cibū no
uit ī p ipsum nocere ieiuniū: ī ad cō
trarie fraudis effectum famulis vti
do manichei sicut per serpentē in
lignū interdicta pomi: ita per famem
suadet concessa vitari. Vtilis quidez
est abstinentia: que parco assueta vi
ctu delitiaz cohibet appetitū. Sed
vel illoz dogmata apud quos etiā
ieiunando peccat: damnant creatura
rū naturā in creatoris iniuriā: ī con
taminari edētes asserūt ys: quoz
non deū sed diabolū conditorē eē dis
finūt: cū prorsus nulla sit substātia
mala: nec ipsius mali sit vlla natura
Ois. n. bona bonus auctor instituit
ī vnus ē vniuersaz rerū creator: q
fecit celū ī terrā: mare ī oia que in eis
sunt. Ex quibus quicqd hoī ad cibū
potūq; accessum ēt sanctū ī mūdus
est in sui generis qualitate. Q; si
moderata auiditate sumatur: nunc
tao edacco ī babaces decorari nō de
bi neq; natura ptaminat. Ois. n. ī
cut apostolus ait: Omnia sūt mūda
Coinquinatio. n. ī infidelibus mbi ē
mundū: sed coinquinata sunt eoz mens
ī pscia. Vos aūt dilectissimi ea bo
lice matris sci generatio quos i eccle
la virtutis spūs sciūs erudit ī liber
tatē vestrā congruā rōne modera
mini. scientes quoniā bonū ē a ci
tiis abstinere: ī cū castigatius viuē
dū ē: ita discernere cibos ut usus co
rū famoueat. non natura damnetur
Nulla itaq; nos contagionis bu
aspergat iperas: qui sua maxime ob
seruantia polluūtur seruientes crea
ture potius q; creatori: ī luminarib
celi ītra abstinentiā deuouentes:
quos: nemo ambigat esse manichē
os qui in honorez solis actione die
dominico ī secūda feria deūbendū
fuerint ieiunare. Vino. n. puerilitatis
fuc opebis ipij bis ppbam fūrqui
ieiuniū. fuū ī ad fidei cultū ī ad re
surrectionis xpi institutū pertinuit
Abdicant. n. sacro saluatis hūane: ī
xpm dominū nostr sicut in carne
te carnis nēe denegant narūata mor
tuere ī resurrexisse nō credūt. Et ob
hoc die salutis ī letitie nostre lau
ium merore pdēnauitcunq; ad re
gendū infidelitatē suā nostris aude
ant interesse mysteriis ita in sacroz
cōmunione se reperant ut interdum
nimus latent ore indigno xpi cor
accipiūt: sanguinē aūt redēptōis no
stre haurire omo declinant. Quod
ideo vestrā voluimus scire sātatē ut
nobis huiusce nōi hostes ī his ma
nifestent indicijs: ī quos deprehēsa
fuerit sacrilega simulatio notari ī p
dici a sanctoū societate sacerdotū

...ut ...ritis pellant. De talibus enim
...bis Paulus apls ecclie dei pa
...dmonet dicens: Nolumus diem
...nos fieri in obiectu eoz qui
...pellationes z offendicula ponut
...octrinam quam audistis faciunt
...z declinate ab eis. Huiusmodi en
...dñs noster ihesus filius dei
...uus z per dulcedinem cordia inoctium
...ro ergo dilectissimi admonitosq;
...nobis quas aduersus vestris cōtra
...ecrabilem sectam frequenter in
...gessimus sufficienter instructi sanctos
...quadragesime dies pia deuotōe sal
...peremus ad promerēdaz misericordiā
...dei per opera nre misericordie pu
...gare z extinguere crimina deponue
...unam veritatē diligere z sincero nre
...humilitatis officio inuicē peruenire
...Scriptu z hoc qui nobis subiecti sūt
...cū equitate: dñantes. Nullus eoz
...dustrie crucis aut vinculis cessent
...vindicte committat offensis: seueritas
...lenitate: indignatio mansuetudine:
...discordia pace mutet. Deus nos mo
...destos oēs placidos oēs experian
...benignos: ut ieiunia nra acce
...pta sint deo. Cui ita demū sacrificiū
...erit abstinentie z vere pietatis offe
...remus si nos ab oi malicia continea
...mus. Cū inimicis aūt crucis xpi nulla
...pactione fugamur ne in pcipz plor
...tio sanctitas fidelium polluat. Aut
...separet a concubitu z fugāt filios di
...obedientie filij veritatis. In templū enim
...dñi quod est ecclesia xpi nil cōtami
...nati intrare nihil ppositū opostet
...admitti. ut in oi mūditia a penetrali
...bus cordis exclusa sanctificet ieiu
...nia nostra: ut simus eterni spiritus
...habitaculū qui nos a peccatoz sor
...dibus mūdatos z possidere digne
...ur ipe regat. Secūda igit z sexta

...ta feria ieiunemus. Sabbato
...aūt apud sanctū Petrū vigilia ce
...bremus qui cōmendat sue gregis
...curam habere non desinens cuius
...dā nobis ō sue pacis obstaculis:
...auxiliante deo nobis per ea cui cū
...filio z cū spiritu sco vna ē deitas vna
...maiestas in secula seculoz ēmen.

De ieiunio quadragesimali eiusdem sermo quintus.

Postolica dilectissimi vestri
nos admonet: ut deponamus veterē hominē cū actibus suis
z de die in diem puersatiōe renouemur. Si n. templū dei sumus z nē
tium nrar ipūs sanctus habitator ē
dicente apl'o: Templū dei sanctū est
quod estis vos. Templū aūt dei vitiosis cordibus nostra vigilanter labori
dum est: ut cordis nostri receptacu
lū tanto hospite non sit indignū: ut
in domibus manufactis laudabili diligentia prouideat: ut sit aut ruinosione hymbrū aut turbine procellarū uel ipsa fuerit antiquitate corrupti in integrū cura restituat: ita iūgi
os sollicitudine precari ne quid in nostris animis incōpositū ne quid inueniat' immundū. Quāmo. n. edificium nostre fidei non subruat artificis: nec fabrica nostra possit esse
inconcussa nūi ei protectio pstiterit cōditoris: tū quia ranō sumus lapides
sumus z vilia materie s. sic nos autoris nri extruxit manus ut cuz opifice suo ecclesiam is qui reparat: opez
gratie igit dei obediētia le humana
fabricabat nec ab illo bōo fine quo
nō pōt bōa esse: deficiat. Et si quid
sibi impossibile aut arduum in mandatorum effectibus reperiūr non
se remaneat, sed ad iubētē recurrat
qui ideo dat pceptū ut exciteī ōtide

...tulit petat auxiliū. Hinc est propheta
...Iacta in deū cogitatū tuū z ipse te
...enutrit. Ea tenore insolenter quisq;
...ita sapit: z ita se illesū ab immicis
...esse phanit ut nullius iam reno
...nationis indigeat. Fallitur profecto
...ista psumptio z nimia vanitate vetera
...est. Quisq; inter tentationes hu
...mas nec ab oi seculo recedit credat sine
...nē plena ois periculis plena laqueis. Incitant cupiditates insidiantur
...illecebre: blandiūtur luxurie dāna de
...terrent. Armate sunt obloquentiuz
...linguarū ecclie veracia sunt ora blādi
...entiū ut facilius sit nitare dilectos
...q; declinare fallacē. In ipsis autez
...victoribus obtinendis tā dubie mo
...dus etiam incerta discretio est ut
...quisq; inter bonoz malozq; consi
...nia subtilissimi discrimina ponere
...rit seruare mensuras: difficile sit: ut
...bene sibi conscium pbitatem obtre
...et tantū lingua nō mouear: iniquo
...rū euadit opprobria cui est amica in
...sticia. Jam cū ad ipsaz rez tpalū ua
...rietatē cogitatio humana conuer
...tit quāte se opponūt caligines: quāti
...pranoz opinionū oborūtur errores
...ut de obiectu ptrariozq; sumat' mate
...ria querelaz. Nā is oīuz fidelissimoz
...dā non dubium: multisq; tpibus p
...uidentiā abesse diuinā nec de stella
...rū potestate que nulla ē: secularium
...negotiozq; pendere prouentus. Sed
...equissimo z clementissimo sūmi re
...gis arbitrio cūcta disponi: sicut ver
...pūm est. Vniuerse vie domini miseri
...cordia z veritas: tamen cū quedam
...non fm ordinem nostra procedant
...z sub humani iudicij errore sapiot
...plerūq; iniqui cā dñi iustissimum ni
...mis atq; congruū ē ut etiā magna
...animos ista concutiant z in aliquod
...illicite causationis murmur ipellāt.

Si quidem diuersis varietatibus etiam
...excellentissimus propheta deo usq;
...ad periculū se tardari plorauit. et
...dicit. Deus aūt pene mei sūt pedes
...pene effusi sunt gressus mei: quia se
...lauit peccatoribus pace pcipz audiēs
...Unde quia paucoz est tam solida
...formido ut nulla inequalitatū per
...turbatiōe quatiat: z multoz fidelium
...non adacta est sed cū secunda cor
...rūpantes anxietudine vulneribus glo
...bōza infirmitas laudat' diligens
...est adhibenda curatio: ideo enim de
...periculis quibus mūdus hic plen'
...est quidā breuiter percurrit dicens
...le scriptura. Qui gloriabitur castus
...se habere cor aut mūdus se ē a pec
...cato: oēs sibi intelligant delictorum
...indulgentiā aut reparationis nouā
...fieri esse medicinā. Quando autem
...opportunē dilectissimi ad remedia
...dina recurrimus: dñs cū ipsa nobis
...sacramēta redemptionis nostre tēpoz
...legem ordinē q; aptat dignius celebremus: laborem nos quadragesi
...me ieiunio sparemus. Non. n. bi
...nuz quip mortis xpi resurrectio
...nisq; mysteriū in nouā vitā baptis
...mo sunt regenerante venturi: sed ea
...am oēs populi remedioz utilitate sibi
...z necessitate z presidiū huius sancti
...ficationis assumūt. Illi ut que non
...dū habent: recipiant: isti ut accepta
...custodiant. Dicente nāq; apl'o. qui
...stat uide ne cadat. Nemo ē tanta fir
...mitate suffultus aut de stabilitate sua
...debeat esse securus. Etiamur igitur
...dilectissimi piis venerabilibus insti
...tutis: z sollicitudine cure cordis nostri
...nostri speculatores. Quamūlti
...bet. n. caste z sobrie mortalis hec vi
...ta ducat' quodā tamen pulueris ter
...rene puersationis aspergit z nitor mē
...tis ad dei imaginē conditozq; nō ita

s ḡm⁹ hostis humanitatis alienus ē
ut nulla possit fraude illaqueari: ⁊ non
semper indigeat expelli. Quod si
etiam catholicorum animis necessarium est
quanto magis ecclesie est expetendū
quidquid forte aut sparsa aut secula
rium aut forte negligentia transierūt
quoq; charitate debita cōmoneamur
ut non ideo sibimet blandiamur: quia
nobis conscientia singulorū placere
non possunt cum oculos dei simul
humanā cernentes nō abdicam⁹ lo
corum parietum septa secludant:
nec solum ei acta ⁊ cogitata uerū et
agenda ⁊ cogitanda sunt cognita.
Ista ergo scientia sūmi iudicis iste ē
tremendus aspectus cui peruiū ē oē
quodcunq; apertam omne secretum
cui obscura clarescunt: nulla respōdē
silentiū confitet: ⁊ sine uoce mentis lo
quitur. Nemo patientiaz bonitatis
dei de peccatorū suorū impunitate cō
firmat: nec ideo illum estimet nō of
fensum: quia necdū est expertus ira
rum. Non sunt longe uie mortalis i
ducie nec diuina est licentia insipi
entium uoluptatum in eternā dolo
rum transitura pena: nisi duz iusti
cie sententia suspenditur: penitentie
medicine non querūtur. Confugia
mus igitur ad presentem ubiq; mi
sericordiam deū: ut sanctaz paschā
domini digna obseruantia celebrē
eamq; ex infidelium corda sanctifi
centi misceat feruoris: manifestet ira
cūdiaz remittat sibi omnes culpas i
uicem nostras: nec exactor sit uindicte:
qui peritorem⁊ venie. Dicentes n. Di
mitte nob debita nostra sicut ⁊ nos
dimittimus debitoribus nostris:
duriss̄imis nos uinculis illigamus
mū quod plectimur: impleamus. ut
de ⁊ hoc oratonis huius sacratissimū
pactum non tota conditōe seruatū
est nunc saltem conscientiā suaz ui⁹
quisq; cognoscat: ⁊ de alienis igno
scendo delictis abolitionem suorum
obtineat peccatorū. Dicente nanq;
domino: Si dimiseritis hominib⁹
peccata eor: dimittet ⁊ uobis pater
uester qui in celis est: delicta uestra.
Nō longe est ab uno quoq; quod
petitum de benignitate suppliciis
tentent a pendeat iudicantis. Qui
humanaz precum misericors ⁊ iu
stus adiutor: equitati sue de nostra
lenitate: prescripsit ut non haberet i
cos iuris seueritatis: quos non inue
nisset capidos ultionis: dementes
autem ⁊ mites animos etiam largi
tas decet. Nihil est n. dignius q̄z ut
homo fit sui actoris imitator ⁊ sit
modum prope facultatis diuini sit
operis executor. nam cum alunt elu
rientes: uestiuntur nudi: fouentur i
firmi: nonne auxilium dei manus ex
plet ministri: ⁊ benigne itas serui: mu
nus est domini: qui cum ad effectus
misericordie sue adiutore non egeat
ita suam omnipotentiam temperā
uit ut laboribus hominum p ho
mines subueniret. Et merito deo
gratie referentur ō pietatis officijs:
cuius opera uidentur in famulis
Propter quod ꝓpie dominus discī
pulis ait: Sic luceat lux uestra co
ram hominibus ut uideant opa ue
stra bona: ⁊ magnificent patrem ue
strem qui est in celis. Qui cum ode
patre ⁊ spiritu sancto uiuit ⁊ regnat
in secula seculoz benedictus: Amen

De passione ⁊ resurrectione do
mini eiusdem: Sermo primus.

Semper quidē dile
ctissimi misericordia
domini plena ē ter
ra: ⁊ uocatiq; fi de
liū ad colendū deū
ipsa rex natura do
etrina ē dū celū ⁊ terra mare ⁊ oia q̄
in eis sunt: bonitatē ⁊ oipotentiam
sui protestantur auctoris ⁊ famulan
tiū dementoz mirabilis pulchritu
do iustā ab intellectuali creatura gra
tiaz exigit actionē. Sed cū ad istos
dies recurritur quos spāliter repa
tionis sacra signarūt. ⁊ qui uicino
ordine atq; ꝓximo festū paschale p
cedunt: uiligentius ꝓparatio religio
se purificationis nobis indicatur.
Quāuis n. in quolibet tpe innocēs
uita sit multoz: ⁊ plurimos deo bo
noz actuū consuetudo cōmēdet nō
adeo tamen ō conscie integritate fi
dentiū est ut humanā fragilitatez in
ter scandala tentationesq; degenié
nihil potuisse arbitremur qō lede
ret uicidere. Cū ꝓpheta excellentis
simus dicat: Quis gloriabitur castū
se habere cor: aut mundū se eē a pec
cato: ⁊ iter. Ab occultis meis mūda
me domine: ⁊ ab alienis parce fuo
tuo. Si aūt quod experimentis pro
batur: talis conditio est eoz qui cō
cupiscentijs renituntur: q̄ iracundie
motibus reluctantur: ⁊ ipsaz quo
q; cogitationū arcana castigant ut
⁊ nunq; possint in cordibus suis nō
inuenire quod reprobent ⁊ sepe aut
fallantur occultis: aut decipiantur
alienis que in alijs uitia que egrim
dines ⁊ quanta sunt uulnera quib⁹
austerior sit adhibenda medicina ut
illiū sacrificij p qō soluuntur opa dia
boli nō inueniātur alieni. Poterit
quippe festiuitatis hoc proprium ē ut
tota ecclesia remissiōe gaudeat pec
catoz: q̄ nō in eis tm̄ fiat q̄ sacro ba
ptismate renascitur. sed etiā in eis
q̄ dudū in adoptionē filioz renouant
Quāuis n. principaliter nouos ho
mines faciat regenerationis ablutio
qa tamen sp necessaria ē oibus con
tra rubiginē mortalitatis quotidi
ana reuocatio: ⁊ inter profectū gra
dus nullus ē qui non semp melior
esse debeat generaliter admittendū ē:
ut in die redēptionis nemo inueniat
in uitijs uetustatis. Nō ergo dilectis
simi in omni tempore: unūquenq; cō
uenit facere xp̄ianum: id nūc solici
tius est ⁊ deuotius exequendum: ut
apostolica institutio quadragina
rium dierum trinūs impleatur: nō ci
borum parcitate tantūmodo: sed pu
tatione maxime uitiorum. Nam cum
ad hoc castigatio ista sūatur ut car
nalium desideriorū fomites subtra
hantur: nullum magis sectandum
est continentie genus q̄z ut semper
simus ab iniusta uolūtate sobri: et
ab inhonesta actione temp̄ranq; ne
no tio non omittat egros: non secer
nit inualidos: quia ⁊ in languido
atq; inutili corpore potest animi ite
gritas reperiri: si ubi sint sedes pu
ritatis: ubi confirmentur fundamen
ta uirtutis. Et ideo infirme carnis
ista sufficit egritudo: que tepemen
tia uoluntarie afflictionis excedat
tantum ut mensi officii sui: ꝓleat par
tes: ⁊ que corporea epulatione non
uitiat: nulla iniquitate pascatur. ra
tionabilibus autem sanctisque ieiu
niis nulla utilius q̄z elemosinarū
opera copulantur: que unde misere
cordie nomine multas laudabiles
pietatis continet actiones: ut olim

fidelis parens animi esse possunt etiã
inter parcas facultates. dilectio enim
q̃ tamen deo hõiq; debet nullis nũ
q̃s ipedit obstaculis ur non etiã be
ne velle ut habeat videantibus quippe
angelis: Gloria in excelsis deo ⁊ in
terra hominibus bone volũtatis. nõ
solũ virtute benivolentie sed etiã pa
cis bono beatus effici: quicunque
alios quacunque misericordia labo
rantibus charitate cõpatimur: La
tissima enim sunt opera pietatis: que
ipsa sui varietate id verisimile facit cho
rismatis ut in distributione elemosina
rum non solũ diuites ⁊ abundantes
sed etiã mediocres habeant portio
nẽ ⁊ qui largitatis sunt viribus ine
quales animo tamen affectione sunt
similes. nã cum sub oculis domini
multi in grazophylatio ex opulentia
sua multa conferrẽt. vidua quedam
duos intulit nummos. ⁊ talis Jesu
chr̃i testimonio meruit coronari:
ut in tam pio muneris modo olus
fuerit collationi cõdigna pferre. ga
inter magna eor dona quibus mi
ta residebat nullius quod sunt exigui
fuit totũ. Si vero aliquis tante pau
pertatis coartat angustiis ut nec ad
duo era inopi ipartiẽda sufficiat: hs
in preceptis domini unde implentur
bone voluntatis off ciũ si quidem q
sitient paupi calicẽ aque frigide mi
nistrari mercedẽ est sui operis ade
pturum tanta seruis suis domio ad
obtinendũ regnũ suum preparante
cõpendium: etiã prohibitio aque. cu
ius visus gratuitus atq; cõmunis ẽ
premio nõ careret. qõ nulla inter
diceret difficultas: ne aqua frigida
forma sit propositi pietatis ne para
rei semen de caritatis cui de calefa
ctione potius lignorũ impendiũ de
fuisse de quo tamẽ calice frustra nõ
admonet dominus ut in nõe ipsius
pibeat. quia hec que per eius ut
la fideles efficit preceptor: que ab in
fidelibus ministrant ⁊ si fuerint sũ
ptu magna: ei tamẽ iustificatiõe sunt
parua. Celebraturi igit̃ pascha do
mini dilectissimi ita vos sanctis ex
ercere ieiunijs ut ab omni perturba
tionibus liberi ad festa sacratissima
venitis: superbie ipius de quo sunt
ofa ostia peccatorum humiliatis amore
pellatur. ⁊ qui elatiõe rumuerãt: mã
suetudine mitigent: quos vero ani
mos aliqua exalpauit offensio. reco
ciliatione sibimet in vnitate studeãt
redigere concordie. Nemini malus
pro malo reddentes: ⁊ vocantes in
uicem vobis: sicut xp̃o donauit no
bis humanas inimicitias pace dele
te. ⁊ si qui ꝺ subditis vestris aut clau
stra custodie aut vincula meruerint
misericorditer relaxarentur: ut qui
quotidiane indulgentie remedijs
indigemus: non difficulter peccatis
ignoscamus alienis: dicentes enim
ad patrẽ dominũ nostrũ. Dimitte
nobis debita nra sicut ⁊ nos dimit
timus debitoribus nostris. Certissi
mũ est q̃ cum aliorũ delictis veniaz
tribuimus: nobis diuinã clementiã
pparamus: Per xp̃m dominũ no
strz Amen.

Eiusdem de passione ⁊ resurrecti
one domini sermo secundus.

Fratres dilectissimi ⁊ sapia fidei
xp̃iane amor: dei ẽ ⁊ amor: pro
ximi nec ullo caret pietatis officio:
studiũ est colere deum ⁊ iuuare cõ
seruũ hec aũt affectionum duplex
vnitas omni quidẽ est tempore exer
cenda: ⁊ ꝓficienter agenda. sed sic
incrementis amplioribus dilatãda
que magnum habent emendatiõis
affectum sed etiam in rominẽdis of
fensionibus ⁊ peccatorum reatibus
relaxandis ut condicio quam inter
se ⁊ hominem deus posuit non resi
stat orantibus: dicentes enim fm do
minam domini. Dimitte nobis de
bita nostra sicut ⁊ nos dimittimus
debitoribus nostris: debemus toto
corde implere: quod dicimus. Tunc
enim fiet quod in sequentibus po
stulamus: ut ⁊ in tentationibus nõ
iudicamur ⁊ a malis omnibus libe
remur. Per dominũ nostrum Iesum
christum filiũ tuum qui cum patre
⁊ spiritu sancto viuit ⁊ regnat i secu
la seculorum Amen.

De festo paschali eiusdem
sermo primus.

Omnibus dilectissimi solem
nitatibus christianis nõ igno
ramus pascale sacramentum esse ꝓ
cipuum: cui condigne ⁊ congrue sus
cipiendo totius quidẽ nos tempo
ris institutia reformant: sed deuotio
nem nostram presentes vel maxime
dies exigunt: quos illi sub luminis
simo diuine misericordie sacramento
scimus esse contiguos: i quibus me
rito a sanctis apostolis per doctrinã
spiritus sancti matrona sunt ordina
ta ieiunia ut per cõmune consolatiz
cruris christi etiam nos aliquid i eo
quod propter nos gessit ageremus
sicut apostolus ait: Si compatimur
⁊ glorificabimus. Certa atq; secu
ta sunt expectatio promisse beatu
dinis. ubi est participatio dominice
passionis. Amo est dilectissimi cui
per condicionem temporis societas
huius glorie denegatur: tanqua trã
quillitas pacis vacua sit occasione
virtutis. Apostolus in pdicat dicẽs
Deo qui voluit in christo pie viuere
precationem patientur. ⁊ ideo nũq;
deest tribulatio persecutionis sine
qua desit obseruantia pietatis. Do
minus enim in exhortationibus suis
dicit: Qui non accepit crucem suam
⁊ sequitur me: non est me dignus.
Nec dubitare debemus hanc vocẽ
non solũ ad discipulos xp̃i: sed ad
cũctos fideles totamq; ecclesiã per
tinere: q̃ ne salutare suum in his qui
adorant: vniuersaliter audiebat. Si
cut ergo totius est corporis pie viue
re ita totius est corpos crucẽ ferre:
quae merito fert vnicuiq; suadetur:
quia modis atq; mensuris ab vno
quoq; toleratur. Vnus nomen est
precationis. sed non vna causa ẽ cer
taminis ⁊ plus plerũq; periculi est
in insidiatore occulto q̃ i hoste ma
nifesto. Beatus Job alternantibus
bonis ac malis mundi huius eruditus
pie vocis atque dicebat. Nõne
tentatio est vita hois sup terrã: quo
niam non solis doloribus corpus
atq; supplicijs anima fidelis repti
uerum cham salua incolumitate mẽ
bror graui morbo urgetur si carnis
voluptate mollit. sed cũ concupiscat
aduersus spiritũ: spiritus autem ad
uersus carnem: Per sidus crucis xpi
mens rationalis instruitur nec cupi
ditatibus noxijs illecta pscientie quo
continentia clauis ⁊ oris timore trã
sfigit. In bono ergo proposito cõsti
tutus inimicitie dissimilitudo diabolo
instigante non desinit ⁊ facile i odia
procupũt quaduam impacti mores
detestabiliores fiunt comparatione
rectoz. Iniquitas cum iustitia non
habet penam: temperantia odia ebri
etatis falsitatis nulla est cũ veritate cõ
cordia. Amat igitur misericordiam

petulantia ereccidium: auaritia tur
gitatem: & tam pertinaces habet di
uersitas vitā conflictus: vt enas si ex
terius compescat: ipsa tamen pro
rum cordium penetralia inquietare
non desinat: vexatq; quodammodo
luerint in christo pie viuere persecu
tionem patientur. Ceterum sit q
cunq; hec vita tētatio est: ipsio ex
perimentis suis vnusquisq; fidelis
edoctus christi cruce armetur: vt xpō
dignus habeatur. Per istum ergo
agonem dilectissimi ad p̄mia eterna
tendentibus in eo maxime diaboli
insidiatur astutia: vt quoq; peruerte
re non possit: probitatem: subuertat fi
dem. In aliam enim trāsfertur viam
qui quis a confessione veritatis ab
ducitur: quoq; eius cursus absce
sio efficitur tanto erit mortis vicinio: q̄n
to fuerit a catholica luce propinquior
Quod etiam in diebus nostris per
suam paſsuram incuriam qui de ipō
olim destructi erroris olimq; dāna
ti veteren insaniam conceperūt: qui
geminam in christo audent negare
naturam: aut non susceptā carnis ſ.
ueritatem: vt in carnem deitate mu
tata: vt aut secundum Adam ei bum
nulla eius sit resurrectio cuius nulla
est passio: aut sin Apollinarem ipsa
deitas verbi mutabilis ipsa sit fac
ta passibilis. hoc autem ſ. nature hoc
auribus christianis ingereret quid
aliud est q̄ ipsa religiō nostre fū
damenta cōcidere: q̄ filius dei ve
rus sit filius hominis: denegare: in
primo solo est humani generis resti
tutio rectificata per legem promissa
per prophetas: & omnibus veteris
testamenti significationibus nūcia
ta: vt magnum illud & siculis omni
bus profuturus diuine misericordie
sacramentum quod sepe & diu fue
rat signatum in festiuo tempore non
dubitaretur impletū: videlis ex quo
verbum caro factum est: vna in chri
sto dei atq; hominis vna psona sit
ut in nullis actibus sit nature vtri
usq; diuisio. Studet autem euange
lica veritas ipsam quem dei filium p
dicat: ne putisse filium hominis con
fiteri: ut quāuis ea que dicuntur
alia sint humanitatis: alia deitatis
sub nomine tamen filij hominis
vtraq; memoretur: nec fides domi
num iesum christum natum ex ma
ria virgine deum simul atq; hoīm
credimus contineat fateri atq; i deo
humanitatem aut in homine deita
tem ut & in verbo suscepti hominis
utrāque memoremur. Nec fides
paschalis cui puritatem cordū prepa
rare debemus: de ucarnatione uerbi
perstrinxisse sufficiat: quoniam aliq
quoriens huic instructos uos eē
meministis. Nunc deuotionē uestrā
de eo q̄ tempus poscit: admoneo
ieuniū salubre ieiunū opus pietatis
oratio: & qa pro indulgētia maxie
laborandū est delictorum: idubita
bilē uobis misericordiā promittatis
ipsi quoq; circa fratres uestros
oēm offensam transtuleritis q̄ uerā
placidos eni atq; cōcordes ad ueram
festiuitatē decet dei popul⁹ cōuenire
ut sinceritas: alterius: que nūc etiā
in publicis iudicii relaxat: multo
magis i christianor cordib⁹ miti
get. qa ad hoc potius integra debet
esse cura sanctor: ne ullus algeat ne
ullus eiuriat: ne quis inopia deficiat
ne quis merore tabescat. ne aliquē
uincula astrictū: ne aliquem hēat car
cer inclusū. Quātelibet enim existant
cause offensionis: ab hoc tamen in
hoc enon tam delicti magnitudo: q̄
natura est cogitandā cōmuneo: ut ō
iudicio quo alterq; iudicat: misericor
diam dei iudicantis obtineat. Bea
ti enim misericordes quoniam ipsi
rum misebitur deus: qui viuit & re
gnat in secula seculorum Amen.

De festo paschali sermo eiusdem secundus.

Mter omnes dilectissimi dies
quos multis modis honora
biles habet xp̄iana deuotio nullus
est excellentio: festiuitate paschali:
p quaz in ecclesia vniuersarū solēni
tatū dignitas consecrat. Siquidez
etiam ipsa domini ex matre g nera
tio huic fuit ispensa sacramento: nec
alia fuit dei filii causa nascēdi q̄z ut
cruci posset affigi. In uiro enim vir
ginis suscepta est caro mortalis. in
carne mortali completa ē dispositio
passionis: effectūq; est ineffabili cō
silio misericordie dei: ut esset nobis
sacrificiū redemptionis: abolitio pec
cati & ad eternā vitā initiū resurgen
di. Considerantes aūt quid p crucē
domini adepta est vniuersitas mun
di: cognoscimus ad celebrandū pas
che diem merito nos quadraginta
diez ieiunio p̄parati ut digni possi
mus diuinis interesse mysteriis. nō
enim sumus tantū antistites aut se
cūdi ordinis sacerdotes: nec solos
sacramentorū ministros sed oē cor
pus ecclesie vniuersumq; fidelium nu
merū ab oibus contaminationibus
os ē purgatū ut templū dei cui fun
damentū ē ipse fūdatorum oibus la
pidib⁹ speciosū & i tota sui pte fit luci
dū. nā si regū edes & sublimior pto
ria potestatū oi ornatu rationabili
ter excolunt: ut excellentiora sint co
rū domicilia: quoz ampliora sunt
merita: quanto pcedificandū: quan
to est honore deorandū ipsius dei
templi habitaculum. Quod licet in
choari & p̄fici sine suo auctore non
possit: ibi tamen ab edificante dona
tū ut etiam labore pp̄io queratur au
gmentū: vna.n. rōna boīq; materi
es ad extructionē templi sibus assu
mit: & per spiritū gratie ut voluntarie
in vnā cōpagem cōgruat: inseritur
que ideo delectat: ideo quesita est: ut
& ipsa ex nō quarente quereno: & ex
nō diligente diligens fiat. Dicente bō
Joanne apl̄o: Nos ergo diligam⁹
qua deus prior dilexit nos. Cū igi
tur & oēs simul & singuli quiq; fide
lis vnū idemq; templū sint: sicut p
fectū hoc in vniuersis ita perfectum
debet esse in singulis: quia & si non
eadez est mēbroz omniū pulchritu
do nec in tanta varietate partiū me
liorz potest esse paritas: cōmunio
nam tamen obtinet doctoris cōcordia
charitatis. In sancta enī amore cō
sortes etiam si non eisdem utuntur
gratie beneficiis. gaudent tamen in
uicē bonis suis & nō pōt ab eis ex ra
tionem esse quod diligunt qui incre
mento discernit proprio: qui p̄ose
cu letant alieno. In hac dilectissi
mi unitate sanctorz ubi idem amat:
idem diligitur: idem sentitur: nec su
perbis locus est nec inuidis: nec auā
ris: & quicquid ē illud quod aut va
nitas gloriatur: aut ira seuit: aut lux
uria lasciuit non in christi federe is
in diaboli parte conseritur: longeq; a
sedibus pietatis exclud tur. Fremit
itaque innocēte aduersarius: & pa
cis mimicus: & quia ipse in veritate
non steterit: tota q̄ natura sue glori
am dum superbit: amisit: dolet bo
nis nam misericordia dei reparatis: &
in ea bona que ipse perdidit introdu
cit. Nec mirum si peccati auctor: pe

bitate recte ⁊ gemitū cruciatur: ⁊ eo rum quos vincere non potest: ⁊ abi liare conquestur: quando quidē etiā inter homines reperiuntur qui ope ra eius malignitatio imitēt. Mul ti enim quod dolendum est proficien bus utuntur alienos: ⁊ qui se virtuti bus vacuos despici nouerūt: armā tur in odium eorum quorum nō se quūtur exemplum. Serui autē dei ⁊ discipuli veritatis etiā dissimiles diligunt: ⁊ bellum vitijs potius q̄ hominibus indicunt: nulli malum pro malo reddentes sed correctionē peccantium semper optantes. Pul chrum enim valde est ⁊ diuine beni uolentie comparandum: sui quenq; in altero meminisse: ⁊ amare proxi mum tanq̄ in hoste naturam. Si qui dem plurimos nouim⁹ in optimos mores transisse de pessimis: et ebrios sobrios: et crudeliū⁹ misericor des: et rapacibus largos: et incon tinentibus castos: et ferocibus ta ctos esse tranquillos. dicente autē dominō: Non veni vocare iustos: q̄ peccatores: nulli christiano quenq̄ odisse permittitur: quia nemo nisi p remissionē peccatoꝝ saluat: ⁊ quo uis sect carnalis sapientia⁹: nesci mus q̄ speciosos ac pecciosos spi ritalis scriptura gratia. sit ergo san ctus dei populus: sit benignus: san ctus ut declinet prohibita: benignus ut faciat imperata. Quātus enim magnum sit habere rectam fidem: sa nanq; doctrinam ⁊ multa laude sit circūfolio gule, lenitas mansuetudi nis: puritas castitatis: unde sunt ra men omnes sine charitate virtutes: nec potest dici in qualibet morū ex cellentia fructuosum: quod non di lectionis partus ediderit. Unde in euangelio dominus dicit: In hoc cognoscēt omnes: quia mei discipu puli estis si dilectionem habueritis ad inuicem. Et in epistola eiusdē euangelii legitur: Carissimi diligā mus inuicem: quoniam charitas ex deo est: ⁊ omnis qui diligit: ex deo natus est: ⁊ cognoscit deum: ⁊ q nō diligit non nouit deum: quoniā de us charitas est. Discutiant ergo se fidelium mentes: ⁊ animos sui cor dis affectus vera examinatione di iudicent: ut si repositum aliquid in conscientie suis de fructibus chari tatis inuenerint: deū sibi unisse non dubitent: ⁊ ut magis magisq; tanti hospitis sint capaces: fiant perseue ranter in misericordie operibus am pliores. Si enim dilectio deus est: nullum debet habere terminum cha ritas: quia nullo potest claudi fine diuinitas. Ad exercendū igitur dile ctissimi charitatis bonū: q̄ uis om ne tempus sit congruum: pientes ta men dies specialius cohortantur ut qui pascha domini cupiunt: cuius ani mi ⁊ corporis sanctificatiōe suscipe hanc maxime gratiam conentur ac quirere: qua ⁊ omnium continet sum ma virtutū ⁊ multitudo regitur⁹ pec catoꝝ. Et ideo celebraturi illud emi nens super omnia sacramenta quo iniquitates nostras Jesu christi san guis abolevit: misericordia primitus hostias ꝓparemus. ⁊ quod nobis dei bonitas contulit: nos quoq; eis qui in nobis peccauerē: ꝓstemus: i obliuionem mittātur iniurie: suppli cium iam nesciant culpe, ⁊ a vindicte metu omnes subditorum absoluan tur offense. Neminem teneant clau stra penalia: nec custodijs teneb⁹ tur tristes reoꝝ gemitus perleuerēt. Si quisq̄ tales ꝓ aliquo delicto obnoxios tenet: peccatorem se ee nō ⁊ quadragesima diez ieuniū q̄s festi paschalis est ꝓuisū instar cordis au diti illius vocis instar mouet⁹ qua uerbis Esaie prophete Joannes ba ptista dicebat. Parate viam dñi re ctas facite semitas eius. siue illā prē populi cogitemus que dudū certa mina euangelici agonis ingressa p spiritalis studij cursū indefinēter tē dit ad palmā: siue illa que seculium pōpam peccatoꝝ per reconciliationis auxiliū festinat ad veniā: siue illaz q̄ spiritus sci regenerandā baptismate vetustate Adam exui ⁊ xp̄i cupit no uitate vestiri: apte ⁊ vtiliter oibus dī Parate viaz dñi: rectas facite semi tas eius. Que autē viam domini: q̄ sunt semite eiusdē ꝓdicatoris cohor tatio ne discamus: qui vine gr̄e ope ra ⁊ dona promittēs futuram com mutationū referabat affectus addēs sniam prophetici sermonis ⁊ dicēs Omis vallis iplebitur ⁊ ois collis ⁊ mons humiliabit⁹: ⁊ erunt prava in directa ⁊ aspera in viaꝝ planas. vallis itaq; mansuetudinē: mons ⁊ col lis elationē indicat superbor⁹. sed quia sicut veritas dicit qui se humi liat exaltabit⁹: merito ⁊ vallibus ad mpletio: ⁊ montibus est annuncia ta depressio. ut ⁊ plana nihil offensi onis: ⁊ directa nihil habeant prauī tatis. Quātus. n. Agusta ⁊ ardua sit uia que ducit ad vitā: non tamē dif ficiliter incedit quē veritas cōfirmat ⁊ pietas: nec. caret delectatione gra diendi cuius iter efficit virtutū petra solidum nō vitiox arena succiduus Dex ⁊ ut plenius nouerim⁹ p cuius modi vias nobis sit ad promissa dī tendendum: audiamus Dauid pro phetam quid doceat. Universe vie domini misericordia ⁊ veritas. Fo rma igit⁹ conversationis fidelium ab ex emplo venit operū dominoꝝ ⁊ merito deus imitationē ab eis exigit quos ad imaginē ⁊ similitudinē suā fecit: ea ius vitaq; glorie dignitate non aliter potiemur q̄s si in nob misericordia fuerint ⁊ pietas. Per q̄. n. ad salua dos saluator adnenit: p hoc ad sal uantē debet properare saluandi ut et nos misericordia dei misericordes: ⁊ veritas facit esse veraces. sicut ita q̄s p viā veritatis mens iustā ⁊ ta per viā misericordie ābulat mens beni gna. nec ill, unq̄s itinera ista diuersa sūt quia boꝝ bonoꝝ singla diuer sis tramitibus expetant⁹: ⁊ aliud sit misericordia crescere: ⁊ aliud veritā te proficere. Nū ē misericors veritatis alienus nec iusticie capax est veri tatis extraneus: nec utraq; virtute utiq; qui nō utraq; diuat. Charitas robur fidei: q̄ deo fortitudo est charitatis: ⁊ tunc verū nomen ac verus ē fructus ambarū: eū insolubilis uin culaq; manet ꝓpetio. Ubi n. nō s mul fuerint. simul deiunt. pura invicez si bi ⁊ vnuamen ⁊ lumen sunt: donec desiderijs crudelitatis impleat remu neratio filionis: ⁊ incommutabili ter videatur ⁊ ametur: quod nunc ⁊ sine fide non diligitur ⁊ sine dilectio ne non creditur. Quia ergo sicut apostolus ait: In christo iesu nec cir cumcisio aliquid valet neq; preputi um: sed fides que per dilectionem operatur: sumul atque coniunctum ⁊ charitatis studeamus ⁊ fidei. Dicit quidam efficacissime geminarum alarum volatus quo ad promerendum ⁊ videndum deum puritas mē tis attollitur: nec obtegeret curarum carnalium depressura. Nam qui ait impossibile est placere sine fide deo idem ait: Si habuero omnem fi dem ita ut montes transferam: cha

ritatem affit non habeam: nihil sum unde sacramentoꝝ paschaliū diuina mysteria digno suspicantur officio: duo hec in quibus olim precepto dominica doctrina cōcurrit studiosius appetantur: quibus singuli quinq; fidelib; z sacrificium deo efficiantur z tēplum. Insistet fidelis operare quod credidisti ex charitate proficiare quod diligit utrūq; amantis: utrūq; credentis est: z cui intelligentie cōcessione subiacuimus eidem pietatis imitatione iungamur auctoꝝ dei est. Sancti estote quia ego sum sanctus: z misericordes sicut z pater vester misericors est. Ac ne dubitemus deo tribui quod impendimur indigenti. Dispensatores demostrauit quę cōmertia ineant: audiamus domino dicēte que futura sūt iudicii sui forma cum dicet ad dexteram collocandis. Venite benedicti patris mei: possidete paratum uobis regnum a constitutione mūdi. Esurivi enim: z dedistis mihi mādducare. Sitiui: z dedistis mihi bibere. Peregrinus eram: z collegistis me. Nudus eram: z cooperuistis me. Infirmus: z visitastis me. In carcere eram: z venistis ad me. Quorum autem iustis quādo z qualiter potuerit ista dependere: reddēs dicit illis. Amen amen dico vobis q̄diu fecistis uni ex minimis meis: mihi fecistis. Quid hoc operi enormius: quid hac humilitate felicius? quę vtiq; laude sua fraudanda nō esset si ppter ipsam nature cōmunionem iuuando homini ab homine ꝓficeretur. Sed quia quod non ex lege dei procedit fonte ad premia eterna non pertinet. Alia est conditio operū celestium: alia terrenoꝝ. Vbi dana benivolentia in his quos adiuuat habet finem. Christiana pietas i suum transit auctorem dū in ipsum dilatur benigni: quem in nobis fatemur operari: dicente domino. Sic luceat lux vestra coram hominibus ut videant opera vestra bona: z magnificent patrem vestrum qui in celis est. Gaude igitur mens fidelium: z gloriam tuam in eius gloria qui i te operatur: agnosce. Deipsa pascha festiuitate feruesce. Debiti enim tui est: ut ei qui pro omnibus passus est: paratus sit compati. Quoniam pia vita sanctoꝝ nunq; aliena è cruce christi: dum icontinentie clauis desideria carnis confingit: z corporales cupiditates uirtute spiritus in se habitantis interficit. Difficile è quē q̄s in se non habere quod perimat. Extinguenda est iracundia: mortificanda superbia: destruenda luxuria. Radix quoq; auaritie alnus prosequenda ut omnium malorū germen excidi valeat si eorū potuerit somes euelli. Cum autem hac diligentia indesinenter sit animus excolendus z vtendū ita sit corpore ut rectori suo necessarium prebeat natura inferior famulatum: nunc maxime frenis cōtinentie caro moderanda est: z quicquid sublimibus desideriis obuiat ꝑputandū. dū. n. cōgruis purificationibus ad celebrandū pascha dñi p traq; substātia ꝑparat: p futuro otio ꝓsuetudo nutrit: seuera in subditos iperia detumescant. Cessent vana dicta peccati: z rei criminū ad hos dies puenisse se gaudeant: in quibus a sedibus pōtificū ꝓcipibus etiā publicarū austeritas remittit vltionū: abscedant odia. Deficiant simultates: pacis z beniuolentie multiplicentur effectus. z qui potuit malitia pollui studeat benignitate purgari.

Quoniam iudicium dei sicut christi huius uehemētia erit misericordibus domino. Et de tali ignem gehēne propter inhumanitatem sinistris: de pauperum elemosinaꝝ pietate laudatoꝝ eterna celestis regni beatitudo suscipiet. Per dominum nostrū iesum xpm qui cum patre z spiritu sancto viuit z regnat in secula seculoꝝ amē

De passione z resurrectione domini eiusdem sermo tertius.

Deuotionis quidem vestre deprecationem nouimus hūc esse ut ieunium quod dominicā paschā precurrunt multos nostros pudicitie hortatus. Sed quia vilitas abstinentie non solū carnis castigandi verū etiam mentis necessaria est puritatis obseruantiā vestram sic cupimus esse perfectā ut sicut desideriosa carnis reficiendis uoluptatibus ita ab animi sensibus excindatis errores. nā paschalis festo in quod ois religionis nostre sacramenta concurrunt ꝑ ueram z rōnabilem purificationem se ꝑparat cuius cor: nulla infidelitate polluitur: dicente etiā apostolo omne quod natū est ex fide peccatum est. Iuuenilia erūt z vana cogitationis uitia quos illusionibus suis decipit mendacii pater. z uera xpi caro non patit. Sicut ergo diuinis mandatis sanctis de carne toto corde famulādum est ita ois prudentia ab ipsis est sensibus abstinendū. tunc enim mēs sanctum agit atq; spirituale ieunium cum errores cibos atq; venena ab ficti falsitatis: que dolosis ursuris atq; inimicitiis nunc insidiosus ingerit quando ipso neneranda festiuitatis recursu ois ecclesia ad intelligenda salutis sue mysteria generaliter cō mouetur. Ipse enim resurrectiōē xpi verum confessionē z cultum: est qui ꝑ passionē eius non confundamur. ꝑ cor poreā natiuitatem non fallimur. Nam quidā erubescentes euangelium eius christi ut audentius euacuarent susceptum pro oi redemptiōe supplicium: ipsam uere carnis in deo negauere naturam: non intelligentes impassibilē dei uerbi atq; incōmutabilem deitatē ita inclinaraz ad humanam naturam z ad ius salutem ut z potenter propria nō amitteret z misericorditer nostra susciperet. Duplicis itaq; in christo forme una persona est z illius dei i donq; filius hominis unus est dominus: conditionem seruilem cōsilio pietatis recipiens nec legem necessitatis incurrens quia potestate factus est būilis potestate passibilis: ut ad destruendū peccati mortisq; dominatum z pene capax esset substātia infirmitatis z nihil glōrie sue ꝑderet natura future. Cum itaq; dilectissimi legentes uel audientes euangelium que dam in domino nostro Ihesu christo cognoscens subiecta iniurie: quedā illustrata miraculis: cita ut in eodem nunc humana appareant: nunc diuina resplendeant. Nolite quicquā horū ascribere falsitati: quasi in christo aut sola sit humanitas aut sola diuinitas: sed utrumque fideliter credite utrunq; humiliter adorate: ut in unitate uerbi z carnis non sit ulla diuisionis nec quia manifesta fuerunt in Ihesu signa diuina: falsa uideant documenta corporea: uera z copiosa sūt i christo utriusq; testimonia nature ad hoc ex diuini consilii altitudine cōcurrentia: ut uerbo inuiolabili nō separato a carne passibili particeps per ea intelligatur z deitas carnis z

caro deitatis mens igitur christiana fugat mendacii vesanam veritatis vere videntes euangelica historia: que legitur et visibiliter sunt gesta per dominū tangit ipsa aggregata cum apostolis nunc spiritali intellectu nunc corporeo discerne cōspectu Da homini quod de muliere natus est. Da deo quod nec concepturo libidinis virginitas materna: nec partui forma serui obuoluturo pannis latenti in presepe cognosce: sed annū datum ab angelis declaratum ab elementis adoratum a magis formā domini confitere. Humanū intellige quod nō declinauit nuptiale cōsortium: diuinū approba quod aquā conuertit in vinum. Nostra tibi in innotescat affectio cum mortuo amico fletus impenditur: omnia potentia lenitur cum idem post quatriduanam tum fetidus sepulturā solo vocis imperio viuificatus erigit: Iterum de sputo et terra fieri corpora sunt operis sed illinc superlitos cecis oculos illuminatis non dubium est illud fuisse virtutis: quod primo opus nature non dederat ad manifestationem sue glorie reseruauit: veri est hominis languentem corpore somni releuare quiete: Sed veri dei est vim lenimentum procellarū precepti interpellatione compescere: ebibos diuersitas apponere humane benignitatis est et sociale est animi sed quinque panibus et duobus piscibus quinq; milia virorum exceptis mulieribus et parvulis saturare: quis negare audeat opus esse deitatis q̄ operantibus secum vere carnis officio et se hominem hominem sibi iesus ostendebat quia non aliter in humana natura sanari poterant originalia vulnera uetustatis: nisi de vitro virginis carnem sibi assumēte ꝯbo in vna eademque persona simul et caro nasceretur et verbum

Hanc dilectissimi incarnationis dominice fidem per quaz tota ecclesia corpus est christi: in concusso corde seruantes ab omnibus hereticorum letiuate mendaciis: et ita vobis mi sericordie opera credite profutura ita fructuosam habendam continētie puritatem: si mentes vestre nulla prauarum opinionum contaminatione duxerint. Abjecite exosa domino mundana argumenta scientie: per quam nemo ad cognitionem veritatis potuit peruenire et hoc firmius habete in animo: quod dicitis i symbolo. Credite consempiternum filiū dei per quem facta sunt omnia et sine quo factum est nihil. Seōm carnem quoque in fine temporum generatum. Credite hunc corporaliter crucifixum: mortuum: suscitatum: et super altitudines celestium dominationum eleuatum in patris dextera constitutum: ad iudicandum viuos et mortuos in eadem carne qua ascēdit venturum. hoc enim vniuersis fidelibus Apostolus predicat: si consurrexistis cum christo que sursum sunt sapite: non que super terram. Mortui enim estis: et vita vestra abscondita est cum christo in deo. Cū enim christus apparuerit vita vestra tunc et vos apparebitis cum ipso in gloria. Habentes ergo dilectissimi tante promissionis fiduciam: estote non solū spe sed etiā cōuersatiōe celestes. Et quāuis omni tempore studendum sit sanctificationi mentis et corporis: nunc tamen in ista quadragesima dierum ieuniis sollicitudinis vos pietatis operibus expolire et solum in distribuendis eleemosynis

oublier. et ut indulgentiam ipse accipiat: gaudeat se inuenisse cui parcat ut cum secundum doctrinam dei dicim?: Dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus nostris: non ambigam? per nostre orationis formam diuinam nos obtinere clementiā. In pauperes quoq; et diuersis debilitatibus impeditos benignior: nunc largitas erogatur gratie deo multorum voce referantur: et ieiunijs nostris egentium refectio suffragetur: nulla enim ꝺuotione fidelium magis dominus delectabitur: q̄ ista que pauperibus eius impenditur. Et ubi curam misericordie inuenit: ibi imaginē sue pietatis agnoscit. Non timeatur in his defectio facultatum: quoniam ipsa benignitas magna substantia est: nec potest largitatis deesse materies ubi christus et pascit et pascitur. in omni hoc opere illa intervenit manus: que panem frangendo auget: et erogando multiplicat. Securus et hilaris sit eleemosine distributor: qui tunc maximū lucrum habebit quādo sibi minimū reseruauerit: dicente b. apło Paulo: Qui etiam administrat semen seminanti et panē ad māducandum prestabit et multiplicabit semen vestrum et augebit incrementa fruguz iusticie. In christo Jesu domino nostro:

De sexto paschali sermo eiusdem tertius.

Omnibus quidem dilectissimi diebus atq; temporibus q̄dam nobis diuine bonitatis signa prefixa sunt: et nulla pars ānī a sacris est aliena mysteriis ut dū nobis ubiq; presidia nostre salutis occurrūt:

imitantem nos semper misericordiam dei auidius expetamus. Sed quid equid illud est quod in diuerso gratie operibus et donis reparatōi conferitur animarum: totum id nobis nunc euidentius et copiosius p̄sentatur: quando non particularia quedam agenda: sed omnia celebranda. Appropinquāte autem festiuitate paschali adeo maximum sacratissimumq; ieiunium q̄ō obseruantiam suam uniuersis fidelibus sine exceptione denūciat: quia nemo tam sanctus est ut non sancti or nemo tam deuotus ut non debeat esse deuotior. Quis enim in hac uite constitutus incerto aut immunis a tentatione aut liber inueniat a culpa. Quis est qui nihil unquam sibi adjici aut quicquid vitij sibi optet auferri: cum et diuersa nocendi et secunda corrumpant nec minoris sit periculi carere desideratis: q̄ habuisse concessis. In diebus sunt in diuitiarum amplitudine. In diebus in paupertatis angustijs: ille elevāt ad superbiam: incitant ad querelam: tenet sanitas: tentat infirmitas: dum et illa materia est negligentie: et hec causa tristicie: laqueus est in securitate: laqueus est in timore: nec interest vtrum animus qui terreno tenetur affectu gaudijs occupetur an curis: cū pari morbus sit: uel sub vana delectatione languere: uel sub anxia sollicitudine laborare. Implentur itaq; p omnia sententia veritatis qua dicimus angustam esse et arduam viam que ducit ad vitam: et cum latitudo itineris ad mortem trahentis multos frequentetur agminibus: in salutis semitis paucorum intrantium sunt rara vestigia. Unde auctor populosior est via lenia q̄ dextera: ubiq; ad

mundana gaudia ⁊ corporalia bona multitudo proclivis est. Et quamuis eadem incertamq; sit quod capi ⁊ arripientibus tamen fuisse patur labor post desiderio volupatis q̄s amore virtutis. Ita cum innumeri sint qui visibilia concupiscant: vix inueniantur qui temporalibus eterna preponant. Et ideo dicente beato Paulo apostolo. Que videntur temporalia sunt: que autem non videntur eterna sūt. Scimus quod si domo ⁊ in absc̄dit est peregrinari a corpore: quoniam spe salui facti sumus: et fides vera ad sup omnia diligit: quod nullo sensu carnis attingit. Magnus est ergo operis et labor nos habitatem cordis ab omnibus contuere peccatis: ⁊ cum vndiq; inuitare voluptatuz illecebre blandiantur ad nulla cōtagia vigorem animi relaxare. Quis plectum tangit ⁊ non inquinatur ab ea: quis non infirmatur in carne: quis non tabescat in pulvere: quis postremo est tante puritatis ut ea non polluatur sine quibus vita nō ducitur. Jubet enim per apostolum doctrina dei unusquisq; qui habent vxores tanquā non habentes sint: et qui flent tanq̄s non flentes: ⁊ qui gaudent tanquā non gaudentes: ⁊ qui emunt tanq̄s non possidentes: ⁊ qui vtuntur hoc modo tanquā non vtantur potestate enim figura huius mundi. Beata enim mens que peregrinatiōis tempora casta obsequia transcurrit: ⁊ ubi bus per que necesse est cum ambulare non remanendi hospita magno q̄s domina terrenoz: nec affectibus desiderium nisi nec promissionibus eius non se inuenta diuinis. Hanc autem sollicitudinem dilectissimi nullis magis q̄s potentes exigunt ⁊ cōtinent onus: quibus cum obtigerit

tia spiritalis impenditur: cōsuetudo in qua perseueretur: acquiritur. Potum enim vobis est hoc esse tempus quo per totum mundum cum leuite diabolo sacerdotes debet christiana cōfligere ⁊ si quos aut otiosos tepidos aut sollicitudo habuit occupatos: oportet arma spiritalibus instrui ⁊ celesti tuba ad iucundum certamen accendi: quoniam ille cuius inuidia mors introiuit in orbem terrarum: modo precipuo huiusce vitam: modo maximo dolore cruciatur. Videt enim de omnium hominum genere ad adoptionem filiorum dei nouos populos introduci per virginem ecclesiam fecunditatem partu regenerationis augeri. Videt se damnatōis iure priuatum a cordibus eorum: quos possidebat: expelli: expugnabi ⁊ quos possidebat: expelli: expugnabi ⁊ viroq; sexu multa iesum multa infantum: multa iuuenum: multa parentum: nec obesse cuiq; ad propria vel originale peccatum: quia ibi gratie largitate donatur. Capios quoq; insidiator suarum fraudē deceptos penitentie lachrymis abuti: portas misericordie apostolica clauue reserante ad remedia reconciliationis admitti. Sed ut agatur diem dominice passionis ⁊ stare: ⁊ de illius crucis potestate contemptuque diaboli ab omni debito mortis alieno redemptionem mundi non pena peccati ut quoq; malignitas frementis inimici nullos habeat sui iuuenis effectus: ad exequēda domini mandata diligentior: est assumenda deuotio: ut tempus i quo omnia omnibus misericordie facere mē ratio concurrat cum preparatione ⁊ animorum suscipiamus ⁊ corporum. Implorantes regnē ⁊ misericordiam ⁊ adiutorū dei ut sine quo nihil possumus facere per ipsum omnia valeamus implere. Ideo enim datur preceptum ut precipiendis queratur auxilium: nec se quisq̄s per occasionem infirmitatis excuset: quia qui p̄stitit uelle: donat ⁊ posse: dicente beato apostolo Jacobo: Si quis uestrum indiget sapientia: postulet a deo qui dat omnibus affluenter ⁊ non improperat: ⁊ dabitur ei. Quis fidelium nescit: quibus uiruribus studere quibus uitijs debeat impugnare. Quis conscientie sue aut tam gratiosus aut tam imperitus est arbiter q ignoret: quid a se auferri: aut quid in se operet augeri. Nemo quippe ista rationis est alienus: qui aut conuersationis sue non intelligat qualitatē aut cordis sui secreta non nouerit. Non ergo per omnia sibi placeat: nec se secundum carnis oblectamē ta iudicet: sed omnem consuetudinē suā in vinoz precepz lāce p̄sentat: ubi cū alia interdicant: ne fiat alia iubeāt: ut fiāt iusto se trutinabit examinane: q uite sue mores ex virtutisque ponderis comparatione penserit. Artifex enim misericordia dei splendidissimum in mandatis suis condidit speculum: in quo homo sue mentis faciem inspiceret: et q̄s conformis imagini: aut q̄s dissimilis esset agnosceret: precipue ut relecto paululum carnalibus curis ⁊ occupationibus inquietis in diebus redemptionis ⁊ reparatiōis nostre a terrenis nos ad ecclesia conferamus: quia vero sicut scriptum est: in multis offendimus omnes: misericordie primus concipiatur affectus: ⁊ aliorum in nos delictorum fiat oblio: ut illud potissimū pactū: cui nos in dominica oratione deuinxima: nullo vindicte amore violemus ⁊ dicentes: Dimitte nobis debita nostra sicut ⁊ nos dimittimus debitoribus nostris: non simus in remissione difficiles: quia ad nos recurrit siue cupiditas vltionis: siue indulgentia lenitatis magis optādus est homini tentationum periculis semper exposito ut suas culpas beat impunitas: q̄s ulciscatur alienas. Quid autem conuenientius fidei christiane: q̄s ut non solum in ecclesia: sed etiam in omnium domibus fiat remissio peccatorum. Deponantur mine: vincula relaxentur: quibus se multo pernitiosius qui ea non soluerit: religabit. Quod enim quisq; in alterum statuit hoc in semetipso sua lege decernit: Beati misericordes: quoniam ipsorum miserebitur deus: qui iudicijs suis ⁊ iustus ē et benignus. Ad hoc quosdaz subalitorum esse potestate permittens: ut sub equa moderatiōe seruetur ⁊ vtilitas discipline: ⁊ māsuetudo clementie: nemo audeat alterius delictaz veniam denegare: quā pro suis optar accipere: dicente domino: Beati pacifici: quoniam filij dei uocabuntur. Deponantur omnium discordiarum odia: atque certamina: nec putet se quisquam in paschali festo habiturum esse consortium: qui fraternam pacez redintegrare neglexerit. Apud summū enim patrem qui nō fuerit in charitate fratrum: non habebitur in numero filiorum. In distributione quoque elemosinarum ⁊ pauperum cura pinguescant christiana ieiunia: ⁊ quo ad suis quisq; delictis subtrahit: debilibus impendat ⁊ egenis: Detur opera ut omnes de vno ore benedicāt: ⁊ qui aliquaz dat portionem substantie sue intelligat se ministrum esse misericordie

dimitur qui parum pauperie in ma
na posuit largientis: ut peccata que
bapetini aquis aut penitētie lach?p
mīe ablūantur etiam elemosinis oc
ūrrit scripture: Sicut aqua
extinguit ignem ita elemosina extin
guit peccatum. Per dominum no
strum Jesum christum: Amen.

De passione domini sermo eius
dem quartus.

Ppropinquante dilectissimi
solennitate paschali sic est pre
currenda consuetudo ieiunij ut nos
quadraginta vicrum numerus ad
sanctificationem corporis ⁊ mentis
excreat. Suscepturi enim festorum
omniū maximum ea nos debem⁹
obseruantia preparare. ut in eius
summa resurrectione conresuscitatis
in ipsius inueniamur morte cōmor
tui: dicente beato Paulo apostolo
Mortui enim estis vos ⁊ vita ue
stra abscondita est cū christo in deo
Cum enim christus apparuerit vi
ta vestra tunc ⁊ vos apparebitis cū
christo in gloria. Que uero nobis ē
cum christo participatio: nisi ut de
finamus esse quod fuimus: aut que
simulando resurrectionis nili depo
sitio uetustatis. Unde qui sacramē
tum sue reparationis intelligit: ea
nio se vitijs debet exuere: ⁊ omnes
sordes peccatorum abijcere ut intra
turus nuptiale conuiuium splende
at veste uirtutum. Quāuis enim be
nignitas spōsi iunctos ad commu
nionem regiarum inuitet epularum:
studendum tamen est vniuersis vo
cato: ut sacrorum cibo rum nunc
re ūdi inueniantur indigni. Abu
tuntur autem quidam patientia dei
⁊ qui non sunt in conscientia liberi:
fiunt de longa impunitate securi: eō
ideo differatur ultio ut tēpus pos
sit habere coceptio. Misericordias
igitur dei nostri que non vult mor
tem peccatoris: sed tantum ut cōuer
tatur ⁊ viuat non ideo quisquā tar
det amplecti: quia quod meruit nō
recepit: neq; enim quicquid differ
tur: auferetur: aut condemnationem
euasit: qui indulgentiam non queri
uit. Cuius enim implorande nō vna
omnibus causa est: quia multis mo
dis multisq; mensuris ⁊ peccatum
a peccato: ⁊ crimen distat a crimine
Sed quia vniuersitas fidelium ad
perfectam innocentiam ⁊ ad plenas
debet tendere puritatem: ut eo rum
consortio mereatur ascribi: de qbus
dicitur: Beati mundo corde quoni
am ipsi deum videbunt: omni instā
tia ⁊ uirtute nitendus est: ne quid
secretum conscientiam macular: que
quid aciem mentis obscurat: diligē
tissimis emendationibus deleatur
Quāuis cuim scriptus sit: Quis glo
riabitur castum se habere cor: aut
mundū se esse a peccato: non tamen
desperanda est apprehensio purita
tis: que dum semper appetitur: nec
semper accipitur: nec remanet iudi
cio condemnandum: quod fuerit in
confessione purgatum: Hoc illud ē
dilectissimi quod omnes omneo fi
lij ecclesie ex doctrina domini vnisoe
mur dicunt: Dimitte nobis debita
nostra sicut ⁊ nos dimittim⁹ debi
toribus nostris: quia nemo tam san
ctus tam iustus est qui in tempore
totius vite que tota tentatio est: cu
iuscunq; peccati remissione nō ege
at. Circumstant undiq; pericula inu
merabilium delictorum ⁊ per lici
tos usus ad immoderatos transit
excessus: dum per curam salutis ir
repit delectatio voluptatis: ⁊ non
sufficit concupiscentie: quod potest
satis esse nature. Hinc habendi a
mor: nunquam satiandus erumpitur.
Hinc cupiditas eminendi que uel
stirpi sue innexa uel bonoli nunc p
rem habet superbiam: nunc paren
tem. Deo autem ⁊ alijs tentationi
bus quarum multiplex est ⁊ infini
ta connexio que rectius virtus q̄s
continentia opponitur: que nutrié
dis aliqs seruandis animi ⁊ corporis
bonis ⁊ incrementa prebet ⁊ robo
rat. Unde in celestibus ecclesie disci
plinis multum vtilitatis afferunt si
mitus instituta ieiunia: ut dum cō
tinentie legibus carnalis subijcitur
appetitus: motus quoque interio
rem reperiatur aut sicut corpus a cibis
ita mens ab iniquitate iciunet. Do
minus enim dicit: Beati qui esuriūt
⁊ sitiunt iusticiam propter me: quo
niam ipsi saturabuntur. Habet er
go populus dei spiritales epulas
castasq; delicias quas salubriter ex
petit ⁊ laudabiliter cōcupiscit: quo
niam laudante ⁊ dicente propheta
Gustate ⁊ videte: quoniam suauis
est dominus. Quisquis vulcedinē
iusticie ⁊ misericordie dei quib⁹ om
nis prouidentia eius dispēsatur gu
stu cordis attigerit: ⁊ unquaz minu
enda fastidio experimenta superno
rum hauserit gaudiorum: corupti
bilia ⁊ temporalia bona eternorum
admiratione despiciet: ⁊ in illo igne
quem dei accendet charitas: conca
lescet ut algore in seruorem conuer
sor: in lucem nocte mutata: uno ope
re in animis fidelium spiritus san
ctus ⁊ tenebras abigat ⁊ peccata cō
fumat. Unde quia tales fructus ma
ter uirtutum continentia parit: le
tumanico a uitijs ad inuitabilia ob
lectamenta perducit: studiosos mi
sericordie opere dilectissimi exequa
mur precepta celestia. Et quia totus
paschale sacramentum in remissio
nem est conditum peccatorū: quod
celebrare optamus digne fac. Mi
sericors enim ⁊ iustus dominus ita
promisit indulgentiam sum ut ei
etiam quibus pareit indicat. Expo
nens cuiz qua regula deo patri nos
voluerit supplicare. Si dimiseritis
inquit hominibus peccata eorum:
dimittet uobis ⁊ pater vester qui in
celis est peccata vestra. Si autez nō
remiseritis hominibus: nec pater
vester dimittet vobis peccata uestra
Justa prosus ⁊ condigna conclusio
ac benigna qua homine potente ut
participe homo ut sententiam dei
ex suo liberet arbitrio: ⁊ eo libentius
eio obstringat dominum: quo iudi
cauerit ipse conseruum: siue itaque
circa subiectos: siue circa equales
nature parietatis diligatur. Et quia
nemo non peccat: nemo non parcat
non difficulter prestam⁹ quod gra
tuitanter accepimus: ⁊ siue in largi
tate elemosinarum siue in indulgen
tia peccatorum quanto magis fueri
mus misericordes: tanto simus per
fectius innocentes: Per dominum
nostrum Jesum christum qui vuit
⁊ regnat in secula seculorum Amen

Lectio sancti euangelij secundū
Joannem.

In illo tempore. Assumpsit Je
sus Petrum Jacobum ⁊ Jo
annem fratrem eius: ⁊ duxit eos in
montem excelsum seorsum. Et reli
qua.

ꝙ terrena fastidiens in eternoꝝ desi derium quoddam mentis rapieba tur excessu: ꝙ gaudio totus vsio nis impletus ibi cum Jesu optabat habitare vbi manifesta eius gloria fruebatur. Unde ꝙ ait: Bonum est nos hic esse si vis faciamus hic tria tabernacula: tibi vnū: Moy si vnum: ꝙ Helie vnū. Sed hanc suggestionem dominus non respondendo significans non quidem improbum sed inopportunum esse quod cuperet: cum saluari mundus nisi christi mors non posset: ꝙ exemplo domini in hoc laudaretur credentium fides ut lierno opponeret de beatitudinis premissis omnibus dubitari: Intelligamus tamen inter tentationes huius vite primus nobis tolerantiaꝝ postulādā eēq̄ gloriaꝝ quia tempora patēdi non potest celeritas preuenire regni di. Adhuc itaq; eo loquente Ecce nubes lucida obumbrauit eos: ꝙ ecce vox de nube dicens. Hic est filius meus dilectus: in quo mihi bene cōplacui: ipsum audite. Presens quidē erat in filio pater: ꝙ in illa domini claritate quam ad discipulorum temperarat aspectum: nō separabil' ab vnigenito genitoris essentia: sed ad ēmendandam proprietatem virtutis plone si cut ante significauit filiū splēdor existere sic audiuit patrem vox nūcians de nube. Qua voce accepta discipuli q̄ in faciem ceciderunt: ꝙ timuerunt valde non de patris tantum: sed ꝙ de filij maiestate tremuerunt. Ultro enim sensu unam utriusque intellexerunt deitatem. Et quia in fide non erat hesitatio non fuit in timore discretio. Latum ergo illud et multiplex testimonium fuit: ꝙ plus in uerbo virtute q̄s in sono vocis auditum est: vocente eius patre: Hic est filius meus dilectus in quo mihi bene complacui: ipsum audite. Nō ne euidenter auditum est: hic est filius meus dilectus quem a me non separat deitas: non dividit potestas non discernit eternitas. Hic est filius meus non adoptiuus: sed proprius: non aliunde creatus: sed ex me genitus. non de alia natura mihi factus comparabilis: sed de mea essentia mihi factus equalis. hic est filius meus per quem omnia facta sunt: ꝙ sine quo factum est nihil. Qui omnia que facio: similiter facit: ꝙ quicquid operor inseparabiliter mecum atque indifferenter operatur.

In patre enim est filius: ꝙ in filio pater nec vnquā unitas nostra dividitur. Et cum alius ego sim: qui genui alius ille quem genui: nec aliud ratio de illo nobis fas est cogitare: q̄s de me sentire possibile est. Hic ē filius meus: qui eam quam mecum habet equalitatem: non rapina appetit: nec usurpatione presumpsit: sed manens in forma gloriae nec ut ad reparandum genus humanum exequeretur communi consilium: vlq; ad formam seruilem inclinauit incōmutabilem deitatem. Hunc ergo in quo mihi per omnia bene cōplaceo: ꝙ cuius predicatione manifesto: cuius humilitate clarifico: in centanter audite: quem legis mysteria pronunciauerunt: quem prophetarum ora cecinerunt: ipsum audite qui sanguine suo mundum redimit: qui diabolum ligat: ejus vasa eius rapit: qui peccati Chirographum ꝙ prevaricationis pacta diruptit: ipsum audite: qui viam aperit ad celum: ꝙ per crucis supplicium gradus vobis ascensiōis parat ad regnum. Quid trepidatis redimi quod patrocinio sancti liberari: fiat qs me nolente christus vult. Abjicite carnalem formidinē: ꝙ fideli animo armate constantia. Indignū est enim ut i saluatoris passiōe timeatis qs ip̄s munere nec in uestro fine metuetis. Hec dilectissimi non ad illorum tā tum utilitatem dicta sunt: qui ea p prios auribus audierunt. Sed in illis tribus apostolis uniuersa didicit ecclesia: quicquid eorū ꝙ aspectu vidit: ꝙ auditus accepit. Confirmet ergo secundum predicationem sacratissimi euangelij omnium fides ꝙ memo de christi cruce per quam mundus redemptus est erubescat. Nec ideo quisq̄s aut de promissorum retributione diffidat: quia per laborē ad requiem: ꝙ per mortem transitur ad vitam: cum omnem humilitatis nostre infirmitatem ille susceperit: i quo si in confessione ꝙ in dilectione ipsius permaneamus: ꝙ quod vicit vincimus ꝙ quod promisit accipim⁹ quia siue ad faciendā mandata siue ad tolerandā aduersa: premissa patris vox semper debet auribus nostris insonare dicentis: Hic est filius meus dilectus in quo mihi bene cōplacui: ipsum audite. Qui vivit ꝙ regnat in secula benedictus.

In parasceuen domini eiusdem de Passione sermo primus.

Veratissimum dilectissimi dominice passionis diem quam dominus Jesus dei filius pro humani generis salute suscepit. ꝙ sicut promisit omnia ad sue ecclesie fidem attrahentem plane ac lucide euangelicus sermo retulit: ꝙ religiosis ꝙ piis cordibus non aliud fit audisse que lecta sunt: q̄s vidisse que gesta. Ut nō eam inhabitabilem obtineat veritatem sacra narratio ad intendū est nobis auxiliante domino ut per spiritum habeat intelligēdi: quod notuit sicut historia: Post illā mortis humane prevaricationis poenam ꝙ vniuersalem ruinam ex qua p vnius hominem introiuit peccatū in hūc mundum: ꝙ per peccatū mors: ꝙ ita in omnes homines pertransiit: in quo omnes peccauerunt. Nemo nimirum diabolicamo vincula dire captiuitatis euaderet nec cuiq̄s aut reconciliatio ad veniam: aut redditus pateret ad vitam nisi coeternus ꝙ coequalis patri deus filius dei ꝙ hominis esse dignaretur: penitus que rere ꝙ saluare quod perierat: sicut per Adam mortalita per dominum nostrum Jesum christum esset resurrectio mortuorum. Non enim quia secundum inscrutabile propositum sapientie dei nouissimis diebus verbum caro factum est: Ideo salutifere virginis partus eternum tantum temporis generationibus profuit: ꝙ non ic etiam in patriarchis refulsit: omnis prodius antiquitas colentium deum verum omnis numerus apud gentes prisorum sanctorum sacra fide vixit: ꝙ placuit: ꝙ neque patriarchis neque prophetis neque cuiq̄s omnino sanctorum nisi in redemptione domini nostri Jesu christi salus ꝙ iustificatio fuit: quae sicut expectabatur multis Prophetarū oraculis significque promissa ita est etiam ipso munere atque opere prosecuta. Unde nunc dilectissimi in ordine passionis non ita infirmitatis consideremus humanitatem: ut arbitremur illic potentiam defuisse diuinā neq; illam ita coeternam ꝙ equalem patri formam unigeniti cogitemus

ut putemus non fuisse vera que de eo videntur indigna. Docetus veraqs natura vnius deitatis nec verbū ibi ab homine diuinitatem nec homo ē dissociatus a verbo. Non est talis dita humilitas quā nec imminuta maiestas exhibuit nec immensa maiestas exhibuit nature inuolabili quod passibili operebat ter ritoriumqs ē aliud sacramentus qō simul ē humanitas consilium et decreto: dispensatio fuit misericordie ē actio pietatis. Talibus enim vinculis tenebarum astrictum nisi p hāc opem non possemus absolui. Humilitas igitur diuinitatis nostra, p uectio est. Non tanto redimimur p cioso tanto curamur impendio. Quis enim ab impietate ad pietatem a miseria ad beatitudinem esset recursus nisi ē iustus ad impios et beatus inclinaret ad impios, q beatus inclinaretur ad miseros. Non est dilectissimi erubescenda crux xpi que de virtute est diuini consilii nō de conditione peccati. Quamuis enim er infirmitate nostra vere passus dominus Jesus ubique sit mostratus non tamen se abstinuit a gloria sua ut inter contumelias passionis nihil diuine operationis exerceret, nam eum impius Judas non tam ouina pelle velatus sed lupino feroce ma nifestus vim sceleris perficiem pa cis incipiens signum traditionis se uisse omnibus telis oculo prebuis set: ē multitudo furibunda que ad comprehendendum dominum cū ar mata militum cohorte conflixerat inter faces ē laternas lumen veruz tenebris obcecata sitis non cerneret dominus qui expectare potius tur bas q̄ declinare delegerat sicut Jo annes euangelista testatur quē quē antecedunt fumentus interrogat illisqs dicentibus q̄ Jesus quereret Ego sum inquit. Quod verbum il lam manum ita ex ferocissimis con gregatam quasi quodam fulmineo ictu stratuit atqs percalit ut omneo illi atroces minaces atqs terribiles retroacti conuerunt. Ubi fuit seuitie conspiratio ubi ardor ira rum: ubi i structus armor: dominus dicit ego sum, ē ad vocem eius turba proster nitur impiorum. Quid iam poterit maiestas eius indicatura: cuius hoc potuit humilitas indicanda. Verū tamen dominus sciens quid magis mysterio suscepto conueniret in hac potestate non passitur: sed persecuto res suos in facultate eu disposuit scle rio redire permisit. nam si teneri nol let: non vlqs tenerentur. Sed quis hominum posset saluari si ille nō se sineret comprehendi: Nam ē beat⁹ Petrus qui animositate constantia domino coherebat ē contra violen torum impetus feruore sancte chari tatis ecarcerat: in seruum principis sacerdotum usus est gladio. ē auré viri seroris: instantis abscidit. Sed hunc zelantis apostoli piam motū progredi dominus ultra non passus recondi gladium iubet: nec sinit se aduersus impios manu ferroque defendi: Contra sacramentum enim erat redemptionis nostre: ut q mo ri pio omnibus voluerat capi nolis Nam dilato gloriose crucis trium pho: ē dominatio diabolica fieret longior: ē captiuitas humana diu turnior. Quare ergo in se furentibus li centiam scuiendi concessit tamen etiam se se ralibus dedignatur indicare vi nitas: aurem serui iam ipsa sectione demo: tuam ē a compage vtentis corporis alienā: in sede honestati captio reuocat manū xpi: reformat

qō ipse formauerat: nec tarde caro sequitur eius imperium cuius erat ipsa figmentum. habet ergo hec di uinam opera uirtutem. Sed qō do minus maiestatis sue potentiam cō pmisit ē vim in se persecutoris admit tere: illa est voluntate qua dicit nos: ē tradidit semetipsum pro no bis cooperante in hoc ipso patre qui filio proprio non pepercit: sed p no bis omnibus tradidit illum. Una ē enim patris ē filij voluntas: ut est vna diuinitas de cuius dispositiōis effectu nihil nobis gratie indebitum ribi Juda debemus. Saluatiōi qui dem nostre non hoc vobis volenti bus impietas nostra seruiuit: ē per nos factum est quicquid manus dei ē consilium decreuerunt fieri. mors igitur christi nos liberat: nos occi sit. Modicum soli non habetis quod omnibus perire voluistis: ē tamen tanta est bonitas nostri redemptoris ut etiam post tis consequi uenia si christum dei: filium confitendo si lam parricidalem maliciam reliqua tio. Non enim dominus ē crucē fru stra orauit dicens: Pater dimitte illis: quia nescient quid faciūt. quod remedium nec te Juda transiret: si olim eam penitentiam confugisses: q te reuocat ad christum non que in fugaret ad laqueum. Diceudo enim tradens sanguinem iustum, in impi etatis tue perfidia perstitisti: quia te sum non deum deitatem sed nostre conditionis hominem inter extre mum rictus tue periculum credidi sti. Cuius fixisses misericordiam: sicut non negasses omnipotentiā. Hoc bodie dilectissimi pro auribus insinuata sufficiant: nec fastidium ō pietatis surrepat: que autem de sunt plenitudine quaria feria auxilii

que domino reddēda promittimus quoniam qui dixit quod locum in mo: habui sicut credimus: quod lo quatur: Per christum dominum no strum Amen.

De passione domini eiusdem ser mo secundus.

Exigit fides dilectissimi ut par tem sermonis quam de domi ni passione promisimus: eodem au xiliante: reddamus in quo nos ora tionibus vestris non ambigimus adiuuari. Ad commune pernicia. luerum si potuerit me habere de nouum: quia vestre impenduntur edi ficationi quicquid nostre tribuitur fragilitati. Post illud ergo impium Jude detestandumqs commercium quo ab eo videlicet perfiquant⁹ mū di redemptor: est traditus: Post il las sacrilegas illusiones inter quas vsqs ad locum pene eius maniacu dō producta eternitas fuit cū eo statutis vtriqs partibus Laurentia duo: quorum vnus vsqs ad ad tem plo par similiqs conuiuio inuida tor viarum ē salute hominum sem per infestus usque ad crucem reus fit Christi repente confessor: ē inter illos accerrimos corporis animiqs cruciatus quos simul ē unitantia et difficultas mortis augebat: mira conuersione mutatus: Memento inquit mei domine dum veneris in regnum tuum. Quesiam hoc ex hortatio persuasit: quo doctrina in cubuit: quis predicator accendit: Non viderat prius acta miracula: cessauerat tunc languentium cura tio: cecorum illuminatio: vitatio mortuorum: ea ipsa que mox quā gerenda: non adhuc: et tamen

dominum confitetur & regentique quę uidet supplicia tui esse conlatum.
Unde ergo exclabatur hoc dominus: unde accepit fidei ipsa responsum, Ait enim ei Jesus: Amen amen dico tibi: hodie mecum eris in paradiso. Excedit humanam conditionem ista promissio nec tam de ligno crucis qđ de throno edita potestatis. Ab illa altitudine pœnitam fidei datur: in qua chirographum humane transgressionis aboletur: quia se a forma serui dei forma non separauit: dum etiam inter ipsa supplicia precatorę uniuersę seruauit. & deitas inuiolabilis & natura passibilis Adiecitur ad confirmationem spei nostre totius attestatio nature. Emittente spiritum christo omnia elementa tremuerunt: densis tenebris splendor solis obductus extraordinarie noctis subiit diem: stabilitatem suam terra profundis concussionibus labefacta non tenuit: & petrarum firmitas confracta soliditate diffusa est. Velum templi quo priores mysteria ulterius non erant obumbranda: discussum est multorum corporibus excitatis ad permanendam resurrectionis fidem monumenta patuerunt. In nos ergo iudicium & terra sententiam tulit: nobis sol uirtutem suam denegauit: subtraxit uobis famulatum suum elementorum omnes uenę gauerunt: & recedente a legibus suis ministerio creature uestra obcecatio uestra est significata confusio. uobis enim dicentibus: sanguis eius super nos & super filios nostros: merito hoc tributum est ut quod uestri generis impia perdidit posteritas: assequatur hoc fidelium gentium plenitudo. Nos ergo dilectissimi quibus dominus noster Jesus christus crucifixus non scandalum neqz stultitia sed dei uirtus est: dei qz sapientia non inquam spiritale somnii Abrahe non in prole seruituris genitii sed in familia libertatis renati pro quibus in manu fortis & brachio excelso de oppressione egyptie dominationis eductus uerus & immaculatus agnus immolatus est christus. Amplectamur salutaris pasche mirabile sacramentum: & ad eius imaginem qui ꝺeo animati nostre conformis factus est reformemur. Erigamur ad eum qui puluerem abiectionis nostre corpus fecit gloriose sue & ut resurrectionis eius mereamur esse consortes: humilitati & patientię ipsius per omnia congruamus magni nominis militiam magne professionis suscepimus disciplinam. Seductores christi discedere a regia nō licet uia. sed dignum est temporalibus non occupari: ad eterna tendentes. Et quia pretioso sanguine christi redempti sumus: glorificemus & portemus deum in corpore nostro: ut ad ea que fidelibus preparata sunt: peruenire mereamur. Per christum dominum nostrum Amen.

De passione domini eiusdem Sermo tertius.

Inter cęa dilectissimi opera misericordie dei que ab initio salutis sunt impensa mortalium: nihil est mirabilius: nihilqz sublimius: qđ quod pro mundo crucifixus est christus. Huic enim sacramento uniuersa precedentia secula mysteria seruierunt: & quicquid hostiarum differentijs & preceptis legis & legalibus institutis sacra dispensatione uariatum est hoc

hoc pręnuntiauit disposuit: hoc promissum implendum: ut nunc imaginibus figurisqz cessantibus hoc posse credere tam exacte quod antea promittere didisse faciendum. In cibus igitur dilectissimi que ad dominici nostri iesu christi pertinent passionem: hoc catholica fides tradit: hoc exigit ut in redemptore nostro duas nouerimus conuenisse naturas: & manentibus proprietatibus suis: tanta unitate utriusqz substantie ut ab illo tpe quo si cut humani generis causa poscebat in beate uirginis utero uerbum caro factum est: nec deum illum sine hoc qđ homo est: nec hominem sine hoc licet cogitare quod deus est. Exinde quidem sub diuersis & distinctis actionibus ueritatem suam utriusqz naturę: sed neutra se ab alterius conexione disiungit: nihil ibi ab inuicem uacat: tota est in maiestate humilitas tota in humilitate maiestas: nec infert unitas confusionem: nec dirimit proprietas unitatem. Aliud est passibile aliud inuiolabile: & tamen eiusdem est contumelia cuius & gloria: Ipse est in infirmitate qui & in uirtute: ibi mortis capax: & idem est uictor mortis. Suscepit ergo totum hominem deus: & ita se illi atqz illum sibi misericordie & potestatis ratione conseruitute utriusqz alteri nature inesset & ne uitra in alteram a sua proprietate transiret. Sed quia dispensatio sacramenti ad reparationem nostram ante secula eterna disposita nec sine humana infirmitate nec sine diuina erat consummanda uirtute: agit utriusqz forma cum alterius communione: quod proprium est uerbo scilicet operante quod uerbi est: & carne exequente quod carnis est. Unum horum coruscat miraculis: aliud succubit iniurijs: aliud ab equalitate paterne gloriae non recedit: hoc naturam nostri generis non relinquit. Verum tamen etiam ipsa receptio passionis non est uitia nostre affectionis humilitatis expositio: aut a potentia sua diuinitatis abiuncta. Quicquid domino illusionis & contumelie: quicquid uexationis & pene intulit furor impiorum: non de necessitate toleratum est: sed de uoluntate susceptum. Venit enim filius hominis querere & saluare quod perierat. & sic ad omnium redemptionem uocabatur malitia persequentium: ut in mortis resurrectionisqz sacramento etiam intersectores sui possent salui esse si crederent. Unde ecclesiam omnibus Judeis & felicior extitit: quam non penitentia reuocauit ad dominum: sed desperatio traxit ad laqueum: ne peccatum esset consummatum. Crimen nisi tunc donec sanguis christi pro omnibus fuderetur peccatoribus: inuenit ueniam suspendium absoluit. Cumqz conscientiam tuam tot dominici miracula tot dona torquerent: illa saltem te a precipitio tuo sacramenta reuocassent: quę in paschali cena perfidia tua signo diuine escie detectus accepisti. Cur de eius bonitate diffidis: qui te a corporis & sanguinis sui communione non repulit: qui tibi ad comprehendendum se cum turbis & armorum cohorte uenienti pacis osculum non negauit: sed homo inconuertibilis spiritus uadens & non reuertens cordis tui secutus es rabiem & state diabolo a dextris tuis uniuersitatem quazi in sanctorum omnium armaueras caput in tuum uertice relocasti: ut quia facinus tuum omnem mensuram uitionis excesserat: te haberet impietatis tue iudicem: te puteret

tua pena carnificem. Cū igitur esset deus in ebrio mundū reconcilians sibi & creatura ad creatorē sui imaginem reformandam conditor: ipse gestaret peractio miraculo operas diuinor: que prophetieus olim spiritus gerenda p̄dixerat tunc aperiē tur oculi ceco: & aures surdo: audient tunc saliet claudus ut cervus & plana erit lingua mutor. Sciens Jesus tēpus adesse gloriose passionis adipiscēde: tristis ē inquit anima mea vsq; ad mortem. & itez: Pater si fieri potest transeat a me calix iste: quibus verbis quandas formidinē postentibus nostre infirmitatis effectus participādo curabat & pena lis expectatie metū iubendo pellebat. In nobis ergo domin' nostro pauore trepidabat: ut susceptionem nostre infirmitatis inducere & rās inconstantiā sue virtutis soliditate vestiret. Venerat in hunc mundū dives negotiator: atq; misericors & celi cōmutatione mirabili merat cōmercū saluare nostra accipiens: & sua tribuens pro contumelijs bonoribus: pro doloribus salutē: pro morte dans vitā: & cui ad exterminationē poterant pīno ēq; .xii. milia angelicarum seruire legionū malebat ūras recipere formidinē: ēq; suam exercere potestatē. Quātū aut̄ vniuersis fidelibus humilitate collatus sit: ipsi mus beatissimus apl̄s Petrus exp tus est: qui cū illum instantis seuitie vehementio: procella turbaret: ad p̄parationem vigoris celeri mutationē cōuersus est lumens de crēplo remedijū ut tremefactū repēte membrum rediret ad sui corporis firmitatem. Non enī posset domino fu & magistro maior esse discipulus: q humane trepidationē fragilitatis non vincere: nisi victor: mortis ante timuisset. Respexit ergo dominus de trū & inter calūnias sacerdotū: inter falsitates testiū: inter sedentiū & cōspuentium iniurias constitutus: illū turbatum discipulū conuenit oculi quibus cum p̄cuterat esse turbandum: & in illum egressa est veritatis inspectio: ubi erat cordis faciēda correptio: quasi quedam illi vox domini insonaret & diceret. Quid habes Petre: quid in tuam p̄sentiā recedis. ad me conuertere: in me cōfidere me sequere: mee passionis hoc tempus ē: nōdū tui venit hora supplicij: Quid metuis: quod etiā ipse superabis: non te p̄fundat infirmitas quā recepi. Ego de tuo fui trepidus: tu ō meo esto securus. Mane aūt facto consiliū inierunt omnes p̄ncipes sacerdotum & seniores populi aduersum Iesum ut eū morti traderēt. hec mane iudei non ortus vobis lucis contigit: sed occasus: nec vestris oculis solitus dies prodit: sed ipijs mētibus nox tetre cecitatis incubuit. Hoc mane vobis templū & altaria diruit: legem & prophetas ademit regnū & sacerdotiū sustulit: in Incrū eternum oia festa conuertit. Inistis enim insanū cruentūq; consiliū tauri pingues: uituli multi fremētes bestie: canes rabidi: at morti artoze vitē & dominū glorie traderetis: & tanquam extenuāda esset furoris vestri imanitas: si eius sententia qui p̄sentie vestre p̄sidebat: vtereuijs affectū Jesū ad Pilati iudicū deduxistis ut clamoribus impijs obijs trepido cognitore supato inter sectore hominū eligereris ad veniā: & saluatore mundi p̄terctis ad penam. Post hanc dānationez xp̄i qua excusata ē Pilati p̄sidis ignauia magis ēq; pīās qui totis manibus & ore poluto sanguine Jesum irrisit ad crucē q̄bus eū p̄fixerat innocentē: multas illusiones domino sacerdotalibus ferulens oculis licentia popularis ingessit: & in manifestudinē eius qui hec sponte tolerabat: furens turba seuiuit. Sed quia multum est dilectissimi ut oia hodiernis sermo percurrat: in quarta feria qua lectio dominice passionis iterabit: recidita differantur. Prestabit enim oratib' nobis: ut ipsius dono quod p̄misimus: impleamus. Per dominum nostrū Jesū xp̄m qui viuit & regnat in secula seculoz Amen:

De passione domini eiusdem sermo quartus.

Expectatiōi vestre dilectissimi domino largiente reddendū ē qō p̄misimus p̄merentibus oratio nibus vestris: ut nos ad soluendus faciat idoneos: qui vos ad erigēdū facti intentos. Loquentes n. p̄te de passione domini vsq; ad euāgelice hystorie venimus locū: in quo pilatus impijs iudeoz clamoribus ut Jesus crucifigeret̄ cessisse narratur Peractis itaq; oibus que vinitas fieri carnis velamine tpata p̄misit: Jesus xp̄s dei cruci quā etiam ipse gestarat: affixus est duobus latronibus: uno ad dexterā ipsius: alio ad sinistrā: similiter crucifixis: ut etiam in ipsa p̄ambuli specie mōstraret̄ illa que in iudicio ipsius oīuz hoīum ē facienda discretio: cū & salutis dexterā fidei credentis latronis exp̄merete & vinaceo formā blasphemātis ipietas p̄notaret. Passio igitur xp̄i salutis nostre primet tacēm: & de instrumento quidē quod iniquis iudeoz parauit ad penā: potentia redēptionis gradū nobis ferat ad gloriā: quā dominus Jesus ita ad omnū bonū suscepit saluti: ut inter clauos quibus ligno tenebat affixus: p̄ interiectos ab' suis paterne clemēter supplicaret: & diceret: Pater ignosce illis quia nesciūt quid faciunt. Principes aūt sacerdotū quibus indulgentiā saluator petebat: suppliciū crucis irrisionū aculeis alpabāt & in que manibus amplius seuire nō poterant: linguaq; tela iaciebāt: dicentes: Alios saluos fecit: seipsum non p̄t saluū facere. Si rex israhel est: descēdat nūc de cruce: & credimus ei. De quo erroris fonte iudeis quo iudicia cecitatis blasphemiaq; venena potatis. qs nobis magister tradidit. quē doctrina p̄suasit: quod illum rege israhel: illū dei filiū credere deberent: qui se crucifigi non fugeret: aut a p̄fixione clauoz liberare posset: Non hoc vobis legis mysteria: nō paschalis obseruantie sacra: nec vnq; ulla p̄phetaz vox cecinerunt sed illud vere abūdeq; legistis qō ad detestabilē vestri sceleris iniquitatem & ad voluntariā dñi pene passionē. Ipse. n. per Esaiā loquitur: dorsum meū ad flagella dedi: maxillas meas ad palmas: faciem meam nō auertī a confusione spuoz. Ipse per David: Dederūt in escā meam fel: & in sitim meā potauerūt me aceto. Circūdederūt me canes multi: consilium malignantiū obsedit me. Foderūt manus meas & pedes meos: dinumerauerūt omnia ossa mea. Ipsi vero conlidere uerūt & inspexerūt in me diuiserūt sibi vestimenta mea: & sup vestē meam miserūt sortē. Et ne sceleris tantū vestri videat ordo p̄dictis: nulla aūt potentia p̄nūciata

crucifixi. Non quidem legistio: sed
minus delectet de crucifixi legistu
dominus regnauit a ligno. Crux er
go xpi sacramentū vere ⁊ pūcipuū
hꝫ altaris ubiꝙ hostiā saluatrē na
ture humane celebrat̄ oblatio.
Ibi sanguis innocuus agni iuxta p
uinciales pacta celebrat. Ibi tota
diabolice dñationis conterebat̄ ad
uersitas: ⁊ de elatiōe superbie victrix
humanis triūphabatū iam velox el
icit affectus ut de crucifixis cuꝫ
xpō latronibus qui in xpm filium
dei credidit paradisū iustificatus i
traret. Quis tanti muneris expli
cet lacrimaquis potēti tam mire cō
mutationis cras retexit ordo? quo tpis pū
cto longoꝝ sceleꝝ reatus abolet̄. in
tur iuctuosis aie dura tormenta be
nigno pabulo transit ad xpm. ⁊ cui
ppria impietas intulit penā, xpi gra
tia attribuit. Dic tam degustato ace
to dominus qō illa dabat vinea: q̄
ab autoris sui plantatione degene
rans cōuersa fuerat in amaritudinē
vitis alterne. Consūmatū ē aut: hoc ē
ꝑpleta sunt scripture. Nō est aliud
quo vitanā populi furētis expediē:
nihil minus pauli q̄s me pateꝝ esse
ꝑdixi. pacta sunt mysteria infirmita
tis, primi documēta virtutis. In
clinato itaq; capite emisit spiritū ⁊ i
corpus die tertio resuscitandū quietē
placida soporis admisit. Sacro cū
le velo scissō: ipenderet̄ ⁊ ad tantam
dñe maiestatis inclinationē totius
mūdi cōpago quatereꝫ. cū sacinus
ipiū ois tui ꝓfusionis natura damna
ret̄ ⁊ manifestam in reos sententiaꝫ
ipsa elementa ꝓferrent. quis vobis
animus iudeiq; quod consilia fuit: quā
do ⁊ nos iudicū vniuersitatis vrge
bat̄ ⁊ reuocari ad se ꝓfūdato scele
re impietas vestra nō poterat. Qua
lis confusio vos operuit: quoꝝ de
xtre pena suscepit. Quigd dilectissimi
tanta sit misericordia deum erga nos de
tali populo multos p fidē iustifica
re dignat̄ sicut nos iubet credi quō
dam ignoscentie piunda nocte pere
untes in patriarchaꝝ societate ⁊ in
sortē electi generis ꝓadoptari: ad al
titudinem ipei nre nō ingreditur neqs
cū corpe curamus: sed prudēter at
qs fideliter cogitantes de quali ca
pitalitate ⁊ q̄s miseria seruitute: quo
pcio redēpti ⁊ quo barbaria sumus
educti: gloriemur oportet in corpo
re nostro: ut habitare cum nobis ex
ipsa conuersatione nostre ꝓbitatis
monstremus. Et quia nihil est in
omni ū uirtutū dignitate ꝓstantius
q̄s pietas misericordie ⁊ puritas ca
ritatis. Hoc nos studijs specialius
instruamus ⁊ charitatis operet ni
tore pudicitie tanq̄s duabus clauati
alis de terrenis mundi reamur esse celes
tes. Quo desiderio qui quis gra
tia dei adhuc implet̄ ⁊ de ꝓfectu
suo non in se sed in domino gloria
tur. Hoc legit̄ nec honorat paschale
sacramentum huius limina uastator
angelus sanguine agni ⁊ signi crucis
munita non intrat. Io plagas egy
ptias non pauescat: ⁊ ydem aquis
hostes relinqt extinctos quibus est
ipse saluatus. Amplectamur itaque
dilectissimi purificati mentib⁹ atqs
corporibus salutis nostre mirabile
sacramentū: ⁊ ab omni fermēto ma
litie veteris emūdati paschā domini
cum digna obseruatione celebremꝰ
ut regente nos spiritu sancto a cari
tate xpi nullis tentationibus sepa
remur: qui in sanguine suo pacificās
omnia ut altitudinem paterne glo
rie se recepit ⁊ humilitate sibi seruiē
tium nos reliquit. Amen.

De passione domini eiusdem ser
mo quintus.

Beato: ⁊ dominus olim rep
xpo post inusitatū sacre virgi
nis partū post adorata magorū cō
fessione cunabula ⁊ post multiplicē
doctrinā celestis eloquij ⁊ uariarū
curationū medelas imperio uerbi po
tentis effectas dispensationē omniū
sacrorū oiumqs uirtutum salutifera
passione consūmat. Christiane igit̄
spei dilectissimi uera ratio ⁊ ꝓncipa
lis causa crux xpi ē: quē Iudeis sit
scandalū: gentibus aūt stultitia: no
bis tamen dei uirtus ē: ⁊ eqs sapien
tia: unde sūmū hoc ⁊ potissimū diui
ne misericordie sacrm semper qui
dem in cordibus nīis cū tota sui di
gnitate retinendū ē: sed nūc viuacio
rē ai sensū ⁊ purioꝝ exigit mēris in
tuitū: quando nobis nō solū recur
su tēporis sed etiā textu euāgelice le
ctionis oē opus nre salutis ingerit̄.
Nihil ergo apud nos loci cogitari
ones hēant ipiorū: nec integritatem
sane intelligentie aurē iudaica offen
sio aut gentilis cōtumelia irrisio ut qō
non solū ꝓ nobis humiliter sed eti
am sublimiter gestū ē aut fm hoies
impossibile: aut fm deus videat indi
gnū: Eligaqs aūt recipiat aqs ꝓbet
credat: quia nemo hominū pōt nisi i
viroqs saluari: Iustus.n. ⁊ miseri
cors deus nō sic munere suo volun
tatis ꝑ ipsius: ut ad reparationem no
strā solā potentiā benignitatis exer
ceret: sed qā ꝓsequens fuerat ut bō
faciens peccatū seruus esset peccati
sic medicina egris: sic reconciliatio
reis: sic redēptio est ipensa captiuis
ut condēnationis iuste sententiam
iusto liberationis opere solueret̄: nā
si ꝓ peccatoribus sola se opponeret
deitas: non tām dyabolū vincere ei
q̄s potestas: ⁊ rursum si cām lapsoꝝ
solū ageret natura mortaliū: nō erat
erect̄ a ꝓditione qua libera, non ecꝫ
agere: unde opportuit in vnū domi
nū nostꝝ Ihesū xpm ⁊ diuinā ⁊ hūa
nam ꝓuenire substantiā: ut mortali
tati infe per uerbū caro factum ⁊ ori
go noui hois subueniret̄ ⁊ passio: cū
igit̄ in xpo Ihū tudeoꝝ duriciaꝫ q̄
sūt dina contemnat. illius aduersus
gloriā domini calūniantibus: istius
ꝓtra humilitatē superbientibus. nos
dei filiū ⁊ in suis uirtutibus ⁊ i no
stris infirmitatibus adoramus: nec
erubescimus crucē xpi ⁊ inter ꝓtra
dicentiū linguas nec de morte ipsi⁹
nec ō resurrectione dubitamus. quo
niā quod superbos ad infidelitatē
trahit: hoc nos ad uitā dirigit. Ad
monitis igit̄ discipulis dominus:
ut ꝓtra uim tentationis instantis ui
gilanti oratione certarent: ipsi patri
supplicans ait. ut ꝓtra vim tentatio
nis instantis uigilanti oratiōe certa
rent: ipsi patri supplicans ait: pater
si possibile ē trāseat a me calix iste:
uerūtamen non sicut ego uolo sed si
cut tu. ꝓma petitio infirmitatis ē: se
cūda uirtutis. illud optauit ex nīo:
hoc elegit in ꝓpo. Nec.n. equalis
patri filius oia esse possibilia dece
nescebat: aut ad suscipiendo crucē
sine sua in hunc mūdū descenderat
uolūtate: ut hanc diuersaꝝ actionū
cōpugnantiū ꝓturbata quodāmō
rone pateret. Sed ut susceptiōis sus
ceptiq; nature esset mānifesta distin
ctio: qō erat homo: diuinā desidera
uit potentiā qō erat dei: ad cām re
spexit humanā. Superiori igit̄ volun
tati voluntas cessit inferior. ⁊ sic de
monstratū ē quid possit a trepidāte
orari: ⁊ qd nō bēat a medente ꝓcedi

Quia.n.nos qd ceanus: sicut oportet nos facimus. & vtile nobis ē ne fiat pleq; qđ volumus. Deus iustus & bonus quādo ea q̄ nocitura sunt petimus negando miserē. Volūtarie ergo nr̄e correctionem dominus trina cum oratione formauit gratiarū mero: discipulis: Dormite tā inq̄t & requiescite: ecce appropinquauit hora & filius hois tradet in manus pctōz. Surgite: eam⁹ hinc: ecce appropinquauit qui me tradet: & cum gladijs & fustib⁹ cōprehensura xp̄s turba pcessit ducē sequens Judam scarioth: q̄ pulegio plidie obtinuerat in facinore pncipatum: huic nec criminis cām aliq̄ pberet offensio: nulla ē negata dignatio: Sed ille⁹ spū inflāmantus ecarne: cui ministeriuz spōde pbuit: & qualē pbuit mētem: talē inuenit & plidē. Merito sicut & ppheta pdixerat: oro eius facta est in peccatum: quādo consummato scelere tā puersa ipij cōuersio fuit: ut etiam penitēdo peccaret. Admittit ergo in se filius dei ipias manus: & qđ scientium furore agitur: patienti potestate cōpleat. Hoc.n. erat illud magne pietatis sacrm: qđ xp̄i consecrabat iniurijs: q̄s si apta potentia & manifesta virtute, ppelleret: diuina tantū exerceret: non humana curaret. In oibus aut̄ q̄ illa popularis & sacerdotalis insania contumeliose & peaciter inferebat: nr̄e diluebant miracula nr̄e expiabantur offense: quia natura q̄ in nobis sp iuncta fuerat atq; captiua i illos innocens pariebat & libera: ut ad auferendam peccatum mūdi ille agn⁹ se hostiā offerret: quem & oibus corporalibus substātia iūgaret: & ab oibus spiritalibus origo discerneret.

Hec hodie dilectissimi auribus uestris insinuata sufficiant. Cetera in quartā seriā differamus: auxiliante domino nr̄o oīnib⁹ vtilio: q̄ pstare dignabit ut qđ ꝓmittim⁹ ipleam⁹. amē.

De passione domini eiusdem sermo septimus.

Passionis nr̄e memores dilectissimi scitati ure reddimus quod debemus: affuturā speranteo gratiā dei ut inde nobis ꝓueniat de uotionis ē incitata ꝓmissio. Comprehensus dominus a turbis ēpn cepes sacerdotum & doctores legis armauerit: ut ipleret dispensationē cohibet potestatē & beatū apostolū Petz humana aduersum irruētē a tuitare cōmotū gladio abstinere pcepit. Superfluū.n.erat ut qui nolebat pdicio euangelicaz legionū iuuari: vellet se unius discipuli opposi none defendi. Perpetrauerit ig turba uelox qđ uoluit: & de sceleris sui exultarit affectu: maior: tamen cōprehensi uirtus: comprehendentiū fuit Judeoz.n. ceitas nihil obtinuit: nisi ut sua ipicrate se ꝓderet. Christi vero patientia hoc egit ut oēs sua passione saluaret. Perducto aut̄ Jesu ad Caypham pncipē sacerdotiuz quo scribe & ofs sacerdotalis ordo cōuenerat: falsa aduersus dñm testimonia q̄rebant: sed inter incōditas & dissonas uoces hoc Jesus mirabiliter ut taceret. Caypha aut̄ dicenti: adiuro te p deū viuū ut dicas nobis si tu es xp̄s filius dei. ita inquit & ꝓuida auctoritate respōdit ut eisdē uerbis & infidelitū ꝓfanas cederet: & credentiū corda firmat ad oēm interrogationē eius referēs: tu dixisti: addēsq; qđ sequit: Uerumtamen dico vobis: āmodo videbitis filiū hois sedentē a dextris dei & venientē in nubibus celi. Caypha aut̄ ad exaggerandā audiri sermonis inuidiā scidit vestimenta sua & nescius quid hec signi ferret insania: sacerdotali honore se puauit. Ubi ē Caypha rationale pectoris tui: vbi est ꝓfectio singulū: ubi superhumerale virtutū. Christo illo sacratoq; amicta re spoliata: & propijs manibus pontificalia sacramenta discerpis: oblitus precepti illius quod legeras de pcipe sacerdotū: de capite suo crines nō oppones: & vestimenta sua nō discrumpes: tu vero a quo iam alienabatur hec dignitas: ipse tibi crecuro: obprobrium: & ad manifestū finē uteris instituti pertinet cadē diruptio sacerdotij. Nimeiam dilectissimi inter multiplicatas illusiones nocte trāsacta vincū Jesū Pilato pfidi tradiderūt. Principes.n. sacerdotū & seniores populi hoc filio rē gerebat ut ab actione sceleris sui, viderent immunes: subtrahentes opera manuū: & exercētes tela linguaz: nolētes iterfacere: & clamantes crucifige. Quid hac specie religionis simulas: quid hac clemētie simulatiōe crudelius: q̄ lege iudei qđ uobis nō licet facere: licet velle: qua rōne qđ corpora polluit cōcida non ledit: Contaminari occisione eius metuitis: cuius super vos & super filios vestros fūdi sāgui nē postulastis. si nō totū facinus vestra ipietas pagit: permittite pfidz iudicare qđ sentit: sed vos etiā i ipm graues atq; violenti in idē declinare non siniti: a quo ipli mendaciter abstinetis: Peccaueritis Pilatus faciendo qđ voluit. in uestrā tamē cōdiciōnē ꝓfuit qcquid furor uester extorsit. Talis erā illic uestra obseruātia fuit ubi pciū qđ uobis xp̄i vendi-

tor: repostan: remisti in gazophilatiū noluistis: canentes. f. ne sacros locullos pecunia cruēta polluaret. Cuius cord⁹ ē ista simulata tot sacerdotū cōscientia capit qđ tēplarcha non recipit: redutaē illi⁹ sanguinis tantaecuius non timet effusio. Quātulis ita uos fallacie circūtegatis ūbraculis: nitrū ē cū traditore cōmertium: quo iustū sanguinē sicut non licuit cōparari: ita debuit nō offendi. Seditiosis igit̄ clamoribus ideoq; sedēte Pilato in loco cui nomē ē Golgotha crucifigit̄ xp̄s per lignū erigitur lapsus in lignū: & gustu felleo: acti diluit̄ esca peccati. Merito igitur ꝓfus q̄z traderet: dixerat dominus: Cū exaltatus fuero: oia ad me trahā: ideo tota cām hūani generis agam & olim perditā in integz reuocabo naturā: in me oia infirmitas abolebit: in me oia p̄ua sanabitur. Exaltatū aut̄ Jesum ad se traxisse oia nō solū nostre substantie passione: sed etiā totius mūdi cōmutatiōe monstratū ē. Pendente.n. in patibulo creatore uniuersa creatura cōgemuit: & crucis clauos oia simul elementa sensērūt. Nihil ab illo supplicio liberū fuit: hoc in colone sui & terras tractit: celū: hoc petras rupit: monumenta aperuit: infernuz reclauauit: & densarū bonore tenebrarū radios solis abscondit. Debebat hoc testimoniū suo mūdus auctori: ut i occasu conditoris sui vellent vniuersa fiuiri. sed patientia dei seruat rebus atq; ꝓpositis ordinē suū: nosq; in illū potius uocat affectū ut eoz salutē peramus quoz crimen horremus. Tanto igit̄ ꝓfectō tanto sacrō cruti ō potestate tenebraz: & ab antiq̄ captiuitatis vinculis absolui uare operā dilectissimi: ut integritatē mentium

nostraꝝ nulla diabolus arte eorum
pat. Quicqd nobis ptra xpianos fi
dē ingeritur: quicqd ꝑmādata dei
suadet: de illius decptionibus ue
niat nos inuenies dolis ab eterna
vita conat euertere captando qdā
occasiones infirmitatis hūane per
quas securas negligentesqꝫ aliqd in
laqo rapidē fue mortis inducat. oēs
ergo per aquā t spiritū sanctū rena
ti recolant cui renūciauerūt: t qua
ꝓfessione sugā a se tyrannice domi
nationis excusserint: nec in secūdis
quassēt: nec in aduersis ad monitꝫ
diaboli currat auxiliū: Ille.n. men
dax ē ab initio: et in sola viget arte
fallendi. ut humanā ignorātiā falle
licis ostentatione decipiat. Fiatqꝫ eoꝝ
nūc malignus ipulsor: quoꝝ pest
futurus ē ipse accusator. Elie nre
t actionū tpalū qualitates: nec i na
tura elementoꝝ: nec in stellaꝝ effecti
bus: sed in sūmi t veri dei ptāte: cō
fitēt: cuius auxiliū t misericordiaꝫ
in oībus q̄ obtinere cupimus: iplo
rare debemus sicut.n. illo qō absit:
offenso nihil ē qō nobis ualeat suf
fragarinita codē ꝓpitio nulla nobis
nocebit aduersitas: quoniā si ꝑ no
bis deus: quis contra nos: qui filio
suo ꝓprio non pepercit. sed ꝓ no
bis oībus tradidit eum: quo modo
nō etiam cū illo oīa nobis donauit
qui viuit t regnat in secula seculoꝝ
Amen.

De pascha domini eiusdem: ser
mo septimus.

Dio quidē dilectissimi pascha
le festū tam solēne t sublimis
esse mysteriū ut nō solū humilitatis
mee tenuissimū sensū: sed etiam ma
gnoꝝ ingenioꝝ superet facultatē. Si
non ita mihi diui operis ꝓfectō da
esset magnitudo: ut uel difficilia ut ero
bescam de seruitute quā debeo cum
sacrm salutis hūane nō liceat tace
ri: etiā si nequeat explicari. Auxiliā
tibus etiā oīonibus uestris confidimus
credimus gratiā dei: q̄ inspiratiōes
siue roce siue scriptis nostri cordis ab
stergat ut lingue pastoralis officio q̄
sci gregis auribus sint utilia: profe
rant. dicēte.n. domino bonoꝝ oīum
largitore. Aperi os tuū t ego adim
plebo illud. Studemus esse uerbis
prophaticis dicere: Domine labia
mea apies t os meū ānūciabit lau
dem tuā. Incipiēte igit euangelica
de passione domini historiam retra
ctare dīno intelligimus dispositum
fuisse ꝓfilio ut sacrilegi iudeoꝝ pin
cipes t ipi sacerdotes qui seruēdi i
xpm occasiones sepe quesierāt nō
nisi in solēnitate paschali exercendi
furoris sui accipent potestatē. Opor
tebat.n. ut manifesto ipleret effectu:
que diu fuerāt figurato ꝓmissa mys
terio ut ouem significatiuā omis ue
ra remoueret: et ut uno expleret sa
crificio uarias diuersitas victimaꝝ.
nā oīa illa que de immolatione agni
dicuntur per Moysen fuerāt ꝓtinu
ta. xpm ꝓphetauerūt: t xpi occisiōz
ꝓpe denūciauerūt. Et ergo pmbe
ederent corpoꝝ t cessarent umbre
sub plentia ueritatis: antiqua obser
uantia nouo tollit sacro: hostia in
hostiā transit: sanguine sanguis ex
t legalis festiuitas dō mutat: ipiet
unde cum scribas t senioribus populi
ad impietatis concilū pontifices cō
gregarent: oīumqꝫ animos sacerdo
tū cura admirenda ut Jesū sceleris
occupasset: ipsi se doctores legis le
ge puarāt: spōtaneo defectu riuos
sibi patrios abstulerūt. Incipiēte.n.
festiuitate paschali q̄ ornare tēplus
mūdare ualauerimus ꝓuidere t
legitimis purificationibus sacratio
re diligentiā adhibere debuerant:
parricidii illis odā furore cōcepto ad
unū opus uacauit in unū tyrannis
simili crudelitate cōiurant. Quid af
fectauit supplicio innocentie pdēnati
onis iustitie: nisi ut nouā mysteria
nō appbenderent t antiqua uiola
rent. Prouidentiaꝫ ergo ꝓpitiꝫ
ne in die festo tumultus oriret: nō de
notiōe sed fauore studebat nec re
ligioni seruiebat hec curans: sed crimi
ni. Diligentes.n. pōtifices t solliciti
sacerdotes traditionem tui barū fieri
in ꝓpria solēnitate metuebāt: non
populus nō peccaret: sed ne xpus
euaderet. Et Jesus filij sui cernuus
t in ope paterne dispōnis intrepidꝰ
metus testamentū ꝓmanabat: t nouū
pascha pdebat. Discūbentibus enī
secum discipulis ad edendā mysticā
cenā cū in Carphe atrio tractaret
quō xpus posset occidi: ille corporis
t sanguis sui ordinatis sacrm doce
bat qualis deo hostia deberet offer
ri: nec ab hoc quidē mysterio tradi
tore submoto ut ostenderet nulla i
turia eraꝝ qui in uolūtaria erat
spiritate ꝓmutat. Ipse.n. si bi fuit ma
teria ruine t rā ꝓdicis sequēs diabo
li ducē t nolens xpm bñ retinentem
Dicēs itaqꝫ dominus. Et men dico
vobis q̄ unus uestꝝ me traditurus
est nota sibi tradentis ac ꝓditoris
ꝓpria demōstrauit: nō aspera nec
apta impiis increpatiōe ꝓfūdēs: sed
leni ac tacita admonitiōe cōuincēs
ut saltim uno corrigeret penitēdo: quoꝝ
nulla deformasset abscessu. Cur ille
sic inda tanta benignitate non ue
rio ecce poterit auribus nris dominꝰ
t nullū te nūciat indicat xpm: nec nomē
nrū nec ꝓpria delegit. sed ueritatis
t misericordie uerbo cordia nra tan
tis arcana tangunt. Non apostoli
ci oratoris bonos: non ꝓfectus tibi
cōuentio denegat. Redi in integrū
t depositū timorē resipisce. Clemen
tia saluatoris alios pastor ad uitā uocat
reuocat. Ecce latrones t innocentes
ad sepulturā ad signū crucis ē beni
gnitas expauescūt: t ois sibi nomen cū
to spectat e auctor formidat. Con
tristatur. Iudas nō de consciē reatus
de humane mutabilitatis incerto
timentes ne minus uerū esset quod
in se quisqꝫ noueratꝫ quod ipse
ꝓuidebat. Tu autē hac trepi
datione cōscius abuteris eo nimi pa
tientia: t absconde te tua credis au
dacia. Addis ipudentiā loquēris nec
signo euidentioꝝ terreris. Cūcta
cibo alijs in quo iudicū dominꝰ po
fuerat: ꝓtorentum. nū nō retra
his a paraplide: quia animam non
auertis a crimine. Securū ē itaque
dilectissimi sicut Joānes euāgelista
narrauit ut cū traditor suo domi
manifestus designādo panē ponē
rit in ciborū. nō Judā diabolus oc
cuparet t quē malignis cogitatio
bus obligarat: iā ipso impiorat o
pe possidere. Corpore.n. tantū cū
cunctis discipulis recūbebat mente aūt ia
cerdotū iudā. cū ꝑfidia t furo
re bonū plebis amabat. Denique
videns dominus cui flagitio iudas
esset inuētus: qō sceleris magnitudo
uoraret hec nō iubēte. sed sinēte. nec
ꝓpalet sed patiēte babēte oīa tēpo
rū pitate monstrat se mori nō fac
re traditorem. et ad redēptionē mun
di patrimā alicq̄ uoluntarie uultum
qō a ꝓsequētibus pauisse nec ipelle
re nec timere. Postꝫ igit Judas
ꝓditus a diabolo discessit a xpo:
seqꝫ a corpore apostolico ut ruina sab
scidit: ita dominꝰ pauoꝝ ruinā

Exurgo dilectissimi sermõe p
xumo hui⁹ que cõsp bensionẽ
domini poss erũt ip ꝑ fi nãc ut aux
iliante dei gratia de ipo iam pas o
nis ordine ficut ꝓmisimus: differa
mus. Nam cum verbis facre oratio
nis sue dominus declarasset ueritati
me sibi atq; plenissime ⁊ humanas
⁊ uanã incole naturã: offendẽdo ui
de esset quidem qõ pati nolletꝛ ui
de quod uelit: depulsa trepidatiõe
infirmitatis ⁊ cõfirmata magnani
mitate uirtutis redijt in sententiam
sue dispositionis eterne: ⁊ sententi
diabolo per ministeria iudeorum
suorum serui nihil peccati habẽ
tio obiecit ut per eum ageretur om
nis causa in quo solũ erat ortum na
ture sine culpa. Irruerũt ergo in la
men uep filij tenebꝛ: ⁊ plenes ta
culis atq; laternis non ualerũt ih
delitatis sue nocte equa non intelle
xerum lucis auctorẽ occupãr para
tũ tenere: trabunt uolentẽ trahi q
se uellet obnitentibil quidem in iu
ria cuius impie manus possent: sed
mundi redẽptio differret: ⁊ nullum
saluaret ille⁹: qui ꝓ omniũ salu
te erat moriturus. Sinens igit⁹ mise
ri sibi quicqd sacerdotũ ilinetu su
ror⁹ popularis audebat ad Annam
socꝛ pbe socꝛ ac deide ad Caypha
ex ẽdem frãmissione peduit: ⁊ post
insanas calũniaꝝ voces post cõmẽ
tum subornatoꝝ testiũ falsitates
ad examen Pilati pontificum dele
gatione translatꝛ. Qui dño iure ne
glecto clamantes se regẽ non habe
re nisi Cesarem tandẽ romanis de
uoti legibus eẽ iudiciũ potestati ꝑ
fidio referuassent: appenerunt exem

plum magne fatue ⁊ arbitriũ cau
le. Ad ilcebant enim Iesum uarijs ne
phas uinciũ calũpnijs ⁊ alapis fre
quentibus colaphisq; obtundere. Ad
ribus pclamantium inter tot pudi
cia quem omnes uelle pmere non
uiderent Pilatus abhorrere. Deni
q; nec in accusato aliquas reperisse
causas nec in sententia sua tenuisse
ꝓfanũ uocem ipa cognitionis qua
iudex quem innocentem pronũciat
damnat: addenda iniquo populo
sanguinem mihi: a quo alienandũ
sibi ⁊ intellectu proprio fuerat: ꝛ
nio uerbo nouerat. Hic pargant
contaminabam animum manus lo
tenes in aspersio aqua digitos expi
arent quod simulante impia mente
cõmisit. Excessit quidẽ Pilatus cul
pam facinus indeq; quasi nõie
cesaris territa ⁊ inimicicie uocibus
increpatus ad offensam lui sceleris
impulerunt. Sed nec ipsa ofa rea
tum qui cooperatus ꝛ dignitas reli
quit iudicii populus: ⁊ in crimen
transiuit alienũ. Quodergo Pila
tus dilectissimi implacabile populi
uictus insania multis Iesum debo
nestari laudibus ⁊ multimodis uera
ri permisit iniurijs quodq; eum fla
gellis ceu impius coronatiꝛ: ami
ctu irrisorie uestis induit: pleq; cũ
ostentauit aspectui. ad mitigandos
populi dubio nimicoꝝ animos esti
mauit ut creaturarie inuidie odium
non uera iam crederent pleq; dia
que hoc modis mouebant affectus.
Sed cum ingrauesceret ira clamauit
ut Barrabam indulgentia relaxa
ret: Iesum cruce pena suscepturũ
cõsono fremitu decernerent a turbis.
Sanguis cuius super nos ⁊ sup filios
nros sic obtinuerit ut nigi dãnatos
suam quod pertinacia exigebant.

fiat de fide ratiocinand. cũ salute sollici
tudo est. Apostolo ipsorũ qũ a pleq
tũ sacrabat mentis mysticis sermo
nibus diuinaq; doctrine sicut Joã
nes euangelio declarat: ipendit ele
uans ad cetũ oculoꝝ puo uniuersa
ecclie supplicans precul dubio quos
dedisset de carne assumpti filios: ꝑ unũ
fierentur in gloria redẽptoris indiui
duũ pmanerẽt: adoptionis postremo
illã ꝛrionẽ qua ait: Pr̃ i uolo potest
transeat a me calix iste. Vbi nõ cessit
mandãti q dominus Jesus patri
one ⁊ monte cauus tã discipulo fa
cinoꝛa tradider⁹ uoluerit declia
recũ ipse beatũ apl̃m Petrũ deuo
ta fide ⁊ charitate feruẽte mi aduer
sã plecutoꝛe gladio uelle dicẽte: Ca
lice quẽ dedit mihi pr̃ nõ uis ut bi
bam illũ. Certũq; ut ⁊ dñi domin⁹
restatus ẽ ipse dicens: Sic. n. deus
dilexit mũdũ ut filiũ suũ daret uni
genitũ ut oio q credit in eũ nõ pear
sed hãat uitã eternã: ⁊ qõ de ipso ait
apostolus Paulus: ꝓpio suo dile
xit ⁊ tradidit illum ꝓ nobis
hostiã in odoꝛe suauitatis. In salua
ciõn. hõibus per crucẽ xp̃i cõmu
nis uolũtas erat ꝑris ⁊ filij: cõmu
nes consilij: nec ulla poterat rõne
turbari: qõ ante eterna secula ⁊ mi
sericorditer erat dispositũ ⁊ incõmu
tabiliter erat ꝓmissũ. Qui ergo ue
rũtamẽ hoiem assumpsit: ueroo ⁊ eoꝝ
pore sentiens ⁊ ai sue cepit affectũ nec
quid ofa in illo plena sacris: plena
miraculis ideo aut fallis lachrymis
fleuit aut mẽdacij diurie sitiuit cibũ
aut simulato sopore dormiuit. In
nra hũilitate contẽptus: in nra im
mutabile pstitutus: in uro est dolo
re crucifixus: passionẽ eni mortalita
tis ipse ob hoc misericordia subijt
ut sanaret⁹ hoc uirtus recepit ut
uiceret. qõ Esaias apertissime ꝓphe
tauit dicens. Hic peccata nra portat et
ꝓ nobis dolet nos putauim⁹ illũ
esse in dolore ⁊ plaga ⁊ ꝛtatione a
ipse aũt uulneratꝰ ẽ ꝓp̃ peccata nra ⁊ in
firmatus ẽ ꝓp̃ iniquitates nras: ⁊ huo
re eius sanati sumus. Cum itaq; di
lectissimi dei filius dicit Pr̃ si fieri
põt transeat a me calix iste: nre uite
uoce naturam se cum fragilitatis ⁊
trepidationis agit habuisse in bio
q̃ tolerandas esse ⁊ patientia roborẽt
⁊ formido pellat. Quisq; ergo ista
hoc ipm petere et salutis quodãmõ
nre infirmitatis meu in quo nobis
remanere nõ expedit: in suũ affectũ
transit. ⁊ dicit: Ueruntamen nõ sicut
ego uolo: sed sicut tu. Ecce itaq; si nõ
põt iniq calix iste transire a me nisi
bam illũ: fiat uolũtas tua: hec uox
capitis salus est totius corporis hec
uox cunctos confessoꝛ et martyres
nec martyres coronauit. Nã quis
mundi odia: quis tentationũ turbi
nes: quis posset persecutoꝛ superare
nisi roborasset xp̃s in suis ⁊ ꝓ om
nibus patiens patri diceret: fiat uo
luntas tua. Discant igit⁹ hanc uocem
oẽs ecclesie filij: magno pcio redẽti
pti gratie insultare: ⁊ cũ aduersitas
uiolentie alicuius tẽtationis incubu
erit: pcidio potentissime ratiõis uti
rursus supero tremore hominis ac
cipiant tolerãtiã passionis. Hinc
iam dilectissimi ad pfectũ pcedẽtes
dñice dominice passionis sermõe ꝛ di
rigendus: quẽ ne nox cumulo pleni
tudo onerem⁹ in quartas sabbati
diuino cõmuni labore differamus.
Addiderit ꝑcantibus nobis gratia
deiq; mihi soluendi debiti tribu
at facultatem. Per dominũ nostrũ
Jesum xp̃m qui uiuit ⁊ regnat i secu
la seculoꝝ Amen.

quoz dentes sicut ꝓpheta attestat̃ est arma ei⁹ et sagitte et lingua eoꝝ gla⁹ tuus acutus. frustra.n. crucifi gendo ma⁹ eius domino manus ꝓpositę et nebantum quem lictalia uoci spicula et uenenata uerboꝝ tela iacebant. nobis fatu⁹ uidet et sa cerdotes ꝓpe modum populi eoꝝ sacino ris tibus podus incubit. et is tanti tas sceleris et ꝓnopę obligatur et uni uersos se tamę licti sima uoce arguit et sigd in supplicio xpi uel Pilati preceptu iudicũ uel cohortis obsequium hoc nos fecit humani generis odio dignoscenda uestri furoris im pulsu me illius innocentis esse licuit: quibus insignis ira non placuit. Tra didisti inquis dominus seuiciã uolũ tati subdere filiũ regi cui signatio sup plicij sui nullus ẽ esse gestator: ut im pleret qđ Esaias ꝓpheta ꝑuiderat dicens: Ecce natus ẽ puer et datus est nobis filius cuius imperiũ super humerum eius. Cũ ergo dominus lignũ portare crucis quod suscepit sibi puerperet potestatis. erat quidẽ hoc aliud ipsoꝝ oculos grauãs. Iudi bus sed manifestabatur fidelibus gratie de mysterio quia gloriosissim⁹ diabolici uictoris et inimicarũ uirtutuꝝ potentissimus debellator: pulchra spe cie triumphi sui portabat trophea: insignite parẽs de humeris lignũ salu tis adoptandũ regnis orbis uniuersis tanquã et tunc ipsa ei pene sui imagi ne omnes inuitaret ad suos cõmuna rent et dicerent. Qui non accepit crucẽ suam et sequitur me: non est me dignus. Euntibus autem cum Jesu turbis ad locum pene Simon qdã Cyrenensis inuenitus est in quem li gnum crucis transferretur a domi no ut eo simili facto ꝑsignaret gen tium fides quibus ex ore christi non confusio erat futura sed gloria. Nõ ergo fortuitum sed figuratum mys ticum fuisse uidetur in christi seruẽ tibus ad compatiendum ei peregri nus occurrere dicente apostolo. Si compatimur et conregnabimus: ut sacratissimo Saluatoris obprobrio non ludeus quisquam nec Israe lita sed alienigena subderetur. Per hanc enim translationem a circũci sione ad ꝓputium a filio carnali bꝰ ad filios spirituales immaculati ag ni ꝓpitiatio et omnium sacramento rum plenitudo transibat. Si quidẽ pascha nostrum ut ait apostolus im molatus est christus: quasi noui et ueteris reconciliationis sacrificium offerens patri non in templo cuius iam erat ista reuerentia. nec intra septa ciuitatis ob meritum sue scele ris ciuitatis sed foris extra castra crucifixus est ut ueterum uacuarũ essentie mysterio noua hostia nouo imponeretur altari. et erat christi nõ templi et sacrificii mundi. Et ista igitur dilectissimi per crucẽ christo non illa tantum species aspectui mentis occurrat que fuit in oculis impiorum: quibus per Moysen dicitur est. Et erit pendẽs uita tua ante oculos tuos et timebis die ac nocte et non credes uite tue: Isti enim nihil in crucifixo domino pie faci nus suum cogitare potuerunt habẽ tes innocentie in quo fides uera iu stificatur sed quo conscientia iniqua torquetur. Noster uero intellectus quem spiritus ueritatis illuminat: gloriam crucis celo undiqꝫ radian tẽ puro ac libero corde suscipiat: et ueritatis acie uideat quale sit. qđ do minus cum de passionis sue loque rel instãtia: dixit. Venit hora ut cla rificet filius hominis: infra. Nũc iudi cium est mundi: nunc princeps huius mundi eiicietur foras. et ego si exaltatus fuero a terra: omnia trahã mecũ. O admirabilis potẽ tia crucis: O ineffabilis gloria passi onis in qua et tribunal dominice iu dicii mundi et potestas est crucifici. Tradisti.n. domine ora ad reos cum expandisses tota die manus tuas ad populũ non credentẽ et contradi centẽ tibi: pietatẽ maiestatis tue sen sũ totus mundus accepit. Tradisti domine ora ad tergum in execrationẽ iudaici sceleris uiam ꝓtulerũt ora clementia sniam: cũ obcecatis lumi naribus celi et cõuerso in noctẽ die tertia quoqꝫ motibus quatueret sol licia: uniuersaqꝫ creatura impioꝝ se ruꝰ denegaret. Tradisti domine ora ad reqonũ scisso tẽpli uelo sancta sco⁹ ab indignis pontificibus recef serunt: ut figura in ueritatem: ꝓphe tia in manifestationẽ: et lex euange liũ verteret. Tradisti domine ora ad tergum qđ in uno Judee tẽplo ob umbratis significationibus tegeba tur: pleno aptoqꝫ sacro uniuersarũ ubiqꝫ nationũ deuotio celebraret. Flumen.n. roris clarioris leuitaꝝ et di gnitas amplioris seruoꝝ et sacratioris ẽ unctio sacerdotũ: quia crux tua om niũ fons benedictionũ: eorum ẽ cau sa gratiarum: per quam credẽtibus da tur uirtus de infirmitate: gloria de obprobrio: uita de morte. Nũc etiã carnalium sacrificiorum uarietate cel sancte oues differentias hostiarũ tua turbata ẽ ala mea: et qd dicit: Pater salua me ex hac hora. Sed ꝓpterea uenit in hãc horã: pater clarifica filiũ tuũ. Et cũ vox patris uenisset e celo dicens: Et clarificaui et iterũ clarificabo. Respondẽs Jesus circũstantiũ⁹ di xit: Nõ ꝓpter me vox hec facta est: sed ꝓpter uos. Nũc iudicium est mũdi: nunc princeps huius mũdi ejicit foras. Et ego si exaltatus fuero a terra: omnia trahã mecũ. O admirabilis potẽ tia crucis: O ineffabilis gloria passi onis in qua et tribunal dominice iu dicii mundi et potestas est crucifici. Tradisti.n. domine ora ad reos cum expandisses tota die manus tuas ad populũ non credentẽ et contradi centẽ tibi; pietatẽ maiestatis tue sen sũ totus mundus accepit. Tradisti domine ora ad tergum in execrationẽ iudaici sceleris uiam ꝓtulerũt ora clementia sniam: cũ obcecatis lumi naribus celi et cõuerso in noctẽ die tertia quoqꝫ motibus quatueret sol licia: uniuersaqꝫ creatura impioꝝ se ruꝰ denegaret. Tradisti domine ora ad reqonũ scisso tẽpli uelo sancta sco⁹ ab indignis pontificibus recef serunt: ut figura in ueritatem: ꝓphe tia in manifestationẽ: et lex euange liũ verteret. Tradisti domine ora ad tergum qđ in uno Judee tẽplo ob umbratis significationibus tegeba tur: pleno aptoqꝫ sacro uniuersarũ ubiqꝫ nationũ deuotio celebraret. Flumen.n. roris clarioris leuitaꝝ et di gnitas amplioris seruoꝝ et sacratioris ẽ unctio sacerdotũ: quia crux tua om niũ fons benedictionũ: eorum ẽ cau sa gratiarum: per quam credẽtibus da tur uirtus de infirmitate: gloria de obprobrio: uita de morte. Nũc etiã carnalium sacrificiorum uarietate cel sancte oues differentias hostiarũ tua corporis et sanguinis tui spiritu⁹ obla tio quotidiana et ueterus agnus dei q tollis peccata mũdi: tua in te uniuersa ꝓfecit mysteria: ut sicut unus est ꝓpe titius hostia sacrificiumque unus de oi gẽte fit regnũ. Confitemur igit dilectis simi: qđ huius magnifici gentiũ ꝓtu lus apostolus gloriosa uoce confessus ẽ dicens: Fidelis sermo et oi acceꝓta tione dignus: qđ xpus Jesus uenit in hunc mundũ peccatores saluos fa cere. hinc mirabilis ẽ erga nos mi sericordia dei: qđ nõ ꝓ iustis neque ꝓ sanctis is ꝓ iniquis et impiis xpus mortuus ẽt cum mortis aculeũ re cipere nõ posset natura deitatis: sus cepit tamen nascendo ex nobis. qđ posset offerre ꝓ nobis. Olim enim mortui nostre mortis hac perennam minabatur dicens per Oseę ꝓphe tã: O mors ero mors tua: ero mor sus tuus inferne. Lege enim inferni moriendo subijt sed resurgendo dis solut: et ita perpetuitatem mortis in cidit eam de eterna facere tempo ralem. Sicut enim in Adam omnes moriuntur: ita et in christo omnes vi uificabuntur. Fratres utiqꝫ dilectissimi quod apostolus Paulus ait: uerꝫ uniuersam non uniat: sed ei qui pro omnibus mortuus est et resurrexit. Et quia uetera transierunt et facta sunt omnia noua: nemo in carnalis uite uetustate remanet: sed omnes de die in diem proficiendo per pieta tis augmenta renouantur. Quamuis libet enim quisqꝫ iustificatus sit: ha beat tamen dum in hac uita est: quo probatior esse possit et melior. qui autem non ꝓficit: deficit. et qui nihil ac quirit: non nihil perdit. Currendũ enim nobis est fidei gressibus: mise ricordie operibus: amore iustitie: ut dies redemptionis nostre spiritualiꝫ

celebramur nō in fermento veteris
malitie z nequicie sed in azimis since
ritatis z veritatis resurrectōis xpi
merearmur esse participes: qui vnus z
regnat in secula seculoꝝ Amen.

De passione domini eiusdem ser
mo nonus.

Sacramentū dilectissimi officie
passionis in salutē generis hu
manū ante qua eterna dispositio z
malitiae significatōes cibus retro se
culis initiatū nō adhuc expectum⁹
manifestandū sed iam adoramus i
pietū. Conueniebāt ad cruciationē
nostrā z nobis testimonia antiqo
rū qō ꝓphetica cecinit tuba. Euan
gelica pandit historia: sicut scriptū
est: Abyssus abyssum inuocat in vo
ce cataractarū tuarū: quoniā ad enar
randū gloriā gratie dei partibus si
bi vocibus vtriusqꝫ testamēti altitu
do rependet. Et quid erat sub vela
mine figurarū profundū nisi reuelata
luce pspicuum. Si.n. inter illa mi ra
cula saluatoris eque sub populoꝝ
gerebant aspectu pauci veritatis p
sentiā sentiebant: pplexꝫ obtupuit vo
luntaria domini passiōe turbati nō
exaluerunt scandalū crucis sine lenta
tione formidinis. Vnde fides no
stra intelligentiā sumeret: vide ꝑstā
tia robur acciperet: nisi que facta co
gnoscim⁹ ꝓdicta legatione. Pera
cto igit dilectissimi saluatoris trium
phoꝝ z ꝑmissionis dispensationibus:
quoꝝ ois veteris testamenti eloqa
ꝓficerūt lugeat carnalis iudeus: ꝫ
ignorans gaudeat xpianus z letetur
tanto ꝑ illius puersa ē in nocte: nobis
cooriatur in luce quoniā erat xpi ea
dē est z credentiū gloria z nō credē
tiū pena. Iudaice.n. perfidie cruen
tus furor: nihil aliud in dominū male
fana operatus est ꝫ amore ē crudeli
tatem z omnia supplicia: redem
pto tamen domini passione ueteꝝ
institoꝝ letandi est ratio ꝫ dolēdi
fuerit tūc discipulorū error: abditio pa
uoꝝ: nec diffidentie culpam apostoli
mens meroꝝ: incideret quando cōcur
rentibus ad eum scelus iudeis inde
ornatꝫ principibus superbus tur
rorū pinguium tumor: z potentia vi
riloꝝ perulantia seuiebat quando
sub oculis omnium pastoris vulti san
guinem frementium bestiarū rabi
es expetebat: quando dentaꝫ cruꝫ
ipse qui pti veneratur de nostre nata
re cōmunione dicebat. Tristis est
anima mea vsqꝫ ad mortem. Nunc
aūt postꝫ susceptione infirmitatis
potentia est clarificata virtutis: nul
la fidelium mestitudine paschalis ē
obseruanda solēnitas: nec cū tristi
cia nobis gestoꝝ ordo recolendus ē
cum ita dominus ihus xp̄s maluit in
deoꝝ ut de intentione sacrificio vo
lūtas sit impleta misericordie. Si au
tem Israel de egypto agni sanguis
redemptio liberatio z sacratissima ē facta festiuitas: que per hoc
stiā peccdis tam auerteret vastato
rio quāta populis xp̄ianis concepti
enda sūt gaudia ꝑ nobis cibus oīs
potēs pater filio suo vnigenito nō
pepercit sed ꝓ nobis oībus tradidit
illū: ut in occisione christi paschā cēt
verum z singulare sacrificium: quo
non ex dominatione Pharaonis
vnus populus sed ex diaboli captiui
tate totus mundus eruitur. Hoc
igitur illud est dilectissimi sacramen
tū cui ab initio oīa sunt famula mys
teria. Nāc sanguis iusti Abel mor
tem summi pastoris eloquitur: z in
parricidio iudeorum Cayn inten
tor fratris agnoscitur. Nunc diu
turnum z Noe arcba māsit: quid
fu rem⁹ nisi ōdo in baptismate z quid
sit salutis in ligno. Nāc Abraā gen
tiū pater ꝓmissos acquirit heredes
z in semine eius nō germen carnis:
sed fidei ꝓpago benedicit. Nāc ad
pnunciatū exodū oībus festū sacer
nomen mensis emittit: ut in quo ac
cepit iudeus crucifixū in eodem ha
beret xp̄ianus creatura principium.
Quāuis igit̄ furentes indei fecerint
in dominū Jesum quecunqꝫ volue
runt: z suscepti boīs veritatē nullio
re aut ausibus potestas diua subtra
xerit: patientia tamen domini ꝑ laꝫ
sui manus ipleuit: z ptinacia sacrile
ge crudelitatis ꝓfecit operi saluato
riesqō nō scribe nō pharisei nec sū
mi sacerdotes potuerūt. Si.n. cognos
issent: nūqꝫ gloriē dominū crucifi
xissent. Nec itaqꝫ ipse diabolus tiel
lexit qp seuiendo in xp̄m suū destrue
ret principatū qui antiquę fraudis
iura non perderet si se a domini sā
guine continuerat. Sed malitia noctē
di auidus dū irruit: ruit. dū capitica
ptiuus ē. dū persequit mortalem: inci
dit in saluatorē. Inuenit sane i hoc
molimine impendentis audacie di
gnum cooperatorem: nemo ignoꝫ cō
sortē cum impius Judas maluit di
scipulus esse diaboli ꝫ apostolus
xp̄i: quem non timoris perturbatio
ne sed pecunie cupiditate distraxit.
Videte dilectissimi prudenter inspi
cite: que germina z quales fructus
de auaritie stirpe nascantur: quā me
rito apostolus radicem omniū ma
loꝝ esse definit: quia nullum pecca
tū sine cupiditate cōmittit̄ z omnis
appetitus illicitus ihus auiditatis
est motus. Amore pecunie vilis est
omnis affectus z anima lucri cupida
etiam ꝑ exiguo perire non metuit:
nullumqꝫ est in illo corde iustitie ve
stigium: in quo sibi auaritia fabrica
uerit. Hoc ꝓdidit Judas inedia
tus veneno dum sitit lucrum: peruc
nit ad laqueū. z eaꝫ ihuic impius fa
ie ut triginta argenteis z dominum
venderet z magistrū. Cum autem se
ad concipiendam iniquitatis audaciā
deo filio prebuisset beatus apostolus Petrus cuius fides ea deuotio
ne feruebat: ut z domino compati
paratus esset: z comminationibus la
cerdotis calumniantē perterrit⁹ et
infirmitate periculum negationis in
currit. Ob hoc sicut apparet: hosti
re permissus: ut i ecclie principe re
medium penitentie conderetur: ne
mo audaret de sua virtute confide
re: quando mutabilitatis periculuꝫ
nec beatus Petrus potuisset euade
re. Dominus autem Jesus qui tra
pontificale consilium solo corporis
nebatur: repidationes discipuli so
rio posiri diuino intimat: z pauentis
animum mox ut respexit erexit: in
fletus p̄ enitudinem incitauit. Feli
ces sancte apostole Ladoymene: q
ad diluendam culpam negationis
virtutem sacri baptismatis. Assul
tetis dextra domini Jesu christi que
te peruꝫ ꝫ deuexeris erexerit. z fir
mitatem standi in ipso cadendi peri
culo receperit. Vidit in te dominus
non fidem factam: non dilectionem
auersam: sed constantiam fuisse tur
batam. Abundauit fletus ubi non
fecit affectus: z fons charitatis liuit
uerba formidini: nec tardum est re
medium abolitionis: ubi non fuit
iudicium voluntatis. Euo igitur in
solidatam fidem redijt per ea tantas
recipiens fortitudines: ut quod in
christo expauerat passionis sua post
supplicio non timeret. Amen.

De passione domini eiusdem ser mo secundus.

Hic multo modo dilectissimi studuisse ingeras laborare ut aliquā hodie aliqua experiendi in domini Jesu scelerio iuenire: et mentes que sibi terrenis inuidia quod nequit dignū esse asserēs hec quasi insaciabile reppererūt: ut dominū mūdi affectan regni iuidia p urgarent. Cuius Pilatus Jesū quē frustra absolue rezalitmoste et minaciter cōclamarūt. Si hunc dimittis nō es amic⁹ cesaris: Quis n. qui se regē facit non contradicat cesari. Stulti ut simulationē imprudenter Pilate timuisti: si formidabile fuit nomen regū: ut p imperio cesaris oppimi debuerit nouelino potestatis: si denominādi filii tyrannicus tibi placuit apparatus. Si pulsio armoz: si cōgregatio diuinazū plicia detecta sunt mulierū. Quid cū grauari finis de affectata potentia: omnis spālio fuit de humilitate doctrina. Romanis legibus non obtrectatricem subiit drachma solutiuectigalia nō fuit que dei sunt deo: et que sunt cesaris: cesari reddenda ostendit: paupertatē despicabedientiā suasit: mālueudine pdicauit: hoc ē vere non ipugnare cesarē sed iuuare. vez tamen ne ī tortū inuidie videar iudicoz obiectio diligenter diligenter pces: quid de domini Jesu operibus notū sit: quid de potestate cōpertū ceis eiūzclaudio grestiammutus donauit clogū: febricā abegit: dolores resolut: de mortuis etiā mortuos suscitauit: ma ri et ventis ut quiescerent: iperauit. Asignū prodius regez ista demonstrauerit qui non hūanā excelsit potē tia sed uirtute diuina. Hic ergo iudei obiciūt p falsā cōmutent accusationē suā. et hoc sperant ore quod tenent conclamare de terrenis calumniant qui celestia pequūt. Quid ergo Pilatus oneroū sibi inuidiosus sciret qp iudei de neglectu amicitie cesaris ipetebant: aliquādiu furoz ipoz mitigare conat⁹ ē: ridet dominū Jesum diuersis stimulis afficiunt pmittunt: iussit ut satisfaciat de innocētio iturus ulteri⁹ non fuisset. Sed prinaz malitia propria crescebat augmētio: et in quem obtinuerat ius illusionis: exigebat et mortis: vnde cū et sūmi sacerdotes et principes sacerdotū oēsq; multitudo crebris uocibus acclamaret: crucifige crucifige: tradidit iesum p̄ctiuntuoluntati. Barba illis latronē dimisso ut qui in die festo auctorem interficiebant vite: impunitatem eis p̄stare homicide. Cūte itaq; dilectissimi ad locū clarificationis dominoz misericordia ab ipioz tabernaculo creāte: ut adimpleret quod scriptū ē. Longe ē a peccatoribus salus: sequebatur eum multitudo populi et mulierū plangentiū et lamentāt ueū. Solet n. fortis infirmioz: et uas p his qui fortē sūt digni in lachrymis cōmouerī: et dānatorū crucijs p natura cōmunis cōsideratiōe misereri. Sed illū sibi plancū dominus iesus designat ipendi: qa nō decebat lucrū triūphū: nec lamenta victoriaz. Denigz puersus ad eas: Filie inquit hierusalē nolite flere sup me sed sup vosmetipsas et sup filios vestros: ecce enim dies venient dicturi in quibus dicēt Beate steriles et uentres que nō genuerunt: et ubera que non lactauerunt: vbi est tristicia crucifigendi.

Ubi formido moriuri. Non terret passuri alius boni sapplitū et doctrinā piā se sequi: et remunerandū pium oēm seruando vindictā. Non est inquit quod dolere: me liberum fuisse filie debeatis pro nobis plāgite et qp uestris filijs ciuitas sup illos fundant: est plorandus quos tales uicera uestra peperit. Lugendū uobis plane est non de saluatore credentū sed de ipiorum et temeritate peruntū. Ego crucē volens patior: mortem in me quam nō pepuraz: admitto. Nolite flere p mūdi redēptiōe mortiēqué in maiestate patris uide bitis iudicante. Exaltatus aūt xpō ihesus in ligno retorsit mentē in mortis auctores: et cōtra principatus aduersas uirtutes per obiectiones passibilis carnis: cibit admistus: in se antiqui hostis audaciā: qui in obnoxiam sibi seruitudo naturā: etiā si crucifixus est: ei debuit ubi nullū potuit uestigiū inuenire peccati. Euacuatū est igit illud generale vendicatis nostre et letale cyrographū: et pactū cruentatum in tuo transfixit redēptoris. Talui illi qui manus domini pedesq; transfoderant: ppetuis diabolū facere vulneribus: et leōz poma mēboz inimicaz fuit interfectio potestatū. Sic suā xpō triumphauit victoriam ut in ipso et tū ipso oēs qui in eū crederent: triūpharent. cum ergo dominus crucifixi corporis elevatione sublimis reconciliationē mūdi exegisset in quadā arce sapplicij: latronēq; puersū ad paradisū uocaret habitaculū: vos principes inde omnis legisq; doctores: nec ipse impietatis cōpunctionē affectu sceleris mitigastis curus clamoz addebatis alia lingua: dicentes: Alios saluos fecit: seipm saluū non pōt facere: si rex israel est descendat de cruce: et credimus ei. Sed hoc vobis uestris stultitie atq; blasphemie reddit ostenta: ut mentis responsū in uos ipsum ferunt: et interrasse deos atq; iudicinoos non suo misericordie pietatis irribili motu insolitoq; desertu: et uobis mūdo uestre cecitatis ostendit. Quod ait ad arguendā nos tue ecclesie nec infirma sensisse nec ad crucē xpi magis potuisse petre atque monumēta ea corda uestra sentire: sātē qō in ipso actū est scienter ad uerum. Tūdū cuius obiectu includebatur cōcā a sūmo usq; ad imum discissum est: facie illud mysteriū secretioq; quod templum sūmus pontifex tantus facere intrare: et eramen est: ut nihil tam esset dissentaneum ut nihil relinqueret sanctuario. Repudiatos itaq; vos debuisse agnoscere et ipm sacerdotij pdidisse qd vez erat quod uentas nobis dixerat. Si crederetis Moysi crederetis mihi Merito ergo nos testamentū utriusq; condēnatis: gratia vacuatos et lege patres: qui ideo restituto nouet credidistis antiquis. Vos aūt dilectissimi qui ab ignorantie tenebris liberati fidei lumen accepimus et in nouū testamentū beredītatē per adoptionis electionem inuitamur. In festiuitate quam carnalis israel perdidit gaudeamus: quoniam nostra immolatus est christus per cuius ineffabilem gratiam omnibus diuinum nus benedictionem: cantamus: et ut no uitatem a uetustate transferamur: nō solum paradisi restituamur: habitaculo: sed etiam regni celestis glorie ꝑparemur. Adiuuante domino nostro Jesu christo qui cum patre et spiritu sancto uiuit et regnat in secula seculoz Amen.

Ederata nobis dilectissimi
uniuerso optabilis mundo ad
est festiuitas dominice passionis: q
nos inter exultationes spiritalium
gaudioz libere non patitur. Quia
si offerole est de cadē solemnitate se
pius digne apteqz differere. non est
tamen liber sacerdoti in tanto diui
ne misericordie sacramento fidelib⁹
p. patibs fabricare sermonis offici
um: cum ipsa materia ex eo quod ē
ineffabilis: tandi tribuat facultatez:
nec possit deficere quod dicatur: de
quo nunqz pōt satis esse quod of.
Succūbat ergo humana infirmitas
glorie dei: et in explicandis operib⁹
misericordie eius: imparem sciem
inueniat. Laboremus sensu: ibera
mus ingenio: deficiamus eloquio:
bonum est ut nobis parum sit quod
etiam recte de domini maiestate sen
timus. Dicēt enim prophete. Que
rite dominū et confirmamini queri
te faciem eius semper. Nemini pīs
mendū est quod eorum quod q̄rit i
uenire ne delinat propinquare: qui
cessarit accedere. Quid autem inter
omnia opera dei: in quibus humana
ne admirationis fatigatur intentio
ris contemplationē mentis nostre
obiecerat: superat: sicut passio salua
toris: de cuius omnipotentia: que ei
ēē patre verus: et equalis essentie est:
quotiens ut possimus: cogitamus
mirabilior: nobis fit ut deo humana
nitas q̄ potestas: et de calvarie capite
diuine maiestatis exinanitio q̄z ser
uilis forme in sūma proiectio. Sed
multum nos ad intellectū iuuat q̄
hz aliud sit creator: aliud creatura:
aliud deitas inviolabilis: aliud caro
passibilis: non tamen personas
concurrat, proprietas utriusqz substā
tie: ut sine in infirmitatibus: sue i vir
tutibus ciusdē sit contumelia: cuius
et gloria. Hac fidei regula dilectis
mi qua in ipso exordio symboli per
auctoritatē apostolice institutionis
accepimus: dominus noster Jesum
xpm qui filiū dei patris omnipotē
tis vnicū dicimus: eundem quoque
de spū scō natū ex Maria virgine
profitemur. Hec ab eiusdem maiesta
te discedimus: cū ipsum crucifixum et
mortuū tertia die credimus suscitatū
Omnia enim que dei sunt: et que homi
nis: simul: humanitas et deitas ex
pleuit: ut dū passibili impassibilis i
est: nec pertus infirmitate afflicti: nec i
firmitas posset uirtute superari: meri
to beatus apls Petrus in hui⁹ vni
tatis confessione laudatus est: q cū
dominus quid de ipso intelligerēt
discipuli scrutaret: omnū celerrime
ora preuenit. Tu es inquit ebristus
filius dei viui: quod vriqz nō reuel
lante uidit carne uel sanguine: quo
rū obiectu interiores oculi potuit
impediri: sed ipso spū patris in corde
operante celestia: ut ad regimen to
tius ecclesie pparatus primū viscerat
quod docuerat: et pro soliditate fidei
quam erat pdicaturus audiret: Tu
es Petrus et sup hanc petraz edifi
cabo ecclesiaz meā: et porte inferi nō
prualebunt aduersus eā. Christiane
rigis fidei fortitudo que portas mor
tis super inexpugnabile petrā edi
ficata non meruit: vnū dominū Je
sum xpm: et verū deū et uerū hoiem
profitetur: eundē credens filiū viuentis:
qui auctor est matris: eundē natum
in forte secloz: qui creator est tempo
rū eundē eternum dominū nr̄m: et
vnū de stirpe mortaliū: eundē peccati

nescium: et in similitudine carnis pec
cati, p peccatoribus immolatū qui ut
humanū genus vinculis mortis eri
puaricationis absolueret: et seruienti
diabolo potentia sue maiestatis oc
cultauit: et infirmitate nre humilita
tis obiecit. Sic n. crudelis et superbus
inimicus filiū misericordie dei nos
se potuisset: indoctos animos mansu
etudine potius temperare q̄z iniustis
odys studuisset accendere: eum
captiuos amitteret seruitute dū ni
hil sibi debentis plequit libertatem
Fefellit ergo illū malignitas sua: in
tulit supplicii filio dei quod cūctis
filijs hominū in remediū verteret.
Fudit sanguinē iustum: qui reconci
liando mūdo et peium esset et pocu
lū. Suscepit dominus quod sum p
positū sue voluntatis elegit. Admisit
in se ipias manus furentiū: que dū
ppō incūbunt sceleri: famulate sūt
redemptoris: cuius etiā circa interfecto
res suos tanta erat pietatis affectio
ut de cruce supplicans patri se non
vindicari sed illis postularet ignosci
dicens: Pater ignosce illis quia ne
sciūt quid faciūt: de cuius vtiqz ora
tionis potentia fuit ut pdicatio apo
stoli ex his qui dixerūt: Sanguis il
lius sup nos et sup filios nros: mul
toz ad pniaz corda conuerteret et vno
die bāptizarent̄ tria fere milia inde
oz fieret olim eoz vnum et ara vna:
paratoz iam p eo mori qui poss
erat crucifigi. Ad hanc indulgētiā
traduō: Judas peuenire non potuit
quoniā pditionis filius cui diabo
lus stabat a dextris pus in despera
tionē trānsiit: q̄z facēm xpo generat
redemptionis ipleret. Hā pro omni
b⁹ mortuus ipse domio potuisset et
hic plequi remediū si nō festinasset
ad laqueū. Sed maligno cordi nūc
furtis fraudū debitoz nūc parricida
libus cōmercijs occupato: nihil vti
q̄z documentoz misericordie salua
toris insederat: nec ppe accepat su
ribus domini uerba dicentis: Nō
veni vocare iustos sed peccatores et
filius hois venit querere et saluare
qō perierat. Nec intellexerat clemē
ti im xpo: qui non solū corporalis in
firmitatibus medebatur: sed etiā vul
nera debilū curabat aiaz: dicens
paralitico sanato: Confide fili: re
mittuntur tibi peccata tua: et oblate
sibi adultere: Nec ego te cōdēnabo
uade et amplius noli peccare: ut per
oia opa sua ostenderet in illo aduē
tu suo saluatorē mūdi se venisse non
iudicē. A quo intellectu alienatus
ipius traditor: insurrexit in semetipz
non iudicio penitētie: sed furore pe
rditionis: ut qui uite auctorē interfici
ribus uendidisset: in augmentū dā
nationis sue etiā mortē dō peccaret
Dō ergo falli testes qō cruenti prin
cipes et ipi sacerdotes i domini Je
su xpi mysterio ignauia plātis et tra
mulatu sperite coborio egerūt: et de
testandū vniuersis seculis et ample
ctendū fuit. Crux. n. domini sicut in
iudeoz erat mente crudelis: ita est
crucifixi uirtute mirabilis: furit i vnū
populus: et misereb̄tur olim xpus
quod seuitia infertur: protestate iusci
pitur ut licentia facinoris eterne op⁹
iplcat uolūtatis. vnde ois ordo rez
gestaz quem plenissime euāgelica
narratio peucurrit: ita fidelib⁹ est ac
cipiendus auditu: ut salua fide acti
onū que tēpore dominice passionis
iplende sunt: intelligamus: nō solū
remissionē petōz in xpo completaz
sed etiam hoīa iustificae esse, ppositā
uce ut hoc diligentius tuamine do
mino disseratur. hec sermonis portio

in quarti Sabbati reseruet. Adderit ut spiritus gratia eis que nos eam rogauimus sibi nobis secum promissa compleret. Per dominum nostrum Amen.

De passione et resurrectione domini et fide sermo duodecimus.

Quia quidē ipsa dilectissimi christiane mentis deuotio sacro domini christi passionis et resurrectionis exercitio nostre religionis effectibus quotidie non tam mundi reconciliatio q̄ hominis in ipso nature assumptio celebratur. Sz nūc uniuersam ecclesiam maiore intelligentia instruit et spe seruentiore oportet accendi: quando ipsa rei dignitas ita sacratoz dierum recursu et paginis euangelice veritatis expressit: et pascha dominī nō tā preteritū recoli q̄s presens debeat honorari. In nullo igitur ab his que ad crucē Jesu christi pertinent: fides nr̄a peregrinetur intuitus: et nihil eoz que narratione euangelii recensuntur: oculo capiamus auditu: ut quia non defuerunt nec adhuc desunt qui veritatem dominice incarnationis impugnent: et q̄ in utero virginis matris Marie uerbū caro factum est q̄ in forma dei et nihil propter maiestatis amittens in carnis nostre animeq̄ natura sine contagione antique prevaricationis orīet. Soluo. n. habeat virginis natus est filius absq̄ de uitio nō extraneis ab hominum genere sed alienus a crimine: in quo ad imaginē et similitudinem dei conditus et perfecta esset innocentia: et cuncta naturaliū de side propagine vi? existeret in quo diabolus q̄ suum diceret non haberet qui ouium in cū sione dominicā cōturbamur: qa in generationem nō fallimur. Scimus etenim dilectissimi et toto corde profitemur patrem et filium et spiritum sanctum unam esse deitatem: consubstantialem sempiterne trinitatis essentiam in nullo a se diuisam esse: quia simul est intemporalis: simul est incōmutabilis: simul q̄ est esse non defuerit. In hac aūt ineffabili unitate trinitatis cuncta in omnibus cōmunia sunt opa atq̄s iudicia: reparatio nē humani generis propie filii persona suscepit: quoniam ipse est per quem oīa facta sunt: et sine ipso factum est nihil quicq̄ plasmatum de limo terre flatu uite rationalis animauit. Idem naturā nostrā a beteris arce dejectam ut amisse restituere dignitatis et cuius erat cōditor etiam esset reformator. Sic conf lia sua dirigens ut effectū ut ad dominationē diaboli destruendam: magis pateret iustitia rationis q̄s potestatis virtutis. Quia ergo pius bonus omnipotens pro simul universa posteritas pro simul vulnere lanciata corruerat nec illa scōz merita conditionem poterant illate mortis cunctere. nisi celo medicus singularis multis sepe significationibus nūciatus: et prophetica diu pollicitatione promissus: qui manēs in forma dei et nihil proprie maiestatis amittens in carnis nostre animeq̄ natura sine contagione antique prevaricationis oriret. Soluo. n. habeat virginis natus est filius absq̄ de uitio nō extraneis ab hominum genere sed alienus a crimine: in quo ad imaginē et similitudinem dei conditus et perfecta esset innocentia: et cuncta naturaliū de side propagine vi? existeret in quo diabolus q̄ suum diceret non haberet qui ouium in cū stram quem sub peccati legē nō tenta uimus ipse dominationis amitte. Et fuit ons. Primitie sanguinis iusti cū potens fuit ad priuilegium tam diuersi ad penitus si universitas captiuoz in redēptoē suū crederet nullus tyrannica vincula retineret: quoniaz sicut ait apostolus. Ubi abundauit peccatū superabundauit et gratia. et cū iuste peccati prejudicio nati potestatez acceperūt ad iusticiam renascendi: ualidius donū factū est libertatis: q̄ debitū seruitutis: quā nagz libertas sacrificio spem reinquātur: qui in saluatoris nostri corpore negant humane substantie veritatē. dicant quo sacrificio reconciliari: quo sanguine sint redempti. Quis est qui tradidit semetipsum pro nobis oblationē et hostiā in odorem suauitatis: Aut quod vnq̄ sacrificiū sacratius fuit q̄s quod pontifex verus altari crucis per immolationem sue carnis ipsum. Quānus. n. in conspectu dominī multoz sanctoz peccata fuerint mortis: nullius tamen innocentis occisio potestatis fuit mūdi. Accepūt iusti non dederūt coronas: de fide lū fortitudine exēpla nata sunt patientiemon dona iusticie. Singula res quippe in singulis motus facit nec alterius quisq̄ debitū suo fungere solutū: cū inter filios hominuz solus dominus nr̄ Jesus extiterit: in quo q̄s crucifixos mortui: q̄s sepultos q̄s resuscitatos de quibus ipse dicebat: Cum exaltatus fuero oīa trahā ad meipm. Fides ergo iustificans ipsos et creās iustos a nature suc tracta participe in illo acquirit saturem: in quo se inuenit innocentē. Et quia unus est mediator dei et hominē homo: Jesus xps per cōmunionē sui generis ad pacem p uenit debitis. Liber habens ō ē potentia gloriam: qui contra hostē superbū in carnis nre infirmitate cōgressus hostis vocabula sibi tribuit: in quoz corpore triumphauit. Cuius ergo in uno domino nro Jesu xpo uerbo dei atq̄ homine sūo diuinam cōtemnat de pte natura humanā de alterē substantiā. Ex uerbo dei et carne una persona est non una substantia: et utrāq̄s essentie cōmunio beate unionis. Intelligende sūt tamen ipsius operis qualitates: et sincere fidei contemplatione cernendū ē ad que prius debeat humilitas infirmitatis: et ad que inducatur altitudo virtutis. qd sit q̄ caro sine uerbo nō agit: et qd illud quod uerbū sine carne nō efficit. Sine potentia n. uerbi nec concipere virgo nec parere: et sine veritate carnis obnoxius pānis infantia nō lacere. Sine uerbi potētia nō adorarēt magi puerū nouo sydere declarātē sine veritate carnis nō subtraheret pauer in egyptū transferriq̄s Herodes eum putabat occid. Sine uerbi potentia non dicerit uox patris missa de celo hic ē filius meus dilectus in quo mihi bene complacui. et sine veritate carnis non prestaret Joannes Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mūdi. Sine uerbi potentia nō fieret redemptio debitū et purificatio mortuoz: et sine veritate carnis nec cibus iesus: nec sāguis esset necessaria sanguis. Postrēo sine uerbi potentia non se dominus patri pariter equalem: et sine veritate carnis non adz diceret pater me maior est. Cum caro suscipitur: virtus defendat: que sua proprietate diuina humanaq̄s substantie vnū dei filiū et hominē credit et uerbū. Nulla sūt obscura

que ad capiendum hoc quā pdica mus fidei de toto scriptur ap corpo re possemus assumere cogamur: hoc dīno cōmendate eloquio quaz dei filius fm deitatem sempiter ex patre: idē fm carnē reposcat ma tre. Sed ne charitatis uestre fati gatur auditus: hodierno sermōi ad hibendus ē modus. ut quarta fab bati que sūt adjecenda seruemus: auxiliante domino nro Jesu xpō q cū patre ⁊ spū sancto viuit ⁊ regnat in secula seculoz amen.

De passione ⁊ resurrectiōe domi ni eiusdem sermo. xiii.

Vangelica lectio dilectissimi que sacratissimam dominice passionis referant historiaz ita vni uerse ecclie nota est ⁊ cōmuni fre quēter auditui ut rez gesta pordinez tanq̄z sub nr̄is habitū oculis sin guli quiq; recolant. Nec parū est mandi sūt profecisse. qui de his que audūt non dubitant ut etiā linea dū liquide aliquid videat scripture rū capere faciem: firmissime tamen credunt in diuinis libris nullū ē n ē dictū. Quia ergo sincere fidei pro missa est intelligentie plenitudo: eri gat se ad pmerendā spūs sancti eru ditionē animarū inentiū vigor: ⁊ nō pcētus ut tacta ordinē nr̄e fi ei actum ipsam rationē imponat. ubi pietatis inspicia ut auctoē hūa humana natura leuetur do quantū ab eo sit dilecta plus diligat. Mirū ēd n caritas dei nīs in sua bonitate nō haberet. Et mirabilior est lectio ba mini generatio q̄z pma cōditio: qa placuit in nouissimis seculis repa rasse deum quod pecarat q̄z a pma pio lapse quod no erat. Liberatiz stiaq; innocentie naturalis: quam p mioz parentū puaricatione perdidi mus: nulla per se ꝯpetenter recuperauit: quia lata in trāsgres sores sententia oēm pgenium capti ue posteritatis obstrinxit: ⁊ nemo extitit exors a dānatione: quia nulli fuit libera crimine. Sed redemptio saluatoris destruens opus diaboli ⁊ rūpens vincula peccati: ita imagi ne pietatis sue vsi disposuit sacrs ut viqs ad consūmationē quidē mundi plani ta generationum plenitudo decur reret. Sed renouatio originis p iu stificationem indulgentie fidei ad om nia retro secula pertiet. Incarnatio quippe uerbi: ⁊ cecitio ac resurrectio christi vniuersoz fidelium salus fa cta est ⁊ sanguis vnius iusti quē no bis pater donauit: qui cū p reconci liatione mūdi credimus fusum hoc ei nullū patribus: q similiter credide re tundendum. Nihil ergo dilectissi mi ab antiquis significationib' in Christiana religione diuersū est: nec unq̄z a precedentibus iusto nīs in domio Jesu Christo spata saluatio est: dispensatōibus quidez p diuine uolūt. tēpōne uariatis: idē indipiū conulcantibus ⁊ legis testimonius ⁊ p pheticis oraculis ⁊ oblationib' boūi azyga sic congruebat illos populos eruditurus: que reuelata nō capere nt obūbrata intelligent: ⁊ maioe ei ūge lii auctoritate: cui tot signis totqz mi raculis atq; mysteriis ueteris testa menti pagine deseruissent. de quib' dominus pclamabat quod non ue nerat legem soluere: sed adimplere. Non stimet sibi prodesse Judeus q̄ littere carnaliter superficie demo ratur: cui scripturarū cōmunicatur: q̄ apud nos ueram fut obtinent digni tatem: dum ⁊ creditur predicta ⁊ distantur ipletis: scente. n. Domino: Cū exaltatus fuero oīa trahā ad me: nihil legalium institutionū ni hil ꝓpbetice reſedit figuratū: qō non totū in xpi sacra transierit. Ho bisci est signaculū circūcisiōis: sanctificatio charismatis: consecratio sa cerdotum. Nobilcū purit as sacrifi cij: baptismi ueritas: honor templi: ut cessarent nūcij postq̄z nūciata ue nerunt. nec uacuant reuerētia pmis sionū: quia plenitudo manifestata ē gratiaz. vez sicut ait apostolus: Ce citas in israel ex parte facta est: nec q filij carnis hi filij sunt promissionis ineffabilis misericordia israeliticum sibi populū de oibus nationibus se cit: ⁊ sacco illo gentilitiz rigore mol lito verbo Abrae filios excitauit ut concluſis oībus sub peccato q̄ car ne nati sunt: spū renascant. nec iterū quo parte sit quisqz genitus: cū per indulgentiam vnius fidei confessionē ⁊ fonte baptismatis faciat innocētes electio adoptionis confirmet he redes. Quid. n. aliud agit ex mr xpi: q̄z ut destructis inimicitiis ⁊ recon ciliet mūdus deoz per sacrificium immaculati agni verā in pace cuncta renouent. Non aūt concordat deo qui ab ea quā in generatōe sua edi dit: plessione dissentit: dīni imemor patrimi hereret ostenditur renūciare dū residere inuenitur a credinio. Fru stra enim xpianū nomen sibi vsur pat: ⁊ nequaq̄z estimet se pascha do mini celebrare qui Jesum xpm i ea qua natus est ⁊ passus ⁊ mortuus ⁊ sepultus carne resurrexisse non cre dit: nostro in illo nature reſusitata ras pmissa non fatet. Verus itaqz dominice passionis sic crucif xū Je lium oculis cordis aspiciatur illius carnem suam esse cognoscat. Corre

mscat in redemptoris sui supplicio terrena substantia: rūpant infidelita mentū petre: ⁊ qui mortalitatis gra uabant sepulchra discussa obstacu lor mole prosiliant. Appareat quo qz in ciuitate scām ecclesiā dei tuum re resurrectionis indicium: quod ge rendū est in corporibus suis in cordi bus. Nulli infirmor crucis ē nega ta victoria: nec quisq̄z est cui nō xpi auxilier oratio. Cuius multus in eū seuientibus prosunt: quanto magis qui ad ipsum cōuertuntur iuuabit. Sublata ē ignorantia tenebraz ē dif fidentiaz: ⁊ ignea illā que vite regio erat indusa: romphea sacer xpi san guis extinxit: vere iudaique noctis cessit obscuritas: cunctaq; ad paradi si dignitatem populus xpianus ⁊ cum cte regenerate ad amissam patriā pacifactus est reditus. si nemo sibi il lam viam faciat claudi que fide la tronis potuit aperiri. Celebrantes igit dilectissimi paschalis festi inef fabile sacrm agnoscamus: docente spū dei: ad cuius glorie participati onē uocati ⁊ ad quē spem simus in greſſ. Nec ita nos nunc antiquus superbie plenus iste occupet actio nes: ut non toto cordis affectu con formari redēptori nostro per illū ex emplaritamur. Nihil. n. non ad no stram salutem aut egit aut pmulsit: ut uirtus que inerat capiendi esset ⁊ corpus nam pmū ipsa subsistentie nostre in deitate susceptio: qua uer bū caro factū ē ⁊ habitauit in nobis quem hominem misericordie sue ni si infidelem relinquit exortes? ⁊ cui nō cōmunio cum xpo essi assumēti rē recipiat eo spū est regenerato? quo ille pmogenitus? Vnde quis in illo suas non agnoscat infirmitates? quis perceptionē cibi: requietionez

hominis sollicitudinem mestitudinis
Ueberimus pietatis: non videat for
me fuisse seruilis. Que quoniaz ab
antiquis sanida vulneribus: a col
luuione erat purgida peccatis ita uni
genitus dei ciã hois factus ẽ filius
ui: t oi humanitatis veritate: t oiã
tatis plenitudine nõ careret. Sicut
itaqz nostre est qõ cum unitione dei
tatis pepit materna uirginitas: ita
nostre est quod: t iudaica crucifixit
impietas nostre est quod examie ia
cuit: t quod die tertia resurrexit: qõ
qz super oẽs altitudines celoz ad
dextrã paterne maiestatis ascendit
ut si per uiam mandatoz eius incedi
mus: t si que in humilitate corpo
ris nostre impedit saluti non erube
scamus confiteri. Nos quoqz i glo
rie eius consortium prouehamur:
quoniam manifeste quod nũciauit
implebitur: Omnis qui confitebit
me coram hõibus: t ego confitebor
me eum coram patre meo qui i celis
est. Huic autem cohortationi nostre
adest atqz auxiliat gratia dei que i
incarnationis xpi: t mortis ac resur
rectionis eius inimicos reuelata p
omnes ecclesias ueritate destruxit:
totius mundi fideles cuz apostolice
fidei auctoritate concordes una no
bisecũ exultatione gauderent: dicẽte
beato Paulo: An ignoratis: quia
quicũqz baptizati sumus in christo
Jesu in morte ipsius baptizati sum9
Consepulti enim sumus cũ ipso per
baptismũ in mortẽ: ut quõ surrexit
xps a mortuis per gloriã patris: ita
t nos in nouitate uite ambulemus
Si.n. cõplantati facti sumus simili
tudini mortis eius: simul t resurre
ctionis erimus: hoc sciẽtes quia ve
rus homo noster simul crucifixus ẽ
ut destruatur corpus peccati: ut ul
tra non seruiamus peccato. Qui.n.
mortuus est iustificat9 est a peccato
Si autem mortui sumus cum xpo:
credimus quia etiam simul uiuemus
Qui uiuit t regnat cuz patre t spiri
tu sancto in secula seculoz Amen.

De passione t resurrectiõe domi
nu eadem sermo. rug.

Letis dilectissimi dominice
passionis de qua nos etiam
hodie locuturos esse prnimus: hu
militatis maxie est mirãda mysterio
que olo nos t redemit: t docuit: ut
uide datũ est precium: inde t iustitia
sumeret. Omnipotentiam eni filii
dei que p eidẽ essentiam equalis est
patri: potuisset humanũ genus a do
minatu diaboli solo iperio suo uolũ
tatis crucere: nisi diuinis operibus
marie cõgnisset: ut nequitie h. stituis
aduersarii de eo qõ uiderat: uincere
t p ipsã materiã naturalis reparet
libertas: per quã generatis iuere il
lata captiuitas Dicente autẽ Euan
gelista: Quod uerbũ caro factũ est: t
habitauit in nobis. Ei dicete Apostolo
Quod deus erat i christo mundum
reconcilians sibi: ostentũ est: quia uni
genitus sumi patris tale iniit cũ hu
mana humilitate consortiũ. ut susce
pta nre carnis atqz substãtia unus
atqz idem dei filius prnanet nra
augendo nõ propria: ga infirmitas
erat prouehẽda nõ uirtus: ut cũ suo
creatore: creatura esset unita: nihil ad
sumpto diuinum: nihil assumẽti de
esset humanus. Hoc conlibũ huma
ne misericordie t iustitie dei iuxta
prtitio seculi quibusdã uelaminibus
erat obumbratũ: non tamẽ ita
tecũ ẽ ut sanctoz̃ qui ab initio usqz
ad aduentũ domini laudabilis exti
terunt: intellectui negaretur: cum t
prophetice uerbis t rerum gestaz̃
significationibus salus que in christo
fuit erat uentura: promissa sit: quam
non solum qui predicabant adepti
sunt: sed omnes etiam qui predicã
tibus crediderunt. Una enim fides
iustificat eniq̃z tempoz̃ sanctos
t ad eandem spem fidei unum ptinet
quicquid per mediatorem dei t ho
minum Jesum christum uel nos cõ
stimur factus: uel per patres nostri
adorauere faciendum. Nec inter iu
deos atqz gentiles ulla est differẽtia
Si quidez sicut ait apostolus. Circũ
cisio nihil est ac preputiũ nihil est di
stinctio. Siquidem sicut ait aposto
lus: Circumcisio nihil est ac precep
tũ nihil est: sed obseruatio mandato
rum dei: que si cum integritate fidei
seruent̃ ueros Abrae filios idest p
fectos facit̃ xpianos: dicente apo
stolo eodẽ: Quicunqz enim in chri
sto Jesu baptizati estis: christum in
duistis. Non est iudeus neqz grec9
non est seruus neqz liber. non ẽ ma
sculus neqz femina: omnes eni unũ
estis in christo. Si aut3 vos christi
ergo Abrae semen estis secundũ p
missionem heredes. Non ergo ẽ du
bium: dilect̃ssimi naturam humanã
in tantam cõnexionem a filio dei cẽ
suscepta: ut non solum in illo ho
mine qui est primogenitus tot9 cre
aturẽ: sed etiã in omnib9 sanctis suis
unus idemque sit Christus: t sicut
a membris caput: ita a capite mem
bra diuisi non possint. Quam
uis enim non istius uite sit sed eter
ne ut sit deus omnia in nnibus: ta
mẽ mõ eriã templi sui quod ẽ eccle
sia indiuisis habitator: est: secundũ
quod ipse prnisit dicens: Ecce ego
vobiscum sum omnibus dieb9 usqz

ad consummationem seculi: quibus
apostolus coronans ait: Ipse est ca
put corporis ecclie qui est principi
um: primogenitus ex mortuis ut sit
in omnibus ipse primatum tenens:
quia in ipso complacuit omnez̃ ple
nitudinem diuinitatis habitare: et
per eum reconciliari omnia in ipso
Jta autem t alys pluribus exẽplis
t est manifestus quid insinuatur cor
dibus nostris: nisi ut per omia ad ima
ginem eius renouemur: qui perma
nẽs i forma dei cariis peccati forma
fieri dignatus est. Omnes enim in
firmitates nostras: que in nnti de
peccato: absqz peccati communione
suscepit: ut famis t sitis t somni t
lassitudinis merorisq ac fleb9 affectio
nibus nõ careret. Doloresqz sentiss
mos usqz ad mortis extremia: quia
nemo possit a laqueis mortalitatis ab
solui: nisi ille in quo solo innocens
erat natura olim sineret se interfici
manibus impioz. Unde Saluator
noster filius dei uniuersis i se credẽti
bus t sacramentum cõdidit: t exem
plũ: ut unum apprehenderent: atqz
sequerent̃ imitando. Hoc enim docet
beatus Petrus Apostolus dicens
Christus pass9 est pro nobis: uobis
relinquẽs exemplum: ut sequamini
uestigia eius: qui peccatũ nõ fecit: nec
inuentus est dolus in ore eius. Qui
cũ malediceret̃ nõ maledicebat: cuz
paterent̃ non cõminabat. Tradebat
aũt iudicanti se iniuste: quia peccata
nostra ipse pertulit i corpore suo sup
lignũ: ut peccatis mortui iustitie uiuam9
Sicut ergo nemo est credentiũ dile
ctissimi: cui dona neganda sunt grate
Jta nemo est: qui non sit Christiane
debito: disciplineq: quia t remota est
iustitie legis asperitas: uoluntarie
tamẽ obseruantie creuit utilitas: dicẽ

te euangelista Joanne. Quia ler per adoptionis gratia effugarata aūt ⁊ veritas per ihesum christū facta ē. Lex n. quę fm legē fiue in circūcisione carnis fiue in observantiis hostiaꝝ siue sabbati obseruantia precesserunt christum testificata christi sunt gratiam prelocuta. Et iple est filius non euacuando significationes ipsius sed implendo qui licet ides sit auctor: veles qui nouaꝝ figurarum. ⁊ promissionum sacramenta mutauit quia promissa precedat ⁊ denūciari cultibus cessionum imposuit quo nisi denuntiatus aduenit. In precepto aūt moralib⁹ nulla priorū testamēti decreta reprobauit: sed euangelico magisterio multa sūt aucta vi pfectiora ⁊ luculentiora essent data salutē ⁊ pmissionis Saluatoris. Omnia igitur que dei filius ad reconciliationem mundi ⁊ lectio docuit nō in historia tantū preteritaꝝ actionū nouim⁹ sed etiā i presentis operum virtute sentimus. Ipse est qui de spiritu sancto ex matre eterni virgine incontaminata Ecclesiam suam ex fetu inspiratione fecūdatus ut per baptismatis partum innumerabilis filiorū dei multitudo gignatur: de quibus dicitur. Qui nō ex sanguinibus neq; ex uolūtate carnis neq; ex uolūtate uiri sed ex deo nati sūt. Ipse est in quo sancti Abrae totius mundi adoptione: benedicuntur ⁊ sit Patriarcha gentium pater dū pmissionis filij fide non carne nascitur. Ipse ē qui nullius gentis exceptionem facens de omni natione quā sub celo est: vnū sanctaꝝ omniū efficit gregem: ⁊ quotidie implet quod pmiserat dicens: Habeo alias oues que non sunt ex hoc ouili: illas oportet me adducere: ⁊ uocē meam audient: ⁊ fiet unus ouile ⁊ unus pastor. Quia uero beato Petro principaliter oicat Pasce oues meas: illo nostrāmē domino ipse ouium regitur cura pastor: ⁊ uenientes ad peram tā lenotam urguis paleris ait ut innumere oues dilectionis pinguedine robustescat bonus pastor: dignat⁹ est p ouibus sui animā ponere ⁊ ipse non dubitent pro nomine pastoris occūbere. Ipse est. n. cui nō lum gloriosa martyꝝ sortitudo: sed etiam omnū renascentium fides in ipso regeneratione cōparitur. Dum enim renunciatur diabolo ⁊ creditur deo ad ipsum ⁊ nouitatem a uetustate transitur dum terreni hominis imago deponitur ⁊ celestis suscipit quedam species mortis ⁊ quedam similitudo resurrectionis interuenit: ut susceptus a christo christūq; suscipiens non idē sit post lauacra qui ante baptismum fuit: sed corpus regenerans fiat caro crucifixi. Hec cōmutatio dilectissimi dextre excelsi est: qui operatur omnia in omnibus: ut in singulis fidelibus p bone uersationis qualitatē ipsum pioꝝ operuꝝ intelligāmus auctore gratias agentes misericordie dei. Qui innumeris charismatum donis ita uniuersum ecclesie corp⁹ exornat ut per multos unius hominis radios idē ubique splēdor: apparcat: nec possit nisi gloria esse xpi cuius liber meritū christiani. Hoc est uerum lumē quod omnem hominem iustificat: hoc est illo quod erui de potestate tenebrarum: ⁊ transferri in regnum filij dei. Hoc est quod per nouitatem uite desideria animi pudibit: ⁊ concupiscentias carnis extinguit. hoc est per quod pascha domini in azimis sinceritatis ⁊ ueritatis legitime celebrat. Ou fermento uetustis malitie abiecto nouā creatura de ipso domino inebriatur ⁊ pascit. Non. n. aliud agit participatio corporis ⁊ sanguinis xpi: qđ ut tu id quod sumimus: transeamus: ⁊ in quo cōmorimur ⁊ consepulti ⁊ conresuscitati sumus: ipsum per os ⁊ spū ⁊ carne gestemus: dicente apło. Abominari. n. estis: ⁊ uita vra abscondita ē cū xpo in deo. Cū cum xpus apparuerit uita nostra: tunc ⁊ vos cū xpo apparebitis in gloria q cum patre ⁊ spiritu sancto uiuit ⁊ regnat in secula seculoꝝ. Amen.

De passione ⁊ resurrectiōe domini eiusdem sermo. xv.

Ermonē dilectissimi de gloriosa domini nri Jesu xpi passione pmissum ita expectationi vre intelligo esse reddendum: ut officium differendi ⁊ festo paschali cōueniat ⁊ auribus impij erroris occurrat. Qui n. dei filium ueram nostre carnis negant suscepisse naturā: inimici sunt fidei xpianē ⁊ euangelicaꝝ p dicationem nimis impudenter ipugnant: secundū ipsos crux christi aut simulatio fuerit phantasmatis: aut supplicium dei alterius: qđ a cordibus pioꝝ longe est repellendū quia catholica integritas nec maculas pfidie nec rugā posset habere mendacij. Quę unū christum sicut deum dicat fuisse passibilem. Quāmis ergo ab illo initio quo in utero virginis uerbum caro factum est: nihil unq; inter diuinam humanāq; substantiam diuisionis extiterit: ⁊ per ola i crementa corporea unius persone fuerint totius temporis actiones: ea ipsa tamen que inseparabiliter facta sūt nulla permixtione confundimus.

Sed quid cuiusq; nature sit ex operū qualitate sentimus: nec enim diuina humanis predicant nec humana diuinis: cum ea in ipsis uirtutibus q̄ concurrant in eis nec proprietas abiudicatur nec persona geminatur. Transeuntes igitur ea que passionem domini precesserunt: quid documentorum habeat sacramentum paschale tractemus. Nam et ardente ad effectum iam sceleris uiria iudeorum: cum deus esset in christo mundum reconcilians sibi: nullā nisi templo corpore cuenisse ipse permitteret potuisse inferri. Siquidem terribilis in turbā cohors illa ⁊ a principibus ⁊ pharisęis cuꝝ gladiis ⁊ fustibus missa multitudo ita una domini uoce perculsa est ut cum tube dixisset: Jesum le quere re Nazarenum: ipse respondisset: Ego sum: nemo eorum sibi stare: sed omnes simul amisso impetus officio retrorsum actis ruisque corruerent. In quo utique diuine potestatis erat iudicium que impiorum conatus non armis contrarios neque ullius creature potentia auxiliosed sola uerbi uirtute posterneret. Cum uero saluando humano generi alterius operis ratio non congruebat: nec posset sanguis dei sine precium, credentium fieri si redemptor se non sineret comprehendi. Admisit in se impias manus ⁊ cohibita est in se potentia deitatis ut peruenire ad gloriam passionis. Cuius utique humanitatis fuisset species ⁊ nulli profutura imago tolerantie: nisi uera diuinitas uerius se humane carnis sensibus indulsisset: ut uere dei atque hominis filius alibi de intemerabilis alibi de passibilis mortale

nostr̃ per suã immortale renouaret
Et deo mestissime ideo fortissime
non cerebat ut ad euincendas hui⁹
mundi perturbationes non solum
noo sacramento fulciephonis sed et
am exemplo fortitudinis roborari
Nam iniusta uideretur eius ad pa
tientiam cohortatio: cui nulla esset
in nostra infirmitate cõmunio. Ple
nas autem domini passiões Ysaias
prophet̃a ipsius uoce pronunciat di
cens: Dorsum meum dedi in flagel
las: maxillas meas in palmas: faci
em autem meã non auerti a confu
sione spuitor. Quod itaq; uerbi ca
ro patiebatur: non uerbi pena erat
sed carnis: cuius in utrũq; anim̃ suppli
cia etiam ad impassibilem redũda
bantur: ut etiam dicantur et illata: q̃
in ipsius sunt corpus admissa: dice
te apostolo: Si enim cognouissent
nunq̃ dominũ glorie crucifixissent.
obcecati enim iudei malitia sua in
quod peruenissent facinus nesciebãt
Unde misericors dominus Jesus
qui etiam interfectores suos uellet
sua morte saluare: pro ignorantia se
uerius de crucis altitudine suppli
cabat dicens: Pater ignosce illis:
q̃ nesciũt quid faciũt. Nec tesselcru
cium cordis: nec auditu auris nec
oculoz intuitu sentiebant: quem sal
uo testimonio appetissent: quem af
fixi patibulo coegissent: dũ in corpo
re hominis non agnoscunt substan
tiam deitatis. Viderũt humilem et
non adorauerunt uniuersitatis au
ctorẽ nec intellexerũt potestatem iu
dicaturi: despicientes mansuetudi
nem iudicaturi: ut peccatores ueri dei
et negatores ueri hominis una ipie
tas iocaret: dum seruũ formam in
christo et iudei estimant solam et he
retici adserunt nullam. Dicant ergo
illi phantastici christiãi q̃e fabrica
ta saluatoris affixa sit ligno: que in
cuerit in se pulchro et reuoluto mo
numenti lapide que iacet a die cru
resurrectionis quale corpus Jesus
discipulor⁹ usui clausis ab eo ostia
ingressus intulerit et ad abigendam
cernentium diffidẽtiam inspici occa
sio digitiq; tractari patẽtes adhuc
fixuras clauor et recens compũcti
lateris uulnus exegerit. Ac si tanta
in luce ueritatis tenebras suas here
tica obduratio non relinquit: osten
dant unde sibi spem uite polliceant
eternam: unde resurrectionis christi se
credant esse consortes. Non enim pos
sent cum apostolo dicere: Christus
resurrexit a mortuis primitie dormi
entium quia nõ sunt primitie hoium
si non sunt de humane stirpe nature.
Qui n. primus hominum resurrexit
eius plenitudo ẽ portio quã pecepit.
Et pie credit hoc quod ẽ in capite i
choatũ: membris quoq; cẽ cõplẽdũ
qa sicut in Adã oẽs mor̃ fuerunt: ita et
in christo oẽs viuificabũtur. Ample
ctentes igitur dilectissimi humane
spei unicum pignus: nõ diuellamur
a cõpage corporis christi in quo ha
bitat: sicut apostolus ait: Oĩs plenit
udo diuinitatis corporaliter: et estis
repleti in illo. Nã cum incorporea
sit substantia dei: quomodo corpo
raliter in christo habitat: nisi qa ca
ro uñi generis facta ẽ caro deitatis:
et in illo sum⁹ deo repleti in quo su
mus etiã suscitati ut possumus cum
apostolo dicere: Nra aũt conuersatio i ce
lis ẽ unde etiã expectamus saluato
rẽ dominũ nostr̃ J. xp̃m: qui
reformabit corpus hũilitatis nr̃e cõ
forme fieri corpori glorie sue: viuens
et regnans cũ patre et spũ scõ in secu
la seculor̃ Amen:

De passione et resurrectiõe dñi
ni eiusdem sermo. xvi.

Emp qdẽ dilectissimi fidelius
mentes in dñor̃ decet admi
ratiõe uersare: et rõnales aios ita ma
xime cogitatiõib⁹ liberare: p q̃s ire
mẽtũ fidei ꝓsequãr: cũ. n. pia cordis
intẽtio ut ad generalia beneficia ut
ad spãlia ipse gie dona dirigit mul
tas a se uanitates abigit: et a corpora
lib⁹ curis in qdã secretũ spiritale
secedit. Sed hoc in tpe dñice passio
nis multo auidi⁹ excellẽtiusq; facie
dũ ẽ ut ea q̃ sũt sacris lectiõib⁹ recẽ
sita: sanc melligẽtie suscipiant: audi
ant: et q̃ magna sũt uerbis: appareãt
maiora mysteriis. Prima nãq; eri
gendi sursũ nr̃i cordis erõr: qõ ea ẽt
q̃ euãgelica ueritas narrauit uoces
ꝓphetice nõ tanq̃ gerẽdas: tanq̃
gesta cecinerant: et qd hũane aures
nõdũ cogitauerãt faciendũ: iã spũs
scũs ꝓdicabat impletũ. na. rex Dauid
cuius sm̃ holem semen ẽ xp̃s: diu
crucis dñi mille et plus q̃ centuz an
nor̃ etate ꝓcessit: et nihil eor̃ suppli
cior̃ q̃ sibi memorare illata pcussus ẽ
Sed qa p os ille loq̃batr: q carnem
passibilẽ ex ipius stirpe erat ꝓsupta
rus: merito sub ipius ꝓsona ꝓmitti
tur historia crucis q i se gerebat cor
rea originẽ saluatoris. Uere. n. da
uid in xp̃o ẽ passus: qa uere Jesus i
Dauid carne ẽ crucifixus. Cũ ergo
ois q̃ in xp̃o iudaica admisit impietas
tanto ante ꝓdicata sint: ut nõ tam de
futuris q̃q̃ de ꝓsentib⁹ sit sermo cõte
xtus. Quid aliud nobis q̃q̃ sempiter
nar̃ dispõnũ dei incõmurabilis or
do referat: apud quẽ et discernenda
iã uindicata: et futura tam facta sũt.
Cũ. n. et q̃litates actionũ nrar̃ et effe
ctus oĩum uolũtatũ scia diuina ꝓueniat
q̃nto magis deo nota sũt opa sua: et
recte placuit q̃si facta recolli q̃ nõ po
terant oim nõ fieri: unde et apli spũ
dei pleni cũ inimicor̃ xp̃i mentes se
uindicãtes paterent: ꝓcedi ad deũ uoce
dicerũt: Cõuenerũt. n. uiri in ciuita
te ista aduersũ puerũ tuũ Jesũ quẽ
unxisti: Herodes et Põntius Pilat⁹
cũ gẽtibus et ꝓplis isr̃l facere q̃ ma
nus tua et ꝓsilium tuũ decreuerũt fieri
Fugd inigitas plequẽtiuz xp̃m et
dei ẽ ora ꝓlior⁹: illud faciamus qõ
oĩmanus ẽ crimine: manus diue ꝓ
parationis amauit. Nõ hoc plane
de sũma iustitia sentiẽdũ ẽ: qa mul
tũ diuersũ multiq; ꝓtrariũ ẽ id qd
in malignitate iud. or̃ ẽ ꝓcognitu:
et qõ in xp̃i passione dispositũ. non
in te ꝓcul uolũtas interficiẽdi iude
mor̃ediencs de uno exeunt ipũ atro
cius sceleris et tolerãda recipiens
Non enim ipsas furentiũ manus i
mulit in se dominus sed admisit: ce
ꝑsciendo quod faciendum esset co
egit ut fierent: eum tamen ad hoc cri
nem susceꝑsset ut fieret. Denigz in
ter crucifixum et crucifigentes tam
disꝑes causa sunt: ut quod a chri
sto susceptum est: non possit solue
quod ab illis est commissum possit
abolere. Qui enim uenit peccatores
saluos facere: ipse quidem inter se
ctoribus suis misericordiam nõ de
negauit: sed impior⁹ malũ in bonũz
credentium cõmutauit: ut mirabili
or fieret gra dei non secundũ uicti
ta hominũ: sed secũdũ multitudinẽ
diuitiaz sapientie et scientie dei mise
ricorditer ꝓparata: quando et ipsos
qui fuderant sanguinem saluatoris
reciperet unda baptismatis. Nam
sicut scriptura que apostolor̃ actus
continet: loquitur. Cum predicatio
beati Petri apostoli iudeoruz cor
da compũgeret: et agmina impietate

fui sceleris dicerem quid faciemus
pri trascendo apo aut: Penitentiã agite: z baptizetur vnusquisq; ve
strũ ihũ xpi in remissionẽ pec
catorũ vestrorũ: z accipietis donũ spi
ritus sancti. vobis est n. factare
promissio: z filijs vestris: z omnibus
qui longe sunt: quoscunq; aduoca
uerit dominus deus noster. Hor
as addidit scriptura: z dixit. Qui er
go receperunt sermonez eius: bapti
zati sunt: z apposite sunt in illo die
animę circiter tria milia. Quod ita
gz dominus Jesus xpc furorem fre
mentium pati voluerit nullo auctor
eorum criminum fuit. Nec egit: ut
hec uellent: sed reflituit posset: z sic
usus ẽ obcecate plebis insania quo
modo: z perfidia traditoris quez ab
imanitate concepti sceleris: z beneficijs est reuocare dignatus: ut verbis
assumendo in discipulum: porrexit ẽ
do in apostolum: nouendo signis:
consecrando mysterijs: ut cui nihil
benuolentie deesset ad coronationẽ
nihil occasionis superesset ad crimẽ
Sed tu impiissime homo semẽ cha
naam: z non iuda: nec iam vas ele
ctionis: sed filius proditionis: z mo
ris utilioza tibi diaboli incitamenta
credebas: ut facibus inflammatus
auaritie ad triginta argenteos: uz lu
crum mardeceres: z quid diuitiaz
amitteres: non videres. Nam z li
patibas credendum esse promissis
que fuit ratio: ut cantillus pecunie
modus proponeretur accepto. Im
perabas demonijs: z nedebaris i
firmis: honorabaris cum apostolis
z ut finem tue cupiditatis expleres
patebant tibi furta de loculis. Sed
animum interdictorum admonitus
quodminus licuit: amplius ncita
uit nec ram placuit quantitas precij
q̃ magnitudo peccati. vnde factũ
cõueras: tu non idco desperandũ ẽ
quia dominũ viliter estimasti: qz
redẽptorem etiã tuũ ne tibi parceret
uendidisti. Et merito tibi tua pena ẽ
cõmissa: quia i supplicio tuũ nemo
te seuiorẽ potuit inuenire: Quod igit̃ i
tpe pñto scõm ppositũ voluntatis
sue xpc crucifixus z mortuus z sepultus ẽ non ppe conditionis necessitas
sed nre captiuitatis redemptio fuit.
Jdeo. n. verbũ caro factũ ẽ ut deserto virginis fumerez natura passibilis: ut qđ in filiũ dei ppetrari nõ potuit: in filiũ hois posset admitti. nam
z in ipso ortu coruscarẽt in eo signa
deitatis z oia incremẽta corporalium
prouectuũ diuinis essent plena miraculis infirmitatum tamen nostrarum
susceperat ueritatem: z excepta com
munione peccati nihil a se humane
infirmitatis excluserat: z ut sua no
bis insereret: z in nostra curaret.
Ab omnipotente enim medico duplex nobis miserum remedium pparatum est: cuius aliud est in sacramento: aliud in exemplo ut per vnũ
conferantur diuina: per aliud exigãtur humana. Quia sicut deus iustificationis est auctor: ita homo deuotionis est debitor. Per hanc ergo
dilectissimi salutis nostre ineffabilẽ
reparationem nec superbie nobis
nec delicie locus relinquatur: quia
z nihil habemus nisi: quod accepimus: z iugiter admonemur ut dona
gratie dei nõ negligenter habeam⁹.
Juste enim nobis instat precepto:
qui preeurrit auxilio: z benigne in
citat ad obedientiam: qui docet ad
gloriam: Unde merito dominꝰ ipse
nobis factus est via: quia nisi per
christum non itur ad christum: per
ipsum autem ad ipsum tendit: qui
per seueram patientie z humilitatis
eius incedit: quo plane timere nec
estus decst. Laborem: nec nubes tristicie: nec procella formidinis. Ibi sunt i
sidie iniquorum: persecutiones inside
liumz: mine potentium: contumelie
superborum: que dominus virtutus z
per gloriã: ideo omnia in infirmitatis nostre forma: z in carnis peccati
similitudine percurrit: ut inter presentis vite pericula non tam optandus
sit nobis declinando ista effugere:
qz tolerando superare. Inde est qđ caput nostrum dominus Jesus christus omnia in se corporis membra
transformans quod olim in psalmo
eructauerat: id in supplicio crucis
sub redẽptorum suorum voce clamabat.
Deus deus meꝰ respice in me quare me dereliquisti. Hoc ista dilectissimi doctrina est: non querela. nam
cũ in xpo dei: hois vna persona sit
nec ab eo potuerit reliqui a quo nõ
poterat separari. Pro nobis trepidis z infirmis interrogat: cur caro
pati meruens erudita nõ fuerit: in
stante enim passione ad sanandum
contagiũ nostre fragilitatis me
dũ dixerat Pater si passibile est trãseat a me calix iste. Verũtamen non
sicut ego volo: sed sicut tu. Et ueruz:
Pater si non potest hic calix transire non bibam illum: fiat voluntas
tua. Qui ergo in trepidatione euentaz
tam ad paterna transierat voluntatem z tolomnotis terrorꝫ calcato op
pressore constitutionis plebanẽ cũ in ipo
tante victorie exaltatus triumpho
causam z rationem qua sit relictus
ideſt non eruditus inquirit: nihil
ostendat alium esse illũ affectũ quẽ
ad humane formidinis exclusionem recepit aliũ illũ quez ex eterno
placito patris promundi redemptione
assumpsit. Unde ipse pro nobis ex
orandum magni est exposito sacramẽto quod nihil humano generi cõferret: redemptoris potestatis: quo petebat nra obtineri infirmitas. Ecce
hodie dilectissimi ne vos pietatis
sermonis oneremus: dicta sufficiãt.
Cetera in quartam sabbati differamus: Ederit dominus omnibus nobis ut que solvenda promisimus: ope
so largiente reddamus. Qui vivit z
regnat in secula seculoꝝ Amen:

De passione z resurrectione domini eiusdem sermo. xvii.

Ermo primus dilectissimi ea
lus vobis pridie restituere
cupimus portionẽ: in qua dilectionẽ pcesserat ut della clamantis
ad patrem crucifixi dominica vox
qz emat nos implet z incertius audito: ita acciperet verba dicẽtis Deus deus meus quare me dereliquisti
tanqz fixo Jesu cruces ligno prius
ab eo deitatis expotentia recessisset
cũ in tanta vnitate dei z hois natura cõuenerit ut nec suppliciis pene
rit diuini nec morte diuidi. Absit ẽ
te enim in sua ppetate vtraq; subsistat: nec deus eligi sui corpis patibilẽ: nec deũ secat caro passibile. quia
dimissa qđ erat in docente non erat in
dolore. Unde sm vna ei⁹ psonã dicit est qui factus ẽ inter oia z
p quẽ facta sũt oia: dicit ẽ qui ipsoz
manibus cõparẽdit: z quasi do
lore fuciat. dicit: posti cõcepit ẽ mortẽ
subiit z sempiternus ex nõ desijt ut
vitez signis non dubijs manifestabatur quod vera sit in christo humanitas: non vera maiestas: quia deo ut
humane vni natura ita diuina conse
rit ut qđ deus sua secat ẽ q̃ ista

simbmostra facerei esse que sua sunt
Pater ergo aberat a patre filius nec
a filio pater. Et illa deitas incōmuta
bilisce insep arabilis trinitas nihil
sui poterat a se habere diuersū: qui
uno in suscepte incepit incarnatiōis
dispensatio ad unigenitū dei filium
Ipse pertinuit. Hic tamen pater non
abiungebat a filio: qui ad modum
caro non diuidebatur a uerbo. ideo
ergo Jesus uoce magna clamabat
dicēs. Quare me dereliquisti ut no
tū oībus faceret. Si optauerit eū nō
erui non defendi: sed seruādū mani
bus derelinqui. Hoc est saluatorem
mūdi fieri et omniū hominū redem
ptorem: non per miseriam: sed p mi
sericordiam. nec amissione auxilij sed
defunctione moriēdi. Que uero illic
uite intercessio sentienda est. ubi ani
ma et potestate est emissa: et potesta
te reuocata? Dicet enim beat⁹ apo
stolus. p pater filio non pepercit: sz
pro nobis omnibus tradidit eū. Et
iterum dicit. Quoniam christus di
lexit ecclesiam: et semet ipsum tradi
dit pro ea ut eam sanctificaret: ut enim
non solum pater relinqueret sz etiam
ipse se quadam ratiōe desereret: nō
trepida: uisceratione. sed uoluntaria
cessione. Continuit enim se ab ipius
crucifixi potestate: et ut dispositione
ueteretur occulta: uti uoluit uirtute
manifesta. nam qui mortem et mor
tis auctorem sua uenerat passiōe de
struere. quomodo peccatores saluos
faceret: si persecutoribus repugna
ret. Judeoz igitur hoc fuit dilectissi
mu ut Jesum crederent a deo relictū
in quem tanto scelere sauire potuis
sent. Qui sacramentum mirabilius
potenter nescientes sacrilege clamōe
dicebant. Alios saluos fecit. seipsum
non potest saluum facere. Si rex isra
el est. descendat nunc de cruce et cre
dimus ei. Non uestre cecitatis arbi
trio stulti scribe et impij sacerdotes
ostendenda erat potentia saluatoris
nec secundum precor blasfemantiū
linguarum humani generis redem
ptio debebat omitti. Cum li deitatē
filij dei uoluisset agnoscere: inmu
mera opera eius uideretis. que uos
ad eam quam facitis promptius
fidem confirmare debuerunt: Si
autem ut prosit ministerium est: qđ
alios saluos fecit: cur illa tot et tanta
miracula que sub publico facta sūt
conspectu. in illo cordis uestri duri
tiam molierunt. Nisi quia ita semp
sancto spiritu resistitis: ut omnia
uobis beneficia dei in pernities ver
teretis. nam etiam si descenderet chri
stus de cruce: uos tamen hereretis
in crimine. Spicea ergo sunt pane
tisultationis obprobria et misericor
diam domini perdita et collapsa re
parantem nulle cōtumelie nulla cō
uitia a sui via proposui remouerūt.
Offerebant enim deo pro salute mū
di hostia singulare: et occisio chri
sti ueri agni per oīs secula predicata
promissionis filios in libertatem fi
dei transferebat. Confirmabatur
quoque testamētū et christi sanguīe
eterni regni scribebantur heredes.
Ingrediebatur summus pontifex
sancta sanctorum: et ad exorandum
deum immaculatus sacerdos per
uelum sue carnis intrabat. Denigz
adeo tunc a lege ad euangeliū: a ty
nagoga ad ecclesiam: a multis sacri
ficiys ad unam hostiam que deus ē
cuidens est facta translatio: ut omni
tente spiritum domino nclum⁹ istud
mysticū quod templi penetralia tā
cūctis secretum suo uercludebat ob
iectu a fūmo usqz ad unū ut subita
scinderet. Quoniā figuras ueritas
auferebat: et superflui erāt nesciy sub
psentia nūciati. Adijciebatur qđ ele
mentoz olim tremenda cōmotio: et
auctoribus xpi crucis ipa se nature
officia subtrahebant. Cūqz custos
supplicij Centurio territus iis que
viderat: diceret: Vere filius dei erat
iste. impietatē tamen iudaicā mo
numentis et petris obus duriozem
nulla prodidit mirigasse cōpunctio
ne ut apparet parationes ad intelli
gendū filium dei tunc fuisse roma
nos milites. qz fractiticos sacerdo
tes. Quia ergo iudei olim sacroz
sanctificatione puati: lucē sibi in te
nebras et in luctum festa uerterunt.
Nos dilectissimi effusam super oēs
gētes gratiā dei proclinatibus corpo
ribus atqz animis adoremus: obse
crantes misericordē patrem et dnm
tem redemptorē ut de die in diez au
xilio eius adiuti oia huius uite pe
ricula possimus effugere. Adest eni
callidus tentator: et nihil pacuum a
suis relinquit insidijs: Cui auxilian
te misericordia que inter oia aduer
sa ptenditur. fideli semper est cōstā
tia resistendum. ut quāuis impugna
re non desinat: neminem tamē quē
expugnet inueniat. Proinde omni
mo dilectissimi religiose celebrata
eunia: et continentie utilitas quam
et animis et corporibus probamus
congruēte: nullis cōtupant. excessi
bus. Que. n. ad sobrietatem et parsi
moniā ptinent: ideo diligentius in
his que sunt celebrata diebus ut de
bitū studio in longā consuetudinē
mittarentur: et sue in operibus mise
ricordie fuerit studio parsimōie nul
lum a fidelibus uacuū tempus ha
beatur: quoniam utiqz in accessu di
erū et curiū temporū lucra debemus
facere operā: non dāna meritorum.
Pius autem studijs et religiosis ani
mis adiecit misericordia dei ut qđ
fecit cōcupiscit: faciat obtineri: Qui
uiuit et regnat in secula seculoz amē

De passione et resurrectiōe domi
ni eiusdem sermo. xvii.

Agnitudo quidē dilectissimi
ineffabilis sacri ita humane i
telligentie altitudinem et tonue vin
cit eloquij facultatem: ut excellentis
mis ingenijs et fecūdissimis linguis
sublimio: sit triumphus dominice
passionis. Sed gaudendū potius
qz erubescendum est quod tante tu
peramur materie dignitate de qua
nemo humilius sentit qz qui putat
ut sufficisse que dicit: Non ego su
perfluo que predicauimus. predica
mus: nec de rebus diuinis loquenti
carnalium aurium sunt timenda fa
stidia tanquam despecta sint futura
quia crebro cognoscuntur utenda:
cum hoc mat me ad christiane fidei
pertineat soliditatem: ut secundum
Apostolicam doctrinam idipsum
predicemus omnes: et simus perfec
ti in eodem sensu et in eadem scien
tia. Infidelitas quippe que omni
um est mater errorum. in multas opi
niones que arte dicendi necesse ha
beat colorare distrahitur. Veritatis
autem tesificatio nunqz a sua luce
discedit: et quod alijs minus alijs
amplius micat: nō varietas facta la
minis. sed inf mutas contemplatiōis
cui secundū superne illuminationis
auxilium etiam meo sermōe famu
landum erat quoniā dei agricultu
ra de ieiunij satio exitio: ipse et dispo
santi et accipienti tribuat fructū eter
nū. qui largitionū suarū iustā exigit re

nouū vltur. Decursio ipīe dilectiſſi
mi recta euangelice lectionis qua ō
gloriā crucis xpi intento accepiſtis
audituola vobis dnox mysterio
rū eloquia patefacta senitis: q gegd
sub ꝓpheticis testificationibus vm
bra veteris testamenti delabatur in fa
cramento passionis dominice mani
feſtū esse gaudere. Ideo.n. sacrificio
rū varietas z purificationū differen
tie destruerūt. Ideo mandatū circum
cisionis cibox discretio ociū sabba
ti z paschalis agni cessauit occisio:
quia lex per Moysen data est: gra
autem z veritas per Jesum xpm fa
cta é. Precesserūt figure ut sequere
tur effectus: z effecta renūciatox fi
nita sunt officia nunciatox: sic recō
ciliatione humani generis tpata ut
salus que in xpo est: nullis seculis
sub eadē iustificatione defuerit z ad
hoc dilationū profecerit ratio: ut q̄
diu credita sunt ante q̄ fierent incō
tanter bonos arent. Nam cum uirt⁹
fidei in ys que uisui non subiacent:
constituta sit: indulgentius nobiscū
egit doctrina celestis: quos in hec
mundi tempora distulit ad intelligē
tie facilitatem: ut multo pluribus q̄
proces z uatibus urgeremur z testi
bus. Quod ergo nobis de passiōe
domini Jesu christi sacra z digito
dei scripta euangelia ꝓclamantur:
ne nubilo hesitationis accipite: z re
rum gestax ordinem tam hebetose
manifestū: quam si ola corporea z vi
su attingeretis z tactu. Vera in xpo
deitas z uera credatur humanitas
Ipse est caro qui uerbū z sicut vni⁹
cum patre substantie: ita vnius cuz
matre nature. Non geminatus per
sonarū confusus essentia: sed vtra
q̄s sic vnus: ut z uirtus gloriscere
posset humilitatem. z infirmitas nō
naleret obscurare uirtutē. Cōpbēdi
se a persecutoribus patit: qui conti
net mundū z cox manibus nectitur
quox corde nō capitur. Justicia nō
resistit iniustis. z cedit ueritas testi
monijs falsitatis: ut manens in sor
ma dei formā impleret serui: z verita
tem corporee natiuitatis confirma
ret scuitia corporee passionis. Scō
bane unigenito dei subire z perpeti
non conditio necessitatis sed miseri
cordie rō fuit: ut de peccato damna
ret pectorū: z diaboli opus de ope
re diaboli solueret. Inimicus enim
humani generis mortificate in ipsa
origine vniuersitati letale vulnus in
tulerat: nec poterat declinare iuſ ser
reū dediticij seminis captiua ꝓge
nies. Unde cum in tot generationi
bus mortali sibi lege subiectis vnū
uideret inter hominē filios: cui⁹ vir
turē super oēs totius tēporis mira
retur excellere fecux se forte credidit
de ꝑpetuitate sui iuris: sine nulla iu
stitie sue materia seue potuisset, supe
rare vim mortis: famulio itaq̄s suis
z stipendarijs inciatis in p̄iudiciū
suū seuit. z dū putat aliquid sibi de
bere quem potuisset occidere: nō vi
dit libertatē singularis inocentie: si
militudinē persequēdo nature. Nō
autez errabat in genere: sed falleba
tur in crimine. Adā.n. p̄mus z Adā
secundus vnū carne nō opere: z i il
lo omnes moriūt: in isto aūt v uiſi
cabūrur. Ille per superbie cupidita
tem iter fecit ad miseriā. Unde ipse
dicit: Ego sū via ueritas z vita. Via
scilicet in forma cōuersationis iuste
Ueritas in expectatiōe rei certe. Vi
ta in ꝓceptiōe felicitatis eterne. Hoc
magne pietatis sacrm dilectiſſimi si
cut iudaica ipietas ita diabolica su
pbia nesciebat. Si.n. cognouissent
dnm̄q̄ domiū glorie crucifixissent.
Sed quia hostē humani generis cō
silium latebat misericordie dei: z op
positio carnis velamine deus z rpo
mundū reconcilians tegebat: ꝑstitit
in eū furere in quo nihil suū poterat
inuenire. Nam z malignitati eius
hoc magis potuisset prodesse si par
cerēt ei per quē omniū solutēda erat
captiuitas: z reparanda libertas.
Sed lucē tenebre non cōprehend e
rūt: nec mendax cecitatis sapientiaz
ueritatis potuit inspicere. Tenuit
itaq̄s dispositā mansuetudo patien
tiā: z cohibita famulantiū sibi ange
licaz uirtute leg onū hausit exitum
dolotis z mortis: totūq̄s supplicijz
transtulit in triumphū. Victi sūt er
rotes: subacte sunt potestates: acce
pit nouū mundus exordiū: ut dāna
ta generatio nō obesset: quibus sal
uandis regeneratio subueniret. Tran
sierūt uetera: z ecce facta sūt noua:
ut uniuersox in xpo credentiū z in
scō spiritu renat. x per ipsum z cuz
ipso vita vna cēt p.ſſ.ōis societas z
surrectionis eternitas. Dicente apo
stolo. Mortui enī estis z vita uestra
abscondita est cū xpo in deo. Cum
aūtem xpus apparuerit vita uestra
tunc z vos apparebitis cum christo
in gloria. In hac igit spe dilectiſſi
mi constituti oēs diaboli cruete ur
sutias: qui non solū per carnis con
cupiscentias z per corporeas tantū
nundiatur illecebras: sed inter ipsa
quoq̄s semina fidei spargit zizania
falsitatū ueritatis studet uiolare cul
turam. Ut quod non potuerit cor
pere malis acubus impijs subuer
tat erroribus. Fugite ergo mūdane
argumenta doctrine: z viperea he
reticox uitate colloquia: nihil vobis
cōmune sit cuz eis: qui catholice ad
uersantes fidei solo sunt nomine xpi
ani. Non enim templū spūs dei
nec membra sunt xpi: sed falsis opini
onibus implicati: tot species habent
diaboli: quot simulacra mendacij:
a quibus malis per dominū nostrū
Jesum xpm: qui z via z veritas z vi
ta est: liberati oēs uite sue tempo
res z pia cum fidei exultatione to
leremus: Si enim cōpatimur: z con
regnabimus. Quod priuatim nō os
tantū p.ratum est: qui pro nomine
domini impiorum scelera sunt pen
pti: quoniam vnus rūtas deo seruā
entium deoq̄s uiuentium sicut i chri
sto est crucifixa: ita in xpo coronata
d.ſallis quidem in omni gloria pect
lentibus qui terribiles mortes z se
ua tormēta usq̄s ad exhalationē spi
ritus tolerando superauerunt. Sed
etiam in his subsequētibus: qui ama
ritie cupiditatem superbie elationē
desiderijq̄s luxurie carnis sue mor
tificatione uicerunt. Unde merito
apostolus ait. Quod oēs qui volūt
uiuere in christo: persecutionem pa
tiuntur. Cuius vnq̄s nō est extraneꝰ
qui non est pietatis alienus. Pas
chalem enim festiuitatem solēniter
agit qui non in fermēto ueteris ma
litie sed in azimis sinceritatis z ve
ritatis operatur. Nec in Adam pri
mo sed in Adam secundo vult mē
bram sibi cōcorporeā christi:
qui cum esset in forma dei exina ser
ui dignatus est fieri ut in vno media
tore dei z hominum homine Jesu
christo z plenitudo maiestatis ouī
ne z veritas nature esset humane:
Quam nisi uerbi diuinitas in sua p
sone reciperet vnitatem: ne regenera
tio esset in aqua baptismate: ut ce
dem̄ in languine passionis. Ex
quia in sacramento incarnationis

christi nihil factum nihil accepimus figuraliter non frustra nos et cum mysterio mouemur: et cum relucere credimus lucem: non nisi ipso in nobis qui operatur omnia in omnibus nuncio cum patre et sancto spiritu regnante in secula seculorum Amen.

De passione et resurrectione domini eodem sermo. xix.

Verum dilectissimi dominice passionis historiam euangelica ut mos est narratione decursam ira omnium nostrum arbitror: in hesitis pectoribus: ut unicuique audienti ipsa lectio quedam facta sit visio. Habet enim hanc potentiam fides uera ut absentia mente non dedit quibus corporalis presentia adesse non potuit: et siue in preteritum siue in futurum se ex credentis certe dat nullas sentiat moras tempora cognitio veritatis. Adest ergo sensibus nostris imago recte pie nostre salutis gestate. Et quod tunc discipulorum patris animos nostros quoque tangit affectus: non quod aut christi deo manum aut sicutia furentium iudeorum terreamur. cum etiam eos quos illius tempestatis magnitudo concussit ad inuictam constantiam resurrectio domini alcensioque prouexit. Sed quia cum in cogitationem uenit quales tunc hierusalem populi et quales fuerit sacerdotes: magno accipimus cum tremore mentium tantum facinus impiorum. Quamuis enim ad salutem humani generis pertinaci passio saluatoris eterne mortis uincula temporali sint domini diuupta morte. Illud tamen crucifixi patientia: aliud crucifigentium egit insania: nec ad eosdem rerum exitus misericordia et ira tendebat. Licet per eundem sanguinis effusionem christus soluerit mundi captiuitates: tamen dei interfecerunt omnium redemptorem. Obduxerat enim carnalem israel malignitas suam: nihil eis legis testificatio nihil misteriorum imagines nihil prophetarum oracula prodfuerunt: cuius pascha domini noluerunt celebrare in eo. Joannes doceret impletum: de quo publica protestatione dicebat: Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mundi. Repugnat magistas iustitie ceritas lucis mendacium ueritati. Sed de seuitia obluctantium de scelere crudelium obtinuit ihesus eterne dispositionis effectum: et ita humano generi sua morte consuluit ut sacramentum salutis etiam ipsis persecutoribus non negaret. Qui venerat uulneribus credentium omnia peccata dimittere a generali indulgentia nec iudaicum uoluit crimen excludere. Quorum tanta perfidia detestamur: eorundem fidem si conuertantur amplectimur. Et imitantes misericordiam domini qui pro eis a quibus erat crucifixus orabat.

Nos quoque cum beato apostolo iungimus preces. Erit ille populus misericordiam consequatur: optamus et optamus: ob cuius ostensionem gratiam reconciliationis accepimus. Quoniam sicut ait magister gentium Concluxit deus omnia in incredulitate ut omnium misereatur. Quid autem illud fuit: quod etiam iudeis intellectum obstulit et sapientium mundi corda turbauit nisi cum rex filium dei que philosophiam euanescere prudentium: et fraudulentam fecit caligare doctrinam. Omnem namque sensum humane mentis excessit diuinitatis consilium. Complacuit deo per stultitiam predicationis saluos facere credentes: ut mirabilior fieret constantia fidei ex difficultate credendi. Inconsequens enim et irrationabile uidebat recipere animo quod creatorem omnium naturarum in substantia veri hominis uirgo inmerata peperisset: quod equalis patri filius dei qui implet omnia et continet universa: furentium manibus comprehendi: quorum iudicio condemnari: et post dedecus illusionum cruci se permisisset affigi. Sed in his omnibus simul fuit et humilitas hominis: et efficacia deitatis. Nec misericordie ratio maiestatem miserationis obscurat: quia de ineffabili potentia factum est: ut cum homo verus esset in deo inuiolabilis: et deus verus esset in carne passibili: conferretur hominis gloria per contumeliam: incorruptio per supplicium: uita per mortem. Nisi enim uerbum caro fieret et tam solida consisteret uitas in utraque natura ut a suscipiente susceptam nec ipsa breue ipse abiungeret nunquam valeret ad eternitatem redire mortalitas. Sed affuit nobis in christo singulare priuilegium: ut in natura passibili mortis conditio non maneret quam impassibilis essentia recepisset: et per id quod non poterat mori: posset id quod mortuum est: suscitari. Hoc sacramento dilectissimi ut inseparabiliter congratulamur: magna nobis et animi corporis intentione nitendum est: ut cum grauissimi sit periculi festum pascha ieiunium negligere: periculosius sit ecclesiasticis quidem conuentibus iungi: et in dominice passionis consortio non haberi. Nam dicente domino: Qui non accipit crucem suam et sequitur me non est me dignus. Et dicente apostolo. Si compatimur: et conregnabimus. Quis vere christum passum: mortuum et resuscitatum colit: nisi qui eum ipso patitur: moritur: et resurgit. Et hec quidem in omnibus ecclesie filiis ipso iam regenerationis sunt inchoata misterio: ubi peccati ueteritus uita est renascentis: et indumento domini mortem imitatur trina demersio. Et dimoto quodammodo sepulture quos veteres suscepimus fotus: eosdem nouos edarenda baptismatis. Sed implendum est nihilominus opere quod celebratum est sacramento: natus de spiritu sancto quantumcunque superest mundani temporis: non sine crucis susceptione ducendum est. Quamuis enim sortis et crudeli tyranno per potentiam crucis christi nasa antique depredationis crepta sint: et dominatio principis mundi a redemptore sit electa corporibus. Insidiari tamen etiam iustificatis malignitas perseuerat: et multis modis eos in quibus non recognoscit impugnat: ut si quos animos negligentes imprudentesque reperit: seductionibus eos laqueis rursum innectat: et a paradiso ecclesie raptos in consortium sue damnationis inducat. Unde cum quispiam obseruantie christiane limitem se sentit excedere: et in id cupiditates suas tendere: et eum a recto itinere facta declinare: recurrat ad crucem domini: et ligno uite motus noxie uoluptatis affigat: ac uoce prophetica clamet et dicat Confige clauis timoris tui carnes meas: a iudiciis enim tuis timui. Quid autem est clauis timoris dei carnes habere confixas nisi corporeos sensus abilecebris illicitis deberi sub metu diuini continere iudicii: ut qui resistit peccato et concupiscentiis

suas ne quid morte dignum operet
inferiat audeat cum apostolo dice
re. Mihi autem absit gloriari nisi in
cruce domini nostri Jesu christi. Et
ad id dirigat omnium viam sui: ubi
sen humanam in salutem esse naturā
Deus enim omni usq; ad finez
producetur mundi: sicut in sanctis
suis ipse honoratur: ipse diligitur: et
in pauperibus ipse pascitur: ipse ne
stitur. Ita in omnibus qui pro iusti
cia aduersa tolerantes compatitur
nisi forte estimandum est: multiplica
ta per orbem fide: et rarescente impi
et numerosos persecutiones et
omnia que aduersus beatos marty
res seuierunt: finita esse certamina:
tanquā suscipiende crucis illos tan
tum necessitas incubuerit: quib⁹ ad
expugnandam christi dilectionem
atrocissima sunt illata supplicia. Sz
aliud sauientium deo pietas experi
tur. aliud etiam apostoli predicatio
protestatur: qui dicit Omnes pie uo
lunt viuere in christo Jesu: persecu
tionem patiuntur. Qua sententia ni
mio trepidus et segnis ostendit qui
nulla persecutione pulsatur. Paucz
enim cum hoc mūdo nisi amatores
mundi habere non possunt: et nulla
vnquā iniquitas cum equitate com
muni: nulla mendacio cum ueritā
te concordia: nullus est tenebris cuz
luce consensus. Quia etiam si pietas
bonorum cupiat malos corrigi con
uersionemq; multorum per grati
am dei misericordis obtinere. malorū
tamen spirituum aduersus sanctos
insidie non quiescunt: et siue occulto
dolo siue aperto plio in omnibus fi
delibus propositum bone uoluntā
tis insistant. Inimicum autem ill
est omne quod rectum: omne quod
castum est. Et cum eis nihil in quen
quam amplius liceat q̄s iustitia diui
na permittit que dignatur suos aut
disciplina aut exercere patientia.
Agūt tamen versutissima arte falla
cie ut ex arbitrio propie potestatis
aut ledere videantur aut parcere: et
multo quod dolendum est: ita per
nequitiam simulationis illudūt: ut
quidem illos et timeant pati uitios
et velint habere placatos cum bene
ficia demonum omnibus sint nocen
tiora vulneribus: quia tutius est ho
minī inimicitias diaboli meruisse q̄s
pacem. Sapientes itaq; animi qui
vnū timere: vnū diligere: vnū ipsē
didicerūt: mortificans cupiditatib⁹
et crucifixis corporis sensib⁹ ad nul
lum hostiam metum: ad nullum in
clinatur obsequium. Voluntatē eni
dei etiam sibi pferunt: et tanto ampli
us se amant: quanto amplius p dei
amore se non amant. Cunq; auditū
sibi diuinitus dei post concupiscen
tias tuas non eas: et a uoluptate tua
quertere: dubitant affectus suos et le
gem mētis a corporis lege distandū
ut ex quadam se parte sibi denegent
perdentes se in ijs que carnaliter ca
piant. Sanctum igitur pascha dile
ctissimi in talibus membris corpo
ris christi legitime celebratur: et nihil
illis deest triūphis: quos passio sal
uatoris obtinuit: quoniā in his qui
apostolico exemplo castigant corp⁹
suum: et seruituti subiciunt: ipē ho
stes eadem fortitudine conterunt.
Et nunc enim a christo vincitur mū
dus et cuz a seruis suis quorūcunq;
vitiorum incentiua superantur ipsi
us uirtus est: ipsiusq; victoria. Hec
dilectissimi que ad participationez
crucis pertinent: sufficienter ut arbi
tror: uestris sunt hodie auribus inti
mata: aut paschale sacramentum etiā
in membris corporis christi legitime
celebratur: superest ut de obtinendo
resurrectionis consortio differam⁹.
Quod ne continuato sermone et mi
hi et uobis fiat onerosum: in diem
sabbati promissa differemus. Ede
ritur credimus: gratia dei ut debitū
nostrum ipsius auxilio compleatur
Qui vivit et regnat cum patre et spū
sancto in secula seculoꝝ Amen.

De passione et resurrectiōe domi
ni quidem sermo. xx.

Ermone proximo dilectissimi
non incongrue uobis quantū
arbitror: participationem crucis xpi
insinuauimus ut paschale sacramē
tum in se habeat una credentium: et
quod festo honoratur: moribus ce
lebretur. Quantum autem hoc vile
sit: ipsi probastis: nec uera pbatiōe
didicistis quantum pfici animis
alqs corporibus proficiorā ieiunia:
frequētiores preces et elemosynelar
giores. Nemo enim fere est qui non
hac exercitatione proficeret: cui ab
dito conscientie suc aliquid quo pos
sit recte gaudere: condiderit. Sz hec
iuera perseuerantia sunt seruanda ca
stodia: ne in desidiam resoluto labo
re: quod donauit dei gratia diaboli
furetur inuidia. Cum igitur quadra
ginta dierum obseruantia hoc volu
erimus operari ut aliquid sentire
mus crucis: in tēpore dominice pas
sionis admittendum est nobis ut et
am resurrectiōis christi inueniamur
esse consortes: et de morte ad vitam
dum in isto corpore sumus: transea
mus. Unicuiq; enim homini qui ex
alio in aliud aliqua conuersiōe mu
tatur: finis est non esse quod fuit: et
ortus esse quod non fuit. Sed inter
est: cui quis ad moritur: aut viuat
quia est mors que causa est viuendi
et est vita que causa est moriendi: nec
alibi q̄sin hoc transitorio seculo in
utrunque conquiritur ex qualitate
temporalium actionum differentie
retributionum pendeant eternarum
Ille ergo ē diabolo grauiorē
deo. Deficiēdū unicuiq; ut ad hoc
resurgatur. Occumbant uetera ut
oriantur noua. Et quoniam si cui ait
ueritas. Nemo potest duobus dnis
seruire. Dominus itemō illaq; stātes
impulit i ruinā: sed ille qui electos
erexit i gloriā. dicēte ergo apostolo
Primus homo ō terra terrenus. Secūd⁹
homo ō celo celestis. Qualis terrenus
tales et terrēi: qualis celestis: tales
et celestes: sicut portauimus imaginem
terreni portemus et imaginez ei⁹ qui
est de celo. Solutum nobis de hac
commutatione gaudendus est: quia
de ignobilitate terrena ad celestem
transferimur dignitatē per illius in
effabilem misericordiā: qui ut nos
in sua proueheret: nostra dedecūt
Et non solum substantiaz: sed etiaz
cōditionē nature peccatrices assume
ret et ea sibi pateretur inferri diuina
impassibilitas: que miserrime expe
ritur humana mortalitas. Unde ne
turbatos discipulorum animos lōga
mestitudine cruciaret: denuncia
tam tridui moram mira celeritate
breuiauit: dum ad integrum secū
dum diem pars primi nouissima et
pars tertij prima cōcurrit: et aliquā
tum temporis spatio decedere: nihil
dierum numero deperiret. Resurre
ctio igitur saluatoris: nec animam i
inferno nec carnem diu morata est
in sepulchro: et tam velox incorrupte
carnis uiuificatio fuit. ut mors: ibi
esset sopitis humilitudo q̄s mortis.

Mundum deitas que ab eterno fuit
sequi hominis substantia non recel
sit quod potestate diuinit: potestate
conuertit. Sed uetusta sint itaq; mul
ta dicta uetera quibus prouidenciade
pmissorium mundum fidei auctoritas confirmetur. Et licet reuoluto la
pide sepulcro monumento depositio linteoli et uestis facti angelici nar
rationes et prophetie dominice ueritatē
resurrectionis astruerent: et mulier
tumens uidit et prophetarum frequen
ter oculis manifestus apparuit non
solum loquens eis sed habitās
atq; conuiuens: pertractari se di
ligenti curiosoque contactu abeto
quos dubitat opistingebat: admit
tens. Ideo eius et clausio ad discipu
los hostio introibat: et flatu suo da
bat spiritum sanctum: et dato intelli
gentie lumine sanctarum scripturarū
occulta pandebat: et rursus idē vul
nus lateris figuras clauorum et om
nia recentissime passionis signa non
retrahebat: agnoscebatur sic proprie
tas diuine hominisq; nature indi
uidua permanere et ita scimus uer
bum non hoc esse quod carnem: ut
unum dei filium et uerbum confite
remur: et carnem. Non dissonat dile
ctissimi ab hac fide magister gentiū
apostolus Paulus cum dicit: Et si
cognouimus secundum carnē chri
stum: sed nunc iam non noscimus.
Resurrectio enim domini non finis
carnis sed commutatio fuit: nec uir
tutis augmento consumpta substan
tia est. Qualitas transiit: non natu
ra defecit: et factum est corpus impas
sibile quod potuit crucifigi. Factum
est immortale quod potuit occidi.
Factum est intractabile quod po
tuit uulnerari. Et merito dicitur ca
ro christi in eo statu quo fuerit nota
nescire: quia nihil in ea passibile: ni
hil remansit in ea infirmum ut et ipsa
sit per effectum et non sit ipsa per glo
riam. Quid autem mirum si hoc de
corpore christi profitetur: qui de om
nibus christianis spiritalibus dicit
Itaq; nos ex hoc nemine nouimus
secundum carnē. Ex hoc inquirit si
secundum carnes. Ex hoc inquisitio
tium nobis factum est resurrectio
in christo: ex quo in eo qui pro om
nibus mortuus est totius spei nostre
forma precessit. Non hesitamus dis
fidentia: nec incerta expectatione sus
pendimur. Sed accepto promissio
nis exordio: fidei oculis que sunt fu
turaciam cernimus. Et nature pue
ritia gaudentes quod credimus:
ratione tenemus. Non ergo nos rerū
temporalium occupent species. Nec
ad et contemplationem nostram a
celestibus terrena deflectant. Pro
transactis habeantur que ex maxi
ma parte iam non sunt: et mens inte
gra manseris: ibi desiderium suum si
gat: ubi quod offertur eternum est
Quinto enim spe salui facti sumus
et corruptibilem adhuc carnem mor
talemque gestamus: recte tamen di
camur in carne non esse: si carnales
nobis non dominentur affectus. Et
merito eius rei deponimus nūcupa
tionem: cuius non sequimur volun
tatem. Cum itaque apostolus dicat.
Carnis curam ne feceritis in deside
rijs: non ea nobis interdicta intelliga
mus: que saluti congruūt. et que hu
mana posset infirmitas. Sed quia
non omnibus desideriis seruiendū
nec quicquid caro concupiscit: implē
dum est: ac adhibendo temperantie
modo admonitos nos esse cognos
cemus: ut carni que sub animi est cō
stituta iudicio: nec superflua cōceda
mus: nec necessaria denegemus.

Unde item apostolus alibi ait: Ne
mo enim unquam carnem suam odio
habuit: sed nutrit et fouet eam. Cum
itaq; non ad uitia non ad iuuriam
sed ad debitum sit alenda et fouēda
famula tunicut teneat ordinem suum
renouata natura: nec puerile actum
per superioribus inferiora peccula
ant: aut inferioribus superiora suc
cumbant: et uitijs animum superan
tibus ibi fiat seruitus: ubi decet eē
dominatus. Agnoscat igitur popu
lus dei nouam se eē in christo creatu
ram: et a quo suscepta sit quam ue ſa
sperit: diligenter intelligat. Que
nouafacta sunt: non recedant ad in
stabilem uetustatem: et non omittat
opus suum qui manus misit ad ara
trum: sed ad id attendat quod serit:
non ad id respiciat quod reliquit. ne
mo in id recidat unde surrexit. Sed
etiam si pro infirmitate corporea in
aliquibus adhuc lāguoribus tacet:
sanari instanter desideret: ac lenari.
Hec est enim salutis via et recepte in
christo resurrectionis imitatio: ut qa
in lubrico istius uite diuersi casus la
psusq; non desunt vestigia gradien
tium a fluidis ad solida transferant
Quoniam sicut scriptum est: a domi
no diriguntur gressus hominis et vi
am eius uolet. Cum ceciderit tustus
non collidetur: quia dominus sup
ponet manum suam. Hec medita
tio dilectissimi non pro sola solenni
tate paschali sed pro totius uite san
ctificatione retinenda est: et ad hoc
presens exercitatio debet intendi ut
quicanimum fidelium experimento
brevis obseruantie delectarunt: in
consuetudinem transeant: inanera
ta permanēt: ac si aliquid delicti ir
repserit celeri penitudine deleatur.
Et quia antiquor morbor difficil
et tarda curatio est illo velocius ad
hibeantur remedia: quanto recenti
ora sunt vulnera: ut semper ab omni
bus offensionibus in integrū redur
ficande carnis resurrectionem per
uenire meremur i christo Jesu do
mino nostro: Qui uiuit et regnat cū
patre et spiritu sancto i secula seculo
rum amen.

De resurrectione domini sermo
xxi.

Orum quidez dilectissimi pa
schale sacramentum euangeli
ca nobis narratio presentauit: et ita
per aurem carnis penetrauit ad mē
tis auditum: ut nemini nostre rerum
gestarum imago deficeret: cum diuini
tus inspirate lectionis historie euiden
ter ostenderit: qua dominus Jesus
christus impietate traditus: quo iu
dicio adductus: quo seuitia crucifix
us: et qua sit gloria suscitatus. Sed
adijciendum est etiam nostri sermo
nis officium: ut sicut pia expectatione
deposcere vos consuetudinis debi
tum sentio: ita solemnitati sacratissi
me lectionis subiūgatur exhortatio
sacerdotis. Quia igitur apud fide
les aures ignorantie locus non est:
semen uerbi quod est in predicatione
euāgelij debet in terra vestri cordis
augeri: ut remotis suffocationibus
spinarum ac tribulorum libera i fru
ctus suos exeant plantaria piorum
sensuum et rectarum germina volun
tatum. Crux enim christi que salua
dis est impensa mortalibus: et sacra
mentum est et exemplum. Sacra
mentum quo uirtus impletur divina
Exemplum quo deuotio imitatur hu
mana: quoniā captiuatis ingo cru
tis etiam hoc prestat redemptio: ut

ctm sequi possit imitatio. Nam si
mundana sapientia ita in suis glori
antes erroribus omnes quem sibi quisq;
ducem elegerit uitio opinionis & mo
res atque omnia instituta sectetur
que nobis erit communio nominis
christi nisi ut ei inseparabiliter unia
mur qui est utique ipse ueritas &
uita. Ita scilicet conuersati
onis sancte. Veritas doctrine cine.
& uita beatitudinis superne. Colla
psa enim in perennibus premio hu
mani generis plenitudine ita miseri
cors deus creature ad imaginem su
am facte per unigenitum suum Jesū
christum uoluit subuenire ut nec ex
tra naturam esset reparatio nature:
& ultra proprie originis dignitatem
proficeret secunda condicio. Felix si
ab eo non decideret: quod deus fe
cit. Felicior si in eo maneret quod re
fecit. Multum fuit a christo recepil
se formam sed plus est in christo ha
bere substantiam. Suscepit enī nos
in suam proprietatē illa natura que
nec nostris suis nec suis nostra con
sumeret que ita unam in se fecit dei
tatis humanitatisq; personā ut sub
dispensatione infirmitatum atq; vir
tutum nec caro per diuinitatem iuio
labilis nec diuinitas per carnes pos
set esse passibilis. Suscepit nos illa
natura que & propaginem nostri ge
neris a communi tramite non abū
peret & contagium peccati in omnes
homines transeuntes excluderet. In
firmitas sane atq; mortalitas que
non peccatum erant sed pena pecca
ti a redemptore mundi recepta sunt
ad supplicium ut penderentur ad
peccm. Quod ergo in omnibus
hominibus transfusio fuit damnati
onis hoc in christo sacramentum ē
pietatis: Pcubuit enim se crudelissi
mo exactori liber a debito: & mistrā
diaboli iudaicas manus in cruce
tum immaculate carnis admisit. & ua
ideo usq; ad celerrimam resurrecti
onem uoluit esse mortalem ut credē
tibus in eum nec persecutio insupe
rabilis nec mors posset esse terribil
cum ita dubitandum non esset ō cō
sortio gloriefici ut dubitandum non
erat de communione nature. Si in
contrectu uagis dilectissimi corde cre
dimus quod ore confiteamur mos i
christo crucifixi nos sumus mortui
nos sepulti nos etiam die tertia sus
citati. Unde apostolus dicit: Si con
surrexistis cum christo que sursum
sunt: querite ubi christus est i dexte
ra dei sedens: que sursum sunt sapite
non que super terram. Mortui enī
estis & vita uestra abscondita est cū
christo in deo. Cum enim christus ap
paruerit vita uestra: tūc & vos appa
rebitis cum christo in gloria. Ut aūt
nouerint corda fidelium habere se
unde ad supernam sapientiam ipse
tis mundi cupiditatibus uelcat de
uari: ponder nobis dominus pien
tiam suam suadens. Ecce ego vobis
cum sum omnibus diebus usq; ad
consūmationem seculi. Non enī fru
stra per Esaiam dicerat spiritus san
ctus. Ecce virgo in utero cōcipiet et
pariet filium: & uocabitur nomē ei
Emanuel: quod est interpretatū no
biscum deus. Implet ergo Jesus p
pietatem nominis sui: & qui ascēdit
in celos non deserit adoptatos: qui
sedet ad dexteram patris idem tem
habitator est corporis: & ipse deo fi
cōsortat ad patrocinium qui sursum
inuitat ad gloriam. Nec inter vana
igitur nobis despiciendum est nec i
ter aduersa trepidandum: ubi quidē
blandiuntur deceptiones & hic gra

nescūt labores. Sed quia misericor
dia domini plena est terra: adest no
bis usq; uictoria: ut implentur qō
ait. Nolite timere quia ego vici mū
dum. Sine ergo contra ambitiones
seculi sine contra concupiscētias car
nis sine contra hereticorum iacula
dimicemus. Dominica cruce semper
munitur. Nec enī vnq; a paschali se
sto recedimus si a fermento malitie
ueteris abstinemus. Inter omnes
namq; uite huius varietates que di
uersa plene sunt passionū: apostō
lice exhortationis meminisse debe
mus qa nos instruit dicēs: Hoc sen
site in uobis qō & in xpo Jesu: qui cū
in forma dei esset non rapinam arbi
tratus ē esse se equalē deo: sed semet
ipm exinaniuit formā serui accipiēs
in similitudinē hominum factus ē & ha
bitu inuentus ut hō humiliauit semet
ipm factus obediens usq; ad mortē
mortē aūt crucis: propter quod & de⁹
exaltauit illū & donauit illi nomen:
quod ē sup oē nomen ut in nomie Je
su oē genu flectat celestiū terrestriū
& infernorū: & cis gloria confiteatur
quia dominus Jesus xps in gloria
est dei patris. Si magne inquit pie
tatis sacramentum intelligitis: & qō
p salute humani generis vnigenit⁹
dei filius gessit aduertitis. Hoc sen
site in uobis quod & in xpo Jesu: cu
ius humilitas nulli aspernanda di
uitū: nulli est erubescenda nobilius
& Nec. n. in tantū populi pōt quelibet
felicitas humana fastigiū ut estimet
sibi pudendum quod manens de⁹
in forma dei deus: nō ē arbitratus i
dignū. Imitamini: quod operatus
est dilige: quod dilexit: & inuenie
tis in nobis dei gratiam. Vestram i
llo redamate naturam: quoniam si
cui paupertate diuitias non amisit:
gloriā humilitate nō minuit: eterni
tatē morte nō perdidit. Ita nos esse
gradibus ascēdē uestigiis ut celestia
appetend & terrena despicite. Su
scepto enim crucis est interfecta co
piditatum occasio vitioꝝ declinato
uanitatis & abdicatio omnis erro
ris. Nam cum paschā domini non
impedicus: ō luxuriosus non sup
bus celebet: non quarus: nulla tamē
ab hac festiuitate longinquitas bonoꝝ
ci separantur: maximeq; illiq ō ver
bi incarnatione male sentiūt aut ma
nuēdo quod est deitatis: aut euacu
ando quod est carnis. Verus enim
& unus est filius dei totum habēs ex
patre quod est nullo crodio tempo
ral & nulla varietate mutabilis: nec
ab vno diuisus: nec ab omnipoten
te diuersus. Sempiterni genitoris
unigenitus sempiternus: ut merito fi
delis credens in patrem & filium et
spiritum sanctum in eandem unius
deitatis essentiam nec unitatem gra
dibus diuidat: nec trinitatem singu
laritate confundat. Non autem suffi
cit dei filium in sola patris esse natu
ra: nisi cum non recedentem a p
patre cognoscamus in nostris. Eui
nanitio enim illa quam reparationi
impendit humane: dispensatio fuit
miserationis nō priuatio potestatis
Nam cum ex eterno consilio dei nō
esset aliud nomen sub celo datum
hominibus: in quo oporteat saluos
fieri: inuisibilis uisibilem: intempo
ralis temporalem: impassibilis pas
sibilem substantiam suam fecit: non
ut uterus deficeret in infirmitate fecid
ut infirmitas in incorruptibilem pos
set transire uirtutem. Propter qō
ipsa festiuitas que a nobis pascha
nominatur: apud Hebraeos Pha
sech dicit transitus dicitur: ac sic ut

euangelista assit dicente. Ante diem festum pasche sciens Jesus quia venit hora eius ut transeat ex hoc mundo ad patrem. Cuius autem nature futurus erat transitus ille nulli nostre cum inseparabiliter et pater in filio et filius est in patre. Sed quia verbas et caro una persona est non dividit assumptie susceptum: et bono pro vocabulo nominatur augmentum dicente apostolo quod in carne cognovimus. Propter quod et deus exaltavit illum: et dedit illi nomen quod est super omne nomē. In quo vitas assumpti hominis extra ordinem commendatur: ut in cuius passionibus manet deitas indivisibilis: idem coeternus sit et gloria deitatis.

Ad hanc participationem ineffabilis muneris beatum transiturum fidelibus suis ipse dominus ꝓparabat: eas instanti iam proximus passioni: non solum pro apostolis suis atq; discipulis: sed etiam pro universa ecclesia supplicaret: et diceret. Non pro his autem rogo tantum: sed pro his etiam qui credituri sunt per verbū ipsorum in me ut omnes unum sint sicut et tu pater in me et ego in te: ut et ipsi in nobis unum sint: cuius unitatis nullum potuerunt habere consortiū qui in dei filio deo vero humanam negant manere naturā: Impugnatores salutiferi sacramenti et paschalis festivitatis. Quod quia ab euangelio dissentiunt: et symbolo cōtradicunt nobiscum celebrare nō possūt: quia et si audient sibi christianus nomen assumere ab omni tamen natura cui christus caput est repelluntur nobis in hac solēnitate merito exultant hys piecs gaudētibus: qui nullum recipientes in veritate mendacium nec de natiuitate christi secundum carnem nec de passione ac morte nec de corporali resurrectione ei⁹ ambiguis: quoniam sine ulla separatione deitatis. verum christum ab utero virginis: uerū in ligno crucis uerum in sepulchro carnis verum i gloria resurrectionis: uerum in dextera paterne maiestatis agnoscitis. Unde etiam sicut apostolus ait: Expectamus saluatorem dominum nostrum Jesum christum: qui reformabit corpus nostre humilitatis cōforme fieri corpori gloriae suae. Qui vivit et regnat in secula seculoꝝ Amen.

De Ascēsiōe domini sermo ꝑm⁹.

Est beatam et gloriosam resurrectionem domini nostri Jesu Christi: qua verum dei templum iudaica impietate resolutū viuina in triduo potentia suscitauit: quadragenarius hodie dilectissimi sanctoꝝ dierum expletus est numerus: sacratissima ordinatione dispositus: et ad utilitatem nostre eruditionis impensus: ut dum a domino in hoc spatio mora presentie corporalis extenditur: fides resurrectiōis documentis necessarijs muniretur. Adhuc enim christi multorum discipulorum corda turbauerat de supplicio crucis de emissiōe spiritus de examinati corporis sepultura grauatis mestitudine mentibus quibusdā diffidētie tepor obrepserat. nā cū fēmulieres sicut euangelica pandit historia: reuolutū a monumento lapidē et sepulchri corpore vacuū et viuētis domini testes angelos nūciarēt: verba cū apostolis alijsq; discipulis deliramentis similia uidebant: quā pigra hesitationē hūana infirmitate turantem nequaq; emisset spiritus veritatis predicatorū suorum ineffecto: sibi omnis illa intrepida sollicitudo et curiosa contentio nostre fidei firmamenta tecissent. Nostris igitur perturbationibus nostrisq; periculis in apostolis cōsulebatur. Nos in illis contra calumnias impiorum et contra terrene argumenta sapientie roboramur. Nos illorum instruit aspectus nos erudiit auditus: nos confortauit attractus: gratias agamus diuine dispensationi: et sanctorum patrum necessarie tarditati. Dubitatum est ab illis ne dubitaretur a nobis. Non ergo hi dilectissimi qui interesurrectionem domini ascensionemque fuerūt: ocioso transire debent cursu. Sed magna in eis confirmata sacramenta: magna sunt reuelata mysteria. In ijs metus dire mortis auferunt: et non solum anime fides etiam carnis immortalitas declaratur In his per insufflationem domini infunditur apostolis omnibus spiritus sanctus. Et beato apostolo Petro supra ceteros post regni claues ouilis dominici cura mandatur. In his diebus duobus discipulis tertius in via dominus iungitur. comes: et ad omnem nostre ambiguitatis caliginem detergendam pauētium actrepidantium tarditas increpatur. Flammam fidei illuminata corda concipiunt: et que erant trepida resecrante scripturas domino efficiuntur ardentia. In fractione quoque panis connescentium apperiuntur obtutus. multo felicius corporeis oculis patefactis quibus nature sue manifesta est glorificatio: ꝙ illorum generis nostri principium quibus prevaricationis sue est ingesta confusio Inter hec autem aliaque mirabilia cum discipuli trepidis cogitationibus eluarent: et apparuisset in medio eorum dominus: dixit eis Pax vobis ego hoc remanentes in eorū optionibus: quod volebatur in eorum dubijs. Putabant enim se spiritum videre non carnem. Redarguit cogitationes a veritate fides inge rit dubitantium oculis manenta in manibus suis et pedibus cruce fi gi: ut diligentius pertractentur uulnera. Quia ad sanctificationem eorum uulnera Lanceę et clauorum cicatrices erant seruate testificatus non ubi fides sed conscientia sentiens rem eam naturam in dei patris consortium sanctum quam in sepulchro. Per omnia ergo hoc tempus dilectissimi quod inter resurrectionem et ascensionem domini eratum est: hoc prouidentia dei curauit: hoc docuit hoc ordinem et oculis suis subiecit ut dominus Jesus uere agnoscerentur resuscitatus qui uere erat natus et passus et mortuus. Unde beatissimus apostolus omnesque discipuli qui et de cruce et de resurrectionis ambiguitas sunt in veritate perspecta roborati ut domino in celorum culmina subleuato non solum nulla afferentur tristitia: sed etiam magno gaudio replerentur. Et reuera magna erat et ineffabilis causa gaudendi cum in conspectu sanctorum multitudinis per omnium creaturarum celsum dignitatem humani generis natura conscenderet super ordines angelicos cohortes: et ultra archangelorum altitudines euehenda nec ulli subleuanda nec ulli preferenda nisi eum patris recepta consortium. Gloriosa caro et caritas in thronorum unitas natura copulabat in filio. Quia igitur christi

ascensio nostra est promotio: et quo precessit gratia capitis: eo spes vocatur et corpora. Digne dilectissimi exultemus gaudio: et pia grarum actione letemur. Hodie enim non solum paradisi possessores sumus: immo sicut etiam celorum ciuis christo superna penetrauimus: iam pridem adepti per ineffabilem christi gratiam: qui per diaboli inuidiam inimicum primi habitaculi felicitate decesserunt. Ibi nos corporatos dei filius ad dexteram patris collocauit: cuius quo unit et regnat in unitate spiritus sancti deus per omnia secula seculorum Amen.

De Ascensione domini eiusdem sermo secundus.

Sacramentum dilectissimi salutis nostre quam precio sanguinis sui vniuersitatis conditor: eterna vita die corporalis ortus usq; ad crucium passionis per dispensationem humilitatis impletum est. Et is multa etiam in forma serui diuinitatis signa reliquerat: propriet tamen illius temporis actio ad demonstrandam susceptu hominis pertinuit veritate. Post passionem uero ruptis mortis uinculis que uiam fuam in eum qui peccati erat nescius intendendo perderat: infirmitas in uirtute: mortalitas in immortalitatem. Contumelia transiuit in gloriam: quam dominus Jesus christus in multis manifestis quibusq; documentis multiplicatis declarauit aspectibus: donec triumphus uictorie quem reportarat a mortuis inferret et celos. Sicut ergo in solennitate paschali resurrectio domini nobis fuit causa letandi: ita ascensio eius ad celos pietatis nobis est materia gaudio: unam celebrantibus illam diem et nicene fidei: quia nature nostre humilitatis in christo super omnem celi militiam supra omnes ordines angelorum et uirtutes omnium altitudinem potestatis ad dei patris dexteram est promotio. Quo ordine operis recta consessum. Quo ordine operis diuinitus nos fundati sumus: ut mirabilior fieret gratia dei cum remotio a conspectu boius que merito reuerentia sui sentiebant inducere: si deus non diligeret: spes non iuuetur et caritas non repelleret. Magna rum eni huic iugo: est mentium et valde fidelium hoc lumen est animorum: incontanter credere que corporeo non uidentur intuitu: et ibi figere desiderium quo nequeas inferre conspectum.

Hec autem pietas unde in nris cordibus nasceret: aut quomodo quisq; iustificaret per fidem si in ys tantum iustus nostra consisteret qua obiuit. Sed subiacerent. Unde et illi uiro qui de resurrectione xpi uidebatur ambigere nisi in ipsius carne uestigia passionis et uulnera explorasset et tacu: quia uidisti me thome credidisti. Beati qui non uiderunt et crediderunt

Et igitur huius beatitudinis dilectissimi capaces esse possimus: expletis omnibus que euangelice predicationis et noui testamenti mysteriis congruebant dominus ihesus Jesus xps quadrageimo post resurrectionem die coram discipulis eleuatus in celum corporali presentie sue modum sedet: mansurus in patris dextera: donec tempora multiplicandis ecclesie filiis prefinita peraguntur: et ad iudicandos uiuos et mortuos in eadem carne in qua ascendit: aduenat. Quod itaque redemptionis nostre conspicuum fuit: in sacramenta transiuit: et ut fides excellentior esset et firmior: uisioni oculorum successit: cuius autoritatem superius illuminata radius credentium corda sequerentur. Hanc fidem ascensione domini auctā et spiritus sancti munere roborata: nō uincula non carceres non exilia non lamine non ignis non tormenta non requisite persecutionis crudelitatibus supplicia terruerunt. Pro hac fide per uniuersum mundū non solū uiri sed etiam femine: nec tantū impubes pueri: sed etiam teneri uirgines usq; ad effusionem sui sanguinis decertarunt. Hec fides demonia eiecit: egritudines curauit: mortuos suscitauit. Unde et ipsi beati apostoli qui tot miraculis confirmati tot terroribus eruditi et atrocitate dominice passionis expauerant: et ueritatem resurrectionis eius non sine hesitatione susceperant: tantū de ascensione domini presumpserunt: ut quicqd illis prius intulerat metum: pertere tur in gaudium. Totam enim cōtemplationem animi in diuinitatem ad patris dexteram considentis crescerat nec iam corporee visionis tarda barbarie obiectu: quo minus in id aciem mentis intenderet: quod nec parte decedendo abfuerat: nec a discipulis ascendendo discesserat. Tūc igitur dilectissimi filius dei filius excellentius sacratiusq; innotuit cum in paterne maiestatis gloriam se recepit: et ineffabili modo cepit esse diuinitate presentior: qui factus est humanitate longinquior. Tunc ad equalem patri filium eruditior fides gressa cepit mentis accedere: et contrectatione in christo corporee substantie que patre minor est non egere: quoniaz glorificati corporis manente natura cofides credentium uocabatur. ubi nō carnali manu sed spirituali intellectu pargatur uiuificus tangeretur. Hinc illud est quod post resurrectionē dominus Marie Magdalene personam ecclesie gerenti: nō ad contactum ipsius properanti: Noli me tangere: inquit: nondum enim ascendi ad patrem meū. hoc est: no quod ad me corporaliter venias: nec ut me sensu carnis agnoscas: ad sublimiora te differo: maiora tibi preparo: cui ad patrem ascendero: tunc me perfectiori: usque palpabis: approbabis quod non tangis: et credis: quod non cernis: cum autem ascendentes ad celos dominū sequaces apostolorum oculi intenta admiratione suspicerent astiterunt eorum ipsis angeli uno mirabili uestitu candore fulgentes: qui et dixerunt. Uiri galilei quid statis aspicientes in celum: hic Jesus qui assumptus est a uobis in celum sic ueniet quemadmodū uidistis eum euntem in celum. Quibus uerbis omnes ecclesie filii docebant ut Jesus christus in eadem qua ascenderat carne uenturus uisibilis crederet: nec posset ambigi: ora illi ec subiecta cui ab ipso corporee nature tales crescit honores. Simul tus seruisset angelicus. Sicut enim concipiendum christum de spiritu sancto beate Virgini Angelus nunciauit sic et eidem de virginee uoce celestium pastoribus cepit sicut resurrexisse a mortuis superne uisionum prima testimonia docuerunt: sic ad iudicandū mundū in ipsa carne uenturum angelorum officia predicauerunt ut intelligeremus quam te potestates sint assumpture iudicatorem cui tante ministrarūt etiam iudicando. Exultemus ergo dilectissimi gaudio spirituali: et digna apud dominum gratiarum actione letitiam liberos cordis

oculos ad illam altitudinem in qua ebriosus sit erigamus. Surgam⁹ ergo cum animos desideria terrena nō depriment ad terrena delectos pe ritura non occupent: viam veritatis ingressos fallaces illec ebrietas nō retar dent: ita a fidelibus hec tempora ita decurrantur: ut peregrinari se in hac mundi valle cognoscāt: in qua etiam si cōmoda blandiantur non amplectenda nequiter: sed transeun da sunt fortiter. Sed hanc esse nos de uotionem beatissimus Petrus apo stolus incitat: secundam illam di lectionem quam pascendis christi ouibus trina dominici amoris pro fessione concepit obsecrās dicit: Ca rissimi obsecro vos tanq̄ aduenas & peregrinos abstinere vos a carna libus desideriis: que militāt aduer sus animam. Cui autē mihi diabo lo carnales militant voluptates: q animas ad superna tendentes com pribilium bonor⁹ delectationibus obligare: & ab illis sedibus de qui bus ille excidit: gaudet abducere

Contra huius insidias sapien ter debet fidelis quisque vigilare: ut et inimicum suum de eo quod tentatur possit elidere. Nihil autem validius est dilectissimi contra dia boli dolos q̄ benignitas misericor die & largitatis: charitatis per quas omne peccatum aut declinatur aut vincitur. Sed huius sublimitas vir tutis non prius apprehenditur q̄ il lud quod ei contrarium est: subru atur. Quid autem tam inimicum mi sericordie & operibus charitatis q̄ auaritia: de cuius radice omnium ma lor⁹ germen emersit. Que nisi in suis fontibus euitetur: necesse est ut in agro cordis illius in quo huius mali planta conualuit: spine potius tribu li q̄ uitiorum q̄ ullum vere virtutis semen oriatur. Resistamus ergo di lectissimi tam pestifero malo: & cha ritatem sine qua nulla virtus potest esse seclenarum per hanc ad nos christus descendit: dilectionis viam etiam nos ad ipsum possimus ascē dere qui est cum deo patre & sancto spiritu bonor⁹ & gloria in secula secu lorum Amen.

De Pentecoste eiusdem sermo primus.

Odiernas so lennitates di lectissimi in p cipuis festis esse veneran dam omnium catholicorum corda cognoscunt. Nec dubium est quāta huic diei reuerentia debeatur: quem spi ritus sanctus excellentissimo sui mu neris miraculo consecrauit. nam ab illo die quo dominus super omnē celorum altitudinem ad dexteram dei conscensurus ascendit: decimus iste est qui ab eiusdem resurrectione quinquagesimus nobis i eo a quo cepit illuxit: magna mysteria in se cō tinens & veterum sacramentorum & nouorum: quibus manifestissime de claratur & gratiam prenunciatā esse per legem: & legem impletam fuisse per gratiam. Sicut enim hebreo quō dam populo ab egyptijs liberato quinquagesimo die post immolatio nem agni lex data ē in mōte Syna ita post passionē qua verus dei agn⁹ occisus est: quinquagesimo a resurre ctiōis eius die i apostolos plebēq̄ credentium spūs sanctus elapsus ē: ōt facile diligēs christianus agnoscat inimica veteris tabernāculi euangelicis ministrasse principiis & ab eodē spū conditū fedus secūdō a quo primū fuerat ifringus. Nā sicut apostolica refert hystoria. Cū complerēt dies Pentecostes: essentq̄ oēs discipuli pariter i eodem loco: factus est repēte de celo son⁹ tanq̄ aduenientis spūs vehemētis: & ipleuit totā domū: vbi erāt sedētes: & apparuerūt illis: dispar tite ligne tanq̄ ignis sedēs: supra sin gulos eor⁹: & repleti sūt oēs spiritu sancto: & ceperunt loqui variis linguis prout spūs sanctus dabat eloqui il lis. Oq̄ vdor ē sermo sapiētie vbi magister est: nō cito discit: qđ docet. Nō ē adhibita interpretatio ad audi endum: non consuetudo ad usum: non tempus ad studiū: sed spirante vbi voluit spū veritatis: propriae sin gulaq̄ gētiū voces facte sūt i ecclesie oz communes. Ab hoc igit die cha rismatum hymnbres fluuia benedic tionum: omne desertū: & vniuersa ari dam rigauerūt: quoniā ad renouan dā faciē terre spūs dei ferebat sup aquas: & ad veteres tenebras abigē das noue lucis fulgura coruscabāt: cū micantium splendore linguar⁹ & uerbū domini lucidū: & eloquiū cōci perēt ignitū cui ad creādū intellectū cōsumendumq̄ peccatus & efficatia illuminādi & uis inesset urēdi. Suauis autē dilectissimi valde fuerat ipsa rei geste forma mirabilis: nec dubiū sit: in illo oium humanarum uocū exul tante cōcentu magestatem spūs sancti fuesse presentem. Nemo tamen existi met in iis que corporeis: diuinas ei⁹ apparuisse substantiam. Natura in uisibilis & patri filioq̄ cōmunis qua liatem muneris atq̄ operis sui qua noluit significatōe mōstrāuit. Pro prietatem uero officie sue in sua dei tate continuit: quia sicut nec patrem nec filium ita nec spiritum sanctum humano potest sensu attingere. In trinitate enim diuina nihil dissimi le nihil impar est: & omnia que de il la possunt substātia cogitari nec na tura nec gloria nec eternitate discre ta sunt. Cum q̄ in personar⁹ proprie tatibus alius sit pater: alius filius: alius spiritus sanctus: nō tamē alia deitas: alia diuersa natura est. Siquidem cum & de patre sit filius vnigenitus: & spiritus patris & filij q̄ sit spiritus: non sicut quecunq̄ creatura que & patris & filij est sed sicut cū utroq̄ vnius & potens & sempiternus & ex eo quod est pater filium q̄ subsistens. Unde cum dominus ante passionis sue diem discipulis in se sancti spiritus sponderet aduētū Adhuc inquit multa habeo vobis dicere: sed non potestis modo illa portare: Cum autem venerit ille spi ritus veritatis: diriget vos in omnē veritatem. Non enim loquetur a se metipso: sed quecunq̄ audiet & loq̄ tur: & futura annunciabit vobis. Omnia que habet pater mea sunt: propterea dixi quia de meo accipiet & annunciabit vobis. Nō ergo alia sunt patris: alia filij: alia spiritus sā cti. Sed omnia quecunque habet pater: habet & filius: habet & spiritus sanctus. Nec unq̄ in illa trinitate non fuit ista communio. Quia hoc est ibi omnia habere: quod semper existere: nulla ibi tempora: nulli gra dus: nulle differentie cogitentur: et si nemo ō co: potest explicare quod est: nemo audeat confirmare quod non est. Excusabilius enim est de natura ineffabili non loqui digna:

ꝯ scribere contrariū. Quicquid ita
ego de scripturis & fabulis gloria pa
trie pia poterit corda colligere: hoc si
mul & de filio & de spiritu sancto ite
parabiliter atq; indifferenter inueni
am. Ideoq; hanc beatam trinita
tem vnū confitemur deū: quia in hac
tribus personis nec substantie nec po
tentie nec voluntatis nec operationis
est ulla diuersitas. Sicut ergo deus
Abraam & Isaac & Iacob non tres
sed vnus deus esse dicitur: ita nec
Spūs etiam Macedonianos paruer
detestamur: qui licet patri & filio ri
deant equalitatē: spiritum tamē san
ctū inferiorē eos putant esse nature. Nō
considerantes in eam blasphemiaꝫ
se incidere que neq; in presenti seculo
neq; in futuro sit remittenda iudicio
dicente domino. Quicunq; dixerit
verbum contra filiū hoīs remittet
ei. Qui autem dixerit contra spiritū
sanctū non dimittet ei: neq; in hoc
seculo neq; in futuro. Permanens
itaq; in hac spirituali fine vera ego
ecclesia eū a te per quē potera cōfi
teri. Hec vsq; quā peruenit ad indul
gentie remediū: qui patrocinia uru
libi nō habet aduocatū. Ab ipso. n.
ē aduocatio pfi ab ipso si labam e
ab ipso sūt genus supplicatū. Et te
mo pōt dicere dominū Iesum nisi i
spū sancto: cuius equalē cū patre &
filio omnipotentiam vnāq; deitatē
cuidentissime pdicebat apostol⁹: oi
cens. Diuisiones autem gratiaꝝ
sunt: idē aūt spūs. Et diuisiones mini
strationū sūt: idē aūt dñs. Et diuisio
nes operationū sūt: idē uero deus: q
operat oīa in oīnibus. Hīs itaq;
dictis multis alijsq; documentis quibus
innumerabiliter diuinor⁹ eloquior⁹
cōstat auctoritas: ad veneratiōē
Pentecostes vna mutuo inuitemur

exultantes in honorē sancti spūs: p
quem oīs ecclia catholica sanctifi
catōis alia rationabo imbuitur. Q
inspirator: fides: doctor: lenimen: so
dalitium: signaculum: salutaris:
totius est causa virtutis. Gaudeant
fidelium mentes: quod in toto mūdo
vnus deus pater & filius & spiritus
sanctus omniū linguaꝝ confessione
laudat. Quodq; illa significatio q
i specie ignis apparuit: opere per
ficerat: & manet. Ipse enim spiritus
perfectos facit domus gloriē luminis
sui nitore fulgere. Et in templo suo
nec tenebrosum aliquid uult esse nec
tepidum: de qua re alias doctrina
etiam testimonium nobis atq; elemo
synaxis est collata purgatio. Nā huic
venerabilis die sequēs salubertime
obseruantie continuatio quam utili
ssimam sibi omnes sancti semper ex
pertū sūt: & ad quā sedulo eleuo: ad
pastoralis nos sollicitudine cohorta
mur si quid maculatum proximis
diebus negligentia incauta contra
xerit id penitus censura castiget: &
deuotio pietatis emendet. Quarta
igit & sexta feria ieiunem⁹. Sabbato
autē i ad pius consueta deuotione
uigilias celebremus. Per Christuꝫ
dominum nostrum Amen

De Pētecoste eiusdē sermo tertius

Leniſſime quidem nobis dile
ctissimi cautam atq; rationem
solennitatis hodierne diuinitus clo
quium textus ostēdit: quo sanctū
spūm quinquagesimo post domini
resurrectionē die qui ab ascensione
eius decimus est insulsum Christi di
scipulis sicut ponsus iperabatur
agnoum⁹. Sed ad nouos Ecclesie
filios instruēdos: addimus est nra

nostri sermonis obsequiū. Nō enim
timemus ut spiritales & eruditi vota
fastidiant: ad quoꝫ fructū pinere
ꝯ plurimis insinuari nolint: q̄ ipsi
cū magna sui veritate didicerūt. Si
ut ergo per corda hominū dispensa
tionē dominor⁹ & seruitutem eius
nostri docti indocteq; non spernāt:
illi ut ꝓbent se amare quod nouunt
isti ut ostendant se desiderare quod
nesciunt. Huic etiam ꝓparationi ve
stre aderit ipsius largitas: de cuius
loqui maiestate gestimus: ut ad ꝓse
cūtōē tot⁹ eccle ie & nos capaces & nos
faciat abūdantes. Cū igitur ad intel
ligendā dignitatē spūs sancti acies
mentis intēdimus nihil diuersū ab
excellentia patris & filii cogitemus.
q̄ in nullo ab vnitate sua discrepat
Diuinitatis essentia. Sempiternū est
patri & sempiterni filii filiū sū esse ge
nitorē. Sempiternū ē filio impassibiliter a
patre esse ꝑ omnia sempiternū quo
qz est spūs scō spiritū esse patris & fi
lii: & nunq̄ pater sine filio: nunq̄ fi
lius sine patre: nunq̄ pater & filius
fuerunt sine spū scō: & oībus existen
tie gradibus exclusis nulla ibi perso
na sit anterior: nulla posterior. Hui⁹
enim beate trinitatis & incommuta
bilis deitatis vna est substantia indi
uisa in operē & concors in voluntate
par in omni potentia: equalis in glo
ria: de qua cū scā scriptura sic loqui
tur: aut in facies: aut in verbis ali
quid assignet: quod singulis videa
tur ꝙuenire ꝓprietatē: nō putabitur si
deo catholica: sed vocē ut per ꝓpe
tatē aut vocis aut operis insinuetur
nobis veritas trinitatis & non diui
dat intellectus quod distinguit au
ditus. Ob hoc itaq; quedā sine sub pa
tris sine sub filii sine sub spūs sancti
appellatione ꝓnunc⁹ ut cōfessio ca

dentiū in trinitate nō erroꝛe cuiꝰ
sit inseparabilis: magis intelligat
esse trinitatē si semp inseparabiliter
dicatur. Bene ergo ipsa difficultas
loquendi cor nostrū ad intelligentiā
trahet: & per infirmitatē nostras ecce
stis doctrina nos adiuuabit: quia i
deitate ꝓprietas filii & spūs sancti nec
singularitas est nec diuersitas: cogi
tandaue ra unitas & vera trinitas po
sit simul aliquatenus mente sentiri
sed nō possit simul ore proferri. Fi
data igitur in cordibus nostris dile
ctissimi fide qua salubriter credim⁹:
quod simul tota trinitas una uis & u
na maiestas una substantia: indi
creta opere inseparabilis dilectiōe
indifferens potestate: simul implens
oia: simul continens uniuersa. Quo
enim est pater hoc ē & filius: hoc est
& spūs sanctus: in uera deitate in nul
lo esse aut minor: aut maior pōt que
si in tribus considerāda est ꝓprietas
ut & solitudinem non recipiat trini
tas: & unitatē seruet equalitas. Hoc
inquam dilectissimi fratres fide fir
miter apprehensa non ambigamus
quod cum in die Pentecostes discī
pulos dominus spūs sanctus impleu
it: non fuit inchoatio muneris: sed
additio largitatis: quoniam & patri
arche & ꝓphete & sacerdotes omnes
qz si qui ꝓbatis fuere temporibus
eiusdem sancti spūs sed collatione ue
getati: & sine hac gratia nulle vnquā
instituta sacramenta: multa sunt cele
brata mysteria: sed eadem semper fu
erit virtus celebrationum. quamuis
non eadem fuerit mensura donoꝝ
Ipsi quoqz apostoli ante passionem
domini spū sancto non carebāt: nec
potestia bonitatis virtutis aberat ab
operibus salutaribus cum discipul
darent infirmitatū curatio & ꝓpulsio

Hoc sabbato quitur sancta obseruātia celebramus quia ⁊ hoc inter maxima tamen ipō bona numerandum est qō nobis aduersus illecebras carnis ⁊ malicie ostendit oia boli tenuiora sunt cellata pficia: quibus ocio tyrannico deo adiuante vincamus. Quarta igitur ⁊ sexta feria ieiunemus. Sabbato aūt apud beatum Petr̄ vigilias celebramus: patrocinante eodez spū orationibus nostris: ut in oibus misericordiam dei obtinere mereamur. Per eundem dominū nostrū Jesum christum filium suū qui tecū vivit ⁊ regnat in vnitate spūs sci deus per oīa secula seculoꝝ. Amen.

De Pētecoste eiusdē sermo ārij⁹

Odierna dilectissimi festiuitas toto terraꝝ orbe venerabilem ille sancti spūs placauit aduentus: qui post resurrectionē dominicā quinquagesimo die in apostolos populosq; credentiū sicut sperabāt influxit. Spabatur quia illū dominus Jesus promiserat affuturū: non ut tūc primū esset sanctoꝝ habitator: inesset: sed ut sacrata sibi pectora ⁊ seruentius accenderet ⁊ copiosius mūdaret: eiusdē spūs dona: non inchoando nec ideo nouus opē quia dixit: largitate. Nūq; enī ab omnipotentia patris ⁊ filij ⁊ spūs sancti ē discreta maiestas: ⁊ quicquid in dispositione rez omniū agit diuina moderatio ex fontis venit prouidentia trinitatis. Una ē ibi benignitas misericordie: una censura iusticie: nec aliquid est in actione diuisum: vbi vbi est in nostrate diuersum. Quem ergo illuminat pater rutilum inde filius: illuminat spūs sanctus. Cuiq; alia sit persona nō alia tn̄ mentio: alia pnuntiatio simul nobis ⁊ veritas manifestatur: ⁊ trinitatem essentia habens equalitatem: non recipiens solitudinem: ⁊ eiusdē substantie: non eiusdem intelligatur esse ꝑsone. Quod ergo salua compatione inseparabilis dei tatis quedā pater quedam filius q̄ dam ꝑ spūs sanctus exequit̄ nō pe nostre redemptionis dispositio nostre salutis est ratio. Si enim homo ad imaginem ⁊ similitudinē dei factus in sue honore nature manisfest: nec diabolica fraude deceptus a lege sibi posita per concupiscentias deuia isset creatoꝝ mundi: creatura nō fieret: neq; aut sempiternus temporalitatē subiret: aut equalis deo patri filius deus formam serui ⁊ similitudinem carnis peccati assumeret. Quia uero insidia diaboli mors intrauit in orbē terraꝝ: aliter solui captiuitas hūana non potuit: nisi cām nostram ipe susciperet: qui sine maculatis fuit dā no ⁊ verus homo fieret: ⁊ solus contagiū nō haberet: diuisi sibi op⁹ nostre reparationis misericordia trinitat⁹ erat: pater ꝑpitiaret: filius ꝑpiaret: spūs sanctus ignoret. Deposset enī aliqd etiam saluandi pro se ingereret: ⁊ conuersis ad redemptorē cordibus ab nimia dānatione discederent. Quoniam sicut apostol⁹ ait: Misit deus spiritum filij sui i corda nostra: in quo clamamus Abba pater. Ubi autem spiritus dominī: ibi libertas. Et nemo pōt dicere dominum Jesum nisi in spū sancto. Si ergo dilectissimi fideliter sapientes ⁊ [illegible] patri quid filio [illegible] reparatōe no [illegible] ⁊ [illegible] ⁊ [illegible] ⁊

Hoc fabbi quitur sancta obseruātia celebrāmus: quia & hoc inter insignia tamen spūs dona numerandum est qđ nobis aduersus diabolum tribuit. Ma & uidire diaboli ieiunia sunt collata pcha: quibus ecclā tirannico uo admixtum uincamus. Quarta igitur & secta feria ieiunemus. Sabbato aūt apud beatum Petrū vigilias celebremus: patrocinante eodē spū oratorib⁹ nostris: ut in oibus misericordiam dei obtinere mereamur. Pr eundem dominū nostrū Jesum christum filium tuū qui tecū viuit & regnat in unitate spūs sci deus p oia secula seculoz. Amen.

De Pētecoste eiusdē sermo ārt⁹

Odiernā dilectissimi festiuitatem toto terrarū orbe venerabilem ille sancti spūs illuminauit aduentus: qui post resurrectionē dominicā quinquagesimo die in apostolos populosq; credentiū sicut sperabāt infudit. Expauescat quia illū dominū Jesus penetrarat assumpsit: non ut tūc primū esset sanctoz habitator: incepit: sed ut lacerata sibi pectora & feruentius accenderet & copiosius mūdaret cumulans sua dona: non inchoans nec deos nouus opes quia diuinū largitate. Hāc enī ab omnipotentia patris & filii & spūs sancti ē diuersa maiestas: & quicquid in dispositione rerū omniū agit diuina moderatio ex hoc nos ueni in prouidentia trinitatis. Una ē eis benignitas misericordie una censura iusticie: nec aliquid est in actione diuisum: ubi nubil est in substātie diuersum. Quem ergo illuminat pater: illum inat filius: illuminat spūs sanctus. Cuius alia sit persona iustificata mutatio: alia penitentis

simul nobis & unitas manifestatur: & trinitas ut essentia habens equalitatem: non recipiens solitudinem: & eiusdem substantie: & non eiusdem intelligatur esse plene. Quod ergo salua compatione inseparabilis dei tatis quedā pater quedam filius qdam ꝓpe spūs sanctus exequit̄ nostre redemptionis dispositio nostre salutis est ratio. Si enim homo ad imaginem & similitudinē dei factus in sue honore nature mansisset: nec diabolica fraude deceptus a lege sibi posita per concupiscentias deuiasset creatoꝝ: mundi creatura nō fieret neq; aut sempiternus temporalitatē subiret: aut equalis deo patri filius deus formam serui & similitudinem carnis peccati assumeret. Quia uero inuidia diaboli mors intrauit in orbē terrarū: & aliter solui captiuitas būana non potuit: nisi eām nostram ipe suscipieret: qui sine maiestatis sue dāno & uerus homo fieret: & solus cōtagiū nō haberet: diuini sibi op⁹ nostre reparationis misericordia trinitat⁹ ut pater ꝓpitiaret̄: filius ꝓpiaret: spūs sanctus ignosceret. Oportebat ut aliqd etiam saluandi pro se ingererent: & conuersio ad redemptorē cordibus ab inimia dānatione discederent. Quoniam sicut apostol⁹ ait: Misit deus spiritum filij sui i corda nostra in quo clamam⁹ Abba pater. Ubi autem spiritus dominī: ibi libertas. Et nemo pōt dicere dominum Jesum nisi in spū sancto. Si ergo dilectissimi fideliter sapientes patri quid filio reparatōe nostre sit ꝓpe quid ad communē salutē ꝓ pertineat: aliter gesta suscipiemus: & una atq; eadem trinitatis gloria sentiemus. Nullus enīz nalia mens ad cogitandum de deo: nulla ad loquendum lingua sufficiat tamen q̄tum cuiq; illud est: quod humano intellectu de ēt̄nitate paterne deitatis attingitur nisi ꝑ filiū atq; idem esse cū uel de unigenito ei⁹ uel de spū sancto cogitat nō pōt sapere: sed nimis carnaliter caligatur. Et ipsum quod de patre congruenter sentiri videbat̄ amittit: quia a tota trinitate recedit̄: si ea unitas non tenetur. Nulla autem ratione uere est unum: quod aliqua est inequalitate diuersum. Cum igit̄ ad contendum patrem & filium & spiritum sanctum acies mētis intēdimus: procul ab animo formas uisibilium rerum & etates temporaliū naturarum procul corpora locoruꝝ & loca corporuꝝ repellam⁹. Discedat a corde quod spatio extēdit̄: quod fine concluditur. Et quicquid nec semper: ubiq; nec totuꝝ ē. Cogitatio de deitate trinitatis cōcepta nihil p distantiaꝝ intelligat: nihil p gradus querat. Et si quid de deo dignū senserit: nulli hoc ibi audet negare per sone: tandē bonorificentius patri adscribatq; filio spiritui; nō tribuat. Non est pietas unigenito patrem ferre genitore: filii cōtumelia patris est iniuria: quod uni demitur: utriq; subtrahit̄. Nam cū illius ēternitas sit cōmunis: & deitas: nec omnipotēs pater nec incommutabilis exhibetur si aut minorem se genuit: aut quē nō habendo profecit. Dicit quidem dñs Jesus discipulis suis: sicut euāgelica lectione recitatum est. Si diligeretis me: gauderetis utiq; quia ad patrem uado: quia pater maior me est. Sed hec ille aures que sepius audierunt ego & pater unum sumus: & quisquis

uidet: uidet & patrem sine deitatis aeqlitate differētia. Nec ō illa hoc officia intelligamus: semp ternaz ēt patre & eiusdē naturē nouerūt esse firma ratione. Commendatur etiam sanctis apostol⁹ in mearū mone uerbi omnici humana prouectio & qui demūdato sibi dominī turbabant absessu: ad eterna gaudia bonoris sui incitat̄ augmento. Si diligeretis me inquit: gauderetis utiq; quia uado ad patrem: hoc est: perfecta scientia uideretis: quid uobis gloriē conferat per hoc qđ ex deo patre geniti: ebaz ex hoīne matre ius natus: quid dominus eternorum unus uolunt̄ mortalium quod uisibilem me inuisibilis prebuit: quod formā serui in forma dei sempiterni accepi: gauderetis: quia uado ad patrem. Vobis enim prestatur hec ascensio⁹ super omnes celos ad patris dexterā collocida uestra humilitas eleuatur. Ego autem qui hoc sum cum patre: quod pater est: ād unū cum genitore permaneo & ab illo ad uos uenies non recedo: quem admoduꝝ & uos ad illuꝝ rediens nō reliquo. Gaudete ergo: quia uado ad patrem: quia pater maior me est. Unitum enim uos inhibet sacrus suꝝ filius hominis: ut uos filij dei esse possitis. Unde licet unus in utroque sim: tamen quo uobis conformor patre sum minor. Quo autem a patre non diuido: etiam melioꝝ sum maior. Natura itaque que nunc est patre: uadit ad patrem: ubi sit eadē ubi semper est verbuꝝ: tota ecclesie catholice fides quem secundum humanitatem non differunt̄ normem secundum deitatem credat equalem. Contemnantur igit̄ dilectissimi uana & ceca uersut a hereticoꝝ uēpicatio

que sibi hauire silentio eius sterpora nouæ blandicie dicēte dño. Quæ mea sunt non intelligat se patri demere quicquid filio audet denegare. Quia filio quæ humana sunt deo spiritui putat quod ditto un gen to paterna debuer ri ga nostra suscepisse non minuit in deo misericordia potestatemue delicta reconciliatione creature sumpserit defectus est gloriæ. Quæ habet pater habet & filius habet & spiritus sanctus: quia tota simul trinitas est unus deus. Hanc autem fidem lectura sapientia non repperit nec opinio humana peruasit. Sed ipse unigenitus docuit ipse spiritus sanctus instituit. ō quo nihil est altius. ō de patre & filio sentiendum: quia licet non sit paternō est filius: non tamen est a patre filio que diuisum & licet per personam tria habet in trinitate personarum tria unam hēt in patris & filij deitatem substantiam omnia implentem omnia cōtinentē & cum patre & filio universa moderantem. Per infinita secula seculorum Amen.

De Pentecoste eiusdem Sermo .v. Et de eius Jeunio.

Odiernus dilectissimi festivitatem de descensione spiritus sancti cōcrastinus sequitur: ut nostris solēne iuuamus quo animis corporibus que curandis salubriter instituum deuota nobis ut obseruantia celebrandum. Repletis nāq; apostolis virtute promissa in eodē cenaculo spiritum sanctum vertitur in ignis: non ambigimus. Per cetera celestia sacramēta doctrine hanc spiritalis continentie disciplinam de paradisi magisterio panitus. Incipiam sanctificate ieiunio mentes conferendis sibi charismatibus fierent aptiores. Videbat quippe Christi discipulos proficio dispotentio auxilij spiritus sancti cōtra ecclesie tota patria insurgi diuinitus in presentia sancti spiritus preſidebat. Sed contra instantes ipsi persequēnus cōtra minaces fremitus impiorum non corporis tantum ne nec carnis erat saturitate certandus cum hoc maxime hominis victoria est quod exteriora delectat & tanto est a rationalis anima purgatior quanto fuerit substantia carnis affectior. Hic itaq; doctores qui ecclesie filios imbuerunt ipso. Iunius militie Christiane sanctio iejunijs inchoauerunt contra spiritales nequitias paganorum abstinentie arma caperent quibus incentiua ubio us trucarent. inutiliter eos esse aduersarij cum corporales hostes nō exuunt & ra nos nabidi simulio carnal huo de i derio fuerimus immersi. Cupiditas quidem nocēdi tamquam re pulsa est sed inermis atque ineffectus erit si nihil in nobis ūde cōtra nos pugnet inuenerit. Quia autem hac fragili carne circundatus & in isto mortali corpore constituti etiam qui multum ualideque profecerint a tam dena salutis securi esse tuti ab oi sed lice cauere periculo credat alienum donec lect sanctus spe quotidiana gratia diuina: ut cotidiana nō auferri tamē diuinitatis mysterium. Quia & hoc ipsum de misericordia protegentis est: qui natura remurabili ne de confecto prelio superbi retur semper uoluit superesse quō nunceret. Igitur post sancte dies letitie quos in b. noctē domini a mortuis resurgentis ac deinde in celos ascendentis exegimus. Postq; per

eopem sanctū spiritus domus sanctificatur & necessarie cōlectando ē condignata ieiunium ut quid sorte inter ipsa festiuitatis gaudia negligēs libertas & licentia inordinata presumptio: hoc religiose abstinentie censura castiget. Quæ ob hoc quoq; studiosius exequenda est: ut illa innobis que hac die ecclesie diuinitus sunt collata permaneant. Templum enī facti spiritus sancti & maiore quæ unquam copia diuini fluminis irrigati nulli debem cōcupiscentijs ulcumplisse uitijs possideri: ut uirtutis miraculum nulla sit contaminatione pollutum. Quod utique regente atq; adiuuante dño omnibus obtinere possibile est: si per ieiunij purificationē ac p misericordiē opera studeamus & peccatorum sordib liberari & charitatis fructib ēe secundi. Quicquid enī in cibos pauperū in curatōes debilū i pia captiuorū in quelibet opera pietatis impenditur nō minuitur: sed augetur nec unq; apud deum perire potest quod fidelis benignitas erogauit dū q̄cunque tribuit ad sub fidei id sibi reconditad premium. Beati enim misericordes: quoniā ipsorum miserebitur deus: neque delictorum memoria erit: ubi testimonium pietatis affuerit. Quaria igitur & sexta feria iejunemus. Sabbato aut apud beatissimū Petrum apostolū vigilias celebremus: cuius nos ora ionibus & spiritalibus inimicis & a corporalibus hostibus cōfidimus liberari per dominum nostrum Jesus christū filium tuum qui tecum uiuit & regnat in unitate spiritus sancti deus. Per omnia secula seculorum Amen.

De Jeunio pentecostes eiusdem sermo secūdus:

Ubilandus nō est dilectissimi operam obseruantie nostre. Quia nā eruditionis ē cognitio quicquid ab ecclesia cōsuetudo nō ē deuotionis receptum: de traditione Apostolica & de sancti spiritus predicta doctrina. quē nunc quoq; condit fidelis fuit pdicti institutionis ea dē & obedienter custodiat & sapienter intelligat. Nam ēi in die pentecostes que a pascha domini quinquagesimū celebrauit. Promulsus a domino spiritus sancti expectantibus mentes maiore quāq; copia & clariore presentia sue maiestatis impleuerit manifestissime patuit cetera dei munera sacramentorum quoq; gratiam que hodiernam festiuitatē ēi nulla subsequitur fuisse donata ut sicut fuit concupiscentia vitiorum peccatorum sit continenda ita ad uirtutum. In cuius rei signo a sit hoc dei mūnere nō ideo legitimos et debemus quia & iudei & heretici sepe ab edicti libertate se continent & apud ipsos pagamos sunt quedam nouationis. Aliud enim agit sub ueritate ratio Aliud sub falsitate deceptio. Apud nos fides cuiq; sanctificat mādacia apud illos infidelitas pollutit iejunia. Unde qa opera ecclesia catholica nihil est integrum: nihil castum: dicente Apostolo. Omne qō nō est ex fide peccatū est. Quia diuisi ab unitate corpis Christi nulla similitudine comparatur: nulla communione miscemur. Quod utique nobis salubertimū maximūq; est. Ad uirtutē enī cont nentie nihil prius ptinet: q̄ ab erroib abstinere qa tunq; enī bene ambulat sēm p uiā ueritatis incedit. Nā q̄ angusta & ardua dominica p̄dicta & lata sectando ceci pdiōe deueniunt mortis ē gradus lenio: p iter rectū: q̄ uocatus spinea per

denam. Agnoscat ergo catholicus cibo tantus fructus ieunij fuisquod eum inter maximas largitates sue ruisse creatis de sancti spiritus irrigatione pcesserit. Cum enim dicat apostolus nullas sibi virtutes sine charitate prodesse eidemq; dicat charitatem dei diffusam esse in cordibus nostris per spiritum sanctum qui datus est nobis. Cauendum est ne bona que tacentes sine bonitate non possumus elatione perdamus: quas omnes ille merito laude vispoliat qui de studijs inclustrie iste in se magis q̄s in domino gloriatur. Cum beatus Dauid doceat in sanctoz operibus deum esse laudandum dicens Mirabilis deus in sanctis suis: deus israel ipse dabit virtutem & fortitudinem plebi sue: & iterū Domine in lumine vultus tui ambulabunt: & in nomine tuo exultabunt tota die: tam tu stitia tua exaltabunt quoniā gloria virtutis eoz tu es. Et ō dilectissimi secundū eruditionez spiritus sancti per quem ecclesie dei omnium virtutum collata sunt dona: suscipiamus alacri fide solēne ieunium ut i mandatis que potuerimus efficere. cōtinuamus nos ab inflatione sacratie ad dei gloriam cuncta referentes qui & bonaz est inspirator: voluntatum et bonaz est auctor actionum: dicente domino: Sic luceat lux uestra coram hominibus ut videant opera uestra bona & magnificent patrem uestrum qui in celis est: Qui uiuit & regnat p omnia secula seculoz Amen.

De ieiunio Pentecostes eiusdē sermo tertius.

Ancta sollennitatis dilectissimi ordine celebrato & spiritalis leticie deuotione completa oportet nos ad salubritatem recurrere parcitatem medicinaz ieiunij. & exercendis nostris & castigandis adhibere cooperationibus quia non satis deo hoc & diuina monita & ppria experimenta docuerunt. omnium per lacrimas dierum recursum diuine pietati referamus: cum sancti cōfitentur delictas appetentes aliquantulum nobis ō terrenoz ciboz abūdantia subtrahamus: ita ut pro sicut elemosynis quod non impendimus. Tunc enim demum ad animarum curationem proficit medicina ieiunij cum abstinentia ieiunantis esuriem reficit indigētis. Quia ergo scimus apud misericordiā deū ieiunij excellere clemosyne largitatem: dicente ipso domino: Date elemosynam: & ecce omnia munda sunt vobis. Si animas nostras a peccatoz sordibus cupimus emūdari: elemosynam pauperibus non negemus: ut in die retributōis ad promerendam dei misericordiam misericordie operibus adiuuemur. Per eundem dominū nostrū Amē

De ieiunio Pentecostes eiusdē sermo quartus.

Ater omnia dilectissimi apostolice institutionis doctrine que ex diuine institutionis fonte manarūt dubium non est influentie in ecclesie principes spiritu sancto hanc primus ab eis obseruandam fuisse cōceptaz ut sancti obseruatione ieiunij omnium virtutum regulas inchoarent: quia multum ad precepta dei excipienda p deffert si christiana militia contra incentiua omnium vitioz continentie se sanctificatione munirer. Cum enim per illecebram cibi irrepserit pama causa peccati quo salubritate dei munere quisq; redempta libertas: ēs ut noverit abstinere a concesso que sibi non est necessaria cū a vetito. Omnis qui dem creatura dei bona est: & nihil ē abiiciendum quod cum gratiarum actione percipitur. Sed non ad hoc creati sumus ut seda & impudenti aviditate omnes mūdi copias expetamus tanquam: quod licet sumere non licebat pretermitti. Laudetur Deus: qui hominum sui tam multa donauit: sed agnoscat rationalis animus maiores delitias menti datas esse q̄s carni & cū audit per spiritū sanctū dicente post concupiscentias tuas non eas: et a voluptate tua vetare: intelligat sibi contra ea que sensibus corporis blandiuntur & perantese clandam esse virtutem per quaz ōi exteriorius hominis voluptas minuit sapientia interioris augetur. Non enim idem vigor cordis est sub onere cibi: qui sub lenitate ieunij nec eūdem sensum potest satietas generare quē parcitas. Quia cum caro cōcupiscens aduersus spiritū spiritali cupiditate superat: libera obtinetur castitas: & sana libertas: aut & caro mentis iudicio: & mens dei regatur auxilio. Ad hanc ergo utilitatem nos dilectissimi presens tempus inuitat: ut a resurrectione dominica usque ad aduentus spiritus sancti quinquagintā diebus cū ōi studio quos leticia paschalis festinitatis exegimus: ad ieiuniorum remedia concurramus: ne forte per occasionē licentie blādioris aliqua negligentie culpas delectabilium ruinas inciderit. Terra enim carnis nostre nisi assiduis fuerit subacta culturis: cito de segni otio pinas tribulosque producat: & parua degeneri dabit fructum non bonoris sed cōfusionis

In natiuitate apostolorum Petri
et Pauli eiusdem sermo primus.

Annū quidē festa
solennitatū ordo cele
brat: tamen nullus
est parvo cepto et vni
uersi pectus exigat
ut quicquid pro sa
lute totius orbis gestum esse recolitur
eōnumbus ubiq; gaudio celebret.
Hec itaq; hodierna festiuitas pa
tet illam reuerentiam quam toto ter
rarū orbe promeruit. specialiter propria
nostre urbis exultatione veneranda
est in qua duo principes apostolorum gloria
lis esse cruce: ibi die martyrii eo
rum sit leticie principatus. Isti enim
sunt viri per quos tibi euangelium
christi Roma resplenduit: neque erat
magistra erroris: facta es discipula
ueritatis. Isti sunt patres tui ueriq;
pastores qui te regno celestibus in
serendam multo melius multoq; fe
liciꝰ edificauerunt: quā illi quoq; stu
dio primi mentium tuorū fundamen
ta locarā sant. Et quibus tu qui tibi
nomen dedit fraterna tu cede seda
uu. Isti sunt qui te ad hanc gloriam
prouexerunt: ut gens sancta popu
lus electus ciuitas sacerdotalis et re
gia per sacram beati Petri sedem
caput orbis effecta latius ꝓsideres
religione diuina quā dominatione ter
rena. Cuius enim mutatio aucta ui
ctoriosis imperij tui terra mariq;
prouenerimus tamen ut quod ti
bi bellicus labor subdidit quā quod
par christiana subiecit. Deus nāq;
bonus et iustus et omnipotens qui
misericordiam suam humano gene
ri nunquā negauit: omnesq; in com
mutie mortales ad cognitionem sui
abundantissimo semper beneficio
eruditauoluntariā gratiā ecclesia
tē et peritura in eternitatem requiram
fecerit: cōsilio et auxilio patris mi
seratus est mittendo verbum equale
atq; coeternū. Electū igitur carnem
cum ita ioannam naturā naturg
uniuit humanam: illius ad infima
inclinatio nostra sic erat ad summa p
uectio. Et autem huius inenarrabi
lis gratie per totū mūdū diffunderet
effectus: romanum regnum diuina
prudentia ꝓparauit: cuius adhuc ti
mueo incrementa producta fūt: qui
bus cunctas undiq; gentiū nationa
q; plurima esse uniuersitas. Disposi ro
manaq; diuinus operi marie cōgrue
bat ut multa regna uno piederarēt
iperio: ito quos habebat populo
predicatio generalis aquos unius
teneret regimen ciuitatis. Hec au
tē ciuitas ignoris siue pleriōris au
tē ciuitas ignoris siue pleriōris au
dose cū pene oibus dominaret gen
tibus: cōiuꝰ gentiū seruiebat erroꝛ
et magnā sibi uidebat assūpsisse re
ligionē: quia nulla reperet falsita
tem. Unde quanto erat per diabo
lum tenacius illigata: tanto ꝓpīo
ē mirabilius absoluta. nā cū quodē
cim apostoli accepta ꝓ spūs sancti
eius locutiōe linguaꝝ ibuendū euā
gelio mundū distribuissent: ibi terraꝝ
partibus sulcaꝑ fleuerbcarissimus Pe
trus ꝓnceps apostolici oratio ad ar
cem romani destinat imperij: ut lux
ueritatis que in omnium gentium
reuelabatur salutem efficacius ab
ipso capite per totum mundi corpus
effunderet. Cuius autem nationis ho
mines in hac tunc urbe non essent
aut que usquam gentes ignorarent:
quod Roma didicisset. Dic conculcā
de philosophie opiniones: hic
lo lucide erant terrene sapientie ua
nitates: hic confundebat uane
cultus: hic omnium sacrilegorum
superstitionum diligentissima
superstitione erat collectū quic
quid usquā fuerat vanis erroribus
institutum. Sed hanc ergo urbem in
beatissime apostole Petre uēre nō
mentis et consortie gloriae tue Paulo
aliarum adhuc ecclesiaꝝ ordinatio
nibus occupato sinuam tam fremē
tium barbarum et turbulentissime p
fundissimi oceanum cōtantior ingre
deris. Nec mundi dominam timues
romanam: qui in Cephe domo et
pancratias sacerdotio anollam. Nā
quid aut iudicio Pilati aut sententia
potestatis uel in Neronē crudelitate.
Unde hac ergo materiā formidinis
vis amoris nec estimabas terroris ce
dendum: dum bonus fluit consilio
quos suscepero diligendos. Hāc
ergo intrepide charitatis affectum
tam tunc profecto conceperas quan
do professio tui amoris in dominica
triae interrogationē est solidata my
sterio. Nec aliud ab hac mentis tue
intentione quesitum est ꝙ ut pasceꝛ
dis eius quem dil gressu ouibus ci
bum quo ipse eras opinatus impen
deres. Augebant quoq; fidem tuam
tot signa miraculoꝝ tot dona
charismatū atq; experimenta virtu
tū. Jam populos qui ex circūcisione
credebant tenebrarum. Jam Asiae
thesaurum ecclesiam ubi primum cha
stiani nominis dignitas est oratiō
dicatas. Jam Pontū Bithyniā Ca
padociam Aliam atq; Bubyniam
legibus euangelice predicationis im
pleuerasse nec aui dubius de proue
ctu operis aut de spacio tue ignoꝛa
tionis trophea crucis christi romāis
arcibus inferebas: quo te diuinis p
ordinationibus instabat et horꝛor
potestatis et gloria martirii. Id quā
beatus ioannes post tantas dei
nitas et specialis magister gentium
Paulus eo certamine eodem tempore
sociatus est tempore quo iam omnis
innocentium manus pudoꝛ omnisque
libertas sub Neronis libidinibus im
perio. Cuius furoꝛ per omnia vesa
num inflammatus ecclesiam in hanc
ea vigilantia ueniē sue pcepit inse
re ut primum non recipiebat loci
citatem generalis persecutionis ut
rapaces per fauces necessa grauia
posset extinguī: quibus hoc ꝑsum
erat maxime horum ut cōtemptus
et tenuiꝰ occidat precepto tenet
felicitatis eius. Precepta ergo sit
in conspectu domini mors sanctoꝝ eius:
nec vlo crudelitatis genere de
struꝑ potest sacramento crucis christi
fundata lego. Non minuitur
persecutionibus ecclesia sed auget.
et semper dominicus ager segetē ui
tis ueritatis: cum grana que singu
la cadunt multiplicata nascuntur.
Unde quod ista pectora omnia ge
mma semine in quantum sobolem
pullularunt: tot milia martyruꝝ
proclamant: quia apostolicoꝝ cruo
ris umbo per urbem nostraꝝ purpu
rata et longe late quaq; rutilantibus po
pulis ambiuerunt: quasi ex multaꝝ
bonoꝝ gemmaꝝ cōgesto unoquoq; dia
demate coronarentur. De quoꝝ ꝓ uno
dicendum omnibus: unius adorem
plumꝑ et ante reconfirmationē fidei
ꝓparatos: inestimabiliter quidem om
nium sanctoꝝ cōmemoratione celebran
dum est. Sed in bonum ecclesie
tis patrum meritis est ecclesie glo
riandum: quos gratia dei in tantas
apicē in omnia orbis membra pene
trauit: ut eos in corpore cuius caput est

Dñs noster quasi gemmā cōstituerat in ornamentū cleri: De qua ꝑ merito exultauit dicēs: Beatus es Symō Bariona: caro ⁊ sanguis nō reuelauit tibi sed pater meus q̄ in celis est. Ideo beatus eo q̄ pater meus te docuit nec opinio te terrena fefellit: sed inspirato celitus ictruxit ⁊ nō caro ⁊ sanguis: sed ille me ubi cuius sum unigenitus indicauit. Et ego inquit dico tibi hoc: tu es petrus: id est ego sum immobilis petra: ego lapis angularis qui facio utraq̄ unum. Tamen tu quoq̄ petra es: quia mea uirtute solidari ut q̄ mihi potestate tu ꝑpria sint tibi mecū participatione cōmunia. Super hanc petrā edificabo Ecclesiam meam: ⁊ porte inferi non preualebunt aduersus eam. Super hanc inquit fortitudinem eternum extruam templum: ⁊ Ecclesie mee celo inserenda sublimitas in huius fidei firmitate consurget. Hanc confessionem porte inferi non terrebunt mortis uincula non ligabunt: Hec enim uox uite est: ⁊ sicut cōfessores suos Ecclesia puchritura negatores ad inferna demergit. Propter q̄d dicit beato Petro Apostolo Tibi dabo claues regni celorum: ⁊ quecunque ligaueris super terrā: erunt ligata ⁊ in celis. Transiuit quidem in Apostolos alios uis istius potestatis: sed nō frustra uni cōmendat quod ōnibus inuideretur. Petro enim singulariter hoc creditur: quia cunctis Ecclesie rectoribus Petri forma proponit. Manet ergo petri priuilegium: ubicunque ex ipsius sorte equitate iudicium: nec nimia est uel seueritas: uel remissio: ubi nihil erit ligatū nisi ꝑ nos solutū: nisi q̄d per nos aut ligauerit aut soluerit. Istā et passione dei uiui. Respondit ei Jesus Beatus es Symō Bariona: caro ⁊ sanguis nō reuelauit tibi sed pater meus q̄ in celis est. Ideo beatus es q̄ pater meus te docuit nec opinio te terrena fefellit: sed inspirato celitus ictruxit ⁊ nō caro ⁊ sanguis: sed ille me ubi cuius sum unigenitus indicauit. Et ego inquit dico tibi hoc: tu es petrus: id est ego sum immobilis petra: ego lapis angularis qui facio utraq̄ unum. Tamen tu quoq̄ petra es: quia mea uirtute solidari ut q̄ mihi potestate tu ꝑpria sint tibi mecū participatione cōmunia. Super hanc petrā edificabo Ecclesiam meam: ⁊ porte inferi non preualebunt aduersus eam. Super hanc inquit fortitudinem eternum extruam templum: ⁊ Ecclesie mee celo inserenda sublimitas in huius fidei firmitate consurget. Hanc confessionem porte inferi non terrebunt mortis uincula non ligabunt: Hec enim uox uite est: ⁊ sicut cōfessores suos Ecclesia puchritura negatores ad inferna demergit. Propter q̄d dicit beato Petro Apostolo Tibi dabo claues regni celorum: ⁊ quecunque ligaueris super terrā: erunt ligata ⁊ in celis. Transiuit quidem in Apostolos alios uis istius potestatis: sed nō frustra uni cōmendat quod ōnibus inuideretur. Petro enim singulariter hoc creditur: quia cunctis Ecclesie rectoribus Petri forma proponit. Manet ergo petri priuilegium: ubicunque ex ipsius sorte equitate iudicium: nec nimia est uel seueritas: uel remissio: ubi nihil erit ligatū nisi ꝑ nos solutū: nisi q̄d per nos aut ligauerit aut soluerit. Istā et passione

In natiuitate Apostolorum petri ⁊ Pauli eiusdem Sermo. ii.

Exultemus in dño dilectissimi ⁊ spirituali iucunditate letemur quia unigenitus dei patris filius dominus noster Jesus Christus ad illustranda nobis diuinitatis mysteria Apostolici ordinis primum beatum Petrum huic ciuitati dignatus est preogare. Unusquisq̄ hodierna festiuitatis recurrēte triūphoꝝ martyrij speciem ⁊ deposito corpore ad celestia regna transcendit: ⁊ firmitatē petre cuius nobilis impulsionib⁹ quatieret accepit. Euangelica referente hystoria omnes Apostolos dominus q̄d ō de hoībus opinentur: interrogat. At ubi quid habeat: dilectos sensus exigitur. Ille primus est in dominī confessione qui primus est in Apostolica dignitate. Unus ex ipsis. Tu es Christus filius

Dñs noster quasi gemmā cōstituerat in ornamentū cleri: De qua ꝑ merito exultauit dicēs: Beatus es Symō Bariona: caro ⁊ sanguis nō reuelauit tibi sed pater meus q̄ in celis est. Ideo beatus es q̄ pater meus te docuit nec opinio te terrena fefellit: sed inspirato celitus ictruxit ⁊ nō caro ⁊ sanguis: sed ille me ubi cuius sum unigenitus indicauit. Et ego inquit dico tibi hoc: tu es petrus: id est ego sum immobilis petra: ego lapis angularis qui facio utraq̄ unum. Tamen tu quoq̄ petra es: quia mea uirtute solidari ut q̄ mihi potestate tu ꝑpria sint tibi mecū participatione cōmunia. Super hanc petrā edificabo Ecclesiam meam: ⁊ porte inferi non preualebunt aduersus eam. Super hanc inquit fortitudinem eternum extruam templum: ⁊ Ecclesie mee celo inserenda sublimitas in huius fidei firmitate consurget. Hanc confessionem porte inferi non terrebunt mortis uincula non ligabunt: Hec enim uox uite est: ⁊ sicut cōfessores suos Ecclesia puchritura negatores ad inferna demergit. Propter q̄d dicit beato Petro Apostolo Tibi dabo claues regni celorum: ⁊ quecunque ligaueris super terrā: erunt ligata ⁊ in celis. Transiuit quidem in Apostolos alios uis istius potestatis: sed nō frustra uni cōmendat quod ōnibus inuideretur. Petro enim singulariter hoc creditur: quia cunctis Ecclesie rectoribus Petri forma proponit. Manet ergo petri priuilegium: ubicunque ex ipsius sorte equitate iudicium: nec nimia est uel seueritas: uel remissio: ubi nihil erit ligatū nisi ꝑ nos solutū: nisi q̄d per nos aut ligauerit aut soluerit. Istā et passione

sua dominus que discipulorum suorum erat turbatura constantiam: Simon inquit Simō ecce Sathanas expostulauit uos ut cribraret sicut triticū. Ego aūt rogaui ꝑ te ut non deficiat fides tua ⁊ tu aliquādo conuersus confirma fratres tuos ne intrent in tentationem. Cōmune erat oībus apostolis periculū de tentatiōe formidini ⁊ diuine protectionis auxilio pariter indigebant quoniam diabolus omnes eos agitare: omnes cupiebat elidere: ⁊ tamē specialis a domino petri cura suscipit: ⁊ p petri fide pro cunctis supplicat: tanq̄s aliorū status certior: fit futuruos si mens principis uicta non fuerit. In petro ergo oium fortitudo munitur: ⁊ dine gratie ita ordinatur auxiliū ut firmitas que p christum petro tribuitur per petrum apostolis conferat. Hic ⁊ post resurrectionem suā dominus beato petro apostolo post regni claues ad trinam eterni amoris professionē mystica insinuatione terdixit. Pasce oues meas: quod ⁊ nunc precepit dubio facit: ⁊ mandatum dominī pius pastor exequitur: confirmans eos exhortationibus: ⁊ pro nobis orare non cessat: ut nulla tentatiōe superemur. Si autem hanc pietatis suę curam populo dei sicut credendum est ubiq̄ ꝓtendit: quanto magis aliquis suis operibus suam dignatur ipse sedem apud quos in sacro dominicis thoro eadem qua precedit carne requiescit. Cum ita dilectissimi tūm nobis videamus ꝓsidiū diuinitus institutum: rationabiliter ⁊ iuste in ducis nostri meritis ⁊ dignitate letamur: gratias agentes sempiterno regi ⁊ redemptori nostro Jesu christo q̄ tantam potentiā dedit ei: quē totius ecclesie principes fecit ad gloriā

⁊ laudem nominis sui. Qui est deo patre ⁊ spiritu sancto: uiuit ⁊ regnat in secula seculorum. Amen.

In octaua apostolorum Petri ⁊ Pauli eiusdem sermo.

Religiosam deuotionē dilectissimi quā ob diē celebrationis ⁊ liberalioris nre cūctus fidelium populus ad agēdas deo gīas conuenit: pene ab oībus primi fuisse ne glectā: ipa paucor⁹ q̄ affuere raritas demōstrauit: ⁊ corde meo multus tristicie fue inualit ⁊ plurimū timoris incussit. Pagnum enī periculū est: esse hoies ingratos deo: ⁊ p oblionē beneficior⁹ ei⁹ nec de corruptiōe cōpūctis de remissione laari. Uereor igitur dilectissimi ne uor⁹ illa ꝓphetica tales ire capisse videatur: qui dicit Flagellasti eos ⁊ nō doluerūt. Castigasti eos ⁊ noluerūt accipere disciplinā. Que. n. is conceptio offendit in q̄bus tanta auersio repperit: pudet dicere: sed necesse est nō tacere plus impendit demonibus q̄s apostolis ⁊ maiorē obtinent spectacula frequentiam q̄s beata martyria. Quis hanc urbē reformauit salutis: quis a captiuitate eruit ings a cede defendit: nisi dus ex certissima cura sedis: quorūs utiq̄ precibus diuine censure fera sententia est ut qui merebat ira seruare retur ad ueniam. Agit obsecro dilectissimi cor: uestre illa sententia salutis: qui cum decem leprosos misericordie uirtute mūdasset: unum tm dicit ex eis ad agēdas gīas reuertisse: significans q̄ fideliter de ingratis quod huic pietatis officio cūctis ꝓpositis assecuti sunt sanitatem: non tamen sine animi impietate defuerunt. Ne ergo ista ingratorum non etiā uos

dilectissimi possit adscribi: reuertimini ad dominum. intelligimus mirabilis quę in nobis signatus est operatio liberationem nostrā non sicut opinantur ipsi illi⁹ effectus sed ineffabilis exoperet⁹ dei misericordie deputā tesequi celeda furentū barbarorū mi gare dignatus est. Nā tāu vos beneficium. ut tota fidei vigore cōferre ordinē negligentia maiore lassa chorte curandā est. Sic emendationes nostra reamur lentitudine parcentes ut bilis Petrus cōfessi q nobis in multis tribulationib⁹ aduenerūt: obsecrationes nr̄as p nobis apud misericordē deū iuuare dignet. Per xp̄m dominū nostrū Amen.

In natiuitate sc̄oꝝ septē fratrum martyrū machabeorū ad dēi nimo

Ratiat dilectissimi dominio ōnō nro q̄ quāta fit botus ecclesie solēnitas nr̄is erga me cordibus ostendit. Nā. spiranti studio et deuotione iuuenilis ut testimonij magnificentiā. tu sermo nō indicet: cōgregatio tamē ipsa testet. et recte. Dū placet n. ei letitie ē in qua natalē celebrat columnaꝝ martyrū passiōe gaudemus. nec immerito digne ecclesiaꝝ exultat martyrū: quoꝝ ornat exēplo. Cū ergo solēnitas hodierne dilectissimi plenissime facere bilitate lectionē didicistis: nec latere vos potuit quē in tanto rē gestarum cōcinē cepistis audiū: cū gloriosam septē martyrū matrē exultanti⁹ et non tanto honorare⁹ affectu. i singulis quibē filios p̄sumam: sed in omnib⁹ coronatā. Sublecta ē. n. lēdi certa quos iuuto pmisit honorari: beata gemitus hīa. pgenies memorabilis pcedentiū fortitudo. nā cū in illo ordine nō sit. ut in ea disponē pena rū id ferat⁹ in regio excogitari⁹ ut

plectas ut victoriā sibi ē de pmiꝝ pro meritis: quos fides tolerantie cruciaret exemplo: et de postremo quos. i supplicio torqueret ad eucmulū pfectē fuit martyrū palmas et dū singuli in olibꝝ p. nati pter ē. p. nas ppagōes accipere septenas. Sed hec ad fructū diū recolēda fūt aurū vota pratē. illa. ic. n. li ed licet obediam tragrauāt aud. ia nō fulciant animā tanda. Nec. n. quia eff. ut plector: et tollor: qa tam deo militat plāctor: dēfūt xp̄iano q̄ supēr passiōe. Filiuge accedēd ad sumitē de ista iustitia: et iunior: et ppara aiam mā ad tē ptationē. Et apostolus dicit. Quicūq; qs in xp̄o pie voluīt viuere: plecutionē patiūr. p. iustitiam. Cui ergo pia tas qui talle plecutionē ē. et nullū sibi cum hostibus esse cōflictū. animus cordis nri scrutare secretū: et oēs recursus animi et ue. d ligēs explorator ingredere: et uide si nulla te ipiquitat aduerlit. si nullus tyrānus vult i mentis tue arce dominari. Moli cū auaritia p̄cem firmare: et iniquorū quetuū in. ramēta pcīne. Supbie procidiam negā: et magis sume in gloria sapiēcē. in humilitate calcari. Dissociare ab ira nec de. lōē inflammet tui dic cupido vindicte. Renū cia uoluptati. auertere ab immundicia pelle luxuriam. fuge iniquitatē. omnē tere falsitatē. et cum videris te multi plicem habere pugnāu quoq; inimicū: martyrū numerosam quere turbā. Totiēs em peccatis morimur quotiens in nobis peccata monūt et paōsa in conspectu dominā etiam ista mōs sancte pectis ubi dō occiditur. nūquā nō ter mutatōe. sed sine ulla. Si ergo cū. ff. mi nō diuens cū ipi. deabus ut. pecca torē esse delictis: et nullo. sanctū

ciplinā. ut temperātiōbus credilis: solemne hanc die celebratis: et nō solū martyres ac martyrū matrē sed etiā illius memorias iusto honore uenerantes. hoc die antiquā festiuitatē huius loci cōsecratione geminatis. Magnificus quidē structor paries. sed magnificētior: edificator aiarū. vltra cui sui terminos opa pietatis extēdē: ut vniuersitatibus institutionū eius etiā in ipso frueret deuota posteritas: et habitādo qs. dicit: et faciendo quod docuit. O. ia ergo vilissimi q oculis cernitis: et mēte meminisse ad pfectū nostre edificationis assumite: et ita vnusquisq; vestrū parato a maioribus uter habitaculo ut in seipso meminerit tēplū dei esse fundandū. nūbi stricture nec pauimi bil supponat infirmū: sed vn⁹ et electo lapidib⁹ gruēdo p ind. solubi tē. pfectionē crescat in dominici corporis vnitatē: auxiliante dño nro ihū xp̄o qui cum p̄re et spū scō viuit et regnat in scula seculoꝝ Amen.

In natiuitate sancti Laurentij martyris eiusdem sermo.

Amonitz dilectissimi summa uirtutū et totius plenitudo iustitie de illo amore nascat: quo deꝰ p̄ximusq; diligit. In nullis plecto hic amor sublimius excellere clariꝰ qz fulgere. qz i brissimis martyribꝰ inuenit: qui domino nro Jesu xp̄o p̄ oibus hostibus mortuo tā ppinq; iunt imitatōe charitatis qz similitudine passiōis. Quiuis. n. illi dilectioni qua dominꝰ nos redemit nulla culpa qz benignitas possit equari: qa aliud ē p iusto mori hoiem sua necessitate moriuꝝ. aliud p ipso oc cūbere. debito mortis alienū: mul tū tamē vniuersis hostibus cū martyres p̄tula ūquoꝝ fortitudine tua

ciae largitor: usus est dominus ut penam mortis atrocitate crucians illi suoꝝ uellet esse terribilē. quis tā ceret imitabile. Si ergo nullus bonus sibi soli ē bonus. nec enim qz pietatis substantiā sapientia ē amica. et hec ueraꝝ natura. virtutū est ut multos a tenebrosō abducat errore. q ea rū clarus ē lumine. Ad eruditionē dei populū nullo⁹ efficatior forma qz martyrū. Sit eloquētia facilis. ad ecclesiasticū. sit ratio efficax ad fidē. validiora tamē sūt exēpla qz uerba: planius ē opere docere qz sermone. In quo excellētissimo genere beatus martyr Laurētius cuius passio nis diē hodiern⁹ illustrē. et gloriosa polleat dignitate. cui p̄fecto res ipsa fatere poterit. cū illa mirabilis animi fortitudo. ō christi. qm capitaliter amore concepta non solū ipsi non cederet: sed etiam alios exemplo sue tolerantie roborauerit. Cū furor gentilium potestatum in electissima quoque christi membra seuiret ac precipue eos qui ecclesie erāt sacerdotalis imperitus: in leuitā laurentium qui non solum ministerio sacramentorum sed et dispensatione ecclesiastice substantie p̄eminebat in pius persecutor efferuit. Duplicem sibi p̄dam de vnius viri comprehensione promittens: quam si se effecisset sacre pecunie traditorem: facere et etiam sacre religionis exosorem. Armatur itaque gemina face bonorum pecunie cupidus: et veritatis inimicus: auaritia. ut rapiat aurum: ut pierate ut auferat ecclesiam. Postulat sibi ab immaculato sacrarū patre opes ecclesiasticas: quibus auidissimus inhiabat interrogat. cui laudatissimus ubi per eas repositas habeat. Et protinus ille. ostendens in pauperes. assumpto leōe

Pauper ebulit gregem in quoꝫ ꝯ
ens ardo ineffabilis ignis. Dilco condi
dit facultates: que tanto integriꝰ
erant habe quanto sanctius pecha
bantur expense. Fremit ergo predo
fraudulenter in odium religionis ꝯ
talem diuitiaꝫ usum: inhibuisse: ar
dl cena dicit: onem thesauri potio
nis aggrediuntur apud quem nullꝰ
denariꝰ substantiā reppererit illō
depositum: de quo creatiuo erat di
uoc suscitet. Venerit ne christo hu
remium iubet: sed ꝑfectissimum illam
hostiā animi sortiundum: diro pa
rat urgere supplicio. Quorum ubi
minora nil obtinent: vehementiora
succedunt. Lacerios artus: multa
uerberum sectiōe ceruicibus subiecto
precipit igne torreri ut per ictum ser
reum ope iam de seruore continuo
vim exhaberet vrendi: conuerso
rum alterna mutatione membꝝ:
fieret cruciatio vehementior: pena
ꝓductior. Nihil obtinet: nihil posꝫ
die seua crudelitas. Subtrahit ꝫ
meriis nulla materia mortalitas: Lau
rentio in celos abeunte tu vesicie: flā
mis tuis superari charitatis christi
flammas non potuisse seniorꝫ fuit ig
nis qui forte usus est: qui innumꝝ acce
dit. Seruisti persecutor martyrū cuꝫ
faustiori tibi palmam: dum aggeraꝫ
prunam. Nam quod non ad victoris
gloriam ingenium tuū reppererit quā
do in honorem transierunt trūphi
etiam instrumenta supplicij. Gaude
amus igitur dilectissimi gaudio spi
ritali: & ō felicissimo inclyti atri fine
glorietur in domino qui est mirabi
lis in sanctis suis: in quibus nobis
& ꝓfectum constituit & exemplum:
atqꝫ ita per vniuersum mundū clari
ficauit gloriam suā: ut a solis ortu us
qꝫ ad occasum lucidiorꝫ luminuꝫ ca
ruisset fulgore ꝝ glorificata ē hie
rosolyma Stephanoꝫ illustrio sic
ret roma Laurentio: Cuius oratiōe
& patrocinio adiuuari nos sine cessa
tione confidimus: ut quia omneꝫ si
cut apostolus ait. Quicunqꝫ volūt
in christo pie viuere persecutionem
patiuntur: corroboremur spiritu ve
ritatis: & ad superandas omnes tē
ptationes cōstantie fidei perseuerā
tia muniamur. Per dominum no
strum Jesum christum filium suum
Qui tecum viuit & regnat in vnitate
spiritus sancti deus per omnia secu
la seculorum Amen.

De ieiunio septimi mensis idest
septembrio eiusdem sermo.i.

Bernantiā quidē vestram di
lectissimi ita nouimus esse de
uotam: ut alios vestras non solū legitti
mis sed etiā uoluntarijs ieiunijs exco
latis. Tamē adhuc ōcēda ē huic studio
eriā nfe admonitionis exhortatio ut
si qui sūt in hoc exercitio tardioꝛ: cē
in his saltē diebus cōmuni abstinē
tie se obediēter adiūgant: in qb⁹ nos
oportet sacratissimā consuetudinem
attentius celebrare: ut per hūilitatē
ieiunij ꝓtra cēs hostes nros dignū
mereamur auxiliū. Res n. ē peruī
operis quā & ex auctoritate idicim⁹
& ex charitate suadem⁹: ut paululuꝫ
edendi libertate cōpressa castigatiōi
corporis & pauperi studeam⁹ alimo
nie: quos qui refecit animā suam pa
scat: & palcos epulas i delicias mutat
eternas. In locū igit malaꝫ cupidi
tatū sanctoꝝ desideriorꝫ incremēta
succedāt. Cesset inigratio: sed non sit
ociosa iustitia: quē nullus parit op
primentū: sentiat aliqs adiuuantem
Pax cīt enim nō auferre aliena nisi
largiaris & ꝓpria: sub oculis iudicis
iudicis sumus: qui nouit quantam
unicuique bene operanti dederit fa
cultatē: nō vult copiosa esse munera
suaqꝫ ꝓuisio fuit, sic mysticoꝝ talētoꝝ
mēsuras distribuit: ut creditum que
liberaliter erogasse, augeret q sterili
ter seruasse: amitteret. et ideo dilecti
ssimi qā septimi mēsis ieiunium nos
celebrare cōuenit: sancti tamē uestrā
monemus: ut quarta & sexta feria ie
iunemus. Sabbato uero apud bea
tū Petrū Apostolū uigilem⁹ eiusq
suffragātibus meritis ab omnibus
tribulationibus mereamur absolui
Per christum dominū nostrū Amen

De eodem Sermo.ii.

Eus humani generis cōditor
& redēptor: q nos ad ꝓmissiōes
uite eterne ꝑ semitas nulli ambulare
iustitie de futura tentatōe que nobis
i itinere uirtutū insidiosis aduersarel
occursibus: multis nos presidijs di
lectissimi i quibus laqueos diaboli
obterreremus istruxit: inter que hoc
famulis suis saluberrimum contulit
ut ꝓtra oēs inimici dolos fortitudine
se cōtinentie & opibus pietatis arma
rent. Illecebi qui ab initio primis
hoibus iterdicti cibi iseruit appetitū
& male credulis ꝑ illecebram edēdi
otium cōcupiscentiaꝫ uirus infudit
cadē fraudes retractare nō desinit: &
i natura quā seit suis seminibus in
esatā esse & corruptam: sationis sue
gerīnē inquirit: ut ad labefactanda
studia uirtutis: desiderio voluptatis
accendat: quoniā pena ipsius est ꝓ
uectio xpiana. Nec potest eorū ani
mos aliquo modo ledere: qui nouē
rūt auxiliante domino in sua carne
regnare. Rationabili ergo modera
tione scōqꝫ ꝓposito: erande sunt re
belles: cupiditates, nec sinendū ē ut
castis & spiritalibus desideriis cor
porales concupiscentie reluctentur. Ag
noscat interior hō exteriorem sui se ec
rectorē: ut mens diuino gubernata
dominam terrenā substantiā in ho
ne volūtatis cogat obsequiuꝫ. Nec
eni deest nobis ad hanc ordinē ob
seruādū mulierositissimi regis auri
liū: qui nos saluberrime obseruan
ne rōne informauit: plinius nobis
per tempoꝛ recursus quosdam ieiu
niorꝫ dies in quibus castigatiōe coꝛ
poꝛ virtus roboraret aiorꝫ. Huius
aūi remedii munus dilectissimi erīs
in isto qui septimus ē mense depoli
tum est: quod nos pompa conuent
ala ceritate suscipe. Est piet abstinen
tiā qua quisqꝫ se peculiariter atque
quantum sua modū sue possibilitatis
exercet. Hec que oibus simul indi
cit an multus celebret: Nam in om
ni agone certaminis xpiani unitas
continētie plurimū ualentia ut qdaꝫ
seuissimoꝛ spūs demonū qui ab ob
sessis coꝛporibus nullis exorcizan
tiū fugant impetus: sola ieiunioꝝ
& ꝓnū uirtute pellant: dicēte dño
Hoc genus demoniorum non ejici
tur nisi in ieiunio & oꝛone. Grata er
go est deo & terribilis diabolo ieiu
nantis oratio. Nec later quantū ac
quirit sue saluti: que tantū ꝑstat alie
ne. In hac sane obseruantia dilectis
simi cīus nos oēs unanimiter opoꝛ
tea esse deuotos: sit q tamen sūt quo
rum uoluntati alīq obsistat infirmitas
laboꝛē qui supra uires ē coꝛporum
redimant ipendiis facultatū. Mul
tā. n. sūt opera pietatis que ipāz edē
di necessitatē merito ampliore com
mendēt si ieiunantiū purificationē
studio benignitatis acquirūt. Naꝫ
cū hi qui nihil omittūt de humiliati
one ieiunii sub sterili fastigatione de

sidentiū de elemosynis qua pos
sint erogatione sanctificent: dignū ē
ut in alimoniā pauper abundātior
sit ecclē largitio quoz ad abstinēdā
minor est fecundo. Quod ergo qs
in sua sibi infirmitate non denegat:
alterius inopie liberter impendat: p
peccatis necessitate faciat sibi cum idi
gente cōmunē non culpā infirmā
ieiuniū sollemnia quo cibus accipit
pauper clarius: nec ecclā iumendo
possuffragiū clemosynā impartiendo
mundū: dicemus domino. Date ele
mosynam: & ecce oīa munda sūt vo
bis. Itaq; opere dilectissimi eras
bi qui ab epulaz delectatione se cō
tinent fructus sibi debent misericor
die cōparare ut qui abūdantius se
priuauerint copioſi uo meruant. Nō
enī vngz agricole suo segetes ista mē
tiuntur aut incertam spem hz op9 cul
tura pietatis. Quicquid hoc mūdo
ſerentis manu spargit non ēt9 vtil:
non tollens trahit: non grādo, pter
mit. Incolumes semper sunt pietatis
expensatece solum integre manent:
sed etiam modo augent: & qualitate
meliorāt. De terrenis celestia pode
untde paruis magna gignuntur: &
ipale dominū in pīnū transit eternū
Quisquis igit diuitias amas: quis
quis multiplicari que possidet: con
gp scisin hec lucra accendere: i hec
re tuaz augmenta suspira: de qbus
nihil fur arripit: nihil tinea corrūpit
nihil rubigo cōsumit. Noli desperā
re de senioze: noli de accipiente diffi
dere. Quod vni hoz fecisti: mihi se
cisse qui dicat: intelliget apud quē
opis tuis collocet: perspicatius fi
dei oculis scrutio agnoscit: non du
bitet de receptione cui xp̄s debitor ē
Non sit anxia liberalitas: nec triste
ieiuniū. hilarē. datorē diligit de9:
qui fidelis ē in verbis suis: & abun
dāter largita retribuit qui benigne
porgenda donauit. Per dominū
nostz Jesum christū filium tuū: qui
tecū vivit & regnat i vnitate spūs scī
deus per oīa secula seculoz. Amen

De ieiunio septimi mensis eiusdē sermo tertius.

De exordā dilectissimi miseri
cordiā dei ad renouandū statū
felicitatis humane quantū valeāt re
ligiosa ieiunia cōp̄ perpetuz predi
catione cognoscimus: qui diuinae in
stitutis cōmonit onez quā frequenter
populus israel merito iniquitatis in
ceteratione nulli ieiunio, piestantur
posse placari. Unde & Joēl, pphe
ta admonet dicens: Hoc dicit domi
nus deus vr̄: Cōuertimini ad me in
toto corde vro in ieiunio fletu & plā
ctu: scindite corda vra & nō vestimē
ta vra: & convertimini ad dominum
deum vestz quia misericors est & pa
ciens & magnanimus & multū mise
ricors. Et iterp. Sanctificate ieiunīū:
vocate curationē cōgregate plebē:
sanctificate ecclesiā. Quā cohortatio di
lectissimi nr̄is quoqz ē amplectēda
precibus: quia huius curationis reme
dia etiā a nobis ipsis necessarie pa
randa sunt. Nā nanqz reuerente sanctoniō in
ter quelibet spontanee obseruātie stu
dia hz semper pualegiū suū ut sacra
tius sit qp publica lege celebratur qz
quod pūata institutione dependit.
Exercitatio.n. ptinēte quā sibi quis
qs pro arbitrio indicit ad utilitatē
emundā pertinet portionis. Jeiunīū
uero quod vniuersa ecclesia suscipit
hominem a generali purificatione
ieiunij: & tunc est potentissimus deus
populus: quando in unitate sancte
obedīē omniū fidelium corda cō
sentiunt: & in castris militie christiāe
similis ex domini patre preparatio &
eadem ē vbiqz munitio: frenat licet
cruenti hostis perusigil furor: & late
brosas undiqz pretendat insidias
neminē tamē capere: neminē poterit
vulnerare: si nullam inermen nullū
desidez nullū inuenerit ab opere pie
tatis otiosum. Ad huius ergo iuuate
pietatis porrēiam dilectissimi & hoc
nos solenne ieiunium septimi mēsis
instituit: a curis secularib9 acribusqz
terrenis liberos ad dominum aios
eriganī. Et qa hāc intentionē sēp ne
cessariam non oēs possum9 habere
perpetuā: sepiusqz p humanā fragili
tatem a supernis & terrena recidim9
istis saltem diēb9 qui nobis ad salu
berrima sunt remedia prestituiamū
daniis nos occupationibus subtra
hamus: & aliquid temporis quod
pūsit ad bona eterna: furemur. Emul
tis enim sicut scriptum ēt offendim9
oēs: & licet quotidiano deo munere
& diuersis contaminationibus emū
demur iberent tamē ieuntis animis
plenum quo maculē crassiores: quas
oposuit diligētioni cura abluit: & pen
dio maioze delerit plenissima autē ē
precatoz abolitio: qnādo tot9 eccle
sie tanta est ofo: & una confessio. Si
enim duoꝝ vel triū sancto pioqz cō
sensu omnia que poposcerint: do
minus prestanda promittit: quid ne
gabitur multoz milium plebi vnaz
obseruantiam pariter exequēti & p
ce p vnū spiritū accidenter supplicāti.
Magnū ē in ospectu domini dile
ctissimi naldeqz pciosū cū totus po
pulus xp̄i eisdem instat officijs: & in
utroqz fervoz oēs gradus ordi
nes codē cooperant affectu. Cū in de
clinando malo & faciēdo bono par
cunctoz & una sit: cū in cunctis
tio auctoz in multaz actione glorī
benedicit. Plūtur diuitie: sed multi
nuditate laborant infirmi. Et nemo qs
suū ē q̄rit: sed qs alterius: duz ad re
leuādā miseriā vicinaqz mētura sua
sufficit. Et facile ē inuenire hilarē da
torē: ubi modū opis rō rpar facultā
tis. Per hanc aūt dei gratiā q̄ opa
ōa in oibus cōmunis fidelium fruc9
& cōmunicat meritū: quando quidē
pōt & coz par esse alioz: quoz ipse ē
census & cū alter de alterius largi
tate cui ēqri nō potuit impēdio
equar affectu. Plenum tali populo in
ornatū nihilqz diuersū: cū sibi adnū
pietatis vigoz ōia sibi totius corpo
ris membra plenissime: de sua tenui
tate ostendit: qui de alioz opulētia
gloriat. Deus n. misericordiarū & eccl
lentia potentiarū: cū dei spiritu oēs
agimur: non solū illa nra sūt que ip̄i
gerimus: sed ēia de qbus in aliorū
actione gaudemus. Amplectamur
igit beatā istaz sacratissime unitatis
solidit̄atē: & solēne ieiunium concoz
dante ppōsito benevolentie mee
mus. Nihil a quoqz arduum nihil
aspez queri: nec aliquid qō uires
nostras excedat: indicit: sine in ab
stinentie castigatiōe: ne siue in elemo
synē largitate. Scīt singuli qd pos
sint quid ne nō possint. Ipsi modū
sū suū pendant: ipsi iusta & rōnabili
taxatione se consecrent sacrificiū mi
sericordie: non cū tristitia offerant
nec inter dāna numerent. Hoc pio i
pendatur operi quod cor iustū licet
quod conscientiam lauet: quod de
niqz & accipientis proficit & dāntis. Felix

quidē ille est animus nullumq; mi
rabilis qui facultatū defectionē be
nefaciendi amore nō metuit: t dabi
tum sibi erogādi nō diffidit: a quo
cū erogatū est accepit. Sed quis cum
magnanimitas ista paucor? ē plenū
etiā pietatis ē ut hoc cura quisque
nō deferat: nec ptectoribus nō pre
iudicāte ea nos regula generaliter
exhortamur ut mandatū dei sēm
possibilitatis ure mensurā opemini
Hilarē.n. benivolentiā esse decet q̄
i ecclā tēpere largitatē ut ō illa pau
perū refectio gaudeat: t domestica
sufficientia nō laboret. Qui autē mi
nistrat semē seminātī t panē ad mā
ducandū pstabit t multiplicabit se
men vestr? t incrementa frugū iusti
ciē vestre. Quarta igit? t sexta feria
ieiunemus. Sabbato aūt apud bea
tissimū Petr? apostolū pariter vigi
lias celebramus: cuius meritis t ora
tionibus cōfidimus nobis per oīa
misericordiam dei nostri esse pstan
dā. Per dominū nostr? Ihesum xp̄s
qui vivit t regnat in secula seculor?
Amen.

De ieiunio septimi mensis eiusdē
sermo quartus.

Redicatione nostrā dilectissi
mi familiaris nobis admonet
exercitatio: t ratio tpis cōmendat of
ficium sacerdotis ne aut onerosum
videat aut arduū: quod t pceptum
exigit legis? t devotio tentaret volū
tatis: que cū in vnū gr̄a dei auxilian
te pueniunt: nō ifa occidit: sed spūs
vivificat. Ubi aūt spūs dei ibi liber
tas: que legē non timore exequitur
sed amore. Obedientia.n. molit im
periūne earū ibi necessitate seruit
ubi diligit quod iubet. Cum ergo
nos dilectissimi ad quedā que in ve
teri testamento institua sūt: oborta
mur non iudaice nos observātie in
go subdimur nec gloriatione carna
lis populi indicamus excellit nup il
lor? ieunia cōtinētia xp̄iana: t liqd
nobis atq; illis cōmune est in tem
poribus non concordari moribus.
Habeant illi nudipedalia sua: t in
tristitia vultuum ostendant ociosa
ieiunia: nos i nullo ad habit? nostri
honestatem dissimiles nec a iustis t
necessarijs operib? abstinēres edēdi
tiēcriaz simplici parcitate cohibem?
ut in usu ciboz modus eligatur: nō
creatura damnetur: Quamuis ent
unicuiq; vestrū liberū sit voluntarijo
castigationibus propetum corpus
afficere: t nunc moderati? nunc vero
districtius repugnantes spiritui car
nales cōcupiscentias edomare: qui
busdam tamē diebus ab omnibus
oportet pariter celebrari generale ie
iunium: t tunc ē efficatior sanctior?
devotio: quando in operib? pietatis
totus ecclesie unus animus t unus
est sensus: publica enim preferenda
sūt privatis: t ibi intelligenda est pri
vata ratio utilitatis: ubi vigilat cura
cōmunis. Teneant igitur diligentiā
suam observantie singulor? t cōtra
nequitie spiritalis iniquitates implorato
divine protectionis auxilio ecclesia
quisq; arma arripiat. Sed ecclesia
stico militi etiā si specialibus prohib?
possit fortiter facere: tamen nō
felicius dimicabit si contra hostem
palam facie steterit: ubi nō fuste tātū
virib? certamen init: sed sub invicti
regis imperio fraternis cōsociatus
agminibus bellū universale cōficiat
Minore discrimine plures cōfligūt
cuz hoste: q̄z singuli nec facile patet
ulterius quem oppositio scuto fidei
non sua tantum sed etiam aliorum
firmitudo defendit. Ut ubi est una
omnium causa: sit una victoria. qa
igitur aduersarius noster insidiari
desinit t hoc: est versutiarum eius in
ventio ut redemptos christi sanguine
a nād ab dei possit abducere omni
diligentia procuremus esse nullis
inimici taculis inuolutos. Tela.n.
eius non sūt aspra corporis sensibus
diuīs. Trahūt oculos ad varias tē
tationes: ut de mūdi pulchritudine
aut concupiscētie accendātur faces
aut superstitionū gignant errores. In
sidiosum.sono t mollibus actibus
pulsat aures: ut animi solicitas
illebrosa modulatione solvat: t in
taliū consuetudine suauitatū leuita
t pax sobria corda capiant. Sed
hos diaboli dolos inefficaces t ir
ritos faciūt divine plenitudo gr̄e t evāge
lice pceptā doctrine. Quoniā qui ac
perunt spiritū sanctū t a quibus ti
mor domini nō de pene formidine.
sed de dei charitate cōceptus est illeso
fidei pede laqueos taliū conterūt ca
ptionū: ut creatura pōsim pulchritu
dine ad gloriā t laudē sui vtantur au
ctoris: cūq; diligāt super oīa p quez
facta sunt oīa: In huius admiratōe
dilectissimi oīum fidelium tendat affe
ctio: de hoc sibi delectationes non
corruptibiles sed eternales sapiens
sūmentia petat: t in amorē boni sine
quo nullus est bonus incōtaminata
castitas inardescat. Ad hoc enim tra
dita sunt exercitia xp̄iana: ut resecca
ta oī illicita voluptate in scīo t spiri
tales delitias exhuemur: t cum nos
oporteat semp studere virtutibus q
dam tamen dies sunt ad castigatio
nē cōmunis observātie dsecrati. ut
aīa que terrenis adhuc desideriis i
plicat: t curis seculi impedit ex iter
nallo saltē ad dina respiret. Et quia
portio dim agri ē origo ecclesiar?
hominis afferat fructum obedientie ipes ē
metendi ubi fuerit diligēta seminis
dilectissimi ad pfectū ueritatis
p tpis occasione plurimis ieiuniorum
vobis septimi mensis indiximus in
quo nos non solū de ciboz abstinē
tia sed etiā de piceatis operibus cō
monemus: ut quod nostris ulis? re
ligiosa parcitate subtrahitis i alimo
nā pauper? t in ciboz debilū trans
feratis. Ibus quidē indigentibus
generali benivolentia cōsulentes: ip
maxime eoz memores qui sunt de
membris corporis xp̄i: t nobis ca
tholice fidei vinculo copulant. Pro
enim debemus nostris p consortio
gr̄e q̄z alienis pro cōmunione natu
re. Abunder ergo in nobis dilectissi
mi benignitas xp̄iana: t sicut recur
rentia anni tpa desiderat: ut plena
sint fructibus: ita t corda vīa pacē
dis sint fecunda pauperibus: quib?
vtiq; potuit deus cuius sunt oīa ne
cessariam conferre substantiā: t tali
eis tribuere facultatem ut i nullo ue
stris largitionibus indigerent. sed t
illis t nobis multa virtutū materia
defuisset: si nec illos ad patientie co
ronam inop a exerceret: nec nos ad
misericordie gloriā copia provocaret.
Mirabiliter aūt paidenta divina
disposuit: ut in ecclia t sancti
pauper t divites boni q; inuicē sibi
ex ipsa diversitate pficerent: quz ad
terrena t incorrupta pmia, pmerun
dando gratias agerent accipiendo
q̄ deo gr̄as agerent largiendo: quo
sicut scriptū est t patientia pauperū
nō peribit in eternum: t habenti da
torem diligit deus. Quarta igitur t
sexta feria ieiunem?. Sabbato ve
ro apud beatissimum Petr? apm

uigilias celebramus sperantes nos ira eius exorientibus adiuuandos: ut deus misericordiarum ieiunij nostri sacrificio placatus exaudiat. Per xpm dominū nostrū Amen.

De ieiunio septimi mensis eiusdē sermo quintus.

Veratum dilectissimi in septimo mense ieiunij ad cōmunis deuotionis exercitia fideliū turbas paternis cohortationibus inuitantes: quod fuit ante inducias nostra fuit obseruātia xpiānis. Est.n. ope xpi apīs testamēto utrisq; communis misericordia vina querat: gratis ut hō ipse se iudicet: nunqs desistat a venia postulida qui se scit nō esse sine culpa. Habet.n. hoc in se generaliter hūana natura nō a creatore insitū sed a pīaricatore ptractū: ut de corruptibili corpe: q̄ animus corrūpere posset exoriat. Hac interior hō si tamen iam in xpo regeneratus: a vinculis captiuitatis ē erutus: adhuc in hoc carne constitutus: nullo modo conuincit esse pariter reputandū. In qua discordia non facile obtinet tam pfecta victoria ut etiam que sūt abstinenda: nō alligēt: et que sunt interficienda: non vulnerent q̄s tumultus sapiēter: et quide inde animus suis exteriorib⁹ pōsit: inter ipsos tamen curas atq; mensuras regēde carnis: et ad edendum eis semp vicinatus est. Quis.n. ita se aut a voluptate corpis aut a dolore se iūgit ut ad ipsam mentē nō pertingat quod extrinsecus aut blanditur aut cruciat. Indiuisū est quidem indiscreta nitidicia: nihil in hoc uita cōcordia non accendit: nihil leticia nō resoluit: nihil egritudo non affecit. Et que illic declinatio pōt esse peccati ubi passio ē regentis: et subditi. Aperiat dominus: et spūs quidē pmptus est caro aūt infirma. Et ne uiq; ad certem delicta despatione ducamur: que impossibilia iūt hōi ex imbecillitate pīa possibilia spōdet uirtute sua. Angusta.n. et arcta est uia que ducit ad uitā: et nemo in ea gressus suos referat: nemo uestigiū promouerat: nisi difficiles aditus ipse xpo uitā faciē do referat: aut auctor itineris siat pō sibilitas ābulantis: quia idē: et introducit ad laborē: et pducit ad requiē. In quo ergo nobis spes est eterne uite: in eodem est forma patiente. Si enim cōpatimur: et conregnabim⁹: quoniam ut apostolus ait: qui dicit se in Christo manere: debet sicut ille ambulauit: et ipse ambulare: alioquin falsa professionis imagine utimur: et cuius nomē gloriamur: eius instituta non sequimur: que utique nobis onerosa non essent: et ab omnibus periculis liberarent si nihil aliud q̄s nō amādū iubet: amaremus. Duo nāq; amores sūt ex quibus omnes pullulant uolūtates: ita diuerse quālitatibus: sicut diuidūtur auctoritatibus rationabilis enī aīa q̄ sine dilectōe esse nō potest: aut dei amator est aut mūdi: dilectione aūt mundi cuncta sūt noxia: et ideo eternis bonis ipse parabiliter est herendū: et cōpositib⁹ uero transiunter utendū est: ut peregrinantibus et ad patria redire properantibus. Quicqd de pīperitatib⁹ mūdi hui⁹ occurrat: et uitandū sit uitandus non illecebra mansionis. Ideo beatus apostolus predicat: dicens Tempus breue ē: ut qui habent uxores tāq; nō habētes sint: et q flentes: tāquā non flentes: et q gaudentes tāquā non gaudentes: et qui emūt tanq; nō possidentes: et qui utunt hoc mūdo tāq; nō utant. Preterit figura mūdi huius: sed quod despicit de copia de uarietate blanditiis: nō facile declinatur nisi in illa inuisibilia pulchritudine creatoris potius q̄s creatura diligat. Qui eū dicit: Diliges dominū deum tuū ex toto corde tuo: et ex tota mēte tua: et ex tota uirtute tua: in nullo nos uult ab amoris sui uinculis relaxari: et cū huic precepto primi quoq; cōpulat charitatē: imitationem nobis sue bonitatis indicitur quod diligit diligam⁹: et quod opatur: operemur. Quāuis.n. dei agricultura simus: et dei edificatio: et neq; q plantat sit aliquid: neq; qui rigat: sed qui incrementū dat deus: in omnibus tamen exigit nīi ministerij seruitutē: et nos dispensatores suos: uult esse donorū: ut quisq; sert dei imaginē dei faciat uolūtatē. Propter quod in oratione dominica sacratissime dicimus: Adueniat regnū tuū: fiat uolūtas tua sicut i celo: et in terra. Quibus uerbis qd postulamus aliud q̄s ut deus quē necdū sibi subdidit: subdatur: sicut i celo angelos: ita et in terra homines ministros suos faciat uolūtatis. hoc aūt petētes amamus deū: et proximū: nō diuersa a nobis: sed una dilectio est: quādo et seruū seruire: et dominum cupim⁹ imperare. Hoc igitur affectus dilectissimi quo amor terrenus excludit: bonorū operū cōsuetudine roboratur: necesse est ut bonis actibus conscientia delectetur: et libenter faciat qō fecisse se gaudeat. Assumitur igitur scientia: multiplicatur largitio iustitia custodiūr: frequētatur oratio: q̄s ut singulorū desideriū sit unum ostium notū: nutrit patientiam labor: mānsuetudo extinguit irā: benivolētia

calcat luxuriā: lenitudo expiditates sanctis desiderijs enecant: amarities libertatis depellat: et onera seruitutis sūt infra uirtutū. Sed quia multi diabolo i ctā inuer talia studia nō q̄ escūt: recolluisse in quibusdā articulis tēporū uigoris ē nīi reparatio instituta ut ubi de clementā rei: et uberitate agri pōt mens plenitū bonorū auida gloriari: et i ampla horrea fructibus cōgregatis aie suē dicere: habes multa bona: epulare: ubi quando increpatione diuine uocis accipiat audiatq; dicentem: Stulte hac nocte reposcam alam tuā a teque aūt parabi cuius erunt. Necessitissima mediatio debet esse sapientis: quoniā breues dies uitus vite: et certa sunt: incerta: nunqs sit mors tua: ro ipsa ignorancia inordinatū inducat finem qui se nouit esse mortalē: quod ergo et sanctificationi corporū et reparationi pīt aliqs: quarta et sexta feria ieiunemus. Sabbato aūt apud beatissimū Petrū apostolū uigilias celebremus eius cōfessionibus adiuuādi ut sōr desideriorū cōsequamur effectū p xpm dominū nostrū amen

De ieiunio septimi mensis eiusdē sermo sextus.

Euotionē fideliū dilectissimi nihil ē in quo prouidentia diuina nō adiuuet. Si quidē exercendis ad sōmonā mentibus atq; corporibus ipsa quoq; mūdi clemēta famulant: dū diez a mensiū distincte uariata reuolutio quasdā nobis paginas apit precepti: ut quod sacra admonent: institutā hoc quodā modo loquant: et ipa. Inde: cum ieiunium mēsem nobis ānī recurrat: ut taleru: non ignoto obseruātiā vias ad celebrandū solēne ieiunū sperta inter incertitudinē eligendo dicti

eitis quantū hec ꝓparatio exterio
ra t interiora bonis pariet ut eus
a hostibus incaſſū ſuccitus illicitis re
ſiſtat. Cōtinentie aūt nō dilectiſſimi
nō in ſola caſtigatione corpis nec i
diminutione tantū habet cōſiſtere. ma
ior.n. uirtutis illius bona ad illam
q̄e ꝓtinent caſtitatē que nō ſolū car
nis ꝙcupiſcentias ꝓterit ſed t māda
ne ſapientie vana ꝓcūr. dicēte apo
ſtolo. Videte ne q̄s vos decipiat per
philoſophiā t inanē fallaciā ſecun
dū traditionē hoīm. Continendū er
go ēa cibis: ſed multo magis ab er
roribus: quibus dū ut meus nulli car
nali delecta voluptati nullius ſit ca
pina uendacijq̄ ſicut in preteritis
ita t in nr̄is diebus non deſunt ueri
tatis inimici q̄ intra catholicā eccle
ſiā moyrē audēt bella ciuilia ut in
ꝓcuſſū ipiox dogmatū ſpitos quoſ
dā docentes ſibi gloriant accreſcere
quod a xpi corpe potuerint ſeparē.
Quid.n. tā aduerſat ꝓphetis tā re
pugnat euāgelio tā denigā eſt apo
ſtolicis rebelle doctrinis q̄s in domi
no Jeſu xpo ex Maria uirgine ge
nito t ſempiterno pri inpaliter coe
terno pni t ſingulare ꝓdicare natu
ra. Anima ſi hois tantū intelligenda
ē ubi ē q̄ ſaluat deus: ſi tātūmodo
deitas ē que ſaluat humanitas: ſi
des aūt catholica que ſibus reſiſtit
erroribus etiā ſimul iſtas ſpietates
refutat. Manes Neſtoriū diuina ab
hoīe diuidentē detestans Eutyches
in diuinis humana vacuantes: quo
niā vere dei filius deus verus unita
tē t equalitatē habens cū pre t ſpū
ſcō idē verus hō eſſe dignatus ē nec
ꝓcepta virginis matris ē ſeiunctus
q̄ carnis nec portas ſue humanitatis ſi
bi uniens ut deus incōmutabiliter
manens: ſic deitatē hōi ſpartiens:
ut cū gloriſicatione nō ꝓſumeret ſs
augeret. Qui n. eſt factus forma ſer
uilis forma dei eſſe non deſtitit: nec al
ter cū altero ſed unus in utroq̄ ē ut
ex quo uerbū caro factū ē: nullis diſ
penſationū varietatibus fides nra
turbet: ſed ſiue in miraculis uirtutū
ſiue in ꝓtumelijs paſſionū t deus q̄
hō ē: t hoīem credimus eſſe q̄ deus
eſt. Hanc ꝓfeſſionē dilectiſſimi toto
corde ꝓmereno ipſa hereticox ꝓmē
ta reſpuentes iciunia t eleemoſynē ve
ſtre nulli⁹ erroris ꝓtagiōe polluāt.
Luc.n. t ſacrificij māda ē oblatio ei
miſericordie ſeā religio quādo bi q̄
iſta dependūt qd opent intelligunt
Nā dicente domino: Niſi māducā
ueritis carnē filij hois t biberitis
eius ſanguinē nō hēbitis uitā in vo
bis. ſic facte mēſe cōmunicare vebe
tis ut nihil ꝓſus de ueritate corpis
xpi t ſanguinis ambigatis. Doc.n.
ore ſumit: quod fide credit: t frustra
ab illis amen reſpondet a quibus cō
tra id quod accipit diſputat: dicente
aūt ꝓpheta: Beatus q̄ intelligit
ſup egenū t pauperē. ille circa pau
peres veſtimentoꝝ t ciboꝝ laudabi
lis diſtributor: ē: q̄ ſc xpm in indigē
tibus t veſtire nouit t paſcere: quo
niā ut ipſe ait: Quādiu uni feciſtis ex
fratribus his meis: mihi feciſtis. ve
rus itaq̄ deus t verus hō unus eſt
xpc dines in ſuis: paup in noſtris:
dona accipiens: t dona diffundēs:
ꝓcepto moraliū: t uiuificatio mo
rum ut in nomine Jeſu xpi oē genu fle
tat celeſtium terreſtriū t infernoꝝ:
t oīs lingua ꝓfiteat quia dominus
Jeſus xpc in gloria eſt dei patris vi
uens t regnans cū ſancto ſpiritu in
ſecula ſeculoꝝ Amen.

De iciunio ſeptimi menſis ciuſdē
ſermo. vij.

Poſtolica inſtitutio dilectiſſi
mi que dominū Jeſū xpm ad
hoc venisse in hūc mundū nouerat:
ut legē nō ſolueret ſed ipleret ita ve
teris teſtamēti ſacra diſtinxit ut que
dā ex eis ſicut erant ꝓdita euāgelice
eruditioni ꝓfutura decerpet: t que
dā nō fuerāt ꝓſuetudinis tudaice fie
rent obſeruātie xpiane. Quāuis enī
varietates hoſtiaꝝ differentie bapti
ſmatū t ocia ſabbatoꝝ cum ipſa car
nis circūciſione ceſſauerint manēt ta
men ex ipſis voluminib⁹ t apud nos
ꝓcepta plurima moralia: t cū ide di
cat. Dilliges dominū deū tuū ex to
to corde tuo. t diliges ꝓximū tuum
ſicut teipſum xpo domino dicēte. Co
gnouimus q̄ in his duob⁹ māda⁹ tota lex pendet t ꝓphete. Tantaq̄
ē ſub huius gemine charitatis: edic
to utriuſq̄ copula teſtamenti: ut ſine
iſtaꝝ cōnexione uirtutū nec lex quē
q̄ ſueniatur iuſtificaſſe nec gſa. Ille
quoq̄ ꝓtes legaliū mandatoꝝ ex q̄
bus quedā ꝓcipiūt ut fiant: quedaꝝ
interdicunt ut nō fiant antique auc
toritatis retinēt firmitatē. Nec ideo
eis euāgelica putanda ē aduersa pfe
ctio: qa t uirtutū ſtudia ad voluntā
ria inciant augmēta t ultiones cri
minū penitentie remedijs relaxant.
Dicit eni dominus. Niſi abūdauerit
iuſticia vra pluſq̄ ſcribaꝝ t phariſe
oꝝ nō intrabitis i regnū celoꝝ: quō
ergo abūdauit iuſticia niſi ſuperal
tet miſericordia. Et qd tā equū quid
ue tā dignū ē q̄s ut creatura ad ima
ginē t ſimilitudinē dei cōdita ſuum
imitet auctorē qui reparationē ſanc
tificationēq̄ credentiū in peccatoꝝ
remiſſione cōſtituit: ut remota ſeueri
tate vindicte obq̄ ceſſante ſupplicio
reus innocentie reddereſ. finis cri
minū ſiet origo virtutū. Quod igi
tur dilectiſſimi ex ueteris ꝓdicatōe
doctrine ad purificationes aiaꝝ cor
poꝝq̄ nr̄oꝝ iciuniū ſeptimi menſis
aſſumim⁹ nō legis lib⁹ nos onerib⁹
ſubijcimus: ſed vtilitatē ꝓuidē que
xpi euāgelio ſeruit ꝓſectimur. quia
in hoc pōr ſup ſcribis t phariseis
xpiana abūdare iuſticia: nō exacuā
do legem ſed intelligentiā refutādo
carnalē. Nec.n. talia nra debent eſſe
iciunia qualia erāt illoꝝ: quib⁹ Eſa
ias ꝓpheta de ſpū ſcō in ſe loquente
dicebat. Neomenias vras t ſabba
ta t die magnū nō ſuſtineo: iciunū
t ferias t dies feſtos vros odit aia
mea. Inde dominus ieiunandi for
mā diſcipulis tradens: Cū iciunatis
nolite fieri ſicut hypocrite triſtes ex
terminant eni facies ſuas ut appare
ant hōibus iciunantes. Amen dico
vobis: receperunt mercedē ſuā: quā
mercedem: niſi laudis humane poꝑ
ter cuius cupiditatem iuſticie ſpeci
es plerunq̄ ꝓtenditur: t ubi nulla
eſt cura conſcientie: amatur falſitas
fame ut iniquitas que occultā nōcar
gaitur: mēdacij opinione letet. Ra
tionale itaq̄ ſanctumq̄ iciunū nul
la laudis oſtentatio: ſiq̄ potētia pel
luat: nec bonū ſuum quiſq̄ fidelū
de humanis uelit pendere indicijs.
Diligenti deū ſufficit ei placere quē
diligit: quia nulla maior: expetenda
eſt remuneratio q̄s ipſa dilectio. Sic
enim charitas ex deo eſt ut deus ipſe
ſit charitas. Quod utiq̄ pie t ca
ſte ſita gaudēt aīe ipleret ut inimi
ca extra illum cuiꝑat delectari. Deū
nāq̄ eoq̄ dicit dominus Tibi dixit cor
tuum: tibi t cor tuum. Quie aūt
ē thesaur⁹ hoīs niſi quedā fructuū

elue congregatio laborq; collectio. Quod si senserit quelibet q̃ talis ē q̃ que fuerit ubi delectario fruēdi ꝓstituī ibi cura cordis obstringit. Sed cū multa sint genera diuitiaꝝ: diffimilesq; materie grauiores thesauri cuiq; ē sue cupiditatis affectꝰ qui si de appetitu ē terrenoꝝ nō beatos facit sui participatiōe sed miseros. Si uero q̃ ea que surſū sūt sapit nō que supter rāpet pauꝰ uti ē sūt: sed eterne in illo habent incorruptibile refocillatio securitatis: de quo dicit propheta. Thesaurus ē salus vſa aduenit sapientia ꝙ disciplina ē pietas a dominodi sūt thesauri iustitie per quos auxiliante dei gra etiā terrēa bona in celestia trāsferunt: dū multi iniuste sibi relicta aut aliter acquisita ad iustū pietatis ꝰtūtur. Cūq; ad sustentationē pauerū que possunt eroberare distribuunt cōgregant sibi inamissibiles facultates ut quid abdiderint in elemosynis emittere possit ſ subiacere diſpēdijs ē digne ibi habent cor ubi habent thesauꝝ sūdq; tales diuitias suas dignū ē beatissimū ē exercere ut crescant ē nō timere ne peant. Optēto igit dilectissimi quod bonū ē ad oēs maxime autem ad domesticos fidei septimū mensem ab initio mysticus spūs septenarium spūm ē ipsius sui ecclesie numero plecratis ꝓtinentie fructibus deputantes. Quarta ē sexta feria ieiunemus. Sabbato aut̄ apud beatū Petꝝ uigilias celebremus cuius nobis oronos suffragia bunitur ē merita ut qualitēcūq; fidelibus tribuit bonum uelle tantū nobis ē posse. Per dominū nostꝝ Jesū xpm filiū ei⁹: Qui tecū uiuit ē regnat in secula seculoꝝ Amen.

De octauo septimi mensis eiusdē sermo octauus.

Duis dilectissimi dinoꝝ eruditio ꝓceptoꝝ hoc maxie agit apud corda credentiū: ut amoꝝ prauꝝ recto amore superet ē delectatione iniquitatis cōcupiscentie ꝙ uicie peccandi cupiditas destruat: dicente scriptura: Post concupiscentias tuas nō eas: ꝙ a uolūtate tua mala auerterc. Cū aūt inanimis hominum multe bone ꝙcupiscentie sint ē laudabiles uolūtates: qd ē quod in beſut nr̄is nō ꝓsentiamus affectib⁹ nisi q̃ abilla ꝙcupiscētia ꝓhibemur ē ab illa uolūtate reuocamur cuius ortus ex nobis ē ē ideo mala ꝓnuntiat: quasi esse ꝙnicē. Ad distinctiones igit̄ ꝙcupiscentiaꝝ que sunt ex deo bene bōi dictū ē. Post cōcupiscentias tuas non eas ut quasi concupiscentias tuas non eas ut quasi concupiscentias tuas non eas ut quasi conc

rationalia salubriter exteriora castigat: nec per eum fit exterere ieiunia qui nolit carnes deluxerio sed etiam animi cupiditatibus pacti repugnat rectorem scripturarum. Post scripsit Et cum ieiunas non eas: et a voluptate nata mala auertere. Ieiunans ergo ab ipsi q caro appetit ieiunet: et ab eis q male interiora subtrahit a capiscat. Pessimum autem alie cibus velle qd non licet: et noxia oculis delectatio e que aut turpi lucro parat aut superba extollit aut adulando letat. Quibus enim affectibus motus quoq corpo ris seruitus ad originem rame sua cum eta relapsus sibi censet ultras actionis abstinentie initiu voluptatis: qua reuocare a peccato deciderit optimu maximumq ieiunii ut ergo tue e edendi abstinentia fructuosa: quando exteriorem parcitas a spontanea interiore pcedit Celebraturi igit dilectissimi verum et spiritale ieiunii qd et corpus et animu sui purificet: oculis nri secreta pimentur: et ab eis rebus aut prohibet aut gaudeant iusto dilectiani" exa mine. Ac si ego vane glorie si qua radix suarme si qd ineft virus suadie: nihil talu ista sumat efficax: sed virtutu intecta delitys celestes epulas terrene pferat voluptati. Agnoscat hō sui generis dignitatē: factūq se ad imaginez et similitudinem sui creatoris intelligat: nec ita de miserius quas p peccatum illud maximus et cōmune incidit expauescat: ut nō se ad misericordiā sui auctoris attollat ipse. n. dicit. Sic estote quoniaz ego sanctus sū: hoc e me diligite: et ab iis que mihi displicēt abstinete facite qō amo ramate quod facio. Et cū videt difficile esse qō iubeo: ad iubentē re curritur ut vnde vat precepti pfici au xiliū. Nō negabo opē: qui tribui vo luerit. Sciunt ab aduersio: abstinete a contrariis: Ego sum cibus vester et potus. nemo ea que mea sūt efficaciter concupiscit. Qui enim ad me tendit: ex mei participatione me quer. Ideo dilectissimi cohortationi bus quibus nos ad bona insommu rabilia et ad gaudia inuitat eterna: plene sunt omnes diuinarum pagine litterarum: et ad hoc nobis cū agit testamenti veritasq doctrina: ut ibe reamus veris: et continearnus a vanis. Non enim compescendi potest quod promittitur nisi custoditus fuerit quod iubetur. Quid iustius qz ut homo cuius fert imaginez faciat voluntatem: et per abstinentiam cibi ieiunet a lege peccati. Ideo enī ipsa continentie obseruantia quartuo: ē assignata temporibus: ut in ipsuz temporis anni redeunte decursu cognoscerem nos indesinenter purificationibus indigere: semperque esse nobis rendam duz huius vite uarietate ia etamur ut peccarū quod fragilitate carnis et cupiditatum pollutione cōtrahitur: iciuniis atqz elemosynis detergatur. Esuriamus paululū dilecti simi: aliquātulū quod inuādis possit prodesse pauperibus nostre consuetudini subtrahamus: delectemur conscientia benignoz fructibus largitatis: et gaudia tribuens quo eos letificandos accipiet. Dilectio proximi dilectio dei est: qui plenitudinem legis et ppheta rū in hac gemine charitatis vnitate cōstitutit: ut nemo ambigeret: deo se offerre quod homini cōmodasset: dicēte domino: saluatorem cum de alendis inuādisq pauperibus loqueret. Quod vni ex fratribus meis minimis fecistis mihi fecistis. Quarta igit et sexta feria ieiunem". Sabbato vero ut apud beatu Petr apli vigilias celebremus: cuius nos meritis et precibus credimus adiuuādos: ut misericordi deo tempo nostro et deuotione placeamus. Per dominum nostrū Iesū xpm qui vivit et regnat in secula seculorū Amen.

In festo omnium sanctorū lectio sancti euangelii secundū Matheū

In illo tpe: Videns Iesus turbas ascendit in montē. Et cum sedisset: accesserūt ad eū discipuli ei. Et reliqua.

Homelia beati Leonis pape eiusdē lectionis.

Dilectissimi dominū nrm Iesu xpm euangelii regni et diuersos per totā Galileā carnis te langores in oēm se Syriā uertisse fama diffuderat: multi ex variis uerla iudea turbe ad celestē medicū confluebant. Quia nō sanda ē humane ignorantie fides ad credēda que nō videt: ad spanda que nescit: oportebat diuina eruditione firmandos corporeis beneficiis et visibilibus miraculis incitari: ut cui nō tā benignam experiebat potentiā: non ambigeret salutare esse doctrinā. Vt ergo exteriores medelas dominus adremediis interiora transferret: post sanitates corporū curationes operatus est. Segregatus a circumstantibus turbis secessum vi in montis ascendit: aduocatis apostolis quos sublimioribus institutis abdito mysterio sedis tribueret: et ipsa loca atqz operis qualitate significās se esse q Moysen quondā in monte dignatus fuisset alloqui: ubi quide terribilem iustitiā: hic aūt sacratiorem clementiam ut ipleret: quod fuerat ppheta locutus. Ecce dies venīūt dicit dominus et consummabo sup domū israel et super domū Juda testamentū nouū. Post illos dies dicit dominus dabo legem meam in visceribus eorum et in cordibus eorum scribam eam. Quid ergo locuturus fuerat Moyses? et apostolo instituturus nisi ea que nouum testamentū decreta? Sed humanis ut quondā oculis a nube crassitudinis necdū penetrata fulgentia per terribiles sonos atqz fulgetra posse ab accessu nō se abstinuit: timoris pauore ad aures cordis nō tranquillitate collapsus: quanto p gloriosiorē modum uterer legis aspiratus ipse ad propitiū anteret formidinem seruitutis. Quibus igit doctrina sacramentorum ipsa sit: postulamus: ut qui ad cognitionē beatitudinis pueriliter desiderant gradus scientissime ascendere agnoscant. Beati inquit pauperes spū: quia ipsoz ē regnū celoz. De quib pauperibus veritatis loqueret. Scilicet ambiguz ē dicente beati pauperes nihil ad ueri de intelligentia paupertatem qualitate et illi coronandi essent qui ad promerendum regnum celoz ea sola inopia qua multi subgraui dura necessitate patiuntur. Sed cuz dicit Beati pauperes spū: manifestendit eis regnū celoz tribuēdū: quoz humilitas cōmendat animoz: magis qz indigentia facultatū. Dubitari aūt non potest q humilitatis ipsius bonū facilius pauperes q diuites assequantur: dum in illo in unaqua te amica est manifestior: et nos in diuinos familiares elatos. Rarissimē et in pluribus diuitibus inuenitur hoc animus qui abundantia sua nō ad tumoē superbie: sed ad opera bonitatis utatur: ad qz pro lucris mundanis muneret: quod ad reliquandā miseriam alieni laboris impendent. Omni genere atque ordine hominum dari in hac virtute consortia:

qui possint possito esse pares t ipa
ricentia. Hec interest q̄ tū sine in ca
elitate terrena dissimilco q̄n spū
ralibus bonis iuenunt inequaleo.
Beata igit illa paupias que rerus
spalū amore non capit: nec mundi
opibus auzeri appetit sed celestib⁹
bonis dilectare cōcupiscit. Dur⁹ no
bis imaginime pauptatis cēpluz
pmi post dominū apostoli pbuerūt
quia oia sine different a relinquēt rel
ad uocē celestis magistri a captura
pscū in pscatoreo hoium alacri cō
uersione mutati sūt: t multos sui si
miles fidei sue imitatione fecerūt q̄s
filig pmissis ecclie unū eo: olum t
alia una erat credentiū q̄ uniuersis
suis rebus possessionibusq̄s distra
ctis per deuotissimā pauptatē bōis
ditabāt eternis: t ex apostolica p
dicatione gaudebāt nihil habere ō
mūdoz oia possidere cū xpo. Hinc
beatus Petrus apls cū ascendens
in templū a Claudo elemosynaz po
sceretur. Argentū inquit t aur non
est mecū: q̄d habeo: hoc tibi do.
In nōe Jesu xpi Nazareni surge: t
ambula. Quid hac humilitate subli
mius: q̄d hac pauptate locupletius:
non hs fidia pecunie sed hs dona
nature: que debilem edidit mater ex
utero: sanū fecit Petrus ex uerbo t
qui imaginē celestis in nūmo nō de
dit imaginē xpi in hoie reformauit.
Huius aūt thesauri ep⁹ bus nō solū
ille adiutus é: cui gressus é redditus
sed erā q̄nq̄ milia virop qui tūc ad
crboratiōnē apostoli eiusdē curati
onis miraculum crediderūt. Et ille
paup q nō hēbat q̄d petenti daret:
tanta dedit dine gratie largitate: ut
q̄ē dñoda vnū hoiem redintegra
ret in pdibno: sic tot milia credētiū
sanaret i corpib⁹. Sacerdos i xpo ala
ere: quos in iudaica pfidia inuenerat
claudicātes post pdicationē hui⁹ fe
licissime pauptatis addidit dominꝰ
discens: Bti q̄ lugēt: quoniā ipsi cō
solabuntur. Lucrum hic dilectissimi
cui consolatio eterna promittit: nō est
cū mūdi huius affectione cōmutare.
Nec beatū quenq̄ facit ista lamen
tanque totius humāi generis deplo
ratione fūdunt. Alia ratio est scōz
gemitū alia beatoz causa lachrymā
rū. Religiosa tristicia aut alienū pec
catum luget aut pprium. nec de hoc
quod diuina iustitia agitur: sed deo
meret q̄d hūana iniquitate cōmittitur
ubi magis plāgendus é faciēs mali
gna q̄s patiens q̄ iustū malitia sua
mergit ad penā: iusta aūt tolerātia
ducit ad gloriā. Deinde ait dominꝰ
Beati mites: quoniā ipsi hereditate
possidebūt terrā. Mitibus atq̄s mā
suetis humilibus acmodestis t ad
oīz iniuriaz tolerantiā p̄paratis
possidēda terra promittit. Nec parua
é estimāda hec aut ullis hereditas
tanq̄s a celesti habitatione discreta
sit: cū regnū celoz nō alij intelligan
tur itrare. Terra aūt promissa mitiū
t in possessione dōda mansuetis ea
ro scōz é que ob hūilitatis meritum
felici resurrectiōe mutabit⁹ in immor
talitatis gloria vestiet: in nullo iā spū
futura p̄traria: t cū volūtate animi
perfecte unitatis habitura plenum.
Tunc eni exterior homo interioris
hoīs erit quieta t intemerata posses
sio tūc mentis videndo deo sine cōta
gio corpore infirmitatis impedie
obstaculis nec iam dici necesse erit:
corpus quod corrūpit aggrauat ani
mam: t terrena inhabitatio deprimit
sensum multa cogitantē. Quoniam
habitatori suo nō reluctabile terra:
nec iam terraiū aliquid ptra ipeuz
qui regionis audiebat. Possidebūt n
illā mites pace perpetua: t nihil ex
q̄s de cor iure minuet. Cū corrupti
bile hoc induerit incorruptionem t
mortale hoc induerit immortalitatem
ut periculū vertat in premiū: t q̄d su
it offendit bonos post hec addidit
dicēs t dicit. Beati q̄ esuriūt t sitiūt
iustitiā quoniā ipsi saturabūt. Nihil
hec esurito corpore nihil expetat si
tis ista terrenū: sed iustitie bono desi
derat saturari: t in oliuo oculoz ipo
ducta secretū ipso domino optatum
plen. Felix mēs q̄ hūc cupiscit cibū
t ad tālē epulat potū: quē viqz non
expetet si nil de eius suauitate gu
stasset. Audiens aūt dicētē sibi ppbe
ticū spiritū: Gustate t videte quoni
am suauis é dominus: accepit quan
dā stupe dulcedinis potionem t in
anioē supne uoluptatis exarsit: ut
spretis oibus ipalibus ad edendū
bibendūq̄s iustitiā toto accenderet
affectu: t illius pmi mādata appben
deret ueritatē dicēte: Diliges domi
nū deū tuū ex toto corde tuo t ex to
ta mente tua t ex tota uirtute tua quo
niā nihil é aliud diligere deū q̄s ama
re iusticiā. Deniq̄s sicut illi dilectioni
dei pmi cura subiūgit a t hic de
siderio iustitie uirtutē misericordie co
pulat t dr: Bti misericordes: quo
niā ipsoz miserebit deus. Agnosce
xpiane tue sapiētie dignitatē: t quis
disciplinaz arripiat ad q̄ premia uoce
ris intellige. Misericordē te miseri
cordia: nihil vult te cē iusticia: ut ire
atura tua creatoz appreabet: si pecu
lo cordis bōni p lineas imitatiōis
expressa dei imago resplēdeat. Secu
ra illo opantū fides: aderūt tibi de
fidria tua: t ps q̄ amas iuc fine po
teris. Et quoniā ibi p elemosynaz
ola mādata iungit: ad q̄nq̄s beatu
dine q̄ frequenter é pmiss: pulsa
dilectissimo Beati mūdo corde
quoniā ipsi deū videbūt. Magna
felicitas dilectissimi cui tantū p̄mū
spārat. Mundo corde ē hōc cōmūtā
nisi eo qui supra dictis studere
uirtutibus: nitat: ad deū quēadmo
dū fraudulento q̄ nemo scire q̄ lingua
ualeat explicare t tamē hoc pleriq̄
cū transito in hac humana natura:
ut nouissima per speculū in enigmate
sed facie ad faciem plam qua nullū
hominū uidere potuit sicut est vide
at deinceps. Et quod oculus nō uidit
nec auris audiuit nec in cor hōis as
cendit p mirabile gaudiū eterne cō
templationis obtineat meritis hec de
mundo corde p̄mittur p̄meati.
Splendorem eius uero humano lor
dus aceo uidere non potuerit qō
erit incanditas mentis nisi hic hoc
erit pena maculosis. Deleātur igi
tur terrenaz caligines vanitatum t
ab omni qualoz iniquitatis oculi
tergantur tenebroses ut serenus imit
tantum dei uisio pclarior. Ad hoc
eni p̄merendū illud intelligimus p
tinere quod sequitur: Beati pacifici
quoniam filij dei uocabunt. Beati
tudo ista dilectissimi non cuilibet
consentionis aīe qualecunq̄s cōcor
die est sed illius de qua dicit apostolus:
Pacem habete ad deum. Et ō
qua dicit ppheta Dauid: Pax mul
ta diligentibus legem tuam: et non est
illis scandalum. Hanc pacē et arc
tissima amicitiaz uincula t idelitate si
militudines aīaz non ueraciter sibi
uendicantib⁹ nō cum deo nō sūtate cō
cordant. Extra dignitatē pacis sunt
ipsoz pauloz iniquitates cupiditatum se
dera sceleraz: et pacta ultioz. amoz

mūdi cum dei amore nō ꝓgruimꝰ
ad societatē filiorꝫ dei pueniti: qui se
a generatione carnali nō diuidit. q
uāt semper cū deo mente fūr sollicit
seruare unitatē spūs in uinculo pacis
nunqꝫ ab eterna lege discrepauit. Si
delicatione dicentes: Fiat voluntas
tua sicut in celo ⁊ in terra. Hi fūt pa
ficis: bene unanimes sanctaqꝫ cō
cordes vocandi eterno nobis dei
coheredes adūt xp̄o: qa hoc merebit
dilectio dei ⁊ ꝓximi ut nullas iā ad
uersitates sentiat: nulla scandala pti
meat: sed sinito olim tribulationū cer
tamine: in tranquillissima dei pace
requiescat. Per dominū nostꝝ Ihesū
xp̄m filium tuū: qui tecum viuit ⁊ re
gnat in unitate spūs sci deus: Per
oīa secula seculorꝫ Amen.

Tractatus beati Leonis pape cō
tra hereses Eutyrhetis habitus
Rome in Basilica sce Anastasie

Icut pilorꝫ dilectissimi pruden
tiꝫqꝫ medicorꝫ est passiones in
firmitatis humane remedijs pueni
re: ⁊ quēadmodū salutē peraria decli
nent ostendere: ita pastoralis officij
est ne dominico gregi hereticā malig
nitas noceat: uidere: ⁊ qualiter lu
porꝫ latronū ipsorū insidias sit cauēda
demonstrare: quia nunqꝫ potuit he
retica spūtas sic latere: ut non a san
ctis patribus nostris ⁊ semp ecclie
hensa sit ⁊ iure dānata. Sollicitudi
nem itaqꝫ nostrā quā dilectioni ve
stre ꝓfitendimus: latere nō potuit quos
dam egyptios ꝓcipue negotiatores
ad vrbē uenisse: eosqꝫ Alexandrie sce
lestis ab hereticis sunt admissa defen
dere: asserentes sola deitatis in xp̄o
fuisse naturam: nec carnis humane
quā sumpsit ex beata virgine Ma
ria habuisse penitus veritatem: que
ipietas ⁊ falsum hoīem ⁊ deū dicit
esse passibilem. Quod quo audeant
alio quo ue ꝓfitio dubitare nō possu
mus: quia ꝓfi a ueritate euangelij
recesserūt ⁊ mendacia diaboli fūt se
cutiatios quoqꝫ uolunt socios sue
ꝓditionis effic̄ere: ⁊ ideo fraterna vos
⁊ paterna sollicitudine cōuenimus
ut inimicos catholice fidei hostes ec
clesie incarnationis dominice nega
tores ⁊ institutō a sanctis apostolis
symbolo repugnantes in nullā rei
pianis consentiōis affectū: dicēte apo
stolo. Hereticū hominē post vnam
⁊ secundā correptionē de vita scientes
quia qui huiusmodi ē: subuersus est
⁊ delinquit ꝓpō iudicio condēnat.
Dsopia enim primacia perit: ⁊ sua
a xp̄o discedit insania: qui cāz ipietā
tem ꝓ quā ante se multos scit ꝓfisse
ꝓfitē: ⁊ religiosum sibi atqꝫ catholi
cē putat id quod sanctorꝫ patrū iudi
cio ⁊ in Photini ꝓfidia ⁊ in Adani
ebij dementia ⁊ in Apollinaris insa
nia constat esse dānatū: ut adhuc
quasi noue, ⁊ necdū dānatem permi
ciem afaꝫ suaꝫ consentiant ꝓuita
ti: qui incarnatiōis dominice bene
gnant sacrām. Quasi aliud tota euāge
lij lectione doceamur qꝫ hoc vno di
uine misericordie sacro humanū ge
nus in his qui credunt esse saluatū:
q̄ vnigenitus dei filius equalis per
oīa patri nostre assumptione subsīā
tie manens quod erat: dignatus est
esse quod non erat: verus. Sīhō verus
deus qui absqꝫ cuiuslibꝫ sordis pecca
ti integram sibi nostrā perfectamqꝫ
naturaꝫ veritate carnis ⁊ alie vnium
⁊ intra vterꝫ beate virginis matris
spūs sancti virtute cōceptus nec edi
tione partus nec ꝓmordia fastidiuit
infantie ut uerbū dei patris huma
nam sibi inesse substantiā ⁊ deitatis
potentia ⁊ carnis infirmitate loqret
De corpore bēns corpea: ⁊ actōes
⁊ spiritales de deitate uirtutes. Hu
manum quippe est dolere ⁊ flere
dormire humanū est metuere flere
mori atqꝫ sepeliri. Sed diuinum est
surgere ambulare: aquam in uinū
cōuertere: mortuos suscitare: mūdū p
pia mortē tremefacere: ⁊ cū unica
lux oculorꝫ altitudine cārne con
tendere: ut q̄ hoc credunt: dubitare
nō possint qd humanitati ascribere
qd debeāt assignari deitati: quoniā
i utroqꝫ unus ē Chūs: q ⁊ deitatis
sue potentiaꝫ non amisit: ⁊ ueritatē
pericti hois nascendo suscepit. Hos
ergo dilectissimi de quib' loqui mur
tanquam uenenū monstrorum fugite
execramini: declinate: ab eoꝝ collo
quio si inrepati a uobis corrigi
nolucrint: abstinete. Quoniam sicut
scriptum est: sermo eorum serpit ut
cancer: iusto enim iudicio ab ecclesie
unitate reiectis nulla est tribuenda
communio: quam non nostris odijs
sed suis sceleribus perdiderunt. vos
ergo dilecti deo ⁊ Apostolico testi
monio cōfirmati q̄b' beat' apostol'
dicit. Quoniam fides uīa ānunciat
uniuerso mundo: custodite in uobis
quod tantuꝫ predicatores agnoscitis
esse ō uobis. Nemo uestꝝ efficiat
huius laudis alienus: ut quos p tot
secula docente sancto spiritu hereses
nulla uiolauit: ne Eutichyane q̄dez
ipietatis possint maculare contagia.
Confidimus autem q̄ protectio dei
corda uestra fidemque custodiat: ut
cui hactenus fideliter obedistis in
ēternum pleneraute catholice fidei
obseruantia placeatis: Per Chūstū
dominum nostrum Amen

Leo papa Maximo Antiocheno
Episcopo salutem in domino

Tantum dilectioni tue placeat
communis fidei sacratissima
unitas ⁊ pacis ecclesiastice tranquilla
cōcordia: latter ap̄t' ostēdit qual
ad me filij nostri Damian' ꝓbiter
⁊ Olympius diacon' detulerūt eo
nobis gratiores quo ꝓ ipsos eloqa
alterna miscent: ⁊ magisqꝫ hinc ut
notescat gra dei qua fruit ꝓ totum
mūdū ō manifesto catholice ueritatis
lumine gaudet. Quamuis quod
multū dolem': quidam adhuc sicut
sermo indicat nuntioꝝ tenebras fas
diligit: cum ubique dei splendor
effulserit: ⁊ nunc ecclesie sue delec
tent obscuro: ⁊ perdita fide solo ac
uacuo remanserūt nolle christiano nō
bētes intelligentiam qua errore ab
horrent ab Eutyrhetis impietate diffi
gaā: Nec enim ideo excusabiles uideri
aliqua coꝝ falsitas pōt: quia ipsi sibi
fūt i sua puersitate cōtrarij. Nā licet
Nestoriani Eutyrhetis discipuli de
fendant: Eutyrhetē anathematizent
Nestoriū sectatores catholicoꝝ tamē
iudicio pares utraqꝫ damnat: ⁊ ābe
simul hereses a corpore Ecclie re
secāt qa neutra falsitas nobiscum
potest habere cōcordiā: nec interest
quod iu sacrilegiū ab incarnatiōis
dominice ueritate discordānt cum
id quod prauissime sentiūt nec aue
ritas Euangelij habeat: nec ratio
sacramenti: ⁊ ideo frater charissime
oportet dilectionē tuā toto corde ꝓ
sequare cuius ecclie gubernaculis' te
dominus uoluerit ꝓesse: ⁊ cuius
meminisse doctrine quam precipu'
Apostolorꝫ oium beatissim' petrus
per totū qdon mundū uniuersis pre
dicatione sed speciali magisterio in

matos esse cognouimus eo q̃ bole
antis ꝓ uenie ꝓcaꝝ ei⁹ oꝛes non
tenuisse dñantis: t alieno doleri pre
buisse clementiaꝫ ita eos formido
turbasse ut in dānationē catholici
atq; Innocentij pie t inreprobates
detestabil pranitatis trepido fumu
larent obsequio illud quidē quod
plenibus t agentibus nostris cōsti
tutū est approbauimus: ut suaꝫ igreri
ecclesiaꝫ essent colone plenissimi: cū
leꝛatio nr̃a quos misimus: partici
pare ceꝛi sollicitudine uolumus dif
ponāt: quatenus hi qui plenio sanct
factionibus male gesta condānant:
t accusare le magis eligāt q̃s tueri:
pacis t coloniis unitate letent: sita ut
regno ꝑpe anathemate que contra
fidē catholicā sunt recepta dānent.
Aliter enim ecclia dei que corpus ē
xp̃i ence sacra sūt sacerdotia nec uera
sacrificia nisi in nr̃e ꝑpetate nature
uerus nos pontifex reconciliet: uer⁹
immaculati agni sanguis emūdet: qui
licet in patris sit dextra sessurus in
cadē tamen carne qua sūpsit ex uir
gine sacrificium ꝑpetuationis exequit: di
cente apl̃o. Christus Jesus qui mor
tuus ē imo qui t resurrexit: qui est i
dextera dei qui etiā interpellat pro nō
bis. Neq; enī pōt aliquo benignī
tas nr̃a repbendi: cū a satisfacienti
bus recipimus: qō uolumus esse de
ceptos. Nec aspernat̃ colonie nr̃e
gra denegāda ē nec temere largien
da quia sicut pietatis plenū ē oppōsis
charitatis finem dominice credibili
ratis iniustū sit a perturbationis auctor
sputari. Benosibus Dioscoꝛi Junc
tratio t Eustaby ad sacꝝ altare reci
tandis epl̃is lectionē ius mos decet cu
stodire. Q̃ sacerdotes dñi ibidē
plenitū faciendū esse oiteruat. qōq;
ordinationi memorande sancti
Flauiani nō repugnet: gra tua xp̃ia
ne plebis aliquis non auertat. Nā ini
quū est aliq; incongruū cōl qui ino
centes t catholicos sua ꝓsecutione ve
rarunt: leōꝛ uobis hinc discretione
misericōdiā t ipietatē non dele
rentes ipsā sui ꝓsanctre condēnet
quos cōuenit aut peculiaꝛ ꝓfectū
aut laborare ꝑ venia. Fratrem uero
t Coepiscopū nostꝛ Julianū ul cle
ros qui sancte memorie Flauiano fi
delibus officijs adhesērūt dilectio
ni quoq; tue uolumus adhereꝛe ut
quē fidei sacramentis uinere apud
dominū nostꝛ nouimus in te sibi cō
placitē esse cognoscāt. Illud quoque
d lectionē tua nosse uolumus fratrē
t coepiscopū nostꝛ Eusebiū qui cā
fidei multa discrimia laboresq; tole
rauit: nobiscū interdum morari t in
nra hic cōione ꝓsistere. Cuius eccle
siā tua sollicitudine uolumus eē de
fensā: ut nihil eccl̃e absente depeat:
t nullus ei in aliquo ꝓiudicare ꝓsu
mat: donec cū litteraꝫ nr̃aꝫ ad nos
ꝓsecutione perueniat: t ui maiore cha
ritate uel nra uel totius xp̃iane ple
bis affectione ꝓuocet: hoc qō ad di
lectionē tuā scripsimus in oiuꝫ uolu
mus noticiam peruenire: ut qui deo
nro hic seruitūi: de ꝓfirmata apud te
pace sedis aplice gratulent. De ce
teris uero diffidij causis atq; peruer
sionis dilectio tua litteris quas per
nostros accipiet: plenius instructur.
Datum idibus Aprilis.

Leo papa Leoni Augusto salu
tem in domino.

Felicis que ad gratulationem
speru vri pertinent persolutis:
psolutis etiā hanc paginā necessarie
supplicationis adiecit: q̃ catholice fi
dei diuinus ꝓparatū laboris uestri
posco ꝓfectū. Nā talia in Alexādria
ecclia perpetrata fratris t Coepis
copi mei Anatoly relatione cognoui
ut oīa Christiana religio sentiat se
ꝓdeꝛi atq; uiolari: nisi i uniuersū
fidei uestre deuotione prospiciat: t
memorate eccl̃e que ante Calbo
nas sunt ebra reconditis: reddatur
Christiana libertas: ut cessantibus
hereticoꝝ impugnationib⁹ cuāg̃ ica
doctrina: que ibi ante Dioscoꝛum
in gurgustiis cū totius ecclie pace
reparetur: quod opus uirtutibus
uestris gloriaq; cōuenit⁹ ecclesiaꝫ
q̃d placitū habebit effectū si apud
sanctā Chalcedonensem Synodus
t filii nostri Jesu Christi catholicā natione
firmata nulla pmiseritis retractatione
pulsari: qa t illo concilio per spūm
sanctum congregata atq; perfecta
definitionibus cuncta firmata sūt
ut nihil eis regule que ex diuina inspi
ratione perlata est: aut addi possit aut
minui. Hoc aūt tā apud clementie
uestre scientiā non ambigimus esse p
spicuū. Siq; idē maiores ante relatione
molitiones hereticoꝝ que cōtra pre
dicte Synodi auctoritatem cōabāt
assurgerent: nihil eꝛ hoc permiseritis
audire: unde quod negandum illis
ponte uidebit⁹: gloriosum nobis est
uniuersali ecclie me supplicante cō
cedere: si cōmutabiliter ꝓpetue pstare
uis que secundū Euangelium Christi
t predicationis Apostolice ueritatem
oībus retro seculis una fide unaque
intelligētia roborata sūt: nulla alteri⁹
possint accusatōe conuelli. Qui ergo
miro dei cōsilio Episcopus mētem
uestre pietatis instruxerit: et primitus
Alexādrine eccl̃e pacis reparatōs
consulite ꝑ Catholicos sacerdotes
talē ꝓuideri iubete. Pontificem: in
quo tin actuū probitate t fidei per
fectione nihil possit reprehensibile re
periri: ut oībus rite cōpositis eadem
ubiq; seruet ꝓdicatio ueritatis.
Datū quinto idus Iulias Constantio
Ruffo consulibus.

Leo papa Leoni imperatoꝛi sa
lutem in domino.

Leo epūs Leoni augusto. Pio
missime me memoriā venerabilis
imperio: in cā fidei de qua clemētias
tua nouit pie esse sollicita plenissimā
beatitatis mee dirigēdā esse sermo
nēsque nūc auxiliante domino fide
li occasione gloriosi ut sic pietatis me
studio uilius ꝙsum arbitror deesse
nō posse. Instructio. Quanta scias
clementiā tuā humanis institutionibus
nō egere t sinceriss̃ima abundantia
spūs sci hausisse doctrinā: officij ra
tionem nouimus et patefacere que intelligi
t ꝓdicare q̃s credat quis ille quē
dominus veniens in terra diffudit
moru crebre meditationis agitatione
sic incalescat ut feruentius inflāme
tur ut luceat. Magnas nr̃as caligines
Eutychiana heresis orientis pribus
inferne mortis ē: et bilis Lucē q̃ sicut
in euāgelio loquit: In tenebris lucis
t tenebre eā nō cōprehenderūt. Inpe
ritoꝝ oculos tētauit auertere cū ipsa
in suā recideret cecitatē. Nūc in dilec
tis recrudescit qō in auctore dele
ri nō longo euāgelij tpis intervallo va
luit catholica fides que ē singularis
t vera cuiꝰ nihil addi nihil minui
pōt a nocibus hostilibus apperta
succūbere: quoꝝ pōr Nestorius Eu
tyches secūdus emerserit: quin ec
clesiā dei hereses sibimet ipsis pra
uis inferre uoluerūt: ut veraꝫ ap
ꝓbationi nobis meritō dāna
rēt: quia insanū nimis t sacrilegum
fuit quod varia falsitate ibo ꝓfērūt
Et anathematizet ergo Nestoꝛ qui
beatā uirginē Mariā nō deiꝑ hoīs

tantū nō creatidi genericē ut alīā p
sona carnis alit⁹ cētra. Nec mirū
spūm uerbo dei carne sentire
sed sepatū aīq; seiunctūalīq; filiū
deitatis: filiū hoīs fdicaret cōma
nente illa incōmutabili uerbi ēē. a
q̄ dicū pke ⁊ spūs scō inpalio aīq; co
eterna ēēt ⁊ intra uirginis ulcera
uerbū caro sit factū ut id qđ mūta
bile facīm⁹ recipiat unoq; partu
fm ueritatē utriusq; nature cadē uir
go ⁊ anicilla dominicē ⁊ mater: qđ
ctūs Helisabeth sicut Lucas euange
lista declarat: intellexit: dicit. Unđ
hoc mihi ut ueniat mr dñi ad me
Euehebo quoq; eodē pcellaria
bemate qui p ipsos uetꝰ hereticō
rū insolatus errore teꝛ Apollina
rio dogma defendit: negata hūa
ne carnis aīq; ab ueritate totus do
minū nostꝝ Jesū xp̄m unius affir
esse nature tāq̄ uerbi dei deitas ip
la se in carnē alamq; puerperio: pēpi
de nascim⁹ triuiar placeremoi ac re
surgeret ascendere in celū: ad p̄fi
dere: ꝑsidere. cūde ad iudicandos
uiuos ⁊ mortuos uenīet: cū ꝑsideret
dīne tantū ēē sine que nihil in se sine
carnis recepit ueritate: quoniā natu
ra unigeniti natura ē patris: natura
ē spūs scī simulq; ipassibilis ē: imu
incōmutabilis: sempiterne trinitatis
individua unitas: ⁊ substantialis cū
litas: unde si ab Apollinaris peruer
sitate: Subscribiat⁹ quisq; discessit
ne cōtineat deitatē passibilē dicere
⁊ uerbi incarnationem: carnis ⁊
uerbi uīā audeat pnūciare naturam
manifeste in Valētini ⁊ Manichei
mēdacia: ⁊ medi: nosē dei ⁊ hoīs
hoīem Jesū xp̄m simulatorie se cre
didit: ⁊ ꝗ egisse nec humanū ipz cor
pus sed phantasticū corpis spē oculis
apparuisse cernit: nūq; ipleratio mē
dacia: oīs fides catholica detestatur
alioꝝ assertionū sacrilegia: quoꝝ ab
p̄ionū mūdū fūt: ⁊ uera sentētia nō
dubiū ē: eā nos fidē pdicare atq;
defendere: quā scā synodus Nicena
confirmauit dicens. Symbolum
Nicenū trecentoꝝ decē octo
Credimus in unū deū patrē
omipotētē uisibiliū ⁊ inuisibiliū
factorē: ⁊ in unū Jesū xp̄m dominū
nostrū filiū dei unigenitū ex pātre genitum
hoc ē de substantia patris: deū ō deo
lumen de lumine: deū uerū de deo ue
ro genitū non factū: unius substantie
cū pātre qđ greci dicūt homousion: p
quē oīa facta sūt sive que in celo sūt
que in terra: q̄ ꝓpter nos ⁊ ꝓpter
nostrā salutē descēdit ⁊ incarnat⁹
natus ēē: hō factꝰ: passus ē ⁊ resur
rexit tertia die: ⁊ ascēdit in celū: inde
uenturus ē iudicare uiuos ⁊ mortu
os: ⁊ in spīm scīm. In ꝯ plessiōe
hec cuncta diligentissime continet: qđ etiam
nos de dominī incarnatiōe confite
mur ⁊ credim⁹: quia a fide salutē hūa
ni generis reformandā uerā carnez
nec fragilitatis nō de celo secū detu
lisse: sed in utero matris assūpsisse: Qui
cunq; ergo illi sunt ita obcecati ⁊ a ue
ritate alieni: in uerbo dei ꝑ
pe incarnatiōis hūane carnis bene
gent ueritatē ostendant: in quo sibi
xp̄ianū nomē usurpent: ⁊ cū cuiusq
libet ueritatis ꝙ rōne cōcordēt si beate
uirginis partū aut extra fine deitate
aut deitatis ei ortū sine carne. Sicut
enī negari nō pōt euāgelista dicēte:
q̄ uerbū caro factū est ⁊ habitauit i
nobis: ita negari nō pōt hō apōsto
lo dicente: q̄ deus erat in xp̄o mūdū
reconcilians sibi: quē aūt reconcili
atio esse posset: qua humano gene
ri ꝓpitiare⁹ deus nisi olim ei medi
ator: dei ⁊ hominū carnē susceperit:
qua uero ratione ueritatē mediato
ris ipleret nisi q̄ in forma dei ēēs
ē patrīm forma serui percepto esset ⁊
nostre mortis uinculū unius pur
rectione contractū p̄ mūdo mortem
nihil debentis solueret: suffusio nan
guinis iusti sanguinis tam fuit dignū ad
placandū uniuersitatis capitaꝝ: redē
ptionē suā crederet nullū diaboli vin
culū retinere: ⁊ quoniaꝝ sicut apostō
lus ait: Tibi abūdauit peccātū: sup a
bundauit gr̄a ⁊ cūsub peccātū ꝑdi
cio nemo potestatē acciper ad iusti
cia renascendi: nisi dius fuerit ē do
num liberalis: cū debitus seruitutis
Quam itaq; sibi in huius sacramē
ti pcio spem relinquūt: qui in salua
tore nostro negant humani corpo
ris ueritatem: dicant quo sacrificio
reconciliatio: dicāt quo sanguine sint
redempti. Quis est ut apostolus ait
Qui tradidit semetipsum ꝙ nobis
oblationem ⁊ hostiam deo in odo
rem suauitatis: aut quod uncūq; sacri
ficii ⁊ n sacratū fuerit: cū ꝙ uer⁹ eter
nus pontifex in altare per immolati
onem sue carnis imposuit: Quāuis
enim multorum sanctorum in cōspe
ctu domini pcciosa mors fuerit: nul
lius tamen in sanctis occisio redem
ptio fuit mundi. Acceperunt isti nō
dederunt: coronas: ⁊ de fortitudine
fidelium exempla nata sunt patien
tie non dona iustitie. Singulares
quippe in singulis in morte fuerunt:
nec alterius quisq; debitum in suo
filio persoluit. Cum inter filios ho
minum unus dominus noster Jesus
christus qui uere erat agnus immo
latus cōsisteret: in quo omnes cruci
fixi: omnes mortui: omnes sunt etiā
suscitati. De quibus etiam ipse dice
bat. Cum exaltatus fuero a terra:
omnia trahā ad me. Fides etenim
uera iustificans impios ⁊ creans in
stos ad humanitatis hac tractus par
ticipatio illo acquirit salutē ⁊ qui
soluus homo se uincit: innocentem:
liberum habens per gratiam dei de
ciuo potentia: q̄ omnīq; ex ira do
stem humani generis in carnis no
stre humilitate congressus: bis nec
tocum suam tribuit in quorum cor
pore triumphauit. Licet ergo i uno
domino Jesu christo uerbo dei atq;
hominis filio uerbi ⁊ carnis una p
sona: atq; tales ꝑpetrabil ter atq; em
dimise communes habeat actiones:
intelligende tamen sunt ipsorum ope
rum qualitates: ⁊ sincere fidei con
templatione cernendum est ⁊ quam
prouehatur humilitas carnis ⁊ ōs
inclinetur altitudo deitatis quid sit
ep caro uerbum sine carne nō efficit
sine uerbi enim potentia nec cōcepe
rit uirgo nec pareret. Et sine ueritate
carnis subuolita pannis infantia
non iaceret. Sine uerbi potentia nō
adorarent magi puerum stellā indi
ce declaratum: nec sine ueritate carnis
nō inberet trāsferri in egyptō puer
⁊ ab Herodis persecutiōe subduci:
sine uerbi potēta nō diceret uox pa
tris missa de celo. Hic est filius meus
dilectus: in quo mihi complacui: et
sine ueritate carnis non ꝓclamaret
Joannes: Ecce agnus dei: ecce qui
tollit peccata mundi: sine uerbi po
tentia non fierent tante gratie debi
lium: ⁊ uinū carnis mortuorum ⁊ sine
ueritate carnis nec cibus esset uere nec
somnus esset necessarius fatigato.
Postremo sine uerbi potentia non
se dominus petri profiteret equa
lem: ⁊ sine ueritate carnis non idē di
ceret patrē se esse maiorem: cū catho
lica fides ut unūq; suscipiat sui: qs
defendat: que secundum cōfessiōē

bens Petri apostoli vnū dei filius
& hominē credit & uerbum Quānis
itaq; ab illo initio quo in utero uir
ginis uerbū caro factū est: nihil ex
ilonis crescētibus per ora incrementa
ro pueri vitijs plene fuerint totius
ipso actionem ea ipsa nanq; que inse
parabiliter facta sunt: nulla cōmixti
onis confusione uiscet. Iamē quid cla
mat homo ille cor oppz qualitate senti
mus. Dicant ergo nūc ill hypocrite
qui ecclesie nolūt lumen recipe
ri: ritumue in qua forma crucis ligno
affixus sit dominꝰ maiestatis: quid
in cuerit in sepulchoꝝ reuolutio mo
numenti lapide: que die tertio caro
resurrexerit: & qua post resurrectionē
sua non credentes quosdaz discipu
los arguerit barum. h. situationē dubitan
tiū obstitabat: cū diceret Palpate et
videte: quia spūs carnē & ossa nō ha
bet: sicut me videtis habere. & apostu
lo Thome. Infer manū tuam in la
tus meū: & vide manꝰ meas & pedes
meos: & noli esse incredulus: sed fide
liz sequa vltis manifestatione corpo
ris sui iam hereticoz mendacia de
struebat. Et uniuersa ecclesia xpi im
buenda doctrinis hoc sibi nō ambi
rret credendū: quod apostoli fuisse
perant predicandū. Ac si in tanta luce
veritatis tenebras suas hereticus ob
duratio nō reliquit: ostendat. Unde
si bi spem vite polliceatur eterne: ad
quā nisi p mediatorē dei & hominū
Jesum xpm non pōt peruenirī. Si
cut ait beatus Petrus apostolus
Non est aliud nomen datū hoī
bus sub celo: in quo oporteat nos s.l
uari: nisi in cuius effet redemptio captiuitatis
humane: nisi in sanguine eius qui de
dit semetipm redemptionē p omnib⁹
sicut & predicabat beatus apostolus
Paulus. Cū in forma dei esset non
rapinam arbitratus est: esse se equa
lem deo: sed semetipsum exinaniuit
formam serui accipiens in similitudi
nem hominū factus: & habitu inuē
tus ut homo: humiliauit semetipsum
factus obediens usque ad mortem
mortem autem crucis. Propter quō
& deus exaltauit illum: & donauit il
li nomen: quod est super omne no
men: ut in nomine Jesu omne genu
flectatur celestium terrestrium & infer
norum: & omnis lingua cōfiteat quia
dominus Jesus christus in gloria
est dei patris. Cuius ergo sit dominꝰ
Jesus christus & vere ocitatis uere
qs humanitatis in ipso prorsus vna
eademq; persona sit: exaltatione ta
men qua illum sicut docto: gentium
dicit: Exaltauit deus & donauit illi
nomen quod est super omne nomē
excellit: ad eam intelligamus formā
que ditanda erat tante glorificatio
nis augmēto. In forma quippe dei
equalis erat patri: & inter gentiorem
atq; unigenitū nulla erat in essentia
discretio: nulla in maiestate diuersi
tas: nec p incarnationis mysteriū ali
quid recesserat uerbo: qō dei patrī
munere redderet. Forma aūt serui
est per quam impassibilis deitas fa
cta est. Iū magne pietatis ipleuit. Hu
mana humilitas est que in gloriā di
uine pietatis erecta est. In tota vi
ta ergo ab ipso cōceptu virginis ocitas
& humanitas conserta est ut nec sine
homine diuina nec sine deo ageren
tur humana. Propter quod sicut do
minus maiestatis dicitur crucifixus
atq; sempiternitate equalis & deus:
dicitur exaltatus: quia inseparabili
ter manente unitate psone vnꝰ atq;
idē est totus filius: ppter vnā cum
pre deitatē, quicquid enim in tēpore
acceptū christꝰ secundū hois acceptū
est quem nō habuit ꝑ se erat. Nā sm
quē hoīs pr etiā filius hois & que in for
ma serui a pre accepit: eadē in forma
dei etiā ipse donauit. sm. n. formam
serui ipse & pr unus fuit: & in forma autē
serui nō venit facere uoluntatem suā:
sed uoluntatē eius qui misit eū: sm. for
mā dei sicut pr his uitā in semetipso:
sic dedit hoīe & filio in semetipsis:
formam serui tristis est anima mea eius
usq; ad mortē. Eadem ipse dicit apo
stolus pdicat & diues & pauper. Di
ues quidem euāgelista dicente: In
principio erat uerbū: & uerbum erat
apud deū: & deus erat uerbum. hoc
erat in principio apud deū: omnia p ipm
facta sunt: & sine ipso factū est nihil.
Pauper uero: quia propter nos uer
bū caro factū est & habitauit in no
bis. Quid aūt est eius exanitio: q̄ ei⁹
paupertas: nisi forme seruilis acceptio
p qua uerbi maiestas uelata dispē
satio humane redemptionis impleta e
Nā captiuitatis nre resolui origina
lis iura non potuit nisi existeret hō
nis generis qui nri peccati iudicia
non teneret: & qui imaculato sangui
ne suo chirographiū letale diluere
sicut ab initio diuinus ordinatum
ita est in plenitudine pfuiti tēporis
factū ut multis modis significata p
missio in diu expectatū uenisset esse
ctū: nec posset ee ambiguū: qō conti
nuis testificationibus semper fuerat
nunciatū. In magno aūt sacrilegio
se uersari hereticoz manifestat ipie
tas: cū sub specie ocitatis honorāde
humane carnis in xpo denegāt veri
tatē & religiose estimāt credi dicaē
in Saluatore nostro uerum nō esse
qō saluat. cur ita sm promissionem
oia secula pcurrente mūdus sit deo
reconciliatus in christo ut sit uerbum
degenerare caro horemulla posset ca
ro saluari. qō & sacramentum fidei
christiane magno ut hereses uolunt
declaratur obscuro: & luce ueritatis
sub mendacio putatur latuisse pha
tasmation ergo qualiscūq; erubescē
dum clamet dominum suscepisse de
nostro corpus corporis veritatem
quem confitetur spūsancti quoq; & corpo
ris & predari ecclesiarum quoque doc
tores: qui ad martyrij coronam uel
ad confessionis meritorum gloriam
peruenire: qui in huius fidei lumi
ne splenduerunt: consonis ubique
sententijs intonuerunt confiteri qō
d dominū Jesu christū deitatis & car
nis una sit cōmenda psona quia nō
rōnis similitudine q̄ ei⁹ ore ille lumi
nū portione hereticoz iniquitates eius
mātidinari equi veritatem negant
corporis christi cum hoc non sit ne
ficiat: nō prophetia prenere: nō
euangelia docere: non ipse destine
rit dominus oīēdere: querāt per om
nem seriem scripturarum, quo tene
bras suas fugiant: non quo verum
lumen obscurent: & per omnia secula
ita ueritatem inuenerint consentientem
ut magnū hoc & mirabile sacramen
tum ab initio uideant creditum: qō
est in fine completum. De quo cum
sanctarum scripturarum nulla para
sit: Sufficit quedam consone
ueritatis signa posuisse quibus di
ligentia fidei splendidissima tarui
dine dirigatur: & sincera intelligen
tie luce perspicant: quod in filio dei
qui se ineffabiliter filium hominis
& hominem profitetur non sit christi
anis erubescendum: sed constantissi
me gloriandum: ut autem pietas tua
cum uenerabilium patrum predica
tionibus nos cōcordare cognoscat

aliquā dictā eoꝝ sententiaꝝ hui⁹ cre
dulitatē subiecimus esse sermonē: quaſ
cum diligenter recenſeremus aliud
nos predicare repiēs q⁹ sancti pa
tres nostri toto orbe docuerūt: nec
quenq; abilius nisi solos spūs he
reticos discretare. Quis igit⁹ uerbis
gloriosissime ⁊ uenerabilis memora
tor quanta potuit facultate ⁊ stru
ctū cū integritatē tibi diuinitus fidē
etiam nostra fabricatione munitaꝝ ec
cognoscerem: nec in aliquo nos ab
euangelica apostolicaque doctrina
uel catholice professionis symbolis
discrepare quiuimus. Sicut docet beat⁹
apostolus Paulus magnū pietatis
sacrm quod manifestatum est i carne
iustificatus in spūa apparuit ange
lis: ꝓdicatum est gentibus: creditum
est in hoc mundo: assumptum est in
gloria. Quid igitur tuc ultius est sa
luti quid tue congruentius potest
tatiq; ut pacē ecclesiaꝝ omniū tua cō
firmatione prospiceres: ⁊ in omnibus
tibi subditis dei dona defendas: ne
q; ulla ratione pataris per inimici ā
diaboli ministros in cuiuslibet seruire
prouinciaꝝ qui in seculo temporali
eminēs regno in eternum merearis
regnare cum christo.

Testimonia excerpta de libris ca
tholicoꝝ patrum a Leone papa
collecta Leoniq; imperatori di
recta quod dominus noster Je
sus christ⁹ uerus sit deus: ⁊ uerus
homo. Sententijs sancti Hila
rij Pictauēsis Episcopi. In secū
do libro de fide inter cetera.

Num igit⁹ hoc immobile tum
damentū: una hec fidei fides pe
tra Petri est confessa: Tu es inquit
christus filius dei uiui: tanta in se lu
stinens argumenta ueritatis: quam
te peruersitatū questiones ⁊ infidelī
tatis caligine mouebūtur. Jam in ce
rtis dubitatio uanitatis paterne sit
ergo partus: ⁊ corpus: postq; crux:
mors: in ea salus nostra est: huma
ni generis causa dei filius nascit⁹ ex
uirgine ⁊ spū sancto ipso sibi i hac
operatione famulante: ⁊ sua dei ui
delicet inumbrante uirtute corporis
sibi mixta conscium: ⁊ eo dia carnis
institutū: ut homo factus ex uirgine
naturam in se carnis acciperet: per
quam huius admixtionis societate
sanctificatum in eo uniuersi generis
humani corpus existeret: ⁊ quemad
modum omnes in se per id quod cor
poreum esse se uoluit conderētur: ita
rursum in omnes ipsius per id quod
eius est inuisibile referretur. Dei igi
tur imago inuisibilis pudore hūa
ni excessū non recusauit: ⁊ post cōce
ptionem partus uagitū ⁊ cunas oēs
nature nostre contumelias transcur
rit. Quid tandem dignū a nobis rā
te dignationis affectu impendetur.
Inenarrabilis adeo originis unius
unigenitus uerus in corporis hūani
formam sancte uirginis utero inser
tus accrescit. ⁊ qui ois continet intra
quem ⁊ per quē cuncta sunt: huma
ni partus lege proferūtur: ⁊ ad eius uo
cem archangeli atq; angeli tremūt:
celum ⁊ terra ⁊ omnia huiusmōi cle
menta resoluūtur. Vagitus infantie
auditur: qui inuisibilis ⁊ incompa
rabilis est: non nisi sensu tactuque
moderandus cunis est obuolutus.
Hec si quis digna deo recolit: tāto
se maioris beneficij obnoxiū ꝓfitet⁹:
quanto minus hoc dei conuenerit
manifestari. Non ille equit homo effi
ci: per quem homo factus ē: sed nos
equū⁹: ut deus caro fieret ⁊ habitaret

Item eiusdem ad Sabinum epis
copum.

Vide pulchre apostolus eiusdē
repetitione usus est dicens de
domino Jesu xpo qui cuꝫ in forma
dei esset: non rapinā arbitratus ē: se
equalem deo: sed semetipsum exina
nuit ⁊ accepit plenitudinē nature et
fectionis humane: Sicut deo nihil
deerat ita nec homo confirmationi:
ut esset perfectus in utraq; forma. Un
de ⁊ aliud dicit. Speciosus forma p
filijs hominū. Concludit Apollina
rio iste nec quo se uertat habens: fa
ce clauditur retibus. ipse. n. dixerat
Formā serui accepit: non seruus lo
cutus: Itaq; ergo interrogo. Quid
est in forma dei. Respondit in natu
ra dei: sicut. n. apostol⁹ ait. Quia na
tura nō sūt dij. Quero q̄d sit formā
serui accipiens: sine dubio perfectio
nature ⁊ conditionis ut dixit huma
ne ut esset in hois similitudine ⁊ pu
tabre non carnis: sed hominū dixit
similitudinem: quia in carne eadem
est: sed quia sine peccato erat sol⁹ ois
autem homo ī peccato: ī specie hōis
videbatur. Unde ⁊ Prophetā ait.
Et homo est: ⁊ quis cognoscet eum.
homo secundū carnē: ⁊ ultra hoies
diuina operatione deniq; cū leprosus
tangeret: homo uidebatur: sed ultra
hominem cum mundaret: ⁊ cū La
zarum mortuus fleret: mortuū quasi
homo flebat: ⁊ supra hominē erat
cum mortuum hunc iuberet pedib⁹
exire: homō uidebatur cum pēderet
in cruce: supra hominem cū reserato
tumulus mortuos suscitaret.

Augustini episcopi Hipponēsis
ad Darium inter cetera.

Oli itaque dubitare: ibi nunc
esse hominem christum unde
uenturus est. Memoriter recole ⁊
fidditer tene christianam confessio
nem: quoniam resurrexit a mortuis
Ascendit in celum: sedet ad dexteraꝫ
patris: unde ꝙ inde uenturus
est ad uiuos ⁊ mortuos iudicandos.
Si sic uenturus est illa ignea nocē
testante: quēadmodum est ille uisus ire
celum: ideo in eadem forma carnis
qua fuit: tanta cum potestate immor
talitatem dedit: naturam nō abstulit
⁊ cetera.

Item eiusdem in epistola ad Vo
lusianum.

Ane vero ita inter deum ⁊ ho
mines mediator: apparuit ut i
unitate psone copulans utrasq; na
turam: ⁊ solita sublimaret insolitis:
insolita solitis temperando: ⁊ cetera.

Eiusdem in expositione secundū
Joannem.

Vid igitur heretice cum Chri
stus sit deus ⁊ homo loquitur
ut homo: ⁊ calūniaris deo. Il
le in se naturam cōmodat humanā:
tu in illo audes deformare diuinā.

Eusdem infra.

Gnoscamus geminā substan
tiam christi diuinam scilicet q̄
equalis est patri: humanaꝫ qua mi
nor est patre. Utrasq; autez simul nō
duo sed unus est christus. Nec sit qua
ternitas non trinitas deus. Sicut. n.
unus est homo anima rationalis et
caro: sic unus est christus deus ⁊ ho
mo: baptisma in his omnibus: chri
stum in singulis confitemur. Quis
est ergo per quem factus est mūdus
Christ⁹ Jesus: sed i forma dei. Quis
est sub pontio Pilato crucifixus.
Christus Jesus: sed in forma serui.

Item eiusdem cuius supra.

Tio enim est derelictus in infer
no. Christus J. sed in ani
ma sola. Quis resurrecturus triduo.

Lauit sepulchro Christ' Jesus sed
et carne tota. Dicitur ergo in his
singulis Christus. Et per hec omnia
nō duo esse sed unus ē christus
Jdeo ergo dicit. Si diligeretis me
gauderetis utique quia vado ad patrem
Nam natura humane granulādū ē
eo q̄ de illa assumpta est a uerbo unige
nito in mortal' & corruptibil' carne
celeratq; in hereditate immortal'
ut incorruptibilis paluus sederet ad
dexteram patris.

Sancti Johānis Cōstātinopolitāi
episcopi cōfessoris in homelia
de cruce t latrone.

Sed aut cuj cruce veniet scilicet
ut hi qui cum crucifixerūt sue
sentiat demētie cecitatem: t ideo de
mētie eorum signum portat: t ideo
pphet' ait: Tunc lamentabuntur
tribus terre videntes accusatorez et
agnoscentes peccatum: t quid mirū
est si crucem portans aduenias: quā
do t vulnera corporis ipsa demon
strat. Tunc enim inquit videbūt quē
crucifixerunt: t sicut post resurrectio
nem Thome voluit diffidentiam cō
fortare: t illi clauorum loca mōstra
uit: latericia vulnera declarauit: dix
itq;. Mitte manum tuā: t vide quo
nām spiritus carnē t ossa nō habet: si
cut me videtis habere: sic t tūc ostē
debat vulnera crucemq; demōstrabit
ut ostendat illum esse qui fuerat cru
cifixus.

Jtē de ascensione domini eiusdē.

Jam sicut de duobus iurgio se
paratis unus in medio posi?
alter tamq; lites discordiamq; dis
solueret ita t xp̄s fecit. Deus nobis in
ste irascebatur: t nos cōtinebam⁹
iratum: t clementiam domini decli
nabamus: t se medium christus in
gessit: t sociauit vtranq; naturam t
nobis quod imminebat supplicium
ipse sustinuit.

Eiusdem in eadem homelia.

Hostias ergo nostre pusillan
obtulit patri oblatus dominī
miratus est pater q̄ tanta pignora
offerebat: t quod offerebatur immo
macula fedebat. Hāc t sacris manib⁹
suscepit oblatum: t hac sedis sue cē
participem. t quod pius est ad par
tem hac dextere collocauit. Cognos
camus quis ille est: qui audiuit sede
ad dexteram meam: que natura est
cui dicit: Esto mee paruicepe sedis:
que illa natura que audiuit terra es
t in terram ibis.

Eiusdem in eadem homelia ō af
censione.

Do sermone vtar quo uerbo
dicam: reperire non possum. na
tura fragilis natura contepta t om
nibus monstrata deterior: omnia vi
cit: omnia superauit omnibus hodi
erno die meruit excelsa ascendere. Hodie
ēgit nota diu dei derata iusse
perunt. Hodie archangeli qō mul
to tempore cupiebant inspicere valu
erunt. Naturam nostram in se domi
nica immortali fulgente gloria peui
derunt.

Sancti Theophili episcopi Ale
xādrini de epistola paschali quā
per egyptum destinauit.

Ut rei testis ille qui loquitur:
omnes declinauerunt inuicē
utiles facti sūt: t prophera christi qu
silium deprecans. Domine inclina
celos tuos t descende: non ut muta
ret locum in quo omnia sacta sunt:
sed ut propter salutem nostram car
nem humane fragilitatis assumeret
apostolo eiusdem concinente: Cum
esset dives: pauper factus est ut nos
eius paupertate ditaremur: veniteq;
in nobis: deest assūptioni carnis uni
tus membra uniuerse carnis incole
re: humilia ad cuius nostra nobilitas
est. Cōtumelia cuius honor noster ē:
quod ille est deus in carne: pastus es
hoc nos vocatus in deū et carne re
nouati.

Item eiusdem in eodem libro
inter cetera.

Est plane viam suā qui p̄s
Jesum ut verū deū ita t verus
hominem ignorat: t eiusdem perica
lis res est christum Jesum uel spiritū
uel carnem nostri corporis denega
re. Omnis ergo inquit qui confitebit
me coram hominibus: confitebor t ego
illum coram patre meo qui ē in celis
qui aūt negauerit me coram hōib⁹:
t ego negabo eum coram patre meo
qui est in celis: hoc uerbum caro lo
quebatur: t homo christ' Jesus do
minus sacramento vtrunq; vnus ex
istens dum ipse t vnitus in ipsius
naturis nature utriusq; res est: trajā
men ut neutro careret in utroq; ne
forte deus homo nascendo esse desi
neret: t homo rursus deus manen
do non esset: hoc itaq; humane bea
titudinis fides uera est: deum t ho
minem predicare uerbum t carnem
confiteri neq; deus nescit ea q̄ homo
sit: neque carnem ignorare q̄ uerbū
sit.

Item eiusdem in eodem libro in
ter cetera.

Natus igitur unigenitus deus
ex virgine hō: t secundū pleni
tudinem temporis in semetipso p̄pa
turus in deū hominē hūc p̄cia cuā
gelici sermonis modū tenuit ut se fi
lium dei credi doceret t hominis filium p̄
dicaret t āmoneret: loquendo t gerēdo
hō vniuersa que dei sunt. loquendi p̄

Hec t gerens deus unitasq; que ho
minis sūt: ita tamen ut in ipso utrius
q̄ generis sermone unusq; nūl cum
significatione t bonis locat' sit t deus.

Jtē eiusdē i eodē libro inter cetera.

Jne itaq; fallendi simplices at
q̄ ignorantes hereticis occa
sio ē ut quē abeo secundū naturē di
tunc ipsum t item nuncupant: t quia
unus atq; idē est loquēdo ea que lo
quit de semetipso ea cū locutus ē
prendāt. Nec hanc negamus totum
illum qui t nature hac esse formonē
sed si Jesus xp̄s t hō t deus t neq;
cum hōie tam plenū t deum: neq; tū
cū t hō tū nō ita t deus neq; post
boiem in deo nō totus hō sit. p̄ter
unū atq; idē necesse ē directo eius
sacramentū esse quod generatus t cus
in eo secundū tēpus discernis boiez
a deo: dei iunc atq; hois discernis
sermonē: t cum deū atq; hominē t
tpe confiteberis: deū atq; hoiem t tpe
diuides. Cum uero ex homie t deo
rursum totius hominis totius eius
dei tempus intelligis. Si quid alō
ad demonstrationem tēporis dictū
est: tempore coaptato que dicta sūt
ut cum aliud sit ante hominē deus:
aliud sit post hominem t deum ios
homo t totus deus: ne confundas
temporibus t generibus dispensati
onis sacramentum. Cum p̄o quali
tate gencp̄ ac nature t alium ei insa
cramento hois necesse est sermones
fuisse non nato alium adhuc mortu
ro: alium iam eterno. Nostr igitur
causa hec cia Jesus xp̄s gerēs t cor
poris nostri bono natus secundūz
consuetudinem nostre nature locut⁹
est non tamen omittens nature sue
esse quo deus est nam t in par
tu t passione t morte nature sue gl'
sit. Et reliqua.

Item alio loco in eodem libro inter cetera.

Idcirco ita deū ⁊ hoiem predicat ut mors hoīs deo vero cesset carnis deputet: nō tamen ut aliud sit q mortuus resurrexit: Spoliata.n. carne xps est mortuus: ⁊ rursū xp̄m a mortuis erexit ans idē xps est carne despoliatus. Naturā dei in virtute resurrectionis intellige despē sationē hois in morte cognosce: cū sint utraq; sua gesta nature: vnum tamen xp̄m Jesum memento esse: q utraq; ē. Dec igitur demonstranda a me paucis fuerūt ut utriusq; nature forma tractari i domio Jesu xpo mente: offerrem: qa qui manens i forma dei formam serui suscepit: plc diuinitatem nequaq; amisit.

Item Athanasij Alexandrine ecclesie epi ⁊ ptra ad Epictetū corinthios epm̄ episcopum.

Quomodo aūt ul dubitare aut si sunt qui dicūtur xp̄iani: si dominus qui ex Maria virgine p̄cessit: Deus quidem de substātia ⁊ natura dei sit. quod aūt sm carnem ex semine Dauid esse ex carne sc̄ Marie.

Ite sancti Ambrosij episcopi Mediolanēsis ecclesie ex libris quos misit ad imperatorē Gratianū in libro secūdo fideliter inter cetera.

Vide illud quod lectum est: dominū maiestatis crucifixū esse nō quidē in maiestate sua crucifixū putemus. Sed quia idem deus idē homo: per diuinitatē deus: per susceptionem carnis hō Jesus xps dominus maiestatis dicitur crucifixus qa locus vtriusq; nature. i. humane scz diuine. In natura hois subiit passionē ut discrete ⁊ dominus maiestatis dicatur esse qui passus est: ⁊ filius hominis sicut scriptū est q descendit de celo.

In alio loco in eodem libro inter cetera.

Ideant igit insanis dissensiōis inanes de sermonibus questiones: quia regnū dei sicut scriptū est: non in pluralione uerbi est sed in ostensione uirtutis. Seruemus distinctionē diuinitatis ⁊ carnis: unus i utroq; loquitur dei filius: quia in eodem utraq; natura est: ⁊ si quidem loquitur: non uno loquitur semp modo. Intende in eo nūc gloriā dei nūc hois passiones quasi de⁹ loquit̄ que sūt diuina: quia uerbū est quasi homo dicit que sunt hūana: quia in ea substantia loquebatur.

Item eiusdē de incarnatione domini contra Apollinaristas.

Ed dū hos redarguim⁹: emergat alij: qui carnem dominī dicant ⁊ diuinitatē unius nature: que tantū sacrilegiū infernā uomuerūt. Jam tolerabiliores sūt Ariani: quorum per illos perfidie robur adolescit ut maiori cōtentione se asserāt patrem ⁊ filium ⁊ spiritum sanctū unū non esse substantia. quia isti diuinitatem domini ⁊ carnē substantie unius dicere tentauerunt.

Item eiusdem infra inter cetera.

Tibi mihi frequenter Niceni concilij tractatum se tenere cōmorant. sed in illo tractatu patres nostri non carnem sed uerbū unius substantie cum patre esse dixerunt ⁊ uerbum quidem ex paterna processisse substantia: carnem autem ex uirgine esse confessi sunt. Quomodo igitur Nicenī concilii nomen obtendunt: ⁊ noua inducuntur que nunquam nostri senserī maiores. Et reliqua.

in terras ⁊ de uirginali utero quem sanctificauit. Egressus homo interpretatione nominis sui Emanuel id est nobiscum deus: dispensatione cōmunis: mirum in modū cepit esse quod nos sumus. ⁊ non desiit esse: quod erat sic assumens naturā nostram ut quod erat ipse nō perderet. Ioānes enim Joānis scribat: Verbū caro factum est idemq; alijs uerbis dicat: Et deus homo factus est, p.r bum tamen non conversum in carnē quia nunquaq; deus esse cessauit ad quem ⁊ spiritus sanctus loquitur: Tu autem idem ipse es ⁊ pater de celo contestatur: Tu es filius meus dilectus in quo mihi bene complacui ut ⁊ homo factus nostra confessiōe dicatur permanere quod fuit. Paulo nobilior cadē pdicante. Jesus christus heri ⁊ hodie in eternum. in eo enim quod ipse ait: ostendit cum paulisper minutasse naturam: nec diminutio sue iminuisse diuinitas. quia ppter nos pauper effectus plenam similitudinem nostre conditionis assumpserat.

Eiusdē in epistola Basilidi contra Origenem inter cetera.

Nus filius patris nostriq; mediator: nec equalitatē eius amittens a nostro consortio separatus est. inuisibilis deus ⁊ visibilis homo forma serui absconditus: ⁊ dominus glorie confessione credentium comprobatus: neq; enim potuit eius pater nature sue nomine: postq; p nobis homo ⁊ pauper effectus est. nec in iordane fluuio baptizatū altero appellauit vocabulo sed filium unigenitum: Tu es filius meus dilectus in quo mihi bene complacui: nec similitudo nostra in diuinitatis mutata naturam: nec diuinitas in nostre

nature uersa est similitudinem. Cuius ergo p̄cessit ex uirgine deus in ea quaz assumpserat humana natura vnum ex duobus sibi inuicem cōtrarijs existens carne ac spiritu. vnū in deum assumitur. Aliud deitatis gratia prestat.

Item eiusdem infra inter cetera.

Ipse est quidem: sed ut homo: duplex enim erat in eo natura inde dentiq; laborauit ex utraq; de fuit: sumit: ⁊ sicut humani corporis lege.

Sancti Basilij cappadocensis epi scopi.

Unum ergo quedā in christo ita videmus humana ut nihil cōmuni mortalium fragilitate distare uideantur. quedam ita diuina ut nulli alij nisi illi ineffabilis nature conueniant deitatis: haberet humani intellectus angustia tantę admiratio magnitudinis: quo declinet: quo teneat: quo se uertat: ignorat. Habet putat. deuicto mortis regno cū spolijs redeuntem a mortuis cernit: propter quod cum omni metu ⁊ reuerētia contemplandū cēnit. in uno eodēq; ita utriusq; nature ueritas dispicitur: ut neq; aliud indignum: decens de diuina illa ⁊ ineffabili substantia sentiatur: neq; rursū que humanitus gesta sunt: talibus illata imaginibus estimentur.

Sancti Cyrilli episcopi.

Omo natus est: cum sit natura deus dei patris uerbū quoniam similiter ut nos sanguinē communicauit ⁊ carni. Sic enim ipse apparuit: non amittens quod sed assumens humanitatis [illegible] in sua ratione perfectam.

Eiusdē in libro qui de [illegible]

Unus igitur est ⁊ ante

hominem deus verbum & qui in huma
nitatem sumsit quod erat esse & erit
non discernendo igitur unū discer
nendo igitur unum de hominem Jesū
christum in hominem secundum & de
unitedo unum eundemq; Jesū chri
stum esse dicimus non ignorantes dif
ferentias naturarum: sed causae con
fusio[nis] intra esse seruantes.

Item eiusdem eiusdem supra.

Intelligitur tanquam aliud i
alio habitare deitas nā
turam in humanitatem non per as
sumptionem aut commutationē
ut esset quod non erat. quicquid. n.
in alio habitare dicitur: non ipsum
sui tale quale est id quod habitat:
sed aliud in alio magis ut intelligitur.
Aliud uero in uerbi natura & humani
tatis solam nobis differentiam dei
gnat diuersitas naturarum: unū enī
intelligit christum. Ergo
confessionem atque dixerant in
habitasse uerbum aiunt nobis. Scil
icet unum esse filium unigenitum
carnem factum & hominem.

Item cyrillus supra ad Nestorium

Ergo igitur magna & sancta hymno
das ipsum qui est ex deo patre
genitum natus filium unigenitum
deum uerum de deo uero lumen de
lumine: per quem & cum omnia fece
runt pariter hunc descendisse incarna
tum esse hominem sacrum dei ver
bum. Non enim dicimus q̄ dei na
tura conuersa uel mutata facta sit ca
ro neq; q̄ in solum hominem qui est
ex anima & in corpore transformata
sit illa magis q̄ carnes anima
tum rationali sibi copulatae
sed ipsum subsistentialiter ineffabili
atq; incomprehensibiliter: qui sit homo: & nūcupatus
filius hominis: non tm da
to solo uoluntate: sed nec assum
ptione tm
plicie sola persone sed q̄ diuerse qui
dem nature in unū conuenerint: unū
tamen ex ambabus ipsum & filium: nō
euacuata aut subtracta differentia na
turarum per coniunctionē sed quia
simul nobis effecerūt unū dominum
& christum & filium: deitas & humā
nitas per arcanam illam inef
fabilemq; copulationē ad unitatem.
Itaq; is qui ante omnia secula nat⁹
est ex patre etiam ex muliere carna
liter dicitur pereatus: nō quia diui
na ipsius natura ō sacra virgine sū
pserit exordium. Nec quod propter
seipsum opus habuerit secundo nat⁹
et post illam naturalitatem quam ha
bebat ex patre. Est enim ineptū hoc
& stultū dicere q̄s qui ante omnia
secula est sempiternus patri sit de
generationis eguerit ut esse inciperet
sed quia propter nos & propter nostrā
salutem naturam sibi copulauit hu
manam: & pessa ex muliere ideoq;
natus esse carnaliter. Neq; n. primū
natus est homo cōmunis ex sancta
uirgine: tunc deinū inhabitauit in
eo uerbū sed in ipsa uulua utroque
virginali secū carne cōiūxit & sustī
nuit generationē carnalē carnis sue
nativitatem sua faciens. Sic illuc
dicimus & passum esse & resurrexisse
non quia deus uerbum in sua natu
ra passus sit aut clauorum transitio
nes aut alia sustinuerit vulnera: q̄e
nus n̄aq; incorporalis extra passionē
est. Sed quia corpus illud q̄ ipsi⁹
proprium factum est passum est: ideo
haec omnia pro nobis ipse dicit pas
sus. Inerat enim in eo corpore quod pa
tiebatur: deus qui pati non poterat.
Simili modo & mortem ipsius intel
ligimus. Is. n. naturale enim & incorrupti
bile est naturaliter & vita & vitifi cat
deus verbū. Sed quia corpus ipsi⁹
proprium gratia dei iuxta Pauli so
cium pro omnibus mortem gustauit
ideo ipse dicitur mortē passus esse
pro nobis non q̄ ipse mortem esset ex
pertus: quantum ad ipsius naturam
pertinet. Insania est enim hoc uel
sentire uel dicere. Sic ut quod supra
diximus: uera caro ipsius mortē gu
stauit uita & resurgente carne ipsius
rursus resurrectionem dicimus: nō
quia in corruptionem ceciderat: nō
absit: sed quia eius corpus resurre
xit. Ita & nos unū deum unū cōfitemur
non tanq̄ hominem cum deo coad
unatum secundum diuisionis quedā spēci
e indicatur: sed unum tam & cūctis
adoratione quia nō est alienū a verbo
corpus suū cum quo ipse etiā assidet
patri. Nec hoc ita dicimus q̄ tanq̄ duo
bus filiis assidentibus: sed uno, cuius
carne per unitatem quia sit talem co
pulationem factam per subsistentiam
aut quasi parum decorā uoluerimus
ac pene impium id incidisse ut duos fi
lios esse dicamus. Necesse est enim
discernere & dicere hominem seorsum
tum fuisse filij appellatione bo
natum: & rursum quod est ex deo
& nomine & ueritate filium dei. Sed
discernere in duos filios dei non de
bemus: unum dominum Jesum chri
stum: neq; id adiuuat recta fidei ra
tionem: licet nonnulli copulationes
nescio quam probabiliores personarum:
Non dicit enim scriptura uerbum
dei personam filij hominis assumpsisse
sed carnem factum esse. id autem
est ostendere dei uerbum similiter ac
nos participium habuisse carnis et
sanguinis: et corpus nostrum propter
suum fecisse hominem ex muliere
passibilem: non abiecta non deposita
diuinitate aut generatione illa qua ha
bebat ex patre sed mansisse etiam in
assumptione carnis aliter dicam quod
erat. hoc ubique recta fidei ratio pre
dicatur. Ita tali fortis patres sanctos in
esse comperimus. Facilli nō dubi
tauerunt sanctam uirginem dicere
theotocon: non q̄ uerbi gratia dei
dimittas de sancta uirgine christum
dum sed q̄ ex ea natum sit sacrum
illud corpus animatum anima ratio
nali cui substantialiter adunatum
dei uerbū carnaliter natū esse dicas

Liber decimus. Finis.

Diui Leonis papae uiri eloquentissimi
ac sanctissimi lucubrationes diligenter
per Parmenium Fosse artis impressorem
solita diligentia impressae. Anno
anno salutis. M.D.xxxiiii. quarto Nonas Martij.

a
Primū vocat
Joannis an-
no ternio
Beati Ioānis
b
vitare nul.
magnis
in domini
prudentiam
c
quem magi
dicens confitebor
Egnatie
riam adhibuit
d
dignam
ipso tacuam
affectu illud
tem ut in
e
non suum
Maria
De epiphania
mens dura
f
sentiant
patria
eius esset
rū ꝓtestetur
g
indicio
dubuit
possumus
reputede.
h
qui locis
De passione
a scriptis
legitimis
i
nostrum
sentiquem
bitamur
crunt
k
nunquam
alutudo
Infirmitis
vide
l
nostri
crediderunt
eadem
eptum
m
largiario
nemmem
omnium
gaudentes
n
De corpore
ecclesiaria
ecclia
o
item ciuidem
uicerg